CRAVATA ROȘIE

Nr. 1 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT

1964

Celor ce vin — *fragment* —

Ţi-ai aţintit privirea pe carte şi înveţi...
Şi de lumină multă se-mbujorează gîndul.
Da, pentru strălucirea acestor dimineţi
luptară muncitorii atîţia ani de-a rîndul!

Să poţi sorbi temeinic învăţătura dreaptă,
a stat de strajă Lenin prin vremuri zbuciumate,
dînd visului tăria să se prefacă-n faptă,
călind în oameni dorul străvechi de libertate.

ANUL MA

Anul care începe stă sub semnul unei mari sărbători.

Se vor împlini la 23 August 1964 două decenii de la eliberarea Romîniei de sub jugul fascist. Ziua de 23 August 1944 a marcat un moment hotărîtor în istoria poporului romîn, în lupta sa pentru libertate şi progres social.

De atunci şi pînă azi, ţara noastră a străbătut un drum atît de bogat în fapte măreţe, încît, privind în urmă, pare greu de crezut că toate acestea s-au săvîrşit în mai puţin de douăzeci de ani. Sub steagul de luptă înălţat de comunişti, poporul a năruit puterea moşierilor şi fabricanţilor, în frunte cu ticăloasa monarhie, luînd în stăpînire ogoarele şi uzinele, codrul şi cîmpul, înalturile şi adîncurile cuprinsului romînesc. S-a împlinit astfel unul din cele mai scumpe visuri ale înaintaşilor: Romînia a devenit republică populară, patrie dragă a celor ce muncesc. Milioanele de muncitori, ţărani, intelectuali au trecut la făurirea socialismului, luminaţi şi însufleţiţi de aceeaşi inimă de foc a vieţii noi.

Acum tu strîngi în suflet înțelepciunea vieții:
înveți cum se-nzecește belșugul pe ogoare.
cum să alungi departe notarul bătrîneții,
cum să răpui dușmanii puterii muncitoare.

În jurul tău e-un clocot de muncă întețit:
Republica voinică îți crește viitorul...
Răsar bogate lanuri cu spicul aurit
din brazda colectivă croită cu tractorul.

Sporind mereu a țării vînjoasă temelie,
fierb valuri mari de fontă a Reșiței furnale.

Eroii muncii luptă să-ți netezească ție,
prin noi și noi victorii — nebiruită cale.

Luptăm uniți sub steagul Partidului. Muncim,
să înflorească oameni întregi și limpezi cînturi.
Pe cei ce vor pămîntul să-l facă țintirim,
îi spulberăm ca pleava în cele patru vînturi!

Învață, deci! Crești falnic, vlăstar al biruintei!
O lume însorită și liberă te-așteaptă.
Adună-n tine toată înflăcărarea științei
de a preface visul norodului în faptă!

DAN DEȘLIU

RII SĂRBĂTORI

Lupta pentru construirea unei industrii puternice, pentru colectivizarea agriculturii, pentru înflorirea orașelor și satelor patriei — toate acestea sînt cuprinse acum în paginile manualului de istorie... Voi, cei care le citiți la orele de curs sau acasă, pregătindu-vă lecțiile, trebuie să știți că dincolo de litere și de cifre răzbat mișcarea caldă a vieții, curajul, dîrzenia, entuziasmul eroilor știuți și neștiuți, făuritorii acestor douăzeci de ani.

...Iată un pumn de oameni adunați în jurul focului, undeva, într-o vale străjuită de stînci. Peste cîteva clipe, se vor ridica și vor porni la drum, spre văgăuna de piatră sură, ca să sfredelească viitoarea matcă a rîului... Ani și ani, zi și noapte, își urmează asaltul, înfrîngînd treptat îndărătnicia naturii, grupul acesta de mineri sau una din multele unități ale marii oștiri de constructori ai hidrocentralei sau ai combinatului. Pe Bistrița sau pe Argeș, pe Olt sau pe Trotuș, în Carpații Moldovei sau în cei ai Banatului, asemenea imagini s-au repetat de nenumărate ori în ultimii douăzeci de ani. ca tot atîtea trepte ale drumului spre fericire.

...Iată primele pîlcuri de țărani luminați de învățătura leninistă, smulgîndu-se din robia peticelor de lut, a haturilor și răzoarelor, pentru a desțeleni cărări spre sufletele celorlalți frați ai lor, din patru colțuri de țară. Atunci, în vara anului 1949, același an în care lua ființă mișcarea pionierească, se întemeiau cele dintîi gospodării agricole colective din patria noastră... Acum, cînd colectivizarea agriculturii este fapt împlinit, lupta țărănimii colectiviste continuă, cu puteri însutite, pentru fiecare tonă de carne, pentru fiecare vagon de porumb în plus, pentru înflorirea necontenită a gospodăriilor colective și, prin aceasta, a bunăstării întregului popor.

Siluetele noilor întreprinderi, ale noilor blocuri de locuințe, ale școlilor și institutelor moderne, orașele noi, răsărind ca niște grădini multicolore pe harta Romîniei, palatele din basme, care au făcut să se răspîndească departe, peste hotare, faima litoralului Mării Negre, sînt roadele unui uriaș număr de zile și nopți închinate muncii creatoare. Ingineri și excavatoriști, proiectanți și zidari, pictori și betoniști, electricieni și zugravi și-au înfrățit priceperea și elanul, pentru a dărui generațiilor de azi și de mîine aceste minuni de frumusețe și ingeniozitate. În turlele avîntate spre cer nu zac îngropate ființe dragi, ca în legenda meșterului Manole; dar, neîndoielnic, cutezătorii constructori au întipărit în ele pecetea inimii lor, a dorului de înălțime și măreție.

Printre cei ce au scris, cu mîini neobosite, în ultimele două decenii, cele mai luminoase pagini din istoria noastră se află părinții și bunicii voștri, ai pionierilor Republicii Populare Romîne. Desăvîrșind și întărind zi de zi, sub îndrumarea partidului, pașnica muncă de construcție, care face ca numele acestei țări să fie rostit astăzi cu admirație pe întregul pămînt, ei privesc cu încredere spre voi, tinere vlăstare ale patriei, și nu se îndoiesc nici o clipă că veți cinsti așa cum se cuvine, prin noi succese la învățătură și în activitatea pionierească, anul marii sărbători a poporului nostru.

Lui Ulianov
scurtă
i-a fost viața
Și i-o cunoaștem bine,
zi de zi.
Dar
viața fără moarte
a tovarășului Lenin
n-o poți cuprinde
secole să scrii...

Fragment din poemul
„V. I. Lenin" de
V. MAIAKOVSKI

La 21 ianuarie s-au împlinit 40 de ani de la moartea lui Vladimir Ilici Lenin.

Așa era Lenin

Amintiri despre Lenin

de N. KRUPSKAIA

— fragmente —

Luînd cuvîntul în ziua de 2 octombrie 1920 la cel de al III-lea Congres al Comsomolului, Vladimir Ilici a vorbit despre morala comunistă explicînd prin exemple simple, concrete în ce constă esența moralei comuniste... Ilici spunea tineretului că trebuie să dăruiască toată munca sa, toate forțele sale cauzei comune.

Și viața lui Ilici era un exemplu de cum trebuie făcut acest lucru. Ilici nu putea, nu știa să trăiască altfel. Cu toate acestea el nu era un pustnic, îi plăcea să patineze, să se plimbe cu bicicleta, să urce munții, să se ducă la vînătoare, îi plăcea muzica, îi plăcea viața în toată frumusețea ei. Toată lumea îi cunoștea simplitatea, rîsul vesel, molipsitor. Totul însă era subordonat unui singur scop: lupta pentru o viață luminoasă, civilizată, îmbelșugată, plină de bucurii pentru toată lumea. Iar bucuria lui cea mai mare o constituia succesele în această luptă.

Deși ocupat cu treburi importante de stat, Vladimir Ilici nu era totuși niciodată grăbit, nu se agita, nu aducea în muncă nici un fel de nervozitate, ci așa, cu calm și cu siguranță, muncea tot timpul

L.A. FOTIEVA fostă secretară a Consiliului Comisarilor Poporului

...Într-o zi a venit un grup de țărani din diferite gubernii unde se cultiva sfeclă... Țăranii aceștia veniseră să se sfătuiască cu Lenin dacă nu cumva le va aproba puterea sovietică ca pe cîmpurile de sfeclă să semene grîu...

Lenin i-a invitat pe delegați la el. Mă înțelesesem cu ei ca îndată ce voi întredeschide ușa să întrerupă convorbirea, fiindcă orice clipă este prețioasă.

Au trecut vreo zece minute. Am întredeschis ușa și ce am văzut: țăranii își puseseră cușmele pe genunchi și-i spuneau lui Ilici toate păsurile lor ca unui tată.

Am închis ușa. În curînd țăranii au ieșit. Pe fețele lor se putea citi atîta însuflețire, ochii le ardeau atît de viu de parcă renăscuseră.

M.N. SKRÎPNIK
fostă lucrătoare la Secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului

Există un film în care Lenin este prezentat plimbîndu-se prin curtea Kremlinului. Filmarea a fost făcută în toamna anului 1918, la scurtă vreme după ce dușmanii au atentat la viața lui Ilici.

Despre această filmare V.D. Bonci-Bruevici a povestit: «Într-o bună zi s-a primit propunerea ca Vladimir Ilici Lenin să fie prezentat pe ecran. Dar cum putea fi realizat acest lucru? Se știa că Ilici nu va poza niciodată și nu va primi să fie în mod special filmat. Atunci am stabilit cu cineaștii ca în prima zi însorită să vină la Kremlin și să-l filmeze pe furiș. Ziua așteptată sosise. Lenin se ridică de la birou, își puse șapca și zise:

— Am să ies fără palton. Azi e o zi minunată!...

Cînd a început filmarea am căutat să vorbesc mai tare ca Lenin să nu audă zgomotul aparatelor... La capătul aleii, Vladimir Ilici îmi zise că are de lucru și se întoarse brusc... După cîțiva pași, Ilici privi deodată înainte și îmi spuse:

— Uitați-vă, fuge cineva...

A trebuit să recunosc că am organizat o filmare...

— Dar cine v-a permis să faceți una ca asta?

— Eram sigur că n-ați fi admis să vă filmeze, dar aceasta era foarte necesar.

Și i-am comunicat lui Lenin despre zvonurile care circulau că este bolnav și despre faptul că trebuia să fie prezentat în cluburi un asemenea film documentar. Vladimir Ilici mă privi înțelegător și-mi spuse:

— Dacă tot ce ați organizat este folositor clasei muncitoare, n-am nimic împotrivă...

MARIA KONSTANTINOVNA BUBNOVA membru al P.C.U.S. din 1904

Frumoasă eşti, patria mea!

ROMAN

de **PAUL ANGHEL**

În Roman se află cel mai mare laminor al ţării, cel mai modern din sud-estul european, cu o producţie de 15 km de ţeavă pe zi.

Cel mai mare laminor al ţării, aici, în oraşul care servise drept model «locului unde nu se întîmplă nimic»! O puternică cetate a siderurgiei moderne, un oraş al secolului nostru!

Am revăzut oraşul în primăvara lui 1962 şi 1963, după o lipsă de mai mulţi ani, şi nu voi uita niciodată bucuria cu care i-am respirat aerul limpede. Îl lăsasem bătrîn, dormind de cîteva secole, încremenit în negura trecutului. Îl regăseam în dimineaţa primăverii luminat de soare şi de albele balcoane pline de flori ale blocurilor noi, cu multe etaje. Îl regăseam în dimineaţa albă luminat de marile flăcări industriale ale evului nostru. La fiecare sută de metri, o culoare sau o linie nouă, de la turnul de fabrică pînă la scuarul înflorit. Cînd apăruseră?

— Cînd au apărut, tovarăşe Chiriţă?

— În cîţiva ani! mi-a spus tovarăşul Chiriţă, tînăr muncitor la secţia «Duo a laminorului». L-am privit atent. Mi se păruse că zîmbeşte.

— Ştii dumneata ce înseamnă «cîţiva ani», tovarăşe Chiriţă?

Tovarăşul Chiriţă a dat din cap. Fireşte că ştie. Va răspunde cu fapte trăite. Acum «cîţiva ani», spre exemplu, el era cărăuş pe o căruţă care nu-i aparţinea, angajat să mîne caii unui bătrîn, cu ziua. A venit apoi la laminor, s-a calificat, a primit curînd «gradul II», a primit după aceea şi demnitatea de comandant de echipă. Între timp a calificat şi el la rîndu-i pe alţii «Am un băiat, Zamfirescu, care are diploma de onoare a C.C. al U.T.M., între timp a primit şi apartament, între timp..., dar am răbdare să mi le povestească pe toate?... Şi-a sporit biblioteca personală la 300 de cărţi. Şi-a cumpărat abonament permanent la teatru. S-a înscris şi în echipa artistică a uzinei. Ar mai fi de învăţat şi o limbă străină, rusa, bunăoară, sau engleza; un specialist al laminării trebuie să fie la curent cu tot ce e nou în materie, cu cele mai proaspete cărţi din branşă. Între timp s-a înscris la Institutul politehnic din Bucureşti, urmează prin corespondenţă. Peste cîţiva ani, în 1965, va fi inginer. Aşadar, *cîţiva ani* înseamnă enorm!»).

Un an al său, doar unul din acest buchet de «cîţiva», este el singur un adevărat roman, cu 365 de file pline de fapte deosebite, care ilustrează adîncul constructiv de astăzi al oraşului.

Ce ştiţi despre Roman?

Ne mai lipsesc date. Ne lipseşte imaginea unui an din Romanul vechi, obligatorie pentru a înţelege «anul» prezentului. Nu vom apela la cartea de istorie. Anii consemnaţi de ea sînt puţini. Există, bunăoară, anul întemeierii oraşului, în secolul al XIV-lea. Aşezat aici, la confluenţa Siretului cu Moldova, pe marele drum care lega Valahia cu Ţara de Sus, Romanul dispunea, desigur, de tot ce-i trebuia pentru o înflorire rapidă. Deci şi pentru o viaţă bogată şi vie, cu tumult de evenimente. Dar în cartea oraşului anul următor îl găsim abia în 1467: jaful oştenilor lui Mateiaş Corvinul, care lasă în urmă doar pietre înnegrite de foc. Apoi două secole de trecere. Anul următor: 1691 «decembrie», cu decapitarea lui Miron Costin în piaţa oraşului. Alt an: înălţarea, din porunca lui Petru Rareş, a bisericii care va fi episcopie şi pe care Vodă Tomşa o va restaura, împodobind-o cu splendide fresce. Şi mai departe: 1700, 1800, 1900, 1900 şi...

Chiriţă rîde.

— Cînd s-au schimbat toate pe aici?

— În ultimii ani.

— Aşadar, «cîţiva ani» înseamnă enorm.

Renunţînd la cartea de istorie, vom apela la memoria romaşcanului. Cu ajutorul lui vom încerca să reconstituim unul dintre anii veacului nostru.

Iată, a venit primăvara! (Sîntem în 1920, sau 1930, sau 1940 şi...) Grădina publică s-a umplut de culoare, iar copacii mahalalelor, de alb parfumat. Dar bucuria e scurtă. A năvălit peste albie apa Moldovei, ocupînd mahalalele din partea de miazăzi a oraşului. Curg la vale colibe, copaci, răzoare de lămîiţă şi dalii, leagăne de copii şi cotete de păsări. În oraş e stare de asediu. Noaptea, oamenii din mahalale fac de veghe pe acoperişuri, ascultînd cum creşte murmurul de valuri din lunca Moldovei. Cîţiva privilegiaţi cu rude în «centru» s-au şi mutat, lăsîndu-şi cocioabele pradă cetelor de cîini vagabonzi. La cafenea, micii funcţionari «din opoziţie» primesc cu fluierături pe membrii consiliului comunal descinşi aici între două şedinţe închinate măsurilor pentru salvarea oraşului. Apare chiar o notă aprigă în «Curentul Romanului» ...Dar într-o dimineaţă, în febra acestor întîmplări, vine bomba. O duzină de salahori defilează ostentativ pe sub geamul cafenelei din centru, cotind apoi spre cartierele năpăstuite de apă. Zboară veştile: se astupă primele gropi! Începe construcţia unui dig în lunca Moldovei! Se înfig pînă şi stîlpi electrici, ba se trag şi primii metri de fir! Consiliul comunal a luat măsuri. Opozanţii, zdrobiţi, evită să se privească. Apoi vine vara, apoi toamna, cu ploaie şi vînt, cu ftizicii care mor cu zecile la mahalale. Parcul a murit cu fiecare zbor al cocorilor şi seara, seara urîtă şi lungă coboară îndată după masa de prînz. Doi-trei profesori bătrîni retraşi în biblioteci, lîngă foc, se desfată cu ultima carte sosită de la Paris, legînd astfel Romanul cu universul şi timpul. În rest, tîrgul e parcă mai izolat şi mai părăsit ca oricînd. Revărsările Moldovei nu mai impresionează pe nimeni. Pietrele cubice puse în primăvară, simbolic, într-un capăt de mahala au fost de mult înghiţite de noroiul imens, proverbialul

noroi moldovean. S-au degradat și firele electrice; s-au căscat iarăși gropile și în curînd vine iarna, o ultimă lespede, un ultim smalț alb peste peisajul încremenit și sărac al Romanului din timpul regimului burghezo-moșieresc.

Ninge...

...Ce știți despre Roman?

Orașul, povestesc romașcanii, a fost întemeiat a doua oară în anul 1951, în aprilie, cînd a început construcția laminorului.

Cînd apa Moldovei, cuprinzînd în brațe zăvoiul și lunca, s-a oprit pentru prima oară într-un zid de granit; îl ridicaseră constructorii ca să le ocrotească lucrarea.

Orașul a tresărit. O oaste de oameni, cîteva sute, împînziseră cîmpia de pe malul Moldovei. Îndreptaseră spre cele patru zări — reflectoare — obiectivele aparatelor topometrice, într-un spectacol nemaivăzut, pe o scenă de 6 ha. Chiar pe o asemenea moșie se va întinde construcția.

— Cele 6 ha, au precizat inginerii, vor fi ocupate doar de halele principale. Dar vor mai fi și drumuri, și căi ferate, și construcții anexe.

— Spuneți-ne, cum va arăta laminorul?

— Îl veți vedea cu ochii dumneavoastră. În curînd.

— Dar șantierul? Cum se va înfățișa și șantierul? Și construcția? Și mașinile?

Le-au văzut pe toate în lunile care au urmat. Și săpăturile pentru fundații, desfăcînd cîmpul pe mari porțiuni de parcă se dezgropa un gigantic oraș scufundat; și truda de mineri și scafandri a meșterilor coborîți la fundații la 14—15 metri sub pămînt, prin nămoluri; și miile de betoniere fierbînd zi și noapte — cratere roșii peste largul cîmpiei... S-au mai rotit apoi cîteva anotimpuri.

Mai 1953: se înfig primii stîlpi de susținere, înalți de 28 pînă la 30 metri. A început ridicarea pe verticală a viitoarei cetăți. De departe șantierul pare o pădure de basm. În curînd se ivesc și mașinile, mii de mașini, de la coloși care cîntăresc o sută de tone și pînă la piramidele de șuruburi, buloane și ciudate ornice multicolore din care montatorii iau mereu, fără să scadă. Tot orașul face procesiune să le admire. Dar mai e un miracol: cel mai impresionant dintre toate. Este vorba de oamenii șantierului. Nu atît inginerii și meșterii veniți din alte locuri — aceștia erau constructori cu faimă —, ci mai cu seamă localnicii. Veniseră pe șantier din mahalale, din Zlătari. Erau sute și sute. În fiecare zi veneau pe șantier batalioane întregi. «Da' ăștia cine mai sînt? — se minunau bătrînii. Cine-s băieții ăștia voinici în salopete care trec pe stradă discutînd despre calculul diferențial și avantajele producției automate în serie? Dar ăla de colo de pe macaraua-turn? N-o fi băiatul lui Nică, tăietorul de lemne din mahalaua Horia, mai ieri umbla cu tată-său prin curți cu toporul pe umăr». Mai veniseră și de prin sate, de pe toată Valea Siretului; se făcuseră mii. Un popor de oameni harnici, tineri și dezghețați, care se calificau în timp record. Și, ca pe orice șantier socialist, rîvna învățării unui meșteșug serios se preschimba, cu încetul, într-o bucurie și o pasiune superioară: «Oare voi fi în stare să învăț mai departe, să ajung și eu laminorist?» A fost de ajuns ca gîndul să-și ia zborul și toate zările s-au deschis, ispitindu-l să urce mereu. Flăcăul se gîndea la barele de oțel, 15 km de țevi de oțel, le vedea aievea rostogolindu-se ca rîuri de foc peste marile paturi cu role. Inginerii spun că va fi o priveliște unică, barele vor țîșni din cuptor roșii ca focul, pe urmă se vor face zmeurii, pe urmă ca mierea. O trenă de flacără verde le va urma în rostogolirea prin marile hale... Și mai departe? Un nou avînt industriei petroliere și miniere a țării, precum și valorificarea unor bogății încă insuficient exploatate din adîncuri. Producția pe un an a laminorului poate acoperi construcția a 30 conducte de cîte 150 km, fiecare dintre ele cu o capacitate de transport de două milioane de metri cubi de gaze pe zi; aceeași producție poate da material tubular pentru 2 200 de sonde; așadar, cu țeava făurită într-un an — socotea flăcăul — s-ar putea trage o linie de oțel de 3 500 km, cam cît de la Roman la Munții Urali.

CONCURSUL „AȘA E ȚARA MEA"

— *Orașul meu* — *fragment*

1

Priviți cît de frumos se face orașul Piatra Neamț, orașul meu, cum crește și se înalță cu blocurile turn, tot mai sus, spre stele!

Din orășelul acela mic de altădată, nebăgat în seamă de nimeni, pe fiecare zi ce trece, el se ridică, crește și se va face un adevărat Făt-Frumos al acestor ținuturi moldovene.

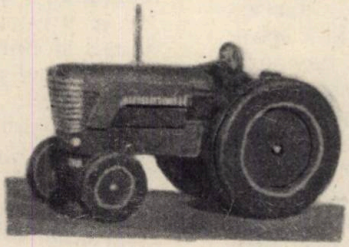

2

Iar dacă plecăm pe Valea Bistriței, cum ieșim din oraș, drumul asfaltat, de îți este mai mare dragul să mergi pe el, ne duce prin satele Bistrița, Viișoara, Vaduri (cu marea fabrică de cherestea), Pîngărați, apoi Stejaru, cu vestita hidrocentrală, care te impresionează nespus de mult prin marile tuburi de metal ce ies din gura tunelului.

De la Bicaz ne urcăm apoi sus, la Baraj, privim marele lac dintre munți și ne dăm și mai bine seama cît de frumoasă este scumpa noastră țară!

BUBANOVICI LUIZA
clasa a VI-a, Școala de muzică — Piatra Neamț

trage o linie de oțel de 3 500 km, cam cît de la Roman la Munții Urali.

— Cine-i băiatul de pe macara despre care scrie «Scînteia»? I s-a dat și «Ordinul muncii». N-o fi băiatul lui Nică, tăietorul de lemne din mahalaua Horia? Parcă ieri umbla cu tat-su prin curți...

*

1956. Peste 500 de tineri absolvă cursurile profesionale deschise pe șantier. Fruntașii seriei sînt trimiși la specializare.

1956. E gata și construcția metalică a marilor hale, sînt într-un stadiu avansat instalațiile energetice la mașini. «Noi ne pregătim de întoarcere» — scriau cei plecați la specializare.

Și într-o dimineață din toamna anului 1957, în preajma aniversării unui deceniu de la instaurarea Republicii, totul a fost gata. La 1 noiembrie 1957, la ora 22,47, Laminorul de la Roman a dat primele țevi.

*

Întreprinderea de prefabricate de la Roman are de desfășurat o activitate economică de o importanță deosebită. La Roman s-au prefabricat pînă la sfîrșitul lui 1963 peste 3 000 de apartamente, pe care le-au montat constructorii din regiunile Bacău și Iași. E o întreprindere nouă, construită după laminor. O fabrică de case la Roman, lîngă vechile case cu parter, cu scoici de sticlă la intrare, cu lei de lut pe trepte, modelați de sobarii băștinași, e motiv de exclamație!

În orașul cu mari instalații industriale moderne, dotate cu agregate răspunzînd la comenzi electronice mai există cîteva birji. Sînt și taxiuri, și linii de autobuz. În sala de conducere a laminorului e o liniște fertilă, plină, însăși liniștea Romanului.

De ce e nevoie de zgomot? Tot ce s-a făcut aici în mai puțin de un deceniu, atît de intens, atît de durabil, a schimbat esența. Iar esențele nu fac zgomot.

Visurile pot să zboare!

Versuri: ION BRAD

Muzica: IOAN D. CHIRESCU

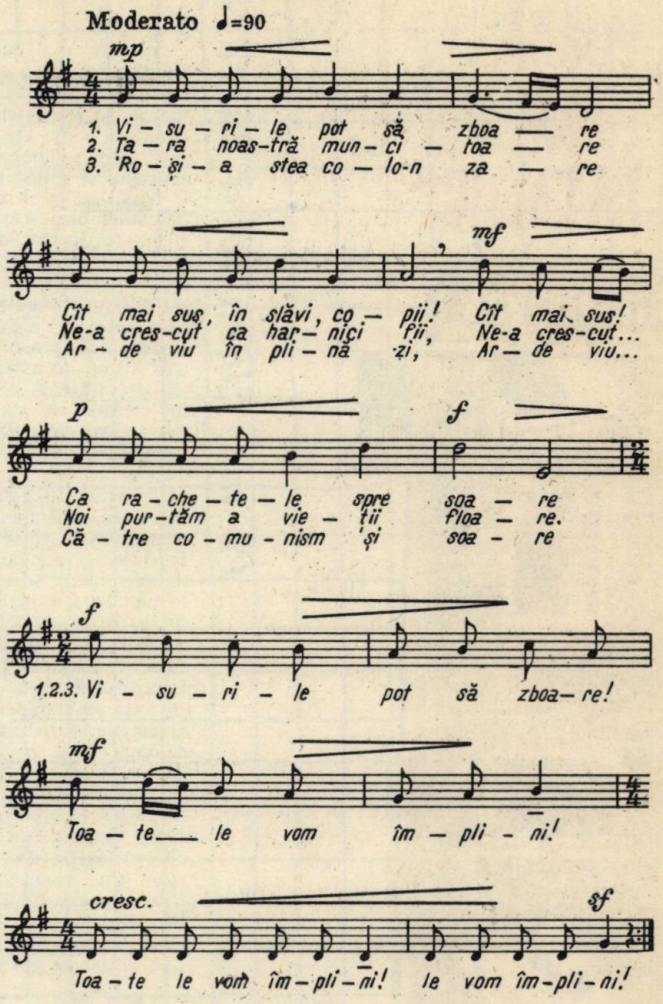

CONCURSUL „AȘA E ȚARA MEA"

Țara mea

PARASCHIVU MARGARETA
— elevă București

Țara mea, iubită țară,
Azi îți cînt a mia oară
Că mi-ești dragă, scumpă tară!

Îți cînt văile-nflorite
Și ogoarele-nfrățite.
Îți cînt codrii, munții, marea,

Și-nseninată — zarea.
Iar vîntul să ducă vești
Că, pe plaiuri românești,
Oamenii cu drag muncesc,
Socialismul îl clădesc!

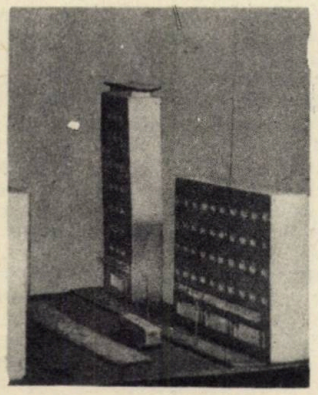

3

4

CONCURSUL „AȘA E ȚARA MEA" ❖ CONCURSUL „AȘA E ȚARA MEA"

„SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG“

Pe marginea unor lucrări scrise

Ați dat, din întîmplare, uneori, peste poza voastră de acum 5—6 ani? Vă priviți, nu-i așa, cu o veselă neîncredere, cu o mirare nu lipsită de mîndrie, dar nici de tandrețe: «Asta eram eu? Așa mic și speriat? Hm...» Omulețul mic și speriat vă seamănă și totuși e altul, cineva la care vă uitați cu prietenie, dar oarecum străin, din susul unei scări. Continuați să urcați și fiecare treaptă vă îndepărtează de omulețul mic și speriat, deveniți pe zi ce trece mai puternici, mai isteți, dobîndiți trăsăturile voastre de oameni adevărați. Poate nu v-ați gîndit niciodată, dar pe noi, profesorii, întîlnirea cu un caiet al vostru din anii trecuți ne îndeamnă la reflexii asemănătoare. Căutînd deunăzi nu știu ce lucrări de control ale clasei a VII-a, am dat, într-un colț al dulapului, de un teanc de caiete care... erau și nu erau ale lor. Aceleași nume, scrise cam la fel, dar cu sfială, parcă scrise cu mîna stîngă. Erau caietele din clasa a II-a ale celor pe care îi am acum elevi în clasa a VII-a. Le-am răsfoit îndelung, emoționat de această neașteptată întîlnire peste ani, ca pe un album de familie. La aproape fiecare pagină, o bucurie caldă izvorîtă din uimire și mîndrie îmi umplea toată ființa. «Cît au crescut prichindeii! Ce cale de la țopăitul lor de vrăbiuțe pînă la zborul lor de azi... Ce frumos au rodit strădaniile lor!» Cu inima aburită de emoția acestei întîlniri, am luat lucrările de control și m-am așezat la masa de lucru. După vreo două ceasuri, sprijinit de creionul roșu, le străbătusem la centimetru pătrat și puteam să le încui în sertar. N-am făcut-o. Am rămas la masă, în fața cîtorva lucrări. Din paginile tăiate cu prea mult roșu, brăzdate parcă, se tîra spre inima profesorului amărăciunea. Greșeli inadmisibile prin «copilăria» lor, exprimări stîngace, idei sărăcăcioase, îmbrăcăminte grăbit și anapoda.

Și în mintea lui, mai puternic decît altădată, se înșuruba aceeași întrebare: de ce? De unde atîta debilitate în folosirea limbii materne la unii dintre copii? De ce această folosire pur și simplu «casnică» a limbii? De ce această nepăsare pentru instrumentul extraordinar de punere în valoare a personalității omenești, limba? De ce, la unii, această folosire leneșă, incultă a lui? De ce? Profesorul cunoaște răspunsul. Și este aspru. Dar nu numai aspru. Este răspunsul unui prieten, al unui sfetnic, care dorește nu să te cicălească, ci să te ajute, care nu vrea să te umilească, ci să-ți redea încrederea în tine, pentru că el crede în tine, în dorința ta de a te desăvîrși, în puterile tale de a o face.

Răspunsul este acesta: răul vine din amorțeală, din inerție, din somnolență. Nu ți-ai mobilizat niciodată prea mult timp puterile. Ai citit, firește, sute de pagini, ai învățat, desigur, zeci de reguli gramaticale, ai făcut nu știu cîte teme și ai înnegrit cu cerneală nu știu cîte caiete... Ai făcut toate aceste lucruri, însă înghiontit de catalog, severul judecător al meseriei de elev. Da, ai făcut-o ca un automat, absent. Parcă ai bătut cuie și încă numai pentru a face dovada că le-ai bătut. Și te-ai obișnuit așa. Iar cînd, uneori, profesorul încerca să te trezească, iar în josul caietului citeai: «nu sînt mulțumit», te întrebai senin: «De ce? pentru 4—5 greșeli?» Cred că, înainte de orice, cu asta trebuie să începi: să scapi de această seninătate, de această automulțumire, care vine din efectuarea mecanică a muncii tale școlare. Cuvintele: «am citit, am scris», spuse cu un ochi la cerneala ce tocmai se usucă la ultimul cuvînt, iar cu celălalt ochi la mingea de sub pat, sînt o adevărată nenorocire. E adevărat, tema există în caiet, dar, știi prea bine, o dată cu evaporarea ultimei picături de cerneală, ea s-a evaporat și din mintea ta. Și în timp ce bați mingea sau pedalezi pe bicicletă, legătura dintre tine și temă se subțiază, se închircește, rămîne doar vrejul uscat al amintirii: «eu mi-am scris!» Nu trebuie să te mulțumești doar cu atîta. E prea puțin, primejdios de puțin. Tema la limba romînă, «de citit, de scris», este, în esență, un antrenament. E un prilej de a-ți verifica permanent forțele, de a-ți birui șovăielile, de a-ți spori siguranța, e o invitație spre frămîntare, e o luptă între ceea ce poți și ceea ce trebuie să poți, între ceea ce ești și ceea ce poți să fii. Altminteri, tot ce se poate spune despre temă este numai că... nu se poate spune că n-ai făcut-o.

Studiul individual, această unică și universală cheie a progresului școlar, deschide, e adevărat, orice poartă, oricît de ferecată. Dar pentru aceasta — așa cum orice fruntaș la învățătură o poate confirma — în aliajul acestei chei nu poate intra nici un procent de amorțeală, ci cu totul altceva: concentrare, tenacitate, dorința de a înțelege, de a aprofunda.

Cei care au înțeles studiul individual altfel, ca o hoinăreală de-a lungul lecțiilor și temelor, plătesc acum această mentalitate. *Ale lor* sînt aceste lucrări de control ce dau creionului roșu de lucru, ei sînt aceia ale căror teze nu depășesc pagina, ei semnează rîndurile acestea seci, moarte. Gîndirea lor nu-și găsește calea de exprimare, se poticnește, ei ocolesc orice dificultăți, ca un copil obstacolele, într-un

noastră

cuvînt nu progresează. Şi trec zile, trimestre şi încă nu zboară.

Şi ce e de făcut pe urmă?

Cu această îndîrjire de a birui impasul trebuie pornit la ofensivă, trebuie recucerit terenul, întîi al scrierii şi exprimării corecte, apoi al exprimării bogate, mlădii, armonioase. Cu ce să începi? Cu un lucru la care, probabil, nu te-ai gîndit de mult, pe care îl credeai la locul său, în bagajele tale, *cu cititul corect*. «Nu ştiu eu să citesc?» parcă îţi aud întrebarea mirată. «Dar ce fac toată ziulica?» Nu e rău că această presupunere te jigneşte. Recunoşti în acest fel că a citi corect e o chestiune de demnitate. Şi totuşi... Experienţa dovedeşte că unul din izvoarele a nenumărate dificultăţi este tocmai citirea aproximativă. Tu nu îţi dai seama de acest lucru, pentru că citeşti în gînd. Te sfătuiesc să citeşti *cu glas tare*, totul, să te auzi citind. Nu mormăind, nu îmbolmojind cuvintele, nu făcînd din propoziţii şi fraze o pastă informă, ci clar, nuanţat, întocmai ca în faţa unui microfon. Cuvintele, forma corectă de îmbinare a lor, valorile textului ţi se vor întipări mult mai bine în minte. Auzindu-te citind frumos, va fi din ce în ce mai greu, apoi cu neputinţă să vorbeşti împiedicat, oricum, să scrii la întîmplare.

În al doilea rînd, trebuie să închei neapărat pace cu gramatica. Greşeala constă nu atît în faptul că «Gramatica» ar rămîne prea mult pe fundul ghiozdanului. Cel mai adesea nu se întîmplă aşa. Mi se pare însă că dacă în ciuda întîlnirilor tale săptămînale cu gramatica şirul insucceselor nu s-a curmat încă, aceasta vine din aceea că, în mod greşit, ai socotit şi socoţi gramatica drept un obiect ce figurează de două ori pe săptămînă în orar. Această părere este păgubitoare, gramatica este elementul esenţial al limbii, nu un obiect oarecare, ce dispare o dată cu sunetul clopoţelului.

Cum trebuie să învăţăm gramatica? Lecţie cu lecţie, ca şi matematica, de exemplu. Şi cu acelaşi volum de judecată şi de exerciţii. Nodul aparent al regulilor şi definiţiilor trebuie desfăcut atent, căci ţesătura limbii are nevoie de o urzeală limpede, nu de noduri. Există în gramatică cîteva «cote» pe care va trebui în primul rînd şi neapărat să le cucereşti. Ele sînt «baza» oricăror operaţii. Acestea sînt: substantivul cu declinarea articulată şi nearticulată, verbul şi pronumele. De ce? Pentru că în orice propoziţie, cît de simplă, avem nevoie în primul rînd de subiect şi de predicat, subiectul fiind în majoritatea cazurilor un substantiv sau pronume. Învăţînd bine declinarea substantivului, o aplicăm uşor şi la pronume, adjectiv, numeral. Pronumele pare să fie unul din terenurile alunecoase, pe care siguranta unora şovăie. Caietele din faţa mea o dovedesc. Creionul roşu n-a iertat asemenea însăilări pripite, anapoda, ca: «*văzîndo*», «*spunîndui*», «*lăsînduio*», «*ia zis*» sau «*sa făcut*». Dacă autorii acestor greşeli ar fi stăpînit verbul şi pronumele, ar fi putut să le mai topească într-un singur cuvînt? Să altoiască ceea ce e de nealtoit? Categoric nu. El ar fi scris corect: «văzînd-o», «spunîndu-i», «lăsîndu-i-o», «i-a zis» sau «s-a făcut».

E posibil oare ca în avîntul unei dimineţi, între 7^{50} şi 8^{15}, să suceriţi aceste «cote»? Ar fi un optimism nejustificat să credem aceasta. Nu este exclus să «tociţi» în acest răstimp 3—4 reguli. Dar fără exerciţii nenumărate, fără autodictări, fără interpretarea cuvintelor ortografiate, într-un cuvînt, fără studiu, aceste reguli memorate nu vor fi niciodată altceva decît nişte braţe moarte, departe de albia pe care, clipă de clipă, limba îşi croieşte drumul. Şi atunci? Folosiţi orice răgaz pentru a transforma cunoştinţele în deprinderi, pentru a birui cu o clipă mai devreme «corigenţele», pentru a le scădea numărul şi frecvenţa. Aşadar, începem cu morfologia, cum am început cu studierea pieselor unei maşini. Apoi, prin sintaxă, vom deprinde îmbinarea lor, modul lor de lucru. Nu va mai apărea nimic misterios în acest teritoriu al gramaticii, vă asigur, ci, dimpotrivă: limba romînă ne va apărea ca una dintre cele mai dragi privelişti, ca o grădină pe care o cunoaştem, o preţuim.

Ore şi ore de literatură...

Am putea oare despărţi o singură clipă limba de literatura romînă? Studiul limbii romîne de studiul literaturii? Indiscutabil, nu. Nu e momentul acum să discutăm toate funcţiunile literaturii. Ne vom mărgini la unele aspecte ce vă sînt mai apropiate şi cad sub controlul vostru nemijlocit. De pildă, problema vocabularului. N-aţi observat că elevii care citesc mult, obişnuiţii bibliotecii şcolare, se exprimă mai frumos? Fraza lor e mai bogată, mai colorată, expresia nuanţată, gîndul perfect reliefat. Cîtă deosebire de cei care îşi restrîng interesul doar la paginile manualului! Ei îşi exprimă gîndurile simplist, mecanic, cum ar aşeza nişte pălării pe braţele unui cuier... Veşnic la fel, sumar, maşinal, în propoziţii gîtuite, lipsite de viaţă. Ce le recomandă profesorul, orice profesor, acestor elevi? Lectură literară. Reţeta este perfectă, îngăduiţi-mi însă cîteva recomandări suplimentare. A «înghiţi» volum după volum, a răsfoi tomurile ca un uragan nu însemnează decît un record... nesemnificativ. Ce-a urmărit, de fapt, acest Frunzărescu în cărţile ce i-au încăput în mîini? Acţiunea. Ce se întîmplă... Îl auzi:

«Eu de la bibliotecă am citit toate cărţile! A, să-ţi povestesc una formidabilă... Am uitat cum îi zice. Aşa de vreo patru deşte de groasă. E cu unu care pleacă nu mai ţin minte unde, cu nu ştiu cine! Nu mai ştiu de ce... Şi pe drum se desparte de altul care era cu celălalt şi să vezi încurcătură... Dar uite, a intrat tovarăşul profesor. Ţine minte unde am rămas. Ţi-o povestesc mai departe după oră».

Frunzărescu e încîntat, dar, de fapt, n-are de ce să fie! O zi, două mai ţine minte, eventual, culoarea copertelor, apoi totul devine cenuşiu. Ce i-a lipsit băiatului? Intimitatea cu cartea respectivă, răbdarea de a descoperi universul spiritual al cărţii, de a-i gusta nenumăratele valori. Există pagini ale clasicilor, îndeosebi, care merită să fie nu numai citite, recitite şi răscitite, ci *studiate*, adevărate modele de folosire creatoare a limbii.

Deschideţi cartea la poezia «Călin». În cinci versuri veţi găsi imaginea apei în patru feluri, «acţionînd» în şase chipuri deosebite.

Iată versurile:

«Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind;
Ele trec cu harnici unde şi suspină-n flori molatic,
Cînd coboară-n ropot dulce din tăpşanul prăvălatic,
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuibar rotind de ape, peste care luna zace».

Cum apare apa? În izvoare zdrumicate, aidoma bobiţelor cristaline care ajung pe mal după spargerea valurilor.

Apoi vedem apa în unde, adică în valuri. Cum e mai frumos spus, undă sau val? Apoi, în bulgări fluizi. Apa trecînd peste pietre îţi dă impresia de corp solid, deşi păstrează fluiditatea. Din împerecherea acestor două cuvinte contrastante: *bulgări* şi *fluizi* apare mai puternică imaginea apei sărind peste bolovani.

Şi în fine cea de a patra înfăţişare, «cuibar de ape», pentru a da imaginea vîrtejului, a ochiului în care apa se învîrteşte pe loc, rotund, statornic, ca într-un cuib.

Sfărîmăturile acestea de apă «licuresc». De ce poetul n-a spus «străluce»? Pentru că era o exprimare mai banală, obişnuită şi nu crea imaginea dorită. «Licurind» te duce cu gîndul la licuricii care scînteiază pe întuneric, la dîra de lumină verzuie, fosforescentă, cu care ei punctează bezna.

Mai departe, apa trece în unde harnice, adică dese, repezi şi totuşi line, încît zgomotul produs pare un suspin, sugerînd părerea de rău după florile pe care le lasă în urmă pe maluri şi de aceea suspinul e molatic. Apoi apa coboară în ropot. Avem o accentuare a imaginii auditive şi vizuale: apa sare, adică trece peste praguri şi... ape. Vedeţi? De la cioburile de apă pînă la cuibar, de la «suspinul molatic» pînă la săritura în «bulgari fluizi»? Uitaţi-vă acum la cuvintele populare din aceste cinci versuri. Sînt puţine? Sînt nouă! Vă las să le găsiţi şi să ne scrieţi. Cuvintele populare sau obişnuite poetul le împleteşte cu neologisme, dînd imagini unice.

Ce credeţi, poetul a scris uşor aceste versuri? Dimpotrivă, Mihail Eminescu şi-a scris cu migală poeziile, ştergînd şi refăcînd fiecare vers, uneori de zeci şi zeci de ori, în dorinţa de a reda cît mai exact ceea ce dorea şi totodată cît mai sugestiv.

...Frunzărescu nu-şi poate da seama de acest lucru. El poposeşte la fel de vesel sau nepăsător peste tot, întocmai unui fluture care se odihneşte la fel de bine pe o floare sau pe un ghimpe. El s-ar mira foarte mult aflînd că cei mai mulţi dintre voi citesc o carte de literatură cu... creionul în mînă, că ei citind învaţă. Nu poate fi vorba de a întocmi, cu puterile voastre, cronici sau recenzii, ci de a alege firele de aur din ţesătura cărţii. Pe nesimţite, prin forţa sensibilităţii voastre, ele vor deveni *propriul vostru tezaur*. Şi el, oricît veţi risipi, nu se va epuiza niciodată, căci voi înşivă veţi fi curînd în stare să făuriţi din ce în ce mai bine veşmîntul aurit al gîndirii voastre. Merită acest efort? Cînd daţi răspunsul gîndiţi-vă cum povesteşte şi cum scrie... Frunzărescu. O fi căzut sub ochii lui vreodată pasajul următor? «Căci nu este alta şi mai frumoasă şi mai de folos în viaţa omului zăbavă decît cititul cărţilor»... Aşa spunea cronicarul Miron Costin în secolul al XVII-lea. O fi citit şi Frunzărescu acest pasaj? Nu cred. După cîte îl cunosc, citeşte totdeauna ce e la sfîrşit. Iar dacă va medita asupra pasajului citat, pot spera că e şi un început.

Ilustraţie: GYÖRGY MIHAIL

Din lupta poporului nostru pentru eliberarea patriei

Tipo

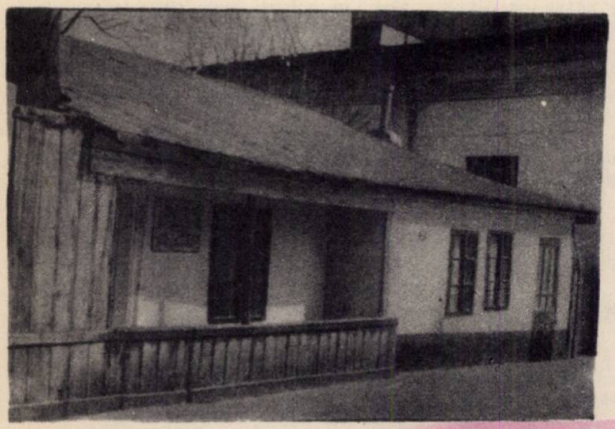

Una din casele în care se tipărea «Scînteia» în ilegalitate

Se iveau zorile. Traian deschise fereastruica. Îl lovi brusc o pală rece de vînt. Iscodi cu ochii mari cerul senin şi adînc. Văzu, după un timp, cum, la celălalt capăt al oraşului, cerul prinse a se împurpura şi se bucură. Îşi încrucişă braţele şi rămase nemişcat, cu ochii închişi, în bătaia înviorătoare a vîntului. Se simţea bine, puternic, deşi toată noaptea trăsese la «boston». Lucrase împreună cu nea Crăciun — zeţarul. Bătrînul plecase nu de mult şi-l lăsase singur cu manifestele tipărite. Amintindu-şi parcă de ceva, deschise ochii şi se răsuci pe călcîie. Lumina limpede a dimineţii scălda acum «mica tipografie». Toate se aflau rînduite la locul lor... patul de scînduri acoperit cu o pătură cenuşie şi aspră... «Bostonul» acoperit cu o husă unsuroasă şi pătată de cerneală... masa, iar pe masă manifestele... Se apropie, luă cu grijă unul şi silabisi nu ştiu pentru a cîta oară: «*Tovarăşi, clasa muncitoare...*» El culesese aceste cuvinte, cu majuscule. Nea Crăciun îl învăţase. «Tu, Traiane, îi spusese bătrînul, ai să înveţi repede tehnica tipografică... Pari să fii un utecist de nădejde». Apoi tăcuse. Toată noaptea, cît timp lucraseră, tăcuse, deşi Traian ar fi avut chef să-i pună tot felul de întrebări. Ce om ciudat... Lucra, fuma şi iar lucra, ca şi cînd ar fi fost singur. Doar la despărţire îi mai adresase cîteva cuvinte: «Odihneşte-te! Să nu deschizi uşa nimănui... Numai după ora şase şi cu parolă... Hai, culcă-te, odihneşte-te!».

Dar Traian nu se putea odihni. Îl încînta şi-l emoţiona totul... patul, pătura, mirosul de cerneală, «bostonul» ascuns sub husă... manifestele gata să-şi ia zborul şi să poposească în sufletele oamenilor... ivirea

...Şi iată ce condiţii minunate sînt create azi pentru tipărirea cărţilor şi a presei.

Combinatul poligrafic Casa Scînteii, creaţie a regimului nostru democrat-popular, pare un adevărat oraşel.

Pe porţile Combinatului ies zilnic cele 1 000 000 de exemplare ale ziarului «Scînteia», care duc pretutindeni în ţară cuvîntul partidului. Numai pentru voi, dragi copii, lunar, Casa Scînteii tipăreşte peste 3 000 000 exemplare de ziare şi reviste. Tot aci se tipăresc anual milioane de manuale şcolare, ca să nu mai vorbim de cărţi de poveşti şi povestiri, romane etc...

graful

de **HARALAMB ZINCĂ**

Ilustrații: **Gh. MIHAIL**

zorilor și a soarelui..., vîntul rece care pătrundea prin ferestruică..., conștiința că prima sarcină grea încredințată de U.T.C. și-o îndeplinise. Puse la loc manifestul cu aceeași grijă. Deodată, simți nevoia să se privească. Găsi lîngă chiuvetă un ciob de oglindă. Se descoperi fragmentar... ochii tutunii și surizători... nasul drept... barba cu fire rare, de adolescent. Se privea mulțumit de parcă ar fi descoperit o tainică legătură între tot ceea ce făcuse în noaptea aceea și imaginea pe care i-o întorcea ciobul de oglindă.

Șuierul unei sirene îl făcu să tresară. Se apropie de ferestruică. Văzu în depărtare, peste acoperișurile caselor, coșul înalt al uzinei și fumul negru răsfirat de vînt pe cerul curat. Într-acolo vor zbura la noapte și manifestele. Muncitorii vor asculta în taină glasul literelor, vor înțelege chemarea Partidului și, cine știe, pentru o clipă se vor gîndi cu recunoștință și la ei... la nea Crăciun, la Traian.

Închise ferestruica și hotărî să se odihnească. Se trînti așa îmbrăcat cum era pe scîndurile patului, iscodi o vreme tavanul afumat al încăperii, apoi, răzbit de oboseală, adormi.

Visă întîmplări fără noimă... Un om rezemase o scară de coșul uzinei și încerca, folosindu-se de o plasă de fluturi, să prindă fumul negru al uzinei. Apoi, o zări pe mama-sa; bătrîna îi arăta o cămașă plină cu pete de cerneală și-l dojenea: «E singura ta cămașă albă, unde ai murdărit-o, băiete, în halul ăsta?» «Să vezi, mamă...» se pregăti el să-i răspundă.

Îl trezi niște bătăi puternice în ușă și un strigăt amenințător:

— Deschide, n-auzi?

Traian sări din pat și încremeni descumpănit lîngă fereastră.

— Deschide, n-auzi?

Bătăile erau într-atît de puternice, încît amenințau să spargă ușa. Pe Traian îl fulgeră un gînd: «Poliția!» Privi deznădăjduit în juru-i, căutînd o scăpare.

— Deschide, n-auzi?

I se păru că o găsise: o să deschidă ferestruica și o să arunce în stradă manifestele. În aceeași clipă însă ușa cedă și agenții năvăliră în «tipografie». Traian rămase locului lipit de perete, cu brațele deșfăcute. Numără mecanic, în gînd: «Unu... doi... trei agenți». Fără să vrea, se întrebă: «De ce atîția?.. sau poate mai sînt și alții jos, în curte?» Un agent se opri în prag... un altul făcu doi pași și se opri cu mîna în buzunar, pe armă... un al treilea, pesemne șeful, ca și cînd nu l-ar fi zărit pe Traian, se opri în fața teancului de manifeste. Traian nu-l scăpă din ochi. «Șeful», un bărbat scund, spătos, cu o față rotundă și rumenă, luă un manifest, îl mirosi, exclamă: «proaspăt!». Citi primele rînduri și, declarîndu-se mulțumit, i se adresă batjocoritor lui Traian:

— Apropie-te! Ce faci aici, mă? Te joci de-a tipografia?

Traian era mult prea tînăr ca să poată să înțeleagă ce o să urmeze. Instinctiv însă rămase locului. Agentul îl măsură lung și disprețuitor.

— Ți-e teamă, puștiule? Ia apropie-te! Apropie-te, cînd îți zic!

Pe Traian îl îndîrji privirea disprețuitoare a «șefului». Nu, nu-i era teamă. Înaintă curajos spre agent.

— Așa, băiete! Și-acum întinde brațele!... Ți-e teamă, puștiule?

Traian se supuse și agentul luă de pe masă cele două teancuri mari de manifeste și i le puse în brațe.

— Ai să le cari chiar tu... pînă la comisariat o să le cari. Ce, sînt grele?

Nu răspunse. Știa că din momentul acesta trebuia să tacă, să neg, să tacă. Deslușì pe un manifest cuvintele: «*Tovarăși, clasa muncitoare...*» și-l cuprinse dintr-o dată o mare tristețe. Ele vor rămîne închise undeva în arhivele siguranței, nu vor mai lua drumul uzinei, nu vor mai pătrunde în inima proletariatului. «Și-acum ce vor face cu mine?» Socoti că-l vor urca într-o mașină și-l vor transporta la comisariat. Se înșelă. Nu-l urcară în mașină, ci i se porunci să o ia drept înainte pe jos. Hotărîrea agenților îl miră.

Mișcă!

Mergea cu manifestele în brațe, escortat de doi agenți, unul în dreapta, celălalt în stînga. Mergea, îndemnîndu-se: «Să taci! Să taci! Nu știi și nu cunoști pe nimeni!» Trecătorii se opreau și se uitau curioși după flăcăul cu brațele încărcate de afișe. Traian nu-i lua în seamă. Brațele începură să simtă cu adevărat greutatea manifestelor și să-l doară. Încercă să nu se gîndească la durere, ci la soare, la azurul cerului, la vîntul care sufla parcă din ce în ce mai tare. Cunoștea drumul spre comisariat și se întrebă: «O să trecem prin piață sau nu?» După un timp, își dădu seama că întrebarea asta îl chinuia mai mult decît durerea din brațe. «O să trecem pe acolo sau nu?» Nu se liniști decît atunci cînd înțelese că agenții nu vor ocoli piața. Nu-și arăta nici bucuria care-l cuprinse, nici durerea care-i rodea brațele. Văzu de departe lumea din piață și-i veni să cînte. Știa acum ce avea să facă. Prinse să fredoneze în gînd o melodie inventată de el.

Tar cînd încetă să mai cînte, i se adresă vîntului, ca unui tovarăș: «Vîntule, ajută-mă, să nu mă lași... Dacă ții cu proletarii, să nu mă lași, să mă ajuți...»

Trecu prin piață urmărit de privirile oamenilor. Traian se uita vesel cînd la unul, cînd la altul, apoi se «împiedică», aruncă în sus, cu putere, manifestele și căzu. În cădere se lovi la genunchi, dar nu gemu. Se răsuci pe spate. Vîntul îi ascultase ruga... ținea cu dînsul. Tînărul tipograf devenise agitator .. răspîndea manifestele Partidului...

DUPĂ VISCOL

MIHNEA MOISESCU

Ilustrație: ANGI PETRESCU

Valeriu se trezi din somn speriat. Afară, crivățul sufla din mii de goarne.

— Ce-i?! Ce-i?! strigă el, deșteptîndu-se.

Taică-său veni să-l liniștească:

— Nu te teme... Viscolește afară...

«La București să fi bătut vîntul cît de tare nici nu-ți păsa!» — gîndise băiatul.

Valeriu, care crescuse în plin centrul Capitalei, se obișnuise greu cu liniștea nefirească ce cobora seara deasupra satului. Afară de asta, nu e de loc ușor să-ți părăsești colegii, prietenii făcuți încă de pe băncile grădiniței și să vii în mijlocul unor copii complet necunoscuți.

Dar prietenia cu noii lui colegi s-a legat mai repede și mai trainic decît și-ar fi putut închipui...

Valeriu se împrietenise cel mai mult cu Todiriță, președintele detașamentului de pionieri din care făcea parte și el. Todiriță locuia în casa alăturată. Se obișnuise să-l strige de zeci de ori pe zi sau să fie strigat de Todiriță și să se întîlnească în fața porții.

După noaptea aceea de viscol, spre dimineață, vîntul se potolișe. De nins mai ninsese un timp din belșug, apoi fulgii se cernuseră tot mai rari, pînă ce ninsoarea încetă cu totul.

Valeriu se trezi destul de tîrziu și, după ce maică-sa îi dădu să mănînce, începu să se îmbrace fără grabă.

Era în vacanță. Todiriță nu-l strigase, așa cum se înțeleseră. Totuși, gîndindu-se la Todiriță, începu să se îmbrace mai repede.

«Îl strig și pe urmă vedem noi ce facem!»

Cînd ieși din curte, simți nevoia să strîngă tare pleoapele. Albul scînteietor al zăpezii îi rănise parcă ochii. Priveliștea ce i se înfățișă trezi în el o nespusă încîntare.

Vîntul se potolise cu totul. Se lăsase însă ger aspru și fumurile bogate dovedeau că oamenii întețeau focurile.

Deodată, privirea băiatului se opri pe o casă așezată undeva dincolo de pîriul care învecina satul. Casa era cu totul singuratică, micuță.

Valeriu privi căsuța cu încordare o bună bucată de vreme, apoi începu să strige:

— Todiriță! Todiriță!!

Cel strigat ieși în pragul casei cu scurta îmblănită pe umeri, cu capul descoperit.

— Ce-i Valerică?

— Uite-te la casa tușei Maria. E singura casă care n-are fum.

Todiriță privi, clipind des din pricina strălucirii zăpezii, apoi exclamă:

— Așa-i, măi! Ce-o fi?! Nu i s-o fi întîmplat ceva bătrînei?!

— La asta m-am gîndit și eu...

Tușa Maria trecuse de șaptezeci de ani. Locuia singură, dar nu ducea lipsă de ale gurii, și de încălzit avea cu ce se încălzi. Colectiva se îngrijea de bătrînii satului care nu mai puteau munci.

Băieții știau asta. Știau că bătrînei i se aduseseră încă de cu toamnă lemne și tocmai de asta erau mai îngrijorați văzînd că din hornul căsuței nu se înălța fuiorul fumului.

— Ce facem?! întrebă Todiriță.

Valeriu șovăi să dea răspunsul, apoi zise:

— Poate că ar trebui să mergem pînă la sediul colectivei să anunțăm pe cineva de acolo...

— Ce să mai batem calea pîn' la sediu?! Mai bine dăm noi o fugă la tușa Maria.

— Hm! O fugă? Drumul trebuie să fie înzăpezit rău...

Valeriu rostise un gînd cu voce tare, atîta tot. Lui Todiriță i se păru însă că vorbele lui însemnau refuz. Se încruntă și-i strigă cu necaz:

— Dacă te temi de zăpadă, mă duc singur... orășeanule!

Rosti cuvîntul «orășean» cu o undă de dispreț în voce, de parcă ar fi zis «fricos» sau «papă-lapte».

Valeriu se grăbi să protesteze:

— N-am zis că nu merg! Merg, stai numai să-mi pun paltonul!

Au ieșit amîndoi în drumul mare. Tractoarele S.M.T.-ului deszăpeziseră șoseaua pe o lățime de vreo trei metri, pînă dincolo de marginile satului. Acum, duduitul întăritat al tractoarelor ce se luptau cu nămeții se auzea departe, «în deal».

Băieții au mers pe șosea pînă la capătul satului, apoi au trebuit să o ia spre pîriu, de-a dreptul prin nămeți.

Todiriță mergea în frunte. Tăia zăpada cu trupul ușor întors pe o parte, cu umărul drept repezit înainte, ca în lupta «de-a cocoșii».

La început, înaintarea asta prin nămeții ce le treceau uneori mai sus de piept li se păru un joc plăcut, dar pe urmă începură să oboseaască.

După ce trecură peste apa înghețată a pîrîului și urcară cu greu malul rîpos, zăriră bine căsuța bătrînei.

De acolo, de pe mal, vedeau și mai limpede că din horn nu se strecura nici un firicel de fum.

— Te pomenești că e bolnavă, spuse Todiriță și-și privi prietenul așteptînd să-și dea și el o părere. Dar Valeriu nu răspunse.

— Hai să ne grăbim! mai zise Todiriță. Pe urmă își dădu seama că Valeriu e frînt

de osteneală și întrebă încet: «Ori nu mai poți?! Dacă nu mai poți, stai colea și te odihnește. Mă reped eu singur să văd ce-i...»

Valeriu se aștepta să-l audă continuînd cu tonul acela ușor disprețuitor: «Orășeanule!» Dar Todiriță nu mai zise nimic. Lui Valeriu i se păru că îl privește cu milă. Asta îl întări. Fără un cuvînt, porni el înainte.

Voia să ajungă la căsuța bătrînei nu numai ca să nu-l creadă Todiriță un «papă-lapte» crescut în puf, ci și dintr-un alt motiv foarte puternic pentru el...

În toamnă, după ce se mutaseră în sat, Valeriu se împrietenise cu un băiat dintr-a șaptea, cu Pințu.

Pințu era cunoscut de tot satul ca unul pornit mereu pe rele.

Noul venit nu avea de unde să știe asta și era bucuros să meargă cu Pințu prin sat și prin împrejurimi.

Într-o după-amiază, a patra de cînd Valeriu hoinărea cu Pințu, se apropiaseră de căsuța tușei Maria. Valeriu nu știa cine locuia acolo.

În spatele casei era un păr încărcat cu pere mari, care parcă îți făceau cu ochiul.

Pînă să-și dea Valeriu bine seama ce se întîmplă, Pințu se și urcase în pom și începuse să-și umple sînul cu pere. Apoi Pințu îi aruncă o pară, și Valeriu se trezise întinzînd mîinile, fără să se gîndească, și prinse para.

În jurul lui căzuseră apoi și alte pere, dar el nu se aplecase să le adune.

Deodată, de după colțul căsuței, apăru o bătrînică cu trupul cocîrjat, cu părul alb ca spuma laptelui, cu obrajii supți.

Pe Valeriu îl cuprinsese un sentiment de teamă și de rușine. Abia cînd ajunse la pîriu se opri și se lăsă moale la pămînt, cu răsuflarea aproape tăiată.

După un timp, își dădu seama că para pe care o strîngea tot timpul în pumn se prefăcuse într-o pastă lipicioasă. O aruncă scuturîndu-și mîna violent, de parcă ar fi ținut între degete un cărbune încins. Apoi își șterse palma îndelung și puternic de iarba uscată.

După un timp, apăru lîngă el Pințu, cu sînul încărcat de pere.

— De ce fugiși, măi?! De cine-ți fuse teamă? De baba Maria? Păi ea nu-i în stare să prindă nici un melc.

Valeriu îl privise pe Pințu cu silă, cu dispreț. Va să zică Pințu furase pentru că știa că bătrîna era neputincioasă și nu putea să-l pedepsească.

De atunci însă, cu toate că se gîndise că el n-a avut nici un amestec în furtul perelor, se simțea vinovat față de tușa Maria în adîncul sufletului său.

...Ajunseră lîngă gardul de nuiele.

— Strașnic! Ai tăiat zăpada ca un tractor cu plugu-n față! îi zise Todiriță.

Lauda îl făcu pe Valeriu să prindă puțină putere și să-l urmeze pe Todiriță care intra în curte.

Au deschis ușa căsuței și au intrat într-o încăpere. Geamul era acoperit pe trei sferturi cu un ștergar. Din prima clipă își dădură seama că în odaie era tot atît de frig ca afară. Priviră în jur. Abia după ce se mai obișnuiseră cu semiîntunericul, zăriră într-un colț patul și pe el o mogîldeață.

Bătrîna era acolo, în pat, dar nu se vedea din pricina țoalelor cu care era acoperită.

Băieții stătură o clipă pironiți locului. Fiecare dintre ei, fără să mărturisească, se gîndea la același lucru:

«N-o fi murit?!»

Todiriță se trezi strigînd tare, de parcă ar fi fost pe cîmp, striga cu un fel de deznădejde în glas:

— Tușă Marie!...

Țoalele se mișcară încet. Întîi ieși de sub ele o mînă uscată, apoi apăru fața bătrînei.

— Ha! Cine-i?

— Noi, mătușică! Ce ai?! Ești bolnavă?!

Bătrîna tăcu o vreme, respirînd anevoie, apoi le răspunse cu glas șovăitor:

— Bă mă ia cu fierbințeli..., ba cu frig...

— O să-ți facem focul, mătușă! Unde ții lemnele?

— În curte, maică..., sub șopron.

— Stai, mătușică! Îți facem noi focu-ndată!

Todiriță îi spuse repede lui Valeriu:

— Eu dau fuga-n sat după doctor... Ieși din casă vîrtej...

După vreo trei sferturi de oră se întoarse cu doctorul. În curte, Todiriță văzu o cărare adînc tăiată în troiene, de la ușa casei pînă la șopron.

Intrară în casă. În vatră, focul ardea vesel, pocnind.

Valeriu stătea chircit lîngă sobă, pe un scăunel cu trei picioare. Se vedea bine că era obosit.

În timp ce medicul o consulta pe bătrînă, Todiriță se așeză și el la gura sobei, lîngă Valeriu. Apucă mîna prietenului său și-i șopti cu dragoste și admirație:

— Știi... Cînd te-am lăsat aici credeam că o să înțepenești pe un scaun, atît erai de ostenit, și cînd colo... Ești tare...

*

De atunci, Todiriță și Valeriu treceau zilnic pe la tușa Maria.

Îi aduceau de acasă mîncare, aprindeau focul, mai fierbeau cîte un cartof sau o mămăliguță, dădeau boabe celor trei găini ale bătrînei, curățau zăpada din fața casei...

După vreo zece zile, bătrîna se întremă.

Într-o zi, cînd băieții erau în casă, tușa Maria se îndreptă spre un colț al încăperii unde ținea agățat un coș de paie. Scoase patru pere mari, galbene și lucitoare ca fața lunii, și dădu fiecăruia cîte două.

Valeriu luă perele și le privi în tăcere. Deodată îl cuprinse o mare, o nespus de mare bucurie.

Apoi luă o pară și mușcă adînc din ea. I se păru că niciodată nu mai mîncase o pară mai gustoasă.

ÎNTÎLNIRE cu viitorul

(Înainte de deschidere, pe cortină se află scrise cuvintele: «Viitorul vă salută».

Pe pereți se găsesc planșe cu imagini ale navelor trimise de om în Cosmos, precum și ale cosmonauților. Răsună gongul. Imediat apare înaintea cortinei un băiat purtînd un aparat de fotografiat. Este «Reporterul»).

REPORTERUL: Dragi prieteni. Vom face astăzi o călătorie extraordinară. Un salt uriaș, un salt de... 60 de ani. Vom întîlni anul 2024, vom întîlni viitorul. Oare cine ne va purta peste decenii? Caii năzdrăvani din poveste? Gîndul? Imaginația? Da, imaginația, dar imaginația științifică. Închipuiți-vă că ne aflăm în sala de comandă a unei rachete cosmice capabile să atingă viteze fantastice, aproape egale cu viteza de 300 000 km pe secundă, viteza luminii. Iată, cosmovitezometrul arată 299 000 km pe secundă. Priviți ceasurile voastre. Merg liniștite, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat! Priviți-vă pe voi înșivă. Ați îmbătrînit oare? Nu. Dar ce se întîmplă pe Pămînt? Călătorim de 59 de ore. Pe Pămînt însă au trecut 59 de ani...

PIONIER I *(din sală):* Într-adevăr, pe Pămînt au trecut 59 de ani. Sîntem martorii unui fenomen fantastic, dar totuși o ipoteză științifică existentă încă din anul 1902. Ea aparține marelui învățat și gînditor Albert Einstein. El a arătat că la vitezele cosmice foarte mari timpul se scurge altfel decît pe Pămînt. În timp ce pe racheta noastră s-au scurs doar cîteva zeci de ore, pe Pămînt au trecut cîțiva ani.

REPORTERUL: Exact. Colegul vostru v-a arătat pe scurt care sînt caii înaripați ce ne poartă cu atîta repeziciune peste decenii. Dragi prieteni, peste cîteva momente ne vom afla la punctul de întretăiere cu anul 2024. Voi lua cel mai formidabil interviu oamenilor acestui an, Viitorului. *Atențiune, anul 2024, luna ianuarie! (Un nou sunet de gong.*

(Cortina se ridică, lăsînd să se vadă următorul decor: la stînga, un fel de pupitru de comandă. La pupitru se află o pionieră purtînd căști aidoma telefonistelor. În dreapta, un fel de ladă înaltă cam de un stat de om. Iată de cca. 1,50 m. În partea superioară a lăzii e practicat un ecran asemănător cu cel al unui televizor mare.)

DISPECERA: Aci Pămînt 10! Aci Pămînt 10! «Altair», dă-mi coordonatele!

O VOCE: Pămînt 10! Sînt «Altair». Aselenizez pe stația «Luna 2».

DISPECERA: Rămîneți pe lungimea de undă de 12 megaherți. Iau contact cu Luna 2. Luna 2! Aci Pămînt 10! Înregistrez peste 3 minute aselenizarea lui «Altair».

ALTĂ VOCE: Luna 2 primește pe «Altair»! Pista nr. 3!

DISPECERA: «Altair»! După aselenizare să se prezinte căpitanul, navigatorul-șef și cercetătorul principal la camera audio-video. Vor avea o convorbire cu un gazetar din al 7-lea deceniu al secolului douăzeci.

VOCEA: Un gazetar din 1960 spui?

DISPECERA: ...și patru.

VOCEA: Trebuie să fie foarte bătrîn.

DISPECERA: Da' de unde! E pionier. A adus cu el întreaga unitate.

VOCEA. Bine. Ne prezentăm la sala audio-video. Sînt foarte curios.

REPORTERUL *(către dispeceră):* Unde va avea loc, vă rog, convorbirea?

DISPECERA: Așezați-vă în fața ecranului. Vă fac legătura acum. *(Reporterul se supune. Peste cîteva clipe, ecranul se luminează, lăsînd să se vadă 3 busturi de băieți [pot fi doi băieți și o fată]. Pe bluzele lor [treninguri de sport] se vede scris mare «Altair». Sînt cele 3 personaje citate: căpitanul, navigatorul-șef și cercetătorul principal.)*

CĂPITANUL: În sfîrșit. Muream de curiozitate să te văd!

REPORTERUL: Nu mai puțin. După cîte văd, sînteți în totul asemănători oamenilor din secolul al XX-lea. Mai precis, de la sfîrșitul acestui secol.

CĂPITANUL: De ce n-am fi? Poate să se fi modificat oarecum doar mentalitatea. Dar ce văd? E o sală plină cu copii. Sînt prietenii dumitale? Și machetele! Ce interesant! Stai puțin să-mi verific memoria.

PIONIER II *(din sală):* Am să vă ajut eu. *(Pionierul expune pe scurt datele principalilor sateliți și rachetelor lansate în Cosmos.)*

CĂPITANUL: Îți mulțumesc. Iată și pe părinții exploratorilor Cosmosului, primii zburători cosmici.

REPORTERUL: Văd că nu ne-ați uitat. Cunoașteți istoria astronauticii. Am vrea însă să vorbim și despre dumneavoastră. După cîte am fost anunțat, vă reîntoarceți dintr-o vizită făcută în sistemul nostru solar.

CĂPITANUL: Aproape. Am omis planetele Neptun, Uranus, Saturn și Mercur.

REPORTERUL: In orice caz ați mers vreme îndelungată. Poate ani și ani.

CĂPITANUL *(zîmbind):* Nu chiar atît. De fapt, transporturile noastre actuale se fac cu rachete de mare viteză. Unele se pot apropia chiar de viteza luminii.

REPORTERUL: Folosiți rachetele fotonice!?

CĂPITANUL: Firește.

REPORTERUL: În anul din

care am plecat noi, racheta fotonică era în stadiul de fantezie ştiinţifică.

CĂPITANUL: Da, dar de atunci au trecut 60 de ani şi noi am realizat-o. Navigatorul-şef îţi poate da amănunte. Probabil că te interesează.

NAVIGATORUL-ŞEF: Aş fi curios mai întîi să aflu ce ştiţi voi despre rachetele fotonice.

PIONIER III: După cîte ştiu, în principiu, racheta fotonică are la bază presiunea pe care o exercită lumina, care, după cum ştim, e alcătuită din particule numite fotoni.

NAVIGATORUL-ŞEF: Văd că sînteţi bine informaţi.

REPORTERUL: Este timpul să vă întreb care a fost scopul călătoriei voastre.

CĂPITANUL: În privinţa asta e nimerit să cereţi informaţii cercetătorului nostru principal.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Am vizitat cîteva baze pămîntene din sistemul Vepsului.

REPORTERUL: Sistemul Vepsului? Faceţi-mă să înţeleg!

CERCETĂTORUL PRINCIPAL *(surîzînd)*: Veps... V... E... P... S... S... iniţialele Întreprinderii mondiale de valorificare economică a planetelor din sistemul solar.

REPORTERUL: Extraordinar! Cît de rapid a progresat ştiinţa! Să se valorifice planetele sistemului solar?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Sînt cîteva începuturi modeste, dar care promit mult. O să încep cu vecina noastră cea mai apropiată, Luna.

PIONIER IV *(din sală)*: Un astru mort, fără apă, fără atmosferă. Ziua supus unor temperaturi de peste +150°C, noaptea de sub —100°C. Mai mică de 5 ori în diametru decît Pămîntul. Forţa ei de atracţie de 6 ori mai mică decît a Pămîntului.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Exact. Aş mai adăuga: lipsită de magnetism. Pe Lună, acul busolei rămîne indiferent. Iată o imagine, un peisaj lunar *(acolo unde există epidiascop, să se proiecteze un peisaj lunar, iar unde acesta lipseşte să se mărească imaginile din revistă)*. Vedem vestitele cratere lunare, sau circuri, cum li s-a mai spus. Solul este acoperit cu o pulbere fină în care predomină calcarul şi siliciul. Ea provine din necontenita fărîmiţare a rocilor datorită uriaşelor diferenţe de temperatură dintre zi şi noapte. Forţa de gravitate mică te obligă să fii atent la orice mişcare căci aci un om de 72 kg greutate cîntăreşte numai... 12 kg. În schimb, forţa musculară rămîne aceeaşi. Înseamnă că un mic efort te poate transporta la 5—6 m înălţime.

REPORTERUL: Dar astrul nopţilor e chiar atît de mort pe cît ştim noi?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: După cum ne-am aşteptat, am găsit şi forme de viaţă, bineînţeles, foarte primitive. Este vorba de bacterii şi virusuri foarte rezistente, capabile să suporte variaţiile mari de temperatură.

REPORTERUL: Crezi oare că Luna va putea fi locuită?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Propriu-zis locuită, nu. Dar a devenit o excelentă staţie cosmică. În momentul de faţă există aci două baze pentru nave, înzestrate cu uzine, laboratoare şi depozite de combustibil nuclear pentru rachete. Aci, ca şi pe Marte, s-au instalat uriase telescoape optice şi radiotelescoape cu care se explorează străfundurile Cosmosului. Este adevărat că lipsa atmosferei e o greutate pentru oameni, care sînt nevoiţi să locuiască în conteinere etanşe şi să circule în scafandriere. Totodată însă, lipsa atmosferei aduce un mare avantaj. Pe Pămînt atmosfera absoarbe multe dintre semnalele venite din Cosmos, care aci au putut fi studiate.

REPORTERUL: Iată dar un imens laborator cosmic. Să trecem, dacă n-ai nimic împotrivă, la altă planetă pe care aţi vizitat-o.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL *(zîmbind)*: Cred că vă vor interesa mult cele două planete surori: Venus şi Marte.

REPORTERUL: Fireşte. Mai ales despre Marte se ştiu multe lucruri în vremea noastră.

PIONIER V *(din sală)*: Diametrul: 6 868 km. Perioada de revoluţie: un an şi 322 de zile terestre. Depărtarea de Soare: 228 milioane km (distanţa Pămîntului faţă de Soare e de numai 149 600 000 km). Marte ajunge uneori numai la 56 milioane km distantă de Pămînt în punctul ei orbital cel mai apropiat. Atmosferă săracă în oxigen, presiune atmosferică scăzută. Temperatura foarte variabilă. Între +10 şi —20°C ziua, cca. —70°C noaptea. Calotele polare, acoperite cu zăpadă, arată, prin variaţia lor, existenţa anotimpurilor. Acelaşi lucru îl dovedesc şi petele de pe Marte, care îşi schimbă culoarea în decursul anului marţian şi care se bănuiesc a fi cîmpuri întinse de plante inferioare: licheni albaştri şi ciuperci.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Foarte adevărat

REPORTERUL: În vremea noastră, două probleme îi frămîntă pe oamenii de ştiinţă: canalele de pe Marte şi misterul celor doi sateliţi, Phobos şi Deimos. Puteţi să ne spuneţi ceva în legătură cu asta?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Fireşte. De vreme ce pe Phobos avem unul dintre cosmodromurile cele mai mari din sistemul solar, iar pe teritoriul planetei avem instalate cinci centre mari de explorare şi cercetare, e clar că Marte ne este acum bine cunoscut.

REPORTERUL: În privinţa canalelor la ce concluzie aţi ajuns?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Povestea despre canale a pornit de la astronomul Schiaparelli. În anul 1879, el a descoperit că planeta Marte este brăzdată de linii aşezate într-un mod foarte regulat. De aci s-a născut ipoteza canalelor de pe Marte, care a dus apoi la presupunerea existenţei unei civilizaţii apărute cîndva pe planetă. Iată însă adevărul: Solul planetei este brăzdat adînc de văi. Ele nu au forme chiar atît de regulate pe cît le descria Schiaparelli. Telescopul său, destul de slab, l-a înşelat. El a luat drept canale aceste simple văi înguste şi lungi. Nu sînt nici un fel de canale pe Marte.

REPORTERUL: Dar Phobos şi Deimos?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL Despre ele se ajunsese la

concluzia că sînt sateliți artificiali, creați de marțieni. Această părere a fost întărită de faptul că Phobos și Deimos se apropiau din ce în ce mai mult de planetă, descriind, pe nesimțite, o spirală. Asta ar fi însemnat că Phobos și Deimos sînt... goale pe dinăuntru. Or, nu se cunoaște corp ceresc natural gol pe dinăuntru. Desigur, toate acestea vă sînt cunoscute. Acum putem să vă spunem că sateliții lui Marte sînt naturali.

REPORTERUL: Atunci cum se explică tendința lor de a se apropia de planetă?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Adevărul este că acum cîteva zeci de milioane de ani Marte avea atmosferă. O atmosferă cu mult mai densă decît cea de astăzi. Dar din cauza depărtării ei față de Soare, datorită masei mici, atunci cînd procesele chimice de

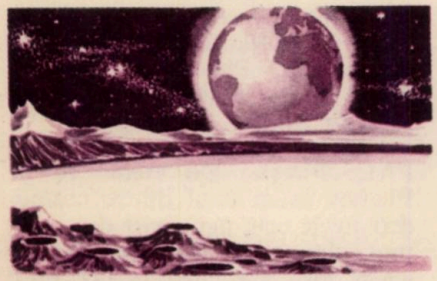

Peisaj din Lună

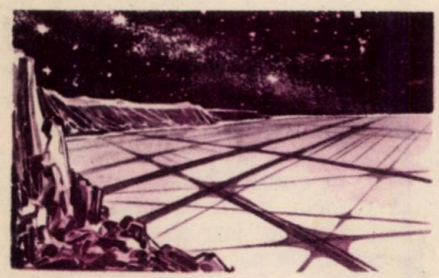

Peisaj din Marte

la suprafață au încetat, Marte și-a pierdut în cea mai mare parte atmosfera. Ea a devenit un pustiu roșcat cu o vegetație inferioară, așa cum ați spus și voi, alcătuită din licheni și ciuperci. Cantitatea mică de oxigen nu permite respirația omului fără procedee speciale, cum ar fi scafandrierele sau conteinerele etanșe, ca și pe Lună.

REPORTERUL: Dar cum se realizează totuși oxigenul necesar pentru bazele pămîntene aflate pe Marte?

NAVIGATORUL-ȘEF: Mijloacele de a fabrica oxigen din clorat de potasiu și de a absoarbe bioxidul de carbon cu ajutorul sodei caustice sînt cunoscute încă de pe vremea lui Jules Verne (Vezi «20 000 de leghe sub mări»). Cînd e vorba însă de alimentat uzinele de pe Marte, procedeul acesta e cu totul naiv. Noi am izbutit să colectăm oxigenul chiar din atmosfera rarefiată a planetei. Dar să revenim la sateliții lui Marte. Ținînd seama de distanța lor mică față de planetă, este posibil ca atmosfera existentă cîndva, chiar rarefiată, să fi frînat mersul celor doi sateliți.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Dar ar mai putea să fie și alte cauze. Între Pămînt și Marte, cred că știți asta, au fost identificați cca. 2 000 de asteroizi, mici planete stîncoase, unele avînd suprafața echivalentă cu cea a Franței. Se pare că în urmă cu milioane de ani numărul acestor asteroizi era cu mult mai mare. Phobos și Deimos sînt pur și simplu ciuruiți, bănuim noi, din ciocnirea cu diverși asteroizi. Nu este exclus ca șocurile produse cu prilejul ciocnirii cu asteroizi mari, veniți din sens contrar, să fi contribuit la încetinirea vitezei lor.

REPORTERUL: O ultimă întrebare, înainte de a trece la următorul nostru obiectiv, la Venus. Ce foloase aduce Marte oamenilor în clipa de față?

NAVIGATORUL-ȘEF: Marte a devenit poarta spre Univers, așa cum Luna e poarta spre sistemul solar. De aci pornesc rachetele fotonice uriașe care explorează planete și stele la depărtări de ani lumină (un an lumină = = 9 460 000 000 000 km). Și acum am să rog pe căpitanul nostru să vă satisfacă curiozitatea cu privire la cealaltă planetă, Venus, Luceafărul, cum îi spunem noi, pămîntenii.

REPORTERUL: Planeta misterioasă!

PIONIER VI: Misterioasă pentru că însăși atmosfera ei o ascunde cercetărilor. Venus este învăluit în nori groși alcătuiți din acid carbonic. În jurul anului 1960, prin cercetări speciale cu ajutorul spectroscopului, au fost identificate în acești nori cristale de gheață și urme de oxigen.

REPORTERUL: Totuși, prin poziția sa față de Soare, Venus este mult favorizată față de celelalte planete ale sistemului nostru.

CĂPITANUL: Într-adevăr, planeta se situează pe o orbită așezată între Mercur și Pămînt. Mărimea sa este aproape egală cu aceea a Pămîntului: 0,90 din volumul planetei noastre.

CĂPITANUL: Cercetarea lui Venus a fost deosebit de grea. Planeta este bîntuită de furtuni înspăimîntătoare. Stratul de nori reci, foarte strălucitori, se menține la un plafon de circa 100—200 m înălțime. Uneori coboară la sol, producînd o ceață densă, lăptoasă. Cu toate acestea, la suprafața planetei se află oxigen și apă. Numai că oxigenul nu e respirabil din cauza marii cantități de acid carbonic. Doar o purificare a atmosferei venusiene poate face planeta locuibilă.

REPORTERUL: Deci Venus nu ne poate aduce deocamdată nici un folos...

CĂPITANUL: Ba da. Am descoperit pe Venus ceva deosebit de interesant: plasmă concentrată.

PIONIER VI: Dacă nu mă înșel, plasma este cea de-a patra stare a materiei. Adică o amestecătură de protoni și electroni așezați fără nici o regulă.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Exact. Mă iertați că intervin, dar sînt mai în specialitate. Această stare a materiei se găsește de fapt în Soare și în stele la temperaturi de milioane de grade, în stare gazoasă. Probabil că descărcările electrice uriașe de pe Venus, în condiții cu totul speciale, dau naștere plasmei, alte descărcări o comprimă, în sfîrșit, altele o dezagregă din nou, producînd explozii înspăimîntătoare. Dacă am izbuti să folosim plasma găsită pe Venus drept combustibil nuclear, aproape direct din natură, fără prelucrări esențiale, ar fi o cucerire formidabilă pentru tehnica rachetelor.

REPORTERUL: Deci e o chestiune de viitor?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Deocamdată de viitor. Pînă atunci, în jurul lui Venus sînt instalate cîteva laboratoare-satelit. De pe aceste laboratoare se lansează necontenit rachete-sonde și echipaje care aduc probe de sol, de plasmă de pe Venus.

REPORTERUL: Dar despre Jupiter ce ne puteți spune?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Că e mai mare de 1 295 de

ori decît Pămîntul, asta o ştiţi...

PIONIER VII: Orbita sa se află situată între Saturn şi Marte la 778 milioane km depărtare de Soare. Are 12 sateliţi. Atmosfera lui Jupiter este îmbîcsită cu gaz metan şi amoniac.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Cercetarea lui Jupiter a dus la descoperirea unor resurse uriaşe de petrol, cărbune şi gaz metan, acesta din urmă putînd fi folosit direct din atmosfera lui Jupiter pentru industria de materiale plastice.

REPORTERUL: Bine, dar nu văd cum va fi transportat gazul pe Pămînt? Doar nu veţi construi o conductă cosmică?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: De ce să construim o conductă cosmică? Ar fi un lucru, de altfel, imposibil pentru că o asemenea conductă ar însemna să cîntărească bilioane de tone. De ce să nu construim uzine pe Jupiter? Materialul plastic brut poate fi transportat apoi prin rachete-tren de mare capacitate. Proiectul primelor două uzine a şi fost depus la direcţia Vepsului.

REPORTERUL: E uluitor ce-mi spuneţi. Deci Jupiter va sluji pămîntenilor?

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Va sluji. Aşa precum ne va sluji şi îndepărtatul Pluton.

PIONIER VIII *(din sală)*: Pluton? Dar această planetă e cu totul moartă. E situată la aproape 6 miliarde km de Soare. Temperatura sa, de 250° sub zero, se apropie de 0 absolut, adică de —273°

NAVIGATORUL-ŞEF: Pluton îmi aminteşte de primele rachete degravifiate care au fost folosite. Prima expediţie pe Pluton s-a făcut cu o asemenea rachetă. I s-a dat numele «DGV-PLUTON 1».

REPORTERUL: Aşadar, aţi înfăptuit şi visul savanţilor, degravifierea?

NAVIGATORUL-ŞEF: Degravifierea a apărut ca o necesitate o dată cu rachetele fotonice. Pretutindeni, în Cosmos, se găsesc forţe de atracţie care se exercită pe distanţe uriaşe. Soarele atrage planetele din sistemul său, la rîndul lor, alte forţe, atrag întreg sistemul nostru solar în sistemul galactic şi aşa mai departe. Este ca o familie uriaşă care cuprinde sisteme planetare, constelaţii, galaxii.

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Dar să ne reîntoarcem la Pluton. Pe Pluton se găsesc zăcăminte de fier practic inepuizabile. În afară de aceasta, rocile conţin metale rare, ca: wolfram, molibden şi altele. Iată o sursă uriaşă pentru pămînteni.

REPORTERUL: Se pune însă aceeaşi întrebare ca şi în cazul lui Jupiter...

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: ...cum vom transporta metalul, nu? Ei, nu-l vom transporta. Va veni el singur la noi.

REPORTERUL: De necrezut!

CERCETĂTORUL PRINCIPAL: Totuşi mii de cercetători lucrează acum la «planul Pluton». Ceva într-adevăr grandios. Prin explozii nucleare dirijate, Pluton va fi scos de pe orbita sa şi situat pe o orbită apropiată de Pămînt. Firește, vor trece decenii pînă cînd Pluton, descriind o uriaşă spirală, se va aşeza pe noua orbită, în aşa fel încît să se poată începe exploatarea lui.

CĂPITANUL: Şi cu aceasta convorbirea noastră a luat sfîrşit. E timpul să plecăm. La revedere! *(Ecranul se stinge.)*

DISPECERA: «Altair»! «Altair»! Aci Pămînt 10! Ai aterizarea pe baza 15: Marele podiş mongol. Poţi pleca!

REPORTERUL *(vine în avanscenă. În spatele lui, cortina se închide)*: Iată-ne, dragi prieteni, ajunşi la capătul călătoriei noastre. Mă veţi întreba: «Cu ce ne vom înapoia oare în secolul din care am venit? Vom porni înapoi din nou cu viteza luminii?» Nu. De astă dată vom folosi un vehicul mai rapid decît orice mijloc de locomoţie din lume: gîndul. Şi, cu ajutorul gîndului, iată-ne înapoi în anul 1964. Călătoria noastră a fost plăcută. Aşa sper. Am aflat şi am întîlnit o sumedenie de lucruri. Unele sînt deocamdată presupuneri ale oamenilor de ştiinţă. Dar ceea ce trebuie să ne rămînă clar este atotputernicia omului. El va cuceri Cosmosul. Începuturile s-au făcut. Şi poate că nici valorificarea economică a planetelor sistemului solar nu e o utopie. Omul va obţine de pe aştrii morţi şi azi nefolositori bunuri care să facă mai frumoasă şi mai îmbelşugată viaţa omului.

WEISS AUREL

Pregătirea şi desfăşurarea adunării de mai sus nu este complicată. Totul se reduce la cîteva elemente uşor de pus la punct.

Personajele sînt: reporterul, dispecerul (sau dispecera), căpitanul, navigatorul-şef, cercetătorul principal şi 8 pionieri care vor vorbi din sală. Toate aceste personaje vor trebui să înveţe partea lor de text, pe care o vor expune cît se poate mai natural, cu aerul unei convorbiri nepregătite dinainte.

Decorul este foarte simplu de realizat şi-l veţi înţelege perfect privind desenul de la sfîrşitul acestui text, precum şi explicaţiile aflate în text. În cazul în care acest decor nu poate fi realizat, personajele vor apărea direct pe scenă sau pe o estradă.

Celelalte elemente (machetele sateliţilor şi rachetelor, peisaje de pe alte planete) vor fi lucrate la cercul micilor îndemînatice şi la cercul micilor geografi. Chipurile cosmonauţilor vor putea fi reproduse după ziare şi reviste de către cei mai talentaţi pionieri şi apoi înrămate.

Căştile dispecerului vor fi luate de la oricare aparat de radio cu galenă.

Cu ajutorul epidiascopului vor putea fi proiectate desenele ce însoţesc acest material. Dacă şcoala nu posedă epidiascop, cîţiva pionieri talentaţi vor reproduce desenele din revistă la dimensiunile unei planşe. Aceste planşe vor fi înfăţişate sălii de unul dintre personajele de pe scenă.

Dacă lipseşte cortina, ea poate fi confecţionată din cîteva cearşafuri însăilate şi prinse de o sîrmă cu «inele cu crocodili». În felul acesta nu se vor strica.

Materialul va trebui repetat sistematic. La ultimele două repetiţii generale se vor afla şi decorurile.

Puteţi îmbogăţi materialul nostru din revistă, adăugînd şi alte elemente interesante din sistemul nostru solar. În orice caz, veţi cere ajutorul tovarăşilor profesori de geografie, matematică, chimie, ştiinţele naturii. Regia e bine să fie făcută de tovarăşul profesor de română.

Această adunare s-a desfăşurat la şcoala de 8 ani nr. 166 din Bucureşti

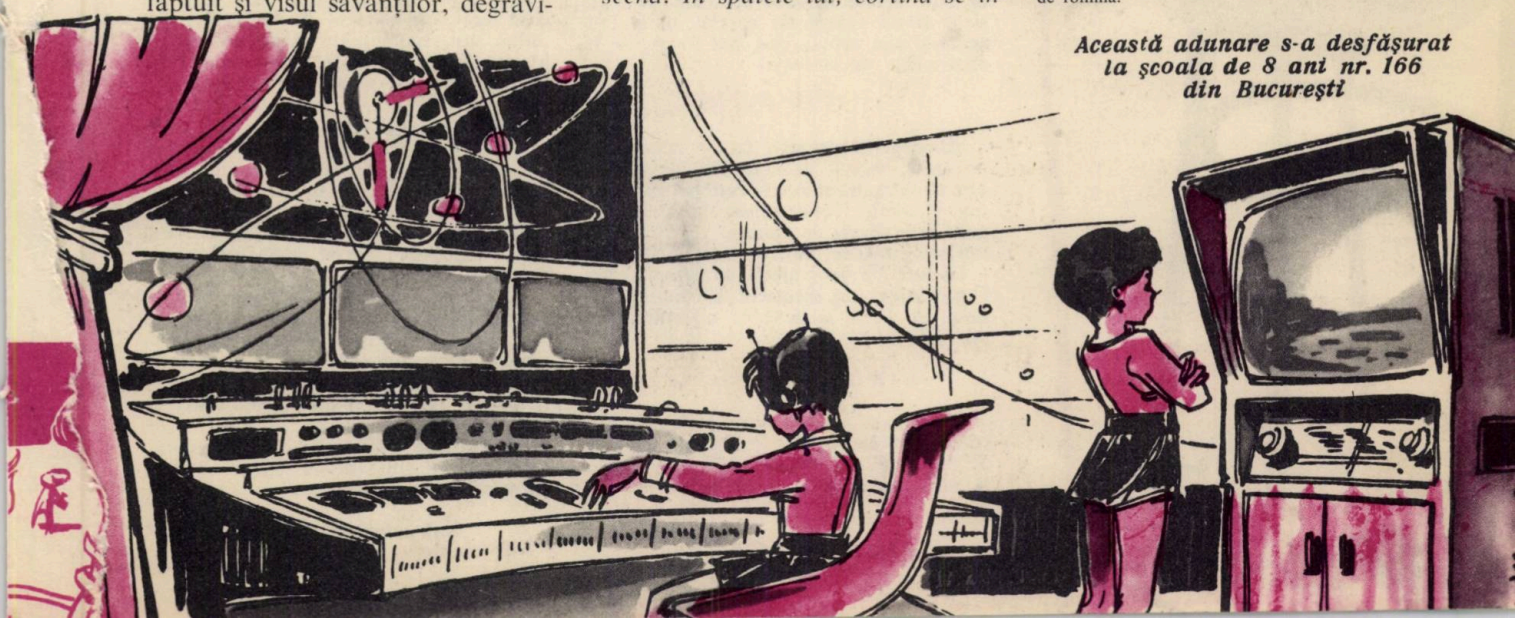

Februarie

CALENDAR PIONIERESC

Programele de activități pe această perioadă vor trebui să prevadă acțiuni pionierești ce se pot desfășura în interior, precum și măsurile necesare pentru îmbunătățirea continuă a învățăturii.

Să nu uităm învățătura

Ne aflăm la jumătatea anului școlar. În afara școlarilor care au învățat fiecare lecție în parte, deci n-au goluri în cunoștințe, mai sînt unii care, din diverse motive, au rămas în urmă la unele materii. Ei vor trebui să-și împartă astfel timpul încît, în afara învățării lecțiilor la zi, să poată învăța și lecțiile din urmă pe care le-au pierdut.

În ajutorul învățăturii, activele de pionieri vor folosi pe mai departe gazetele de perete, panoul de onoare, schimbul de experiență între pionierii fruntași, despre care am scris în aproape fiecare număr de revistă. Colectivul de conducere al unității mai poate organiza schimburi de experiență între două detașamente, în privința metodelor celor mai bune de studiu folosite de pionierii fruntași. De un real ajutor în detașamente și grupe este folosirea rubricii din revista «Cravata roșie» «Să stăm de vorbă fără catalog».

«Toți pionierii și școlarii să-și pregătească lecțiile acasă», iată titlul unei acțiuni care se poate întreprinde în fiecare detașament. Pentru aceasta, este nevoie ca, printr-un control colegial, să se verifice dacă fiecare pionier și-a scris temele acasă. Fiecare trebuie să simtă că este vorba de onoarea detașamentului și că nimeni n-are dreptul să vină cu lecțiile nefăcute.

Nu uitați să ajutați în continuare pe cei rămași în urmă la învățătură. Totodată, este bine să se știe că fiecare poartă răspunderea personală de felul în care învață și că, în primul rînd, vor răspunde în fața detașamentului cei care au note slabe și nu colegii lor care îi ajută. Iată acum și alte acțiuni care pot fi înscrise în programele de activități.

Alte acțiuni

«Descoperiți singuri». Iată o acțiune interesantă, inițiată de colectivul de conducere al detașamentului, la care pot participa toți pionierii. Totul constă în a observa unde este nevoie de ajutorul vostru. Reparați ștergătoarele, cuierul, udați florile etc.

La sate. În programele de activități pot fi prevăzute: un spectacol la căminul cultural, o vizită la S.M.T., o întîlnire cu pionierii de la oraș.

Prietena noastră cartea

Pionierii și școlarii citesc cu multă plăcere. În multe unități, colectivele de conducere au inițiat acțiunea «Fiecare pionier să aibă biblioteca sa personală.»

Dar, cu ajutorul cărților, puteți organiza în cadrul detașamentului multe lucruri deosebit de interesante. În detașament se pot organiza mici dramatizări după povestiri sau fragmente. De asemenea, este foarte interesant un concurs «Cine știe răspunde». Se mai pot organiza jocuri literare, ca: «Operele își caută autorul», «Găsește perechea literară» sau «Ghicește opera și autorul». Se mai poate organiza o acțiune intitulată «Vitrina cu cărți», cu care prilej se prezintă, pe scurt, noutăți literare.

Legată de activitatea cu cartea, o frumoasă inițiativă ar fi repararea și învelirea cărților din biblioteca școlii. Pentru aceasta, folosiți materialul tehnic referitor la legarea cărților aflat în numărul de față.

Activitatea patriotică

Strîngerea fierului vechi. Această activitate trebuie intensificată în toate unitățile și detașamentele. Împărțiți-vă pe sectoare, întrebați pretutindeni unde există fier vechi. Organizați transportul fierului vechi cu ajutorul săniuțelor la școală.

Nu uitați! Îngrijiți pomii. Vedeți dacă nu cumva învelișul de protecție este deteriorat. Scuturați gheața de pe ramuri. Unitățile care au stupi trebuie să-i controleze cu regularitate. Dacă albinele nu mai au hrană, trebuie să li se dea o soluție de miere diluată sau sirop de zahăr.

În cinstea lui 16 Februarie

Atenția colectivului de conducere al unității se va îndrepta, în această perioadă, spre pregătirea unor acțiuni dedicate zilei de 16 februarie, cînd se împlinesc 31 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști (ianuarie-februarie 1933). Cu acest prilej, se poate organiza vizitarea pe detașamente a unor locuri și case legate de trecutul de luptă al partidului, sau, acolo unde există posibilități, locuri direct legate de luptele din 1933. Se pot vizita, de asemenea, cartierele noi, instituții, clădiri, care reprezintă minunate realizări ale regimului nostru. Se poate organiza o adunare pe unitate, la care să fie poftiți vechi activiști de partid, muncitori bătrîni, care să povestească pionierilor despre viața grea din trecut, despre lupta clasei muncitoare pentru o viață mai bună. Adunarea se va încheia cu un program artistic.

În fiecare detașament se poate face un album cu tema: «Copilărie fericită». Se mai pot, de asemenea, organiza după-amieze de lectură, în care să se citească povestiri din viața muncitorilor. În fiecare număr al revistei noastre găsiți astfel de povestiri.

Pentru ziua ceferiștilor, 16 Februarie, organizați o adunare cu tema: «Istoria mijloacelor de transport».

Instructor de pionieri VICTOR

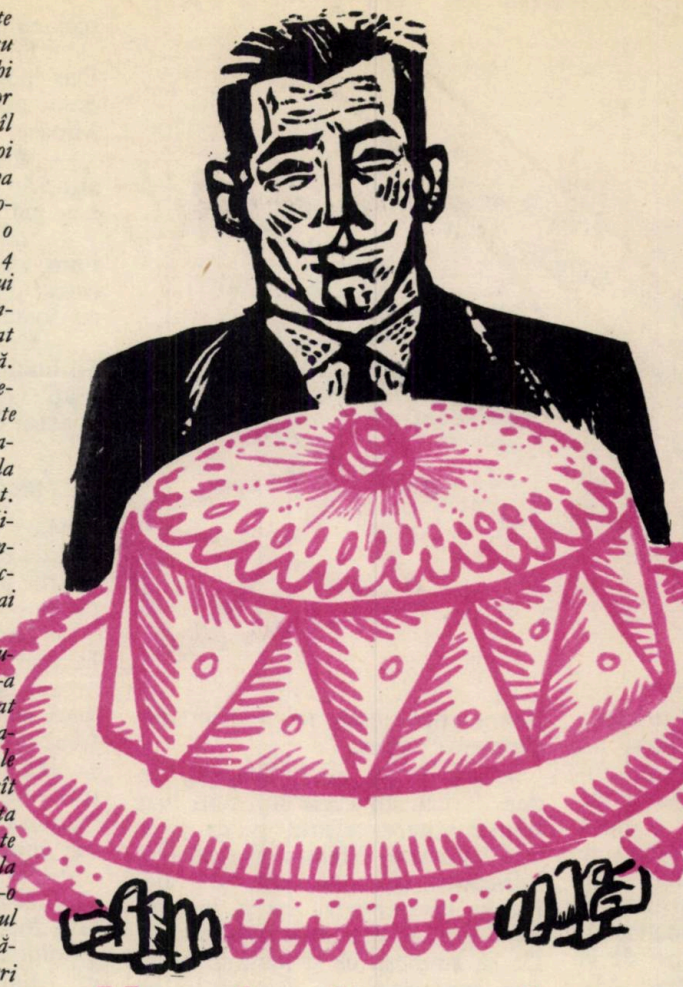

Un tort pentru un om ... singur!

Căutînd, nu mai ţin minte ce, într-un sertar burduşit cu hîrţoage, am dat de un vechi carnet pe care tocul celor şaptesprezece ani ai mei îl prefăcuse odinioară într-un soi de jurnal. Frunzărind cîteva file ale carnetului, am descoperit o însemnare pe care o transcriu întocmai: «azi, 14 aprilie, ziua de naştere a lui P.D., prof de l. romînă. Împlinit 45 de ani. Organizat în clasă primire triumfală. Mare buchet ştiinţei. Telegrame de felicitare semnate Eminescu, Creangă, Caragiale... (ideea mea!). Cîntat «la mulţi ani». P.D. emoţionat. Om singur, fără familie. Uitase că-i ziua lui. Ne-a îmbrăţişat pe toţi, ne-a urat succes în viaţă (şi, fireşte, mai întîi la... bacalaureat!)»

În primul moment, mărturisesc că însemnarea nu mi-a spus prea mult. Am căutat zadarnic să adun cîteva imagini mai concrete, să mi le apropii, dar n-am izbutit decît vag. Parcă eram într-a opta de liceu..., parcă purtam nişte haine strîmte căpătate de la un văr..., parcă şedeam într-o bancă de lîngă sobă... Totul aproximativ, totul cu jumătăţi, dacă nu chiar cu sferturi de măsură. Numai portretul profesorului mi-a apărut foarte limpede. Atît de limpede, că poate niciodată, gîndindu-mă la el în trecerea anilor, nu mi l-am reînviat în minte cu o asemenea claritate, cu o asemenea risipă de amănunte. Îi vedeam pînă şi praful de cretă de pe degetele lungi, albe şi îngrijite, îi auzeam pînă şi tremurul uşor al vocii în care versurile lui Eminescu se pierdeau mai întîi într-un ecou tainic, ca apoi să se întoarcă spre noi încărcate de o electricitate ce ne paraliza. Şi peste toate, amănuntul cel mai semnificativ: privirea aceea resemnată a omului care, plecînd de la şcoală, trăieşte singur, fără familie, printre cărţi şi caiete de teză, într-o casă unde, în afară de el, nu se mai mişcă nimic, nu mai e viu nimic...

Cineva din casă îmi risipi amintirile, avertizîndu-mă că a doua zi era ultima cînd mai puteam achita abonamentul telefonic. «Ai grijă. Azi sîntem în 14 aprilie. Mîine să te duci neapărat să plăteşti. E ultima zi». Am tresărit. Azi e 14 aprilie? Va să zică azi e ziua de naştere a profesorului! Ciudat cum tocmai azi s-a întîmplat să-mi amintesc de el! Desigur, e pensionar acum. Deci şi mai singur. Acum nu mai are nici măcar cine să-i organizeze «primiri triumfale» cu «la mulţi ani» şi telegrame... Ce-ar fi să-i telefonez şi să-l felicit? Poate, cine ştie, gestul l-ar mişca, deşi la lecţiile lui n-am strălucit niciodată, şi e puţin probabil să mă mai ţină minte. Oricum, în singurătatea lui şi urarea unui necunoscut ar putea să-l bucure.

M-am uitat la ceas. Abia trecuse de opt dimineaţa. Cu atît mai bine, mi-am spus, voi fi cel dintîi care îi adresează un cuvînt bun de ziua lui.

— Alo, vă rog cu tovarăşul...

Mi-a răspuns un glas de femeie să sun mai tîrziu. Încă de la şapte dimineaţa, un fost elev, acum inginer şi campion de ciclism, l-a invitat să participe la startul unei curse.

— Şi s-a dus? întreb prosteşte.

— Poftim? Cum să nu se ducă? E vorba de un fost elev... În jumătate de oră cei mult o oră va fi acasă.

Aceeaşi voce mi-a răspuns că profesorul a telefonat, anunţînd şi o întîrziere. Şi-a amintit că la zece a fost invitat la deschiderea unei expoziţii de arhitectură. Printre alţii, o fostă elevă de-a lui expune nişte machete de locuinţe. N-am mai întrebat cînd să revin. Mi-am propus s-o fac pe la unsprezece. La expoziţie n-are cum sta mai mult de un ceas.

La unsprezece şi cinci am sunat din nou.

Sînt informat că profesorul a fost pe acasă, unde a stat numai cîteva minute. La unsprezece şi jumătate începe concertul la Ateneu. În orchestră cîntă doi foşti elevi. Îl invită în fiecare duminică...

Am vrut să mai telefonez pe la vreo patru după masă, tocmai cînd la televizor se transmitea un meci de fotbal. Dar cînd am auzit crainicul anunţînd formaţia echipei gazdă, am renunţat. Jucau fraţii M., care, pe cînd eram în ultima clasă a liceului, ei abia îl începeau. O să mi se răspundă cu siguranţă că tovarăşul profesor a fost invitat la meci...

Şi nici imediat după meci n-am telefonat. Mi-am amintit că am citit aseară un afiş: «Duminică 14 aprilie a.c., orele 19,00, la Casa de cultură a tineretului, faza raională a concursurilor artistice de amatori». Mi-am zis că nu-i cu putinţă ca printre atîţia tineri muncitori care se întrec în concurs să nu se găsească şi cîţiva foşti elevi ai profesorului...

În jurul orei zece seara m-am decis să formez din nou numărul profesorului. În receptor am auzit o larmă veselă, muzică şi rîsete. Nici n-am apucat să scot un cuvînt şi o voce de fată m-a luat în primire:

— Tu eşti, Nicule?

— Nu, eu sînt...

— Lasă că te-am recunoscut, nu mai glumi. Să-ţi fie ruşine că ai întîrziat.

— Dar...

— Nimic. Nu mai vreau sa aud nimic. Cumperi un tort de douăzeci de persoane... Vezi, poate găseşti unul cu cremă de migdale... şi vii urgent. Sîntem cu toţii la profesor. Am făcut socoteala că reprezentăm şaptesprezece meserii. Ne mai lipseşti tu, meteorologule...

N-am mai încercat s-o conving că mă confundă. M-am îmbrăcat repede şi am început să alerg spre prima cofetărie ca să cumpăr un tort «de douăzeci de persoane» pentru... un om singur!

OCTAV PANCU-IAŞI

Desen D. DOBRICĂ

O ÎNTREBARE

SĂ AI ÎNCREDERE ÎN TOVARĂŞII TĂI!

Primim la redacţie o scrisoare semnată Tanţa B.:

«Dragă tovarăşe Grigore Dan,

Prietena mea, Mioara, mi-a încredinţat zilele trecute un secret. Nu pot să vă spun despre ce e vorba. Totuşi, nu pot nici să tac. Ce-i de făcut? Nu ştiu cum v-aţi descurca în situaţia mea. Daţi-mi un sfat sau veniţi pînă la şcoala noastră să stăm de vorbă.

Cu salutări pioniereşti,

T B.»

Mioara, elevă fruntaşă, prietena Tanţei B., a făptuit în acest an şcolar, la una dintre tezele primului trimestru, un lucru destul de grav. În general, ea este o elevă bună şi merită cinstea acordată de colectivul clasei, remarcîndu-se prin fapte frumoase atît la învăţătură, cît şi în activitatea pionierească. Totuşi... Totuşi pentru teza de la sfîrşitul primului trimestru, Mioara — n-am putea spune de ce — n-a reuşit să pregătească temeinic toată materia la ştiinţele naturale. Deşi avea pe linie numai note mari, deşi era sîrguincioasă, parte din lecţii le-a trecut superficial, iar la recapitulare s-a bazat aproape numai pe ce memorizase la ore. «Am avut ghinion!» Există pentru acest gen de a învăţa şi... «ghinionul». A avut ghinion să-i cadă la teză tocmai ceea ce nu învăţase cu temeinicie. Şi? Şi ce s-a întîmplat? Recunoaşterea unei înfrîngeri este totuşi, pentru un om hotărît, numai o jumătate de înfrîngere. Dar Mioara era, se vede treaba, destul de ambiţioasă. Ea n-a primit cinstit această înfrîngere, cu toate consecinţele ei, ci a preferat să-şi păstreze în ochii colegilor aceeaşi imagine de elevă perfectă, chiar şi prin fals. Ştim cu toţii cum procedează unii în această privinţă. Greu de înţeles e cum de a putut proceda aşa tocmai ea. Şi mai greu de înţeles este cum, aceeaşi Mioara, a putut întinde profesoarei teza la sfîrşitul orei, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. S-o spunem pe nume: a copiat! A învins în ea ambiţia, atît de măruntă, de a-şi păstra «prestigiul» fie şi printr-un asemenea mijloc.

Lucrurile au avut, aparent, un curs fericit. În clasa lor s-au luat numai note excelente, şi, ca şi în alte trimestre, Mioara şi-a păstrat întîietatea în clasament. De aici încolo însă, pentru ea a început jocul greu şi trist de-a sinceritatea. Ca să zîmbeşti ca şi înainte, ca să pari mulţumită, ca să-i critici pe alţii pentru cine ştie ce fleacuri, atunci cînd la tine în caiete nu e totul în regulă, nu-i de loc uşor! Ea ştia că, primind în continuare încrederea şi respectul celor din jur, încalcă această încredere şi acest respect, însuşindu-şi ce nu i se mai cuvenea. Te poate face fericit un lucru care nu-ţi aparţine, pe care nu-l mai meriţi? Nu, Mioara nu putea fi totuşi dintre aceştia. Nu putea suporta chinul remuşcării, dar nu avea nici tăria recunoaşterii greşelii comise.

— Gîndeşte-te, ce-ar zice copiii dacă ar auzi cît de necinstit am procedat eu, i-a spus Mioara prietenei ei, Tanţa. Te rog să nu spui nimănui nimic, nimic! Eu am încredere numai în tine.

Şi a izbucnit în plîns.

— Puteam să n-o consolez? m-a întrebat Tanţa cînd am stat de vorbă cu ea. Puteam să nu-i promit că nu voi spune nimănui nimic?

— Şi totuşi ce faci acum? am întrebat-o eu pe Tanţa. După cum văd, povara acestui «secret» a trecut la tine.

— Da, a trecut, dar n-am putut nici eu suporta această povară...

— Şi atunci mi-ai trecut-o mie... Dar povara unui asemenea «secret» nu e nimănui de folos. Iar Mioarei cu atît mai puţin.

— Bine, dar credeţi că e uşor să aduci în faţa clasei întregi o asemenea mărturisire ruşinoasă?

— Îmi închipui că e foarte greu, i-am răspuns. Personal n-am încercat asemenea îndoieli. Şi totuşi, cu toată greutatea...

— Ce să fac? se frămînta Tanţa. Şi, luminată de o idee: spuneţi-mi, n-aţi vrea să vorbiţi şi dumneavoastră cu Mioara?

Întîlnirea cu Mioara

Mioara a rămas ţeapănă pe un colţ de bancă, fără să-mi răspundă. N-am putut totuşi să mă supăr pe ea.

— Uite ce e, Mioara, i-am zis, în fond, despre taina asta a ta, ştim numai noi trei. Dacă te simţi bine, dacă nu te mai supără nimic, păstreaz-o mai departe şi nimeni n-o să afle o iotă. O să rămîi pentru toţi, în continuare, Mioara cea fruntaşă, cea exigentă, cea silitoare, cea conştiincioasă, cea...

— Vă rog, lăsaţi-mă!...

— N-are rost să plîngi. Eşti o fată foarte sensibilă, dar şi foarte ambiţioasă. Spune-mi, poţi să pui în balanţă adevărul cu orgoliul tău?

Mioara tăcea. Ştiam că atunci, pe loc, nu-mi putea răspunde nimic. Era concentrată asupra zbuciumului ei interior. După o vreme:

— Spuneţi-mi, credeţi că ei, colegii mei, or să mă poată înţelege, n-or să sară toţi cînd vor afla?

— Aa, e vorba deci de frica de a recunoaşte public şi despre neîncrederea ta în colegii tăi. Mi se pare că ai o părere nu tocmai bună despre propriii tăi tovarăşi de învăţătură. De ce crezi că îşi vor retrage încrederea aflînd secretul ăsta chiar de la tine?

— Bine, dar...

— Dar ce?

Mioara a tăcut din nou. Am înţeles ce voia să spună.

— O să se destrame chipul tău de pînă acum în ochii lor. Nu-i aşa? O să pună, poate, la îndoială nu numai teza cu pricina, dar mai multe; nu numai o acţiune a ta, dar tot ce-ai făcut; nu numai faptele, dar şi cuvintele tale. Fii sigură însă că nu vor face aşa. Pionierii detaşamentului din care faci parte vor şti cu siguranţă să separe tot ceea ce ai făcut tu bun pînă acum de această greşeală, cu totul în-

ȘI UN RĂSPUNS

tîmplătoare. Pentru că ai copiat o dată la teza de naturale, ei te vor judeca, desigur, destul de aspru. Şi asta pe bună dreptate. Dar nu vor uita niciodată meritele tale, succesele obținute la învățătură, printr-o muncă demnă de admirat, activitatea ta frumoasă pe linie pionierească. Trebuie numai să ai mai multă încredere în ei. Aşa cum, de altfel, ai avut încredere mai întîi în Tanța, cea mai bună prietenă a ta. În fond de ce i-ai vorbit? Fiindcă erai convinsă că, oricît de aspru te-ar judeca, Tanța n-o să-şi piardă încrederea în tine, n-o să-ți refuze înțelegerea, prietenia. Voi vă judecați aspru una pe alta pentru greşelile voastre, dar rămîneți întotdeauna prietene. Acum, mi-ai spus mie. Ce-ar fi să lărgeşti acest cerc al încrederii, cuprinzîndu-i pe toți tovarăşii tăi?

— Nu ştiu... Nu pot să vă răspund încă nimic... Dar, după ce o să mă mai gîndesc, o să vă scriu.

De curînd am avut bucuria să primim la redacție următoarea scrisoare de la Mioara:

«Dragă tovarăşe Grigore Dan,

M-am gîndit mult la ceea ce am discutat împreună şi aş vrea să credeți că ceea ce s-a întîmplat atunci, la teza de naturale, nu se mai poate petrece niciodată cu mine, absolut niciodată! M-am hotărît să le spun asta şi colegilor mei, prietenilor mei, întregii clase. Am emoții. Tanța însă zice că ține pumnii strînşi pentru mine...

Urați-mi curaj!

Mioara»

«Dragă Mioara,

Îți urăm curaj! Încrederea pe care ne-ai arătat-o ne îndeamnă să publicăm atît discuția, cît şi corespondența noastră. Poate că în felul acesta lărgim tocmai acest cerc al încrederii de care îți vorbeam, legîndu-ne şi mai strîns unul de altul, în aceleaşi mari responsabilități. Crezi că fac rău?

GRIGORE DAN"

ÎNDRUMĂRI PENTRU ACTIVITATEA DE IARNĂ

Iarna, la sat ca şi la oraş vă puteți construi, cu multă uşurință, un teren de patinaj. Cel mai adesea puteți folosi curtea şcolii, şi anume partea ei cea mai netedă şi cît mai aproape de orizontal.

Prima operație pe care o veți face va fi trasarea terenului. Cele mai convenabile dimensiuni sînt: 20×15 m, 30×22 m, 40×30 m, adică un dreptunghi apropiat de pătrat. Nu sînt recomandabile dimensiunile unui dreptunghi alungit, pentru că acesta vă va împiedica să cotiți cum trebuie în timp ce patinați.

Pe linia ce trasează terenul se înalță un dig de zăpadă bine bătătorită, cu înălțimea de cca. 30—50 cm. (În caz că e ger, dar nu e zăpadă, digul poate fi construit şi din pămînt.)

Digul se stropeşte moderat, de cu seară, ca să înghețe bine pînă dimineața.

Următoarea operație este aceea de a acoperi întreg terenul cu un strat de rumeguş (în lipsa acestuia se poate folosi zgură sau cărămidă pisată), avînd grosimea de 2—3 cm. Acest strat se udă seara în aşa fel încît rumeguşul să se îmbibe cu apă, fără să se formeze băltoace. Pînă dimineața, rumeguşul va îngheța.

A treia operație este formarea gheții. Cu ajutorul unui furtun sau cu stropitorile, împrăştiați apă, în mod uniform, pe tot terenul, pînă obțineți un strat de 1 cm. (Rumeguşul înghețat va împiedica apa să se absoarbă în pămînt.) Această operație se va face tot seara. A doua zi de dimineață se dă un nou strat de apă de 1—2 cm (după cît e de frig afară). După 2—3 ore, cînd aveți siguranța că stratul anterior a înghețat, mai dați un strat de 1—2 cm. Patinoarul devine utilizabil numai după ce ați obținut un strat de gheață tare, de cca. 15—20 cm.

Cîteva recomandări. La construirea terenului procedați cu multă răbdare. Nu vă grăbiți să-l folosiți pînă cînd nu se termină toate operațiile arătate mai sus. Altfel, gheața se va sparge şi terenul va fi greu de refăcut.

Intrarea terenului de patinaj se va construi după înghețarea totală a patinoarului, înlăturînd o porțiune de cca. 1—1,2 m din dig.

Dacă folosiți furtunul, nu stropiți gheața cu presiune. Adaptați la capătul furtunului o scîndurică cu ajutorul căreia veți face furtunul să alunece de la dreapta la stînga şi invers, într-o mişcare lină, semicirculară. Împrăştierea apei cu stropitoarea se va face lin, urmînd aceeaşi mişcare ca cea descrisă mai sus, cît mai aproape de suprafața gheții.

Fixați ore de folosire a patinoarului. În timpul pauzei refaceți gheața, urmînd instrucțiunile arătate mai sus, după ce, în prealabil, ați măturat-o bine cu ajutorul tîrnurilor.

Folosiți totdeauna aceeaşi sursă de apă! S-ar putea întîmpla ca altă sursă să aibă o densitate diferită, şi atunci, în loc să adere cu stratul de gheață, va forma o poighiță independentă care se va sparge imediat.

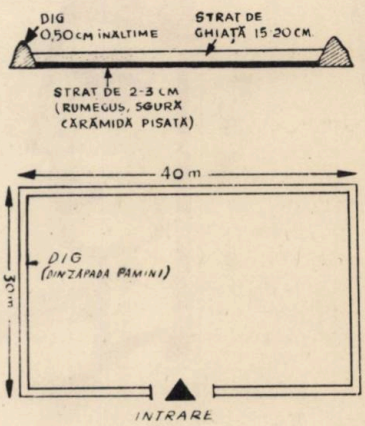

Joc de iarnă

Jocul se desfăşoară pe o suprafață acoperită cu zăpadă, avînd în apropiere un teren pentru patinaj.

La joc participă două echipe alcătuite dintr-un număr cu soț de jucători. Echipele se vor alinia înapoia unei linii de plecare, jucătorii fiind aşezați pe două şiruri în fiecare echipă.

Pentru joc sînt necesare două săniuțe şi două perechi de patine.

Cum se desfăşoară jocul:

Primii doi jucători din fiecare echipă se pregătesc de plecare: unul îşi va pune patinele, iar celălalt va apuca sania.

La semnalul conducătorului jocului, cei doi vor alerga pînă la terenul de patinaj (care va fi împărțit în două părți egale); jucătorul cu sania îl transportă pe cel cu patine pînă la locul de patinaj. De aici, cel cu patine îşi dă drumul pe gheață, ocoleşte un obstacol, întorcîndu-se apoi cît mai repede, tot în sanie, la locul de plecare.

Aici, săniuțele şi patinele sînt date următorilor doi coechipieri, care vor repeta acelaşi lucru. Jocul continuă pînă cînd toți jucătorii îşi pun patinele în picioare.

Cîştigă echipa cea mai îndemînatică, care termină prima jocul.

Prof. Radu CONSTANTIN
Palatul Pionierilor — București

Unde anume în Cosmos ar fi posibilă viaţa? Ca să putem răspunde la această întrebare este necesar întîi să vedem care sînt condiţiile existente pe corpurile cereşti. Să începem cu stelele. Viaţa nu e posibilă pe nici o stea luminoasă, căci temperatura la suprafaţa acestora este de cîteva mii de grade. Soarele nostru are la suprafaţă o temperatură de aproximativ 6 000 de grade. Alţi sori au temperaturi de suprafaţă şi mai mari. Chiar şi aşa-numitele stele «reci» au la suprafaţă o temperatură tot atît de ridicată ca şi a fierului lichid!

Există însă şi stele întunecate. Ele nu mai luminează. Şi-au trăit viaţa, sînt stele moarte. Fiind invizibile, stelele întunecate prezintă un pericol pentru cosmonauţii care s-ar deplasa pe rutele interstelare. Stelele întunecate sînt înzestrate cu fantastice forţe gravitaţionale, ca urmare a faptului că densitatea materiei din care sînt alcătuite atinge valori de necrezut. Pe o asemenea stea, omul ar cîntări cîteva sute de mii de tone! El ar fi strivit de... propria sa greutate.

Aşadar, apariţia, menţinerea şi dezvoltarea vieţii sînt imposibile atît pe stelele luminoase, cît şi pe cele întunecate. Viaţa poate exista numai pe suprafaţa planetelor.

Pe unele planete, pe care s-au creat, relativ recent, condiţii adecvate, viaţa s-ar putea afla abia la primele începuturi. S-ar putea găsi şi forme de viaţă mai avansate pe alte planete, corespunzînd, de exemplu, unei epoci din istoria Pămîntului — cu multe zeci de milioane de ani în urmă. Dar pe orice planetă se poate dezvolta viaţa? Ce condiţii trebuie întrunite? În esenţă, pentru ca fiinţele vii să poată apărea şi să se dezvolte trebuie ca planeta respectivă să dispună de atmosferă, apă şi climat adecvat care, la un loc, au fost numite de oamenii de ştiinţă biogenosferă («sfera genezei vieţii»). În biogenosferă ia naştere viaţa (prin transformarea în materie vie a materiei anorganice). Biogenosfera Pămîntului a făcut cu putinţă nu numai apariţia vieţii, ci chiar şi a omului.

Analizînd condiţiile necesare apariţiei şi dezvoltării biogenosferelor pe suprafaţa planetelor, cît şi frecvenţa existenţei acestor condiţii, savanţii sovietici Oparin şi Fesenkov au ajuns la concluzia că doar o planetă din o sută de mii sau chiar un milion poate avea biogenosferă şi deci condiţii favorabile apariţiei vieţii.

Galaxia din care face parte şi planeta noastră, Pămîntul, cuprinde aproximativ 150 miliarde de stele. Numai 150 000 — 1 500 000 de planete sînt însă «apte» pentru forme de viaţă, cu o oarecare dezvoltare. **Pe celelalte miliarde de planete din Galaxia noastră, viaţa n-ar fi putut să apară.**

Să vedem acum care sînt condiţiile pentru apariţia biogenosferelor.

În primul rînd, planeta trebuie să aibă o masă potrivită şi să se afle la o anumită depărtare faţă de steaua

OMUL TRANSFORMĂ NATURA • ACOLO UNDE E VARĂ ÎN PLINĂ IARNĂ • OMUL

Mirarea cititorului e îndreptăţită. Cum adică, e oare cu putinţă ca, în timp ce afară se înalţă troiene de zăpadă şi viscolul vijîie, să fi rămas, pe undeva, ascunsă, vara, să dăinuie căldura şi să crească legumele, florile? Totuşi, iată că din unele vitrine zîmbesc îmbietoare roşii, ardei, salată şi ceapă verde; din altele, cele mai gingaşe flori, toate, toate chiar acum culese, aidoma ca în plină vară!

De unde vin toate aceste bunătăţi în plină iarnă? Desigur, ştiţi cu toţii, dragi prieteni, că ele cresc în sere fără să ducă lipsă de apă, căldură, lumină sau hrană.

Serele sînt asemenea unor case mari, cu pereţii de sticlă sau de mase plastice transparente. Prin lămpi electrice — uneori chiar lămpi cu raze ultraviolete —, prin diferitele sisteme de încălzire, se asigură, după nevoie, lumina şi căldura. De asemenea, îngrăşămintele aplicate şi umiditatea optimă a pămîntului şi a aerului asigură condiţiile de care au nevoie plantele să se dezvolte, să crească şi să rodească. Aceasta, chiar cînd afară condiţiile sînt neprielnice.

Să vizităm împreună o asemenea seră. Pe mai multe hectare, se înalţă construcţiile de sticlă şi masă plastică. Atît pereţii cît şi acoperişurile sînt transparente. Casele acestea străvezii stau înşiruite una lîngă alta, oferind rodul lor bogat. Fie vară, fie iarnă, soarele pătrunde din toate părţile, luminînd şi încălzind această adevărată fabrică de legume proaspete. Ce-i drept, cîteva perdele, anume amenajate, pot umbri la nevoie acoperişurile transparente, atunci cînd lumina sau căldura soarelui sînt prea puternice. Căldura prea mare dăunează plantelor.

— Serele sînt în întregime mecanizate, ne explică inginerul-şef. Apeşi pe un buton şi în sere «plouă», fără să existe măcar o scamă de nor. Cu alte cuvinte, se face o stropire prin aspersiune (ploaie artificială) cu stropi fin pulverizaţi, cu ajutorul unor aparate numite aspersoare. Apa este împrăştiată sub formă de picături mici în cantitatea şi la temperatura necesară plantelor.

PLANETELE – CĂMINE LOCUIBILE?

Ing. ION PASCARU
secretar științific al Comisiei de astronautică a Academiei R. P. R.

în jurul căreia gravitează. Dintre cele nouă planete ale sistemului nostru solar, doar Venus, Pămîntul și Marte îndeplinesc aceste condiții.

Dacă masa planetei este prea mare, și forța ei de atracție este foarte mare. Aceasta e o piedică în calea apariției vieții. De ce? Pentru că o asemenea planetă va reține o atmosferă deosebit de abundentă (de pildă, în hidrogen, amoniac, metan), care nu va permite radiațiilor solare să ajungă la suprafața planetei.

Dacă masa planetei este prea mică, planeta nu va fi capabilă să rețină în jurul ei nici un înveliș atmosferic.

În cadrul sistemului solar, numai masele planetelor Mercur, Venus, Pămînt și Marte se încadrează bine între cele două limite ale maselor (adică să aibă mase potrivite: nici prea mici, nici prea mari).

Pe de altă parte, o depărtare nepotrivită (prea mare sau prea mică) față de steaua în jurul căreia planetele gravitează face, de asemenea, imposibilă apariția vieții, chiar dacă masa planetei ar fi potrivită pentru acest lucru. Ca exemplu putem lua planeta Mercur. Ea, fiind prea apropiată de Soare, nu poate asigura și menține condiții de viață pe suprafața sa, din cauza unei temperaturi prea ridicate.

După cum s-a constatat prin cercetarea a mii și mii de sisteme asemănătoare cu sistemul nostru solar, planetele sînt sau prea apropiate sau prea depărtate de astrul central; doar una (cel mult două) dintre planetele ce compun un sistem solar pot avea o poziție avantajoasă, propice apariției vieții. În sistemul nostru solar, o astfel de poziție o are Pămîntul.

O altă condiție esențială pentru apariția vieții este ca astrul central, cum ar fi în sistemul nostru planetar Soarele, să nu fie o stea dublă (două stele apropiate, «gemene»). Acest lucru ar avea drept urmare o orbită foarte complicată. Numai pe o orbită circulară sau aproape circulară planeta respectivă va primi o cantitate constantă de energie din partea astrului central, ceea ce este absolut necesar pentru apariția vieții.

Cu toate că Pămîntul a îndeplinit toate condițiile arătate pînă aci, viața a putut să apară abia după 2—3 miliarde de ani de «pregătire». A fost, așadar, necesar ca Soarele să lumineze și să încălzească în mod constant și stabil globul nostru o perioadă extrem de îndelungată. În acest timp, biogenosfera s-a dezvoltat și s-a îmbogățit continuu cu elementele cele mai variate, pînă cînd viața și-a făcut apariția, fiind consecința unui proces extrem de lung și de complicat.

Ca încheiere, trebuie să arătăm că, datorită cuceririlor științei, oamenii încep să-și facă o idee din ce în ce mai exactă despre univers și poate că nu este departe ziua cînd rachete perfecționate vor putea aduce mărturii despre existența formelor de viață și pe alte planete din Cosmos.

TRANSFORMĂ NATURA • ACOLO UNDE E VARĂ ÎN PLINĂ IARNĂ • OMUL TRA

Încălzirea este și ea automată. Un termometru fixat la temperatura optimă pentru dezvoltarea plantelor pornește sau oprește sistemul de încălzire. În felul acesta, întotdeauna, în interiorul serelor se menține temperatura dorită. Tot automate sînt și umbrarele și iluminatul. O celulă fotoelectrică ne arată dacă în sere se află prea multă lumină. În acest caz, se desfășoară de pe niște suluri, anume așezate sub acoperiș, perdele de pînză care au menirea să umbrească plantele. Dimpotrivă, dacă nu este suficientă lumină, aceeași celulă fotoelectrică aprinde lămpile fluorescente.

Îmbrăcate în halate albe, lucrătoarele culeg roșiile pîrguite în plină iarnă. Pentru această recoltă, semănatul s-a făcut încă din primăvară, cînd afară, în cîmp, zăpada întîrzie. Peste vară, plantele au fost răsădite, prășite și udate ori de cîte ori a fost nevoie. În zilele frumoase, serele au stat tot timpul descoperite în adierea vîntului. Pămîntul a fost fertilizat cu îngrășăminte chimice. Termometre și higrometre au indicat temperatura și umiditatea, arătînd cînd, cum și cît trebuie udate plantele. Grija aceasta de zi de zi a făcut ca roșiile să asigure un rod bogat: între 30 și 40 kg de roșii la metrul pătrat de seră.

În țara noastră sînt numeroase centrele pentru cultura legumelor în sere și ele se extind mereu, iar roadele devin tot mai bogate. Recoltele lor sînt expuse din belșug în vitrinele alimentare din toate orașele țării, de unde le putem procura ori de cîte ori dorim.

E. JIANU

Maya

taina unei străvechi culturi

de T. TAUTH

Aceasta s-a întîmplat cu mai multe secole în urmă. În zorii zilei de 3 august 1492, din portul cetății Palos au ridicat ancora trei vase: «Santa Maria», «Pinta» și «Nina». Conducătorul expediției era genovezul Cristofor Columb. Cu această mică escadră de vase spaniole el voia să ajungă în Orient prin apus. Așa a început asaltul mărilor care a dus la descoperirea imensului continent America.

Treizeci și trei de zile a durat drumul pe întinderile nesfîrșite ale Oceanului și tot atîtea zile și nopți pline de zbucium. Într-o dimineață a apărut pămîntul atît de mult așteptat. Mica insulă, una dintre insulele Bahama unde au ancorat vasele expediției și unde Columb a înălțat drapelul Castiliei, a primit numele de San Salvador.

După prima expediție au urmat altele și altele.

Prin 1524, Pedro de Alvarado, un ofițer al conchistadorului Hernando Cortez, s-a îndreptat spre această regiune în căutare de aur și pietre prețioase. El a pustiit regiuni întregi, supunînd coroanei spaniole un teritoriu ce se întindea la o distanță de peste 1 000 km de Mexicul de azi. În felul acesta a fost terminată cucerirea Americii Centrale. Popoarele băștinașe au fost crunt exploatate, iar cele ce au opus rezistență au fost exterminate fără cruțare. Printre acestea a fost și poporul maya.

În urma activității colonialiștilor, au fost nimicite documente valoroase ale unei civilizații străvechi, dar avansate, aceea a triburilor maya. S-au mai păstrat doar cîteva manuscrise și ruine de temple. Acestea din urmă erau construite în trepte, în formă de uriașe piramide trunchiate. Laturile templelor erau dimensionate cu o precizie uimitoare, fiind calculate în raport cu mersul stelelor și cu anumite distanțe astronomice. Toate acestea au dovedit înaltele cunoștințe ale mayașilor în domeniul astronomiei. De altfel, ei aveau și un calendar cu totul original. Anul lor se compunea din 360 de zile și cinci suplimentare. O lună conținea 20 de zile, iar numărul lunilor dintr-un an era de 18. Zilele și lunile aveau o denumire proprie.

Mayașii posedau și o scriere ciudată, plină de figuri și ornamente bogate, o scriere ce semăna mai degrabă cu o pictură decît cu texte, așa cum ne-am obișnuit să le vedem astăzi. Legenda spune că scrierea au moștenit-o de la străvechiul trib al toltecilor. Această scriere a permis triburilor maya să întocmească cronici și texte religioase, însemnări administrative și să efectueze complicate calcule astronomice. Manuscrisele maya care s-au păstrat au fost pictate pe piele de căprioară sau pe un fel de hîrtie confecționată din fibre de plante. O serie de inscripții au fost cioplite în piatră. Basorelieful templului Soarelui din apropierea localității Palenqué constituie unul dintre exemplarele cele mai frumoase ale inscripțiilor maya păstrate.

Din păcate, foarte puține manuscrise au supraviețuit invaziei spaniole. Manuscrisele păstrate se află la Paris, Madrid și Dresda. Istoria descifrării limbii maya a durat aproape un secol și jumătate. Un număr impresionant de specialiști filologi s-au ocupat de studiul amănunțit al manuscriselor. Greșeala a constat în faptul că s-a admis de la bun început că scrierea maya este o scriere alfabetică, asemănătoare majorității limbilor existente. Abia mai spre mijlocul secolului nostru, etnograful sovietic I.V. Knozorov, în urma unor analize, a ajuns la concluzia că scrierea maya este de tip hieroglific, asemănătoare celei folosite de vechii egipteni, sumerieni și de chinezi. Așadar, acum se cunoștea nu numai limba, ci și tipul scrierii. Cu toate acestea, descifrarea mergea greu.

În ultima vreme însă în ajutorul lingviștilor au venit metodele cele mai moderne de cercetare, bazate pe folosirea mașinilor electronice de calcul. Se știe că acestea sînt dispozitive ce reușesc să efectueze cu o rapiditate uimitoare mii și milioane de operații matematice.

Institutul de matematică al secției siberiene a Academiei de științe a U.R.S.S. a început lucrul. După efectuarea a circa un miliard de operații, mașina electronică a identificat peste 90% din semnele hieroglifice maya.

Așadar, vălul misterului s-a destrămat, și semnele hieroglifice maya ne-au devenit cunoscute.

Ele ne vorbesc despre existența unor mari orașe ca Palenqué, Uaxactin și Copin, Chchen-tza și Uxmal, cu străzi drepte, cu piramide acoperite cu plăci de marmură, avînd imense palate împodobite cu statui și basoreliefuri pline de ornamente sculptate, expresia unei civilizații avansate. Statul avea un caracter sclavagist. În frunte se afla împăratul, care se bucura de o putere aproape nelimitată și care era susținut de șefii de triburi.

În textele ce ne-au rămas găsim descrierea unor obiceiuri și sărbători religioase, precum și a unor legende referitoare la viața zeilor. Aceștia erau înfățișați ca niște idoli cu chip de om, cu un zîmbet straniu, puțin ironic pe buze și avînd năravuri omenești.

Conchistadorii (cuceritorii) au pășit pe pămîntul Lumii noi și au adus «civilizația» lor, exprimată prin masacre, jaf și distrugeri. Ei au făcut tot ce le-a stat în putință ca să nimicească orice urmă care ar aminti de viața indigenilor, pe care ei îi socoteau sălbatici. Au distrus temple și palate de marmură, apeducte și canale, au exterminat triburi întregi, iar pe cei rămași în viață i-au vîndut ca sclavi. Au ars nenumărate manuscrise, numai pentru faptul că în ele se vorbea despre obiceiurile popoarelor băștinașe.

Oamenii de știință au depus un efort susținut timp de aproape cincisprezece decenii pentru a dezvălui taina unei străvechi culturi distruse de colonizatori cum a fost cea a mayașilor.

Lenin şi copiii

(Din amintirile lui N.A. Semaşko)

O atenţie şi o dragoste deosebită a manifestat Lenin faţă de copii.

În biografiile oamenilor mari se poate întîlni adesea o trăsătură comună — dragostea faţă de copii. S-a scris că lui Marx îi plăcea să se odihnească în societatea copiilor şi a nepoţilor săi şi că îşi asuma cu plăcere rolul de cal de cavalerie atunci cînd micuţii se suiau pe umerii lui; se spune că Tolstoi se simţea cel mai bine în mijlocul copiilor.

Un astfel de prieten al copiilor a fost şi Vladimir Ilici. Este bine cunoscută fotografia lui în mijlocul copiilor, făcută într-un sat de lîngă Moscova. Aşezat în mijlocul lor, calm, zîmbitor, cutele săpate de griji parcă s-ar fi şters de pe faţa lui. Pe cînd locuiam în apropiere de Paris, venea adesea pe la noi să se joace cu copiii mei. Eram uimit de talentele lui pedagogice înnăscute: copiii îl adorau şi-l aşteptau cu nerăbdare, căci ştia să vorbească cu fiecare copil cu seriozitate şi într-un limbaj interesant pentru acesta, ştia să născocească tot felul de distracţii. Îmi amintesc cum în 1911 am plecat împreună să facem o plimbare cu bicicleta pînă la o localitate care se afla la o depărtare de vreo douăsprezece verste de Paris. Fetiţa mea, pe atunci în vîrstă de 11 ani, ne-a rugat cu lacrimi în ochi s-o luăm cu noi. Vladimir Ilici, firește, a insistat să vină şi ea. Drumul era greu, peste dealuri. Şi trebuia să-l vezi cu cîtă duioşie se îngrijea Vladimir Ilici de fetiţa obosită. La fiecare urcuş, el o oprea şi fără s-o lase să coboare de pe bicicletă, trăgea la deal atît bicicleta lui cît şi pe a ei; de cîte ori drumul era greu, el mergea alături şi îi ajuta. L-am rugat să nu facă acest lucru: nu era nici o nenorocire dacă o fetiţă sănătoasă, robustă, avea să obosească puţin într-o asemenea excursie!

Aflîndu-se la cîrma unui stat care ocupa a şasea parte a globului pămîntesc, tovarăşul Lenin a manifestat o grijă neobosită pentru situaţia copiilor în Statul sovietic. Curînd după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, din iniţiativa lui Vladimir Ilici a fost creat pe lîngă Comisariatul poporului pentru învăţămînt «Consiliul pentru ocrotirea copiilor» cu participarea reprezentanţilor tuturor departamentelor care aveau legătură cu copiii...

...Mai tîrziu, văzînd că Consiliul de pe lîngă Comisariatul poporului pentru învăţămînt nu se bucură de suficientă autoritate pe lîngă celelalte comisariate ale poporului şi că adeseori hotărîrile lui nu sînt aduse la îndeplinire, Vladimir Ilici a dat ideea de a se organiza Comisia pentru îmbunătăţirea traiului copiilor pe lîngă organul suprem — Prezidiul C.E.C. din Rusia; în fruntea ei a stat neuitatul prieten al copiilor F.E. Dzerjinski.

O grijă deosebit de caldă faţă de copii a manifestat Vladimir Ilici în anii grei de foamete, de ruină. Memorabilele decrete semnate de tovarăşul Lenin emise atunci de Consiliul Comisarilor Poporului vor rămîne pentru totdeauna monumente istorice ale grijii Puterii sovietice şi a tovarăşului Lenin faţă de copii. Cu prilejul înfiinţării Comisiei pentru copii, C.C. al P.C. (b) din Rusia şi Prezidiul C.E.C. din Rusia au adresat o scrisoare organizaţiilor locale. «Copiii în ţara sovietică proletară trebuie să fie pe deplin asiguraţi şi ei vor fi asiguraţi în ciuda marilor dificultăţi economice şi alimentare prin care trece ţara», aşa se încheia scrisoarea.

În decretul din 1919, semnat de tovarăşul Lenin, se spunea: «Toate produsele alimentare, repartizate de organele locale de aprovizionare copiilor pînă la vîrsta de 14 ani inclusiv, vor fi eliberate pe viitor gratuit, pe contul statului... Produsele destinate alimentaţiei copiilor vor fi eliberate cu precădere... Dreptul de a primi hrana gratuit se acordă tuturor copiilor avînd vîrsta arătată mai sus...»

Cele mai bune vile şi clădiri în sovhozuri au fost destinate instituţiilor pentru copii, potrivit dispoziţiei date de tovarăşul Lenin. Într-unul din decretele sale se spunea: «Transportul încărcăturilor pentru coloniile de copii să fie considerat la fel de important ca transporturile militare».

Vladimir Ilici avea grijă nu numai de ocrotirea vieţii şi a sănătăţii copiilor. El se îngrijea şi de instruirea şi educarea generaţiei în creştere. Sînt bine cunoscute indicaţiile sale cu privire la pregătirea învăţămîntului şcolar, grija sa pentru introducerea învăţămîntului general...

SĂ ÎNVAŢAM CA LENIN

Vladimir Ilici era primul în clasă. Învăţa întotdeauna, la toate materiile, mai mult decît i se dădea la lecţie; citea cărţi, scria compuneri, povestea despre cele citite.

Într-o zi, premiantul din clasa paralelă îl rugă pe Volodea să-i dea să copieze o traducere din germană.

— Şi ce-ai făcut, întrebă fratele lui Volodea. I-ai dat?

— Fireşte, i-am dat... Mă întreb numai cum poate fi primul pe clasă un asemenea elev?!

— Ei bine, nu ţi s-a întîmplat şi ţie să nu pregăteşti o lecţie?

— Nu mi s-a întîmplat niciodată şi nici n-are să mi se-ntîmple, răspunse scurt Volodea.

Caietele lui erau totdeauna curate. Într-o zi făcu o pată de cerneală pe caiet. Era foarte emoţionat. Scoase cu băgare de seamă foaia murdară şi cusu cu grijă o alta în loc.

Dar şi mai interesant e de ştiut cum lucra Lenin compunerile. Mai întîi făcea un plan scurt în care scria introducerea, tratarea şi încheierea. Apoi lua o foaie de hîrtie, o îndoia şi începea pe jumătatea din stînga ei să schiţeze compunerea. În timpul timpul lucrului nota pe jumătatea dreaptă a foii tot ce dorea să adauge. Deabea după aceia începea să scrie compunerea propriu zisă — tot pe o foaie separată. Acesta era conceptul. După ce-l verifica şi făcea ultimele îndreptări, îl transcria pe curat. Aşa a muncit Lenin — şcolarul. Răbdarea şi perseverenţa lui îi uimea pe toţi.

Amintindu-şi de primii ani de şcoală ai lui Ilici, sora sa povestea cum ştia el să se aşeze la lecţii şi să-şi concentreze toată atenţia numai asupra celor ce învăţa. Odată însă terminate lecţiile, el începea să se joace, să facă ştrengării. Era vioi, vesel şi inventiv.

Vladimir Ilici încă din anii de şcoală a ales drumul revoluţionar şi a şi început să se pregătească pentru el. Citea mult, observa viaţa celor ce muncesc, căuta să-i ajute. Era în toate ocaziile cel mai săritor prieten. Unui coleg al său de clasă — Andreev — îi murise tatăl. Andreev şedea în bancă cuprins de tristeţe.

— Ştiu că ţi-a murit tatăl — îi spuse Volodea. Dar nu mai fii trist. Şi, văzînd că i se umplu ochii de lacrimi, adăugă: vrei să-ţi ascut creionul?

«Din cauza cuvintelor acestora atît de simple — îşi aminteşte D.M. Andreev —, ...lacrimile mi-au curs şiroaie... Volodea a stat lîngă mine pînă am încetat să plîng.»

Volodea a pregătit pentru a da examene pe învăţătorul Ohotnikov, de naţionalitate ciuvaş, care nu terminase liceul. Şi, cu toate că asupra familiei Ulianovilor se abătuse o grea încercare — murise tatăl şi fusese executat fratele mai mare, Alexandru — Volodea a absolvit liceul cu medalia de aur şi, odată cu elevul său, a intrat la universitate.

Aşa a învăţat, călindu-se în muncă, Vladimir Ilici Lenin. Pilda lui trebuie întotdeauna să lumineze calea şcolarilor.

BORIS POLEVOI

Dr. Panseluța vă sfătuiește

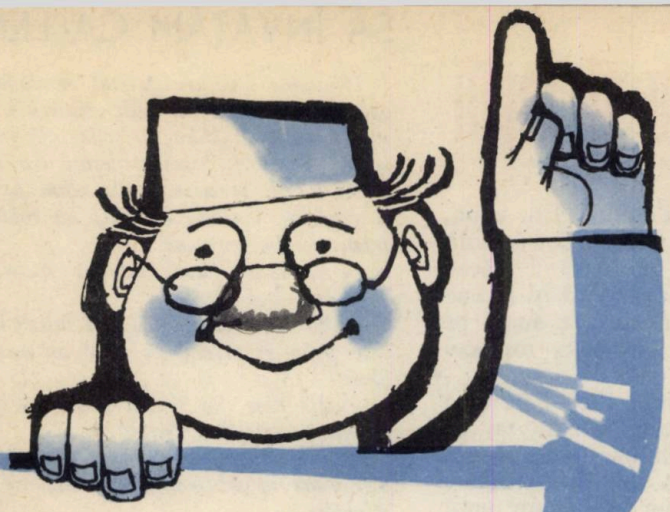

Obiceiuri... obiceiuri

Vi s-a întîmplat, desigur, să rămîneți singuri cu un copil mic și să-l aveți în grijă. Sînt sigur că majoritatea timpului v-ați preocupat să-l împiedicați de a-și duce la gură lucrurile găsite pe jos sau propriile sale degete. Și parcă vă aud spunînd: «Nu pune mîna! E murdar!»... Și totuși, chiar creioanele și tocul vostru poartă adeseori urma dinților, semn că le-ați ținut în gură. Sau se întîmplă să vă roadeți unghiile. Dacă ați avea ochi care să mărească întocmai ca un microscop și ați putea vedea straturile de microbi de pe mîini, v-ați îngrozi și ați găsi puterea să vă dezobișnuiți de o seamă de obiceiuri rele. Boli dintre cele mai grave au drept poartă de intrare gura.

Ouăle paraziților intestinali, microbii febrei tifoide, ai altor infecții intestinale, viruși, ca cei ai hepatitei, pot ajunge în organismul nostru prin gură. Nu mai vorbim de aspectul inestetic al degetelor roase, de posibilitatea ca ele însele să se infecteze.

A avea paharul tău, prosopul tău, pieptănul tău și a nu le împrumuta sub nici un motiv este un obicei bun. Paharul, prosopul, batista etc. vin în contact cu saliva, secrețiile mucoaselor și dacă ele au fost folosite de un om bolnav, devin cărăușii bolii.

Prin pieptene se pot transmite diferite boli ale părului, foarte neplăcute.

Mulți se mîndresc cu vederea lor extraordinară și de aceea nu se sinchisesc de nici un efort făcut de ochiul lor. Citesc sau lucrează în cele mai întunecoase unghere ale casei, se așază la 1/2 metru de televizor. Pentru ei n-are nici o importanță dacă lumina vine din dreapta sau stînga, dacă manualul sau caietul este umbrit de mîna lor sau nu. După cîțiva ani, vor avea însă ce regreta. Se știe că ochiul, care lucrează în condiții grele fie din cauză de slabă iluminație, fie din cauza condițiilor grele de acomodare, se deformează și, după cîțiva ani, ochelarii sînt absolut obligatorii pentru corectare. Astăzi se știe precis că majoritatea tulburărilor de vedere sînt rezultatul desconsiderării igienei vederii. Deci, pentru lucru, alegeți-vă locuri bine iluminate, fără umbre, lumina să cadă din stînga, faceți pauze în activitățile care cer efort de vedere.

«Dacă în casă e cald, de ce să mai aerisim?» — își zic unii. Or, aerisirea, îndeosebi înainte de pregătirea lecțiilor, te ajută să lucrezi mai bine, îți oferă posibilitatea de a da organismului oxigenul necesar sîngelui. Se știe că un efort fizic cere o mai bună oxigenare. Deci gimnastica sportul se cer făcute în aer liber. Activitatea nervoasă cere și ea o bună oxigenare. Aerul închis obosește, lenevește gîndirea. Să nu uităm că și în zilele friguroase de iarnă camerele trebuie bine aerisite.

Pentru menținerea sănătății, să respectăm regulile de igienă și să alungăm obiceiurile rele acolo unde există.

CUM SĂ NE PURTĂM CÎND AVEM OASPEȚI

Știm cu toții că oaspeții pot fi de mai multe feluri: unii care vin întîmplător, alții care sînt așteptați și, în sfîrșit, aceia care sînt poftiți anume în vederea sărbătoririi unui mic eveniment.

Cu toată diferența dintre ei, o gazdă bună va ține seama că sînt anumite reguli de ospeție de care trebuie să țină seama în orice caz.

Gazda trebuie să iasă în întîmpinarea oaspetelui și să-l poftească în casă. Dacă musafirul e doar în trecere și refuză, gazda nu va stărui. O dată însă ce musafirul a acceptat să intre, gazda va aștepta pînă ce se va dezbrăca de palton sau pardesiu, galoși sau șoșoni și își va scoate șapca sau basca. După aceea îi va deschide ușa de la camera unde intenționează să-l primească, lăsîndu-l, bine-înțeles, să treacă primul. Dacă în cameră se mai află cineva care nu cunoaște pe noul venit, îl va prezenta pe acesta din urmă, rostindu-i numele cît mai clar. După aceea îl va pofti să șadă, indicîndu-i un scaun, și se va interesa de motivul vizitei.

Cînd musafirul este așteptat, gazda va avea grijă să pregătească din timp cele necesare, încît să nu alerge de colo pînă colo, lăsîndu-și mereu musafirul singur. Pentru musafirul așteptat e bine să aveți pregătite din vreme o mică tratație (dulceață sau bomboane) în caz că vizita durează ceva mai mult. Dacă musafirul dorește un pahar cu apă, i se va servi paharul pe o farfurioară sau pe tăviță.

În tot timpul vizitei, gazda nu-și va face de lucru prin alte încăperi.

Regulile arătate pînă acum au aceeași valoare și în cazul organizării unor mici reuniuni cu ocazia diferitelor evenimente cum sînt aniversările. În asemenea împrejurări, gazda trebuie să fie deosebit de atentă cu toată lumea. Ea va fi veselă și prevenitoare și se va ocupa în mod special de cei care vin pentru prima dată și se simt puțin mai stingheriți. Va căuta să-i atragă în jocul celorlalți ca să se distreze cît mai bine. Gazdei nu-i este îngăduit să se joace numai cu unul sau doi copii și nici să se supere dacă jocul preferat este acaparat de ceilalți.

De asemenea, ea trebuie să cedeze o jucărie dorită de unul dintre copii. Să ofere altuia rolul principal într-un joc, să nu impună celorlalți un joc pe care aceștia nu-l vor și nu trebuie să aibă secrete sau să-și șoptească la ureche cu vreunul dintre ei.

Cînd mama servește copiilor o prăjitură sau o gustare, copilul gazdă o va ajuta și va avea grijă ca nici un musafir să nu fie uitat. El se va servi cel din urmă.

Cu prilejul aniversărilor, copiii au prilejul să-și arate talentul și, îndemînarea, oferind musafirilor o mică surpriză. Am văzut odată un băiat care se pregătea să-și sărbătorească ziua de naștere, confecționînd pentru fiecare invitat cîte un coșuleț de hîrtie colorată pe care intenționa să-l umple cu bomboane. Un altul a desenat pe bucăți mici de carton cîte o floare al cărei nume începea cu aceeași literă ca și numele copiilor.

Iată mici idei care pot contribui mult la buna dispoziție generală: la plecare, gazda trebuie să ajute musafirul să-și pună haina, să-l conducă pînă la ușă și să-și ia rămas bun. Procedînd astfel, dragi copii, nu veți face decît să respectați vechea tradiție de ospeție pe care o are poporul nostru.

Baladele și cîntecele noastre populare oglindesc pe deplin această tradiție. Din povestirile unor scriitori români cunoscuți, cum sînt Calistrat Hogaș, Al. Vlahuță și mai ales Mihail Sadoveanu, se desprind limpede bunăvoința și bucuria cu care poporul nostru își întîmpină oaspeții.

Cunoscînd toate acestea, vom ști, desigur, să ne primim oaspeții și mai bine ca pînă acum.

OLGA LĂZĂRESCU

INTERVIUL NOSTRU CU SCRIITORUL: *Mircea Sîntimbreanu*

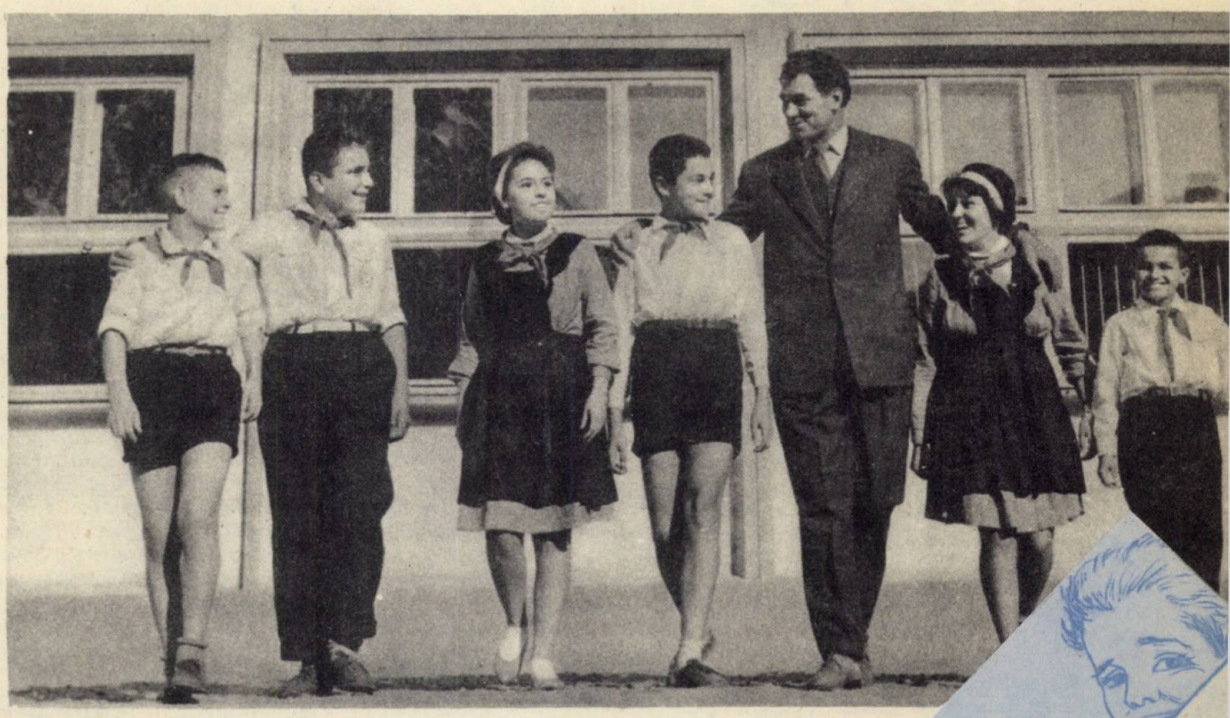

Pe scriitorul Mircea Sîntimbreanu l-am căutat la şcoală într-o recreaţie. De ce la şcoală? Pentru că Mircea Sîntimbreanu mai are o profesiune. Este profesor de istorie. Găsindu-l în cancelarie, l-am rugat să ne dea un interviu.

1. **De cînd aţi început să scrieţi pentru copii şi ce v-a îndemnat să-i preferaţi pe cei mai mici cititori?**

— Am debutat... pe calea undelor în urmă cu zece ani. Prima mea povestire se chema «Vrăbioiul» şi, în ciuda penajului său, desigur, sărăcuţ, a făcut înconjurul lumii: era un vrăbioi... radiofonic. Am rămas credincios acestei prime «rampe de lansare» — antena emisiunilor pentru copii —, şi cititorii dumneavoastră, astăzi posesori de transistori, dacă nu chiar constructori de aparate de radio, au avut, desigur, prilejul să adoarmă... în copilărie, la poveştile mele. (Îmi place să cred că numai la cele difuzate în cadrul emisiunii «Noapte bună, copii».) Prima mea semnătură tipărită a fost găzduită apoi în paginile revistei dumneavoastră, «Cravata roşie», căreia tot de un deceniu m-am străduit să-i rămîn credincios... Aşadar, am devenit scriitor înainte ca voi, dragi prieteni, să fi devenit cititori. Poate de aceea, pentru a ne uşura întîlnirea, Editura tineretului m-a adus, de şase ani încoace, an de an, în librării. Aceste întîlniri anuale vor continua, sper, şi în viitor pentru motivul că, printre altele, sînt pregătite de întîlnirile zilnice pe care le am cu o parte dintre cititori: elevii mei. Acum răspund — cred — şi la partea a doua a întrebării dumneavoastră: «Ce m-a îndemnat să-i prefer pe cei mai mici cititori?» După părerea mea, în mare măsură, tocmai acest contact nemijlocit cu ei. Am simţit nevoia şi totodată bucuria unei voci mai puternice, a unor clase mari, fără pereţi, în aşa fel încît în loc de 35—40 de elevi să am în faţa mea sute de mii deodată. Cred că este una dintre imaginile cele mai tulburătoare pe care le poate avea un scriitor: aceea că se află la o catedră republicană.

2. **Care dintre cărţile pe care le-aţi scris vă place mai mult?**

— Propriu-zis n-am scris **cărţi.** Am scris, de fapt, zeci — poate sute — de schiţe, povestiri şi poveşti. Unele cu haz, altele cu... necaz. Acum, cînd le am pe toate în faţă, risipite sau; dacă vreţi, strînse în cele 6 cărţi (plus două sub tipar şi alte două în manuscris), trebuie să mărturisesc că cel mai mult mi-ar plăcea cartea care, dintre cele 150—200 de povestiri şi schiţe, ar cuprinde 20—30. Bănuiţi care ar fi titlul acestei cărţi, pentru mai tîrziu, pe care mi-o doresc: «Opere alese».

3. **Ce vă scriu cititorii?**

— În general îmi scriu... ce să scriu. Apoi, aceşti tineri şi generoşi sfetnici sînt şi patrulele noastre de recunoaştere. Urmărim prin misivele lor însuşi drumul cărţii. Cînd poştaşul nu mai dă un timp pe la mine, ştiu sigur că **eu** am greşit... adresa. De fapt, e păcat că aceste scrisori se răzleţesc în sertarele fiecărui scriitor. Căci sînt rare scrisorile absolut personale. Imensa lor majoritate sînt adevărate note de comandă pentru întreaga noastră literatură destinată copiilor şi tineretului. Şi n-ar strica, desigur, să fie înregistrate într-un borderou unic. O «Casă a cărţii copilului», exact la răscrucea drumurilor ce leagă pe scriitori şi creaţia lor de micii cititori, mi se pare a fi cel mai potrivit locaş pentru aceasta.

4. **Ce doriţi să transmiteţi cititorilor «Cravatei roşii»?**

— Multe şi de toate: urări de tot felul (succes, sănătate, voie bună etc.), salutări, felicitări, sfaturi, mulţumiri, rugăminţi... Eh, cîte nu poate transmite un scriitor-profesor-părinte copiilor săi? Da, de fapt, aceasta aş vrea să le transmit: că mă voi strădui din răsputeri să le pot spune mereu: «copiii mei». Chiar atunci cînd nu vor mai fi demult copii. Ce vreţi? E un obicei al nostru, al dascălilor.

ACTIVUL PIONIERESC LA LUCRU

DIN EX PO

...este un titlu pe care îl veți întîlni mereu începînd cu numărul de față al revistei. Aci activele de pionieri vor putea găsi îndrumări despre felul cum să-și organizeze activitatea în unitate, detașament, grupe.

Vă vom împărtăși din experiența președintelui de unitate R. Alexandru de la Școala de 8 ani nr. 165 din București, în legătură cu preocuparea în vederea obținerii distincțiilor pionierești.

Iată ce ne-a povestit el:

Despre steluțele roșii

— După terminarea alegerilor pionierești a ieșit la iveală faptul că în unitatea noastră (Școala de 8 ani nr. 165 din București, în detașamentul 3) un singur pionier avea distincția pionierească. Carnete aveau vreo zece pionieri, dar nu aveau trecută nici o condiție îndeplinită. Mă gîndeam: ce să fac? Cum să-i ajut? Cum trebuie să procedez? Eram președinte de unitate nou ales. M-am gîndit că singur n-am să pot face nimic. M-am hotărît atunci să discut cu întreg colectivul de conducere al unității. Ne-am întîlnit în camera pionierilor.

Eu știam, ceea ce probabil știți și voi, că o activitate pionierească interesantă duce la obținerea steluțelor roșii, dar din discuții mi-am dat seama că mă aflam în fața unui detașament cu o activitate slabă. Toți au venit cu păreri și propuneri în ajutorul detașamentului 3, povestind despre felul în care muncesc ei și despre rezultatele obținute.

La început președintele detașamentului 3 se simțea oarecum stînjenit. Dar apoi s-a antrenat în discuții și a venit cu o seamă de propuneri. Și era firesc să fie așa. Cine ar fi putut să cunoască mai bine decît el pionierii din detașament și dorințele lor? Concluziile care s-au tras au fost folositoare și aș vrea să vi le redau mai jos.

S-a hotărît ca președintele detașamentului 3 să stea de vorbă cu pionierii și apoi să întocmească lună de lună programe de activități interesante, care să cuprindă acțiuni în ajutorul obținerii distincțiilor pionierești. Cu toții am atras apoi atenția președintelui de detașament că numai un program de activități nu-i de ajuns. El, ca președinte, trebuie să se îngrijească ca fiecare pionier să primească sarcini precise și să fixeze pentru îndeplinirea lor anumite termene. Împreună cu președinții de grupă și cu ajutoarele lor să controleze și să explice pionierilor cu răbdare ce au de făcut. Tot în această adunare a colectivului de conducere s-a stabilit ca în cel mai scurt timp președinții de grupă să cunoască situația exactă a celor care au carnete de pionier, de asemenea, care sînt pionierii merituoși pentru a li se da carnete. Cu aceasta, discuțiile noastre au luat sfîrșit.

Acum am să vă povestesc cum au mers treburile în detașamentul 3 după aceea. Urmărind lună de lună programele lor de activități, am observat că au început să apară rezultatele discuțiilor noastre. S-a dovedit că pionierii detașamentului 3 nu sînt de loc nepăsători. Pentru ca tot mai mulți pionieri să obțină note de la 7 în sus, ei au organizat în cadrul detașamentului citirea rubricii «Să stăm de vorbă fără catalog» din revista «Cravata roșie». Mulți pionieri au învățat din această lectură cum să-și pregătească temele acasă, cum să folosească manualele și caietele de notițe. S-a organizat, de asemenea, un schimb de experiență. Fruntașii clasei, Emanoil Maria și Mura Liana, au explicat cum își împart timpul de învățătură, cum își pregătesc ei temele acasă. Încetul cu încetul a început să se simtă la pionieri dorința de a învăța temeinic. În catalog au început să apară mai multe note de la 7 în sus. Pentru întregul detașament învățătura și disciplina au început să devină o chestiune de onoare. Astfel mulți pionieri au putut să-și completeze prima condiție în carnetul de pionier.

Pentru obținerea altor condiții, colectivul de conducere a organizat vizitarea Muzeului de istorie a partidului și a Muzeului militar. Bineînțeles, nu într-o singură lună. Cu multă plăcere a fost întîmpinată excursia făcută la pădurea Băneasa. Cu acest prilej, președintele detașamentului 3 a făcut următoarea însemnare în jurnalul de detașament:

«Am plecat într-o duminică dimineața pe jos. În felul acesta am obținut și condiția turistică. La pădure ne-am odihnit într-un luminiș. Am așternut o pînză de cort peste frunze uscate și am luat mica gustare împreună. După aceea a început un joc de orientare cu ajutorul semnelor naturale. A urmat proba de semnalizare cu fanioanele. Semnalizarea o învățasem mai înainte. Și acum executam temele date».

Iată deci alte condiții obținute. Trebuie să mărturisesc că citirea acestei însemnări m-a bucurat foarte mult. Fiindcă-mi propusesem să-i ajut pe cei din detașamentul 3, m-am dus mai des pe la ei. Astfel am constatat că avînd ajutorul tovarășului profesor de muzică au învățat mai multe cîntece pionierești. Tovarășa profesoară de romînă i-a ajutat să învețe poezii, iar tovarășa instructoare i-a ajutat să învețe jocuri pionierești. Am mai văzut că în programul lor de activități au fost prevăzute lunar acțiuni patriotice. Pionierii au strîns fier vechi, maculatură și au amenajat terenul de sport al școlii. Și aceste condiții au fost trecute ca îndeplinite în carnetul pionierului. Acum pregătesc o adunare intitulată: «Mîndră ești, capitala patriei mele», în care vor fi prezentate bogății și frumuseți noi ale Bucureștiului, datorite grijii partidului nostru.

Aceasta este acum situația în detașamentul 3, și ea nu-i de loc rea. Președintele de detașament a dat dovadă de pricepere, pionierii l-au ajutat și treburile au început să meargă bine. Experiența detașamentului 3 a dovedit încă o dată că pentru obținerea distincțiilor pionierești nu se fac activități separate. Un program de activități interesant; bineînțeles, îndeplinit, face ca tot mai mulți pionieri să fie purtători ai steluțelor roșii.

Către activele de pionieri

Vă rugăm să ne scrieți despre ce ați mai dori să publicăm la această rubrică.

PERIENȚA ZITIVĂ

Activitate cultural-artistică

O ECHIPĂ DE TEATRU

Știți cum și-a cîștigat faima echipa de teatru de la Școala de 8 ani nr. 8 din Oradea? Prin munca entuziastă a pionierilor din clasa a VI-a. La început, rolurile se învățau greu, unii pionieri lipseau de la repetiții. Într-o zi, cu ajutorul tovarășului diriginte, s-a născut o idee: Să se organizeze un spectacol cu titlul «Grupa veselă». Tema: fapte și întîmplări din școală. Pionierii au fost atrași de această idee. Unii au început să scrie texte, alții să meșterească decoruri și să pregătească diferite roluri. Treptat, «Grupa veselă» a prins viață. Cînd s-a dat primul spectacol pe școală, nenumăratele aplauze culese au fost binemeritate. După exemplul celor dintr-a VI-a, în fiecare detașament s-a alcătuit o brigadă artistică. Detașamentul clasei a VI-a (anul trecut clasa a V-a) a luat premiul I pe oraș și apoi pe regiune la concursul cultural-artistic.

ECHIPA DE DANSURI

Din echipa de dansuri a aceleiași școli fac parte, în primul rînd, pionierii buni la învățătură și totodată talentați.

Adeseori echipa de dansuri și cea de teatru prezintă împreună programe frumoase la căminele culturale din comunele apropiate.

Așa s-a întîmplat la Seleuș. Colectiviștii s-au bucurat din inimă de venirea pionierilor, au apreciat echipa de dansuri, i-au învățat pe copii cîteva jocuri de prin partea locului.

UN CERC LITERAR

Multe ceasuri plăcute petrec pionierii de la Școala medie nr. 5 din Arad la cercul literar al unității. Aici se discută despre cărți interesante nou apărute, se citesc versuri ale poeților clasici și contemporani. Uneori pionierii își prezintă încercările lor literare, poezii sau povestioare, care sînt discutate de întregul cerc. În felul acesta, pionierii capătă cunoștințe noi, care îi ajută la lecțiile de limba română.

JOCURI DE PE PLAIURI BĂNĂȚENE

Ați văzut vreodată frumoasele jocuri bănățene întovărășite de veselele strigături? Să știți că pionierii de la Școala de 8 ani nr. 12 din Timișoara sînt mari meșteri în ale jocului. Echipa lor a fost înființată încă în anul 1958 și a cîștigat nenumărate premii pe oraș. Pionierii mai mari au grijă să-i învețe dansurile și pe cei mici. În felul acesta, tradiția frumoaselor dansuri bănățene este păstrată în unitate.

O COLECȚIE FOLOSITOARE

Pionierii de la Școala medie «Gh. Barițiu» din Cluj au o pasiune care ar merita să aibă mulți adepți. Le place să cunoască muzeele de artă. Au vizitat, astfel, Muzeul de artă din Cluj. Tablourile lui Luchian i-au atras în mod deosebit și le-au admirat îndelung. În vara trecută, aflîndu-se la Sibiu, au vizitat Muzeul «Bruckenthal». Acum își fac planul să viziteze, cu prilejul unei excursii în Capitală, Muzeul de artă al R.P.R.

SERI DE DIAFILME

Pionierii și școlarii de la Școala medie din orașul Plenița, regiunea Oltenia, au îndrăgit serile de diafilme.

Cu mult interes au urmărit cei mai mici prezentarea unor basme ca «Punguța cu doi bani» sau «Turtița». Cei din clasele mai mari își amintesc cît de impresionante au fost scenele aduse pe ecran de diafilmul «1907», prezentate în contrast cu imaginile surprinse pe peliculă sub titlul «Realizări ale regimului democrat-popular». De asemenea, au urmărit cu mult interes diafilmul «George Enescu», dedicat marelui compozitor român, și cel intitulat «O excursie școlară», care le-a amintit pionierilor de zilele însorite ale vacanței.

PENTRU CEA MAI CURATĂ CLASĂ

Învățăm în cea mai mare, cea mai nouă și cea mai frumoasă școală din Bușteni. Încă de la început ne-am gîndit: «Cum să păstrăm școala noastră curată și frumoasă?

La o adunare, pioniera Iordan Florica a spus:

— Eu și colega mea Tudor Rodica vrem să avem cea mai curată bancă.

Așa a pornit întrecerea «pentru cea mai curată bancă». Într-o adunare de unitate, tot noi, cei din clasa a V-a, am chemat la întrecere toate detașamentele «pentru cea mai curată clasă».

Întrecerea e în toi. Iată cum am izbutit să avem cea mai curată școală din Bușteni.

UMOR

Pentru serbările voastre pionereşti

PATRIA

Mergem pe străzi, pe uliţi, pe poteci;
privirea către frumuseţi se-ndreaptă.
Copile, peste tot pe unde treci
e patria! Te cheamă şi te-aşteaptă.

Tot ce iubeşti şi tot ce vei iubi,
tot ce primeşti din mîini mîngîietoare
e darul patriei, ce-n orice zi
îţi poartă paşii pe poteci de soare.

Ea-i şcoala ce te-nvaţă să trăieşti
şi să alegi în viaţă calea dreaptă.
În tot ce-nveţi şi-n tot ce năzuieşti
e patria! Te cheamă şi te-aşteaptă.

ION PETRACHE

IARNA ÎN CÎMPIE

S-a aşternut omătul pe ţară şi-n cîmpie.
Cît ţara ţine-n zare minunea argintie,
Hlamida călduroasă a grîului frumos,
Ce doarme somn de iarnă culcat în glie, jos.

S-a aşternut omătul şi deal sau vale nu-i!
Arareori prin ţarini mai sare vreun vătui,
Vreo vulpe speriată, prelinsă flăcăruie,
Şi iarăşi, cît e zarea, nici o mişcare nu e!

S-a aşternut omătul! Salcîmii de pe cale
Au bărbi de chiciuri albe şi sunet de cristale.
Doar în şopron, cînd gerul şi-ascute-n vînt tăişul,
Combinele visează că-ncepe secerişul.

Că-i luna lui cuptor şi că-i atîta soare...
Dar uite, norii-s gata s-aducă iar ninsoare!

PETRE GHELMEZ

ANOTIMPURI

Ţara mea-i, prin timpuri,
Inimă fierbinte;
Patru anotimpuri
Se-ntrec s-o alinte.

Primăvara-nvaţă
Cum să-i ţeasă ei,
În gherghef de gheaţă,
Primii ghiocei.

Prind să se îngîne
Mugurii deschişi,
Peria de grîne,
Iarna din caişi.

Vara, vrăjitoare,
Sub senin tulpan,
În cuptor de soare
Coace pîinea-n lan.

Şterge cu răcoarea
Fierbinţeala frunţii,
Încropeşte marea
Şi-i dezgheaţă munţii.

Toamna îi adună
Auru-n hambar,
Cîntecele-n strună,
Viile-n pahar.

Iarna, cînd mi-o-mbracă
'N funigei mărunţi,
Urşi de promoroacă,
Brazii fug din munţi

Şi ne-aduc pe ramuri,
În străvechi colind,
Anul Nou la geamuri,
Prunc în strai de-argint.

Dar mi-e dragă ţara
Dincolo de timp,
Cînd mi-o-ncinge para
Altui anotimp.

Care-nalţă blonde
Case pîn'la cer
Şi păduri de sonde
Cu copaci de fier;

Pomi înalţi de piatră
Ce rodesc lumini,
Că-s udaţi de rîuri
Care-mping turbini;

Care urcă-n astre
Visurile noi;
Pune mări albastre
Între munţii goi.

A-nflorit în inimi
Noul anotimp,
Ne-ngrădit de soare,
Ne-ngrădit de timp.

Scris cu doruri sfinte
Pe oriunde treci:
Dragostea fierbinte
Ce-i purtăm în veci.

AUREL IORDACHE

TUDOR

Pe ecranele cinematografelor din ţara noastră rulează filmul romînesc „Tudor Vladimirescu". Ceea ce aţi citit în cărţile de istorie puteţi vedea atît cu prilejul vizionării filmului, cît şi prin scurta prezentare pe care o facem în imaginile de mai jos:

Să facem întîi cunoştinţă cu eroul principal al filmului: căpitanul de panduri Tudor Vladimirescu. Iată-l grăbind spre casă, încredinţat că lupta panduri-lor care s-au evidenţiat în războiul ruso-turc a adus o schimbare şi în relaţiile dintre ţărani şi boieri.

Dar, boierii continuă să jefuiască şi să schingiuiască după bunul lor plac. Iată-i pe plugarul Oarcă, unul dintre eroii filmului pus în furci de boierul Glogoveanu.

Pandurii întorşi în sat, pedepsesc uneltele boierilor. Prezenţa pandurilor îi sperie pe boieri. De aceea boierul Glogoveanu face în aşa fel ca Tudor să fie numit de Banul Craiovei Brîncoveanu, căpitan de panduri, la Dunăre.

(Urmare în numărul viitor)

MIHNEA GHEORGHIU

TREI MUZICUȚE

Text: A. GRIGORIU R. IORGULESCU

Muzica: MIȘU IANCU

Refren I

Trei muzicuțe,
Trei muzicuțe,
Toate trei
Fac împreună
Un trio strună,
Foc și scîntei!...
La o serbare, într-o zi,
S-au cunoscut,
Toate cîntau do, re, mi
Și s-au plăcut.
Trei muzicuțe,
Trei muzicuțe,
De atunci
Toate par una,
Cîntînd într-una
Înaripat...
O tobă-ncet
Și-un clarinet
Li s-au alăturat,
Și împreună
Cu contrabasul
O orchestră au format.

La-nceput, se pare
Că nu prea mergea,
Au cîntat răzleț
Și anapoda,
Însă azi repetă
Cu un profesor
Și au o baghetă
În chip de dirijor

Refren II

Dar...
O muzicuță,
Cea mai micuță,
Lenevea,
Nici melodie,
Nici armonie
Nu învăța.
La repetiții nu venea,
Că se plimba,
Prin parcuri sau la șosea,
Etcetera...
Nu-i de mirare
Că țals și țare

Tot cînta;
Că-i răgușită.
Mereu smerită,
Ea se scuza.
-- N-ai răgușit,
Ci ai greșit,
I-au spus colegele.
Îți dăm povață,
Mai bine-nvață
Și-ai să vezi tu roadele...

Trei muzicuțe,
Trei muzicuțe,
De-atunci,
Toate par una,
Cîntînd într-una...
Ce minunat!

Armonioase,
Cîntă voioase
Și înaripat,
Că cea mai mică
Da! Cea mai mică
De o vreme s-a-ndreptat ..

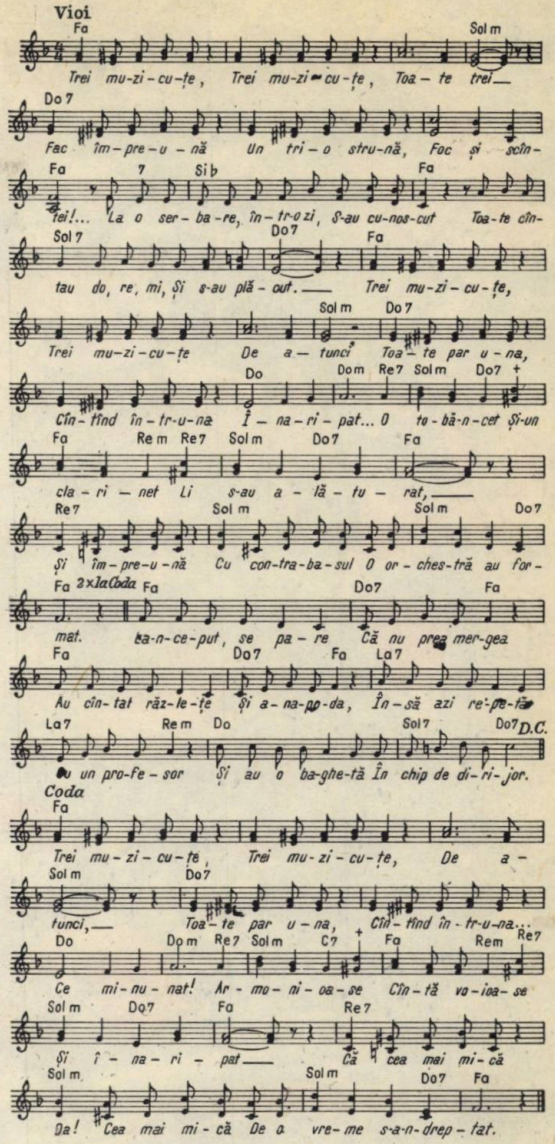

A trecut vremea. Banul Brîncoveneanu visează să ajungă domn al Țării Românești, pe tronul căreia se află domnitorul Șuțu, omul turcilor. El îl trimite pe Tudor la Viena să-i ceară ajutor țarului Rusiei. Pe drum, Tudor este atacat de „chiorul" fiul lui Rașid Pașa, pe care îl atrage însă într-o luptă nocturnă și-l nimicește.

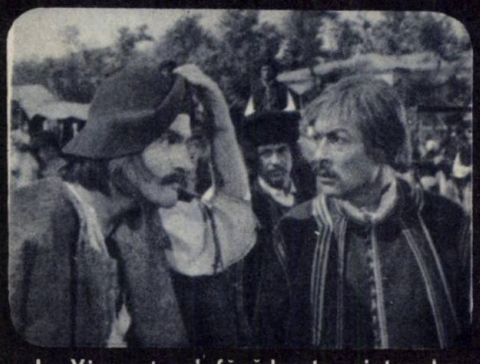

La Viena, țarul făgăduește ajutor. La întoarcere, Tudor află că Banul Brîncoveanu e prizonier, iar țara este înrobită de turci, în fruntea cărora se află Rașid Pașa. Haiducii și pescarii îl previn pe Tudor că este urmărit.

Dar el nu se teme de turci. Pătrunde pînă la Banul Brîncoveanu, căruia îi comunică rezultatul obținut la Viena. Banul îl trimite pe Tudor să adune armată și să izgonească pe turci. În schimbul promisiunii lui Rașid Pașa că va căpăta tronul, Brîncoveanu trădează turcilor locul unde se află Tudor. Acesta scapă ca prin minune din ghiarele călăilor.

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Nr. 2
1964

SALUT PARTIDULUI

de VICTOR TULBURE

Spre steagul roşu fruntea mi-o ridic.
E purpuriu ca roşia-mi cravată
Ce flutură pe pieptul încă mic,
Da-n care bate-o inimă curată.

SOARELE GRIVIŢEI

de EUGEN JEBELEANU

În soarele acesta eu cred oricînd.
oricum.
El nu împarte raze pe orişicare drum,
el nu împodobeşte nicicînd oricare cer,
căci soarele acesta-i un astru greu, de
fier,
cu aripi pentru prieteni, pentru
duşmani — cu colţi,
un astru-mpins de oameni să stea
aprins pe bolţi,
şi care încălzeşte fiindcă-i încălzit
cu inimile care de dragu-i s-au jertfit
şi-au devenit cărbune şi au intrat
într-însul
cu tot ce-a fost viaţă, cu sînge-aprins,
cu plînsul
fierbinte-al lor, cu febra pe care-o
îndurară
în umedele hale, la Griviţa de pară;
cu trupuri sfîrtecate-n zăpezi punînd
pecete,
cu frînţii colţi de gheaţă-ai atîtor
baionete,
cu ţipătul sirenei ce-a sîngerat
văzduhul,
cu cei ce-s vii, cu-aceia ce lui îşi dară
duhul,
cu gloria pe care i-o dă azi tot norodul.
Ca unui fruct ce-ntr-una îşi înmiieşte
rodul,
cu-aceste respiraţii vulcanice, cu toate
aceste inimi roşii de jar şi greutate
şi razele pe care ni le luăm măsură,
ca să suim solara noastră arhitectură.
E soarele ce-n noapte n-alunecă
nicicînd.
În soarele acesta eu cred oricum,
oricînd.

LA BARAJ

Constructorilor Hidrocentralei „16 Februarie" de pe Argeş

E frumoasă iarna ţării noastre,
Cu decorul ei imaculat,
Cînd zăpada, pînă-n zări albastre,
Aripi de lumină şi-a lăsat.

Sus, în munţi, e munca veşnic trează,
Oamenii răzbat printre nămeţi
Şi, cum merg prin ger şi cum cutează,
Sînt la fel ca munţii de măreţi.

Clocotesc sălbatice bulboane;
E de cremeni — gheaţa pe poteci!
Dar se-aude vuiet de ciocane
Străpungînd furtuni şi vînturi reci!

Creşte «Argeşul!» Şi parcă-i primăvară
Sus, la şantierul dintre pini,
Unde muncitorii desfăşoară
În azururi — salbă de lumini.

Chiar Negoiu-n cuşmă de zăpadă
Nu mai stă posac şi prea tăcut,
Ar veni şi el, cu noi, să vadă
Cît de-nalt barajul a crescut!

Uriaş e, parcă din poveste,
Umerii lui largi tot cresc şi cresc...
Cu puterea-i ţara se mîndreşte,
Mulţumind acelor ce-l zidesc!

MIHAIL COSMA

CRAVATA ROŞIE

E roşie cravata
Ca soarele în zori,
Ca raza ce revarsă
Aprinsele-i culori.

Şi din adîncul ei sînt fericit,
Să te salut voios, iubită ţară,
Că sînt lăstarul tău înmugurit
Şi înfloresc în marea-ţi primăvară!

Şi din adîncul sufletului meu
Aduc salutul meu cel mai fierbinte
Partidului, al cărui steag şi eu
Mîine-am să-l port pe creste, înainte.

E roşie ca focul
Ce se isca pe munţi,
Vestind răscoala ţării,
Nădejdi sădind pe frunţi.

E roşie ca steagul
Cu faldurile vii,
Purtat în vremuri grele
Şi-n grele bătălii;

Ca steagul ce prin beznă
Şi gloanţele şuvoi,
Măreţ îl ridicară
Ai Griviţei eroi.

E roşie cravata!
În faldu-i de rubin
Văd răsăritul falnic
Al anilor ce vin.

De-aceea-mi este dragă
Şi mîndru sînt cînd ea
Îmi flutură pe umăr,
Sub cer de peruzea.

NICOLAE NASTA

SCRISOARE DE LA UN COCOR

de AL. ANDRIŢOIU

Hoinarul vînt, probabil pus pe glume
şi punctual ca factorul poştal,
mi-aduse dintr-un alt meleag de lume
un plic albastru şi fenomenal.

Era pe plic adresa mea, fireşte,
pe cînd, pe verso, la expeditor,
cu scris de repetent se iscăleşte
prietenul meu Victor — un cocor.

Da. Un cocor. Cu aripi şi cu pene.
Sîntem de mult prieteni amîndoi.
El toată vara inspectează mrene
şi broaşte care cîntă-n sat la noi.

Îmi scrie Victor c-a ajuns cu bine
acolo-n ţările din miazăzi,
că nici în vise n-a uitat de mine,
că mă iubeşte, că mă va iubi.

«La voi e iarnă — scrie —, iar feciorii
poartă galoşi şi cizme, viguroşi.
Eu am plecat fiindcă noi, cocorii,
nu folosim nici cizme, nici galoşi.

Pe noi aşa ne-a răsfăţat natura,
să ne plimbăm, prin ape dulci, desculţi.
Noi îndrăgim întîi şi-ntîi căldura.
Dar tu ai suflet cald şi deci ne-asculţi.

Acum voi aţi uitat desigur vraja verii
şi Anul nou sosit-a negreşit,
iar la Palatul Mare, pionierii
dansează pentru Anul nou sosit.

Motanul-Încălţat, cu două săbii,
loveşte-al naibii, ca un nătărău.
Hai, pune-o vorbă bună pentru vrăbii,
că îmi sînt rude — iar motanu-i rău!

Dar să nu crezi cumva că-s prost şi gureş
şi mă mîndresc că m-am călătorit.
Cu mult mai bine e la voi pe Mureş,
pe Someş şi pe Oltul şerpuit.

Căci Delta Dunării stă între delte
ca o mireasă prinsă în alai.
Acolo toate păsările-s zvelte.
Abia aştept să vină luna mai!

Eu îţi trimit şi un portret, de-un pictor
ce m-a pictat pe cînd visam cu voi
Şi te sărută iar
Cocorul Victor,
cel care doarme noaptea-n vis cu voi».

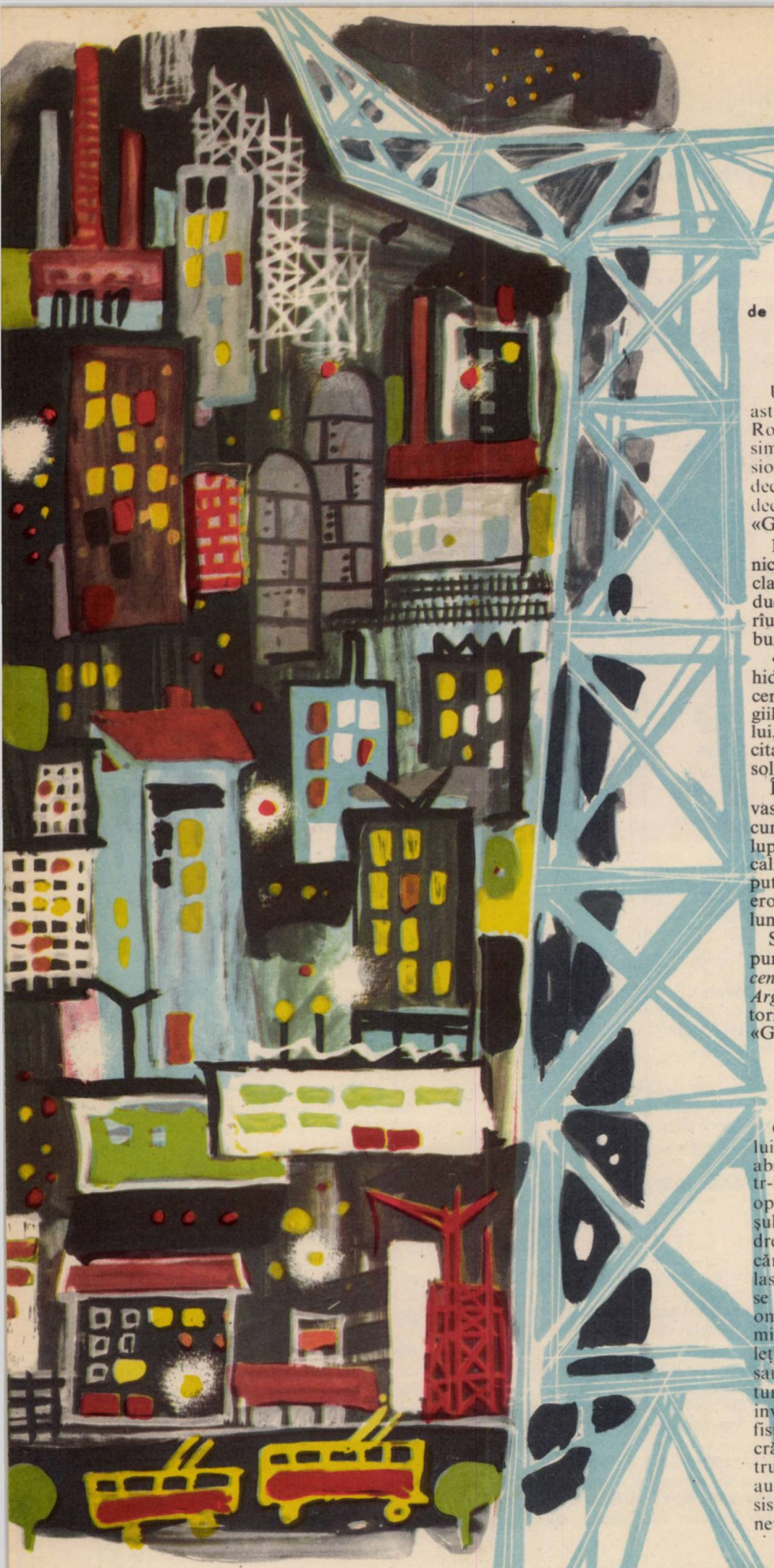

FRUMOASĂ EȘTI, ARGEȘ —

de **PAUL ANGHEL**

«16 FEBRUARIE» — ARGEȘ!

Un soare nou în constelația luminii, un astru nou în pleiada de aștri ai «Griviței Roșii»!... Ce nume mai potrivit și mai simbolic se putea oare alege pentru impresionanta construcție din Cheile Argeșului decît acela al «Griviței», ba mai mult decît atîta, al unei anume zile din epopeea «Griviței»: *16 Februarie 1933!*

16 Februarie 1933 a însemnat o puternică concentrare a forțelor de șoc ale clasei muncitoare care au izbit, sub conducerea partidului comunist, cu putere de rîu năvalnic, zidul exploatării și al terorii burghezo-moșierești.

«*16 Februarie*» — *Argeș*, adică marea hidrocentrală care poartă acest nume, concentrează și ea, la fel de simbolic, energiile apelor din întreg masivul Făgărașului, transformînd aceste energii în electricitate și sporind astfel zestrea de avuție solară a patriei.

În cu totul alte condiții istorice, această vastă și îndrăzneață lucrare cere abnegație, curaj, bărbăție, eroism, de astă dată în luptă cu natura! — adică tocmai acele calități specifice omului comunist. Nu se putea afla un omagiu mai înălțător adus eroilor «Griviței» decît această cetate a luminii.

Să vizităm, chiar în aceste zile, cele trei puncte-cheie ale marelui șantier: *barajul, centrala subterană, drumul subteran al Argeșului,* luînd parte, alături de constructori, admirînd faptele lor, la sărbătoarea «Griviței».

BARAJ PE ARGEȘ

Cîteva noțiuni despre loc: apa Argeșului curge printre bolovani între doi pereți, absolut compacți, de piatră, dispuși într-un culoar strîmt și întunecos, pe vreo opt sau zece kilometri. Sînt Cheile Argeșului. Aici munții cad perpendicular de-a dreptul din cer. Lîngă apă nu e loc de cărare. O linie forestieră, lipită de stîncă, lasă să alunece un tren — miniatură, care se oprește din cînd în cînd să facă loc omului. Încrucișarea pe linie cu un camion e o adevărată «problemă». Trenulețul se retrage cu spatele, un kilometru sau doi, pînă la cea mai apropiată scobitură în care se poate strecura mașina sau invers. În peretele de stîncă, o singură fisură: Valea lui Stan. Nu e o vale, ci o crăpătură în masiv. Prima oară au pătruns aici cîțiva constructori-alpiniști, care au descoperit pe niște trepte abisale un sistem de cascade încuiate între stînci, nevăzute pînă atunci de nimeni. Le-au dat

CETATEA LUMINII

ei nume. Una se cheamă «Cascada Braconierului» (s-a prins în bazinul de piatră «un păstrăv colosal»), o alta se numeşte nocturn şi măreţ: «Cascada Lucifer».

La capătul dinăuntru al cheilor se construieşte barajul în plin masiv. Începînd de acolo, se deschide valea — defrişată în prezent — care va fi umplută de ape (aproape o jumătate de miliard de metri cubi!). Muntele de beton se sprijină în arc pe doi munţi, care, la rîndu-le, se sprijină pe alţii, incluzînd astfel barajul în lanţul carpatic. Este lucrarea principală şi cea mai spectaculoasă de aici. Ca să-i înţelegem amploarea, să aducem omul, cu uneltele lui, în cadrul de mai sus.

Pentru baraj trebuie beton în cantităţi uriaşe. Dar pentru aceasta trebuia montată pe creştetul muntelui inaccesibil o fabrică de beton. Mai trebuiau montate la aceeaşi înălţime deasupra abisului nişte macarale gigantice puse în mişcare de adevărate uzine. Ca să închizi munţii trebuia deci să urci în vîrful lor nişte munţi de oţel. Pe unde?

Pe vale abia răzbeşti cu pasul, în comică rivalitate cu trenuleţul forestier. Altă cale de acces spre piscuri, nicicum. Pe sus au cale liberă doar şoimii.

Şi atunci, şi atunci a intervenit soluţia care, enunţată mai sus, putea să pară paradoxală: omul a clintit din loc muntele cu palma.

N-am fost martor la această epopee şi mă abţin s-o evoc. Mi-a destăinuit-o un «amănunt»: pe pereţii de stîncă din Cheile Argeşului, de la înălţimi care interzic respiraţia, atîrnă din loc în loc sumedenii de frînghii. Au rămas şi acum suspendate pe stînci din loc în loc şi le flutură uneori vîntul. Nu mai servesc la nimic. Dar prindeţi-le în mîini cu nădejde, fie şi cu imaginaţia, atîrnîndu-vă iniţial la centură o rangă, un perforator sau un ciocan pneumatic, şi încercaţi să escaladaţi cu această încărcătură peretele vertical, refăcînd astfel drumul constructorilor. Veţi avea o sugestie despre bărbăţie. Numai o sugestie...

Un alt «amănunt» peretele principal, pe buza căruia se află fabrica de beton, e decorat capricios cu nişte scări de lemn aproape suspendate deasupra văii. Scările sînt ancorate în stîncă şi au balustradă. Cu o inimă energică, aptă să domine asemenea şocuri emotive, poţi sui pînă la agregatele din cer, numărînd 3 995 de trepte. Pentru ca avalanşele de piatră provocate de zguduituri să nu zdrobească omul, din loc în loc, în punctele sensibile, au fost atîrnate nişte draperii din sîrmă de oţel (80—100 de metri) care acoperă pereţii, dînd alt curs *viiturilor*.

Acestea toate «au fost». Au rămas frînghiile, au rămas scările, au rămas pancartele care te previn: *Atenţie, cad bolovani!* S-a lucrat pe viscol şi ger, în ploi mucede şi lungi de toamnă, pe polei, cînd stîncile străluceau perfid sub un smalţ alb. În perete, cam pe la jumătatea lui şi uneori în pisc, a fost tăiată o şosea — şoseaua de coronament. Drumul a fost scobit în masiv cu dalta şi lărgit cu ajutorul exploziilor. Cînd muntele se contrapunea făţiş era perforat, se trecea adică prin el dincolo, printr-un tunel. Cîteva tuneluri! Ieşit dincolo, se deschidea prăpastia. Peste prăpastie a zvîcnit viaductul. Cîteva viaducte! Dar, trecînd cu şoseaua peste viaduct, muntele atîrna periculos chiar deasupra ei, ameninţînd-o cu un ciucure de stînci. Stîncile au fost aruncate în aer, iar peretele a fost într-un asemenea caz retezat «cu cuţitul» pînă la cer, perfect geometric. Nu mai poţi acum deosebi unde se întîlneşte tăietura savantă cu tăietura străveche. Construcţia pare că datează aici de cînd lumea!

CETATEA SUBTERANĂ...

Pe peretele de piatră a urcat deci mai întîi omul. A urcat în mîini, căţărîndu-se din colţ în colţ, sprijinindu-şi piciorul, acolo unde nu erau colţi, în piroane de fier bătute tot de el, atîrnat fiind în frînghii. Au urcat apoi, după el, trase cu cablul, uneltele grele, precum şi energia care avea să pună în mişcare aceste unelte — electricitatea şi aerul comprimat. Suspendat în frînghii, la sute de metri deasupra prăpastiei, omul a găurit muntele cu perforatorul, a astupat apoi găurile cu dinamită, a dat foc fitilului, a coborît iute pe frînghie la vale, în timp ce muntele se cutremura sub bubuituri. În vîrful muntelui a fost suită pînă şi o locomotivă — demontată iniţial piesă cu piesă — care trage acum pînă la macaralele gigantice vagoanele cu beton pentru baraj.

Este de neînchipuit efortul cu care s-au făcut toate acestea. Un asemenea efort, împletit cu inteligenţă, ştiinţă, experienţă tehnică, poartă de fapt numele de eroism, iar autorii unei asemenea opere cu aceea care se făptuieşte aici s-au purtat ca nişte viteji, ca nişte eroi. Ei sînt demni urmaşi ai tradiţiei lui 16 Februarie 1933, zi de luptă a clasei muncitoare care va da numele ei şi Hidrocentralei de pe Argeş.

Dar Argeşul? Argeşul va lua un nou drum. Oprite la baraj, apele lui împreună cu apele Topologului, Vîlsanului, Cernatului, Doamnei şi cu celelalte ape ce vor fi abătute spre marele lac de acumulare vor căuta o cale de ieşire şi vor găsi... un tunel!

Intrînd în tunelul ce va conduce apele lacului spre turbinele hidrocentralei, vom pătrunde în cel de-al doilea complex de lucrări a căror îndrăzneală tehnică şi măiestrie de execuţie întrec tot ceea ce s-a făptuit pînă acum la noi pe acest plan al muncii constructive.

Ca să înţelegem mai bine această construcţie originală, să încercăm să imaginăm invers lucrările de la baraj şi de la şoseaua de coronament. Acolo, la şoseaua de coronament s-a lucrat la înălţimi ameţitoare deasupra prăpăstiilor. Aici, la centrala subterană, se lucrează în prăpăstiile adîncului, în inima de întuneric şi piatră a muntelui.

Centrala electrică, împreună cu turbinele ei, va fi montată la circa 300 de metri sub munte, în plin masiv, într-un uriaş palat subteran în care ar putea încăpea foarte bine cîteva blocuri de cinci etaje. E ameţitor! Ţi se taie respiraţia ca şi acolo, în piscul muntelui, de unde priveai adineauri barajul. Fiindcă şi aici sînt prăpăstii, ba încă ce prăpăstii!... Dar s-o luăm pe îndelete, ca să înţelegem exact amploarea şi importanţa unei asemenea lucrări.

Barajul e înalt de 165 m, iar apele ridicate la o asemenea înălţime capătă în chip firesc putere de cascadă năpraznică. S-a socotit că totuşi această forţă motrice a apelor mai poate fi încă sporită. Cum? Ce soluţie să găseşti ca să sporeşti puterea unei cascade? Să înalţi şi mai sus barajul? Dar în acest caz îţi trebuie un volum mai mare de apă pentru lacul de acumulare. Atunci? Singura soluţie economică şi deci avantajoasă era să plasezi centrala cît mai jos faţă de nivelul apelor, astfel încît acelaşi volum de lichid să-şi dubleze şi tripleze forţa motrice printr-un sistem de cascade forţate. De la baraj, care asigură prima cădere, apele intră cu presiune prin tunelul de deviere, lung de 2 km. Este cea de-a doua cădere, care asigură apei o forţă şi mai mare. Dar aici apele se odihnesc. Ele întîlnesc un alt tunel, de data aceasta vertical, numit castelul de echilibru, care are menirea să sporească rezerva de apă înainte de ultimul asalt. Apele se adună deci în castelul de echilibru, sporindu-şi puterile şi prăvălindu-se de aici cu maximă energie prin puţul forţat, lung de 140 m, cu 4 m în diametru. Este cea de-a treia cădere, a treia cascadă subterană. Puţul forţat, adunînd cu sila apele şi silindu-le să-şi înzecească energia, le desparte jos, la capătul lui, în patru rîuri iuţi, fiecare ducînd la cîte o turbină. Cele patru turbine vor dezvolta o producţie de energie electrică de 400 milioane kWh anual. Întregul lanţ de cascade este construit în inima muntelui, printr-un sistem de tuneluri betonate care asigură o cădere a apelor de 324 m!

Am intrat în palatul subteran, acolo unde vor fi instalate turbinele. Da, e o construcţie cu mai multe etaje, ca oricare palat adevărat. Un palat scobit în inima masivului de piatră, dar un palat. În chip

firesc, un asemenea palat are temelii, temelii ce sînt înfipte şi mai jos, în munte. Sînt fundaţiile turbinelor, nişte temelii uriaşe de beton armat, capabile să suporte greutatea de mii de tone a agregatelor de fontă şi oţel. Deocamdată aci se fac lucrările pregătitoare, se adînceşte adică excavaţia în care se va turna betonul. După temelii urmează, ca la orice construcţie, subsolul! La subsolul acestui palat subteran vor fi aşezate cele patru turbine. De aici vom urca deasupra, la înălţimea unui alt etaj, unde se află marea sală a transformatoarelor. Este marea sală de recepţie, adevăratul palat al luminii, cu pereţii, ce vor fi îmbrăcaţi în marmură, sclipind într-o lumină solară. E o sală vastă, de peste 70 m lungime şi 34 m înălţime, cu un plafon arcuit în boltă din care vor scînteia lumini. Transformatoarele vor arăta ca nişte arbori de porţelan, astfel încît, intrînd aici, vei avea senzaţia că te afli într-o pădure albă sau într-un muzeu cu statui. În pereţi vor fi ferestre care, deşi oarbe, vor revărsa în interior o lumină de zi. Constructorii vor da într-adevăr iluzia unui palat ridicat în plin soare. Iarnă şi vară, pe timp noros sau pe ceaţă, aici vor exista aceeaşi lumină albă şi acelaşi aer ozonat, captate din pădurea de brazi şi trimise în inima muntelui. Iarnă şi vară, pe viscol sau pe vreme bună, cele patru turbine vor trimite la zi şuvoaie de lumină, la fel ca patru sori furaţi de pe cer şi încuiaţi în munte.

Deocamdată palatul subteran e în plină construcţie. Ceea ce am întîlnit dincolo, la baraj, ca bărbăţie şi eroism, se repetă aici într-un alt mod, la o dimensiune specifică lucrărilor în subteran. Construcţia palatului din munte a fost abordată simultan, pe toate etajele ei.

La zi, pe pămînt adică, un asemenea lucru ar fi fost de neînchipuit. Cum să lucrezi la boltă, adică la acoperiş, atîta vreme cît n-ai pus încă temeliile şi n-ai ridicat pe ele construcţia, etaj cu etaj? Dar aici sîntem în munte... Ca să pătrundă pînă la temeliile viitorului palat constructorii — mineri vestiţi de la Bicaz, din Valea Jiului sau de la Baia Mare — au scobit în munte un perete vertical, din care au deschis — orizontal — cîteva galerii sau orizonturi, corespunzătoare cu etajele viitorului palat. Dar toate uşile care dădeau în palat erau încuiate, ferecate cu stînci masive şi dure. Au trebuit deschise, iar minerii, nerăbdători, le-au sfărîmat cu dinamita. Închipuiţi-vă o cascadă de explozii, pe mai multe etaje, zguduind muntele din temelii, cutremurîndu-l din toate încheieturile, astfel încît brazii de la suprafaţă vibrau ca nişte antene! Închipuiţi-vă nişte stînci colosale care se sfărîmă la cîţiva metri de tine, după ce mai întîi ţi-ai pregătit o scobitură în care să te aperi de aşchii şi zburături! Închipuiţi-vă şuvoaie reci de apă şi noroi ţîşnite din munte cînd nu te aşteptai, pe care trebuie să le sorbi cu pompele, ca să limpezeşti locul, dar în care trebuia totuşi să lucrezi, încălţat în cizme groase de cauciuc! Aşa s-a lucrat şi aşa se lucrează aici. Înfruntarea cu stînca e aprigă, vicleania şi rezistenţa muntelui sînt greu înfrînte. Ca să înfrîngă stînca, aceşti bravi mineri-constructori din cetatea subterană fac zilnic minuni de vitejie. Munca lor se împleteşte şi se confundă cu munca inginerilor şi tehnicienilor, fiindcă această lucrare este, în primul rînd, o îndrăzneaţă construcţie inginerească, întruchipare de ştiinţă şi artă.

Să ieşim acum la zi, pe drumul energiei, prin galeria cablurilor, iar de aici să privim...

NOUL DRUM AL ARGEŞULUI...

Ca să putem vedea mai bine Valea Argeşului să urcăm mai întîi la cetatea lui Vodă Ţepeş, care se află chiar deasupra cetăţii subterane, pe creştetul aceluiaşi munte, ca un simbolic şi expresiv raport faţă de istorie.

Zidurile cetăţii domină toată Valea Argeşului, cît bate privirea, pînă acolo unde privirea nu mai întîlneşte decît zări argintii. E o fortăreaţă greu accesibilă, păzind odinioară Cheile Argeşului şi stăpînind mişcările orişicui ar fi îndrăznit să calce cu gînduri rele pămîntul Ţării Romîneşti.

Să privim de aici, de pe zidul străvechi, valea apei cu ochii anului 1965... Cauţi Argeşul şi Argeşul nu-i! Unde să fie? Ai văzut cum s-a oprit la baraj, ai văzut cum a intrat prin tunelul de aducţiune în munte, iar de acolo, prin puţul forţat, în cele patru canale care l-au dus la turbinele din cetatea subterană. Ai văzut cum se învîrt turbinele, ai văzut apoi transformatoarele care prefac energia împărţind-o în feluri diferite de lumină, ai văzut cablurile care scot printr-un alt tunel această energie la zi!... Argeşul a rămas acolo, în inima muntelui, iar acum, de pe zidul cetăţii lui Vlad Ţepeş, îl aştepţi să-l vezi din nou, să iasă iar la lumină. Nu iese. Ce se întîmplă cu el?

Porneşti pe albia veche, care e seacă acum. Te opreşti la Căpăţîneni şi nu-l găseşti. Ai ajuns la Arefu, un alt sat de pe aceeaşi vale. Nu e nici aici. Alergi pe şoseaua asfaltată pînă la Corbeni, acolo unde în anul 1964 se afla direcţia marelui şantier. Dar Argeşul lipseşte, valea e goală. Porneşti mai departe şi la Oeşti, la 11 km depărtare de centrală, ai surpriza să te întîlneşti din nou cu Argeşul, ieşind de astă dată din pămînt! A fost adus pînă aici printr-un tunel scobit pe sub dealuri de aceiaşi viteji mineri. Dar îl găseşti acum mai puternic, mai bogat în ape, mai vijelios! În undele lui au intrat şi Topologul, şi Rîul Doamnei, şi Cernatul, şi Vîlsanul, şi alte ape captate prin tuneluri ce străbat Carpaţii, pe o lungime de circa 47 km şi cu care Argeşul s-a întîlnit în marele lac de acumulare de la baraj. Între timp, în marea centrală din munte, apele lui au pus în mişcare turbinele, ieşit din nou la lumină, Argeşul, noul Argeş, întîlneşte celălalt rîu, rîul energiei, care curge paralel cu albia lui, la altitudinea stîlpilor de înaltă tensiune. Stîlpii de înaltă tensiune îl urmăresc pînă departe, conducînd darul Argeşului în marea zestre de lumină a ţării.

Dar anul 1965 e foarte aproape de noi. Nu e departe ziua cînd marea centrală de pe Argeş, purtînd numele de *16 Februarie* va da ţării lumină. Este lumină din lumina «Griviţei Roşii».

Tomiță

File din copilăria de altădată

de AL. POPESCU
desen de EUGEN MIHĂESCU

Haide, mișcă o dată, nătărăule! Trage ici de scînduri. Prinde, mă!

Tomiță simți palma meșterului, care-i căzu grea pe ceafă. Încovoiat, trase cu putere de capătul scîndurii ieșite mai în afară din stivă, dar palmele îi alunecară și el căzu pe spate, ca un pui de rață cînd întinde o rîmă, s-o scoată din pămînt. Nu se afla nimeni pe acolo, ca să rîdă de el. Se găseau, el singur și patronul, în depozitul de cherestea de la marginea orașului. Domnul Gurău era întors cu spatele, căutînd din ochi scîndurile de care avea nevoie. Scund și gros, atunci cînd își punea pe el paltonul și căciula din blană de vidră părea un adevărat boier — frate cu acel pe care Tomiță îl cunoștea din sat de la el. Vara însă, purtîndu-se tuns «perie» (lui Gurău îi plăcea să poarte și cămăși cu mîneci scurte, cu buzunare pe piepți, ceea ce îi da un aer de sportiv), părea mai tînăr și mai aproape în același timp, ca înfățișare, de calfele din atelier.

Birjarii tîrgului spuneau despre el că e «un cîrpănos». Gurău nu era cine știe ce mare patron. La el în atelier lucrau doar doisprezece oameni: șapte lucrători, două calfe și trei ucenici. Ucenicii, calfele erau băieți de pe la țară, pe care Gurău îi «găsea» dispuși să intre în slujbă și la diavolul, numai să cîștige o pîine. Pe Tomiță, mezinul dintre ucenici, îl adusese în urmă cu șase luni. Domnul Gurău avea obiceiul să facă dînsul cumpărături. La piață mergea totdeauna la spartul tîrgului, cînd putea să cumpere tot ceea ce îi trebuia cu jumătate de preț.

Într-una din aceste zile de piață se întoarse cu «ucenicul de serviciu» încovoiat sub povara a două coșuri mari de papură pline cu varză, cu cartofi, cu un curcan și cu Tomiță. Domnul Gurău îl luase pe Tomiță tot de la căruța de unde luase și cartofii. În urmă cu ani, pe Bălan, calul de tracțiune, tot așa îl adusese — de la piață! În lumea negustorilor, domnul Gurău trecea drept tot un cîrpănos, care nu se încrede în «mîna altuia» și merge în persoană de își alege materialele pentru comenzi. Făcea acest lucru pentru a mai «ciupi» din preț. De aceea, stăpînul depozitului de cherestea, domnul Manea zis «mînă-scurtă», cînd îl văzu alegînd scîndurile, strîmbă din nas. Domnul Gurău strîmbă și el, la rîndu-i din nas, cu un mîrîit de dulău, cînd îl simți pe celălalt în preajmă. Dar își vedea tăcut de lucru.

— Nu prea ai clienți, spuse Gurău.

„Mînă-scurtă" își țugui buzele. Spuse însă repede, pentru a nu da răgaz lui Gurău să se lege de prețuri:

— Îs în grevă atelierele.

După acest scurt dialog, și unul și altul s-au întors cu spatele și și-au rîs în sine: negustorul că îl fură la preț — stiva aceea din care alegea Gurău fiind cotată la altă calitate; patronul — bucurîndu-se că îl înșela pe negustor cu cîțiva metri cubi de scînduri deoarece unul dintre transporturile pe care le făcuse Tomiță nu fusese pus la socoteală.

Tomiță răsucea în minte cuvintele acelea greu de înțeles pentru el, pe care le mai auzise în ultimele zile: «îs în grevă atelierele».

Tăcut, cără mai departe scîndurile însemnate de patron și le încărca în căruț.

— Ia-le și pe astea, spuse Gurău. Vino mai aproape, ce te zgîiești așa? Prinde aici. Trage. Trage, mă!

Trăgînd de capătul unei scînduri, stiva se înclină, gata să se răstoarne.

— Ce faci, nătărăule, prăvălești stiva peste mine? țipă Gurău.

Tomiță propti repede, cu umărul. Măsură din ochi înălțimea stivei și se sperie. Dacă ar fi tras puțin mai mult, toată grămada aceea de scînduri s-ar fi prăbușit și l-ar fi acoperit pe patron. Rămase nemișcat. În ochii lui, trupul patronului creștea, se alungea ca un bulumac, numai bun pentru a lăsa stiva de scînduri să se sprijine în el. O clipă se dezlipi și stiva se înclină. Acum putea să mai răsufle. Și umărul nu-l mai durea. O palmă grea îl aduse la realitate.

— Ce faci, ticălosule? Vrei să mă îngropi de viu?

Proptiră un bulumac și se mutară de acolo. Stivele următoare nu erau clădite pe un loc mai sigur, depozitul fiind pe un teren cu gropi. Un ceas mai tîrziu căruțul era încărcat, semănînd cu un acoperiș de căsuță. Tomiță se opinti să-l scoată pe poarta depozitului, apoi se înhămă între hulube și începu să-l tragă pe strada pavată, spre atelier. Dacă ar fi fost Bălan, n-ar fi

(Continuare în pag. 10)

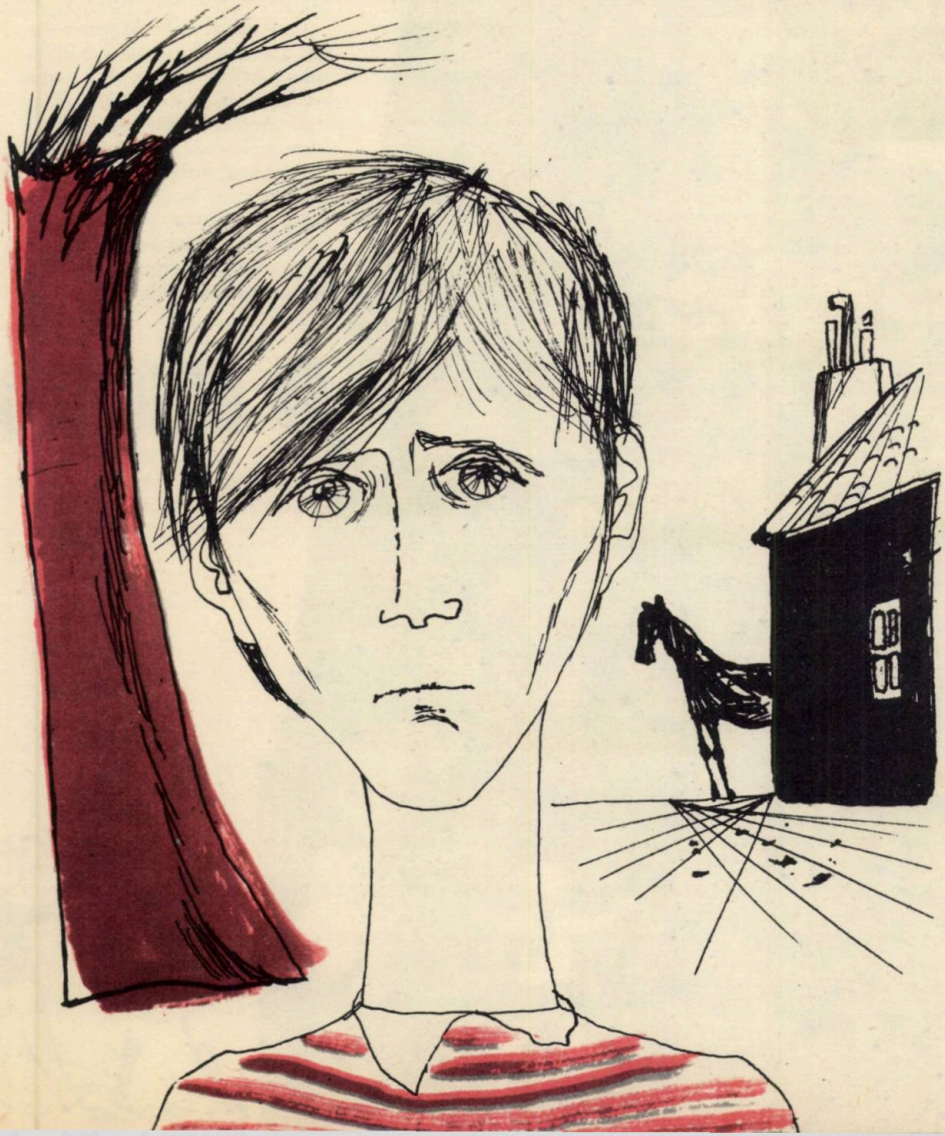

O frumoa

Totul a început de la adunarea activului de pionieri de la Şcoala nr. 175 din Capitală, care se află chiar pe Calea Griviţei.

— În ziua aceea ne aflam în camera pionierilor şi discutam cu însufleţire — ne-a spus preşedinta unităţii de pionieri de aici. Fiecare dintre noi avea o idee, fiecare venea cu o propunere, dar de fiecare dată nouă ni se părea prea puţin. Cînd cineva exclamă: (nici acum nu ştiu cine, o fată sau un băiat?) «Ştiţi ce e? Am o idee grozavă. Uitaţi-vă pe fereastră. Vedeţi blocurile Griviţei? Cît sînt de frumoase! Hai să le facem şi mai frumoase! Să le împodobim cu flori, să semănăm în spaţiile dintre ele iarbă, să plantăm pomi. Să se ducă vestea despre Griviţa noastră...»

Ne-a plăcut propunerea şi atunci s-au pornit discuţiile, că nimeni nu ne mai putea opri. Unul zicea să punem peste tot locul muşcate, altul spunea să facem rînduri de panseluţe, altul să facem un părculeţ. Ce mai, vorbeam toţi deodată că aproape nu se mai înţelegea nimic.

Cînd eram noi mai înfierbîntaţi a intrat şi tovarăşa instructoare. Aflînd despre ce-i vorba, s-a bucurat şi ne-a spus: «Dar staţi puţin, copii: nu-i chiar cum credeţi voi. Iniţiativa voastră e bună, însă trebuie să ne gîndim cum s-o realizăm mai bine. Nu puteţi porni aşa, la întîmplare. Dacă priviţi în jur cu atenţie veţi vedea că aşezarea fiecărui cvartal de blocuri e

bine chibzuită: culorile blocurilor, balcoanele, totul e gîndit în aşa fel ca să se armonizeze perfect. Fără îndoială că şi împodobirea cu spaţii verzi este prevăzută într-un anume fel. Să luăm legătura cu sfatul popular, să vedem ce putem face».

Într-adevăr, în cel mai scurt timp tovarăşa instructoare a sosit cu...

Veşti bune

«La ora 5, adunare fulger cu activul pionieresc!» Aşa sună convocarea care s-a răspîndit cu mare iuţeală din detaşament în detaşament. Într-adevăr, tovarăşa instructoare ne-a adus veşti bune în legătură cu ceea ce noi doream să facem. Am aflat astfel că în acest an, 1964, se vor planta pomi pe întreaga cale a Griviţei, începînd de la Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor pînă departe, la Piaţa Chibrit.

Aţi observat cred că în jurul blocurilor rămîn multe spaţii libere. Pe toate aleile dintre blocuri, în toate spaţiile libere se vor planta puieţi, se vor sădi flori, se va semăna iarbă. Cunoscînd toate acestea, în adunarea pe care am ţinut-o, am putut lua hotărîri precise. Astfel, îi vom ajuta pe grădinari la săpatul gropilor pentru plantarea puieţilor; le vom pune la îndemînă brazdele cu gazon; îi vom ajuta la plantarea răsadurilor de flori. După terminarea lucrărilor pionierii din şcoala noastră vor lua în grijă spaţiul verde aflat între blocurile 1—9.

La fiecare balcon — flori!

Pioniera Drăghici Valentina locuieşte la blocul nr. 6 din Calea Griviţei. Era pe înserat cînd se întorcea de la şcoală (învaţă tot la Şcoala de 8 ani nr. 175). Participase şi ea cu aprindere la discuţiile în legătură cu înfrumuseţarea cartierului. Şi, apropiindu-se de casă, s-a gîndit: «Ce frumos ar arăta blocul nostru dacă de sus şi pînă jos ar fi împodobit cu flori! Dar dacă la toate balcoanele blocurilor de pe Griviţa ar fi flori?» Acolo unde locuia Valentina mai locuiau şi alţi pionieri şi iată că, nu peste mult timp, într-o duminică dimineaţa, pe la toate apartamentele blocului 6 au sunat doi pionieri îmbrăcaţi în uniformă, cu cravata roşie la gît. Pretutindeni unde se prezentau erau primiţi cu bucurie, ascultaţi cu interes. Ba, în multe locuri erau serviţi cu fructe şi dulciuri. Erau, se vede treaba, nişte oaspeţi aşteptaţi.

Acolo unde soseau, ei explicau scopul vizitei, arătînd că doresc ca blocul lor să se numere printre cele mai frumoase şi că propun ca fiecare balcon să aibă jardiniere cu petunii sau gura leului, acestea fiind flori rezistente şi frumoase.

— Acolo unde sînt pionieri, au spus ei, ne vom îngriji noi de toate.

Au mai propus ca jardinierele să se comande la o cooperativă din apropiere, le-au spus, de asemenea, gazdelor că răsadurile de flori nu sînt scumpe şi se pot procura de la serele Palatului pionierilor, sau din Piaţa Unirii.

Rezultatele acestei vizite n-au întîrziat să se arate. Comitetul de bloc, împreună cu administratorul au comandat jardiniere. La timpul potrivit vor fi puse răsadurile de flori. Fără îndoială că pionierii, aşa cum au făgăduit, le vor îngriji. Partea cea mai frumoasă este că pionierii şi-au luat ca ajutoare pe copiii mai mici. Nu de alta, dar cîteodată prichindeii mai rup şi mai strică florile. Acum, vezi bine, în calitate de ajutoare va fi cu totul altceva.

Iniţiativa are ecou

La Şcoala medie nr. 40 ştirea despre iniţiativa pionierilor de la Şcoala nr. 175 a adus-o Mălinici Mihaela. Întreaga unitate de pionieri a hotărît să se alăture şi ea acestei frumoase acţiuni de înfrumuseţare a cartierului Griviţa. Ei au început curăţirea terenului din spatele blocului nr. 6 şi acum se pregătesc să sădească pomii pe care i-au primit de la sfatul popular — secţia spaţii verzi. De asemenea, pionierii se vor îngriji ca toate balcoanele să fie împodobite cu flori.

Şcolile de pe străzile ce se mărginesc cu Calea Griviţei răspund şi ele iniţiativei. Pe adresa redacţiei au şi început să sosească primele veşti în acest sens. Iată cîteva dintre ele:

Parc cu menţiunea: «Sub îngrijirea pionierilor»

(de la unitatea de pionieri din Şcoala nr. 171)

Şi noi dorim să înflorească tînărul nostru cartier. Ne-am gîndit să ne îngrijim de un parc. Chiar în faţa şcolii noastre se află unul. Aici vom răsădi flori şi vom împrăştia pietrişul pe alei. Ni s-a promis că, dacă vom reuşi în această acţiune, ni se va îngădui să punem o tăbliţă cu menţiunea: «Parc sub îngrijirea pionierilor». Ne vom strădui să meritäm acest titlu.

Strada noastră — cea mai frumoasă!

(de la unitatea de pionieri din Şcoala nr. 182)

Îngrijirea străzilor Volga, Minerva şi Amintirii a intrat în tradiţia unităţii noastre de vreo 2 ani. Puieţii plantaţi atunci au crescut. În jurul fiecărui pom noi vom sădi cîte un strat de flori, înconjurat cu gărduleţ de lemn vopsit, şi ne vom îngriji de curăţenia străzii.

Cuvîntul specialistului

În legătură cu iniţiativa pionierilor care locuiesc în cartierul Griviţa ne-am adresat tovarăşei Groşeanu Constanţa, inginer-şef al spaţiilor verzi din raion, care ne-a spus:

— Salut această iniţiativă pionierească! Îngrijind parcurile şi spaţiile verzi, pionierii vor aduce o contribuţie nu numai la aspectul estetic al Căii Griviţei, ci şi la sănătatea publică. Plantele captează cantităţi imense de praf, fumul şi gazele şi împrospătează aerul, eliberînd, precum se ştie, un volum uriaş de oxigen. Ce recomandări aş avea să le fac? În primul rînd să lucreze organizat. Să ia legătura, prin tovarăşii instructori, cu sfaturile populare, de unde vor primi ajutor şi îndrumare. Printre altele, trebuie să vă spun că pionierii de pe Calea Griviţei vor căpăta puieţi, seminţe şi răsaduri din serele noastre. Ei vor fi îndrumaţi de specialiştii noştri.

Şi altceva... le doresc mult, mult succes!

*

Succes vă doreşte şi redacţia noastră, dragi prieteni.

În acelaşi timp, aşteptăm ca tot mai mulţi pionieri şi şcolari din întreaga ţară să facă la fel ca voi.

...să iniţiativă pionierească

Ce vom avea de făcut în această privinţă? Vom plivi buruienile, vom uda gazonul şi florile, vom avea grijă să nu se calce pe iarbă.

Aceste propuneri i-au însufleţit pe pionierii din şcoala noastră. În prezent avem totul pregătit. Cînd timpul se va face bun de lucru vom porni la treabă.

ŢARA MEA CA O GRĂDINĂ!

Oare aceasta nu sună ca un îndemn patriotic pentru fiecare dintre voi? Şi voi puteţi înfrumuseţa ţinutul natal prin plantări de pomi pe marginea şoselelor, în faţa sediilor gospodăriilor agricole colective, a sfaturilor populare. Creaţi spaţii verzi şi parcuri ale pionierilor! Împodobiţi fiecare casă, balcon sau curte cu flori!

Ţara noastră să fie ca o grădină!

Ilustraţia: ANGI PETRESCU

(Urmare din pag. 7)

simțit atît de greu încărcătura. «Ar fi fost mai ușor pentru amîndoi» — își spuse. Dar Bălan nu mai era. Căzuse cu două zile în urmă. Atunci căruțul era încărcat pînă sus, ca și acum. Arcurile se lăsaseră mult. După fiecare douăzeci, treizeci de pași, Bălan se oprea. Tomiță lua seama la spinarea lui ca o muchie de cuțit, la picioarele colțuroase și «întrerupte» ca niște bețe înnădite, vedea că era părăsit de puteri și îl lăsa puțin să-și tragă sufletul. Rotea nuielușa pe sus, numai cînd trebuia să pornească.

— Hai, Bălane! Hai, măi frate, hai! Diii!

Bălan întorcea capul, încerca să salte puțin pleoapa care-i acoperea pupila ochiului și își lipea botul de pălărioara băiețandrului.

— Hai!

El smucea în ham, dar pentru că știa că nu poate să-l păcălească pe băiat, pînă la urmă își încorda pieptul și întindea hamul ca o strună.

Tomiță împingea și el de o roată, apoi cînd izbutea s-o urnească din loc, împingea căruțul de la spate.

— Hai, Bălane, hai, că ne prinde noaptea.

Patronul venea din urmă. Dacă i-ar fi ajuns și i-ar fi văzut că tot oprește pe lîngă bordură, și-ar fi descărcat mînia și pe cal, și pe băiat. Ei presimțeau primejdia și își adunau ultimele puteri. Erau de-o seamă; și unul, și celălalt împlineau în acea vară a anului 1943 treisprezece ani.

Numai că în timp ce căluțul, costeliv, cu vederea slăbită, se pregătea să-și încheie socotelile pe această lume, băiețandrul abia pășea în viață, cu ochii mari deschiși.

— Mă, chiorule, nu vezi ca ai oprit în mijlocul drumului? Ține dreapta!

Tomiță se trezi ca dintr-un vis, reținînd doar jumătate din fața tuciurie a șoferului de pe camion, care-și scoase capul pe fereastra cabinei. Se opinti și trase căruțul mai la margine. Bălan ar fi tras de la sine la bordura trotuarului, cum făcea de fiecare dată și cum făcuse și în acea zi, cînd s-a întîmplat nenorocirea. Era pe seară, tot ca acum. Căruțul trecea pe strada îngustă, pavată cu pietroaie de rîu, mari și rotunde, de pe care lesne aluneci și-ți rupi gîtul. Roata sălta pe pietroaie și se legăna mai-mai să se răstoarne. Împingîndu-l din spate, Tomiță trecea cînd într-o parte, cînd în cealaltă, sprijinindu-l cu umărul. Dar s-a răsturnat. Hulubele s-au încrucișat sus, iar calul a rămas în genunchi, la pămînt, cu gîtul întins, cu botul lipit de caldarîm. Ochiul lui alburiu privea cerul, dar în el nu avea nici o umbră de durere. Era mai curînd o ușurare. Au sărit cîțiva trecători. I-au scos calului hulubele, cineva l-a tras de coadă să-l miște. Bălan a încercat să se ridice, ajutîndu-se de picioarele subțiri, pe care le întinse înainte, sălta puțin cu gîtul încordat, dar, slăbit, căzu din nou și nu se mai ridică. Prin cioporul de oameni strînși roată și-a făcut loc și patronul. Gurău privi calul la pămînt ca pe un datornic pierdut. Îl lovi cu piciorul sub burtă. Nu mai era bun de nimic. Văzîndu-l pe geambașul de cai, care sosise acolo cu promptitudinea unui corb, tocmi pielea calului pe 40 de lei, preț de o pereche de pingele.

— Ține dreapta, mă drace, mă!

«Dar poate că Bălan mai trăia și l-au jupuit de viu» — se gîndea Tomiță. «De-ai ști, Bălane, că trag singur, acum, la căruț!»

«Hei, Bălane» — mai spuse Tomiță cu ochii încărcați de lacrimi, cum stă roua, dimineața, pe petalele florilor.

— Ține, mă, dreapta!

Tomiță cîrmi, auzind din urmă o fanfară venită parcă de pe altă lume. Era o înmormîntare, dar Tomiță n-o vedea, deși trecea pe lîngă el.

— Putea să mai trăiască, nu era așa de bătrîn...

«Sigur că nu era bătrîn! se pomeni răspunzînd cu voce tare Tomiță. Cum era să fie bătrîn?»

— L-ai cunoscut? auzi el o voce subțire. Parcă semeni cu el. Poate sînteți frați!

«Frați, desigur. Amîndoi trăgeam la căruțul ăsta!» — răspunse Tomiță cu glas deznădăjduit. «Frați de trudă la stăpîn». N-o vedea pe femeia îndoliată care mergea pe lîngă căruț.

— Dar el n-a avut stăpîn...

«Cum n-a avut stăpîn? Cum n-a avut? Hă! Auziți, cică n-am avut stăpîn! Cică n-am stăpîn! țipă Tomiță, opintindu-se între hulubele de lemn de la căruț, trăgînd cu ultimele puteri. Cică n-a avut stăpîn! Același stăpîn l-a avut pe care îl am și eu!»

— N-a avut, maică, dacă îți spun...

«Cine vorbește? Cine zice că n-a avut stăpîn? Dar eu la cine lucrez? La cine trudesc? Pentru cine trag eu, aici?!»

Roata scăpă de pe marginea unei lespezi, se poticni într-un pietroi și căruțul nu se mai urni din loc. «Mai bine mă mai odihnesc și eu puțin, își spuse Tomiță. Ce m-aș mai trînti puțin la pămînt!»

— Să-ți ajut? se învoi un trecător tînăr cu haină jerpelită, doar un pic mai înalt decît băiețandrul dintre hulubele căruțului. Hai să-ți ajut...

— Ce să-mi ajuți?

— Să miști căruțul.

Tomiță îl privi pe străin lung, dar absent.

— Ce vrei?

— Te-ai împotmolit.

— Pleacă de aici!

Celălalt vru să se lase păgubaș, dar stărui totuși:

— Du-te-ncolo, mă! Vreau să împing la căruț.

— Vrei să te angajezi...

— Ești un prost. Pe patroni ca al tău îi dobori cu degetul mic. De ce nu-l joci tu pe el?

— Îl cunoști? întrebă Tomiță.

Istețul scuipă ascuțit printre dinți.

— Nu-l cunosc, dar mi-l închipui cum arată: șobolanii ăștia toți seamănă între ei.

Căruțul porni.

— Vouă v-a semnat contractul? întrebă istețul.

— Ce contract?

Celălalt rîse scurt.

— De asta tragi la căruță, ca o vită!

— Ce zici?

— Să-ți ceri porția de grăunțe, asta-i! Mai spuse istețul, plecînd.

«Despre ce contracte e vorba?» — se întrebă Tomiță. La depozit auzise că atelierele sînt în grevă. Adică nu mai vor să lucreze. Pentru ce?

Ajunse la atelierul lui Gurău.

— Haideți la descărcat! strigă Tomiță. Nelule, unde te cari?

— Lasă-l pe Nelu în pace, spuse Mircea, proptind poarta cu un drug de fier ca să stea deschisă.

— Dar el unde se duce? De ce își ține ochiul cu mîna?

— I-a sărit o așchie. Cred că a pățit-o. L-am bandajat cum am putut.

— Și lui Bălan îi lipsea un ochi...

— Lasă-l dracului pe Bălan! se necăji Mircea. Noi nu sîntem animale! Oprește!

Tomiță se propti pe picioare, lăsîndu-se pe spate, între hulube, să «frîneze» căruțul.

— Cheamă-i și pe ceilalți să descarce.

— Lasă-l așa, spuse Mircea, ținîndu-și palma pe latura căruțului. Nu se descarcă nimic.

— Mai trebuie să fac un drum.

— Nu-l mai faci spuse Mircea categoric. Nu pleacă nimeni. Poruncă de la nea Vasile. Stăm pe loc.

Lui Tomiță îi veni să rîdă, dar zîmbetul lui semăna mai curînd cu o strîmbătură.

— Și cine are s-o «încaseze» cînd o veni meșterul? Are să urle...

— Să urle cît o vrea! Hai în atelier. Lasă căruțul pe loc.

— Are să ne buciume cu pumnii!

— Pe toți n-o să poată el să ne bată.

Tomiță merse cîțiva pași, dar reținut de un gînd se opri și se întoarse.

— Răstorn singur căruțul dacă nu vreți și merg să aduc și celălalt transport. E musai! Meșterul e acolo, mă așteaptă...

Planul și-l făcuse încă acolo, pe cînd era lîngă stiva care era să se răstoarne peste patron. Va merge cu căruțul la depozit, e numai bine că se înserează! și în dreptul unei stive... După aceea are să fugă.

— Plec, spuse hotărît Tomiță.

Mircea se întoarse spre el și-l privi cîteva clipe tăcut. Apoi îi spuse:

— N-ai să pleci nicăieri. Nu ești cal să tragi la căruță!

— Și ce dacă merg, spuse Tomiță cu glas slăbit, nu prea convins. Mă privește ce fac...

— Poate vrei să-ți car vreo cîteva! Nelu și-a pierdut un ochi. De ce nu ne dă echipament de protecție? Tu îți rupi spinarea în ham! Nu plecăm nicăieri. Stăm toți aici.

Tomiță aruncă o privire prin ferestrele atelierului.

— Au oprit lucrul?

— De dimineață, spuse Mircea. Nea Vasile s-a supărat foc că te-am scăpat din vedere și ai cărat toată ziua. E vina mea. A zis: cum vine cu primul transport să nu-l mai lași să plece. Nici celelalte ateliere nu mai lucrează, cum crezi că noi o să facem altfel?

Mezinul îl privi surprins: «celelalte ateliere nu lucrează». Auzise acest lucru și la depozit.

— De unde știți că nu lucrează?

— Se ştie, se ştie...

— Eu nu vreau să fiu aici cînd o veni meşterul, mai spuse Tomiţă. Plec! Pe stradă, unde o fi! Merg să-l văd pe «Tarzan». Am doi lei la mine.

— Nu mergi la nici un film şi nu pleci nicăieri! fu de neclintit Mircea. Hai în atelier.

— În atelier? De obicei Tomiţă intra în atelier numai noaptea tîrziu, după ce îl ducea pe Bălan sub şopron. Amîndoi cădeau sleiţi de osteneală. Calul îşi avea sălaşul sub şopron, pe paie — ucenicii într-un colţ al atelierului, pe un pat din deşeuri de scînduri pe care îl înălţaseră cu talaj. Unul dintre ei plecase. Zicea: «Degeaba. Are să semneze patronul contractele la paştele cailor!» Şi a plecat. Zicea că se face frizer. Acolo cică e mai bine. Stai toată ziua şi faci cu foarfeca: clanţ, clanţ, clanţ! Nu-ţi rupi şalele tot ridicînd la talapane de scînduri. Acum lucrează la căldură, mai primeşte şi bacşiş de pe la clienţi... «Treaba lui. Eu unul, nu. Mi-e dragă meseria asta şi n-o schimb!» — şi-a spus Tomiţă. E adevărat că aici nu înveţi meseria, decît dacă o furi, că patronul nu încheie contracte să-şi asume obligaţii, dar ce să-i faci? El e patronul — tu... un nimic! Dar acuma are să i se înfunde patronului. Prăvălesc o stivă de scînduri peste el şi apoi fug. «Ce zici, Bălane? La ce să mai stau? Tu, dacă i-ai muncit vreo zece ani la rînd, cu ce te-ai ales? Văzuşi, doar, cînd n-ai mai putut, ţi-a scos repede pielea şi ţi-a vîndut-o. Dar i-o plătesc eu patronului — îşi spuse el înciudat, ştergîndu-se la ochi. Nu te las, prietene, nerăzbunat»... Păcat că nu-l lasă Mircea să facă încă un drum. Acum, pe seară, i-ar fi reuşit planul...

— Tu unde ai fost, mă, dimineaţă, cînd am hotărît să nu lucre nimeni? îl luă în primire nea Vasile, de cum intră Tomiţă. Patronul ce face acolo, n-are de gînd să vină la atelier?

— O fi ştiind el ceva! spuse un muncitor.

— A şi venit, spuse un altul.

Tomiţă văzu pe fereastră pe patron intrînd în curte.

Gurău se oprise cîteva clipe, privind căruţul nedescărcat, apoi porni furios spre atelier. Tomiţă se sperie şi vru să se ascundă. Nea Vasile îl prinse de-un braţ şi-l trase lîngă el.

— Ce tremuri, mă, aşa?

Patronul intră, izbind uşa; unul din geamuri se sparse şi cioburile se împrăştiară pe podea.

— Unde eşti, potaie? ţipă el.

— Potaia e în curte, pe lanţ, spuse nea Vasile arătînd spre cuşca din scînduri a căţelului. Aici sîntem oameni!

Gurău stătu în cumpănă, apoi vru să-l înşface pe Tomiţă.

— Cu el am treabă!

— Lasă-l pe el, spuse nea Vasile, ferind cu braţul pieptul copilului. Cu noi să stai de vorbă!

Şi, curios, Tomiţă avu dintîi o strîngere de inimă care îi tăia respiraţia, apoi îşi reveni şi nu mai simţi nici o teamă. Umărul lui, micuţ, firav, sta lipit de al lui nea Vasile şi se simţea puternic.

Ne-am mutat

Ieri, pe vremea asta, nici prin cap nu mi ar fi trecut că peste cîteva ore voi fi în trenul ce mă va duce pentru totdeauna spre meleagurile la care visez de atîta timp. De fapt aș putea să spun exact de cînd: din iulie, anul trecut, cînd am fost oaspetele tatei pe șantier. Pe atunci șantierul abia se înfiripase, tata mai locuia încă în cabana sudorilor. Mi-amintesc și acum de supărarea pe care i-o pricinuise bunicii hotărîrea neașteptată a tatei de a pleca pe șantier.

— Ce să cauți tu în pustietatea aceea? îl întrebă ea. Aici îți faci meseria de 15 ani, aici ți-e casa, familia, ce ai tu cu locurile acelea pe care nici măcar nu le-ai văzut vreodată?

— Pleacă toată echipa noastră de sudori, îi răspundea tata. Ne-am luat angajamentul în fața întregii uzine. Pot da înapoi tocmai eu, șeful echipei? Și apoi, o să fie bine. Peste cîteva luni vom căpăta locuință, veți veni și voi... În doi ani acolo se va ridica unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării.

Cu vremea, citind scrisorile tatei, ziarele, ascultînd ceea ce-i povesteam eu după ce m-am întors de pe șantier, bunica se împăcase cu gîndul plecării. Așteptam, ca și mine, ca și mama cu nerăbdare, scrisoarea prin care tata ne va vesti că ni s-a repartizat o locuință. Dar vestea nu ne a sosit printr-o scrisoare.

Ieri, pe vremea asta, mă jucam în fața casei, cînd, în poartă, s-a oprit un taxi și din el a coborît, grăbit, cine credeți? Tata. După ochi l-am cunoscut că ne aduce o veste mare. Și cînd l-am mai văzut fluturînd peticul acela de hîrtie, am înțeles totul: avem repartizarea, ne mutăm.

Ciudat! De cîte ori mă gîndisem la mutarea asta mi se păruse o chestiune complicată, care va ocupa cel puțin cîteva zile din viața familiei noastre. Și uite că în cîteva ore totul a fost gata împachetat, strîns în geamantane și baloturi. Rămînea numai mobila, pe care un vecin avea să ne-o trimită apoi. Iată, așadar, că pe negîndite, problema despre care discutăm de luni de zile s-a rezolvat. Să nu-ți vină să crezi!

Și totuși, nu mai e nici o îndoială: sîntem acasă, pe șantier. Ce-i drept, se vede cît de colo că mama și mai ales bunica încă nu se simt chiar ca «acasă». Umblă dintr-o încăpere într-alta, își ascultă pașii sunînd pe parchetul gol, încearcă robinetele, caloriferele, pipăie pereții care încă miros a var, privesc afară cînd pe o fereastră, cînd pe alta și parcă nu știu de ce să se apuce mai întîi, parcă se sfiesc să înceapă despachetatul, deși tot timpul se împiedică în boccelele noastre răspîndite peste tot. Tata n-a avut vreme nici măcar să le așeze într-o ordine oarecare; a descărcat camionul în grabă și a fugit la treburile lui, pe șantier. Mai ales, văd eu, mama își îndreaptă privirea spre colțul acela unde stau înșirate lîngă perete trei geamantane care nu sînt ale noastre — unul de lemn și două de vinilin. Ne-a explicat tata că în odaia aceasta au fost găzduiți provizoriu, cîteva zile, trei băieți abia veniți pe șantier, care astăzi vor fi mutați definitiv la «căminul florilor» — așa se numește, pe șantier, căminul tinerilor necăsătoriți. Pînă ne sosea mobila, paturile de campanie pe care dormiseră ei aveau să ne prindă bine.

În ce mă privește, bineînțeles, din prima clipă m-am simțit aici ca «acasă». Și cum s-ar fi putut altfel, cînd, lîngă orice fereastră m-aș opri, ori încotro mi-aș îndrepta privirea, întîlnesc cîte ceva care să-mi amintească cele cinci neuitate săptămîni pe care le-am petrecut vara trecută aici, pe șantier.

...Uite, colo, în zare, abia bănuită, linia șerpuită a rîului și pe-acolo, pe undeva, lunecă podul plutitor, purtînd, ca de obicei, oameni, camioane, mașini de tot felul, saci cu ciment. Ce fericite zile au fost acelea cînd podarul mă lăsa să țin cîrma și camionagiii mă băteau pe spate prietenește, iar tinerii cu traistă în spate, veniți pe șantier pentru prima oară, mă întrebau, ca pe un om mare, unde să meargă pentru repartizare și de ce meserie cred eu că ar fi mai nimerit să se apuce pe șantier. Cerul era înalt, rîul lucea ca o șopîrlă întinsă la soare și pe pod, oamenii sporovăiau molcom, fetele chicoteau șoptindu-și de-ale lor, iar undeva, pe mal, printre răchiți, se auzea doinind fluierul acelui flăcău care pînă nu de mult fusese baci la o stînă din munte.

...Iar dincolo? Dincolo se zărește, prin fereastră, marginea șoselei. Vara, șoseaua mai era încă un biet drum de țară. Dar forfota era aceeași. Într-una treceau pe acolo camioane, căruțe, macarale, buldozere, excavatoare, și să stai pe marginea drumului să privești acel du-te-vino era ca și cînd ai privi un film fără sfîrșit. Îmi plăcea să-l urmăresc, mă obișnuisem și-mi plăcea să simt în nări miros de praf încins la soare, miros de benzină și cauciuc. Dar cățelul? Pe unde o fi cățelușul pe care l-am scăpat atunci de sub roțile mașinilor? Era un cățel pricăjit, cu urechi clăpăuge, stropit cu lapte de ciment pe gît și pe coadă, cățel de șantier. Nu s-a mai despărțit de mine pînă la plecare.

...Iar acolo, în dreapta?... Acolo s-au înălțat niște turle înalte, adevărate dantelării metalice: scheletul fabricii de sortare, una dintre secțiile viitorului combinat. Atunci, în vară, abia se turnau fundațiile. Ce sărbătoare a fost pe șantier cînd betoniștii au anunțat la megafon că și-au terminat lucrările cu 20 de zile înainte de termen. Era seară cînd s-a aflat vestea, și oamenii s-au strîns în jurul betoniștilor și au strigat: «hip, hip, uraa!» și i-au săltat în sus. Și pe urmă tata mi-a șoptit la ureche să recit o poezie, ceva în care să fie vorba despre un șantier. Nu prea-mi plăcea mie poezia pe care o știam — una din cartea de citire —, aș fi vrut în acele clipe să pot spune o poezie foarte, foarte frumoasă, dar cum alta nu știam, m-am străduit ca măcar s-o recit cît mai bine pe aceea din cartea de citire. M-a urcat un macaragiu sus, pe platforma macaralei, și am început:

Priviți: sub zarea de cleștar
Un șantier se conturează...

Recitam, și cînd ridicam mîna mi se părea că ating stelele, iar jos, pînă departe, ardeau alte sute de stele: luminile șantierului, sclipirile verzui ale aparatelor de sudură. Și mie-mi părea că plutesc printre stele; și vîntul acelor înălțimi îmi fura cuvintele și le purta peste întreg șantierul; și stejarii din marginea pădurii șopteau, repetîndu-mi-le. Poate fiindcă totul în jur era în seara aceea atît de frumos, poezia mea a părut și ea frumoasă, și zeci de palme au aplaudat-o îndelung. Neuitată, nemaitrăită seară!

...Iar spre stînga? Spre stînga prin ferestre nu se văd decît mușuroaie de pămînt răscolit. Dar eu știu că dincolo de mușuroaie e izlazul acela întins, unde pasc vitele satului de peste deal și unde astă-vară mă zbenguiam cu Petruț, băiatul cantinierei. Frumoase jocuri știa Petruț. Cu nimeni nu m-am jucat așa de frumos. Și ce zmeie știa să facă! Cu zmeul pe care mi l-a dăruit el la plecare m-am făcut luni în șir în fața băieților din cartier; pînă cînd, într-o zi, s-a agățat într-un copac și l-au zdrențuit crengile. Dar el, Petruț, o mai fi păstrînd undița pe care i-am dat-o? Era o undiță bună, cu fir de nylon, plută și trei cîrlige. Acum am adus cu mine două bețe de bambus. Unul o să i-l dau lui și o să pescuim bibani, și o să-i frigem la foc mocnit de vreascuri, pe malul rîului, ca astă vară... Ce faci tu acum, mai Petruț? Știu numai că ești la școală, asta fiindcă mi-ai scris că înveți de dimineață. (Frumoasă școală s-a ridicat aici! Am văzut-o cînd treceam cu camionul de la gară.) Ba mai știu și... că ești în ora a treia. Să zicem că e... ora de botanică. Uite, tocmai îți notezi în maculator data cînd va trebui să dai teză — doar în curînd încep tezele și habar n-ai că pentru teza asta vom învăța împreună.

...Dar în spatele blocului?... Atunci, în vară, nu existau aici nici scările, nici fața blocului. Existau numai cîteva cabane, case mici din plăci de stufit în care se aflau paturi de campanie sub care se zăreau geamantane, bocanci și pantofi bărbătești —, dulăpioare acoperite cu tifon, care zuruiau a vase de cîte ori păseai pe-aproape, policioare cu ziare și cărți, mese învelite în coli albastre, taburete, ligheane și găleți așezate pe scăunele cu trei picioare, poze colorate prinse în pioneze, haine și șepci agățate în cuie de jur împrejurul pereților... Ehe, cabanele acelea i-au adăpostit vremelnic pe cei dintîi oameni veniți aici să trezească din somn, să dea viață acestor ținuturi pustii. Și cît de mîndru sînt că printre ei se numără și tata!

...Tot acolo, la cîțiva pași, era o grădiniță cu multe petunii și trei tulpini de floarea-soarelui, îndrăgită de toți, pentru că era singura grădiniță a șantierului. O plivea și o uda zilnic,

de EMILIA CĂLDĂRARU

Ilustrație: TRAIAN VASAI

pe șantier

cu vadra și cana de tablă, tușa Varvara, îngrijitoarea cabanelor.

Bună ziua. Și bine ați venit la noi. Tii, de cînd vă aș teaptă meșterul. Acu încaltea știu că i-a venit inima la loc.

Vorbești de lup și lupul la ușă. Adică ce zic eu, ce asemănare poate fi între un lup și buna, harnica și rotofeia tușa Varvara.

Dă mîna cu mama, iar pe mine... mă apucă ușurel de o ureche:

— Mă, năzdrăvanule, de ce n-ai dat tu fuguța să mă găsești și să-mi dai de veste c-ați sosit? Că doar tu ești, cum s-ar zice, de-al casei, știi rosturile pe aici.

Și pe urmă, către mama:

— Să mă iertați de așteptare, dar dacă nu-mi trimitea vorbă administratorul, eu nici acuma nu știam nimic. Rău îmi pare, zău așa, c-ați stat pînă acuma cu bagajele nedesfăcute din cauza mea. Acuma nu știu și administratorul ce-o fi păzit de nu m-a anunțat mai devreme să-i mut pe băieții ăștia. Aaa, da' văd că geamantanele și le-au și făcut, doar să le duc dincolo, la mine...

Aha, va să zică tușa Varvara lucrează acum la «căminul florilor». Nici că se putea altfel, ea care îngrijise primele flori ale șantierului.

— Schimburi de pat, nu mi-ați spus, să vă aduc? o întrebă ea pe mama.

— Nu, mulțumesc mătușă, am adus noi. Doar să le iei pe cele vechi.

— Apoi, atunci, niște ghiocei tot primiți de la mine. Așa e obiceiul la casă nouă.

— Ghiocei? se miră mama.

— Pe aici primăvara pică repede. În trei zile mi-au și răsărit două straturi. Îl pîndesc eu pe meșter, cînd iese din schimb, că pe lîngă cămin trece și vă trimit un buchet frumos. Ei... acuma eu mă duc. Puteți începe despachetatul. Să fie într-un ceas bun!

...Tușa Varvara a plecat de mult. În odaie e liniște. Se aude numai tic-tacul prietenos al deșteptătorului, pe care mama l-a scos dintr-o sacoșă și l-a așezat în colț, pe măsuța pliantă ce-am adus-o cu noi. Mama stă aplecată deasupra unui geamantan deschis, cotrobăie prin el și... zîmbește. Zîmbește și bunica... Înseamnă că totul va fi bine.

DIN EXPERIENȚA POZITIVĂ

CĂUTĂTORII

Ați fost vreodată la Breaza, în raionul Reghin?

Nu?! Eu am avut nu de mult prilejul să trec prin această frumoasă comună a Transilvaniei. I-am cunoscut și pe harnicii pionieri de aici. Ce m-a impresionat mai mult la ei? Faptul că întotdeauna au ceva interesant de făcut, că întotdeauna sînt în căutarea unor activități atractive, folositoare. Despre cîteva dintre acestea vreau să vă povestesc și vouă.

Căpșunile sînt...

— ...Gustoase și parfumate! veți spune imediat.

Asta o știe oricine. O știu și pionierii, care, auzind că la gospodăria colectivă din satul lor se va face o plantație de căpșuni, și-au spus:

— Asta-i o treabă bună și pentru noi.

Au mers la președintele gospodăriei, exprimîndu-și dorința de a ajuta și ei la plantarea căpșunilor. Iar președintele a fost de acord. Cînd lucrul a început, copiii au fost cu toții prezenți. Știți cîte fire de căpșuni au plantat pionierii cu acest prilej? 28 000! Frumos lucru au mai făcut! Pionieri ca Moldovan Alexandru, Kosa Ilona și Moldovan Ana au fost printre cei mai harnici în timpul plantării.

Dar aici nu putem da o mînă de ajutor?

Așa se întreba într-o zi pionierul Tudoran Ioan, trecînd pe lîngă construcțiile zootehnice ale gospodăriei colective, unde colectiviștii zoreau la zidirea celor două grajduri, pentru numărul tot mai mare de vaci cu lapte ale colectivei. I-a spus gîndul său și președintelui gospodăriei.

— Ba, cum să nu, a zis acesta. Uite, ne-ați putea ajuta la țiglă...

Și așa au început să ajute pionierii la căratul țiglelor în apropiere de noile grajduri. După ce-și terminau lecțiile, în fiecare zi, mereu alți pionieri veneau la treabă. Așezați în lanț, ei își treceau țiglele din mînă în mînă și lucrul mergea strună.

— Bravo, copii! Ne-ați ajutat să terminăm treaba mai repede, le-au spus colectiviștii cînd construcțiile au fost terminate. La iarnă să mai treceți pe-aici, să vedeți ce bine o să se simtă joianele noastre la căldură...

Vara...

...pionierii zburdau pe afară, fără grijă. Jocurile și cîntecele, plimbările în pădure și pe cîmp nu mai conteneau.

— Să strîngem plante medicinale, au propus copiii într-o zi. Și iată-i la cules mușețel, pelin, floare de tei, coada șoricelului. Au predat astfel 65 kg de plante, care vor fi folosite la prepararea a tot felul de leacuri.

Dacă treci marginea satului...

...intri în pădurea Lăpăstăului, binecunoscută de purtătorii cravatei roșii din Breaza. Multe jocuri, adunări pionierești și focuri de tabără au organizat ei aici! De aceea, cred că nu greșesc spunînd că pădurea însăși s-a bucurat astă-toamnă, cînd zeci și zeci de pionieri au pornit la strînsul ghindei.

Și uite că faptele ne obligă să mai scriem o cifră: 1 100 kg de ghindă au predat, cu acest prilej, pionierii din Breaza ocolului silvic.

Faceți și voi socoteala cîți puieți de stejar înseamnă asta.

Îndrăgind colectiva...

...mulți pionieri abia așteaptă să lucreze alături de părinții lor. Pînă atunci se pregătesc cu temei, învățînd bine la obiectul Agricultura. Pionieri ca Mera Alexandru, Dinu Maria, Szabados Rozalia au în catalog la acest obiect numai 9 și 10. Cît despre Szabo Sandor se poate spune că este de-a dreptul pasionat de această materie. El s-a aflat în fruntea pionierilor cînd a fost vorba de încercarea puterii de germinație a boabelor de porumb dintr-un soi local care se coace repede, ceea ce este foarte important, dat fiind că pe aici vara e mai scurtă. Semințele le-au luat de la colectivă. Acum lădițele cu porumb stau frumos rînduite la ferestre. Firele subțiri, de un verde gingaș, au străpuns victorioase stratul de mraniță.

Din 100 de semințe — 80 au încolțit. Așadar, sămînța e bună.

— Ba chiar foarte bună, le-a spus inginera agronom cînd pionierii i-au comunicat rezultatul. Și a mai adăugat: «Ne pare bine că experiența voastră a reușit întocmai ca și la gospodărie. Din sămînța asta vom semăna la primăvară.»

Dar Szabo Sandor nu s-a mulțumit cu experiența de la școală. El a făcut încercări și acasă și în plus a mai experimentat și puterea de germinație a grîului.

Duminica...

...îi găsești pe pionierii de la Breaza fie la școală, fie la căminul cultural. Se întrec în a spune ghicitori și cimilituri, învață cîntece pionierești și jocuri populare din partea locului.

*

Iată de ce, gîndindu-mă cum i-am putea numi pe pionierii din Breaza, le-am zis: căutătorii... Căutătorii unor acțiuni interesante, atractive. Căutătorii noului!

NATURALIȘTII... ÎN ANOTIMPUL RECE

Dacă treci cumva pe la Școala de 8 ani din comuna Basarabi, regiunea Dobrogea, trebuie să intri neapărat în micul laborator al naturaliștilor, acolo unde își desfășoară ei activitatea în timpul iernii. În zilele acestea ai să găsești în laborator, rînduite frumos, ridichi mari, știuleți de porumb hibrid, cartofi, ceapă, conopidă etc. Sînt exponate care grăiesc despre priceperea și hărnicia pionierilor pe lotul experimental al școlii.

Iată, de pildă, cum au reușit ei să obțină cartofi mari și frumoși anul trecut. În iarnă au iarovizat un soi de cartofi nu prea cultivat în părțile acelea. «Recolta» din laborator însă a fost slabă, iar mărimea unui cartof n-o depășea pe a unei nuci. Totuși, micii naturaliști nu

Fluierașii din Toaca

În zilele noastre, ciobanul, cînd suie cu oile la munte, e însoțit de aparatul de radio cu transistori. Cu toate acestea, fluierul bătrînesc n-a fost uitat. Cîntecele de dor, frumoasele doine răsună pe pajiștile însorite. Pionierii din comuna Toaca, raionul Reghin, cultivă frumoasa tradiție a fluieraților. Ei au obținut locul I pe raion la concursul cultural-artistic pe 1962—1963.

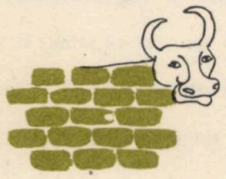

s-au dat bătuți. Au încercat cartofii iarovizați direct pe lotul experimental. De data aceasta au avut succes: cartofii au fost mari și foarte buni la gust.

Pionierii din Basarabi însă nu se opresc aici. Ei își continuă experimentările asupra grîului ramificat și asupra altor culturi pe care vor să le adapteze la condițiile de climă specifice regiunii lor.

Cu o astfel de activitate se mîndrește întreaga școală.

ACTIVELE LA LUCRU

În detașamentul Școlii de 8 ani nr. 3 din Petroșeni, colectivul de conducere se preocupă mult de învățătură, de felul în care trebuie să studiezi ca să capeți cunoștințe cît mai temeinice. Iată că le-a venit în ajutor rubrica «Să stăm de vorbă fără catalog», publicată în revista «Cravata roșie». Pornind de la materialele publicate aici, s-a organizat o adunare de detașament. Pionierii au citit dinainte articolele și astfel au putut să discute bine pregătiți despre felul cum este bine să-ți iei notițe la ore, cum să folosești manualul școlar, cum să-ți împarți ziua de învățătură.

Pionieri fruntași ca Rus Stela, Crișan Emilia sau Moldovan Ion au arătat felul în care își pregătesc ei temele. Totodată, s-a scos în evidență — dîndu-se nume concrete — că învățătura slabă a unor pionieri se datorează tocmai faptului că nu se străduiesc să învețe organizat, cu continuitate.

La sfîrșitul adunării, toți au fost de acord să urmărească pe mai departe rubrica «Să stăm de vorbă fără catalog», care le este de ajutor la învățătură.

*

Cînd pionierii spun: la noi în detașament totul este interesant, înseamnă o victorie cîștigată în primul rînd de colectivul de conducere. El trebuie să fie totdeauna un izvor bogat de inițiative. Într-o adunare a activului, Milca Mihai a spus:

— Avem în unitatea noastră trei aparate de fotografiat care stau fără să fie folosite. Să înființăm un «cerc foto». Aparatele au fost primite de unități anul trecut, ca premii la diferite concursuri.

Ideea lui a fost repede îmbrățișată. Toate detașamentele au început să ajute la alcătuirea unui mic laborator, să citească articole legate de tainele aparatului de luat imagini. «Cercul foto» funcționează bine și în curînd multe aspecte din viața unității vor fi prinse în fotografii.

Acestea s-au întîmplat la Școala de 8 ani nr. 76 din București.

*

La Școala de 8 ani din Ibănești-sat, duminicile pionierești au o tradiție veche.

— Să le facem mai interesante, au spus pionierii din colectivul de conducere al unității.

Și atunci s-a născut inițiativa ca o serie de duminici să le petreacă pionierii și școlarii la căminul cultural, dînd acolo diferite programe artistice... Pînă aici nimic neobișnuit. Dar iată că a intervenit un element nou. Președinta unității, Tudoran Aurelia, nu s-a mulțumit cu atît. Ea a propus ca în fiecare duminică alt detașament să pregătească un program artistic și astfel s-a născut o adevărată întrecere între detașamente pentru cel mai frumos program artistic.

CERCUL MICILOR MINERI

În Valea Jiului, minerîtul e o tradiție. Copiii îi urmează pe bunicii și pe tații lor în meserie. Această frumoasă tradiție este păstrată în Școala de 8 ani din Aninoasa, unde funcționează cercul micilor mineri.

Vreți să știți cîte ceva despre cercul lor?

Dorind să cunoască locul de muncă al părinților, ei au vizitat atelierele și instalațiile exterioare. Acolo au văzut cum se pregătesc armăturile pentru abataj. Au vizitat, de asemenea, preparația de cărbune din Coroiești și termocentrala din Paroșeni.

Membrii cercului micilor mineri nu se pregătesc pentru meseria istovitoare de miner de odinioară. Ei știu că tehnica modernă, utilajele perfecționate, aerisirea bună în mină ușurează munca oamenilor, le dau posibilitatea ca, după orele de muncă, să se distreze, să vadă spectacole, să facă sport. Cu toții îl cunosc pe Broască Florian, care, doar cu cîțiva ani în urmă, a fost membru al acestui cerc. Acum el e lăcătuș la mină și un cunoscut fotbalist în echipa Minerul-Aninoasa.

Dar nu numai Broască Florian a îndrăgit meseria frecventînd acest cerc; cu cîțiva ani în urmă și Popa Mihai a fost pionier. El a urmat școala profesională, iar acum este electrician la mina Aninoasa. Munteanu Florian e student în anul II al Institutului de mine din Petroșeni. În timpul școlii elementare și ei au fost membri ai cercului micilor mineri.

SĂRBĂTOAREA UNITĂȚII

Pionierii Școlii de 8 ani nr. 12 din Constanța aniversează 13 ani de la formarea primelor detașamente de pionieri în școala lor. E un prilej de mare bucurie pentru ei.

Cum au sărbătorit pionierii acest eveniment? Au dedicat aniversării unității o săptămînă în care au organizat acțiuni foarte interesante. Să-i urmărim.

Iată-i făcînd roată în jurul unor tineri, care azi sînt muncitori, maiștri, ingineri, medici, profesori. Cu 13 ani în urmă, unii dintre aceștia erau primii președinți de detașamente, alții — primii instructori. Nu mai contenesc întrebările, mărturisirile, poveștile. Adevărată «zi a prieteniei», cum au intitulat-o copiii.

Ziua dedicată cravatelor roșii a constituit o mare bucurie pentru cei mai mici, care au fost primiți atunci în rîndul organizației de pionieri.

Să însoțim acum detașamentul claselor a VI-a în vizită la vechii lor prieteni, marinarii vasului «Craiova». Vizita a fost organizată chiar în ziua întoarcerii marinarilor dintr-o cursă lungă. Pionierii i-au întîmpinat cu flori. În semn de prietenie, marinarii le-au oferit o plimbare în larg cu frumosul și modernul lor vas.

Interesantă a fost și ziua din «săptămîna unității» închinată jurnalului și albumului-ștafetă, care a trecut din detașament în detașament și în care s-au înscris cele mai frumoase acțiuni pionierești.

Fruntași la învățătură Fruntași la învățătură Fruntași la

Apostol Albinița,
Școala medie «Unirea»
— Focșani.—

Iordache Florin
Școala de 8 ani nr. 6
— Tg.-Mureș;

MEDLER ANETA
Școala de 8 ani nr. 6
Suceava

E GREA MATEMATI

de prof. MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ciudat: pentru a răspunde la această întrebare, nimeni nu stă pe gînduri. Răspunsul vine înainte chiar de a nuanța cum se cuvine semnul de întrebare. «E pasiunea mea!» spun unii; «E un chin!» oftează, alții. În hărmălaia pe care o stîrnește inevitabil această întrebare, răspunsurile se înșiră — ca să folosim o expresie matematică — de la plus infinit la minus infinit. Dar puneți, de exemplu, întrebarea așa: «E importantă matematica?» Răspunsurile nu se vor lăsa așteptate, independent de direcția din care vor veni: «Da, e foarte importantă!» În această «problemă» nu există divergențe, chiar dacă fiecare din cei chestionați va aduce un alt argument. Luați pe cel care a oftat cel mai din greu la prima întrebare. Va adăuga eventual un nou oftat, dar răspunsul va fi inevitabil: «Fără matematică nu se poate». Și nu pentru că nu există orar școlar fără cel puțin 3 ore de matematică pe săptămînă, ci pentru că, într-o formă sau alta, viața din jurul nostru cuprinde matematica, întocmai cum aerul cuprinde oxigenul. De la micul calcul aritmetic pînă la înaltul calcul de specialitate, de la tabla înmulțirii la calculul electronic sau cibernetic, totul în jurul nostru se bazează pe matematică.

Și atunci, dacă fără matematică «nu se poate» și aceasta este o AXIOMĂ care e COROLARUL ei firesc? Haide, răspunde tu, cel care... oftezi.

...Într-adevăr, acesta e răspunsul: «trebuie să ne însușim matematica chiar dacă e grea și ni se pare grea». E o concluzie firească, de neclintit. E limpede, așadar: trebuie să ne însușim matematica oricît de grea ni se pare.

— Nu, nu ni se pare... E grea cu adevărat! parcă te aud înfiripîndu-ți oftatul în fața caietului cu pătrățele. Dar eu zic să te mai întrebi încă o dată, de două ori, de trei ori. «Și totuși nu cumva e doar o părere, o aparență?» Încă nu da răspunsul. Întreabă-te în continuare: «M-am frămîntat cu adevărat la aceste exerciții? M-am zbătut cu adevărat să pătrund în miezul lor?»

Judecă singur, cinstit: nu cumva toată truda ta a fost o aparență? Nu cumva în locul arăturii adînci pe care trebuia să o faci de-a lungul și de-a latul problemei ai rîcîit-o doar superficial și demobilizat? Dacă așa stau lucrurile, atunci, iartă-mă, tu nici nu poți cu adevărat să știi cît de grea este, cu adevărat, matematica. Totul nu este decît o presupunere, o supoziție, și nu numai greșită, dar și lipsită de orice temei.

Se spune «Cui îi e frică de apă, nu mănîncă pește». E adevărat: e greu să pescuiești pe uscat sau în băltoacele lăsate de o ploaie. În matematică, la fel: năvodul trebuie dus în largul mării și cufundat adînc! E limpede, oftatul nu e o metodă... matematică. Cu el nu numai că nu rezolvi vreo problemă, dar nici măcar nu-i poți măsura dificultatea. Ai folosit vreodată și alte metode?

UN RĂSPUNS AFIRMATIV, DAR CU... PROCENTE

Firește, am folosit tot soiul de metode, răspund destui și nu cu rea credință. Obida insuccesului din ochii lor nu e prefăcătorie, oftatul e «îndreptățit» de cîteva bobițe de sudoare. Și totuși, nici aceste «lacrimi ale străduinței» n-au desferecat pe deplin zăvoarele matematicii. Oare de ce? Se spune că nu poți să mănînci miezul nucii fără să spargi coaja cu adevărat. Dar dacă te mulțumești ca în toată coaja să faci doar o mică, o prea mică spărtură? Coaja este în acest caz spartă, dar miezul cel dulce se va scoate cu greutate și nu pe deplin. În acest caz, după cum vedeți, metoda e justă, dar nu e dusă pînă la capăt. Cazuri asemănătoare poți întîlni și pe tărîmul matematicii: «start» bun... «finiș» dezolant! Să facem cunoștință cu cîțiva dintre acești atleți... incompleți.

Stănel, de pildă, e un băiat ambițios. «Hopul» matematicii i-a trezit această melancolică reflexie întru totul justificată: «De ce la istorie sau geografie pot lua 8 și 9, iar la matematică situația mea e la fel de incomodă ca a unui om așezat între două scaune?» (Citește doi de 4!) Melancolia a apăsat resortul ambiției: «Am să tocesc arit-

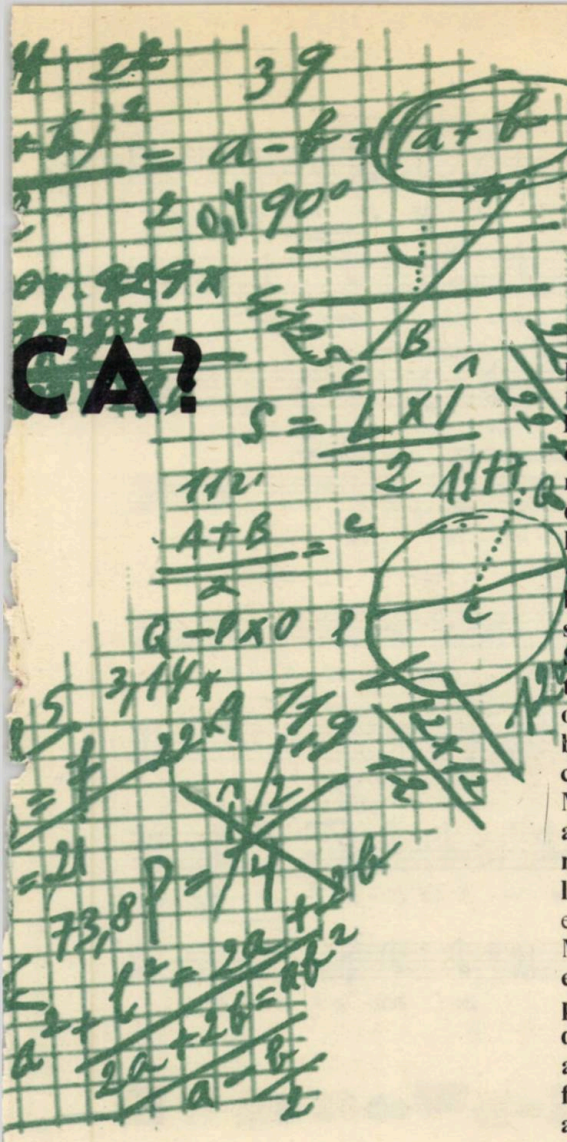

CA?

metica şi geometria rînd cu rînd, o să visez regulile şi definiţiile cu ochii deschişi!» Stănel s-a ţinut de cuvînt. Într-o săptămînă se prezenta la lecţii gata de ascultare întocmai ca un mitralior ce aştepta doar o comandă pentru ca benzile de muniţii să înceapă să răpăie: «Împărţitorul este egal cu deîmpărţitul împărţit la cît. Dacă mărim deîmpărţitul de un număr de ori... etc. etc.» Etcaetera aceasta cuprindea vreo 20 de pagini de maculator scrise mărunt, regulă după regulă, definiţie după definiţie, etajate frumos, subliniate şi, vă rog să mă credeţi, «tocite». V-am spus, Stănel e un băiat ambiţios. Şi rezultatul? Dacă socotiţi că nota 5 e un fotoliu, Stănel l-a obţinut. S-a transportat de la catedră cu lacrimi în ochi. De ce? De ce? spunea fiecare bobiţă, picurînd pe maculatorul deschis la regula despre împărţitor... Maculatorul colegei de bancă şi al atîtor alţi colegi i-ar fi putut da răspunsul. Pentru că studiul regulilor şi definiţiilor la matematică este obligator, dar nu suficient. Mai trebuie şi exerciţii, nenumărate exerciţii. A învăţa la matematică — perfect, pe de rost chiar — reguli, demonstraţii şi definiţii şi a te opri aci e ca şi cum ai studia la perfecţie modul de întrebuinţare a unui aparat pe care însă nici nu l-ai văzut. E sigur aproape că faci «scurtcircuit»!

În aceeaşi clasă, Lelu trăieşte o dramă asemănătoare, deşi... inversă. Cînd se apucă de lecţii, băiatul începe cu matematica, şi primul lucru pe care îl scoate din ghiozdan este caietul de teme. Dar şi ultimul. A copiat problemele şi se aşterne pe calcule. Nici o privire în manual, nici o reîntîlnire cu caietul de notiţe... Îi «ies» rezultatele cel mai adesea. Lelu e fericit, zburdă, pluteşte, pînă cînd e zguduit brusc de o «aterizare forţată» la tablă. Şi, curios, rezultatele nu mai «ies». De ce? De ce? se întreabă, rozîndu-şi capătul stiloului, martorul de ebonită al succeselor de acasă. Cum se face că acasă ştiu şi la tablă nu? Răspunsul i-l dau mulţi colegi de clasă. El sună aşa: pentru că, acasă, la cîteva ore de la predarea lecţiei noi, regulile şi definitiile necesare rezolvării problemelor de zi le ai încă proaspete în minte, le foloseşti. A doua zi însă, fără să le mai fi studiat temeinic, fără să le mai fi repetat, s-au estompat, iar a treia zi, la tablă, ia-le de unde nu-s! Din indicatorul precis al drumului de urmat au rămas nişte frămîntări, un cifru enigmatic, în locul puternicului proiector al regulii sau definiţiei, un biet opaiţ fumegînd şi înecăcios. (Dovadă, nota.)

— Bine, dar eu, e gata să obiecteze Rodica, fac şi una şi alta, învăţ regulile şi, totodată, fac exerciţii. Atunci de ce am greutăţi? De ce nu mă descurc cu siguranţă? De ce — spun sincer — mi-e frică să nu mă poticnesc în pragul oricărui nou exerciţiu? Ştiu regulile, exerciţii fac şi totuşi uneori bîjbîi ca şi cum aş merge spre rezolvarea problemei pe dibuite, pipăind, întocmai ca un om cu vedere slabă?

De ce? în aparenţă e o problemă greu de rezolvat, dar numai pentru cei care nu o cunosc pe Rodica. Măcar din jurnalul de clasă... «Rodica e neatentă la ora de matematică — scrie acolo. Rodica discută cu colegul de bancă», «Rodica desenează caricaturi pe caietul de notiţe în timpul lecţiei...» Aşadar, Rodica este, practic vorbind, absentă de la explicaţii. Bizuindu-se exclusiv pe forţele sale, ea nu foloseşte decît în mică măsură ajutorul profesorului.

Disciplina, atenţia la ora de matematică nu sînt cerinţe exterioare, ci mult mai mult: încordare, urmărirea pas cu pas a demonstraţiilor, exerciţiu, autocontrol etc.

Să recapitulăm? Bine, poftim: Stănel, Lelu, Rodica, atleţi incompleţi ai matematicii. Acum, că îi cunoaşteţi, nu se va mai ridica, sper, nici un «de ce?»...

O REGULĂ DE TREI SIMPLĂ

Cum procedăm pentru a nu şchiopăta sau bîjbîi în evoluţiile noastre pe acest stadion întemeiat de Pitagora? Cred că răspunsul la această întrebare e o regulă de 3 simplă.

1. Atenţia neslăbită la ore, şi prin aceasta înţelegem aşa cum am arătat nu să stai fără să răsufli în bancă, întocmai ca o statuie, ci să participi activ, concentrat la munca ce se desfăşoară în clasă. Să fii nu martorul dezbaterilor ce au loc la tablă, ci unul dintre membrii echipei, ce, întocmai ca într-o ascensiune alpină, urcă pas de pas spre ţintă, descoperind dru-

PIONIER, te cheamă zorile!

Versuri: **Tiberiu Utan**

Muzica: **Ioan D. Chirescu**

1. Zi nouă, bine ai venit,
natură, bună dimineața!
În raze vii de răsărit
copiii țării-şi nalță fața,

Refren:
Pionier, te cheamă zorile,
rîde în ferestre soarele,
florile-şi aprind culorile,
vesel fii în zori, şcolarule!

2. Oraşul parcă-i de cleştar,
cu blocurile-n zori scăldate.
Odată, cînd vom creşte mari,
şi noi vom înălța palate.

Refren...

3. Din slavă, la-nceput de zi,
chiar soarele parcă ne spune
că dragostea de a munci
aduce numai note bune!

Refren...

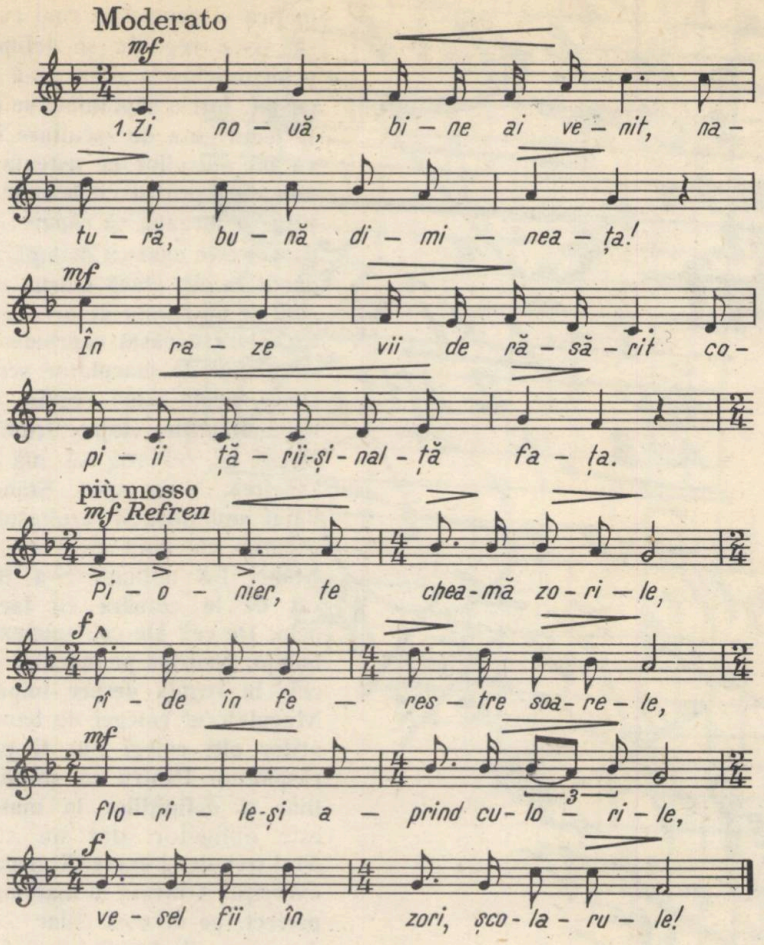

mul ferm, străpungînd ceața, întărindu-şi puterile. Nu irosi timpul, calculează totul, pune întrebări, notează... Pe maculator va rămîne harta paşilor străbătuți.

2. Studiul individual. Înainte de a trece la rezolvarea temelor şi problemelor date, citeşte lecția din manual, consultă notițele, revezi explicațiile din clasă. Înainte, neapărat înainte... Nu te bizui pe ceea ce ți-a rămas din clasă. E ca şi cum ai ieşi în lume cu o haină de-abia însăilată. Lucrează citind şi citeşte lucrînd. Matematica nu e o proză de citit între două stații de tramvai. Subliniază termenii întîlniți, pune-ți întrebarea dacă-i cunoşti, urmăreşte cu creionul în mînă demonstrația dată în manual sau efectuată în maculator, motivează fiecare afirmație. Nu rezolva noile exerciții şi probleme înainte de a verifica dacă, fără ajutorul cărții, poți să redai pe maculator demonstrația sau procedeul respectiv. Aşadar, înainte de scrierea temelor date pentru acasă, studiul individual temeinic. Şi aceasta zi de zi, lecție de lecție. Nu toleraţi goluri, pete albe, în cunoştințele voastre. Ele sînt dăunătoare la orice obiect, se ştie. La matematică însă se răzbună. Sînt ca niște capcane pe care, din uşurință, tu însuți ți le presari în calea viitorilor tăi paşi. Rămîi ținţuit locului...

3. Rezolvarea problemelor şi exercițiilor. Este limpede că o citire superficială a enunțului problemei nu luminează încă toate laturile ei, «problemele» ei. La prima citire problemele par grele. E nevoie de frămîntare, de gîndire, de comparare cu probleme asemănătoare, de verificări parțiale şi de ansamblu, pe cît mai multe căi. E vorba, aşadar, de o muncă temeinică, ambițioasă, de voința de a depăşi momentele critice, descurajarea. Abandonarea pripită a unei probleme pe motiv că «e grea» e un răsfăț. La fel, efectuarea ei pripită, la prima inspirație. «Mie nu mi-a ieşit!» — spuneți a doua zi, cu seninătate. Desigur, fără o muncă personală, aprofundată, de rezolvare a problemelor, matematica va rămîne un permanent impas. Gîndiți-vă la cei care în ora de romînă, pe furiş, rezolvă problemele la matematică şi cum? Cel mai adesea copiindu-le. Răspundeți cinstit: e explicabilă eterna lor corigență zilnică la tablă? Fireşte că da! Fără exerciții matematica aproape că e de neconceput.

E grea matematica! Aceasta a fost prima întrebare şi totodată axul convorbirii noastre. Gîndiți-vă dacă stăpîniți regula de... 3 simplă de mai sus şi apoi dați răspunsul. Căci cu atenție la ore, cu studiu individual, cu rezolvarea problemelor şi exercițiilor, răspunsul se simplifică, devine unul singur: «Nu, nu e grea. E importantă şi... frumoasă!» Şi nu mă îndoiesc că acest răspuns va fi dat în unanimitate.

CALENDAR PIONIERESC *Martie*

Iată, dragi prieteni, cîteva sugestii în legătură cu activităţile pe care le puteţi desfăşura în luna martie.

ACŢIUNI ÎN SPRIJINUL ÎNVĂŢĂTURII

Desigur că recomandările publicate de noi pînă acum, în fiecare număr al revistei, în legătură cu învăţătura rămîn valabile. Colectivele de conducere pot să prevadă şi pe mai departe în programele lor de activităţi schimburi de experienţă, articole la gazeta de perete etc.

La sfîrşitul lunii februarie şi începutul lunii martie se dau tezele pe trimestrul II. În ceea ce priveşte pregătirea perioadei tezelor, urmăriţi indicaţiile din cadrul rubricii noastre «Să stăm de vorbă fără catalog» din nr. 11/1963 şi din «Calendarul pionieresc» apărut în nr. 1/1964 al revistei. În perioada desfăşurării tezelor, activul pionieresc trebuie să ajute clasa, să nu se piardă nici o clipă din timpul orei de teză (tabla curată, cretă etc...). O ediţie specială a gazetei de perete poate marca succesele obţinute la teze.

«Ţara mea — ca o grădină!» este o acţiune la care pot participa toate unităţile şi detaşamentele de pionieri. Acţiunea a pornit din iniţiativa unei unităţi de pionieri din raionul Grivița Roşie din Bucureşti. Este vorba de înfrumuseţarea cvartalelor de blocuri noi, de înfrumuseţarea străzilor, a spaţiilor verzi şi parcurilor din oraşe şi sate, a sediilor gospodăriilor colective, prin plantări de flori şi de puieţi.

Amănunte puteţi citi chiar în numărul de faţă.

De fiecare unitate — fier vechi pentru un tractor! Sub această chemare porniţi la strîngerea fierului vechi. Fiecare unitate de pionieri să-şi propună realizarea unei cantităţi de 5 000 kg de fier vechi, care echivalează cu cantitatea de fier necesară construirii unui tractor.

Pretutindeni — unde e nevoie! Iată o altă acţiune care se adresează atît pionierilor de la oraşe cît şi celor de la sate. Pionierii de la oraşe să cerceteze unde pot fi folositori: la înfrumuseţarea cartierului, să organizeze jocurile celor mici. Cei de la sate pot participa la muncile de primăvară ale gospodăriei colective. Activul pionieresc va organiza grupe de pionieri şi şcolari care să meargă să ajute acolo unde e nevoie: pe cîmp, pe izlazuri, la creşcătoria de animale, de păsări etc.

Întîlniri cu muncitori, vizite în fabrici, în gospodării colective. Încă din luna martie, activul pionieresc va trebui să prevadă organizarea unor astfel de acţiuni. E bine ca materialul obţinut din vizitele în fabrici, din relatările muncitorilor despre realizările regimului nostru în anii de după eliberare, însemnările făcute cu prilejul vizitelor la gospodării colective, în S.M.T. să fie păstrate şi folosite pentru adunarea festivă închinată lui «23 August».

CONCURSUL CULTURAL-ARTISTIC

O dată cu terminarea tezelor, se poate trece la pregătirea pentru fazele tradiţionalului concurs artistic al pionierilor şi şcolarilor. Activul pionieresc trebuie să se îngrijească de îmbogăţirea programelor cu cîntece, poezii şi dansuri noi. Împreună cu tovarăşii profesori de muzică, de literatură romînă şi de gimnastică, colectivele de conducere vor stabili zilele de repetiţie. Tot în această perioadă, micii culegători de folclor pot să îmbogăţească repertoriile echipelor artistice cu strigături, cimilituri, ghicitori, cîntece din folclorul nou, care pun în evidenţă arta noastră populară. Tot pentru concursul cultural-artistic vă indicăm montarea unor scenete pe care le puteţi găsi aproape în fiecare număr al revistei noastre. Prezentaţi cu regularitate programe la căminul cultural. Acesta este un bun prilej de a perfecţiona programul vostru artistic din ce în ce mai mult.

CHIAR DIN PRIMELE ZILE CĂLDUROASE

Prevedeţi în programele de activităţi plimbări, scurte drumeţii, jocuri în aer liber. Organizaţi excursii în pădure cu tema: «Natura se redeşteaptă la viaţă!», prilej de interesante observaţii pentru micii naturalişti. Învăţaţi, cu această ocazie, orientarea după semnele naturale, faceţi exerciţii de semnalizare cu fanioanele.

ÎN ATENŢIA ACTIVELOR PIONIEREŞTI

În calendarul de faţă sînt propuse multe acţiuni. Desigur că nu le veţi introduce pe toate în programul pe luna martie. Rămîne ca din aceste acţiuni colectivele de conducere să aleagă pe cele mai interesante, care pot fi realizate într-o lună. Multă atenţie la distribuirea sarcinilor! FIECARE PIONIER SĂ AIBĂ O SARCINĂ! În felul acesta se va evita supraîncărcarea unor pionieri, iar activitatea va fi mai rodnică.

Spor la muncă!

Instructor de pionieri
VICTOR

8 Martie, Ziua internaţională a femeii

Este ziua în care vă sărbătoriţi mamele, profesoarele, bunicile voastre. Fireşte că fiecare dintre voi se gîndeşte la cîte o mică surpriză.

Pentru tovarăşele profesoare şi instructoare pregătiţi mici obiecte lucrate la cercul de mîini îndemînatice (o fotografie a tuturor elevilor din clasă într-o ramă lucrată la traforaj, flori artificiale, artă populară în lemn, broderii etc...). Oferiţi aceste mici daruri însoţite de flori de primăvară.

Mamele şi bunicile voastre se vor bucura mult dacă în ziua de 8 Martie le veţi aduce în dar obiecte utile: un cuier sculptat, o cutie lucrată artistic, în traforaj, pentru aţă şi ace etc.

O delegaţie de pionieri va putea merge în fabrica ce patronează unitatea pentru a felicita muncitoarele fruntaşe, utemistele care se ocupă de pionierii din şcoala voastră.

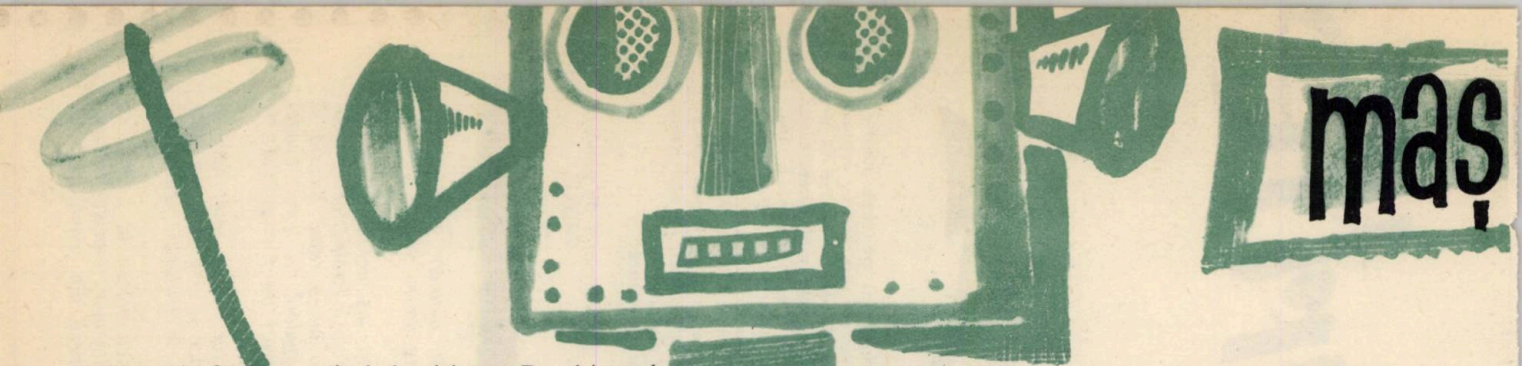

Așezat în față, cu patinele la picioare, Dan își conduce sania pe pantă. Drumul este drept și Dan nu trebuie decît să țină direcția. La un moment dat, în cale apare o piatră. Dan o vede. Pe baza acestei «informații» vizuale se ia hotărîrea de a ocoli obstacolul: de la creier, anumite impulsuri nervoase comandă anumite grupuri de mușchi. Acestea efectuează activitatea de ocolire a obstacolului, patinele capătă o nouă orientare, ochii supraveghează în ce măsură acțiunea este bine realizată.

Acesta reprezintă un exemplu cît se poate de simplu al felului cum un organism viu realizează o anumită activitate în mediul care-l înconjură. Un joc de fotbal, luarea notițelor, o conversație, rezolvarea unei probleme sau compunerea versurilor și încă multe altele sînt activități cu mult mai complicate. Cine stabilește legătura cu ceea ce înconjură animalele sau oamenii, cine ia cunoștință de ceea ce se petrece în afara noastră, reacționînd automat sau mai întîrziat în urma unei deliberări, conform cu schimbarea intervenită, cu informațiile primite?

Acel *cineva* este sistemul nervos. Oare nu s-ar putea să se construiască mașini electronice, s-au întrebat oamenii de știință, care să folosească în linii schematice, firește, unele legi și principii de funcționare ale sistemului nervos?

FRATELE DE METAL AL LUI AZOREL

În momentul cînd savanții și-au pus asemenea întrebări, surprizele n-au întîrziat să apară: în laboratoare au și început să apară dispozitive electronice noi, care, prin funcționarea și denumirea lor, lăsau impresia că acești constructori se distrează. Pe rînd, au apărut felurite modele electronice de «broaște», «șoareci», «veveriță» etc. Denumirea lor reprezintă o glumă, dacă vreți, deoarece dispozitivele acestea nu erau decît mașinării din tablă, cabluri, magneți și lămpi electronice.

Dar «joaca» reprezintă de fapt o activitate de mare importanță: jucăriile de mai sus realizau, mecanic, unele acte proprii doar animalelor, organismelor vii dotate cu un sistem nervos dezvoltat. «Cățelușul» electronic, realizat de un student al Politehnicii din București, nu latră și nu dă din coadă, în schimb, dispozitivele electronice cu care este înzestrat îi dau posibilitatea să reacționeze în unele ocazii (să se deplaseze, să ocolească obstacole) așa cum ar proceda un cățeluș adevărat, dotat cu sistem nervos, pe baza unor reflexe dobîndite în cursul vieții. «Motanul cibernetic», expus la expoziția constructorilor amatori de la Moscova, este și mai interesant: el poate căuta «slănina» (de fapt, o sursă de excitație, cum ar fi un sunet sau o lumină) după multe încercări, lovindu-se de multe piedici, după care emite sunete... ca o pisică atunci cînd toarce. Ce e mai uimitor la această construcție este faptul că, a doua oară cînd este pusă într-o ambianță neschimbată, dispozitivul găsește «slănina» deplasîndu-se pe drumul *cel mai scurt*, ocolind obstacolele. Este ca și cum mașinăria lui internă ar fi «memorat» drumul, l-ar fi învățat!

Această «joacă» a oamenilor de știință (ingineri, fizicieni, matematicieni, fiziologi, constructori) a constituit începutul unor realizări tehnice care în curînd aveau să uimească lumea. În ultimele două decenii au apărut felurite mașini, care pentru copilăria multor maturi de astăzi ar fi fost fantastice. Să ne gîndim, de pildă, la următoarea situație: în fața unei table de șah stau un șahist experimentat și, de cealaltă parte, un șahist... din tablă! Acesta din urmă este ceea ce se numește un robot. Deși el este dotat cu «creier» electronic, își învinge regulat partenerul — om.

Cunoscutul poet Edgar Poe, care a trăit în secolul trecut, istorisește că pe vremea lui un anume Meetzel construise un «automat jucător de șah». Un manechin, așezat pe un fel de dulap, cîștiga la toți jucătorii-oameni, în fața unei asistențe numeroase. Mecanismul acesta, cu «succesele» lui răsunătoare, cu mișcările lui caraghioase, mărea și mai mult nedumerirea oamenilor. Cum e posibil așa ceva? se întrebau ei. La sugestia lui Edgar Poe, în timpul unui meci, din sală s-a strigat: «Foc!... Arde!... Fugiți!...».

Nu mică a fost surpriza cînd o ușiță a automatului s-a deschis și... un pitic a rupt-o la fugă, lăsînd partida neterminată!

TRADUCĂTORI, SECRETARI, MEDICI... LA PRIZĂ!

Jucătorul de șah automat al zilelor noastre nu este însă o amăgire. Realizarea lui denotă o mare victorie a constructorilor: dovadă reproducerea nu numai a unor activități de mișcare, ci și a unor activități așa-zise «logice» ale oamenilor, cu anumite reguli precise.

Robotul-jucător de șah este, dacă vreți, tot un fel de «joacă» a constructorilor, căci ce nevoie avem noi, oamenii, să fim înlocuiți de mașini într-o activitate care ne produce multă satisfacție și constituie o plăcută recreere?! Principiile după care au fost realizate aceste mașini stau însă la baza unor construcții cibernetice uimitoare: așa ar fi, de pildă, mașinile care traduc din engleză în rusă, din franceză în engleză și așa mai departe. La Institutul politehnic din Timișoara, un traducător electronic se descurcă bine cu realizarea unor texte străine în limba română. Este adevărat, astfel de mașini nu lucrează astăzi mai bine ca un traducător de valoare medie. În puțini ani însă, ele vor putea face cu precizie masive traduceri în diverse limbi, scutind oamenii de la o activitate mai mult sau mai puțin brută.

Mașinile cibernetice pot fi de mare folos oamenilor în activitatea lor. Știința și tehnica zilelor noastre sînt de neconceput fără aportul lor! Mașinile de calculat electronice pot face zeci de mii de operații matematice pe secundă, abordează ecuații cu sute de necunoscute, rezolvînd probleme necesare industriei grele, construcțiilor hidroelectrice, aeronautice etc., probleme pentru care un mare număr de specialiști ar avea nevoie de luni de zile. Astfel de mașini au o asemenea rapiditate de lucru încît ar putea calcula traiectoria unui proiectil în zbor înainte ca acesta să lovească ținta! Această calitate, rapiditatea, este absolut necesară, de pildă, în timpul zborurilor cosmice. Recepționarea rapidă a tuturor datelor zborului rachetelor și navelor cosmice, calcularea gradului devierii de la parcurs, comanda rapidă a felului în care trebuie adus corpul cosmic pe orbita calculată... sînt numai cîteva exemple care arată clar că fără aportul acestor «creiere» electronice zborurile cosmice ar fi fost imposibile.

Alte mașini cibernetice pot fi folosite la descifrarea unor limbi vechi, manuscrise (un «creier» electronic din Novosibirsk a fost folosit la traducerea manuscriselor indienilor Maya), la compunerea unor texte de corespondență, la

ini care... gîndesc

diagnosticarea unor boli, la calculele statistice ş.a.m.d. Ele nu obosesc, ci doar se uzează, putînd fi înlocuite.

Aşadar, maşinile cibernetice sînt realizări minunate ale oamenilor. Ele vor căpăta în viitor o şi mai mare dezvoltare, putînd îndeplini operaţii din ce în ce mai dificile, pe care numai creierul omului le poate realiza. Însă niciodată maşina nu poate fi superioară omului! De aceea, trebuie mereu să nu uităm că există o mare deosebire între activitatea complexă şi creatoare a creierului, între memoria, procesele de gîndire şi limbă, între întreaga viaţă psihică a omului şi actele mecanice, lipsite de viaţă ale maşinii, oricît de perfecţionată ar fi aceasta. Dispozitivele cibernetice nu au conştiinţă, ele reproduc unele activităţi *asemănătoare* doar cu ale creierului, ci nu chiar aceste activităţi! Ele sînt doar o prelungire a mijloacelor prin care omul este chemat să facă faţă necesităţilor tehnicii şi economiei zilelor noastre. Fiind construită de oameni, funcţionînd numai pe baza unui program făcut de aceştia, înseamnă că maşina este şi poate fi supusă voinţei oamenilor. Arătam mai sus că un jucător-cibernetic îşi poate face de ruşine realizatorul, învingîndu-l la şah, pentru că poate calcula mai rapid mai multe variante, folosind doar operaţii care se repetă mereu, fără a «obosi». Dar este suficient ca omul, ca să zicem aşa, să scoată robotul din priză, pentru ca întreaga construcţie să devină inutilă, pînă ce tot omul va dori s-o pună din nou în funcţiune!

Posibilităţile omului, deşi adesea mai puţin rapide decît ale maşinii, sînt însă mult mai largi. Posibilităţile maşinii sînt restrînse, atît cît îi este indicat de către om. Să nu uităm că şi cei mai mari calculatori cibernetici nu posedă decît cîteva zeci de mii de tuburi electronice, pe cînd creierul omenesc are 13—14 miliarde de celule nervoase, care, deşi infinit mai mici, au o activitate cu mult mai complexă. Veţi înţelege poate mai bine acest raport dacă vă vom spune că pentru a putea realiza un «creier» electronic cu atîtea tuburi electronice cîte celule numără creierul, ar trebui ca această construcţie să atingă dimensiuni gigantice faţă de ceea ce s-a realizat. Această dimensiune ar fi asemănătoare cu aceea a Casei Scînteii din Bucureşti!

SE DEZVOLTĂ NU NUMAI MAŞINILE

Maşinile cibernetice sînt larg folosite în întreprinderile automatizate. Există uzine complet automatizate pentru pistoane de automobile şi tractoare; ferme automatizate; tractoare dirijate prin radio; dispozitive automate şi cibernetice pentru analiza rezultatelor cercetărilor nucleare şi multe, multe altele.

În orînduirea noastră socialistă automatizarea a luat un mare avînt. Secţii şi uzine întregi, apărute pe harta patriei, introduc automatizarea pe o scară din ce în ce mai largă. Dar, o dată cu maşinile, se dezvoltă şi omul. Muncitorul uzinei automatizate sau mecanizate trebuie să-şi ridice pregătirea la nivelul unui tehnician sau inginer. Introducerea automatizării oferă oamenilor mai mult timp liber pentru pregătirea profesională, pentru activitatea cultural-artistică, pentru dezvoltarea cunoştinţelor. Automatizarea pe scară largă a industriei constituie o bază şi o condiţie pentru noi activităţi creatoare ale geniului uman.

ION CIOFU

PLANTE... SEMNALIZATOARE...

În faţa ochilor uimiţi se deschide o privelişte neobişnuită: răzoare întregi de trandafiri... albaştri! Dar migdalii aceştia care, în loc de ştiuta lor podoabă albă, au înflorit învesmîntîndu-se în straie trandafirii? Să fie oare minuni ale naturii? Nu, căci, aşa cum au dovedit oamenii de ştiinţă, fenomenele sînt perfect explicabile: solul pe care cresc trandafiri albaştri e saturat de cupru, iar cel pe care înfloresc migdali cu flori trandafirii e foarte bogat în mangan. Cele două elemente chimice au dăruit plantelor pe care le alimentau una dintre proprietăţi: culoarea.

Aşadar, iată încă o descoperire a ştiinţei — însuşirea anumitor plante de a semnaliza compoziţia chimică a bogăţiilor pe care le ascunde solul în care cresc. Să nu ne grăbim însă, căci aceste semnalizări nu sînt chiar atît de uşor de interpretat. Se presupune, de pildă, că solurile lipsite complet de vegetaţie ar indica prezenţa cuprului. Prospecţiunile efectuate în sudul Armeniei au confirmat presupunerea. Şi totuşi există plante care se dau în vînt după asemenea soluri, de pildă tufele de mărăcini sau unele specii de garoafe.

Mai putem adăuga că manganul, de pildă, e acumulat în mari cantităţi într-o specie de mesteacăn, că fosforul şi uraniul constituie «alimentul» preferat al ferigii.

Elementele chimice care intră în compoziţia solului exercită o influenţă directă asupra dezvoltării vegetaţiei care-l acoperă. Între altele s-a stabilit că plopul de munte «preferă» solurile bogate în toriu, care-i îngroaşă tulpina pînă la 70 cm şi-i dezvoltă frunzele pînă la dimensiuni de cinci ori mai mari faţă de normal, că pelinul crescut pe terenuri cuprinzînd un anumit procent de bor devine de trei ori mai înalt etc. etc. Fenomene de «gigantism» al plantelor pot fi întîlnite şi în apropierea zăcămintelor de cărbune, unde saxaulul, un fel de arbust ţepos, atinge 50 cm grosime! Metoda botanică a detectării mineralelor a fost folosită în U.R.S.S. pentru alcătuirea unui original ghid ilustrat, cu lista plantelor ce mărturisesc prezenţa în apele subterane a diferitelor minerale, într-o serie de regiuni.

ÎN VIZITĂ LA MUZEUL TEATRULUI NAȚIONAL „I. L. CARAGIALE"

de AUREL MARTIN

Am avut la un moment dat impresia că şcolărița noastră, absorbită de dorința de a cuceri cît mai multe redute ale culturii, uitase că alături de lectură există şi alte mijloace de a-ți îmbogăți cunoştințele şi de a-ți forma educația estetică. La una dintre convorbirile noastre am întrebat-o:

— Ce spectacole ai mai văzut?

— De teatru sau de cinema?

— De teatru...

— «Apus de soare» de B. Şt. Delavrancea. Am ascultat piesa şi la radio. Mi-a plăcut foarte mult.

— Ştii cine interpretează rolul lui Ştefan cel Mare?

— Da. Artistul poporului George Calboreanu.

— Perfect. Dar ştii cine a mai interpretat acest rol?

— Nu ştiu...

Era firesc să nu ştie. Aşa cum era firesc să nu fi auzit încă, la vîrsta ei, de alți mari actori ai teatrului romînesc. I-am mai pus şi o altă întrebare.

— Ai văzut piesa la Teatrul Național «I.L. Caragiale». Ştii de cînd există teatrul romînesc?

— Mi se pare că din secolul trecut... Nu sînt încă sigură. În cărțile pe care le-am citit n-am prea găsit ştiri în legătură cu chestiunea asta. La şcoală nu-mi prea amintesc să ni se fi vorbit despre aşa ceva. O să învățăm poate mai tîrziu.

— Te-ar interesa să cunoşti istoria mişcării noastre teatrale?

— Desigur. Dar, ca să fiu sinceră, aş prefera să o cunosc într-o formă cît mai interesantă. Eventual, văzînd un film care să ne-o evoce, aşa cum «Lanterna cu amintiri» ne-a evocat istoria cinematografiei romîneşti.

— Şi dacă n-avem încă un asemenea film?

— Atunci...

— Atunci o să alegem o altă cale, nu mai puțin interesantă. Ea o să aibă darul să te convingă, totodată, că visul de a deveni un om cult se poate înfăptui urmînd nu un singur drum, acela al lecturii exclusive, bunăoară (ceea ce nici nu e recomandabil), ci folosind paralel şi îngemănat toate mijloacele pe care civilizația modernă ți le pune la îndemînă: audiind concerte, vizionînd expoziții, participînd la conferințele publice, vizitînd muzee.

— Am vizitat cu clasa Galeriile de artă din Palatul Republicii.

— Foarte bine. Acolo ai putut cunoaşte istoria picturii romîneşti şi ai făcut cunoştință cu unele opere ale marilor maeştri ai picturii universale. Istoria teatrului romînesc o poți urmări nu numai în tratate, ci şi în sălile muzeului...

— Ale muzeului?

— Da. La Muzeul Teatrului Național «I.L. Caragiale» din Capitală. Se află lîngă intrarea sălii «Comedia», pe Calea Victoriei. N-ai vrea să-l vizităm?

— Ba da...

Peste cîteva zile, în fața muzeului mă aştepta interlocutoarea, însoțită de cîțiva colegi de clasă, dornici să vadă şi ei exponatele.

Am intrat. Oficiul de ghid l-a făcut însuşi directorul muzeului, tovarăşul George Franga, care de peste douăzeci de ani îşi dedică întreaga energie adunării de materiale privind istoria zbuciumată a teatrului nostru.

În prima sală ne-au întîmpinat machete, fotografii, obiecte, manuscrise, figurine de actori şi măşti, dovedind că pe teritoriul patriei noastre se juca teatru încă din secolele III şi II î.e.n. Tovarăşii mei au putut vedea sub un panou de sticlă o pagină cu manuscrisul celui mai vechi text de teatru popular de păpuşi, «Vicleimul», datînd din 1819, iar într-o vitrină, cea mai veche tipăritură romînească de teatru: «Achilefs la Skiro», tălmăcită din greceşte de Vel Paharnicul Iordache Slătineanu şi editată la Sibiu în 1797. Alături de acestea, portrete de cărturari romîni din veacul al XVIII-lea şi începutul veacului al XIX-lea preocupați de teatru, autori de texte dramatice sau culegători de folclor teatral.

— Uite păpuşi! exclamă la un moment dat o elevă.

— Sînt vestitele păpuşi de altădată. Vasilache şi Măriuca, strămoşii lui Țăndărică. Pe vremuri, mînuite de păpuşari prin iarmaroace, ele exprimau prin jocul lor, prin întîmplările ale căror eroi erau atitudinea protestatară a maselor populare împotriva exploatării. De aceea, autoritățile făceau tot ce le sta în putință să interzică teatrul popular păpuşăresc. Dar să trecem în cea de-a doua sală.

Momentul e emoționant. Aici sînt strînse mărturii privind naşterea teatrului romînesc cult, eforturile patriotice depuse de cărturari luminați ca Gh. Asachi în Moldova şi Ion Heliade Rădulescu în Muntenia, activitatea eroică a primilor noştri actori, înființarea teatrelor naționale din Bucureşti, Iaşi şi Craiova. Alte obiecte, fotografii sau texte vorbesc despre viața teatrală din primele decenii din a doua jumătate a veacului al XIX-lea.

— Aşadar, în Țara Romînească, teatrul în limba națională e promovat în anii de adînci frămîntări sociale care pregăteau revoluția de la 1848. În 1833 ia ființă la Bucureşti, sub conducerea lui Cîmpineanu şi Ion Heliade Rădulescu, «Societatea filarmonică». Printre scopurile acesteia erau şi crearea unui teatru național, pregătirea de actori, tipărirea de piese, sprijinirea strădaniei de a realiza o dramaturgie inspirată din realități romîneşti. Societatea a scos şi o publicație, «Gazeta teatrului național» (1835), a editat piese traduse din mari scriitori ca Molière şi Goldoni...

Paralel continuă ghidul ia naştere teatrul romînesc şi în Moldova. Creatorul lui e Gheorghe Asachi, care realizează primul spectacol romînesc la Iaşi în 1816. Iată în vitrină textul piesei jucate: «Mirtil şi Hloe» de Gessner şi Florian, în traducerea neobositului animator cultural care a fost Asachi. Iată sub panou, deasupra vitrinei, afişe ale diferitelor spectacole date în 1837 de către elevii Conservatorului filarmonic-dramatic din Iaşi.

— Nu vă supărați, întrebă unul dintre şcolarii vizitatori. Văd atîrnate pe perete două lămpi. Ce e cu ele?

— Una e cu lumînări. Cealaltă cu ulei de rapiță. Amîndouă erau întrebuințate pe scena Teatrului cel mare din Bucureşti, viitorul Teatru Național. Privindu-le, vă puteți da seama ce uluitor progres s-a realizat în o sută de ani. Gîndiți-vă ce efecte se scot azi, pe scenă, cu jocul de lumini şi umbre pe care-l favorizează folosirea multilaterală a electricității. Gîndiți-vă, prin contrast, la condițiile grele în care erau siliți să joace actorii pe atunci. Dar, fiindcă veni vorba de actori, iată portretele unora dintre pionierii teatrului nostru: Costache Aristia, participant activ şi la revoluția

de la 1848, Costache Caragiale, unchiul marelui nostru dramaturg, Matei Millo, director al Teatrului mare din Iași, Mihail Pascaly, director al Teatrului mare din București. Iată și portretele cîtorva scriitori care au sprijinit dezvoltarea teatrului romînesc, fie compunînd piese, fie făcînd cronică dramatică: Cezar Bolliac, Alecu Russo, Nicolae Filimon, Vasile Alecsandri, creatorul dramaturgiei naționale, codirector cu Mihail Kogălniceanu și Costache Negruzzi al Teatrului Național din Iași; Bogdan Petriceicu Hasdeu, autorul dramei istorice «Răzvan și Vidra». Iată cum arăta clădirea Teatrului Național din București, inaugurat în 1852 și distrus în 1944 de aviația fascistă.

Sala e încărcată de portrete. Distingem, printre altele, chipul lui Iosif Vulcan, unul dintre luptătorii pentru crearea teatrului romînesc în Transilvania, chipul lui I. Ghica, primul director al societății dramatice (Teatrul Național) din București. Într-o fotografie din 1889 vedem primul grup de actori — societari ai Teatrului Național din Craiova. În diferite vitrine, organizatorii muzeului au așezat obiecte aparținînd lui Vasile Alecsandri, Matei Millo și alții. Sînt păstrate la loc de cinste coroniţele primite de actorii Ion Anestin și Maria C. Petrescu din partea publicului admirator, bagheta cu care compozitorul George Stephănescu, unul dintre făuritorii operei romîne, a dirijat concertele sale, costumul purtat de Matei Millo în «Coana Chirița» de Vasile Alecsandri, costumul purtat de Aristița Romanescu și Maria Ciucurescu în rolul, Zoiei din «O scrisoare pierdută» de I.L. Caragiale, costumul lui C.I. Nottara în rolul lui Luca Arbore din «Viforul» de Barbu Delavrancea. Două vitrine speciale conțin vechi manuscrise de teatru sau vechi tipărituri de teatru.

Ceea ce reține însă cu deosebire atenția vizitatorilor este o masă-birou plasată în mijlocul sălii pe un mic postament.

E masa de lucru a lui I.L. Caragiale. La această masă, marele nostru dramaturg și-a compus unele dintre cele mai bune opere ale sale...

Elevii, care citiseră minunatele schițe despre Domnu' Goe și despre școala de altădată și care auziseră nemuritoarele replici din «O scrisoare pierdută», stăteau emoționați și tăcuți. Alături, bustul lui Caragiale, executat de sculptorul Oscar Späthe, îi privea parcă de dincolo de timp.

Exponatele din sala a treia ne vorbesc despre viața teatrului romînesc la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, cînd pe scenele noastre jucau artiști cu faimă mondială ca Grigore A. Manolescu, Aristița Romanescu și Constantin Nottara, care a fost printre primii actori ce au interpretat rolul lui Ștefan cel Mare din piesa «Apus de soare» de B. Șt. Delavrancea.

— Văd aici un basorelief reprezentîndu-l pe Mihail Eminescu.

— A fost executat de actorul Arsene Popovici. E un omagiu pe care oamenii scenei l-au adus unuia dintre marii iubitori de teatru pe care i-a avut cultura noastră. Eminescu a fost, de altfel, precum se știe, sufleor la Teatrul Național din București, a peregrinat prin țară cu trupa lui Fanny Tardini, a scris cronici dramatice, a tradus o lucrare despre arta actorului. Nu e, firește, singurul scriitor romîn ale cărui preocupări să fi fost legate strîns de evoluția teatrului romînesc.

Ultima sală a muzeului e consacrată secolului al XX-lea și anilor puterii populare. Portrete ale unor regizori, ale unor actori ca Maria Filotti, Mihai Popescu, Constantin Tănase, Nicolae Bălțățeanu; ale unor scriitori ca Victor Ion Popa, G.M. Zamfirescu împodobesc pereții sălii sau vitrinele. Într-un colț se află bustul lui Delavrancea, împreună cu documente și obiecte care au aparținut dramaturgului; alături de bustul lui Al. Davilla vedem manuscrisul dramei istorice «Vlaicu Vodă».

— Aici văd un gong, interveni unul dintre vizitatori.

— E gongul vechii săli principale a Teatrului Național din București. În seara zilei de 25 august 1944 aviația fascistă a incendiat clădirea. Printre ruine a fost găsit acest gong, care decenii de-a rîndul anunța seară de seară începerea spectacolului. Dar iată, alături, o fotografie reprezentînd în flăcări teatrul. E unul dintre numeroasele acte de acuzare a hitlerismului, dușman al omului, al valorilor culturale, al frumosului. Să ne întoarcem însă la istoria teatrului romînesc. Mulți dintre actorii reprezentați în această sală și-au găsit împlinirea desăvîrșită a talentului lor în anii puterii populare. Muzeul conservă diplome de laureat al Premiului de stat, de titlu de «Artist al poporului» sau «Artist emerit» acordate unor mari reprezentanți contemporani ai scenei romînești. Diverse fotografii atestă intensa atmosferă de lucru ce domnește în teatrul nostru, în atelierele de costumație, de scenografie etc.

Vizita la muzeu a durat cîteva ore. Într-un răstimp scurt am parcurs o întreagă istorie de luptă, de cuceriri, de realizări certificînd drumul ascendent al teatrului romînesc, care, în anii noștri, a cîștigat faimă mondială. Mi-au venit atunci în minte răsunătoarele succese repurtate recent de colectivul Teatrului Național în U.R.S.S., în Franța și Italia.

La ieșire, mi-am întrebat interlocutoarea:

— Ți-a plăcut?

— Foarte mult!

Într-adevăr, trecînd prin cele patru săli, privind fotografiile și obiectele expuse, ți se umple inima de mîndrie patriotică și de recunoștință. Înțelegi cum măiestria atinsă de actorii de azi se datorește în mare parte efortului eroic depus de înaintași. Înțelegi, de asemenea, măreția activității duse de actorii, regizorii și scriitorii de altădată, în condiții vitrege, sub stăpînirea burghezo-moșierească, atunci cînd nu se sprijinea cultura națională, și-i stimezi și mai mult. În sfîrșit, ieși din muzeu cu noi și noi cunoștințe, care-ți lărgesc substanțial orizontul cultural. Așadar, istoria teatrului poate fi învățată și parcurgînd sălile unui muzeu.

— Da. M-am convins. Și am să revin, pentru că o singură vizită nu mi se pare de ajuns. Aș vrea să stau mai mult în fața fiecărei vitrine și a fiecărui panou. M-aș bucura dacă aș putea folosi o formă asemănătoare și pentru a-mi îmbogăți cunoștințele privind literatura romînă.

— Nimic mai simplu, o să vizităm într-o zi și Muzeul literaturii romîne. Există în Capitală și un astfel de muzeu. Te-ar interesa?

— Fără îndoială.

FLORIN GHEORGHIU

PORTRET ÎN CÎTEVA LINII

Şahul românesc are azi un campion pe care mulţi dintre voi, dragi copii, l-aţi văzut, l-aţi cunoscut ori, poate, chiar aţi şi jucat împotriva lui, la vreun simultan de la Palatul pionierilor. Îl cheamă FLORIN GHEORGHIU...

Abia împlinise 16 ani (în 1960) cînd se afla printre finaliştii campionatului republican. Straşnic a jucat Florin împotriva maeştrilor internaţionali, a jucătorilor cu laurii multor victorii pe frunte. Şi a ieşit primul!

Florin Gheorghiu a ajuns campion la 16 ani! Dar şahul l-a îndrăgit mult mai devreme. A început să desluşească săriturile complicate ale calului, mersul pieziş al nebunilor şi labirintul combinaţiilor încă înainte de a fi învăţat literele şi cifrele. La 8 ani, Florin se întrecea de la egal la egal cu cei de la şcoala medie şi-i învingea. Puţin mai tîrziu, s-a înscris la campionatul oraşului Ploieşti. A fost primit cu... dispensă de vîrstă. E drept, n-a cîştigat turneul, dar să ştiţi că nici ultimul n-a fost. Participarea la optimile, sferturile şi semifinalele campionatului republican l-a călit, l-a înarmat cu experienţă, l-a pregătit pentru viitoarele performanţe de răsunet. Florin are şi acum proaspete în memorie lecţiile primite la Casa pionierilor din Ploieşti.

După cel dintîi succes au urmat altele. Iată-le: în 1962 devine, la 18 ani, pentru a doua oară campion al ţării; obţine un scor record (6 puncte din 7 posibile) la Campionatele mondiale universitare (pe echipe) de la Leningrad; încheie neînvins Olimpiada de şah de la Varna. La prima masă a echipei Romîniei învinge în partide memorabile pe campionul R.D. Germane, marele maestru internaţional Ulhmann, şi pe campionul R.P. Ungare, marele maestru Portisch. În 1961 se clasează pe locul al II-lea la Campionatul mondial de juniori de la Amsterdam. Fiind cel mai tînăr dintre concurenţi, regulamentul i-a îngăduit să concureze şi în acest an la marea competiţie a tinerilor şahişti desfăşurată în localitatea climatică Vranska Banja, în Iugoslavia.

Întrecerea a prilejuit o luptă strînsă între Florin Gheorghiu şi reprezentantul Cehoslovaciei, Janata, şi el un talentat jucător de şah, campion universitar. Deşi l-a învins în partida directă, Gheorghiu, făcînd două remize, a fost ajuns de principalul său urmăritor. Egalitate în fruntea clasamentului! Campionul urma să fie desemnat printr-un meci de baraj.

Această nouă confruntare i-a adus lui Florin Gheorghiu titlul de CAMPION AL LUMII la juniori. Iar Federaţia internaţională de şah i-a conferit titlul de maestru internaţional. La vîrsta de 19 ani!

Şi acum, ultimele linii pentru a-i avea creionat portretul.

Florin Gheorghiu este student în anul III la Facultatea de limbă şi literatură română, numărîndu-se printre fruntaşii anului. El susţine cu acelaşi succes examenele şi colocviile ca şi partidele în care întîlneşte pe marii jucători. Să adăugăm că Florin vorbeşte mai multe limbi, că notele sale de drum conţin multe pagini de literatură autentică, că este un bun cunoscător al muzicii şi teatrului, pe care le iubeşte deopotrivă cu şahul.

Acesta este portretul campionului...

VALERIU CHIOSE

Dispute pasionante

Terenul de sport al Şcolii de 8 ani din comuna Stremţ, raionul Alba Iulia, trăia într-adevăr animaţia marilor întreceri atletice. Pionierii îşi luau normele din cadrul concursului pentru insigna de polisportiv. Pista de atletism, nu de mult amenajată, era încadrată de înflăcăraţii suporteri din celelalte clase, veniţi să-şi încurajeze colegii şi prietenii.

Copiii aşteptau emoţionaţi din clipă în clipă să se dea startul. Profesorul de educaţie fizică, Munteanu Ion, îşi controlează cronometrul:

— Pe locuri... fiţi gata... plecaţi!

Concurenţii pornesc toţi în acelaşi timp. Ai impresia pentru o clipă că toţi vor sosi pe locul I. Dar iată că numai după 10 metri pionierul Tinţu Romulus ţîşneşte, sprintează puternic şi nu mai este ajuns de nici unul dintre participanţi. Romulus a acoperit 60 de metri plat în 9 secunde. Pe următorul loc sosesc 2 concurenţi cu acelaşi timp: Coman Simion şi Stan Simion.

Lupta a fost foarte dîrză şi la săritura în lungime. Mulţi copii au reuşit să înregistreze rezultate foarte frumoase chiar de la prima încercare.

Dar abia la ultima încercare avea să se hotărască învingătorul. Şi iată că tot elevul Tinţu Romulus reuşeşte să-şi întreacă adversarii. El a sărit 4,17 metri, clasîndu-se pe locul I. Pe locurile II şi III s-au clasat în ordine Coman Simion şi Doboş Ioan.

Aruncarea greutăţii s-a desfăşurat ceva mai... greu, atît la fete cît şi la băieţi. La această probă s-a remarcat chiar de la început forţa pionierului Onice Octavian. Greutatea aruncată de el s-a oprit exact acolo unde linia albă arăta 7,80 de metri.

*

Performanţe valoroase au înregistrat şi fetele. Mai mult, la unele probe, ele s-au apropiat mult de performanţele înregistrate de băieţi. Foarte bine pregătită s-a prezentat, la 60 metri plat, pioniera Coman Paraschiva. Ea a reuşit să acopere această distanţă în 10,5 secunde. Au urmat în ordine Florea Aurelia şi Sîrbu Viorica.

Ceea ce trebuie subliniat este faptul că toţi pionierii şi şcolarii din clasele a V-a, a VI-a şi a VII-a care s-au prezentat la startul întrecerilor atletice au luat cele trei probe atletice din cadrul triatlonului, iar majoritatea dintre ei au înregistrat performanţe valoroase, promiţătoare. Rămîne însă să se antreneze cu aceeaşi seriozitate şi pasiune şi să obţină rezultate bune şi la celelalte probe din cadrul concursului pentru insigna de polisportiv.

Nicolae Bulgaru

ALBINELE

(ÎN AJUTORUL BRIGĂZILOR ARTISTICE DE AGITAȚIE ALE PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR)

La ridicarea cortinei apar pe scenă cele 6 personaje ale brigăzii artistice de agitație — băieți și fete — reprezentînd 6 note din catalog: 4 note mari: 10, 9, 8, 7 — albinele, și două note mici: 4, 3 — trîntorii. Brigada poate fi prezentată fără nici un decor sau, după posibilități, în fața unui decor foarte simplu, reprezentînd un catalog mare, din care să apară «notele» respective și pe care să scrie... numele «stupului» despre care este vorba: clasa a V-a B, clasa a VII-a A etc.

TOATĂ BRIGADA *(apare în scenă pe melodia «Pescarul amator»):*

Atențiune spectatori, pe scenă-am apărut
Și care-i rostul nostru-aici veți ști de la-nceput:
Băieți și fete vesele, cu toții la un loc,
Noi o brigadă am făcut: «Albina-Vede-Tot»!
(Refrenul cunoscut): Ha, ha, ha etc.
Prin stupul nostru am pornit cu-n ac și cu-n ochean
S-aflăm albinele ce fac de-a lungu-acestui an,
Și-așa precum noi le-am găsit ce zic și ce socot
Va povesti acum aici: «Albina-Vede-Tot»!
(Refrenul cunoscut): Ha, ha, ha etc.

ALBINA 10: Ce-ai văzut, ce-ai văzut,
Tu pe unde ai trecut?

ALBINA 9: Ce-am văzut? Copii mulțime,
Harnici ca niște... albine!

ALBINA 8: Din lumina cărții-adună,
Cunoștințe noi — cunună!

ALBINA 7: Zărești chiar din trecere
Că-nvață pe-ntrecere.

ALBINA 10: Pentru ce brigadă, spune!

TOATĂ BRIGADA: Pentru rezultate bune!

ALBINA 10: Nota bună? Da-i mîndrie
Pentru fiece școlar...

ALBINA 9: Și prilej de bucurie
Cînd o duci acasă-n dar.

ALBINA 8: E oglinda-nvățăturii
Însușite zi de zi...

ALBINA 7: La științele naturii
Matematici... (dacă știi!)

ALBINA 10: Cînd știi lecția perfect
La fiece obiect,
Nici nu simți ora cînd trece
Și ești prieten *(cu importanță)* doar cu... 10'

TRÎNTORII 4—3: Cum?
Doar cu zece și cu nouă
Ne-mpărțite pe din două?

ALBINA 8: Ne-mpărțite. Păi cum, frate.
Ați vrea patru... jumătate?

TRÎNTOR 4: Nu! Eu, dacă s-ar putea,
Aș dori cinci și... ceva!

TOATĂ BRIGADA *(pe melodia «Ia mai zi»):*
Mai sînt și de-aceștia frate.
Ce vor cinci și... jumătate.
Doar, doar, doar le va «ieși»
Media-ntr-o zi!

Dar în loc să-nvețe, iată,
Merg la joacă ziua toată
Și nota rămîne așa:
Cinci... fără ceva!

Ia, mai zi!
Ia, mai zi!
Ce pot face ei acum?

ALBINA 10: Ce să zic?
Ce să zic?
Le dăm un sfat bun!

ALBINA 9: Luați cartea-n mînă, frate,
Și cu seriozitate
Lecția o pregătiți,
Scrieți și citiți!

ALBINA 8: La romînă, geografie,
Matematici și chimie
Noi vă spunem: nu uitați,
Zilnic studiați.

TOATĂ BRIGADA: Doar așa, doar așa,
Cu temei veți învăța
Și veți fi promovați...
Dați-i zor, fîrtați!

ALBINA 9: Nu procedati ca unii dintre colegii noștri care și-au făcut prieteni de catalog mai mult pe-alde cumătrul «4» și cumătrul «3».

ALBINA 7: Ce vorbești, soro? Mai avem asemenea colegi?

ALBINA 10: Din păcate mai avem. Ascultați-i numai puțin pe acești cumetrii cum se laudă și o să vă dați seama imediat.

TRÎNTOR 4 *(făcînd mișcările corespunzătoare, eventual pe muzică de dans)*

Foaie verde lemn domnesc,
Eu aicea huzuresc:
Cînt, dansez, benchetuiesc
Și nici un rău nu pățesc.
Nu am de nimenea frică,
Deși sînt o notă... mică.
Auzisem eu cîndva
Că aici n-am ce căta,
Că în «stupul» catalog
N-aș avea spațiu de loc.
La-nceput m-am supărat,
Crezînd că-i adevărat,
Însă ce mi-am zis, surată,
Hai să-ncerc măcar o dată.
Și-ncepui să bat, cum spui,
La ușa catalogului:
Cioc, cioc, cioc și iară cioc!
Încerc primul catalog.
Nu aștept prea mult și iată
Se deschide dintr-o dată.
Și-atunci inima, șireata,
Îmi dă brînci și-mi spune: gata.
Haide repede, te-așază
Unde-i locul mai de vază
Eu am stat și m-am gîndit
Unde-ar fi mai nimerit?
Să mă-așez la geografie
La istorie, chimie?
Nu-i nimic, nu mă grăbesc.
Locuri văd că se găsesc:
La *(cutare)* — bun băiat —
Am un scaun rezervat.
Cu *(cutare)* stau la masă
Că de lecții nu prea-i pasă.
Pe *(cutare)*-l îndrăgesc...
Ore-ntregi mă-nveselesc
Cînd îl văd privind pe carte.
Dar... cu gîndu-n altă parte.
La fotbal, sau, bunăoară,
La vreo plimbare plăcută.

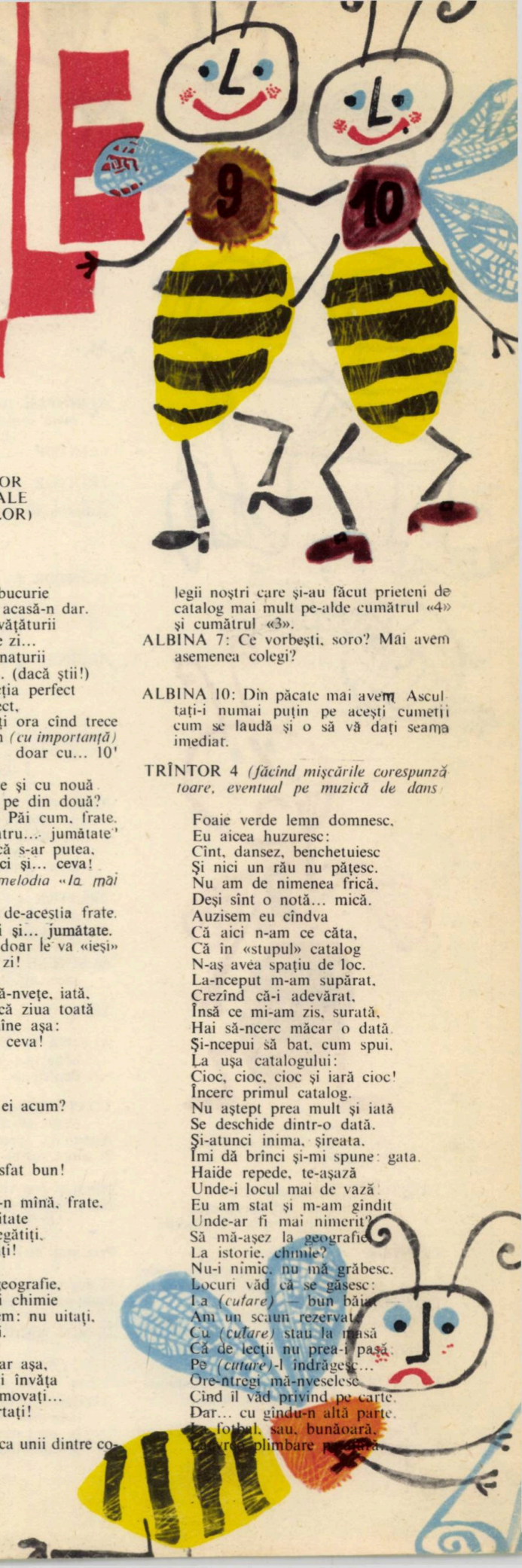

TOȚI TRÎNTORII: Sîntem doi voinici,
Ce bine-i de noi aici!
Dănțuim,
Huzurim,
Și nimica nu pățim.
Sîntem fericiți!

ALBINELE 10, 9, 8, 7 *(care au urmărit toată scena Trîntorilor. Autoritar)*:
Liniște, că o pățiți!

TRINTOR 3: Au! Ne taie!

TRÎNTOR 4: Ne iupoaie!

ALBINA 10 *(calm)*: Nu gîndim altfel! Pe loc,
V-alungăm din catalog!

TRÎNTOR 4 *(tremurînd)*:
Cu ce drept? Aici eram
La prieteni... Petreceam...

ALBINA 9 *(lui Trîntor 4)*:
Tocmai... De-acum ei vor fi
Prieteni doar cu noi, să știi!

TRÎNTOR 3 *(arătînd spre Albinele 10, 9, 8, 7)*:
Doar cu voi?!

ALBINA 9: Da, doar cu noi! Îi vom ajuta pe *(cutare, cutare)* să învețe bine, să fie disciplinați, să nu mai piardă timpul, și astfel noi, albinele, vom lua locul vostru în catalog.

TRÎNTOR 4 *(înfoindu-se)*: Dar asta-i curată, curată obrăznicie. Atunci noi ce ne facem?

ALBINELE 10, 9, 8, 7: Nu ne interesează. Încercați în altă parte.

TRÎNTOR 3: În altă parte?

ALBINA 10: Da, în altă parte... Deși, oriunde v-ați duce, de noi tot nu scăpați. Pentru că...

TOATĂ BRIGADA: Pentru că... *(pe melodia «Pescarul amator»)*
Atențiune, spectatori, pe scenă-am apărut
Și care-i rostul nostru aici... credem că-ați priceput:
Băieți și fete vesele cu toții la un loc
Noi o brigadă am făcut: «Albina-Vede-Tot»!
(Refrenul cunoscut): Ha, ha, ha etc.

Prin stup cu-n ac și cu-n ochean, în grabă am pornit,
Și doi «clienți» la orizont îndată s-au ivit,
I-am ajutat cum am putut și-i vom mai ajuta,
De acul nostru «fermecat» ei nu vor mai scăpa!
(Refrenul cunoscut): Ha, ha, ha etc.

ALBINA 7: Perfect. Deci am privit prin ocheanul nostru fermecat. i-am găsit pe cei care se cam țin în coada clasei și i-am «îndemnat» să părăsească odată și odată acest loc ce nu le face cinste. Dar prin lentilele ocheanului am mai văzut și altfel de elevi.

ALBINA 9: I-am văzut și pe elevii fruntași la învățătură. Pentru ei am pregătit, ca să spunem așa, mierea cea mai bună.

ALBINA 10: Adică vom arăta mai departe ce se întîmplă cînd cumătrul «4» și cumătrul «3» au de-a face cu astfel de elevi silitori.

ALBINA 8: De pildă, cînd dumnealor *(arată spre Trîntorii 3 și 4)* se întîlnesc cu *(arată spre Albina 10, dînd numele unui elev fruntaș la învățătură)* lucrurile se petrec cam așa.

TRÎNTOR 4 *(îmbietor)*: Hai, măi *(cutare)*, afară, la minge, că-i o vreme grozav de frumoasă!

TRÎNTOR 3 *(mieros)*: Exact! O să jucăm fotbal pînă deseară.

ALBINA 10 *(jucînd rolul elevului silitor)*: Păi cum o să jucăm fotbal pînă deseară cînd eu după-amiază am școală?

TRÎNTOR 3: Nu-i nimic, poate că... lipsești și tu măcar o zi.

ALBINA 10: Nici nu vreau s-aud!

TRÎNTOR 4 *(reparînd greșeala)*: Nu, nu, să nu lipsești! Dar să jucăm fotbal toată dimineața, și-apoi iei repede servieta și fugi la ore...

ALBINA 10: Bine, bine, dar dacă joc fotbal toată dimineața, atunci cînd mai învăț?

TRÎNTOR 3: Ei, dacă nu vrei să vii la fotbal, vino la cinema, la matineu cel puțin...

ALBINA 10: Nici asta. Eu mă duc la cinema după ce-mi pregătesc lecțiile.

TRÎNTOR 4: Atunci vino să ne plimbăm cu bicicleta...

ALBINA 10: Ia, mai lăsați-mă-n pace! N-am vreme de voi. Uite, sîntem la mijlocul trimestrului și nu-mi place să pierd timpul. Învățătura nu înseamnă numai frunzăritul manualelor în timpul tezelor. Și-apoi, dacă vreți să știți, nu vă doresc de loc prietenia. Am eu alți prieteni. Pe 8 și pe 9, care nu mă învață să pierd timpul, ca voi.

TRINTORII 4, 3: Ne izgonești, care va sa zică?

ALBINA 10: Da, vă izgonesc!

TRÎNTORII 4, 3 *(pe melodia «N-o fi păcat»)*:
Ne-a izgonit,
Ne-a dat pe drumuri iară,
Ne-a dat pe toți afară.
Nici nu ne-am fi gîndit!

Cu așa «efort». știu bine.
Va fi prieten doar cu mine!
Pe *(cutare)*...

TRÎNTOR 3 *(întrerupînd sfios)*:
Frate, vai, aicea ești,
Nu ți-i teamă c-o pățești?

TRÎNTOR 4: Teamă?
Zău, nu văd nici o primejde.
Avem prieteni de nădejde!

TRÎNTOR 3 *(chicotind)*:
Vai, vai, vai că bine zici:
Ce bine-i de noi aici!

TRÎNTOR 4: Sîntem «grozavi» amîndoi!

TRÎNTOR 3 *(prinzînd curaj, avîntîndu-se)*:
Hai să facem tărăboi!

(Îl ia pe «4» de mînă. Țopăie împreună în ritmul «Melc, melc codobelc»).

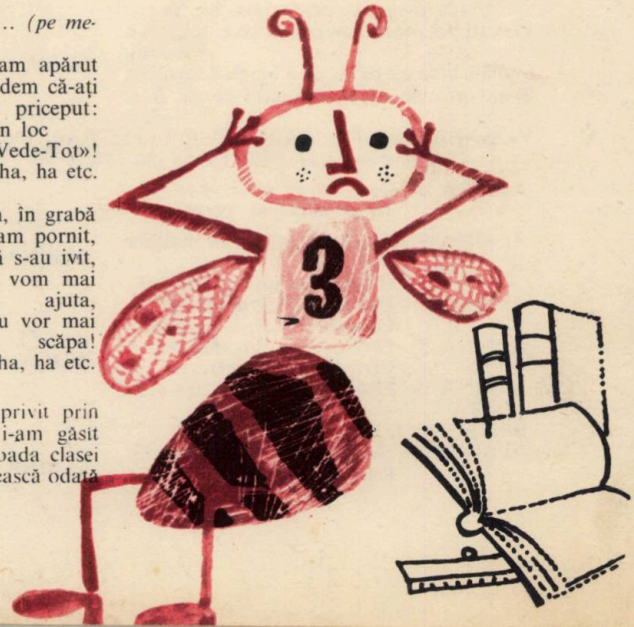

Ne-a izgonit!
Acum, cumetre «patru»,
Să încercăm la altul
Un loc mai nimerit.

TRÎNTOR 3: Ştii ce? Am o idee. Grozavă idee...
TRÎNTOR 4: Hai, spune-o repede că mor!
TRÎNTOR 3: Să mergem, să mergem la... *(se dă numele unui elev care avea note proaste, dar pe care şi le-a îndreptat)* Ştii, cu el ne-am împăcat destul de bine anul trecut.
TRÎNTOR 4: Să mergem, să mergem!
ALBINA 7 *(jucînd rolul elevului respectiv)*: Fugiţi! Nu vă primesc! N-am timp. Trebuie să învăţ. Eu mi-am făcut alţi prieteni: pe 8, pe 9, pe 10 chiar!
TRÎNTOR 4: Ne laşi şi tu pe drumuri?
ALBINA 7: Şi eu!
TOATĂ BRIGADA: Şi noi toţi! *(Pe melodia «Trandafir de la Moldova»)*:

Note bune, note bune,
Cataloagele s-adune,
Note bune, noi am spus,
Numai de la 7-n sus, măi...
Clasa s-o trecem din zbor
În rîndul fruntaşilor,
Anul cînd l-om termina, măi,
Cu toţi ne vom bucura.

ALBINA 8: Da, să fim o clasă fruntaşă! Asta, într-adevăr, ne-ar bucura grozav. Dar ce te faci că mai sînt unii ca *(se dau numele unor elevi care au obiceiul să absenteze)*. Ei dau pe la şcoală, doar aşa, cînd au chef, pe motiv că sînt băieţi deştepţi şi n-au nevoie să vină la toate orele.
ALBINA 10: Avem noi ac şi de cojocul lor.
TOATĂ BRIGADA *(pe melodia «Pescarul amator»)*:

Şi pentru cei care chiulesc avem la noi un ac
Şi chiar acum le pregătim cel mai grozav atac!

TRÎNTOR 3: Lăsaţi că n-o să mai chiulesc de-acuma niciodat'
Băiat de treabă m-am făcut. Rămîn îndatorat!

TOATĂ BRIGADA *(refrenul cunoscut)*: Ha, ha, ha etc.
ALBINA 9: Dar ce gîndesc oare aceşti «colegi» de-ai noştri cînd procedează aşa?
ALBINA 7: Ce gîndesc? Păi gîndesc c-am aşa *(arată spre Trîntor 4)*.
TRÎNTOR 4 *(pe melodia «Hop şi-aşa!»)*:

Eu sînt *(cutare)* e bine?
Nu mai ţin seama de nimeni,
Sînt băiat deştept şi pace...
Hop, şi-aşa!
N-are nimenea ce-mi face,
Vin la şcoală cînd îmi place,
Sînt băiat deştept şi pace...
Hop şi-aşa!

TOATĂ BRIGADA *(Pe melodia «Frunzuliţă de-avrămească»)*:

Nu! Nu e bine!
Măi *(cutare)* ştii tu bine,
Nu e bine, nu e bine,
Şi-ntrebăm: ce e cu tine?

Vin la şcoală, măi băiete,
Să-nveţi totul pe-ndelete,
Că aşa, pe apucate,
Nimeni nu învaţă carte.

ALBINA 10: Din fericire însă, nu toţi colegii fac ceea ce face *(cutare)* al nostru. Avem foarte mulţi elevi buni *(se dau exemple)*. Ei nu lipsesc de la ore niciodată
TOATĂ BRIGADA *(pe melodia «Cînd eram pe Ialomiţa»)*:

Păi aşa elevi, bădie,
Pentru şcoală sînt mîndrie,
Silitori, ascultători,
Îndrăgiţi de profesori } bis
Măi, măi şi iarăşi măi!

Ei nu lipsesc niciodată,
Vin cu lecţia-nvăţată,
Zi de zi, lună de lună,
Şi-au purtare foarte bună } bis
Măi, măi şi iarăşi măi!

ALBINA 8: E-adevărat: cu asemenea colegi noi ne mîndrim. Dar ce te faci cu unul ca *(se dau exemple)*. Nimeni nu poate să spună că lipseşte de la ore. Numai că de fiecare dată el intră în clasă cu întîrziere, după tovarăşul profesor.
ALBINA 9: Motivele?
ALBINA 10: O mie şi-o sută! Care mai de care mai neserioase: Ba că a întîrziat tramvaiul, ba că n-a sunat ceasul, ba că i-a fost sete şi s-a dus să bea apă, ba că n-a auzit cînd s-a sunat de intrare...
ALBINA 7: Deci, brigadă, l-ai văzut?
ALBINA 9: Cîntecu-i deja făcut.
ALBINA 10: Ac pentru cojocul lor,
Al întîrziaţilor.

TOATĂ BRIGADA *(pe melodia «Mai am un singur dor»)*:

Avem un singur dor
(cutare) de-acasă,
Tu după profesor
Să nu mai intri-n clasă.

Aceasta nu-i frumos,
Şi nu-i şcolăreşte,
Să vii, privind în jos,
Cînd ora se sfîrşeşte.

Şi-am mai dori ceva,
Dorinţa-i aprinsă, } bis
Să vii de s-ar putea
Cu lecţia scrisă.

ALBINA 7 *(cu interes)*: Ei, dar ia uitaţi-vă, fraţilor, prin ocheanul nostru fermecat şi spuneţi ce mai vedeţi? Mi se pare ca e ceva foarte interesant... *(Se uită cu toţii.)* Ei?
TOATĂ BRIGADA: Vedem că timpul pe care ni-l propusesem să-l petrecem pe scenă a trecut şi-am terminat ce-aveam de spus.
ALBINA 8: Ar fi cazul deci să plecăm...

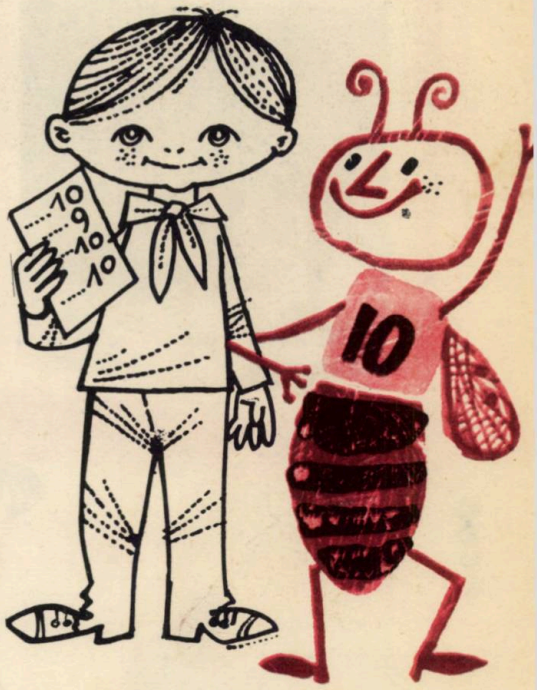

ALBINA 9: Da, dar cum?
ALBINA 10: Cum? Tot aşa cum am venit...
TOATĂ BRIGADA *(pe melodia «Pescarul amator»)*:

Atenţiune spectatori, din scenă am plecat,
Programul nostru, cum vedeţi, de-acum s-a terminat,
Băieţi şi fete vesele, cu toţii la un loc,
Formarăm o brigadă-aci: «Albina-Vede-Tot»!

(Refrenul cunoscut): Ha, ha, na etc.

Printre colegi noi am pornit cu-n ac şi cu-n ochean
Să-i vedem cum se pregătesc de-a lungu-acestui an,
Şi-aşa, precum noi am găsit, ce fac şi ce socot,
V-a povestit acum aici: «Albina-Vede-Tot»!

(Refrenul cunoscut): Ha, ha, na etc

Lucrări primite la concursul „AŞA E ŢARA MEA“

SZOKÁCS ALEXANDRU, clasa a VII-a—cercul foto—Casa pionierilor Tg.-Mureş

OPREA RODICA, Şcoala medie nr. 10 — Bucureşti

Cercul foto—Casa pionierilor Tg.-Mureş

BĂRBULESCU MARGARETA, clasa a VII-a D, Şcoala medie nr. 25 — Bucureşti

DRAGĂ REDACŢIE,

Mărioara este o fetiţă de pe me leagurile băcăoane. Ştiţi cum a lua fiinţă?

Cînd am fost cu şcoala să ajutăm la recoltatul porumbului, ne-am pro curat pănuşe. La cercul de «flori ş păpuşi» de la casa pionierilor, am vopsit pănuşile, şi din sîrmă i-am făcut scheletul fetiţei, pe care l-am îmbrăcat cu multă grijă. Costumu pe care-l poartă — format din i lucrată cu motive naţionale şi ce ţesătură — este specific regiunii noastr I-am împletit cosiţa ca pana corbul şi cînd am privit-o ne-a fost ta dragă şi i-am zis: Mărioara.

Pentru concursul «Aşa e ţara mea o trimitem pe Mărioara şi cu ce din «zestrea» ei (ce avem noi m drag pe-aici) şi dorim să ne repr zinte cu cinste regiunea.

Cu ocazia vizitei făcute la într prinderea poligrafică ne-am procur deşeuri de hîrtie şi ne-am gîndit le putem folosi la confecţionarea dif ritelor obiecte de ornament.

În zilele frumoase de toamnă, plimbare prin păduricea parcului e o mare ispită. Ne-am desfăţat p

ştiaţi că...

MONAHIC

...vestita «perlă» a Carpaţilor Răsăriteni Lacul Roşu este cel mai tînăr lac natural de pe teritoriul R.P. Romîne? El s-a format în vara anului 1837, cînd, în timpul unei furtuni puţin obişnuite, o bucată de munte s-a prăbuşit peste cursul unui pîrîu, zăgăzuindu-i apele. El este deci un lac de acumulare, creat datorită unui cataclism natural.

...la Pittsburgh (S.U.A.) a fost construit un stadion care, în două minute şi jumătate, se poate transforma în clădire acoperită? Cele opt secţiuni ale acoperişului de beton, puse în mişcare de motoare electrice, alunecă pe şinele care înconjură tribunele rotunde. Cînd acoperişul nu mai este necesar, umbrela se «strînge» tot aşa de repede.

...curcubeul se vede în întregime, sub formă de cerc, din avion?

... pinguinii pot parcurge zilnic cîte 160 km fără să dea semne de oboseală?

...şoimul călător atacă păsările numai cînd acestea se află în zbor? El nu atacă păsările care stau jos sau prin arbori.

... în Mexic există un chiparos de 6 000 de ani, înalt de 140 m, avînd o circumferinţă de 33 m?

... presiunea pe care o exercită lumina soarelui asupra pămîntului este de 100 000 de tone?

OUL ASCULTĂTOR

Luaţi un ou de găină, împungeţi-l cu un ac şi scurgeţi cu grijă conţinutul; cînd e complet gol, turnaţi puţin nisip cernut, astfel ca oul să se umple un sfert. Astupaţi cu ceară albă găuricea făcută de vîrful acului şi aveţi un ou «ascultător». De pe un platou cu ouă, în faţa tuturor, veţi lua oul pe care îl cunoaşteţi şi, fără ca ceilalţi să simtă, veţi spune că oul acela e... «ascultător». Aşezaţi oul în picioare şi el va sta. Ridicaţi-l, scuturaţi-l uşor şi aşezaţi-l oblic. Va sta. Va sta, de asemenea, pe buza unei sticle, pe mînerul unui cuţit sau al unei linguri, pe deget, pe marginea mesei.

...primele monede din lume au apărut în Libia în secolul al VII-lea înaintea erei noastre? Prima monetărie a fost înfiinţată în Roma antică, lîngă templul Junonei-Moneta, de unde şi denumirea monedă?

...fotbalul era practicat cu multe secole înaintea erei noastre în China? Pe timpul împăratului Tsehing-Ti, el însuşi jucător pasionat, jucarea mingii cu piciorul (o minge de dimensiuni mici, din lemn) făcea parte din programul festivităţilor de aniversare a imperiului. Învingătorii primeau daruri, iar învinşii... lovituri de vergele!

...turnul Eiffel din Paris este asamblat cu 8 000 000 de şuruburi? Din opt în opt ani, acest turn este vopsit de sus şi pînă jos, ceea ce necesită trei vagoane de vopsea.

BERNARD SCHAW ŞI LIBRARUL

Dramaturgul Bernard Schaw se adresă odată unui librar, cerîndu-i relaţii despre o carte pe care voia s-o cumpere.

— E interesantă? întrebă autorul lui «Pygmalion».

— Nu ştiu, răspunse librarul.

— Cum, d-ta vinzi cărţi fără să le citeşti?

— Mă rog, zise librarul, dacă aş fi farmacist, mi-aţi pretinde oare sa gust toate medicamentele?

O PRODUCȚIE A STUDIOURILOR „BUCUREȘTI"

Texte din scenariul filmului

de MIHNEA GHEORGHIU

TUDOR

(Urmare din numărul trecut)

7. La palatul domnesc din București e zarvă mare din pricina zvonurilor despre moartea subită a lui Vodă Șuțu și despre răscoalele izbucnite în țară. Pe ulița mare a capitalei domnești, pe sub Turnul Colței, pătrunde o coloană de oameni cerînd «dreptate sau moarte!».
Este vestitul «marș al tîrgoveților» asupra curții domnești.

8. În realitate, domnitorul Șuțu este mort de trei zile, iar soția lui îl ține ascuns în iatacul înghețat, în așteptarea răspunsului de la Constantinopol asupra trecerii domniei în mîinile fiului ei.

9. Curierul doamnei Șuțu către Înalta Poartă, prin care cerea firman de domnie pentru fiul ei, a fost prins de oamenii lui Brîncoveanu. Acesta se înfățișează cu ipocrizie la cartierul general al lui Tudor de la Tismana, cerîndu-i să-i fie aliat în lupta împotriva «viperei de la București». Tudor i se alătură. Dar scopul lui este ca, după alungarea turcilor, să întoarcă armele împotriva otomanilor și a boierilor.

10. În oastea lui Tudor se înrolează oameni de toate stările: panduri, țărani, haiduci, meșteșugari, negustori și mici boiernași sărăciți de boierii cei mari.
La Padeș s-au adunat mii de luptători veniți să asculte cuvîntul lui Tudor Vladimirescu.
Proclamația de la Padeș este primul document revoluționar de importanță mondială din istoria Țării Românești.

11. Bine organizată și condusă, oastea lui Tudor cîștigă bătălie după bătălie, ajungînd la porțile Craiovei.

12. Hăituit de urmăritori, clucerul Dinu, omul lui Brîncoveanu, se refugiază în palatul băniei. Știind că Tudor va sosi aici, îl așteaptă ca să-l împuște.
Surprins de bătrînul Gîrbea, Dinu, unealta boierilor și a turcilor, este pedepsit cu o groaznică moarte, chiar în jilțul băniei.

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE AL REVISTEI „CRAVATA ROȘIE"
Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteș, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-șef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-șef adj.)

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

8 MARTIE

CRAVATA ROȘIE

Nr. 3 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

BIBLIOTECA CENTRALĂ
S.S.I.O.

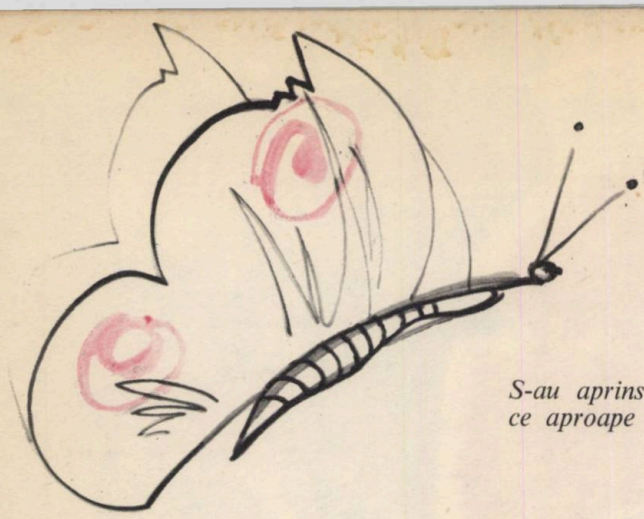

8 martie

de Veronica Porumbacu

S-au aprins în noapte stele,
ce aproape sînt de ele!

Numai să întind o mînă
şi-una-n palmă o să-mi rămînă.

Mamă, vrei de ziua ta
să-ţi aduc în dar o stea?

PATRIE, LUMINA MEA DINTÎI

Versuri: **CORNELIU ŞERBAN**

Muzica: **I. D. CHIRESCU**

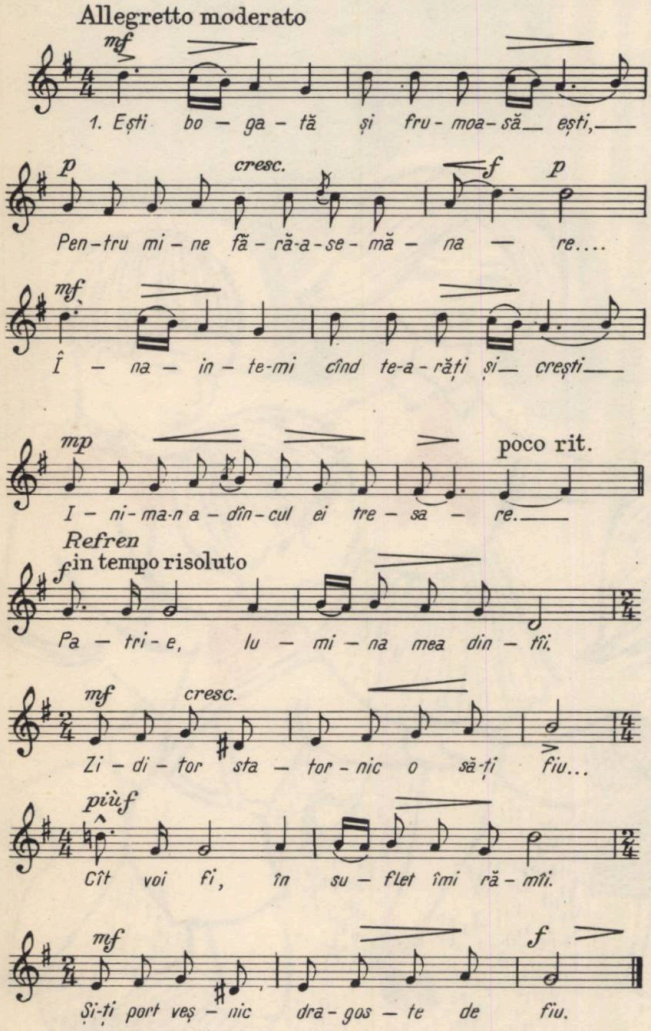

Tot ce ştiu prin tine-am cunoscut...
Plaiul tău mi-i leagăn şi mi-i casă,
Indelung obrazul să-ţi sărut,
Ca o mamă bună deci mă lasă.

GHIOCEŢI

de Ştefan Rănuleşcu

Vestea a dat-o un mesteacăn alb:
Că, pe la miezul nopţii,
Cînd îngheţase ţeapăn,
L-ar fi trezit o boare
Şi un miros de floare.
El, de ştiut, nu ştie
Cine-o fi fost să fie,
Dar poate să şi jure
Că noaptea, prin pădure,
Ar fi sunat din salbe,
Peste întinderi albe,
O fată, cineva.
Să fie Primăvara?
Unde a pus piciorul,
S-a dezgheţat izvorul.
Pe unde-a plutit caldă,
Uşoară, umbra ei, —
Zăpada albă, moale
S-a strîns în clopoţei,
Pe lujerii subţiri
Şi verzi de ghiocei.

CRAVATA ROŞIE

REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACŢIE

Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteş, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-şef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-şef adj.)

DREPTUL LA VIAȚĂ

de Nina Cassian

(fragment)

Trecute veacuri; lespezi de urgie.
Altminteri nu e chip să le mai spui.
Fierbea poporul în robia lui,
Femeia-n îndoita ei robie.

Femeia roabă la stăpînii mari
Și roabă la bărbat și roabă-n toate;
Născînd în cîmp un prunc cu ochi amari,
Veghind la vatra fără de bucate.

. . . . . .

Iar azi, femeia, ca-ntr-un lan mănos,
În sutele de ramuri ale muncii,
Aduce-nflăcăratul ei prinos
Și-și crește țara — și își crește pruncii.

Puternică-i și fără de zăgaz.
Prea mult a stat în fundătura vieții,
Ca să-i mai lase nopții vreun răgaz
În plină revărsare-a dimineții.

Iar pentru aceste lupte și dîrzenii
În care s-a călit ca un oțel,
Azi și pe ea o pot alege cetățenii
Să le conducă țara către țel.

Ei știu c-a plămădit-o-n veac poporul.
Că păcii va putea să-i fie scutul
Și c-amintindu-și lespedea, trecutul —
Va ști să făurească viitorul!

Mama

de Cicerone Theodorescu

Luăm ceaiul. Șase jumătate.
Pe noi ne-mbraci, prin casă strîngi.
... Cum ai tu vreme pentru toate
Și niciodată nu te plîngi?

Zici: — Tata-a fost în schimb de noapte.
În șoapte să vorbim, ce-ar fi?
... Dar greu e să vorbim în șoapte
Cînd sîntem droaie de copii!

Doi pionieri. Doi mici, de-o seamă.
... Și-așa de bine ne-ngrijești,
Că-ți spun vecinii: — Și ca mamă,
Tu tot fruntașă-n muncă ești!

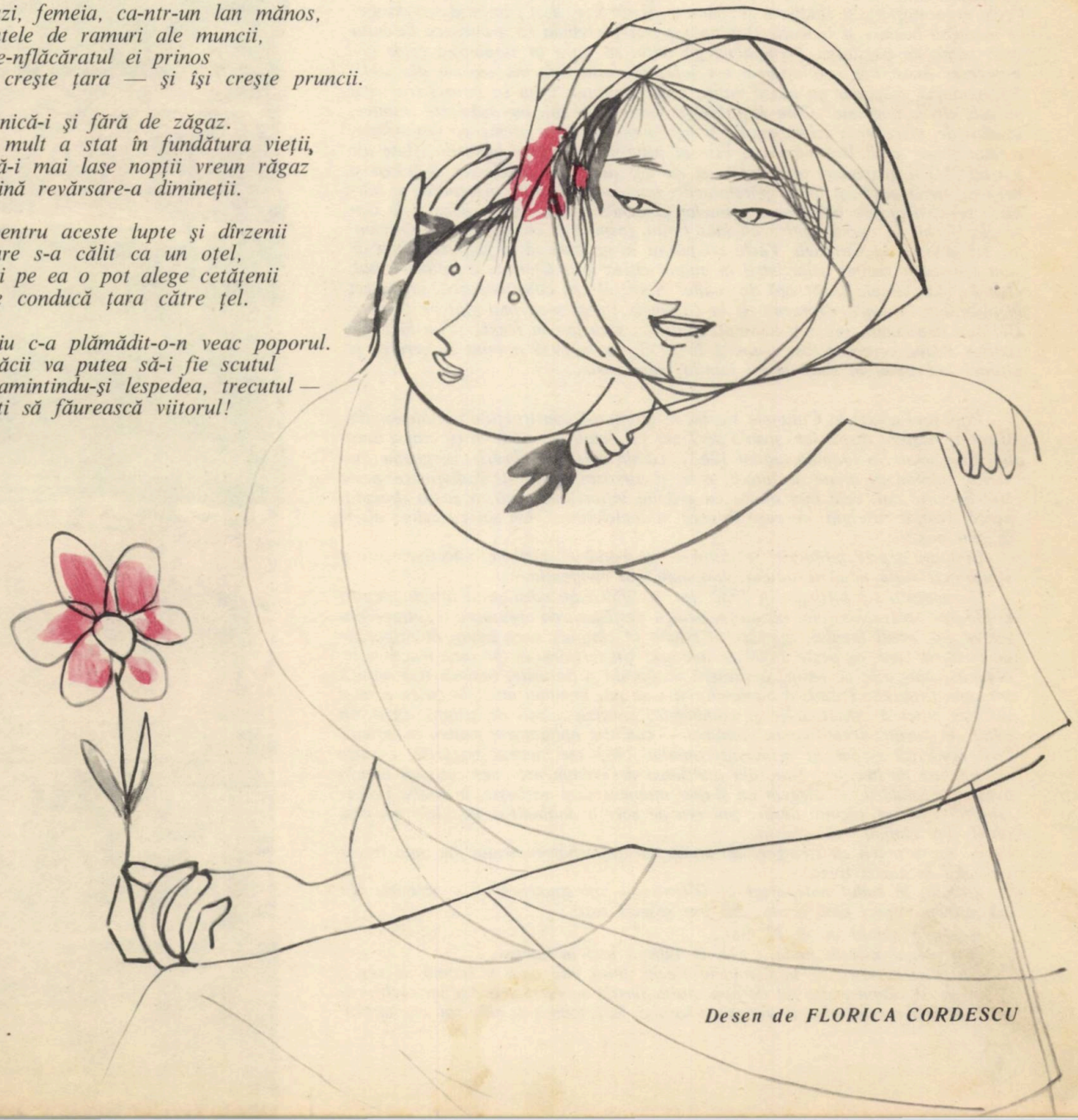

Desen de FLORICA CORDESCU

Popasuri și întîmplări la Catanele Vechi

ILIE PURCARU

tăpînii de ieri ai acestei cîmpii erau trei moșieri, dar oamenii care munceau pe acest pămînt, de fapt stăpînii de drept, se confundau în vechime cu însăși vechimea cîmpiei.

Sîntem la Catanele Vechi, în Oltenia, lîngă Dunăre. Se pare că oastea tînărului Alexandru Machedon a trecut și pe aici, de vreme ce grîul e în pai cît trestia, iar țărîna ascunde monede vechi și fragmente de vase care mărturisesc legăturile cu vechii greci și romani. Dar rodnicia cîmpiei de azi este fapta miilor de colectiviști, maeștri ai recoltelor bogate, oameni care știu să folosească cu pricepere știința și tehnica epocii socialiste, făurind cu ajutorul ei belșugul pentru toți.

Istoria fericită a satului începe de aici, de la colectivizare. La Catanele Vechi erau moșieri, și chiaburi, și foamete, și sărăcie, deși pămîntul era darnic, iar oamenii harnici și iscusiți. Dar un sat întreg trebuia să hrănească lăcomia unui pumn de bogătași. Trebuia ca pămîntul să intre în stăpînirea celor ce-l muncesc. Acest act revoluționar s-a înfăptuit prin reforma agrară din 1945. Totuși micul gospodar nu putea munci bine pămîntul. Cum să întorci tractorul pe cele cîteva pogoane? Cum să folosești semințe de soi, îngrășăminte chimice, insecticide, priceperea tehnicianului și agronomului într-o asemenea gospodărie, a unui singur om? Dar pămîntul este al tuturora, ca toate bunurile sfinte ale patriei. Micii gospodari au înțeles că nu pot aduce în casele lor fericirea și belșugul decît dacă își unesc pămînturile, unindu-și totodată priceperea și hărnicia. Vestea despre înființarea primelor gospodării colective a ajuns și la Catanele Vechi. În cursul anilor au luat ființă gospodării colective și în Oltenia, iar oamenii de la Catanele Vechi au pornit în grupuri să le viziteze. Cum de s-au îmbogățit vecinii colectiviști în numai cîțiva ani? Cum de a înflorit satul, cum de rîde cîmpia încărcată de roade? Secretul era colectivizarea, un secret la îndemîna tuturora. Oamenii de la Catanele Vechi n-au mai stat pe gînduri. Cei mai îndrăzneți, cei mai luminați dintre ei s-au pus în frunte și au luat inițiativa. Prima cerere a fost semnată în 1952, iar în 1959 a venit cu cererea și ultimul individual în sînul marii familii colectiviste.

*

Poposind astăzi la Catanele Vechi, te întîmpină construcțiile noi ale satului. Casă de nașteri, dispensar, școală de 7 ani (și, lîngă ea, clădirea cu etaj a liceului, inaugurată în toamna anului 1963), cămin cultural, librărie, magazine moderne, stadion cu arene de fotbal, volei și atletism, stație de radioficare, peste 300 de case noi, cele mai multe cu grădini înflorite în față, o șosea dreaptă, parcă trasată cu rigla, pe care fulgeră motocicletele... Un sat ca atîtea altele în anii noștri.

Și toate aceste înfăptuiri se datoresc gospodăriei agricole colective, care a statornicit viața nouă a satului, ridicîndu-l la civilizație.

Gospodăria s-a înființat în 1952, iar în 1959 cuprindea satul întreg. Pentru împlinirea străvechilor lui năzuințe, pentru desfășurarea creatoare a tuturor puterilor lui, omul locului, adevăratul stăpîn al cîmpiei, avea acum la dispoziție un teritoriu vast, de peste 2 000 de hectare. Un teritoriu de pe care tractoarele, alungînd plugurile de lemn, șterseseră răzoarele și haturile, redîndu-i-se naturii armonia firească. Totodată oamenilor li s-au pus în mîini uneltele cu care să-și dubleze puterea: tractoarele și combinele, poveștele cărții de știință. Încă din 1960 s-a pornit electrificarea comunei — condiție obligatorie pentru o agricultură modernă —, iar în primăvara anului 1963 au început irigările, extinse azi pe sute de hectare. Dar, din mulțimea de evenimente care compun istoria acestei gospodării, să alegem un singur moment care vorbește, în limba nedezmințită a faptei, tocmai despre puterea pe care a dobîndit-o, în zilele noastre, omul din cîmpia colectivistă.

... Am urmărit cu strîngere de inimă variațiile barometrului din anul trecut cu ochii în zarea toridă.

«Acolo, în sudul îndepărtat al Olteniei — îmi spuneam — e secetă». Nu mă puteam repezi pînă acolo, dar îmi soseau vești.

N-a mai plouat de la 17 mai...

N-a plouat nici în iunie... nici în iulie... nici în august...

Un prieten, venit de la Catanele Vechi, mi-a mai adus o seamă de vești: Dunărea își vlăguise debitul de apă, balta fertilă se retrăsese, iar un cerb prăpădit de sete a venit pînă la marginea satului, fără teamă de cîini sau de oameni.

FRUMOASĂ EȘTI, PATRIA MEA !

Se împlinesc 15 ani de la ședința plenară din 3-5 martie 1949 a C.C. al P.M.R., care a adoptat rezoluția asupra sarcinilor partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii.

Ilustrație: N. NO BILESCU

L-au adus cîțiva copii, leșinat, la dispensarul veterinar, iar doctorul l-a îngrijit cu dragoste.

Dar ce se întîmplase, mă întrebam, cu miile de oi ale gospodăriei, cu miile de porci, cu miile de păsări? Ce se întîmpla cu porumbul, peste care de atîtea săptămîni nu căzuse nici o bură de ploaie?

Prietenul venit de la Catanele Vechi nu putuse căpăta nici un răspuns. Nu era chip să stai de vorbă nici cu Mihai Pădureanu, președintele, nici cu ceilalți. Se aflau toți, zi și noapte, pe cîmp, muncind împreună cu tractoriștii, răscolind țărîna fierbinte, în valurile de colb și nisip. Orișicare om teafăr, bun de muncă se afla în acele zile pe cîmp.

În ciuda secetei, colectiviștii de la Catanele Vechi au strîns producții record pentru acest an de secetă. Producții bune au dat și viile. Vagoane de struguri, au adus gospodăriei venituri de sute de mii de lei. Oamenii înfrînseseră seceta. Atraseseră din nou pămîntul vitregit, îi dăduseră mai multe îngrășăminte naturale și chimice, care-i regeneraseră sevele. Extinseseră, de asemenea, irigațiile; mari pompe de aspersiune ridicaseră apele Dunării la nivelul cîmpiei, împingîndu-le spre interior, obligîndu-le să fertilizeze țărîna arsă de arșiță, revărsînd asupră-i ploile artificiale, și pămîntul — în ciuda secetei — i-a răsplătit.

Trăinicia drumului agriculturii socialiste s-a verificat astfel încă o dată cu prisosință.

Omul a devenit stăpînul deplin al pămîntului, strălucind în grădina lui înflorită ca un stăpîn adevărat.

Iată omul de azi, iată roadele lui!

Gospodăria colectivă din Catanele Vechi este astăzi ceea ce se cheamă o «gospodărie milionară», o gospodărie ale cărei fonduri, cifrate la milioane de lei, slujesc la bunăstarea tuturor membrilor.

... Toate acestea mi le povestea președintele gospodăriei, Mihai Pădureanu, în timp ce călătoream prin sat și pe cîmp. Călătoream confortabil în automobilul gospodăriei, și omul de lîngă mine, bărbatul acesta în vîrstă, scund, dar puternic, cu păru-i alb fluturînd tinerește în vîntul care izbea prin geamul deschis al mașinii, îmi oferea o grăitoare imagine a drumului pe care l-a parcurs omul locului în epoca noastră. Mihai Pădureanu, țăranul cu șapte clase primare, omul care zgîria pămîntul cu plugul de lemn, are azi, pe lîngă hărnicia lui veche, cultura unui agronom, pregătirea unui bun organizator, spiritul de răspundere al unui adevărat comunist, comandînd înflorirea agriculturii pe un teritoriu de 2 000 de hectare.

Iar băiatul cel mare al aceluiași Mihai Pădureanu e student în ultimul an la agronomie: la toamnă va fi inginer. Poate aici, la Catane, poate la Celeiu sau Cîrna, poate la Izlaz.

*

Înainte de a pleca din Catane, s-ar cuveni — după ce am stat de vorbă cu președintele — să ne oprim la un simplu colectivist...

Să ne oprim, iată, la omul care odinioară era cel mai sărac din comună, fiind trecut în dosarele primăriei la rubrica celor fără pămînt. (N-avea nici un petic de ogor, nici o palmă măcar!) Îl cheamă Voicu Marin; nea Voicu are vreo 60 de ani și nu numai că n-avea pămînt, dar, oricît ar părea de necrezut, n-avea nici măcar casă. Trăia într-un bordei făcut din frunze și crengi, undeva, lîngă Dunăre, pe malul bălților singuratice și fără sfîrșit. Azi locuiește într-o casă nouă, cu patru camere mari, ridicată prin munca lui de colectivist, Și iată-i, pe scurt, povestea, pe care mi-a depănat-o el însuși, cu arta unui veritabil erou sadovenian.

E și el, în felul lui, un erou din Sadoveanu, adică unul dintre umiliții de demult, luptîndu-se veșnic cu o soartă întunecată, dar căzînd mereu sub apăsările ei.

... Deși n-avea pămînt, s-a încăpățînat să nu muncească la bogătași. Voia să fie liber, să nu dea nimănui socoteală. Avea barca lui, avea cîteva undițe, avea și niște vîrșe bine pitite prin sălcii, avea un bordei în malul bălții, un cîine, o capră și cîteva găini, își putea lua deci îndrăzneala să trăiască de unul singur, între apă și cer. Mic de statură, bine legat, dar cu mîini subțiri și delicate, nea Voicu își luase, astfel, toate asigurările pentru o viață ferită de canonul muncilor grele, pentru o viață de libertate și liniște.

Încercarea însă, cum era și firesc pentru acele timpuri, nu-i reușește. Jandarmii îi descoperă vîrșele pitite în sălcii, îl declară «contrabandist», supunîndu-l la umilințe și persecuții. Nea Voicu nu mai are voie să pescuiască. Nu mai e primit să lucreze nici de moșieri, ca un «deocheat» ce era. Trăiește de azi pe mîine, muncește pe unde poate, pe apucate, săturîndu-și foamea, ca pasărea cerului, cu cîteva boabe. Nea Voicu se închide în el, se înăsprește, îi ocolește pe ceilalți oameni, privește împrejur cu ochi întunecați.

Sfîrșitul acestor întîmplări se scrie o dată cu nașterea gospodăriei agricole colective. *Nea Voicu e chemat să ia parte la viața nouă a satului și, o dată colectivist, devine în scurtă vreme un altul. Harnic muncitor în brigada de cîmp, fruntaș în fiecare an și în fiecare campanie — și dînd ajutor, în sezoanele de vîrf ale pescuitului, și brigăzii piscicole —, el își găsește vreme și pentru activitățile închinate înfloririi comunei. Muncește voluntar la construirea liceului (deși el, personal, n-are copii pe care să-i învețe carte), face parte și din echipa de fluieraș a căminului cultural, iar la începutul lui 1964 a fost cooptat în consiliul de conducere al gospodăriei.*

DRAGI PRIETENI

Pretutindeni în țară pionierii se străduiesc să îndeplinească condițiile pentru obținerea distincțiilor pionierești. Despre străduințele și realizările lor vrem să vă vorbim în știrile de mai jos.

« a) *Să învețe bine, să aibă media generală de cel puțin 7,* medii de trecere la toate obiectele, *la purtare nota 10,* iar la limba romînă, matematică, fizică, istorie, geografie, cunoștințe agricole, medii *de la 7 în sus*».

(Din Instrucțiunile cu privire la acordarea distincțiilor pionierești.)

NICI O ABSENȚĂ — NICI O ÎNTÎRZIERE

Noi dorim ca întreg detașamentul nostru să învețe din ce în ce mai bine. Ne-am dat seama cît de mult ne poate ajuta la aceasta o cît mai bună folosire a orei de clasă și am hotărît într-o adunare de detașament să nu mai avem nici o întîrziere, nici o absență nemotivată. Totuși, Marinescu Vasile și Georgescu Cristian continuau să întîrzie și de multe ori lipseau. Mai erau și alții cu purtări asemănătoare. Ne-am dus pe la ei acasă și am discutat, i-am chemat în fața adunării de detașament. Pe de altă parte, tovarășul diriginte i-a vizitat acasă și a stat de vorbă cu părinții.

Acum, în clasa a VI-a lucrurile merg cu mult mai bine: nu mai avem întîrzieri, nici absențe nemotivate. Asta înseamnă că vor fi cît mai multe medii de 10 la purtare, că și mai mulți pionieri vor îndeplini una dintre principalele condiții pentru obținerea distincției: învățătura.

Colectivul de conducere al detașamentului clasei a VI-a, Școala de 8 ani nr. 18 București

LA OBIECTUL AGRICULTURA

O materie mult îndrăgită la Școala de 8 ani din Ghermănești este obiectul agricultura. Ștefan Ilie, Șerban Fl., Dima Vasile și alții sînt în frunte. Anul acesta ei fac zootehnie. Pentru a reține mai bine cele învățate la ore, detașamentul de pionieri face adunări, vizite la gospodăria colectivă. Pionierii și școlarii se opresc îndelung la sectorul zootehnic. Le place să vadă cu cîtă pricepere se lucrează aici. Uneori ajută și ei la hrănirea vitelor și a viteilor. Acum întreg detașamentul și-a propus ca toți pionierii să aibă la agricultură numai note de la 7 în sus.

Le dorim succes.

CERCUL MICILOR GEOGRAFI

Cercul micilor geografi din școala noastră ne ajută să ne lărgim cunoștințele la obiectul geografie, la care dorim să avem cu toții cel puțin media 7.

Eu fac parte din acest cerc de puțină vreme. Împreună cu prietenii mei, lucrăm acum la un album dedicat țării noastre. El este alcătuit din fotografii care prezintă cele mai noi construcții și obiective industriale din fiecare oraș. Pentru vacanța de primăvară plănuim o excursie la Hunedoara, Brașov, Cluj. Vom vizita, de asemenea, Orașul Victoria. O să vă povestim impresiile...

NAN VIORICA
Școala de 8 ani nr. 2 — Tg.-Mureș

«f) *Să facă parte dintr-o formație cultural-artistică din școală*».

(Din Instrucțiunile cu privire la acordarea distincțiilor pionierești.)

«h) *Să fie purtător al insignei de «Polisportiv» și să facă parte dintr-o echipă sportivă* (volei, handbal, fotbal, oină etc.)»

(Din Instrucțiunile cu privire la acordarea distincțiilor pionierești.)

ÎN VÎRTEJUL JOCULUI

«Istoria» echipei de dansuri de la Școala de 8 ani din Ciheiu, regiunea Oradea, e scurtă. Echipa a luat ființă acum cîțiva ani, dar s-a făcut repede cunoscută, ocupînd de mai multe ori locul întîi pe regiune la concursul cultural-artistic al pionierilor și școlarilor. Programul ei, deosebit de frumos, este alcătuit din jocuri populare specifice Ciheiului, învățate de la moș Ciurdaru, de la nana Gaja Floarea și alți colectiviști, buni cunoscători ai dansului de prin partea locului.

O VIE ACTIVITATE SPORTIVĂ

În unitatea noastră se duce o vie activitate pentru obținerea insignei de polisportiv. Pentru aceasta, cu ajutorul tovarășului profesor de educație fizică, am organizat zile speciale pentru probele sportive.

În unitatea noastră există și o bună echipă de handbal. Ea a obținut locul I pe oraș și locul II pe raion la concursurile care au avut loc.

SOARE MIRCEA
Școala de 8 ani nr. 1 — Cernavodă

Ilustrații: PUIU MANU

« d) *Să participe la acțiuni de folos patriotic, ca: înfrumusețarea școlii, a satului, la îngrijirea parcurilor,* să participe la strîngerea fierului vechi, a maculaturii, să ajute G.A.C. și G.A.S. la strîngerea recoltei, a fructelor, a legumelor, să ajute la creșterea viermilor de mătase, la îngrijirea albinelor și la strînsul plantelor medicinale (obligatoriu 4 acțiuni din cele de mai sus, în funcție de specificul localității).»

(Din Instrucțiunile cu privire la acordarea distincțiilor pionierești.)

Țara mea ca o grădină

LA ȘCOALA DE 8 ANI Nr.16 — SIBIU

În numărul din luna februarie al revistei «Cravata roșie» am aflat despre inițiativa pionierilor de pe Calea Griviței din București. Ne-am hotărît să facem și noi ceva asemănător.

De îndată am și pornit la lucru. În afară de îngrijirea de iarbă și flori din curtea școlii, am luat în grija noastră toate spațiile verzi din preajma școlii. De asemenea, am făcut muncă de folos patriotic în parcul «Sub arini», unde am ajutat la curățirea aleilor.

Corespondentă:
CHIRA MIHAELA
Școala de 8 ani nr. 16 — Sibiu

La Școala nr. 166 din Giulești — București

În urma inițiativei luate de pionierii griviteni și pionierii din cartierul Giulești, raionul 16 Februarie, au pornit la acțiune. Ei s-au angajat să se îngrijească de spațiul verde dintre blocuri și de puieții plantați acolo... De asemenea, vor planta și alți puieți. Pionierii vor mai ajuta grădinarilor la așternerea gazonului și la sădirea florilor. Dar acțiunea nu a rămas doar în cadrul școlii.

Într-o adunare s-a hotărît ca toți pionierii care locuiesc în blocuri să crească panseluțe, petunii și gura leului pe balcoane, în jardiniere. Ei vor convinge și pe ceilalți cetățeni din blocuri să facă la fel. Pionierul Grigorescu Emanoil, împreună cu colegii săi Marin și Ursu Lucian au oferit locatarilor din blocul 21, Scara A, semințe și răsaduri crescute de ei.

Hotărîrile adunării au fost primite cu entuziasm de toți pionierii.

AU PORNIT ȘI EI LA LUCRU

Într-una din duminicile lunii martie, în parcul cinematografului celui nou din Giulești au putut fi văzuți sute de pionieri care au pornit la înfrumusețarea cartierului lor. Sub îndrumarea grădinarilor și specialiștilor, pionierii de la Școlile nr. 163 și medie nr. 25 din Giulești au săpat gropi pentru puieți și au împrăștiat o parte din pietrișul adus pentru a fi așternut pe alei.

Și în balcoanele blocurilor au început să apară primele jardiniere. Faptul pare simplu. Cu toate acestea, a fost nevoie de stăruință. Iată-i, de pildă, pe pionierii Popa Aurel, de la Școala nr. 163, sau Crăciun Victoria, de la Școala medie nr. 25. Atunci cînd au început acțiunea în blocul lor, afară era încă iarnă, ger, zăpadă. Nici nu te trăgea inima să vorbești de flori. Cu toate acestea, ei n-au dat înapoi. Au luat legătura cu responsabilul de scară, au bătut la ușile tuturor cetățenilor, le-au recomandat cooperativa la care se pot confecționa jardinierele. Unii cetățeni... au uitat. A fost din nou nevoie să meargă la ei. Alții se plîngeau că nu au semințe sau răsaduri. Acestora, cei doi pionieri le-au oferit semințe și răsaduri crescute de ei. Asta e «istoria» jardinierelor apărute în balcoanele blocurilor din Giulești.

Ca Popa Aurel sau Crăciun Victoria sînt și alți zeci și zeci de pionieri. Ca și ei, pionierii Loghin Alexandru, Tabacu Ion, Teodorescu Georgeta, Bărbulescu Cristian Eugen, de la Școala nr. 163, Rotaru Ilie, Semeniuc Elena, Constantinescu Dan, de la Școala medie nr. 25, și mulți, mulți alții au făcut să răsară flori în balcoanele cetățenilor de la blocurile 4, 5, 7, 8, 29 etc. din frumosul cartier Giulești.

Să stăm de vorbă fără catalog

Cum să ne ajutăm colegii la învățătură?

M. SÎNTIMBREANU

Întîi și întîi o altă întrebare...

Oare nu sînt tovarășii profesori? Oare nu sînt orele de meditație, de consultație? Totuși această întrebare există, pentru că și pionierii pot da, într-un fel, ajutor colegilor mai slabi la învățătură.

Îi ajutăm pe colegii noștri rămași în urmă din datorie, din sentimentul răspunderii pentru tot ce ne înconjură, pentru că e vorba de propria noastră onoare și a colectivului din care facem parte.

Pionierii cunosc prea bine această datorie și de aceea și sînt puțini care spun: «mie nu-mi pasă». De aceea vom discuta azi despre cei care nu știu cum să-și ajute colegii. Ei doresc s-o facă, încearcă, se chinuie adesea, dar rezultatele sînt neînsemnate. Și atunci? Atunci descurajează, silința e înlocuită cu formalismul, munca temeinică de ajutorare cu plictisul, plictisul cu enervarea, iar aceasta, în cele din urmă, cu capitularea, cu abandonul.

Există nu numai dorința, dar și priceperea de a ajuta...

Priceperea de a ajuta începe aproape... medical, prin stabilirea diagnosticului. În ce constă «boala»? Care sînt lipsurile? Și care e originea lor? Unde e localizată șubrezenia? Care este vechimea ei? Pe scurt, de unde provine rămînerea în urmă? Care sînt izvoarele ei în fiecare caz? Vedeți, aici nu este vorba de a arunca pur și simplu un colac de salvare «omului peste bord» — ar fi extrem de simplu —, ci de a cerceta, de a dibui adesea, de a descoperi în cele din urmă răul, stînca submarină ce a provocat naufragiul.

Înflăcărarea neînsoțită de răbdare nici nu poate trece pragul întrajutorării. Nu, nu poate fi vorba de un ajutor eficient dacă ne mulțumim cu cîrpeli de la o zi la alta — de pildă, în «ajun» — sau de la o oră la alta, de pildă pentru «ascultarea» salvatoare a unei medii dezechilibrate.

Sînt, de exemplu, unii campioni ai rămînerii în urmă recrutați din categoria celor care nu învață pur și simplu. Sînt cei care între a fi școlar și a învăța nu au făcut, în ceea ce-i privește, nici o legătură. (Sau, dacă au făcut-o, o desfac după bunul lor plac.) Ei nu sînt de loc numeroși (să zicem, unul pe clasă), dar sînt greu de convins. Acestora nu le ajunge o «injecție» oarecare.

E oare cazul pentru respectivul, colegii sau un pionier bun la învățătură să-și sacrifice timpul? Să smulgă din timpul său destinat jocului sau lecturii pentru a face exerciții la matematică, probleme de fizică sau chimie cu un școlar care poate foarte bine să învețe și singur, dar nu vrea? Firește, răspunsul e categoric: nu. Ce e de făcut atunci? În cazul acesta, este vorba de stîrnirea interesului pentru învățătură și cred că primul ajutor nici nu e cel didactic. În aceste cazuri — rare, ce-i drept, dar intolerabile — este vorba în primul rînd de a trezi conștiința celui în cauză. Oare clasa, școala este un teritoriu aparte, o insulă a «copilăriei nepăsătoare»? Nu, ea este legată prin mii de fire de viață. Aici nu este chestiunea unei corigențe față de catalog, ci în fața întregii societăți, în fața tuturor oamenilor muncii. Obligați-i să gîndească asupra acestor lucruri, să-și spună părerea și, dacă n-o fac, spuneți-le voi, răspicat, părerea voastră. S-ar putea în rare cazuri, firește (pentru că nu se poate ca opinia colectivului să nu zguduie conștiința unui coleg), ca răspunsul să fie: «Ce vă privește?» Ei bine, după părerea mea, tocmai aici, în acest punct, trebuie de-abia începută lupta.

— Cum, nu mă privește? Am fost crescut să mă «privească» tot ce se petrece în jurul meu. Ești în coloana noastră — acum înregistrat în catalog, mîine fără catalog și, judecîndu-te pe tine, oamenii ne vor judeca și pe noi, colectivul tău. Zici că nu ne privește dacă ne faci de rîs? O să-ți dovedim că ne privește. Vom ridica obloanele nepăsării tale pentru a pătrunde lumina; pentru a păstra echipa. Vino cu noi pe un șantier, într-o uzină, la o școală serală... Ne vom strădui ca imaginile acestea să nu-ți rămînă doar pe retină. Și nici să-ți adoarmă sub pleoape.

E, cred, primul timp al reanimării, al dezmorțirii: contactul cu frontul desfășurat al muncii.

Cele mai frecvente cazuri nu sînt însă acestea din specia nesimțitorilor, ci a dezorientaților. Există numeroși școlari care învață, dar rezultatele sînt slabe. Și în aceste cazuri trebuie pus un diagnostic. Ce se întîmplă? Ce s-a putut întîmpla? Multe...

Iată un asemenea «caz». Scoasă la lecție, Viorica n-a răspuns precis la nici o întrebare. Mai precis, a răspuns anapoda. Profesorul era pe punctul să o trimită în bancă, cînd cineva din clasă, o fată, s-a ridicat:

— Știe perfect. Am învățat împreună, am

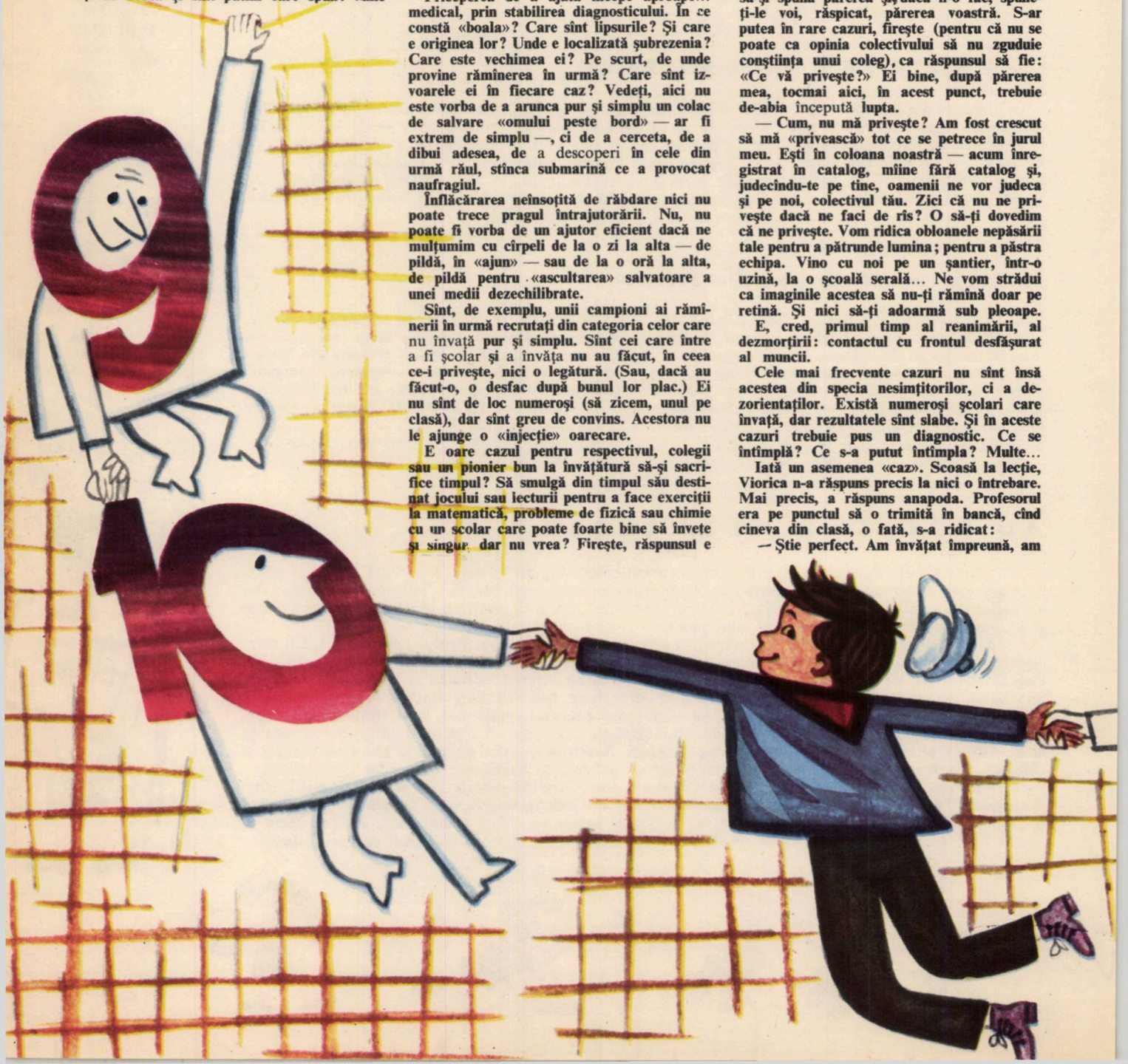

ascultat-o eu. Mi-a spus toată lecția, cuvînt cu cuvînt, fără nici o greșeală. Lăsați-o să o spună de la început, de la titlu, fără întrebări.

Profesorul a ascultat-o așa. Și? Viorica a răspuns ca în carte. Mă uitam nu la ea — cred că în două minute de turuială n-a găsit nici secunda să respire —, ci la «tutorul» ei. Fața i se luminase toată. Era fericită că o ajutase pînă la capăt: și acasă, dar și în impasul ascultării. «Îi dă zecele de care are nevoie!» — jubila colega. Imi pare rău, vorbi profesorul. Nici așa nu-i bine.

Profesorul avea dreptate, aprecierea era severă, dar îndreptățită. O lecție nu trebuie spusă după o memorare mecanică, ea trebuie înțeleasă, neapărat înțeleasă. Altminteri e ca și cum te îmbarci să faci înconjurul lumii într-un sac.

«E greu de cap», «n-are ținere de minte», «nu prinde» etc. Sînt alte expresii nu o dată auzite din partea celor care, trebuie spus, nu-și precupețesc timpul și energia pentru a-și ajuta colegii. Și în acest caz concluzia lor e greșită. De ce? Ei au ridicat schele, au început să zidească și totul s-a prăbușit. Ce vină au ei? veți întreba. Una elementară: nu poți construi fără fundație, fără temelie. Nu poți păși pe terenul algebrei fără sprijinul aritmeticii, nu poți înțelege o lecție anumită la istorie fără cunoașterea evenimentelor anterioare. Nu poți face față la geografia continentelor fără cunoașterea geografiei fizice, nu poți stăpîni limba romînă stînd permanent cu spatele spre gramatică etc. Organizînd ajutorarea unui coleg la învățătură este absolut necesar să descoperiți: «ce știe bine?», «ce știe aproximativ?», «ce nu știe?»

Am asistat la una dintre acele scene de «condoleanțe» ce se desfășoară mai întotdeauna la căpătîiul unei corigențe și care exprimă o solidaritate puțin înțeleaptă.

— Putea să-i dea 5... E drept, gramatică nu știe, dar la literatură povestește orice.

— De cînd știți că nu știe gramatică? Întrebarea îmi stătea pe buze, dar am primit răspunsul din corul bocitoarelor.

— Gramatică n-a știut niciodată...!

«Victima» nedreptății profesorului își stăpînea cu greu lacrimile.

După părerea mea, n-ar fi trebuit mai mult de patru-cinci după-amieze pentru că băiatul să înfiripe ființa de cristal a gramaticii. Vedeți? Aici este importantă înnodarea firelor rupte, țeserea golurilor, consolidarea cunoștințelor prin exerciții... Evident, muncă grea. De aceea, cînd îi sufli sau îi oferi temele spre copiere, te minți socotind că l-ai ajutat, iar pe el, care, chipurile, s-a descurcat, îl derutezi.

Și pentru că a venit vorba despre «cine răspunde?» puteți să aveți surpriza să auziți, într-un caz ca cel de mai sus: «Am rămas corigent pentru că... nu m-a ajutat colectivul».

Mai sînt și unii care cred că ei, personal, n-au nici o răspundere asupra felului în care învață. Ei trebuie să stea doar cu gura căscată, iar colectivul trebuie să aibă mare grijă ca para (eventual mălăiață) să-i pice drept în gură. Asemenea cazuri trebuie pur și simplu satirizate și combătute.

Dar să mergem mai departe. Mulți, poate cei mai mulți, își datorează insuccesele la învățătură metodelor greșite folosite pentru a învăța. Nu știu să învețe. Iau notițe, e drept, își scriu și temele, adevărat, citesc, indiscutabil. «Mai mult ce să fac?» — își frîng ei mîinile neputincioși. Ce să facă? Să le pună în ordine! Nu ține de cald nici să pui căciula în picioare și nici să tragi ciorapii peste cizme. Ce timp irosit, de pildă, să faci întîi temele, apoi să înveți din manual! Și ce primejdioasă iluzia că, din moment ce ai făcut și una și alta, ți-ai pregătit lecțiile...

Și pe aceștia cum îi putem ajuta? În această privință, o adunare cu tema: «Cum învăț eu?», la care să ia cuvîntul fruntașii, ar da roade, cred. Ar fi o confruntare a metodelor lor bune și a rezultatelor pe care le obțin. Dar confruntarea cea mai bună rămîne tot cot la cot. Cel ajutat vede practic, la masa de lucru, cum se înșiră operațiile, care e ordinea lor, își formează «deprinderea» de a proceda la fel.

Și alte probleme...

Am subliniat cuvîntul de mai sus, pentru că el ne indică totodată și răspunsul la întrebarea «pînă cînd» ajutăm? Pînă cînd colegul nostru se deprinde să lucreze independent de noi. Ajuți pînă cînd dobîndești convingerea că cel ajutat «merge» singur, că se autocontrolează, că acest autocontrol e sistematic, bine făcut și ai garanția că te poți depărta. A te suprapune mai mult nu e decît pisălogeală, iar mai puțin înseamnă să lași lucrul la jumătate.

Mai sînt, într-adevăr, și alte probleme. Multe. Dar nu putem încheia înainte de a vorbi despre unele atitudini. În privința ajutorului colegial, nu putem lăsa deoparte tocmai... colegialitatea. Aerele de superioritate, bruftuluirea celui ajutat («ah, îmi pierd timpul cu tine!», «ce blestem pe capul meu!» etc.) nu au ce căuta între colegi. Dimpotrivă, ajutorul presupune delicatețe, discreție și stimă tovărășească, calm și răbdare. Cereți ajutorul detașamentului, al grupei, raportați periodic situația, sfătuiți-vă cu tovarășii profesori. La o oră de consultații l-am întîlnit pe cel mai bun elev din clasă.

— Tu? Ce cauți aici? l-am întrebat surprins.

— Vreau să mă sfătuiesc cu tovarășul profesor asupra felului în care trebuie să-l ajut mai bine pe Bălănel.

Mi-am dat seama în clipa aceea că pe nedrept elevii fruntași ocolesc orele de consultație. Mai mult, că cel mai bun sfetnic, «comandantul» ajutorului între colegi, este profesorul.

Nu pot încheia convorbirea noastră înainte de a sublinia că întrajutorarea e un nesecat izvor de satisfacții. Și credeți că numai satisfacția datoriei împlinite? Am întîlnit-o de curînd pe Bodică Suzana, o vrednică pioneră din clasa a VI-a.

— Ce-ți mai face prietena pe care o ajutai? am întrebat-o, cunoscînd cîte ceva din momentele «dramatice» ale acestui ajutor.

— Foarte bine, mi-a răspuns. Acum ajută ea pe alții. Mîndria și bucuria nobilă a răspunsului ei vi le urez tuturor.

... Se apropie încheierea trimestrului doi. Bate zefirul primăverii, fluturînd afișele noului anotimp. Vor veni curînd zilele calde cu ispitele lor: colțul ierbii sub crampoane, cămașa bicicliștilor umflată de vînt. În acest cadru veți da bătălia finală. Ridicați pe o nouă treaptă preocupările voastre pentru situația la învățătură a întregului detașament.

De curînd am văzut într-o școală o adevărată foială în Camera pionierilor. «Unde e lozinca de anul trecut? S-o punem la vedere!» Era vorba de lozinca: «În clasa noastră, nici un corigent!» Mi-a plăcut nespus atitudinea președintelui:

— N-o mai căutați. Textul e depășit.

— ? ?

— Vom face alta: «În clasa noastră, nici o medie sub 7!»

Afară, vă rog să mă credeți, cîntau cintezoii. Departe, în zarea școlii, tractoriștii luau în primire fronturile de lucru. Și copiii? Începeau și ei campania de primăvară. Țînteau și ei recolte mai bogate...

Ilustrație: D.DOBRICĂ

SCOBITORILE

Prin ocheanul lui Sfîrleză

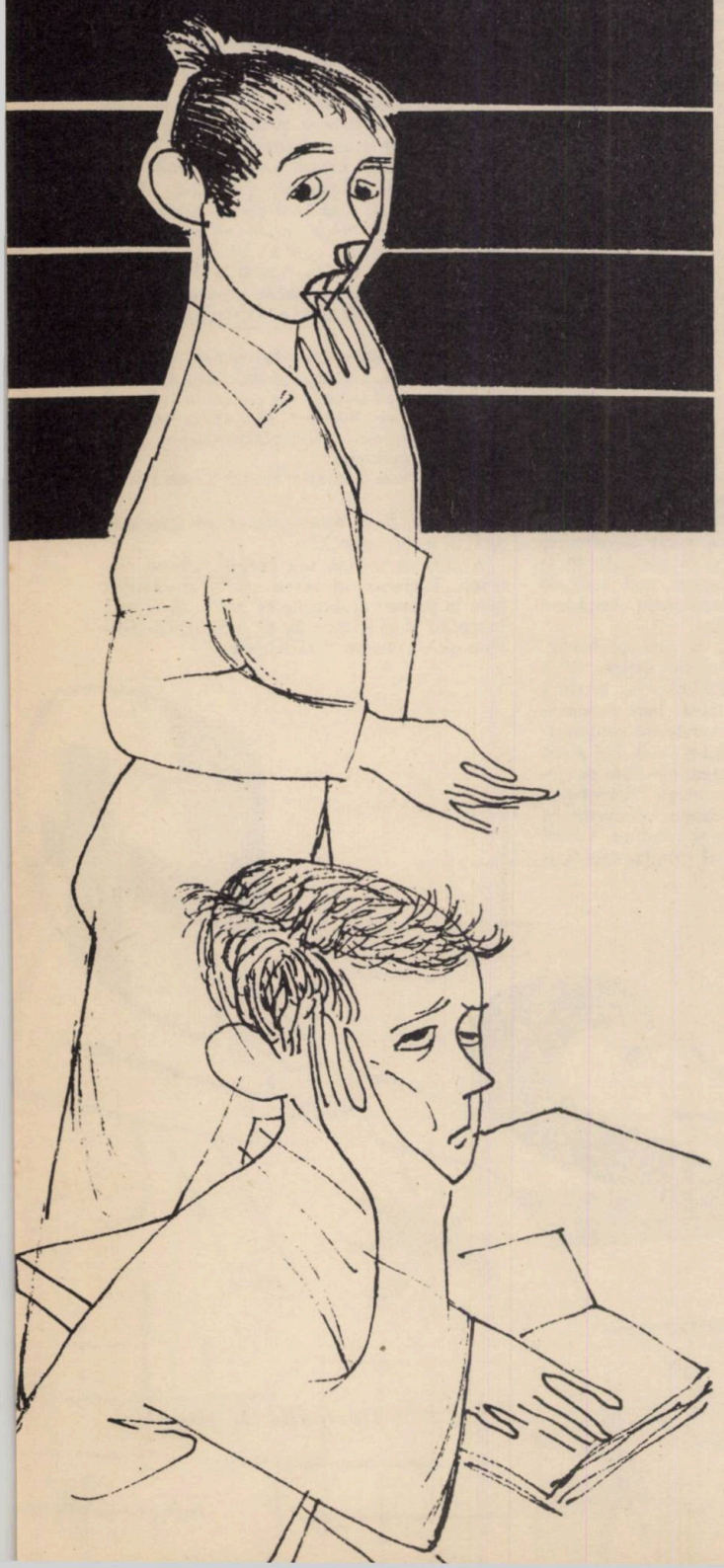

«Devotament şi ingeniozitate» — acele două cuvinte ar fi putut fi oricînd brodate cu fir de aur pe steagul, ce-i drept, destul de zdrenţuit, al bătăliei pentru promovare pe care o duceau Picu zis sanitarul şi Nicu, pe cîmpul de luptă — groaznic de desfundat — al MATEMATICII. Aşa se face că examinarea de control i-a găsit în plină ofensivă:

— Îţi dau în fiecare zi 3 caramele şi 5 dropsuri dacă îmi sufli, a zis sanitarul. 3 + 5, ce zici? Mă ajuţi? Numai la matematică.

— E greu din prima bancă. Mă vede...

— 4 + 6... a suspinat expresia devotamentului. Uite şi aconto...

— Bine. Te ajut. Plus o ciocolată pitic. De acord? Dar nu-ţi mai suflu ca pînă acum. Îţi semnalizez... M-am gîndit la ceva superingenios. Ce nu ştii tu, de fapt? Ordinea operaţiilor. Ei bine, ţi-o voi indica cu scobitoarea. M-am gîndit şi e sistem perfect. Cînd ţin scobitoarea la dreapta e adunare, la stînga scădere, în strungăreaţă, drept la mijloc, e împărţire, iar cînd o scot dintre dinţi e înmulţire... Ai înţeles? Repetă.

Repetiţia, se ştie încă de pe vremea romanilor, e mama învăţăturii. Nu e de mirare că, încă în pauza ce preceda marea bătălie, sanitarul cunoştea perfect noul Morse. Cît despre Nicu, în buzunarul de la piept străluceau cinci scobitori de plastic. Apoi Picu a fost scos la tablă. Nici n-a prea ascultat enunţul problemei. Scria cifrele dictate pe tablă, zvîrlindu-şi din cînd în cînd privirea spre scobitori. Erau la locul lor, în buzunarul lui Nicu, ce îi zîmbea calm, ronţăind cu poftă din... aconto. Nici Picu nu era prea emoţionat. Problema nu părea prea grea. Ceva cu cît se înmulţesc mai mult puii unei gospodării colective scoşi de 3 incubatoare decît dacă gospodăria ar fi ţinut cloşti. Era clar: înmulţire. O spunea şi problema. Dar... ce spunea Nicu? Ce spunea scobitoarea lui? Ciudat: era înfiptă în stînga! Undeva în dreptul primului molar. Aşadar... scădere! Ce naiba să scazi? Incubatoarele din cloşti? Cloştile din incubatoare? Cîţiva din clasă rîd. Desigur, e caraghios. Dar Nicu e foarte serios. Nu are aerul că s-ar ţine de glume. Dimpotrivă. E chiar încruntat. Şi atunci? Picu şterge cîteva cifre doar pentru a le scrie din nou mai rar şi aruncă din nou privirea spre Nicu. Ei bine, ce-or fi găsit de rîs? E scădere, toată ziua, căci Nicu şi-a înfipt nu numai două scobitori în molarul stîng, dar, desperat, desigur, că el nu înţelege, şi-a vîrît tot degetul arătător. Aşadar, scădere, nu încape îndoială. Dar ce să scadă? Poate numărul puilor scoşi zilnic din temperatura cloştilor? Priveşte spre Nicu. Acesta se strîmbă spre tavan apoi, cu un geamăt brusc, mută scobitorile undeva în fundul gurii spre... dreapta!

— Adunăm, se bîiguie Picu, pierdut.

— Ce adunăm? întreabă profesorul oarecum scos din răbdări.

Picu arată două cifre: numărul cloştilor cu temperatura incubatoarelor.

Simte că ceva nu e în regulă şi îşi aruncă ochii, pierdut, spre prima bancă. Acolo, cu o figură strîmbă de durere, Nicu stă în picioare. Îngaimă cu o voce pierdută:

— Tovarăşe profesor... nu mai pot... daţi-mi voie pînă la cabinet. Măselele... Toate mă dor... mor...

Profesorul încuviinţează. Adăugă compătimitor:

— Mănînci prea multe dulciuri, Nicule. Prea multe dulciuri... Şi nici nu e igienic să te scobeşti în dinţi. Poftim, ai în mînă cinci scobitori.

Tace pînă ce iese bolnavul, apoi întreabă pe Picu:

— Tu, ca sanitar, ce părere ai?

Picu şi-a revenit. Şi-a văzut prietenul ieşind cu scobitorile în mînă. Aşadar, înmulţire! Restul a fost doar accident din cauza dropsurilor şi a scobitorilor, e clar.

— Înmulţim, tovarăşe profesor, răspunde prompt, cu chipul luminat.

— Ce?

— Cloştile cu numărul... scobitorilor!

.....

Ei da, prea mult, excesiv de mult devotament şi ingeniozitate pentru nişte rezultate atît de triste: două măsele scoase şi încă un patru, ce junghie şi sfîşie inima bietului sanitar. E clar, vorba lui Nicu, că problema e greşită...

M. SÎNTIMBREANU
Ilustraţie: CIK DAMADIAN

Calendar pionieresc

APRILIE

Aprilie, cu zilele lui calde, vă cheamă la cît mai multe plimbări, excursii, jocuri în aer liber.

Nu uitaţi însă că această lună ne apropie tot mai mult de ultima perioadă a anului şcolar. Aşadar, alcătuind programul de activităţi, atît cel lunar, cît şi cel trimestrial, activele pionereşti se vor îngriji ca acţiunile legate de învăţătură să ocupe locul cel mai însemnat.

În această perioadă, se pune mai mult ca oricînd problema unei bune împărţiri a materiei pentru recapitulare. Totodată, pregătirea pentru teze trebuie să fie temeinică, să nu se sară peste lecţii fără a fi învăţate. Cei rămaşi în urmă la învăţătură trebuie să se străduiască, recuperînd zi de zi din lecţiile pierdute. Pentru toate acestea, activul pionieresc, prin gazeta de perete, prin adunări fulger la care vor lua cuvîntul elevii buni, va organiza scurte schimburi de experienţă. Vă recomandăm să folosiţi indicaţiile care se dau în fiecare număr al revistei noastre la rubrica: «Să stăm de vorbă fără catalog».

Dintre ele, alegeţi, cu ajutorul tovarăşului diriginte, fragmentele cele mai potrivite, pe care să le folosiţi în discuţii sau adunări de grupă şi detaşament. Aşa, de pildă, în numărul 1 al revistei «Cravata roşie» veţi găsi la rubrica «Să stăm de vorbă fără catalog» indicaţii asupra modului cum să vă pregătiţi pentru teze; în numerele 1 şi 2 ale revistei pe 1964 veţi găsi îndrumări despre felul cum trebuie să învăţaţi la romînă şi matematici, iar în numărul de faţă, despre felul cum trebuie acordat ajutorul la învăţătură colegilor mai slabi. De mare ajutor celor care nu stăpînesc bine materia este participarea la orele de consultaţie şi de meditaţie organizate de tovarăşii profesori. Activele pionereşti vor ajuta pe tovarăşii profesori ca prezenţa la meditaţii să fie bună.

Nu uitaţi, mai mult ca oricînd în această perioadă să folosiţi gazeta de perete pentru a evidenţia elevii buni şi a-i critica pe codaşi.

SĂPTĂMÎNA UNITĂŢII

La sfîrşitul lunii aprilie şi începutul lunii mai, pionierii sărbătoresc ziua în care a luat fiinţă unitatea, ziua ei de naştere, cum s-ar spune. Cu acest prilej, se poate organiza o săptămînă a unităţii, care trebuie să fie în primul rînd un îndemn de a spori eforturile la învăţătură, un îndemn la disciplină. Programul acestei săptămîni poate fi foarte variat. Astfel, puteţi organiza o zi a cravatelor roşii, dedicată primirii de noi pionieri, şi întîlniri cu primii pionieri ai şcolii; o zi a sporturilor, o zi a cîntecului.

Un loc deosebit îl ocupă activităţile patriotice, aşa că o zi din săptămîna unităţii poate fi dedicată înfrumuseţării şcolii, cartierului etc. Nici un pionier să nu lipsească de la activităţile de sădire a pomilor, a florilor, de îngrijire a parcurilor, a spaţiilor verzi. Urmăriţi în numărul de faţă al revistei noastre iniţiativa pionierilor din Calea Griviţei denumită «Ţara mea ca o grădină» şi faceţi şi voi ca ei.

Dacă nu ne permit condiţiile să organizăm o săptămînă, putem dedica acestui eveniment o zi a unităţii, care poate permite, totodată, o trecere în revistă a activităţii pionereşti: expoziţii de lucrări, un concurs «Cine ştie cîştigă», concursuri de cîntece şi recitări.

În luna aprilie se pot organiza încă multe activităţi vesele şi interesante. De pildă, ar fi potrivită o adunare pionierească cu titlul «Primăvara în pădure», care să se desfăşoare chiar în cadrul naturii. După ce veţi prezenta cîteva date ştiinţifice despre natură, aşa cum arată ea în primul anotimp al anului, puteţi alcătui un program de recitări, cîntece şi ghicitori, toate despre primăvară. Adunarea se poate încheia printr-o activitate practică de sădire a puieţilor, de curăţire a copacilor de uscături, de omizi, de îngrijire a pomilor nou sădiţi.

Plimbări în parc, în luncă, drumeţii în împrejurimile oraşului, satului vostru, vizite la gospodării colective sînt activităţi potrivite pentru vremea caldă şi ele pot alcătui puncte din programul săptămînii unităţii despre care am vorbit mai sus. Tot acum se poate pune în programul de activităţi un schimb de vizite între pionierii de la oraş şi de la sat.

Aflîndu-vă împreună, veţi putea discuta despre unele activităţi interesante organizate de unii şi de alţii, puteţi învăţa cîntece şi jocuri. Avînd aceste îndrumări, sfătuindu-vă cu pionierii din detaşamente şi grupe, veţi putea alcătui un program plăcut şi nu prea încărcat de sărbătorire a unităţii voastre.

La 22 aprilie se aniversează 94 de ani de la naşterea lui Vladimir Ilici Lenin, marele dascăl al proletariatului. În cadrul grupelor şi detaşamentelor puteţi organiza lecturi din povestirile «Despre Lenin». Deosebit de instructive sînt pentru voi povestirile din copilăria lui Lenin, care vorbesc despre curaj, cinste, perseverenţă, dragoste de muncă, trăsături care s-au format la Lenin încă de cînd era copil. Alcătuiţi albume, mici expoziţii cu imagini din viaţa şi activitatea lui V.I. Lenin. Tot acum puteţi face un concurs de recitări din poeziile dedicate lui V.I. Lenin.

CELOR CARE ÎMPLINESC 14 ANI

Pentru pionierii care împlinesc 14 ani şi primesc buletinul de identitate e bine să organizaţi în cadrul unităţii o serbare în cinstea acestui eveniment. Cu acest prilej, puteţi pregăti mici daruri, surprize lucrate în cadrul şcolii.

Gazeta de perete

OVIDIU ZOTTA

Redactorii gazetei de perete sînt niște persoane foarte interesante.

Sînt sensibili: nu suportă să te vadă trecînd prin fața gazetei de perete fără să te oprești.

Sînt visători: visează că elevii stau la rînd pentru a citi gazeta de perete.

Sînt perseverenți: dovadă, creioanele pe care, în căutarea inspirației, le rod între dinți.

Vreau să vă spun ceva: e grozav de frumos să fii redactor la gazeta de perete sau măcar corespondent! Cu o condiție: ca ocupația aceasta să-ți placă și s-o iei în serios. E adevărat, nu-i o sarcină dintre cele mai ușoare, dar, în schimb, cît de mîndru te simți atunci cînd știi că patru rînduri scrise cu tîlc și haz au fost de ajuns pentru ca un coleg să devină mai politicos sau să nu se simtă în apele lui pentru un 5 căpătat la geometrie.

Mai jos va fi vorba despre cîțiva pionieri care fac parte din colectivul de redacție al gazetei de perete. O fată — Marieta și trei băieți: Stanciu, Nicușor și Victor. De îndată stabiliră articolele care trebuiau să apară în primul număr. Cum fiecare avea diferite preferințe, în cele din urmă s-au oprit asupra articolelor:

1) Situația la învățătură în școala noastră; 2) Activitatea pe lotul experimental; 3) Din istoria radioului și televiziunii; 4) Disciplina în școala noastră; 5) Păstrarea bunului obștesc în școala noastră; 6) Activitatea cultural-artistică în școala noastră; 7) Despre poeziile lui M. Eminescu.

— Oare n-am trecut ceva cu vederea? spuse îngrijorată Marieta după stabilirea acestei tematici.

— Nu cred, hai să începem! hotărî Stanciu. Ne mai rămîne să scriem articolele și să desenăm.

Dar Nicușor, desenatorul, începu să dea semne de neliniște.

— Ce-i cu tine, n-o să-ți ajungă culorile? îl întrebă Marieta.

— Culorile or să ajungă, dar coridorul școlii nu cred..., mărturisi el. Dacă o să publicăm tot ceea ce ați propus, gazeta noastră n-o să încapă pe un singur perete.

— Ai dreptate, spuse Stanciu cu oarecare regret. Va trebui să renunțăm la cîte ceva.

A doua zi, sumarul arăta astfel: 1) Situația la învățătură în școala noastră; 2) Disciplina în școala noastră; 3) Activitatea cultural-artistică în școala noastră; 4) Activitatea obștească în școala noastră. Curînd, articolele fură scrise. Toate sunau cam așa: «În școala noastră rezultatele la învățătură (sau la disciplină sau în activitatea culturală — n.a.) sînt din ce în ce mai bune. Pionierii au înțeles ce au de făcut și se achită de sarcini, ca de exemplu (urmau cîteva duzini de nume). Cu toate acestea, mai sînt și unii pionieri care nu-și fac cum trebuie datoria, ca de exemplu (urma, de asemenea, un șir de nume). Învățătura (sau activitatea culturală sau disciplina — n.a.) e o chestiune de mare importanță și trebuie să-i acordăm toată atenția. E necesar să aplicăm cele mai bune metode pentru a putea să realizăm... să înfăptuim... să obținem...»

După lectura primului articol, Stanciu începu să caște discret. Pe la mijlocul celui de-al doilea, Nicușor luă o poziție curioasă, cu bărbia în piept. Cînd se termină de citit al treilea, Marieta scotea un șuierat subțire, care aducea suspect a sforăit, iar sfîrșitul celui de-al patrulea articol nu-l mai auzi nimeni, pentru că cel care citea cu voce tare, adică Victor, ațipi. Toți patru arătau cam așa...

Ați înțeles, cred, că toate articolele semănau leit unul cu celălalt.

Cine știe cît ar fi dormit dacă un ciocănit în ușă nu i-ar fi trezit. Noul venit era un băiețaș dintr-a III-a.

— E voie? spuse el, intimidat de prezența celor patru «veterani». Eu vreau să fiu corespondent voluntar! De asta am venit.

— I-auziți la el! se miră Stanciu. Dă-i drumul, piciule!

— Gata, am terminat!

Puse pe masă o foaie de maculator și se repezi pe ușă.

— Clasa a III-a B a înființat un teatru de păpuși! În curînd se va juca piesa «Ursulețul mofturos!», citi Stanciu. Veniți cu toții. O să fie tare frumos, avem și o orchestră de muzicuțe. Corespondent, Ghiță Iulian.

— Ce interesant! observă Marieta. Bravo lor! Mici, dar harnici! Ai noștri, dintr-a VII-a A, nici un concurs de recitări n-au făcut de la începerea anului!

— Am o idee! spuse Victor înviorat. Ce-ar fi să publicăm articolul lui Ghiță și, alături, o notă critică pe care s-o scrii tu despre cei dintr-a VII-a A?

— Să nu se supere...

— Ei, aș! Deasupra celor două articole punem un titlu mare: «*Concursul cultural-artistic*». iar dedesubt: «*Așa da*», la articolul lui Ghiță, și «*Așa nu*», la articolul tău despre pionierii dintr-a VII-a A!

— Perfect! se înveseli Nicușor. Iar eu o să fac pentru fiecare cîte un mic desen potrivit!

Nicușor, care privea interesat pe geam, le atrase atenția:

— Priviți, onorabilul meu coleg Dancu Grigore execută numere de prestidigitație în fața școlarilor dintr-a întîia. Și cînd te gîndești că peste o oră încep cursurile și noi avem lucrare scrisă la romînă! Grozav îi mai place să-și piardă timpul! Dimineața e pe stadion, trage cu ochiul la antrenamentul atleților. După aceea intră la film, la matineu, iar pe la 12 vine la școală... să se joace. Pe urmă se plînge că n-a avut... vreme să învețe! Ce-ar fi să scriem despre el? O să rugăm un coleg de-al lui.

— Exact! Subiectul va fi următorul: «*Cum mi-am petrecut ziua de azi!*» Iar dedesubt o să punem o notă redacțională, ceva în felul următor: «Pionieri, ce credeți despre felul în care își folosește timpul colegul nostru Dancu? Gazeta de perete dorește să publice părerile și sugestiile voastre».

— Îmi place! aplaudă Victor.

— Dacă-i vorba pe așa, am și eu o idee! spuse Marieta. V-ați întrebat vreodată de ce în detașamentul claselor a V-a nu întîlnești băieți ca Dancu? Sau de ce acolo nici un pionier nu lipsește de la adunări? Sau de ce, atunci cînd clasa a V-a dă o serbare, toată școala dorește să asiste? Să vă spun eu, pentru că pionierilor dintr-a V-a nu le place să vorbească prea mult despre un lucru: îl fac și gata!

— Adevărat, încuviință Stanciu, dar cum or fi reușind să se descurce atît de bine?

— Tocmai despre asta vreau să scriu! Introducerea o să fie foarte scurtă. De pildă: «*Toți știu că detașamentul pionierilor din clasa a V-a este fruntaș. Dar cum a ajuns aici, în ce fel lucrează ei? Pentru a afla toate acestea, am stat de vorbă cu pionierii din colectivul de conducere. Mai jos am să vă povestesc ce am aflat*».

— Dar ce, ai stat tu de vorbă cu ei?

— Am să stau chiar azi, și mîine articolul e gata! *O să arăt acolo cum își alcătuiesc ei programul de activități, cum organizează adunările, cum se ajută la învățătură — totul!* Dar, știți, fără floricele. Am să las să vorbească faptele!

— Dați-mi voie, eu nu mai am nici un rost aici? se răsti în glumă Nicușor. Mi-a venit o idee. Tot de la Ghiță... *Ce-ar fi ca în fiecare clasă să avem un pionier-corespondent?* Cele mai interesante știri de la acești corespondenți le vom redacta în două-trei rînduri și fiecare va fi însoțită de un desen vesel.

— M-am supărat! Ați uitat că printre voi există un poet? se burzului Stanciu. Știrile n-o să le redactăm în proză, ci în versuri.

— Atunci *rubrica* asta să se numească «*În rime și culori*»! decise Marieta, și nimeni nu avu motiv s-o contrazică.

— Să recapitulăm, ceru Nicușor, și începu să facă schița gazetei, așa cum va arăta ea cu articolele, titlurile, desenele.

După cîteva minute, macheta era gata.

— Articolele voastre vor fi ele interesante, ținu să atragă atenția Nicușor, dar aveți grijă și de... caligrafie! Nimeni n-o să vrea să citească un articol scris mărunt, cu rînduri înghesuite. Ar fi bine să scrieți cu litere mai mari și mai clare ca de obicei și, dacă se poate, fără ștersături. A, să nu uit. Ați băgat de seamă că la gazetă am lăsat un loc liber? Ei bine, dacă la două, trei zile după apariția gazetei se va întîmpla în școală vreun eveniment deosebit, vom scrie despre el aici!

... La sfîrșitul săptămînii, gazeta de perete apăru.

*

Nu vom încheia istorisirea noastră înainte de a observa că, în afară de aprecierile cititorilor, micii redactori ai gazetei de perete au cîștigat, cu prilejul alcătuirii acestui număr, o oarecare experiență, pe care vor s-o folosească pentru a alcătui numere și mai interesante. N-ați putea proceda ca ei?

Desen : L. LÁSZLÒ

mama

AL. POPESCU

Era în iarna anului 1944...

Mama stătea pe laviță, cu fața în palme, frămîntată de gînduri. Lumina slabă a lămpii cădea pe pat și peste grămăjoara de hăinuțe, la care cîrpise toată seara. Copiii dormeau sub pătură, îngrămădiți unul într-altul. Mama își opri privirea pe chipurile lor și grija pentru tatăl copiilor deveni și mai grea.

«Oare de ce nu mai vine?» se întreba ea.

Ion Lăcătușu plecase înainte de miezul nopții la gară. Trebuia să se întoarcă de mult. Drumul trecea prin două sate. «Dacă s-a întîlnit cu vreun om rău și l-a împiedicat să meargă acolo? Trebuia să ia pachetul cu «Scînteia» de la mecanicul trenului». Cîteva clipe își purtă privirea prin încăpere, luînd seama, parcă, la fiecare lucru.

«De ce nu vine? se întreba mama din nou, văzînd că zorii albăstresc ferestrele. Dacă l-au prins?» Alungă repede acest gînd.

Părul îi albise, deși nu împlinise nici treizeci de ani. Pe bărbie avea un semn lunguieț, încreștit pe margini. O plesnise moșierul la seceră cu biciul. O lovise pentru că strigase că nu-i drept ca unii să se ghiftuiască, iar alții să crape de foame. Semnul îl căpătase cu ani în urmă, pe cînd era copilă. Mult timp a fost ea mîniată și îndurerată de semnul acela, care îi urîțea fața. Apoi îl cunoscu pe Ion Lăcătușu, om sărac, ca și dînsa, dintr-un sat vecin. El i-a dat încredere în viață. Lîngă el, durerea i se mai alina. Anii treceau. Munceau amîndoi din zori pînă seara, pe pămînturile altora, iar la împărțitul bucatelor li se dădea o traistă de boabe! «Așa nu se mai poate trăi, cu un pumn de mălai, spunea Ștefana. Cu ce-o să ne creștem copiii? Pînă cînd o s-o ducem așa?»

«Răbdare. Avem noi ac și de cojocul lor!» i-a răspuns bărbatul.

Abia atunci înțelese Ștefana rostul plecărilor lui Ion Lăcătușu noaptea. El nu i-a spus niciodată unde și pentru ce anume pleacă.

Și grijile o cuprindeau de fiecare dată cînd omul ei lipsea de acasă. La plecare, îi spunea doar atît: «Gîndește-te la copii, Ioane. Ai grijă!»

«Dar acum, de ce nu mai vine?» se întreba mama.

Dimineața o găsi așa, stînd pe laviță, cu fața în palme.

Auzi zarvă pe uliță, cîini schelălăind, și-și aruncă privirea pe ferestruică. Se ridică de pe laviță și ieși în prag, legîndu-și broboada.

Perceptorul tocmai oprise în dreptul casei. Își lovi carîmbul cizmelor cu o nuieluță și ridică mîna în sus. Ca la un semn știut, caii opriră căruța încărcată cu boarfe. Mama se făcu vînătă la față. Picioarele o slăbiră și căută sprijin în ușorul ușii. «Ce mai vor acum?»

— Nu mai avem cu ce plăti! îndrăzni mama, luîndu-i-o înainte. Plătească bogătanii, boierul, că ei stăpînesc moșia!

— Las' că plătiți voi, mormăi perceptorul, făcînd vînt portiței. O să plătiți de o să vă usture pielea!

Și dădu buzna în casă, urmat de jandarm. Cuprinse dintr-o privire întreaga încăpere sărăcăcioasă: masa goală, nu prea mare, cu scîndura bine frecată; o strachină cu cartofi fierți și cîteva felii subțiri de mămăligă, puse pe plită la prăjit. Alături de masă, pe un scăunel, o doniță cu apă de băut. Pătura, ceva mai groasă, din acelea cu care se înveleau caii la regiment, era pe copii. Ion Lăcătușu o cumpărase de la iarmaroc, uzată. Perdelele aveau prea multe înnădituri, ca să facă vreun ban. Perceptorul aprinse o țigară, dădu un rotocol de fum spre tavan și prinse de pătură. Treziți, copiii începură să țipe, zvîrcolindu-se speriați.

— Nu se poate! se împotrivi mama, trecîndu-i în față. Atîta așternut mai am, o pătură, și învelesc copiii cu ea! Nu vezi că-s goi?

Omul acesta, în al cărui suflet lupul și vulpea duceau casă bună, unealtă a stăpînirii, se dovedi mai hain decît orice fiară. Aruncînd țigara, o împinse în lături pe femeie și prinse cu amîndouă mîinile de pătură. Copiii țineau strîns, cu mîinile lor micuțe, alături de ale mamei. Perceptorul smuci de ea, și pătura, cam putredă, se rupse. Capătul rămas în mîinile copiilor era puțin mai mare. Încercau să se învelească, ghemuindu-se și mai mult unul în altul.

Perceptorul aruncă jandarmului capătul acela de învelitoare, să-l ducă la căruță.

— Să-ți faci obiele, mă, din el! Apoi, își bălăci mîinile în donița cu apă de băut de lîngă ușă, se șterse cu batista și ieși. Fața-i buhăită, moale, surîdea. În drum, făcu un semn cu nuieluța în susul uliței. Caii porniră domol, prelungind scîrțîitul roților în zăpada înghețată. Mergeau pe urmele perceptorului însoțit de jandarm, spre alte case cu acoperiș de paie și geamuri de o palmă.

În casa, mama își liniști copiii și rămase pe gînduri.

«Perceptorul, jandarmii nu-s decît cățeii lor! gîndi ea. Așa spunea bărbatul ei despre dînșii. Să zicem că ai să dai în cap la unul dintre ei. Și? Nu vine altul? Vine altul și la fel are să muște! Alta-i calea, Ștefana, ți-am mai spus-o!»

«Da, alta-i calea. Dar uite că ai plecat și nici pînă acum nu te-ai întors! Să fi fost și el aici, cînd a venit perceptorul. N-ar fi îngăduit să rupă și pătura aceea de pe copii. Au speriat copiii, oameni fără inimă! Dar de ce nu se mai întoarce Ion?»

— Haide, mișcă! Dă-i drumul înainte! tună o voce afară, în uliță.

Mama se uită pe ferestruică, speriată.

În dreptul căsuței trecea bărbatul ei, cu mîinile legate la spate. Îl excorta șeful de post.

Mamei îi fugi tot sîngele din obraji. Nu mai avu putere să strige sau să se smulgă de pe laviță, să alerge la portiță.

«L-au prins, călăii», șopti ea cu buzele tremurînde.

— Mișcă! mai auzi dînsa, ca un ecou.

— Ioane! strigă Ștefana, ca luată de un vîrtej, ieșind pe ușă. Ioane!!

Omul ei întoarse capul și se opri. O văzu în mijlocul uliței și mișcă din brațele legate strîns: «M-au prins». Schiță un gest din cap, pe spate, cum ar fi spus: «Ai grijă, Ștefana. Știi ce ai de făcut!»

— Ioane, oprește-te puțin! strigă Ștefana alergînd; se împiedică în poale, după cîțiva pași, căzu, dar se ridică, vrînd să-l ajungă.

— Da' de ce,maică, îl duce cu pușca de la spate? întrebă o bătrînică, aplecată peste gard. Nu mai alerga, femeie, că te-o lovi jandarmul de-ai să te apropii, sau are să te închidă și pe tine, și-or rămîne copiii singuri. Da' de ce îl duce?

— Cum de ce? răspunse mama. Pentru că nu e pe placul stăpînirii, de asta! De asta îl duc legat...

Se opri. «Are să te închidă și pe tine, și-or rămîne copiii singuri». Așa e. Se întoarse acasă. Ce anume a vrut să spună bărbatul ei, arătînd cu capul într-o anume direcție? «Poate că a vrut să-mi spună să trec pe la Varga, din satul vecin, să iau legătura cu mecanicul de tren, să ridic «pachetele»?

Da, asta e. Am să trec pe la Varga, să-i spun că Ion a căzut în mîna jandarmilor... Ei mi-or spune ce trebuie să fac... Dar ştiu şi singură de-acum!»

*

La moara din marginea satului, un om stătea de veghe. O femeie plăpîndă se ivi prin apropiere. Umbra ei, în lumina lunii, creştea pe zidul morii şi se făcea uriaşă. Omul trecu repede în spatele scocului. Se apropie de ea şi îi dădu de sub haină un pachet cu hîrtii cît palma, tipărite.

— Fii atentă, Ştefana, şopti el. O iei pe vale, dar nu pe la pod, unde l-au prins pe Ion. Te aşteaptă Varga la iezitura cu sălcii.

— Merg şi la pădure! spuse mama. Oamenii trebuie să afle adevărul!

Se despărţiră repede. La pădure, Ştefana trecea pe lîngă copaci şi, la cîte o stivă de lemne cu parii înfipţi de o parte şi de alta sau la cîte un trunchi de stejar, împăturea cîte o foaie de «Scînteia»: «Să ştii şi tu, Dragomir... şi tu, Rîmbu... şi tu, Tureatcă... Să ştiţi cu toţii despre cuvîntul partidului».

Dimineaţa, oamenii veniţi la pădure îşi agăţară sus, în cîte un ciot, traistele cu mîncare şi începură lucrul. Tăişurile topoarelor prinseră a sclipi deasupra capetelor, ca un joc de oglinzi. Coborau apoi fulgerător la picioare, muşcînd adînc din lemnul înghetat. Bucăţile din coaja scorţuroasă, aspră săreau prin faţa oamenilor, pe unii lovindu-i. Ei aproape că nici nu se mai fereau. Chipurile le erau întunecate, la fel de aspre ca şi coaja copacilor. Loviturile topoarelor se acopereau una pe alta: japp, jiip! japp! jiip!

Nu-şi vorbeau; se priveau doar, scurt, cum s-ar fi întrebat: «Ai văzut? Dar ce a făcut Ion Lăcătuşu să-l ducă jandarmul cu arma din spate?»

Spre seară, ecoul loviturilor de topor devenise mai puternic. Apoi se aşternu tăcerea; întunericul începuse să se lase des peste pădure. Unul cîte unul, tăietorii, legîndu-şi din mers traistele de cozile topoarelor, se îndreptau spre sat. Rîmbu rămăsese mai în urmă, făcîndu-şi de lucru. Apoi, îndesîndu-şi căciula pe urechi, grăbi să-şi ajungă tovarăşii.

— Ia stai, moşule, ia stai! îl strigă vechilul, ivindu-se de după un copac. Ce ascunzi sub braţ? Să văd!

— Ce să ascund? Iaca un pumn de surcele. Le-am strîns de pe unde săriseră în omăt.

Vechilul pipăi traista şi scoase cîteva surcele

— Om bătrîn şi furi, nu ţi-e ruşine?

Rîmbu îşi desfăcu braţele în lături. Spuse apăsat, îndrăzneţ:

— Iaca, nu mi-e ruşine. Stăpînii fură păduri întregi!

Celălalt se văzu nevoit să se oprească aici. Spuse cu o voce scăzută şi nesigură, care semăna mai mult cu un pufăit pe nas:

— N-ai să-i judeci tu pe stăpîni!

«Ei te-au pus să stai pe după copaci şi să ne păzeşti?» vru omul să-l întrebe, dar porni repede, de teamă să nu-i dea vechilului prin gînd să-l caute şi prin buzunare. «M-a văzut, cumva, cînd le-am luat»? Avea la el vreo două hîrtiuţe tipărite, pe care le găsise la un trunchi de copac. Un timp merse aruncînd în dreapta şi-n stînga priviri pline de teamă. Mai apoi deveni stăpîn pe el. A doua zi era de rînd la moară, să facă nişte crupe la găini, şi avea să arate şi oamenilor de pe acolo hîrtiuţele acelea ca nişte foi din carte. Va şti el să se ferească. Mai ales de cantaragiu. «Dar de ce l-au arestat pe Ion Lăcătuşu? De ce îl duceau cu puşca de la spate? Ce făcuse? Dar dacă tocmai Ion Lăcătuşu aducea hîrtiile astea tipărite? Nu, nu le-a adus el. «Scînteia» a fost răspîndită oamenilor din sat şi după ce şeful de post l-a închis pe Ion. Trebuie să fie un altul... sau or fi mai mulţi!»

Punîndu-şi astfel de întrebări, se opri cîteva clipe în dreptul casei lui Ion Lăcătuşu. Gîndi la copiii omului, căzut pe mîna jandarmilor, schingiuit şi purtat cu puşca de la spate prin sat. Îşi plimbă degetele pe hîrtiuţele acelea care luminau oamenii şi gîndi şi la copiii săi. Stătu puţin în cumpănă, chibzui bine, apoi, hotărît, intră în ogradă şi răsturnă traista cu surcele pe prispa casei lui Ion Lăcătuşu. Vîrtejurile de ninsoare măruntă şi îngheţată, purtată pe jos ca nişte şerpi albi, îi acoperiră repede urmele. Pe alocuri, unde găsea oprelişti, viscolul ridica nămeţii cît gardul.

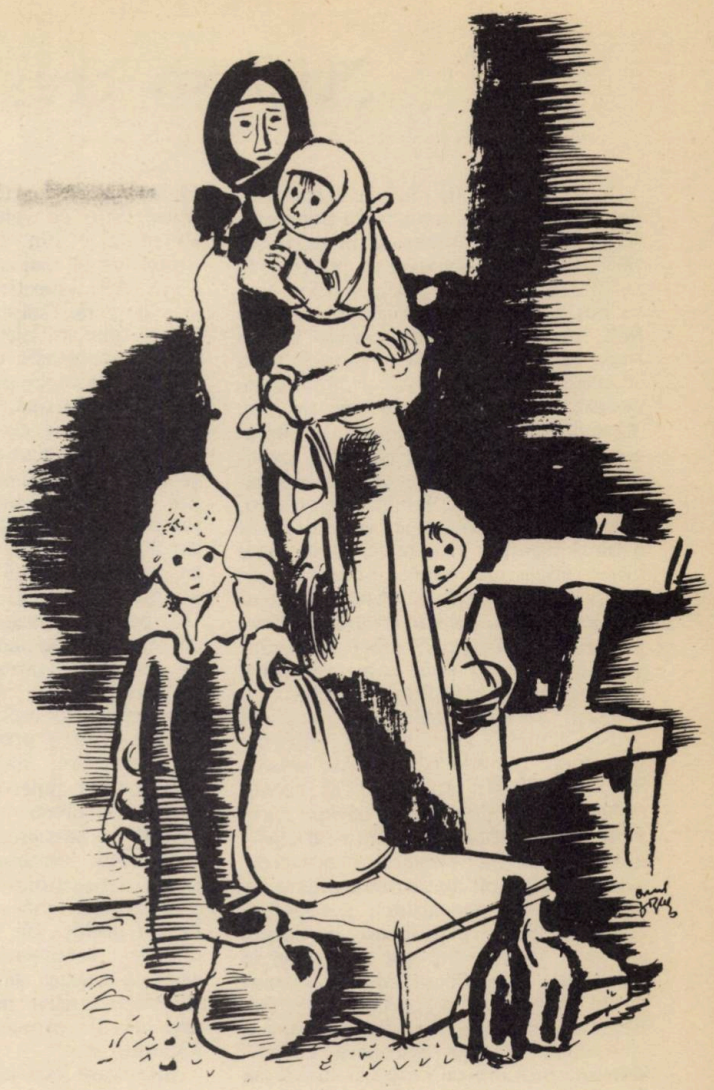

Desen de AUREL JIQUIDI

Mama desprinse ţolul de la hornul sobei şi înveli copiii. Îi privi un timp cum stăteau înghesuiţi, ca într-un cuib prea mic. Oftă şi-şi înfăşură pe picioare nişte cîrpe, pregătindu-se de drum.

Fetiţa cea mare prinse a scînci:

— Iar ne laşi singuri, mămico?

— Vin acuşica, o linişti mama.

Şi din ţoalele acelea grele de petice, i se păru că vede o fetiţă cu coade lungi, legate cu panglici de saten şi îmbrăcată în rochiţă nouă.

— Mă întorc îndată, spuse mama, revenindu-şi.

Cînd ieşi, stăpînind uşa, vîltoarea aspră, înţepîndu-i faţa cu mii de ace, o smulse din prag şi o amestecă într-un morman de zăpadă. Mama se ridică anevoie, îndîrjindu-se să nu mai cadă. Porni apoi pe lîngă gard, pe drum, cu vîntul în piept. Fericirea copiilor ei, a dînsei trebuia cucerită prin luptă!

Ştiţi să creşteţi puişori?

Sînt cîţiva ani de cînd la gospodăria colectivă din Ceacu, regiunea Bucureşti, se vorbea despre o metodă nemaiauzită pînă atunci de scoatere a puilor. Un inginer le povestea colectiviştilor cum se pot scoate pui fără cloşcă şi chiar fără incubatoare. Din spusele lui reieşea că într-o cameră obişnuită, dacă se asigură temperatura şi umiditatea necesară, se pot scoate mii de pui. Văzînd neîncrederea unora, inginerul a chemat cîţiva colectivişti la el, explicîndu-le pe îndelete de ce este avantajoasă noua metodă. Sub îndrumarea lui, colectiviştii au amenajat o cameră cu o bună izolaţie, în care au făcut focul într-o sobă mai mare, prevăzută cu ţevi care dau căldură. Apoi au făcut stelaje de lemn, pe care au aşezat cîteva mii de ouă. În jurul sobei au aşezat saci îmbibaţi cu apă, care contribuie la menţinerea umidităţii aerului. Cu ajutorul termometrului s-a verificat mereu temperatura camerei. Respectînd toate regulile stabilite de specialişti, colectiviştii au reuşit să scoată pui care nu se deosebeau, desigur, prin nimic de cei obţinuţi cu ajutorul cloşcilor sau al incubatoarelor moderne. Aceasta a risipit orice neîncredere în noua metodă. De atunci, gospodăria colectivă din Ceacu scoate în fiecare an zeci de mii de pui în camerele incubator. Această metodă s-a răspîndit în multe alte gospodării colective. Rezultatele obţinute se datoresc în cea mai mare măsură priceperii colectiviştilor, pasiunii cu care ele învaţă să deprindă tainele scoaterii puilor.

Dar să ne oprim şi la o staţiune de incubaţie modernă, dotată cu incubatoare electrice, unde o parte din lucrări au fost automatizate. Astfel de incubatoare şi-a procurat şi gospodăria colectivă din Ianca, situată în regiunea Galaţi, într-o parte a cîmpiei Bărăganului. Ştiţi ce venit s-a obţinut anul trecut aici din creşterea păsărilor? Suma totală realizată trece de 550 000 de lei. Aici, colectivistele Tudora Pîrlog şi Georgeta Drăghici te întîmpină în halate albe, în nişte săli în care domneşte o curăţenie ca de farmacie. Ele ne prezintă incubatoare cu o capacitate de 22 400 de ouă. Sistemul de reglare a temperaturii este automat.

Un calcul făcut în gospodărie arată că aceste incubatoare înlocuiesc cîteva mii de cloşti. Interesant este că aici temperatura, umiditatea şi ventilaţia aerului se asigură cu o mare precizie nu numai datorită folosirii diferitelor aparate, ci şi calificării colectivistelor. Dar pentru a ajunge să obţină cantităţi cît mai mari de ouă şi carne de pasăre, se cere respectarea multor reguli de creştere a puilor. Acest lucru este desigur cunoscut multora. La Ianca, pregătirile pentru primirea puilor se fac cu multe luni înainte. Unele colectiviste curăţă puiernicele, le spoiesc cu var, le dezinfectează, iar cu o zi, două înainte de aducerea puilor le încălzesc pînă cînd termometrul arată 28 de grade. Crescătoarele de pui dovedesc o adevărată măiestrie în prepararea hranei puilor. Ele dozează cu gramul diferitele sortimente de furaje, avînd grijă ca acestea să conţină toate substanţele nutritive necesare. Este vorba mai ales de proteine, vitamine, săruri minerale etc.

Interesant este că oamenii au ajuns să învingă cu ajutorul ştiinţei unele greutăţi cum ar fi, de pildă, insuficienţa vitaminelor în timpul iernii. Este ştiut că lipsa vitaminelor duce la îmbolnăvirea şi pierderea puilor. Dar cum se pot obţine furaje verzi bogate în vitamine pe timp de iarnă cînd pămîntul doarme sub mantia zăpezii? Pentru a vedea cum poate fi rezolvată această problemă, să vedem ce au făcut colectiviştii din Denta, regiunea Banat.

La îndemnul specialiştilor, ei au organizat cultivarea porumbului, orzului şi a altor plante în nişte tăvi de tablă inoxidabilă, aşezate pe stelaje de lemn într-o încăpere obişnuită.

Aici, plantele au căldură de la sobe, au lumină de la tuburile de neon, precum şi apă şi hrană din soluţiile minerale care li se dau continuu. Pentru creşterea plantelor nu este neapărat nevoie de pămînt. Ele se dezvoltă în soluţii minerale care ţin locul pămîntului. Plantele, fiind dese, stau drepte, datorită rădăcinilor care se întretaie în aşa fel încît se formează un fel de pîslă groasă. Hrănirea plantelor cu soluţie minerală, anume preparată după indicaţiile agronomului, se face de două ori pe zi, cîte 30 de minute. În aceste condiţii plantele cresc atît de repede, încît în 8—10 zile ajung să dea circa 30 kg de masă verde la fiecare metru pătrat. Cu această cantitate se asigură vitaminele necesare pe o zi, pentru mai mult de 2 000 de pui.

Multe alte metode ştiinţifice care se aplică în avicultură constituie tot atîtea mijloace pentru creşterea producţiei de ouă şi carne de pasăre.

Colectiviştii, cunoscînd veniturile mari care se obţin prin creşterea păsărilor le acordă o deosebită atenţie. Mulţi tineri colectivişti se pregătesc anume pentru această muncă interesantă, care, aşa cum am văzut mai sus, se face pe baze ştiinţifice.

Şi voi, pionierii, puteţi deprinde încă de pe acum multe cunoştinţe legate de această îndeletnicire.

Foto: GH. VINŢILĂ

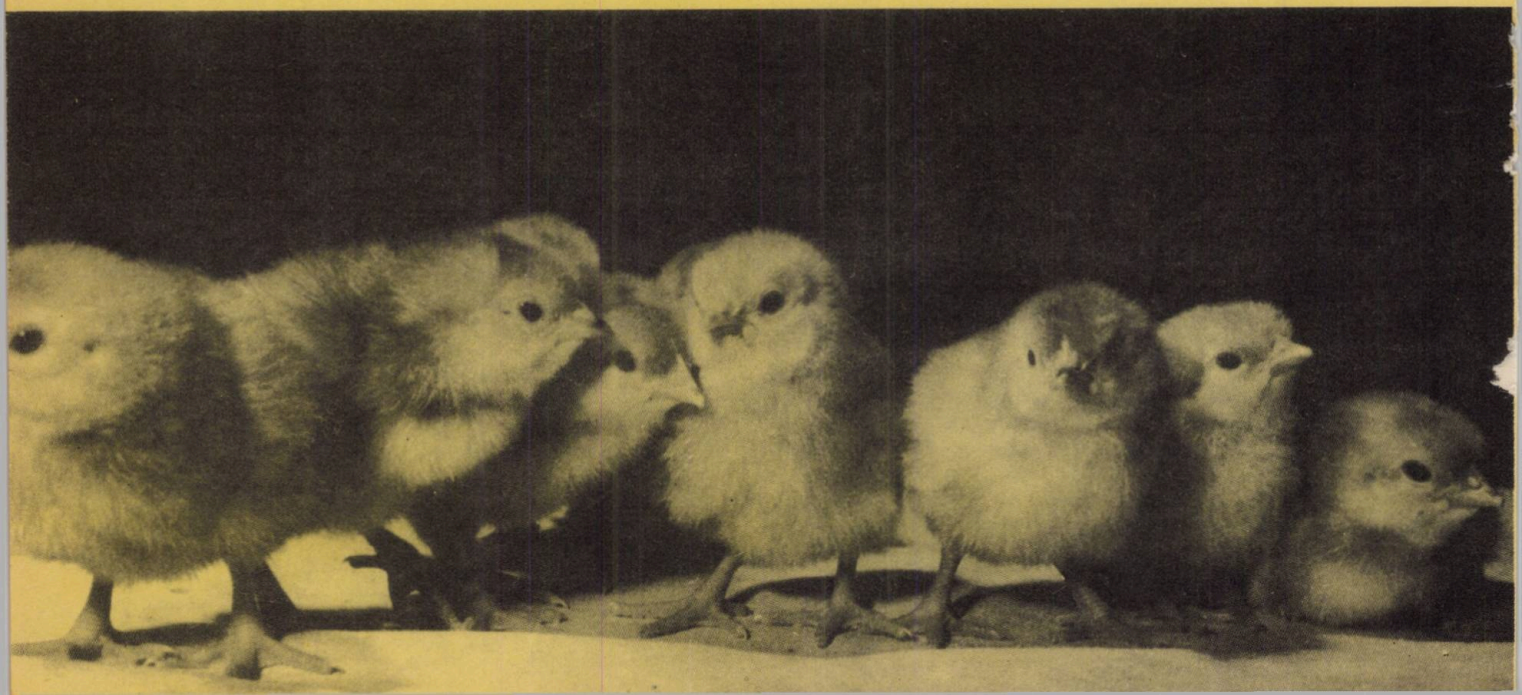

Tractoristul

Am un prieten în cîmpie,
Mi-a destăinuit că ştie
Să facă minuni — o mie!
Pe ogorul înfrăţit
Este tractorist vestit,
Şi cînd soarele răsare,
El îl prinde-n trei brăzdare,
Ca-n trei cioburi de oglindă,
Fiindcă de cu zori colindă
Cîmpu-n lung şi-n lat, să-l are.
Taie-n glia afînată
Brazdă nouă şi bogată,
Ţesînd, pe sub cer de-azur,
Cîmpului frumos velur.
Este vară şi nu plouă?
El ştie să-ţi facă rouă,
Ploi cu soare şi răcoare,
Cu vreo două aspersoare!
Un furtun dacă roteşte,
Arşiţa îl ocoleşte!

Uite, are şi-o maşină,
O mîndreţe de combină,
Ce din zori pîn' pe-nserat
Zoreşte la secerat.
Într-un sfert de zi, îmi pare,
Recoltează cinci hectare!

Cu aşa minuni, fireşte,
Prietenul meu se mîndreşte.

Dragi copii, de nu mă-nşel,
Vreţi şi voi să fiţi ca el!

Crescătorul de animale

Dumnealui
E-n halat, dar doctor nu-i.
Lucrează ca-n farmacie,
Nu ştiu ce reţete face,
Dar spiţer n-ar vrea să fie,
Că nu-i place.
Judecînd după orar,
Ai crede că e şcolar,
N-are însă-abecedar.
Zeci de cărţi îi stau în faţă,
E flăcău, dar tot învaţă!

Joianele toate-l ştiu
Priceput şi grijuliu,
Că le ţesală frumos
Părul galben-mătăsos,
Invitîndu-le la masă
Cu fîn bun şi cu melasă.
Sar viţeii, jucăuşii,
Să-l aştepte-n pragul uşii,
Fiindcă, pe cît mi se pare,
Doar lui îi dau ascultare.

El adesea zice-aşa:
«Fără meseria mea
Cred că nici nu s-ar putea»...
Iar eu spun: are dreptate,
Fără carne, unt sau lapte,
Ia gîndiţi-vă, copii,
Aţi sta voi măcar o zi?

Poezii de **PETRE GHELMEZ**

Desene de **MARIA DAMADIAN,**
clasa a VI-a, Şc. medie „I. L. Caragiale"

Ce voi fi?

«Ce voi fi?» E o-ntrebare
Pusă pentru fiecare.
Zeci de drumuri ai în faţă,
Ce vei deveni în viaţă?
Satul tău, azi, precum ştii,
Are-atîtea meserii,
Care de pe-acum te cheamă
Fiecare — mai de seamă.
Cînd nu vrei să te pripeşti,
Stai puţin şi socoteşti:
«Dintre cele ce mă-mbie,
Ce îmi place mai mult mie?»
Un coleg de lîngă tine
Ce-a-ndrăgit cîmpia bine
Prinsă-n zumzet de motoare
Va conduce-n cîmp tractoare.
Alţii, cum ţi-au spus şi ţie,
Vor lucra-n zootehnie,
Unii-n vii, unii-n livadă,
Alţii-n lan vor să se vadă...
«Ce voi fi?» E o-ntrebare
Pusă pentru fiecare.

Deci, şcolarule iubit,
«Ce vei fi?» Tu te-ai gîndit?

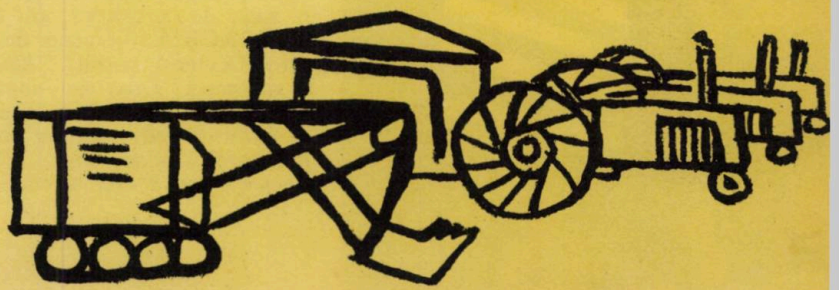

Nasul de carnaval

V. MĂNUCEANU *Ilustrații: ST. HABLINSKI*

-Scenetă-

I

Decor: *interiorul obișnuit al unei camere; o canapea, o masă, scaune, o oglindă, tablouri. O bicicletă nouă rezemată într-un colț. Nu trebuie să lipsească o mică draperie după care va sta ascuns nasul de carnaval. Georgică, la masă, răsfoiește caietele.*

GEORGICĂ *(foarte vesel):* Așa, va să zică problema am rezolvat-o, la istorie am învățat... Ia să mai controlez o dată orarul... da... matematica, desenul... Planșa e gata de ieri. Uraaa! Sînt liber ca un pițigoi și peste cinci minute îmi iau zborul în stradă cu... *(mare fericire)* cu bi-ci-cle-ta... *(Se apropie duios de bicicletă.)* Bicicletuță dragă... *(În timp ce o mănîncă din ochi, sună cineva la intrare. Georgică deschide intrigat.)*

FĂNICĂ *(intrînd):* Salut, Georgică! Am aflat vestea cea mare și am vrut să fiu primul care te felicită.

GEORGICĂ: Mulțumesc, Fănele. Nici n-ai idee cît sînt de fericit. Azi, cînd am venit de la școală și am găsit-o aici, rezemată de perete, nici nu mai puteam să vorbesc de emoție. Nu-mi venea să cred, cu toate că știam eu de mult că tata îmi pregătește o surpriză.

FĂNICĂ: Cred și eu. Un asemenea dar de ziua ta...

GEORGICĂ: Știi cît de mult îmi doream o bicicletă.

FĂNICĂ: Mie-mi spui? Nu stăteam noi cîte-un ceas în fața vitrinei, la magazinul de sport... Mai bine zii, ce marcă e? *(Se apropie amîndoi de bicicletă.)*

GEORGICĂ: «Carpați». Și e mai frumoasă decît cel mai frumos peisaj din Bucegi. Uită-te și tu...

FĂNICĂ: Îmi închipui că ești grozav de nerăbdător să te plimbi cu ea.

GEORGICĂ: Nerăbdător?! Se vede că nu te pricepi la adjective. Îmi sfîrîie călcîiele, nu altceva!

FĂNICĂ *(cu puțină nostalgie):* Atunci, petrecere frumoasă...

GEORGICĂ *(frămîntat):* Știi ceva? Hai să ne plimbăm împreună. *(Mărinimos.)* Adică nu... Cheamă-l și pe Costel, și pe Liana, că stau aproape. Vreau să împărtășim bucuria frățește.

FĂNICĂ *(fericit):* Cu alte cuvinte, ascensiune în grup pe «Carpați»... S-a făcut, în cinci minute sosim! *(Iese în fugă.)*

GEORGICĂ *(singur, cîntă satisfăcut):* Bimbarabum, bimbarabum... *(Examinează o roată.)* Ia te uită, spița asta parc-ar fi cam slabă... Nu-i așa, bicicletuță? Ia s-o strîngem noi... *(Caută în jur.)* Cleștele... unde-o fi cleștele? Parc-ar fi intrat în pămînt... Și dacă n-o strîng acum, cine știe ce se mai poate întîmpla! Dacă se strică roata? *(Se bate cu palma peste frunte.)* Să știi... sigur că da! Mai ales dacă s-o plimba Fănică, grăsuț cum e... Cu kilogramele lui... Ce mi-o fi venit să-l poftesc! Fănică și bicicleta! O să arate ca un hipopotam pe două roți... Unde naiba o fi cleștele?

NASUL DE CARNAVAL *(Scoate capul de după draperie):* Ia vezi, nu e în cutia de carton de sub canapea?

GEORGICĂ: În cutia de... *(Speriat.)* Ci-cine-a vorbit? *(Rîde.)* Cine să vorbească? Doar sînt singur acasă. Mi-a trecut o idee prin minte și mi s-a părut că aud o voce, e foarte simplu. Va să zică în cutia... *(Caută sub canapea.)* Nu e nici în cutie.

NASUL DE CARNAVAL: Caută, caută bine!

GEORGICĂ *(liniștit acum):* Caut, cum să nu caut. Numai că nu văd decît jucării vechi. Ia te uită! Dar asta ce-o mai fi?

NASUL DE CARNAVAL: Un nas de carnaval.

GEORGICĂ: Poftim, am început să-mi aud gîndurile... Sigur că da, e un nas de carnaval. Curios, nu-mi aduc aminte să-l mai fi văzut. Ce caraghios e! *(Scoate la iveală un nas de carton foarte mare.)* Ia să văd cum mi-ar sta cu el... *(Și-l fixează, se uită în oglindă.)* Știi că-i drăgălaș? Nu-mi stă rău de loc. Ba parcă sînt mai... nu știu cum... *(Soneria de la intrare.)* Poftim, au și venit!

NASUL DE CARNAVAL: Prefă-te repede că ești bolnav.

GEORGICĂ: Imposibil! Acum cinci minute eram sănătos tun. N-o să mă creadă.

NASUL DE CARNAVAL: Cu atît mai bine. Să priceapă și ei că o asemenea bicicletă nu-i de nasul lor.

GEORGICĂ: Chiar așa! *(Din nou soneria.)* Adică nu... Mai bine le spun în față. N-au decît să se supere... *(Deschide.)*

FĂNICĂ: Gata, ne-am întors!

LIANA: Felicitările noastre!

COSTEL: Și s-o stăpînești sănătos!

GEORGICĂ *(rece):* Mulțumesc. Va să zică, ați venit...

FĂNICĂ: Într-un suflet!

GEORGICĂ: Mda... Sînteți grozav de grăbiți.

COSTEL: Cum adică... Ce vrei să spui?

GEORGICĂ: Ce-ai auzit.

COSTEL: Ascultă, Georgică, ți s-a întîmplat ceva? *(Se uită țintă la nasul lui Georgică.)* Ești foarte ciudat azi, pari schimbat. Nu pricep...

GEORGICĂ *(i-o taie):* Fiindcă ești greu de cap, d-aia nu pricepi.

COSTEL: Ia te rog să nu mă faci prost, că mă supăr!

GEORGICĂ: N-ai decît. Pagubă-n ciuperci!

COSTEL: Așa?! Atunci uite, am plecat! *(Se îndreaptă spre ușă.)*

LIANA *(îl oprește, împăciuitoare):* Stai puțin, Costele! Nu vă mai certați de pomană. N-are nici un rost să ne stricăm bucuria.

FĂNICĂ: Adevărat. Mai bine hai să scoatem bicicleta.

COSTEL: Eu zic să facem cu rîndul. Cîte un sfert de oră fiecare.

GEORGICĂ: Îmi place că vindeți pielea ursului din pădure. Mai întîi că e bicicleta *mea* și eu hotărăsc. Și al doilea nu puneți mîna pe ea că se murdărește.

FĂNICĂ *(uluit):* Bine, dar tu ai zis că...

GEORGICĂ: Multe zice omul. Nu e de ajuns că vă dau voie s-o admirați?

COSTEL: Ascultă, îți bați joc de noi?

FĂNICĂ: Nu te mai recunosc... Nu pricep...

GEORGICĂ: Nici nu-i nevoie.

LIANA: Ce-i cu tine? Niciodată nu te-ai purtat așa... urît.

GEORGICĂ: Aha, mă şi jigniţi cu alte cuvinte. Bănuiam eu că sînteţi invidioşi.

COSTEL: Invidioşi??! La urma urmei nu eşti singurul băiat din lume care are bicicletă.

GEORGICĂ: Totdeauna aţi fost invidioşi pe mine fiindcă... *(Ezită.)*

NASUL DE CARNAVAL *(repetă monoton, scoţînd capul de după draperie. Şopteşte):* Fiindcă sînt mai deştept ca voi.

GEORGICĂ *(papagaliceşte):* Fiindcă sînt mai deştept ca voi!

NASUL DE CARNAVAL: Fiindcă învăţ cel mai bine!

GEORGICĂ *(la fel):* Fiindcă învăţ cel mai bine!

NASUL DE CARNAVAL: Fiindcă sînt cel mai bun fotbalist...

GEORGICĂ *(cu mai multă siguranţă):* Fiindcă sînt cel mai bun interdreapta de pe strada noastră...

NASUL DE CARNAVAL *(şoaptă confuză, insistentă.)*

GEORGICĂ *(teribil):* Fiindcă sînt cel mai talentat la desen, fiindcă...

LIANA *(îi întrerupe avîntul):* «Cel mai, cel mai...» Deocamdată văd că eşti cel mai mare îngîmfat din lume.

FĂNICĂ: Chiar aşa. N-am venit aici ca să ascultăm lăudăroşeniile tale şi pe deasupra să mai şi rîzi de noi. Rămîi sănătos cu talentele tale şi cu podoaba ta de bicicletă.

COSTEL: Adio, talentatule! *(Ies trîntind uşa.)*

GEORGICĂ *(dezorientat):* Ia te uită, au plecat de-a binelea... *(Îşi revine.)* La urma urmei, n-au decît, puţin îmi pasă.

NASUL DE CARNAVAL: Iar mie, cu atît mai puţin...

GEORGICĂ: Ci-cine-a vorbit? Poftim, încep să am halucinaţii! De ce m-o fi mîncînd aşa nasul? Ia te uită, şi nici nu pot să mă scarpin... Aha, nasul de carnaval... *(Trage desperat de nas.)* S-a lipit, parc-a prins rădăcini... Ieşi o dată, nas afurisit!

NASUL DE CARNAVAL *(iese zglobiu la iveală):* Asta e cu neputinţă, iubitul meu stăpîn. Voi aţi fost făcuţi unul pentru altul şi nu vă veţi mai despărţi niciodată...

GEORGICĂ: Extraordinar! Va să zică, ceea ce auzeam nu erau gîndurile mele... Dar tu cine mai eşti, de unde-ai răsărit?

NASUL DE CARNAVAL: Sînt spiriduşul nasului de carnaval.

GEORGICĂ: Ca să vezi... Un nas fermecat!

NASUL DE CARNAVAL: Fermecat e puţin zis, stăpîne. Puterile lui sînt nemărginite. Ţi-a plăcut adineauri cum i-a alungat pe musafirii aceia care nu ţi-au adus cinstirea cuvenită?

GEORGICĂ: Va să zică, vouă vi se datorează totul...

NASUL DE CARNAVAL: Bineînţeles. Ce, nu cumva îţi pare rău că au plecat?

GEORGICĂ *(şovăie):* Da... adică nu! Asta-i bună! De ce să-mi pară rău?

NASUL DE CARNAVAL: Ha-ha-ha! Aşa te vreau, stăpîne! Noi trei o să fim prieteni la cataramă. Ia uită-te

să vezi ce bine ne stă. *(Îl împinge spre oglindă.)* Ce chipeşi sîntem!

GEORGICĂ: Ce chipeşi!

NASUL DE CARNAVAL: Ce voinici!

GEORGICĂ: Ce voinici...

NASUL DE CARNAVAL: Ce deştepţi!

GEORGICĂ: Ce deştepţi...

NASUL DE CARNAVAL: Vezi, stăpîne?

GEORGICĂ: Văd, sigur că văd. Numai tare aş vrea să mă scarpin pe nasul meu adevărat.

NASUL DE CARNAVAL *(mîhnit):* Asta e cu neputinţă.

GEORGICĂ: Dar nu-nţelegi că mă mănîncă nasul?

NASUL DE CARNAVAL: Rabdă, iubitul meu stăpîn.

GEORGICĂ *(indignat):* Eu?! Eu, să rabd?! Cum îndrăzneşti, ticălosule? Ştii tu cine sînt eu?!!

NASUL DE CARNAVAL: Să-mi fie cu iertare, dar de falnicul tău nas nu te mai poţi despărţi nici măcar o clipă. Adică... ar fi un mijloc, dar e tare greu.

GEORGICĂ *(măreţ):* Pentru mine nimic nu e prea greu. Vorbeşte!

NASUL DE CARNAVAL: Ca să te dezleg de vrajă ar trebui să mergem în Ţara nasurilor pe sus, să te stropesc cu apă năzdrăvană.

GEORGICĂ: Şi unde e apa... adică ţara asta?

NASUL DE CARNAVAL: Foarte departe...

GEORGICĂ: Nu-i nimic, vom merge cu bicicleta mea, să se minuneze o lume întreagă! Voi fi mai falnic decît Alexandru Macedon, decît Richard Inimă de Leu, decît...

— Cortina —

II

Decor: *Sala tronului din împărăţia nasurilor pe sus. Tronul: un jilţ mai mare, acoperit cu pînză. Un covor, cîteva draperii de efect, oglinzi.*

CRAINICUL *(în timp ce se aude din culise o trîmbiţă dogită, anunţă solemn):* Soseşte înălţimea sa împăratul Nasmare, stăpînul atotputernic al tuturor nasurilor pe sus! *(Cei doi sfetnici care sînt de faţă, adică Naslung şi Linguşilă, se agită. Crainicul iese.)*

NASLUNG: Repede, să lustruim oglinzile! *(Se repede cu o cîrpă.)*

LINGUŞILĂ: Să pregătim pernele de mătase pentru slăvitele bătături ale măriei sale! *(Scoate de undeva două perne.)*

NASLUNG: Muzica, să cînte muzica! *(În culise izbucneşte o muzică stridentă.)*

NASMARE *(intrînd plin de măreţie):* Bine v-am găsit, supuşii mei! *(Se aşază pe tron.)* Ei, ce mai veste poveste prin împărăţie? Vorbeşte tu, sfetnice Naslung.

NASLUNG: Linişte şi pace, înfumurarea ta. Nasurile cresc şi se înalţă în vînt, după pilda suspuşeniei tale.

NASMARE: Tu ce părere ai, Linguşilă Cîntănstrună?

LINGUŞILĂ: Eu n-am nici o părere, luminăţia ta. Pentru mine ţine loc de judecată înţelepciunea prostiei tale. *(Potriveşte pernele sub picioarele împăratului.)*

NASMARE: Bravo!

CRAINICUL *(intră gîfîind):* Măria ta, o veste de seamă!

NASMARE: Vorbeşte!

CRAINICUL: Măria ta, la porţile împărăţiei a fost prins un băiat cu o bicicletă!

NASMARE: Hm, foarte ciudat! Şi ce făcea băiatul la porţile împărăţiei mele?

CRAINICUL: Se scărpina la nas, îngîmfarea ta.

NASMARE: Ce obrăznicie!

LINGUŞILĂ: Ce obrăznicie!

CRAINICUL: Asta n-ar fi nimic, măria ta, dar asupra lui s-a găsit... s-a găsit... *(covîrşit)* o batistă!

NASMARE: Trădare! O uneltire cumplită ne ameninţă!

SFETNICII: Trădare!

NASMARE: Să fie adus băiatul cu batista! *(Crainicul iese, se întoarce cu Georgică.)*

NASMARE: Cine eşti şi de unde vii?

GEORGICĂ *(numai cu nasul lui adevărat)*: Sînt Georgică şi vin de-acasă, de pe strada Mărului.

LINGUŞILĂ: Aha, vine de-acasă!

NASMARE: Spune-mi, cu ce drept te scarpini la nas?

GEORGICĂ *(simplu)*: Fiindcă mă mănîncă, nu mă mai scărpinasem de trei zile.

NASMARE: Voi ce aveţi de zis, luminaţii mei sfetnici?

NASLUNG: Vrăjmaşul pare iscusit, măria ta. A dat răspunsul acesta numai ca să ne încurce.

NASMARE: Aşa e, prea îngîmfatule Naslung. Nu ne încurci tu cu una cu două, băiete. Mărturiseşte, ce aveai de gînd să faci cu batista?

LINGUŞILĂ: Mărturiseşte, mărturiseşte!

GEORGICĂ: Iertaţi-mă, dar întrebarea mi se pare cam neroadă.

NASMARE: Aoleu, bătăturile, ajutor!

GEORGICĂ *(plin de compătimire)*: Dacă purtaţi pantofi prea strîmţi... Luaţi un număr mai mare.

LINGUŞILĂ: Se vede cît eşti de ageamiu, străine! Înălţimea sa n-a făcut bătături din pricina încălţărilor. Le are din născare, iar noi i le ocrotim cu băgare de seamă, să nu i le atingă cineva cu vreo vorbă nesocotită.

NASMARE: La moarte cu el! Să fie decapitat, să i se taie imediat nasul!

GEORGICĂ: Nu vă supăraţi, dar nu pricep un lucru: Dacă sînt decapitat, ce nevoie mai e să mi se taie şi nasul?

NASLUNG: Pesemne că ai picat din Lună, băieţaş. La noi capul n-are nici o însemnătate. Nasul e totul. Decapitare înseamnă de fapt tăierea nasului. E cea mai grea osîndă.

CRAINICUL: Luminăţia ta, slăvita împărătească Năsoaia se roagă de îndurare pentru străin.

LINGUŞILĂ: Îndurare, îndurare!

NASMARE: Hm... dacă se roagă împărăteasa, fie, îi vom cruţa viaţa. Aruncaţi-l în temniţă şi puneţi-l la cazne. Să i se pună dinainte o oală care fierbe şi să nu fie lăsat să-şi vîre nasul în ea!

— Cortina —

III

Acelaşi decor.

CRAINICUL: Înălţimea ta...

NASMARE: Scoate-ţi coiful de pe nas cînd vorbeşti cu mine.

CRAINICUL: Iertare, sînt nespus de tulburat... Am supus prizonierul la chinurile poruncite, dar nici n-a crîcnit, nu i-a păsat de nimic.

NASMARE: Poftim, alt necaz acum, după ce că am toate grijile împărăţiei pe nas!

NASLUNG: S-ar părea că băiatul e un viteaz...

NASMARE *(indignat)*: Aici n-are nimeni dreptul să fie viteaz. Viteaz sînt numai eu, care merg la bătălie în nasul oştirii.

LINGUŞILĂ: Ţi-am spus eu, dragă Naslung, să nu te legi la nas dacă nu te doare...

NASMARE: Voi, sfetnicii mei, care sînteţi nişte nasuri luminate, ce credeţi că e de făcut?

NASLUNG: Înălţimea ta, să-mi fie cu iertare, chiar în clipa asta prin nasul meu a trecut o idee: slăviţii prinţişori, Năsturaş şi Gămălie, au nevoie de o creştere aleasă.

NASMARE: Aşa e! Ei trebuie să crească repede, cît pătlăgelele, cît gogoşarii, cît castraveţii... Adică, ce spun eu, cît bostanii!

NASLUNG: Exact. D-aia aş zice, fiindcă prea înţeleptul lor dascăl, Trompăilă, a căzut răpus de guturai, să-i ţină locul acest tînăr, care pare foarte isteţ.

NASMARE: Bine. Să vină prinţişorii şi nasul lor dascăl!

(Împăratul bate din palme. Pe una dintre uşi intră prinţişorii. Pe cealaltă, îmbrîncit, vine Georgică.)

NASMARE: Îţi propunem să fii dascălul lor! *(Iese, cu toată suita.)*

GEORGICĂ: Hai să începem. Dar, mai 'nainte de toate, vă rog să fiţi atenţi, altfel nu facem nici o ispravă. Tu. Năsturaş, de ce-ţi freci mereu nasul?

NĂSTURAŞ: Îi dau cu grăsime de rinocer, să crească mai repede.

GEORGICĂ: Şi tu, Gămălie, de ce te uiţi mereu în oglindă?

GĂMĂLIE: Ca să mi se lungească nasul!

GEORGICĂ: Bine, bine, lăsaţi educaţia fizică. Acum ne vom ocupa de geografie. Să vorbim puţin despre munţi. Munţii sînt acele forme de relief care...

GEMENII: Ştim, ştim!

GEORGICĂ: Dacă-i aşa, spuneţi-mi voi ce e un munte, să răspundă...

GEMENII: Spun eu, ştiu eu, spun eu!

GEORGICĂ: Să vorbească numai Năsturaş.

NĂSTURAŞ: Muntele este ceva foarte mare şi foarte înalt. Dar nu mai înalt şi mai mare decît nasurile din împărăţia nasurilor pe sus.

GEORGICĂ: O clipă, o clipă, să nu exagerăm. *(Cu tact pedagogic.)* Poate că totuşi există şi munţi mai înalţi.

GĂMĂLIE: Imposibil! Oamenii au făcut ascensiuni pe toţi munţii, slujindu-se de un simplu băţ. Pe cînd la noi nu poţi ajunge nici cu cea mai lungă prăjină.

GEORGICĂ *(încurcat)*: Hm, da, asta cam aşa e. Să trecem atunci la aritmetică. Vom face regula de trei simplă.

GEMENII *(obraznici)*: E prea simplă.

GEORGICĂ: Atunci vom încerca să rezolvăm o problemă.

GĂMĂLIE: De ce să mai încercăm? Doar ştim dinainte că o putem rezolva. Copii mai deştepţi ca noi nu există.

NĂSTURAŞ: Nu există!

GEORGICĂ *(oftează adînc)*: Poate că voi reuşi să vă atrag cu alte materii: desenul, muzica, literatura...

NĂSTURAŞ: Da, nouă ne plac foarte, foarte mult!

GĂMĂLIE: Noi sîntem foarte, foarte talentaţi!

NĂSTURAŞ: Eu am pictat cele mai frumoase tablouri din împărăţia nasurilor pe sus.

GĂMĂLIE: Eu am cea mai minunată voce...

NĂSTURAŞ: Iar eu scriu cele mai grozave poezii...

GEORGICĂ *(desperat)*: Ajunge! Mi-aţi mîncat zilele, prinţişori neispră-

viți și fanfaroni! Afară cu voi, palavragiilor și răutăcioșilor. Afară! *(Prinții-șorii ies în fugă, speriați.)*

GEORGICĂ *(foarte amărît):* Of, of, of... Cumplită soartă mi-a fost hărăzită! M-am săturat pînă-n gît, na, că era să zic pînă-n nas, de împărăția asta urîcioasă și de toți năsoșii ei... Ce n-aș da să ajung iar pe strada mea, la școala mea, între prietenii mei...

NASUL DE CARNAVAL *(apare iscoditor):* Nu te mai văicări, stăpîne, și mută-ți gîndul de plecare. Am venit să te-ajut, să-ți ușurez povara necazului care te-apasă.

GEORGICĂ *(tace.)*

NASUL DE CARNAVAL: Nu mă crezi? Pe onoarea mea!

GEORGICĂ *(șovăielnic):* Și cum socotești să mă ajuți?

NASUL DE CARNAVAL: Foarte simplu: atîta timp cît ai purtat nasul vrăjit, nici o supărare nu te-a ajuns. Te simțeai fericit ca un crocodil în văzduh și ca un scatiu în baltă; inima ta nu cunoștea modestia, bunătatea, bucuria, nevoia de prieteni și cîte supărări or mai fi pe lume. Cum te-ai despărțit însă de el, toate s-au abătut peste tine. Ce zici, vrei să te fac iar strălucitor și falnic?

GEORGICĂ *(tace).*

NASUL DE CARNAVAL: Nu zici nimic?

GEORGICĂ: Nu știu de ce, dar parc-aș prefera să-mi păstrez nasul meu adevărat. Deși... cînd ești în apropierea mea încep să șovăi...

NASUL DE CARNAVAL: Minunat, minunat, asta vreau și eu!

GEORGICĂ: Dar prea am pătimit multe din pricina ta. Mi-am pierdut prietenii, am ajuns aici, în împărăția asta afurisită...

NASUL DE CARNAVAL: Mai fă o încercare, stăpîne. *(Scoate nasul de carnaval din buzunar.)* Nu te ademenește strălucirea lui?

GEORGICĂ: Ei bine, fie, dar...

NASUL DE CARNAVAL *(atîta aștepta):* Hei-hoop! *(Îi fixează nasul de carnaval.)*

GEORGICĂ *(din nou semeț):* Așa mai zic și eu! Ehehehe! Haide, nasule, la drum, leu paraleu, falnic mereu! Ha-ha! Acum să vadă împăratul Nasmare cine e mai grozav dintre noi doi! *(Se împiedică de covor și cade. Se scoală văicărindu-se.)* Ce mi-ai făcut, nas nabădăios?

NASUL DE CARNAVAL: Ce vrei, stăpîne, nasul tău nu poate umbla decît pe sus de tot. Nu e vina lui că mai dai în gropi cîteodată...

GEORGICĂ *(amărît):* Ce să mă fac eu cu voi?

ZÎNA *(apare tiptil, ca-n poveste):* Nu există decît o singură scăpare, dragă băiete... Eu pot să-ți vindec nasul dacă vrei.

GEORGICĂ: Dumneavoastră sînteți medic O.R.L.?

ZÎNA: Nu. Sînt numai o zînă ca toate zînele. Numele meu e Modestia.

GEORGICĂ: Aha, parc-am mai auzit eu de dumneavoastră. Dar nuielușa aceea ce e?

ZÎNA: E vărguța mea fermecată.

GEORGICĂ *(speriat):* Nu cumva vreți să-mi dați cu ea peste nas?

ZÎNA *(blînd):* Fii pe pace, nu-ți voi da cu răutate.

NASUL DE CARNAVAL: N-o lăsa, stăpîne!

ZÎNA: Ala-bala-portocala, nas trufaș și nărăvaș, piei mai iute; du-te, du-te, nas de ceară, te topește, că de nu te iau în clește! *(Atinge cu vărguța nasul care cade.)*

NASUL DE CARNAVAL *(fuge îngrozit):* Adio, stăpîne!

GEORGICĂ *(vesel):* Îți mulțumesc, zînă bună...

ZÎNA: Nu-mi mulțumi. Am făcut doar ceea ce trebuia.

GEORGICĂ: Ehe, dacă m-ai ajuta acum s-ajung iar acasă...

ZÎNA: Fie, am să te ajut.

GEORGICĂ: Atunci dă-mi un elicopter, să pot coborî de pe acest munte înalt.

ZÎNA *(surîde):* Te înșeli, dragul meu. Împărăția nasurilor pe sus nu se află pe nici un munte. Ia uită-te mai bine în zare și spune-mi ce vezi...

GEORGICĂ *(se uită în zare, cu mîna streașină):* Văd niște baloane mari și foarte umflate...

ZÎNA: Ai văzut bine. Baloanele acelea care țin în văzduh acest tărîm, cu toți locuitorii lui, sînt înfumurarea, arțagul, lăudăroșenia și altele. Eu îți voi da un talisman cu care să le dobori. Iată-l... *(Scoate de sub mantie un arc cu săgeți.)* Săgețile sînt făcute dintr-o urzică vrăjită. Hai, încordează arcul și țintește bine! *(Georgică trage, în culise pocnește un balon.)*

GEORGICĂ *(din nou cu mîna streașină):* Coborîm, coborîm! Îl văd pe Fănel... Și pe ceilalți... *(Face semne.)* Bun găsit, prieteni!

— Cortina —

CU EI NE MÎNDRIM

CHINA LIGIA
clasa a V-a, Școala medie Urlați

BUZATU GHEORGHE
clasa a VI-a C
Școala medie nr. 3
Craiova

CODARCEA MARIA
clasa a VII-a A
Școala de 8 ani nr. 6
Tg.-Mureș

VIITORII *țesători*

Dacă te îndrepți spre Sibiu și te abați din drum, urmînd pitoreasca vale a Cibinului, ajungi în vechiul și renumitul centru de țesături Cisnădie.

Datorită împrejurimilor bogate în pășuni, ocupația de bază a locuitorilor a fost păstoritul. Prin secolele al XIV-lea și al XV-lea a început să se dezvolte comerțul cu lînă, iar nu peste mult aveau o căutare tot mai mare țesăturile din lînă de prin partea locului. Faima meșterilor și lucrătorilor din Cisnădie era cunoscută pînă departe. Așa se explică de ce aici se afla și o veche școală în care se transmitea meșteșugul țesutului din tată în fiu. Școala însă era mică, slab dotată și, de aceea, nu putea să cuprindă decît un număr restrîns de elevi.

În anii puterii populare ea a devenit un puternic centru școlar textil, ale cărui porți sînt larg deschise oricărui tînăr absolvent al școlii generale de 8 ani.

Porniți cu noi și veți cunoaște Centrul școlar textil — Cisnădie. Culoarele largi ne conduc spre sălile de clasă în care elevii își însușesc multiple cunoștințe teoretice din domeniul filaturii și țesătoriei — meserii pentru care se pregătesc. De o parte și de alta a coridorului principal se află laboratoarele, în care se fac experiențe interesante asupra compoziției firelor de mătase, bumbac și lînă. La mică distanță de acestea sînt sălile mari ale atelierelor-școală din care se aude zumzet de mașini. La care dintre acestea să ne oprim mai întîi?

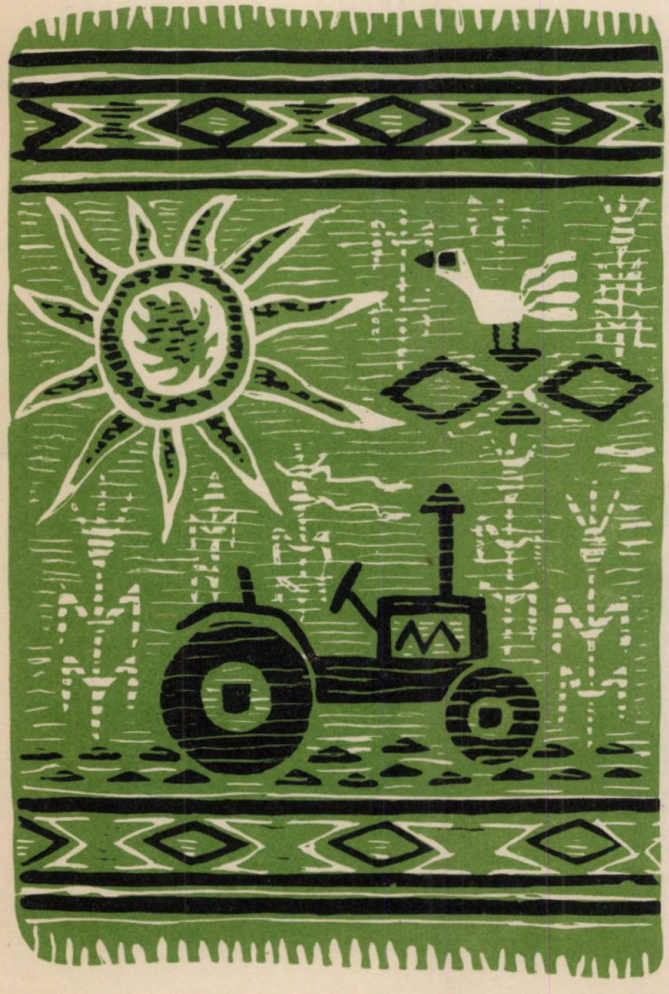

Intrăm în atelierul-școală, secția filatură. Aici găsim schimbul unu al anului I. Elevii și-au făcut începutul uceniciei în filatură atît de bine încît mașinile se supun comenzilor ca și cînd lucrează împreună de multă vreme. Firele de lînă, bumbac sau mătase pregătite de ei trebuie să fie bine prelucrate pentru ca să se poată țese stofe de bună calitate. Toate acestea au mare importanță și trebuie să li se acorde atenție încă de pe băncile școlii.

Aici, în atelierele-școală, elevii învață să aplice în practică ceea ce au deprins în orele de curs. Azi, de pildă, vor învăța să preia schimbul din mers. Mai tîrziu, în producție, aceasta le va fi de folos.

Elevii anului II au depășit pragul atelierului-școală. Pe ei îi întîlnești la practică, alături de muncitori, în secțiile uzinelor «textile» care se află în apropierea centrului școlar. Iată-i în lumea firelor de mătase, bumbac, lînă, a covoarelor, a țesăturilor de cele mai diferite culori și desene. Cîțiva sînt adunați în jurul muncitoarei May Ecaterina, care le împărtășește cu dragoste din tainele meseriei.

— Ne pregătim schimbul de mîine, spune ea, privind cu drag spre fetele și băieții care o admiră pentru priceperea ei.

Multe dintre țesătoarele care acum lucrează în uzină sînt absolvente ale Centrului școlar din Cisnădie. Le găsești nu numai în toate secțiile uzinei, ba chiar și în alte orașe ale țării: la Botoșani, Tălmocan, Constanța, precum și la Fabrica de fibre sintetice de la Săvinești.

Tot discutînd cu viitoarele textiliste, aflăm că au îndrăgit meseria atît de mult încît doresc să lucreze cît mai curînd în fabrică.

La sfîrșit am vizitat sala de... creație a școlii. Aplecați peste file de hîrtie, o mulțime de elevi discută în șoaptă. Pe colile de hîrtie cu pătrățele se așternlinii simple, împletite sau colorate. Fiecare planșă reprezintă un model de țesătură din mătase, bumbac sau lînă. Cei mai talentați elevi învață să creeze modele frumoase de țesături. Fără îndoială că cele mai deosebite vor prinde viață mai tîrziu în covoarele, stofele, mătăsurile care se lucrează în uzină.

Cetățuia familiei filatori-țesători

La mică distanță de școală și zumzetul uzinelor, într-o clădire, mai la o parte, se află internatul sau cetățuia familiei filatori-țesători. De ce i se spune așa? Fiindcă aici elevii trăiesc ca într-o familie mare, unită, și mai ales veselă.

Cantina cu bucate gustoase și bine pregătite te îmbie de cum ai intrat în cetățuie. Dormitoarele curate, spațioase și bine aerisite oferă o liniște odihnitoare. Biblioteca, cu sutele ei de volume de literatură și de specialitate, îi primește cu bunăvoință. Clubul, dotat cu mese de șah, tenis de masă etc., îi așteaptă familiar.

*

Vizita se oprește aici. Am cunoscut o școală care pregătește filatori, filatoare, țesători sau țesătoare pentru fabricile din patria noastră.

OLIMPIA COLCERIU

Desen: IOANA CONSTANTINESCU

MOZAIC

...Firele de relon produse în 24 de ore la Combinatul chimic Săvinești pot înconjura de 50 de ori Pămîntul pe la ecuator.

Se zice că Ștefan cel Mare, în timp ce se afla în tabăra de la Vaslui, înainte de lupta cu turcii, călărea pe un cal focos — sărind ca o săgeată peste toate rîpele. Numai peste una n-a putut sări. Și atunci a dat poruncă să se facă pod. Rîpa fiind adîncă, podului i-au trebuit picioare lungi, de aceea s-a numit Podul Înalt.

...Noua sală a Circului de stat din București are o capacitate de 2 150 de locuri.

Vaporul italian FRANCISCA s-a scufundat în Tamisa în luna mai 1882, din cauza unei explozii provocate de... umflarea orezului încărcat în hambarele sale. Cu două zile mai înainte, o furtună îi inundase hambarele cu apă și orezul aflat acolo s-a umflat pînă cînd a făcut să sară în aer întregul bastiment.

știați că...

Lupii cînd au pui în culcuș nu atacă animalele care se află în apropierea acestuia. Se pare că procedează așa pentru ca să nu li se descopere culcușul sau că «păstrează» acest vînat pentru ca atunci cînd puii vor fi mai mari să învețe să vîneze începînd din preajma vizuinei.

Insula Ormuz, din golful Persic, e alcătuită în întregime din sare. Insula are o înălțime de 90 de metri deasupra nivelului mării.

Pentru a vedea cum reacționează păsările la diferite culori, un cercetător american a amplasat în mai multe locuri 98 de cuiburi vopsite în diferite culori. De cel mai mare succes s-au bucurat cuiburile roșii și verzi. Cele albe au rămas aproape neocupate.

Originea caratului. Numele de carat vine de la sîmburii de CERATONIA SILIGNA — roșcova — care sînt absolut identici în greutate, fapt ce i-a determinat pe vechii negustători să-i folosească la cîntărirea diamantelor. Un carat este egal cu 20,59 centigrame.

ORIZONTAL: 1) Localitate istorică la est de Urziceni; 2) Se găsesc în mare număr în Bărăgan și în «băltile» Dunării (sing.); 3) Consoană — Dintr-un trib tracic stabilit în Dacia; 4) Particulă de... clădire; 5) Dacă tragi de sfoară, acoperă geamul! — Comună lîngă Alexandria; 6) Pîriu, lac și localitate între București și Ploiești — Unde stai cînd îți petreci vacanța la Snagov; 8) Petrecere cu dans — Consoană — Capitala regiunii; 9) Lac mare și port însemnat la Dunăre — Vocală — Lac sărat și stațiune balneară la nord de Slobozia; 10) Cel mai mic lac, cum sînt multe pe lîngă Dunăre, la mori — Consoană — În urma combinelor — Să crească cît vrabia! 16) Ramură; 17) Articol posesiv.

VERTICAL: 6) Școală (abr.) — Pe jumătate... mort! 7) Raftul eprubetelor. în laborator; 8) Aduce ploaie — Pasc în turme; 9) Cîmpie întinsă în jumătatea de est a regiunii; 10) G.A.C.... (inversat!) — Se găsesc în livezile din regiune; 11) Rîu mare care străbate regiunea la est; 12) La fel ca 17 orizontal — Loc de trecere a unui rîu; 13) Cubuleț cu șase fețe punctate pentru joc — Strigătul găștei; 14) Consoană — Nici eu, nici el... 15) Rîu între Argeș și Dîmbovița; 16) O poartă ciobanul; 17) Ne-o dau caprele și mieii pentru joc; 18) Cîmp întins, cu un singur fel de plante — N-apuci să strigi «Ura!» 19) Mașină dacă are apă, benzină sau curent; 20) Consoană — Vocală; 21) Distins mai ales la sport; 22) De acolo pleacă la cîmp tractoarele și mașinile; 23) Unul dintre milioanele aflate pe lanuri...; 24) Alife preparată în casă din grăsimi și plante; 25) Conjuncție.

REGIUNEA BUCUREȘTI

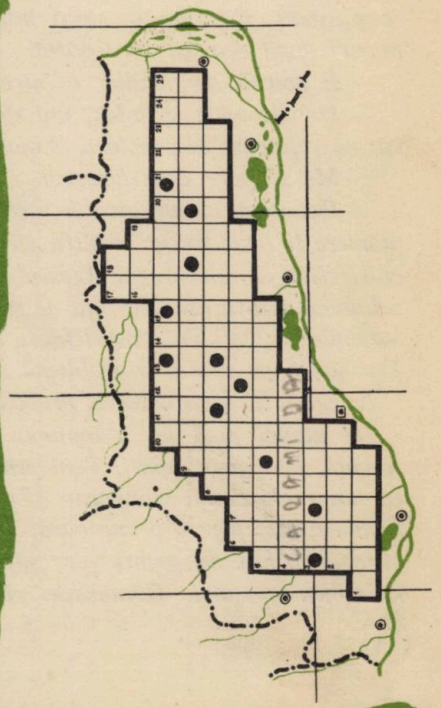

LILIACUL

ELENA DRAGOŞ

Ilustraţie: ANGI PETRESCU

Noi nu sîntem din oraşul C. Tata s-a transferat aici de doi ani, la noua uzină, iar mama şi noi, copiii, am venit în oraş cu puţin înaintea acestui an şcolar.

Am fost înscrisă la şcoala din cartier în clasa a VII-a B. Şcoala, nouă şi ea, este în apropierea uzinei.

Clasele acestei şcoli sînt mari şi luminoase, cu ferestre largi, cu parchet pe jos, de culoarea mierei. Părinţii colegilor mei lucrează mai toţi în uzină.

Deşi sînt o fire sfioasă, mă împrietenesc repede. Colectivul de băieţi şi fete din clasa noastră e vesel şi prietenos, aşa că nu mi-a fost greu să mă încadrez în el. Totul se întîmpla altfel decît îmi închipuisem. Credeam, înainte de a-i cunoaşte pe noii mei colegi, că voi sta în bancă stingheră, că n-aveam să mai rîd niciodată, pentru că îmi va fi dor de colegii pe care-i părăsisem.

Silvia, colega mea de bancă, o fată mică şi bondoacă, nu mai contenea să-mi vorbească despre fetele şi băieţii din clasa noastră, aşa că începusem să mă familiarizez cu preocupările, talentele şi slăbiciunile lor. Şi, lucru foarte ciudat, mi se părea chiar că mă aflam printre ei dintotdeauna şi-mi închipuiam cum arătau unii şi alţii la o vîrstă mai mică.

Blonda şi vorbăreaţa de Silvia, în măsura în care îmi povestea despre clasă, îmi punea şi întrebări despre mine. Tot ea m-a propus în colectivul de conducere al detaşamentului şi am fost aleasă în unanimitate.

Dintre toţi băieţii, unul îmi era antipatic. Unul scund şi brunet, cu ochelari. Singurul care purta ochelari din clasă. Venise către mine cîteva zile după începerea anului şcolar şi se prezentase:

— Dan Moisescu, zis şi Pitagora. Îmi place cum te piepteni. Ei, cum te simţi între noi? Bine? Mă bucur! după acestea se depărtă.

— Îi poartă de fudulie? o întrebai pe Silvia.

— Da' de unde. E miop, îmi spuse Silvia, ghicind că mă refeream la ochelari. E matematicianul clasei.

— Mi se pare cam încrezut.

— Dac-ai şti cît am avut de furcă cu el în adunările pionereşti anul trecut. Pentru că nici el nu ne este coleg decît de anul trecut. Lipsea de la şcoală, avea o atitudine netovărăşească faţă de fete, nu-şi îndeplinea sarcinile obşteşti. Tot timpul fugea la gîrlă, la pescuit. Dar acum nu mai e o problemă.

În clasă îşi făcu apariţia profesorul şi Silvia tăcu.

De atunci pînă la întîmplarea cu pisica tărcată trecură două anotimpuri. Veni primăvara. Mă uitam cu uimire la pomii înmuguriţi şi mi se părea că văd minunea asta pentru prima oară. Deasupra cartierului vîsleau cîrduri de cocori spre satul care începea la marginea oraşului. Dimineaţa, cînd mă deşteptam, larma păsărilor se lovea de geamul dinspre grădină.

— Rodica, mă strigă într-o dimineaţă Tudor, fratele meu. Vino să-ţi vezi odraslele!

Am bănuit imediat despre ce era vorba.

În pijama, cum mă aflam, am fugit într-acolo.

În cămară, în coşul cu rufe, se aflau patru pisoiaşi plăpînzi şi cîrni, cu urechiuşele ca nişte petale mici de catifea. Trei dintre ei erau cu totul şi cu totul fumurii, întocmai ca pisica noastră, iar al patrulea — tărcat.

— Vai cît sînt de drăgălaşi! am strigat eu. Iar mîţa, înţelegînd că-i lăudam, se alinta fericită pe lîngă coş.

— Ei, spuse mama, hotărîţi ce facem cu ei. Îi înecăm?

— Nu, m-am împotrivit eu.

— Atunci o să facem o stînă de pisici, glumi mama.

Fratele meu, ca întotdeauna cînd era vorba de luat o hotărîre mai grea, se prefăcea că se gîndeşte.

— Să-i lăsăm să crească, şi cînd vor putea să mănînce singuri le găsesc stăpîn, am zis eu.

— Aşa da, conveni mama, bucurîndu-se în sinea ei că pisoii nu trebuiau să fie înecaţi.

De atunci, cum veneam de la şcoală, mă grăbeam să văd ce fac pisoii şi mă gîndeam cui să-i dau. Cînd au început să mănînce singuri, am adus acasă două colege.

— Eu iau doi, spuse Silvia. Îi duc şi mătuşii mele unul.

Cealaltă fată, Ioana, îl luă pe al treilea, fumuriu. Îmi rămase numai pisoiul tărcat.

— E o pisicuţă, spuse mama, nu cred că o să-i găseşti stăpîn. Nu se prea încurcă oamenii cu pisici.

Într-o sîmbătă, Silvia lipsi de la şcoală. Sora ei dintr-a treia îmi spuse că avea gripă. După ore am plecat din clasă cu gîndul să merg la ea să-i dau notiţele din ziua aceea.

Am cotit pe strada Morilor şi mi se păru că mă urmăreşte cineva. Întorcîndu-mă, l-am zărit pe Dan Moisescu.

— Unde mergi, Rodica? mă întrebă el.

I-am spus.

— Atunci avem acelaşi drum. Îmi pare bine că pot să te însoţesc.

Lucru curios, pentru prima oară Pitagora mi se părea simpatic. Întotdeauna crezusem că se uită la mine ironic. Mai ales din ziua cînd profesoara de romînă mă lăudă pentru poezia care-mi apăruse în «Scînteia pionierului». După ora de romînă, Pitagora trecu pe lîngă mine cu Mircea şi-mi spuse:

— Mie nu mi-a plăcut poezia!

Simţisem că-mi ard obrajii de ciudă, dar nu i-am răspuns nimic. În sinea mea însă îl apostrofam:

«Nesuferitule, îngîmfatule, matematician insensibil ce eşti!»

Într-o zi mi-a cerut un creion roşu, cu aerul că-mi face o favoare cerîndu-mi-l. I-am răspuns că n-am, deşi aveam...

*

Strada Morilor era plină de liliac înflorit. Priveam încîntată crengile pline de horbote şi panglicuţe roz şi albe care se înălţau de după garduri. Dan mergea în stînga mea şi, la un moment dat, trecu în dreapta, se apropie de un gard verde şi rupse o crenguţă subţire, pe care se aflau doi ciorchini de floare de liliac, şi mi-o dărui.

— Vai ce parfumate sînt! am exclamat eu, mirosindu-le.

— Sigur, i-am răspuns eu. Dacă vrei, mergem împreună la Silvia, îi las maculatorul şi vii s-o iei de la noi de acasă.

Era de aşteptat, Silvia se miră grozav văzîndu-mă venind la ea cu Dan. Îmi cunoştea părerile în privinţa lui. Însă nu puteam să-i povestesc nimic atîta timp cît el era de faţă.

După aceea, Dan a venit la noi. A fost foarte politicos cu mama şi cu fratele meu, căruia îi promise nişte cîrlige pentru undiţa de pescuit. La plecare, luînd cu grijă pisica tărcată, a vîrît-o sub haină. L-am petrecut pînă la poartă.

— Parcă eşti supărată? m-a întrebat el. Îţi pare rău după mîţă? Poţi veni la noi s-o vezi oricînd. Doar ţi-am arătat unde stau. Vii?

— Da, m-am grăbit eu cu răspunsul. Am să vin.

Ţinînd crenguţa între două degete, am observat că avea o singură frunză. Frunza semăna cu o inimă.

— Să ştii că nu ţi-am oferit o floare furată. Liliacul e al nostru, acolo locuiesc eu. Dar te mai petrec...

Dan Moisescu, nesuferitul Pitagora, mergea alături de mine, şi eu, ca prin vis, vorbeam despre o mie şi una de lucruri, pentru că eram emoţionată şi nu voiam ca el să observe. Am adus vorba pînă şi de pisicuţa tărcată şi m-am plîns că nu-i găsisem încă stăpîn.

— Dă-mi-o mie, hotărî Dan. Mama îmi tot spune că ar vrea să-i găsesc o pisică. Vrei?

— Mîine e duminică. Vino chiar mîine pe la zece dimineaţa dacă nu ai altceva de făcut. Dacă vrei, mergem şi la pescuit.

— La zece fix sînt la tine, i-am spus eu.

*

Pînă la pragul casei sînt douăsprezece trepte. Le-am urcat în fugă şi am năvălit în casă ca o vijelie.

— Ce-i cu tine? mă întîmpină mama uitîndu-se la mine. De ce eşti aşa de îmbujorată?

AGERI CAI CU TRUP DE OȚEL

Ing. agronom EUGEN JIANU

O dată cu sosirea primăverii, pe ogoarele gospodăriilor colective pornesc zeci şi zeci de tractoare.

Aţi auzit, fără îndoială, vorbindu-se despre mecanizarea agriculturii noastre socialiste. Aceasta înseamnă dotarea ei cu tot mai multe maşini agricole, care uşurează munca oamenilor şi sporesc recoltele.

O combină înlocuieşte, pe zi, munca a peste 120 de oameni, care ar fi trebuit să secere, să ducă grîul la arie, să-l treiere etc.

Pentru desfundatul unui hectar de teren cu cazmaua este nevoie de aproape 400 de oameni care să lucreze din greu fiecare cîte 10 ore; acelaşi lucru se face cu plugul tras de 2 cai în 2—3 zile, iar cu tractorul nostru modern numai în 2,5 ore.

Recoltatul manual al unui hectar cu grîu însemna pentru o familie de ţărani o muncă încordată de 3—4 zile, fără să mai socotim că prin scuturare se pierdeau cam 100 kg de boabe pe zi. Recoltatul unui hectar cu combina durează 3—4 ore; şi nu se pierde aproape nimic!

Maşinile agricole îndeplinesc lucrări de calitate foarte bună. Un tractor ară la 35—40 cm adîncime. Nici cu şase boi la plug nu se poate ara la o asemenea adîncime.

Să luăm un alt exemplu: semănatul. Maşina semănătoare îngroapă seminţele uniform, la aceeaşi adîncime, la aceeaşi depărtare unele de altele, încît ele încolţesc şi răsar deodată. Fiecare plantă are o suprafaţă egală de teren din care se hrăneşte, crescînd egal. Semănatul făcut cu mîna este neuniform; boabele cad cînd mai rar, cînd mai des, multe se irosesc fiindcă rămîn la suprafaţă etc.

Folosirea tractoarelor şi a maşinilor agricole mai aduc şi alte avantaje. Gîndiţi-vă că unei gospodării agricole de stat care are 2 000 ha de teren i-ar trebui pentru executarea lucrărilor agricole peste 200 perechi de boi. Folosind tractoarele în locul animalelor de tracţiune se pot creşte cu mai mult folos 400—500 vaci de lapte sau 1 500—2 000 de porci.

Mecanizarea agriculturii se extinde din ce în ce mai mult la noi. Pe ogoarele patriei noastre socialiste apar maşini agricole tot mai perfecţionate. În cultura plantelor se folosesc maşinile la lucrările de pregătire a solului, la cele de întreţinere a plantelor (prăşit etc.), de recoltare, de combatere a dăunătorilor prin prăfuiri sau stropiri cu lichide. Pînă şi avioanele se folosesc în agricultură la stropiri, prăfuiri, împrăştieri de îngrăşăminte.

În zootehnie, maşinile fac curăţenie în grajduri, hrănesc animalele, le mulg şi prelucrează laptele.

Uzinele de la oraşe fabrică tot mai multe agregate pentru agricultura noastră socialistă, asigurînd mecanizarea ei. Iar mecanizarea agriculturii, după cum cred că aţi înţeles, înseamnă produse mai multe şi mai bune.

PLANTELE ŞTIU... CÎT E CEASUL?

Aţi observat, fără îndoială, freamătul care-l aduce cu sine primăvara. Pomii înmuguresc, iarba înverzeşte în lunci, miile de plante şi animale se trezesc la viaţă. Este ca şi cum un ceasornic nevăzut ar suna pentru întreaga natură deşteptarea. Cum se produce acest fenomen?

Unii oameni de ştiinţă socotesc că mecanismul de ceasornic este declanşat de activitatea a două substanţe: hormonii şi contrahormonii.

Hormonii ajută creşterea plantei. Contrahormonii o opresc. E clar deci că atunci cînd hormonii sînt în număr mai mare planta creşte, se dezvoltă. Atunci cînd contrahormonii sînt mai numeroşi, planta nu mai creşte. Or, ce s-a observat? Contrahormonii — cei care opresc creşterea — sînt numeroşi tocmai în timpul iernii. De aci faptul că plantele nu mai cresc iarna. Pe măsură ce iarna trece, contrahormonii se împuţinează, pînă dispar. Locul lor îl iau hormonii. Planta intră într-o nouă fază a vieţii ei, reîntinereşte, intră într-un nou ciclu, ciclul de primăvară.

Apariţia ciclurilor biologice arată că există la plante şi animale un mecanism perfect, care acţionează ritmic după anotimp.

Iată un exemplu deosebit de grăitor. De mulţi ani a fost transplantat în insula Java şi sădit în solul muntelui Pangerango un fag adus din Europa. În clima tropicală de acolo nu există variaţiile iarnă-vară, ca în ţara de baştină a fagului. Totuşi, generaţii de-a rîndul, cei care se duc să-l privească observă cum toamna îi cad frunzele, iar primăvara îi cresc din nou, aşa cum i s-ar fi întîmplat în ţara de baştină de unde a fost adus. În insula Java nu există nici geruri de iarnă, nici încălzire de primăvară, încît să se poată spune că după ele se «orientează» fagul. Înseamnă deci că planta are în interiorul ei mecanismul care o face să urmeze ciclul de cădere şi apoi de reapariţie a frunzelor, aşa cum i se întîmplă în ţara de baştină.

Azi, zeci de cercetători se ocupă cu problema ritmurilor biologice. Pentru aceasta sînt studiate sute şi sute de vieţuitoare, începînd cu cele mai simple alge şi mergînd pînă la experienţe făcute pe mamifere superioare. S-a cercetat modul în care răspund plantele şi animalele la alternanţa zi-noapte sau la desfăşurarea lunilor şi a anotimpurilor. Iată, de exemplu, ce s-a observat la planta fasole. Este cunoscută de toţi mişcarea periodică de ridicare şi

coborîre a frunzelor ei, care se desfăşoară în decurs de 24 de ore. Dacă o asemenea plantă este aşezată de la cea mai «fragedă vîrstă» a ei în întuneric, frunzele rămîn mereu în aceeaşi poziţie, lăsate în jos. Dar dacă luminăm un timp scurt o încăpere în care se află planta, vedem frunzele ridicîndu-se şi continuînd ridicarea mult timp după ce luminarea a încetat şi planta se află din nou cufundată în întuneric. Experienţele au arătat că planta intră într-un ciclu de ridicare şi coborîre a frunzelor exact ca şi cum s-ar afla afară, la lumină naturală. Însă perioadele de 24 de ore se socotesc, în cazul acesta, de la ora la care am dat lumina artificială. Deci planta şi-a creat un ciclu nou, avînd aceeaşi lungime de timp, însă începînd şi sfîrşind la ore independente de răsăritul şi apusul soarelui, depinzînd numai de ora la care am folosit noi luminarea artificială. Au fost făcute experienţe în care ziua artificială (perioada de lumină plus perioada întunecată) era fie cu mult mai mică decît ziua naturală, fie cu mult mai mare. Durata totală la unele experienţe scădea pînă la 18 ore — cu 6 ore mai puţin decît ziua naturală —, la altele creştea la 30 de ore. S-a constatat că plantele se adaptau acestor perioade şi mişcările frunzelor se săvîrşeau în cicluri mai scurte sau mai lungi decît 24 de ore, după cum voia experimentatorul. Curios era că această supunere «cuminte» înceta dacă se mărea sau se micşora mult durata zilei artificiale (de exemplu, 10 ore sau 40 de ore). Atunci planta revenea la ritmul obişnuit de 24 de ore.

Păsările - „orologiu"

Am văzut că ritmul de viaţă al unor plante este declanşat de variaţia lumină-întuneric, de ciclul zi-noapte, determinat de rotirea Pămîntului în jurul axei sale. Experimental s-a constatat că unele fiinţe păstrează acest ritm oricum s-ar schimba condiţiile exterioare. Albinele cărora li se dă la o anumită oră hrană dulce revin exact după 24 de ore pentru a căuta din nou această hrană, în acelaşi loc. Celor care au argumentat că albina se orientează după soare — după răsăritul şi apusul acestuia — li s-a arătat că albinele se comportă la fel chiar cînd sînt ţinute la adîncime de 160 de metri, într-o mină unde, bineînţeles, nu există nici o posibilitate de a se orienta după soare.

Interesante experienţe au fost făcute cu păsări, mai ales cu cele migratoare. S-a constatat că ele sînt înzestrate cu un simţ deosebit de dezvoltat al timpului. (Se spune că au un «orologiu intern» de mare precizie.) Chiar cînd erau ţinute în întuneric complet, cînd nu venea nici un semn de afară, nici luminos şi nici sonor, ele ştiau cînd era ora prînzului sau a culcării şi-şi urmau «programul» cu o strictă precizie, ca şi cum s-ar fi aflat afară, în plină natură, unde alternanţa lumină-întuneric este îndrumătorul «programului lor», al ritmului lor de viaţă.

Savanţii au arătat că acest «orologiu intern» le ajută păsărilor migratoare să cunoască drumul pe care-l parcurg în fiecare an de-a lungul miilor de kilometri, peste mări şi ţări. Orientîndu-se după soare şi după stele — pe mare n-au după ce altceva să se orienteze — sau în timpul nopţii, pe uscat, ele au nevoie să facă o «corectură» în aprecierile lor, căci se ştie că atît răsăritul şi apusul soarelui, cît şi apariţia şi aspectul constelaţiilor se schimbă cînd mergem mult spre est sau vest. Cum fac păsările aceste corecturi? Se presupune că şi aici mecanismul interior, aidoma unui orologiu, joacă un rol dintre cele mai importante.

Dacă am scurta ziua şi noaptea

Foloase practice de mare importanţă sînt aşteptate de la studiile descrise mai sus. Producţia vegetală ar putea fi mărită, obligînd plantele la un ritm mai viu, prin alternanţe zi-noapte sau prin alternanţe de anotimpuri mai dese. Sînt cunoscute experienţe reuşite în care găinile dau o producţie mărită de ouă prin luminarea artificială a încăperilor în care sînt ţinute, astfel încît alternanţa zi-noapte să se facă mai repede. Se aşteaptă şi de la alte vieţuitoare, plante şi animale, o creştere a «randamentului» lor în produse utile omului cu ajutorul acestei metode. Rezolvarea multor probleme privind sănătatea omului poate fi ajutată prin cunoaşterea modului în care să se poată influenţa ritmul proceselor care au loc în organismul uman. Tulburările care apar la personalul navigant de pe marile avioane de călători care fac regulat curse de mii de kilometri ar putea fi remediate. Se ştie că, de exemplu, pilotul care a plecat dimineaţa spre o localitate situată la o distanţă de 6 000—7 000 km spre apus (adică în sensul invers al mişcării de rotaţie a Pămîntului), cînd ajunge la destinaţie constată că e... tot dimineaţă. Toată lumea pleacă la treburi, pe cînd el — pilotul — ar voi să meargă la culcare, căci acolo, în patria lui, în acel moment oamenii merg să se culce. Venind şi plecînd mereu, pilotul este nevoit să-şi schimbe ritmul de viaţă. Învăţaţii caută să găsească remedii

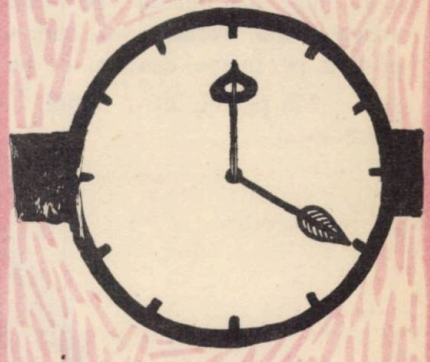

pentru o cît mai bună adaptare a organismului la noile ritmuri.

Iată cîte probleme se ivesc atunci cînd observi natura, fenomenele ei şi-i cercetezi cauzele. Cu atît mai atrăgător este să observi natura primăvara, cînd ştii că totul după odihna iernii este numai viaţă, numai mişcare. Şi oamenii se simt parcă altfel în acest anotimp al anului.

ȚĂNDĂRICĂ

ȘI STRĂMOȘII LUI

AL. POPOVICI

Aseară vîntul mi-a zgîlțîit oblonul de la fereastră. Viscol. Soba deschidea o gură mare, nesățioasă... Am luat un lemn să-l arunc în jar. Ciudat!... Lemnul mi-a sărit din mînă, exact ca în povestea cu Pinochio.

— Cine ești?

— Eu sînt o bucată de lemn. Dar repede pot să mă transform într-o păpușă...

— Cum?

— Simplu. Dacă mă ciopleşte cineva. Aici nasul, dincolo gura, ochii... Uite-așa... Apoi o hăinuță, cîteva vopsele, o inimă caldă... în pieptul păpușarului și iată-mă-s...

— Tu ești? Vasilache! Bunicul lui Țăndărică.

— Eu...

Pe mine mă purtau «pe mînă» artiști simpli, necunoscuți, care se opreau pe prispa caselor, în hanuri... Mă purtau într-o lădiță: un «hîrzob».

Lada... «era îmbrăcată atît pe dinafară cît și pe dinăuntru cu hîrtie colorată, și pe jos era căptușită cu blană de iepure. Partea din față avea două geamuri mari de sticlă, între geamuri se afla o deschizătură pe unde păpușile vorbeau către spectatori».

— Pentru mine poetul Costachi Conachi acum o sută de ani a scris special o piesă... Dar eu...

«Eu încă dinainte de piesa lui Conachi
Prin tîrg și iarmaroace ieșeam după perde...
Și mă iubea mulțimea: aista-i Vasilache,
Cu limbă ascuțită, și caraghios mai e.
Mă prigonea agia și mă popreau la gros.
Dar ce folos, răspunde-mi, ce folos?
Căci rîsul cum e fierul cel înroșit în foc
Prin lume ca prîsnelul își face iute loc...»

Marele scriitor Vasile Alecsandri a adus păpușile pe scenă în «Iașii în carnaval». Prin gura păpușilor, Alecsandri spunea pe ocolite adevăruri amare la adresa stăpînirii:

«Într-a păpușilor țară,
Din hotare la hotară,
Am văzut și buni, și răi,
Și cu duh, și nătărăi.
Unii mîndri și-ngîmfați
Ca beșici cu vînt umflați!
În cea lume cît trăiesc,
La tot vîntul se-nvîrtesc.
Alții, iar cu fudulie,
De neam mare vrînd să fie,
Se lipesc tot de cei mari...
Nu-s nici copoi, nici ogari!
Alții vrednici patrioți,
Dar mai vrednici patri-hoți,
Latră, urlă, furios,
Pîn'ce-apucă cîte-un os.

Într-a păpușilor țară,
La mulți cinstea-i chiar de ceară;
În cea țară de păpuși,
Tîlharii poartă mănuși
Și se jură pe dreptate
Că li-s mîinile curate.
Așa-i lumea. Așa-i veacul.
Unii seamănă cu dracul,
Alții ca niște momițe
Care sar din schițe-n schițe;
Alții cu painji portiți
Ce tot prind la musculiți.
Alții ca lei paralei
Ce nu fac nici chiar doi lei...
Că-s păpuși lumești...
Tot să stai să le privești!»

— Bravo, Vasilache...

Și dacă vrei pot să-ți prezint și prietenii mei... Cei cu care mă asemăn...

O voce subțirică răsună în odaie:

— Tu ești? Petruşka!

— Da...

Petruşka! Păpușa cea rusească din Nijni-Novgorod,
Venea mulțimea toată să rîdă, să petreacă
Și eu cu bucurie jucam pentru norod
Și îi făceam să uite și-i veseleam oleacă.
Ei petreceau cu toții și deșertînd paharul
Spuneau: Petruşka ăsta e mai ceva ca țarul!

— Și tu, Vasilache?

— Am dus-o greu mulți ani, oftă Vasilache... Dar mă bucur de nepotul ăsta al meu...

— Țăndărică!

— Băiat mare. A împlinit 15 ani anul ăsta.

— Vă mai amintiți? «Galoșul fermecat»... «Căluțul cocoșat»... «Artiștii pădurii»... «Povestea porcului»... «Păcală»... «Punguța cu doi bani».

Cu mersul lui bine cunoscut, ușor țopăit, un băiat cu nasul ascuțit și ochi vioi și cercetători se ivi în lumina focului. Nu avea nevoie de nici un fel de recomandare.

— Țandăra nu sare departe de trunchi..., glumi bătrînul butuc...

Țăndărică își lăsă nasul în jos!

— Știu multe despre tine. Știu și cititorii... Cu tine și cu prietenii tăi se ocupă o echipă de artiști care prezintă spectacole de păpuși, pe mînă, și o alta de marionete, adică de păpuși trase pe sfori.

— Ce mai știi despre mine?

— Știu despre premiile pe care le-ai luat pe la diferite concursuri și festivaluri. Știu, știu... «Mîna cu 5 degete», «Cartea cu Apolodor», Premii, medalii de aur!...

În fiecare oraș mai mare există un teatru de păpuși: Iași, Cluj, Oradea, Timișoara, Bacău, Brăila, Botoșani, Constanța, Sibiu, Tg.-Mureș... La televiziune ai un bun prieten: pe Aschiuță. Cu autobuze bine echipate, grupuri electrogene, mașini speciale, păpușarii colindă azi pe urmele înaintașilor lor... Motorizați, înzestrați cu aparate tehnice.

Și Țăndărică... Știți în cîte limbi s-a strigat «Bravo, Țăndărică?» Nu le mai putem ține socoteala! În arabă? La Cairo se află un teatru de păpuși înființat de artiștii lui Țăndărică. În poloneză? La Varșovia, Țăndărică a luat premiul I și Medalia de aur la Festivalul internațional al teatrelor de păpuși. În germană? În rusă?

În lumina pîlpîitoare a focului din sobă, Vasilache și Țăndărică păreau acum două umbre... Parcă la un moment dat s-au contopit... Sau poate era totul în imaginație.

În sala elegantă, confortabilă de teatru, Țăndărică cel tînăr, de 15 ani, Țăndărică cel care are teatrele lui de păpuși, pentru ca să vă bucure pe voi, pe cei mai mici, ba chiar și pe cei mai mari ca voi, nu uită «hîrzobul» vechilor păpușari.

Născut dintr-o veche tradiție națională, purtînd cu ea comorile artei romînești, păpușa e azi un prieten bun, credincios. Chiar dacă mai «critică» sau mai ceartă pe unii sau pe alții... E ea de lemn, dar nu poate sta «de lemn» cînd vede defecte... «Te vede Țăndărică!»... Și mulți dintre voi în școli au echipe de păpușari amatori. Alături de atîtea bucurii pentru copii, în țara noastră sînt și teatrele de păpuși...

Au împlinit 15 ani...

La mulți ani!

Ilustrație: ILEANA BRATU

Sfatul dr. Şanselată

JOCURI PERICULOASE

De la început trebuie să ne lămurim: să nu trageţi concluzia că medicii sînt împotriva jocului. Dimpotrivă, noi considerăm că jocul te face vioi, sprinten, într-un cuvînt dezvoltă agerimea. Trebuie însă să pricepem că sînt jocuri de-a dreptul periculoase, care pun în primejdie sănătatea, avînd consecinţe pentru tot restul vieţii.

Asupra unor astfel de jocuri vrem să vă atragem atenţia.

Un grup de accidente în timpul jocului sînt legate de înghiţirea sau pur şi simplu introducerea unor corpuri străine în gură, nas, urechi. În majoritatea cazurilor, lucrurile se petrec astfel: pui în gură un obiect care este aspirat brusc, fiindcă în clipa aceea ai rîs, ai tuşit sau strănutat. Alteori, introduci din «joacă» în fosele nazale un obiect şi acesta cade direct în căile respiratorii. Pentru a înlătura urmările unor asemenea jocuri sînt necesare operaţii complicate şi dureroase.

Nu de mult am îngrijit un şcolar care a fost adus la camera de gardă a spitalului din cauza unei înţepături grave cu un vîrf de briceag. Jocul cu obiecte ascuţite, tăioase, este o absurditate. Se pot întîmpla cele mai grave accidente din nimic. Te joci cu un briceag ascuţit şi socoteşti că cel mult te poţi zgîria. O mişcare bruscă face însă ca vîrful briceagului să pătrundă mai adînc şi să nimerească un vas de sînge important. Alteori se poate întîmpla ca briceagul să se închidă în mînă şi să te răneşti în aşa fel încît mişcările mîinii pot rămîne stînjenite pentru tot restul vieţii.

În timpul jocului, mişcările sînt bruşte şi nu poţi şti în care moment obiectul ascuţit sau tăios poate intra în ochi sau în alt loc din corp în care vasele de sînge sînt mai la suprafaţă.

Răniri grave se pot întîmpla şi atunci cînd obiectele tăioase sînt aruncate cu forţa din praştie.

Jocul cu bulgării de zăpadă a fost întotdeauna o mare bucurie, pe care n-am vrea să v-o stricăm, dar trebuie să vă atragem atenţia că nu-i bine să puneţi în bulgări bucăţi de gheaţă sau să azvîrliţi cu ţurţuri. Unele accidente iau naştere din pricina duelurilor cu beţe. În sfîrşit, şi obiceiul unora de a se cocoţa pe garduri sau în pomi şi a se arunca apoi de la înălţimi este dăunător. Se pot produce fracturi ale mîinilor, picioarelor, şi acestea sînt cele mai «uşoare» accidente.

Înşiruirea ar fi mult mai lungă. Printre altele, jocul în mijlocul străzii cu mingea sau cu sania constituie cea mai frecventă cauză de accidente de circulaţie.

Se pot găsi jocuri vesele şi interesante, fără primejdia de a ne accidenta.

ŢINUTA NOASTRĂ:

ÎMBRĂCĂMINTEA

Asupra ta poţi atrage atenţia celor din jur în nenumărate feluri.

Unii socotesc că o pot face printr-o îmbrăcăminte extravagantă, alţii, printr-o purtare nelalocul ei. Şi una şi cealaltă sînt puţin de dorit. Recomandabilă este o ţinută potrivită vîrstei.

Aspectul exterior plăcut înseamnă în primul rînd bun-gust, simplitate şi sobrietate.

Creatorii noştri de modă au avut grijă de voi şi v-au pregătit rochii, bluze, fuste tinereşti, frumoase. Modelele create pentru voi anume vă vor ajuta să vă formaţi gustul, vă vor feri de tentaţia de a-i imita pe cei mari, copiindu-le îmbrăcămintea. A te îmbrăca înainte de vreme ca adult înseamnă a te îmbătrîni în mod inutil şi a avea un aer caraghios, ca şi cum ai umbla pe stradă costumat. Există un portret care poate fi văzut în orice album cu reproduceri ale marelui pictor spaniol Velasquez. Pictura înfăţişează pe infanta Maria Tereza la vîrsta de 12 ani. Îmbrăcămintea de om matur o face să pară bolnavă, urîtă şi foarte în vîrstă, deşi nu era decît o fetiţă de 12 ani, care, desigur, ar fi preferat să se joace decît să se împopoţoneze în felul acela.

Foarte indicate pentru fete sînt fustele şi bluzele, rochiile sarafan sau rochiile cu croiala lejeră, iar pentru băieţi, o ţinută cît mai sportivă, cu cămaşă cu gulere moi — sacouri simple. Priviţi modelele alăturate.

În ceea ce priveşte asortarea diferitelor elemente ale îmbrăcămintei şi aci trebuie să fim cu multă luare-aminte. Cînd părinţii voştri vă iau cu ei să vă cumpere un lucru de îmbrăcăminte, gîndiţi-vă în primul rînd să se potrivească cu cele pe care le aveţi, ca să evitaţi o îmbrăcăminte pestriţă. În alegerea culorilor, faceţi în aşa fel încît galbenul şi violetul să nu stea alături de verde sau roşu, albastrul să nu fie vecin cu verdele sau rozul cu portocaliul. O singură culoare tare este suficientă, două sînt cam multe, iar trei devin supărătoare. Aceeaşi grijă trebuie s-o aibă băieţii în alegerea cămăşilor.

La vîrsta voastră evitaţi culorile mohorîte, cum este gri şi cafeniu închis, dar mai ales negru. Veţi avea destul timp să le purtaţi mai tîrziu.

Trebuie luat în consideraţie şi locul unde purtăm îmbrăcămintea. Nu vă veţi duce la teatru în costum de patinaj şi nici invers. Eleganţa constă, aşa cum am mai spus, în simplitate şi sobrietate; în armonia culorilor şi armonia dintre vîrstă şi felul îmbrăcămintei.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

TUDOR

(Urmare din numărul trecut)

Oştirea lui Tudor trecea peste Olt

Dar Alexandru Ipsilante îl trădează. Îl face prizonier şi-i ucide tovarăşii mişeleşte. Totuşi, în clipa aceea, Alexandru nu îndrăzneşte să-l ucidă pe Tudor, care pleacă spre Bucureşti pentru a-i înfrunta pe turci

Vestea victoriilor lui Tudor îl scoate din minţi pe Brîncoveanu. Ultima lui nădejde au rămas turcii. Această trădare a patriei este singura lui şansă

Dar în Bucureşti, bătălia inegală cu armatele lui Osman Paşa se sfîrşise. Copleşiţi de numărul şi puterea armatelor turceşti, răsculaţii se retrag din oraşul incendiat

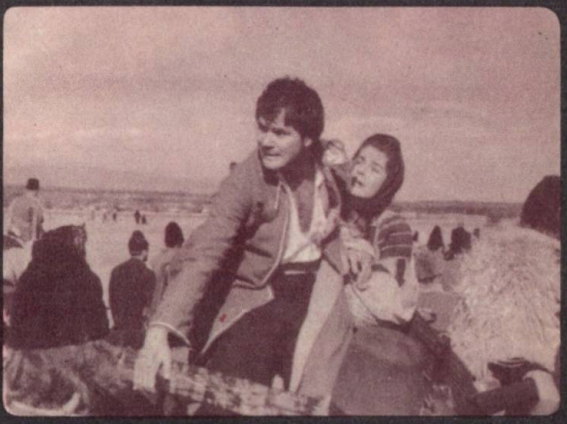

Complotul boierilor din toate «partidele» se coalizează acum, împotriva îzbînzii poporului. Încoronarea lui Tudor ca domnitor, fără consimţămîntul turcilor, ar fi un motiv ca aceştia să intervină. De aceea ei îi propun tronul. Tudor însă refuză, dejucînd manevra boierilor. Tudor se duce în tabăra Eteriei să se sfătuiască asupra măsurilor ce sînt de luat

La răscrucea drumului spre Bucureşti. lîngă puţul cu cumpănă de la marginea crîngului, ucigaşii trimişi de Alexandru Ipsilante îl ajung din urmă şi-l omoară. Inainte de a muri, cuvîntul lui Tudor a răsunat ca o chemare nestăvilită: «pe mine mă puteţi omorî, dar nu puteţi opri lupta poporului!» Si ecoul lui a răsunat peste veac, pînă la înfăptuirea visului său

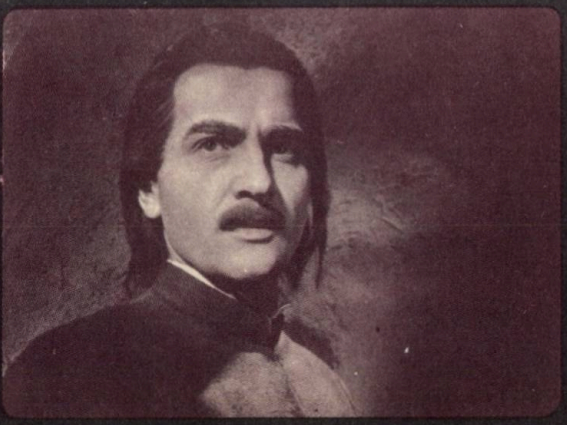

(SFÎRŞIT)

Text după scenariul filmului de MIHNEA GHEORGHIU

MARI SOARE

LEI 2,50
41 014

PENTRU
UN CERTĂREȚ

PENTRU UN NEPOLITICOS

PENTRU UN SOMNOROS

PENTRU O PLÎNGĂCIOASĂ

Desene:

EUGEN TARU

Bibl. Res.
2a

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU
S

ÎNAINTE, SCHIMB DE MÎINE

ION BRAD

Pionier, cînd intri-n rîndul
Luptătorilor, să ştii,
Umerii îți cresc ca munții,
Ochii-s vulturi în tării.

Mintea — cosmonavă — taie
Cerul noii dimineți.
Lenin doar ți-a dat porunca:
Ne-ncetat, cu drag să-nveți!

Să-nveți dragostea ce arde
Pentru tot ce-n viață-i nou,
Vorba Socialism, ca-n munte,
S-aibă-n inimă ecou!

Dac-o strigi la Hunedoara,
Să-ți răspundă la Galați,
Dunărea s-o cînte-n larguri,
Codrii tineri, legănați.

Înspre comunism te cheamă
Tinerețea — cerb în salt —
Să te-ntreci pe tine însuți,
Din înalt, în mai înalt!

Utemist, ce mîndru titlu,
Ce zări largi ți se deschid!
Aripi tari ți-a dat partidul,
Zboară-n larg, pentru partid!

Sigur, marea nu-i călduță,
Nu-i copaie de copil;
Ia în piept, ca albatrosul,
Cerul cu furtuni de-april!

Grea-spre vîrful Omul calea?
Cei mai buni se văd la greu!
Sacru foc — carnetul roşu —
Arde lîngă piept mereu!

Soarele topit e-acolo,
Lupte grele-s ani de vis.
Fă ca-n tot ce dă în floare
Numele să-ți fie scris!

CRAVATA ROŞIE
REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

CRAVATA ROȘIE

AL. ANDRIȚOIU

Nu, n-am să uit această dimineață,
Cînd, stînd cu viitorul față-n față,
Mi-am pus la gît, sub mîndrul țării cer,
Cravata roșie de pionier.

E-n viața mea o mare sărbătoare.
Cravata luminează, lucitoare.
E roșie ca roșiile stele.
E roșie ca faldul de drapele.

Eu cu mîndrie-o port, și-o port cu drag,
Căci ea-i o parte dintr-un mare steag,
Un steag măreț, ca zarea aurorii,
Ce l-au purtat în lupte muncitorii.

Și știu că începînd cu-această zi
Să fiu în frunte mă voi strădui,
Cu-ncredere pe piept să-mi strălucească
Cravata roșie pionierească.

Nu, n-am să uit această dimineață,
Cînd, stînd cu viitorul față-n față,
Mi-am pus la gît, sub mîndrul țării cer,
Cravata roșie de pionier.

PRIMĂVARĂ, SURIOARĂ

Muzică și versuri de NINA CASSIAN

I

Primăvară, surioară,
vino pe la noi,
trezind copacii goi
și firul ierbii noi,
de parcă-ncepe totul prima oară,
cu zile străvezii
și cîntec de copii,
hai, vino să ne bucuri, primăvară!

II

Primăvară, surioară,
adu luna mai.
Flori multe să ne dai
și steaguri în alai,
că-i sărbătoare pentru-ntreaga țară,
și maci ca flăcări vii
aprinse în cîmpii
în cinstea ta, frumoasă primăvară!

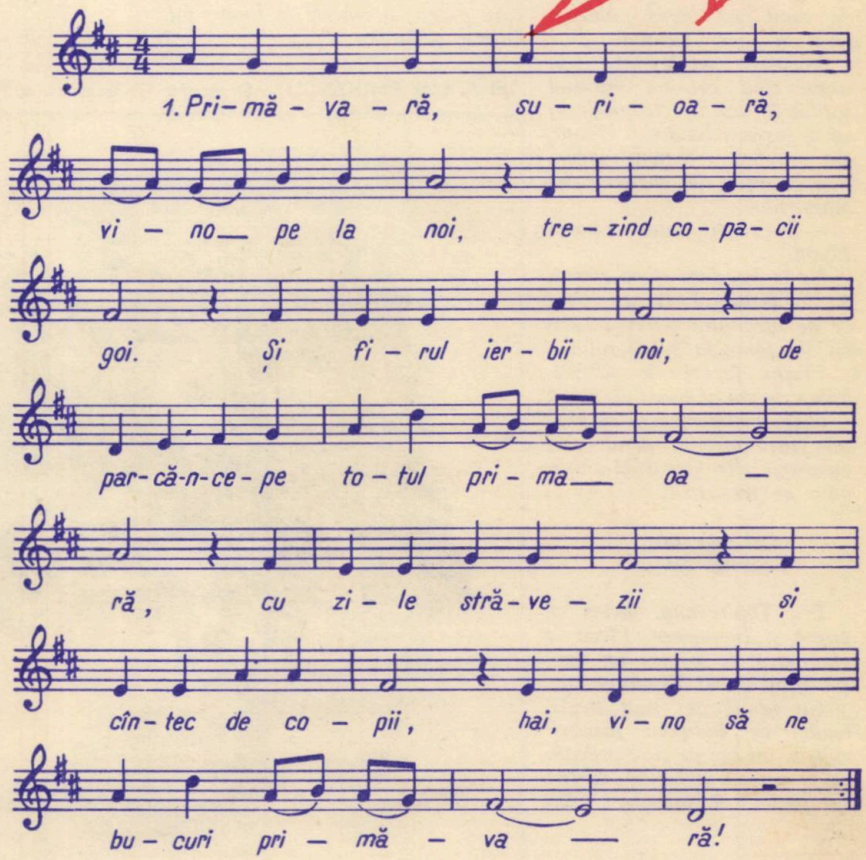

Frumoasă eşti, patria mea

IAŞI

AL. POPOVICI

Dealul Copoului era urcat de un tramvai mititel. Apoi, deodată linia tramvaiului se sfîrşea şi începea cîmpul. Te dădeai jos din tramvai, culegeai un braţ de toporaşi, apoi te întoarceai în Piaţa Unirii.

De la capătul liniei tramvaiului se înşirau una lîngă alta un grup de vile mititele. La construcţia lor se folosise mult lemn, şi asta le dădea un aer proaspăt şi vesel. Una dintre vile avea un fel de turn cu geamlîcuri, ca un post de strajă agăţat deasupra viilor din jur, deasupra nucilor bătrîni. Acolo locuia Mihail Sadoveanu.

Noi, copiii, stăteam furişaţi după gard şi aşteptam să-i auzim pasul greu, să-i vedem licărul ochilor albaştri de copil sub borul pălăriei, larg cît roata carului.

Noaptea tresăream prin somn cînd auzeam huruitul roţilor la care... Ne gîndeam că se pornesc bătălii... Odată, am întrebat o femeie mărunţică ce ieşea din curtea casei maestrului:

— Nu eşti mata Vitoria Lipan?...

Ne închipuiam că ea e eroina din Baltagul. *De altfel tot ce ne înconjura părea născocit de fantezia scriitorului...*

Visam focuri de tabără, galop de cai şi sunet de lănci.

Cînd toamna pudra cu brumă viile, auzeam un alt glas cunoscut. Ne venea să-i strigăm pe fereastră:

«Cri, cri, cri,
Toamnă gri...»

Era Topîrceanu, încins cu puşcă şi cartuşiere. Pleca la vînătoare. Îl însoţea un tinerel sfios, Ionel Teodoreanu...

Cu mulţi ani mai tîrziu, bande de huligani fascişti ridicau un rug pe care ardeau, ca la o nouă inchiziţie, cărţile lui Mihail Sadoveanu... Săreau înspre cele patru zări pagini mistuite parcă dureros de palele de foc... Huliganii îndesau cu cizmele mereu alte şi alte cărţi în jar... Am zărit o carte scăpată de rug... O carte cu copertele îngălbenite şi colţurile înnegrite... Locul unde nu s-a întîmplat nimic... *Un roman despre viaţa tristă şi cenuşie, despre viaţa unui orăşel de provincie... Dar cîte lucruri nu se întîmplau în orăşel...*

Am păstrat apoi mulţi ani cartea trecută prin foc...

Maşina timpului

Nu se poate să nu fi auzit de maşina timpului. Da, de eroul fantastic al cunoscutului scriitor englez H.G. Wells, care putea să circule în timp înainte şi înapoi.

Să ne aşezăm pe unul dintre scăunelele maşinii.

Zburăm înapoi în timp. Zărim capitala din istorie.

Cînd s-a născut oraşul Iaşi?

Priviţi aşezarea de pe malurile Bahluiului, la cîţiva kilometri doar de întîlnirea rîuşorului Jijia cu Prutul. Se află între coline şi dealuri... Data naşterii i se pierde în vechime. Îndelungi şi migăloase cercetări au stabilit că Iaşul se înalţă pe locurile unei vechi aşezări omeneşti. Despre această aşezare grăiesc şi urmele epocii neolitice descoperite la Cucuteni, lîngă Iaşi. O veche legendă a oraşului pomeneşte de un păstor pe nume Iaşci, care, se zice, şi-ar fi păscut cirezile pe meleagurile unde se înalţă oraşul.

Iaşii apar în documente abia în anul 1408, cu prilejul privilegiului vamal făcut de către Alexandru cel Bun negustorilor lioveni.

Şi iată în bucoavne o dată, un an: 1565. Alexandru Lăpuşneanu a mutat capitala ţării de la Suceava la Iaşi. Negurosul domnitor, despre care v-a povestit un alt ieşean, scriitorul Costache Negruzzi, a dat prima scînteie din strălucirea viitoare a oraşului.

Şi Iaşul a rămas capitală. De aici a pornit răzvrătitul Ioan Vodă, căruia turcii i-au spus «cel Cumplit». În acest oraş, galopa pe cai scăldaţi în spume oastea lui Nicoară Potcoavă, tulburînd domnia bicisnicului Petru Şchiopul. Şi clopotele bisericilor de aici au înălţat limpede dangăt atunci cînd, pentru scurtă vreme, Mihai Viteazul se înscăunase domn al Moldovei, Munteniei şi Transilvaniei.

Despre Iaşi au adunat slovă lîngă slovă cronicarii Grigore Ureche şi Miron Costin şi Ion Neculce...

Stau azi mărturie, înfruntînd veacurile, vechi monumente arhitectonice, vorbind de marea artă a înaintaşilor, şi mai presus de toate «Trei Ierarhi», care se presupune că a adăpostit între zidurile ei prima tipografie, cu prima tiparniţă din Moldova.

Iaşul e ca un muzeu viu!... La fiecare pas descoperi o amintire de demult...

Aici a copilărit Vasile Alecsandri...

Haideţi cu mine să ne plimbăm prin frumoasa grădină a Copoului. Să privim bătrînul tei sub care Eminescu venea adesea să viseze. Teiul este prins în chingi de fier, iar bătrîneţea i se citeşte pe scoarţă. Pe aceste locuri va dăinui amintirea geniului poeziei româneşti, Mihail Eminescu, ca şi memoria şi opera hîtrului şi bunului său prieten Ion

„TEIUL LUI EMINESCU" Dreţcaru Rodica, cl. a IV-a A, Iaşi

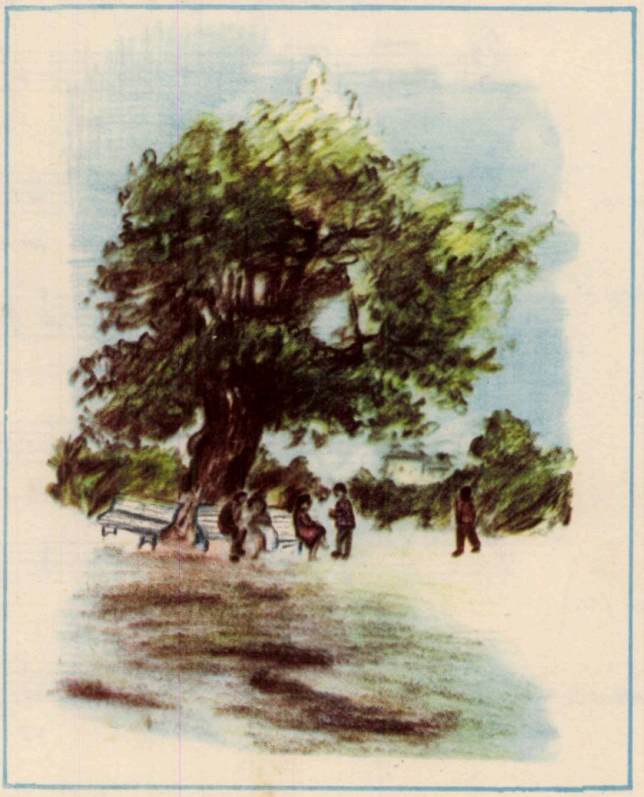

Creangă, stăpînul bojdeucii din Ţicău. Sau să vă duc la Teatrul Naţional, bogat în lumini şi catifele. Cînd va bate gongul să vă amintiţi că pentru această scenă, pentru un teatru naţional romînesc, au bătut inimi mari: Costache Negri, Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Matei Millo... Şi poate o să ţineţi minte că primul spectacol vorbit în limba romînă a fost organizat de Gheorghe Asachi, la 27 decembrie 1816.

Aici a apărut revista revoluţionară Contemporanul *în 1881, şi mai tîrziu* Viaţa romînească, *în jurul căreia s-au strîns atîţia scriitori de seamă...*

Dar în acele vremuri oraşul era lăsat în paragină.

Glod toamna, colb vara..., case vechi, lăsate într-o rînă, menţinîndu-se în picioare printr-un miracol.

Cartiere sărace, mizerie... După ploi Bahluiul îşi umfla albia, inundînd sute de străzi. Nimeni nu făcea nimic pentru îndreptarea relelor...

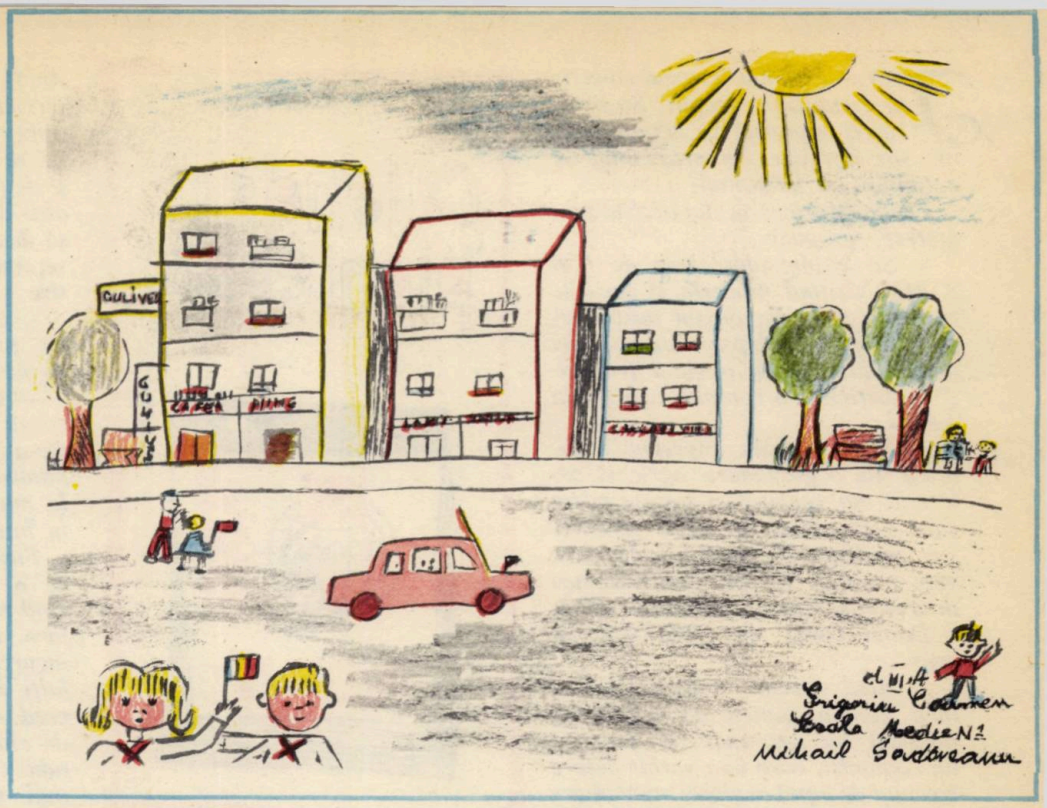

„STRADA MEA" Grigoriu Carmen, cl. a III-a, Iaşi

Şi aici au sunat sirenele

La Iaşi au apărut ziare, reviste revoluţionare...

De 1 Mai, muncitorii ieşeau încolonaţi cu drapele...

Aici au răsunat primele chemări la luptă.

La Atelierele Nicolina au răsunat sirenele în 1933. Şi aici, ca la Griviţa, ceferiştii ieşeni au fost în primele rînduri ale luptei pentru libertate şi dreptate. Şi la Iaşi, ca şi la Bucureşti, partidul le călăuzea lupta...

Intelectuali, savanţi, profesori, ca: Mihail Sadoveanu, C.I. Parhon, Radu Cernătescu, Petre Constantinescu-Iaşi, Iorgu Iordan, îşi ridicau glasul în slujba libertăţii şi dreptăţii.

Şi a venit urgia războiului... În septembrie 1940, mii de femei cu copii în braţe defilau pe străzi, cerînd încetarea unui război nedrept...

Războiul a muşcat adînc din zidurile oraşului. La retragerea lor, hitleriştii au dat frîu liber dinamitei...

Kilometri întregi de ziduri atîrnau spînzurate parcă de cer...

...Într-una din acele zile, am zărit printre ruinele unei case nişte lucruri ciudate... Mai multe păsărele parcă atunci picate de pe aripile unui basm: păsările uluitoare ale paradisului. Ce căutau ele? Erau doar nişte păsări împăiate... O bombă căzuse şi în Muzeul de ştiinţe naturale şi împrăştiase în cele 4 zări o minunată colecţie de păsări... În fiecare zi, copiii adunau dintr-o altă curte păsărelele exotice şi le aduceau în căsuţa pazniculuimuzeului...

Am întîlnit în iarna grea a anului 1944 un om nevoiaş, umblînd aplecat sub aripa unui crivăţ năpraznic. Ducea pe braţ o manta căptuşită cu blană. El însă n-avea palton.

— Ce-i cu asta?

— E mantaua domnitorului Cuza. S-a pierdut de la muzeu. O duc unde trebuie.

Omul era îmbrăcat cu o hăinuţă străvezie şi ducea cu grijă mantaua domnului Unirii...

Iaşul a început să crească din nou printre oamenii lui.

(Continuare în pag. 28)

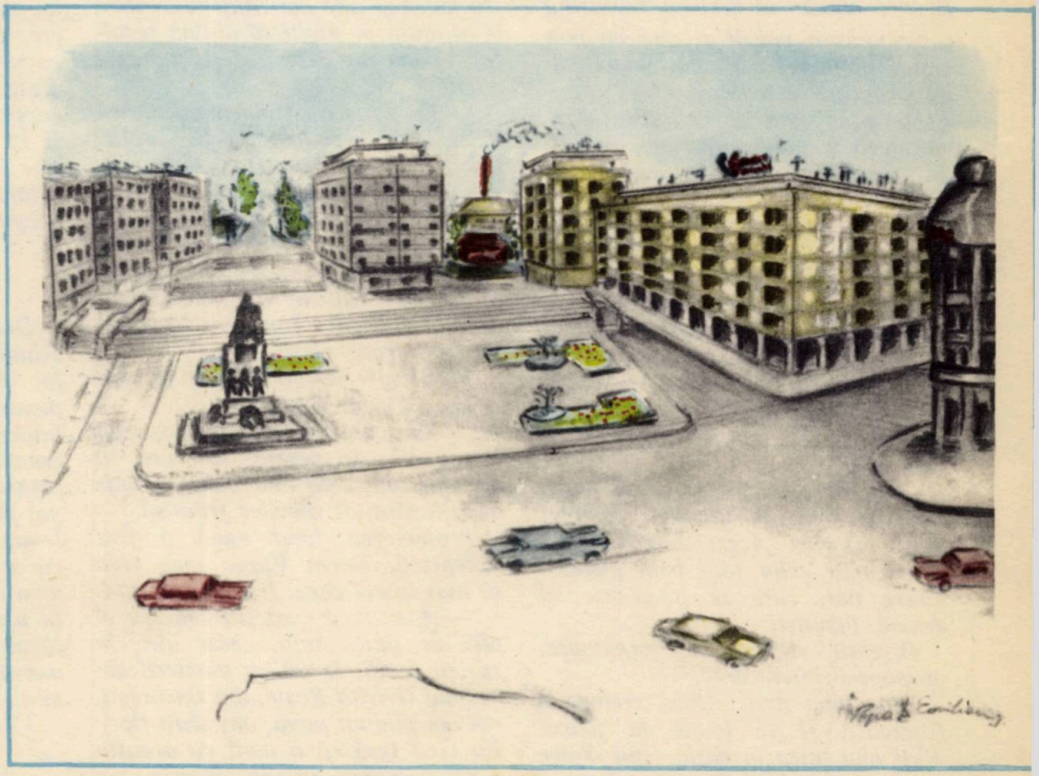

„PIAŢA UNIRII" Popa Emilian, cl. a VII-a, Iaşi

calendar pionieresc

Iată, s-a adunat întregul colectiv de conducere. Scopul? Să hotărască împreună ce acțiuni anume vor introduce în programul de activități pe luna mai!

Firuța Marinescu, din activul pionieresc, propune:

— Să întîmpinăm zilele de 1 și 8 Mai vizitînd muzeele și locurile comemorative din orașul nostru legate de viața și lupta eroilor clasei muncitoare pentru o viață fericită.

O susține și o completează Dorin Varga:

— Și să vizităm împreună o fabrică sau o gospodărie agricolă colectivă din regiune, o întreprindere care s-a realizat în zilele noastre, sub conducerea partidului. Cred că vom avea de învățat multe lucruri interesante dintr-o asemenea vizită.

Doina Opriș are și ea ceva de spus:

— Anul trecut, colegii fratelui meu dintr-a șaptea au invitat în mijlocul lor un muncitor fruntaș, un comunist, care le-a vorbit despre trecutul de luptă al clasei muncitoare din țara noastră și despre realizările oamenilor muncii obținute în construirea socialismului. A fost foarte frumos. Pionierii au recitat poezii închinate partidului și patriei, au cîntat cîntece pionierești. Hai să facem și noi așa, să invităm între noi un muncitor sau un colectivist, care să ne vorbească despre realizările din regiunea noastră în anii de democrație populară. Uite, în fiecare număr al revistei «Cravata roșie» găsim poezii și cîte un nou cîntec pionieresc. Putem pregăti și un program artistic.

Dorin, Firuța și ceilalți găsesc că ideea e bună. Marian Ionașcu are aceeași părere, dar ține să mai adauge:

— La 2 mai se sărbătorește Ziua tineretului din Republica Populară Romînă. Ce-ar fi să organizăm o adunare pionierească la care să invităm un utemist, fruntaș dintr-o uzină sau dintr-o gospodărie agricolă colectivă, care să ne vorbească despre munca lui și a tovarășilor săi, despre frumusețea meseriei pe care și-a ales-o...

— Și despre cinstea de a purta carnetul roșu de utemist, completează Dorin. Acest lucru le va ajuta mult celor mai buni pionieri dintre noi, care se pregătesc să devină utemiști.

Discuții vii, căutări creatoare, propuneri interesante.

Vine luna mai. Afară vremea e frumoasă și te îmbie la joacă. N-ai mai intra în casă. Unii dintre cei mai zburdalnici poate că au și început să procedeze așa. Numai că, vezi, doar cu joaca nu poți rămîne. În această perioadă se dau ultimele teze ale anului școlar. Iată de ce Firuța e de părere că unitatea, detașamentul, grupa de pionieri trebuie să dea o mare atenție pregătirii elevilor la învățătură. O bună împărțire a timpului pentru studiu, pentru joacă și alte activități recreative îi va ajuta pe mulți să obțină rezultate bune la teze, să-și îndrepte notele.

— Eu aș zice că îndemnul nostru în această perioadă să fie: «Nici un pionier să nu ia la teze note sub 7!» Am citit un articol interesant în revista «Cravata roșie» din luna martie, la rubrica «Să stăm de vorbă fără catalog», în care se arată cum să ne ajutăm colegii. N-ar fi rău dacă l-am citi în colectiv în fiecare clasă.

Tot despre învățătură are de spus ceva și Doina Opriș:

— Să scoatem un număr special la gazeta de perete, în care să popularizăm cele mai bune metode de a învăța ale elevilor fruntași.

Propunerea fiind bună a fost acceptată. Dorin Varga însă vrea să mai spună ceva. I se dă cuvîntul.

— Așa, după cum știți, începe el plin de importanță, chiar aici, în curtea școlii, la fel ca pionierii din raionul Grivița Roșie, din București, noi am plantat pomi, am sădit flori. Eu cred însă că o dată cu aceasta n-am terminat treaba. Florile, pomii, spațiile verzi trebuie îngrijite. Ar fi bine să organizăm grupe de serviciu, care să se ocupe de aceste treburi prin rotație. Unii dintre noi să se îngrijească de spațiile verzi și de florile din jurul monumentelor, alții de cele din grădina școlii, alții să dea o mînă de ajutor la înfrumusețarea sediului gospodăriei colective.

— Are dreptate Dorin, au spus cu toții. Lucrul o dată început trebuie dus cu bine la capăt.

— Copii, mai am o propunere, strigă la un moment dat Marian: Ce-ați zice de o excursie? Așa, de-o plimbare grozavă într-un parc sau la marginea orașului, sau pe cîmp, în mijlocul naturii? Ei, ia spuneți?

Firuța însă nu prea e încîntată de o asemenea idee «chiar acum, cînd se apropie sfîrșitul anului școlar». Ea crede că plimbarea o să-i încurce pe mulți la învățătură. Ceilalți însă sînt de altă părere. Ei cred, din contra, că după o perioadă de efort o asemenea plimbare îi va odihni și apoi vor avea poftă și mai mare de învățat. Asta însă numai dacă organizezi totul cît mai bine. Să găsești o zi liberă, în care nu sînt ore sau alte activități. Să știi din timp unde mergi și ce faci într-o asemenea excursie. Și cîte lucruri plăcute nu se pot face! Concursuri pentru cel mai bun recitator al poeziilor, în care se vorbește despre frumusețile patriei, sau pentru cel mai bun cîntăreț. Concurs pentru cel mai bun șahist. Un joc de orientare, un meci de fotbal etc. Și apoi, într-o asemenea excursie, care se va anunța din timp, desigur că nu vor merge decît copiii cu situație bună la învățătură și la purtare. Asta va avea darul să-i facă pe mulți să se silească la învățătură, încît să se numere printre aceștia.

*

Dragi prieteni, cred că v-ați dat seama că discuțiile acestea au avut loc între membrii unui activ de pionieri care se întrunise pentru a întocmi programul de activități pe luna mai. Mie mi s-au părut interesante și m-am gîndit că ele vă pot folosi și vouă. Tocmai de aceea le-am și reprodus aici. Rețineți însă că aceste sarcini trebuie să revină unui număr cît mai mare de pionieri, în așa fel încît fiecare să aibă de făcut cîte ceva și să se evite aglomerarea unora cu prea multe activități.

Vă doresc spor la muncă!

Instructor de pionieri,
VICTOR

EMILIA CĂLDĂRARU

CRAVATA ROȘIE

— povestire —

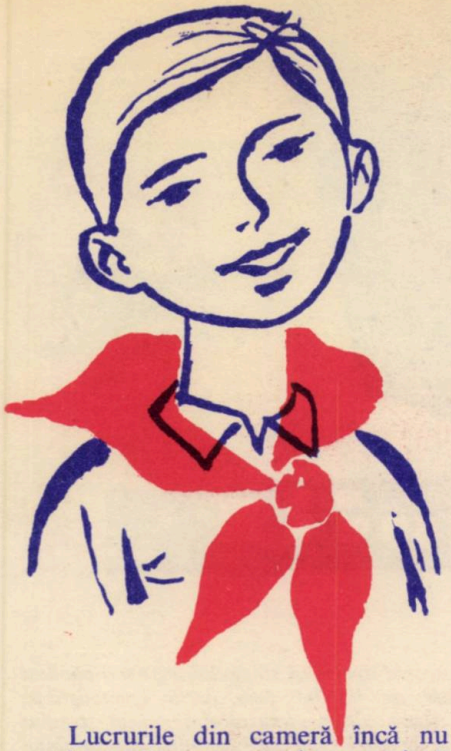

Lucrurile din cameră încă nu prinseseră contur, mai aveam încă pleoapele grele de somn, cînd am simțit că cineva îmi umblă la raftul cu cărți. Am deschis ochii. Bunica! Ce-o fi căutînd acolo?

— Bună dimineața. Ce faci, bunico?

Așa cum mă așteptam, a tresărit, surprinsă:

— Te-ai trezit?

S-a grăbit apoi să vină lîngă pat și, pocnindu-și palmele a îngrijorare, mi-a spus:

— Ce necaz, Titele, ce necaz! Am răscolit prin toată casa. M-am gîndit, cine știe cum, poate s-o fi rătăcit prin camera ta...

— Ce-i, bunică, ce s-a întîmplat?

— Vai, Titele, știi tu ce amărît s-a dus azi la școală bietul Dobrică.

— Cum amărît? Azi? Parcă era vorba că azi o să fie primit pionier.

— Tocmai asta-i, spuse bunica. Trebuia să ducă astăzi, la școală, la serbare desenul acela frumos cu doi pionieri sub un steag, știi tu, l-a lucrat acum cîteva zile; și aseară, după ce a scris sub desen... ce trebuia să scrie, știi tu...

— Angajamentul solemn al pionierului, am sărit eu din pat, dezmeticit de-a binelea.

— ...așa, așa... și după ce a scris... a pus foaia în blocul de desen, nu cel de școală, cel cu foi nelegate, știi tu..., pe care desenează el acasă, de plăcerea lui..., și, dimineața, cînd să plece la școală, l-a căutat prin toată casa... au căutat și mama, și tata, înainte de a pleca la serviciu, da' nu l-au găsit nicăieri.

N-am auzit ce spunea mai departe bunica. Am sărit din pat și, îmbrăcîndu-mă cu gesturi înfrigurate, îmi auzeam numai gîndurile. «Sînt vinovat, sînt vinovat — îmi repetam într-una. I-am stricat lui Dobrică cea mai mare bucurie».

Cinci minute după aceea blocul de desen al lui Dobrică apărea din fundul sertarului, unde-l ascunsesem aseară. Foaia pe care o căutam era ultima. De aceea, pesemne, nu o văzusem aseară, cînd am răsfoit caietul înainte de a-l închide în sertar. Ce frumos desenase Dobrică steagul desfășurat, sub care doi pionieri salutau voios. Angajamentul și-l scrisese în tuș, cu litere mari, caligrafice. Era o lucrare cum numai în expoziția din camera pionierului mai văzusem.

M-am uitat la ceas. Peste cincisprezece minute suna de recreație. Trebuia să alerg. Am apucat cu totul mapa cu desene și, sub privirile uimite ale bunicii, am ieșit pe ușă val-vîrtej.

*

Alerg spre școală și recapitulez în gînd totul, așa cum s-a petrecut.

Alaltăieri seară, cînd am venit de la școală, am dat fuga în camera lui Dobrică (de fapt în camera bunicii, fiindcă Dobrică stă cu dînsa; a rămas acolo de cînd era mic și bunica îl dădăcea toată noaptea) și i-am spus:

— Ascultă, prîsleo, pentru sîmbătă ne-a dat de făcut la desen un aspect după natură. Să se intituleze: «A venit primăvara». Grozavă temă, nu? Ai ocazia să-mi împrumuți desenele tale, să mă inspir puțin. Adică să copiez unul. Vrei?

Credeam că o să zîmbească bucuros, dar, spre surprinderea mea, Dobrică a pus capul în pămînt și a îngîimat:

— Titele... nu se poate.

— Cum?! am ridicat eu din sprîncene.

— M-am gîndit că nu e bine... Nu e cinstit să...

— Ți s-a făcut de cucui? Adică ce nu e cinstit? Nu-ți împrumut eu mingea de fotbal cînd vrei să joci cu puștanii tăi? Și altele și altele... Tu ce faci pentru mine?

— Îți sînt recunoscător, Titele.

— Atunci e în regulă. Dă-mi desenele!

— Nu pot. Vreau să-ți spun... De ieri mă tot gîndesc...

— Dă-i drumu'!

— Știi, mi-aduc aminte, acum cîțiva ani cînd ai fost făcut pionier. Eram cu mama în sală. Cineva te-a întrebat care sînt datoriile pionierului. Le-ai știut bine și eu mă mîndream și mă gîndeam să le știu tot așa de bine, peste cîțiva ani, cînd și eu...

— Io-te-tee... A început oul să învețe găina. Cum vorbești cu fratele tău mai mare?

— De poimîine voi fi și eu pionier.

Asta m-a făcut să tușesc cam încurcat. Eram însă prea supărat ca să-mi pot manifesta dintr-o dată entuziasmul, așa că am mormăit doar un:

— Felicitările mele.

— Mulțumesc, Titele. Vezi, de aceea eu... Trebuie să înțelegi și tu că...

— Aș, ce să înțeleg, am mormăit eu.

— Am învățat și eu astăzi îndatoririle pionierului. Ni le-a scris tovarășa instructoare pe tablă. Mă gîndesc că n-ar fi pionierească purtarea noastră.

Fierbeam.

— Bravo, prîslea!

I-am întors spatele și am plecat. Eram supărat tocmai pentru că simțeam că Dobrică are dreptate. De ce 'să aibă Dobrică dreptate? El, care pe lîngă mine e un puști.

Ei, în definitiv, ce-i așa de grav, încercam eu să mă autoliniștesc. Nu-mi place desenul și atîta tot. De, înțeleg, cine are de gînd să se facă arhitect ori pictor n-are

(Continuare în pag. 22)

DRAPELUL TRICOLOR AL PATRIEI

PAUL ANGHEL

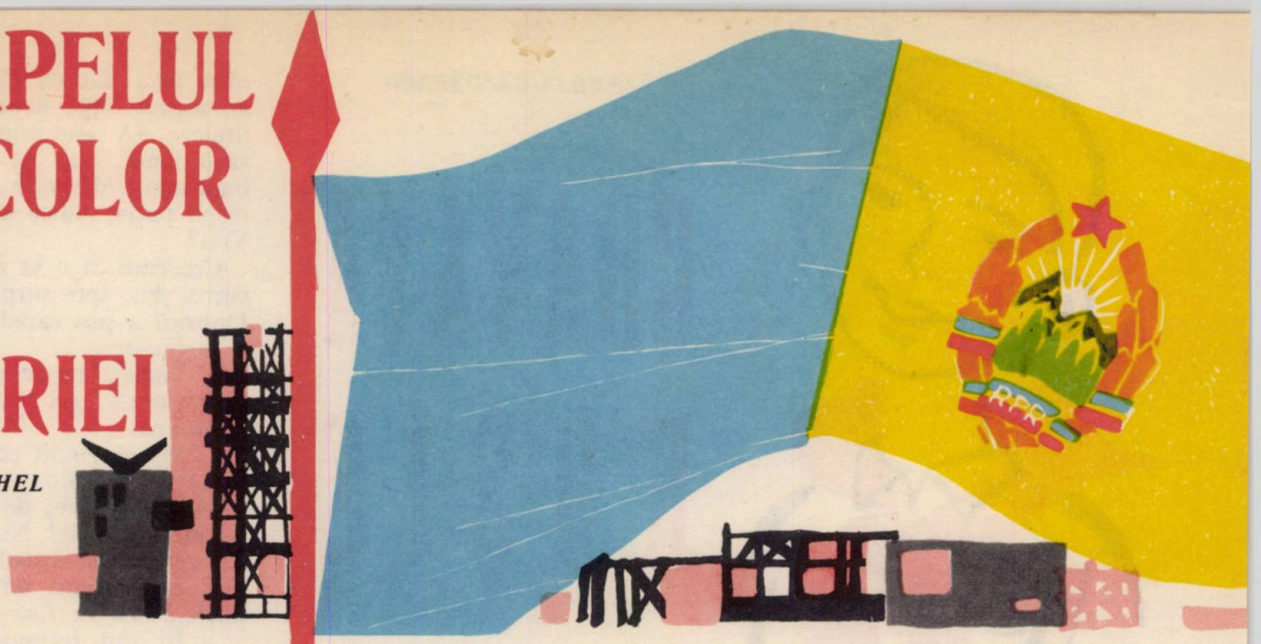

Ce este drapelul pentru noi?

El reprezintă simbolic patria noastră, Republica Populară Romînă. Îl poartă la demonstrații muncitorii, colectiviștii, voi, pionierii. Îl veți prinde cu fală pe turnurile noilor uzine, noilor șantiere, noilor palate ale culturii, îl veți purta prin lumea largă victorioși, recunoscuți și admirați de toate popoarele care îl vor saluta ca pe simbolul nostru ca popor și ca stat liber.

Să-l privim cum se înalță în soare, în auritele zile de august la sărbătoarea Eliberării sau în ziua de 30 Decembrie, la sărbătoarea Republicii. Drapelul nostru de stat flutură peste orașe și cîmpii, adunînd în jurul lui întregul nostru popor.

Să-l privim la catargul unei nave românești, al unui uriaș cargou de 4 500 tone, construit la Galați, și care plutește pe apele oceanului. La înălțimea la care zboară de obicei doar albatroșii, flutură pavilionul cu cele trei culori: roșu, galben și albastru, avînd pe el stema Republicii Populare Romîne. Nava noastră întîlnește alte nave. Marinarii străini salută pavilionul românesc, urîndu-i drum bun. Marinarii noștri răspund, primind salutul pe care alte popoare îl trimit poporului romîn, fiindcă drapelul de la catarg este simbolul poporului nostru, iar vasul este o parte din pămîntul patriei.

Pe fațada de marmură a uneia dintre cele mai impunătoare clădiri din New York, sediul Organizației Națiunilor Unite, între drapelele reprezentînd peste 100 de națiuni, flutură cu mîndrie drapelul românesc. Reprezentanții popoarelor, salutînd această familie de drapele, salută zilnic și drapelul nostru, drapelul poporului romîn.

Roșu, Galben și Albastru *sînt cele trei culori ale drapelului nostru de stat și fiecare dintre ele este o parte din noi, din inima noastră, din pămîntul patriei.*

Ziua noastră fericită de acum este rodul luptelor de veacuri ale întregului popor. Cu ce culoare puteam începe drapelul, dacă nu tocmai cu această culoare roșie, culoarea luptei, culoarea jertfei, culoarea eroismului. Culoarea roșie a steagului ne amintește simbolic lupta poporului romîn pentru dreptatea și pentru libertatea lui. Ea ni-l amintește pe Mircea cel Bătrîn, pe Ștefan cel Mare, pe Ion Vodă cel Cumplit, pe Vodă Mihai Viteazu, eroi ai luptei pentru scuturarea jugului otoman, pe Gheorghe Doja cel încununat cu flăcări, pe Horia, Cloșca și Crișan, vitejii iobagi martirizați cu roata, pe îndrăznețul Avram Iancu, pe falnicul Tudor Vladimirescu, conducători ai luptei împotriva asupririi și exploatării, eroi de legendă ai poporului romîn.

În roșul drapelului tricolor al patriei se află sîngele fierbinte al eroilor căzuți la Plevna, Grivița și Smîrdan, cucerind redută după redută și înfigînd în locul semilunii, pentru întîia oară, steagul independenței noastre ca tînăr stat.

Dar roșu, roșul acesta aprins al steagului nostru a căpătat strălucire și ardere de flacără prin lupta comuniștilor, prin bătăliile de clasă ale proletariatului romîn, condus spre victoria deplină de către Partidul Comunist din Romînia. Sîngele eroilor Bobîlnei, sîngele iobagilor lui Horia, Cloșca și Crișan, sîngele răsculaților din 1907 s-a întîlnit pe același steag cu sîngele minerilor căzuți la Lupeni în 1929, cu sîngele ceferiștilor secerați de gloanțe la Grivița în 1933, cu sîngele roșu vărsat de comuniști și de ostașii romîni în zilele Eliberării.

Iubiți culoarea roșie a steagului, ea vorbește despre istoria noastră, ea vorbește despre luptele poporului romîn veac după veac pînă la ziua fericită de azi, ea simbolizează lupta poporului nostru, care a creat Republica Populară Romînă, patria noastră liberă și independentă, casa marii noastre familii muncitoare, teritoriu al socialismului victorios.

Să privim culoarea galbenă, ea reprezintă pămîntul nostru, îmbrăcat în aurul nesfîrșit al holdelor de pe întinsele ogoare ale agriculturii noastre socialiste, reprezintă munca. Sîntem un popor străvechi, pașnic, harnic și talentat. Strămoșii noștri au știut din cele mai îndepărtate timpuri să facă din pămîntul lor o grădină. Romanii numeau Dacia, Dacia Felix, Dacia holdelor și a munților de aur, Dacia fericită. Oștenii lui Alexandru își croiseră drum printre grîne cu lancea pusă de-a curmezișul calului. Țara noastră a fost de cînd se știe ca un stup bogat.

Aceste bogății sînt ale noastre, ale întregului popor, ele au intrat în stăpînirea poporului prin lupta lui milenară, prin jertfa lui de sînge, ele sînt acum valorificate prin munca noastră a tuturora. Trîntorii au fost scoși afară din stup. Pămîntul patriei duduie de hărnicie cu zumzet de roi de albine, iar galbenul este culoarea bogăției, a muncii, a creației obștești. Datorită hărniciei, priceperii și talentului muncitorilor noștri, datorită însuflețirii cu care întregul popor participă la îndeplinirea directivelor celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, ritmul dezvoltării industriei noastre este în prezent unul dintre cele mai ridicate din lume.

Iată, vom spune, privind culoarea galbenă a steagului, bogăția patriei noastre, aurul holdelor și aurul adîncurilor, aurul muncii noastre socialiste, aurul pur al marilor noastre victorii care ne va face patria mereu mai frumoasă, mereu mai bogată.

Galbenul este culoarea pe care așezăm stema, fiindcă stema, ca expresie a pămîntului patriei, simbolizează toate bogățiile și idealurile întregului nostru popor. Ea este înconjurată cu spice galbene ce ne vorbesc despre rodnicia pămîntului românesc. Alături se înalță sondele. Ea cuprinde munții, falnicii noștri Carpați, cununa de granit a Romîniei.

Ea cuprinde brazii codrilor nesfîrşiţi, apele patriei noastre, sondele.

Soarele domină stema scăldînd în raze pămîntul romînesc, iar soarele este socialismul biruitor, epoca de aur a istoriei poporului nostru, ziua noastră fericită de azi. Steaua roşie simbolizează idealul nostru comunist. Spre el năzuim, el ne uneşte în acelaşi ţel cu celelalte popoare din familia ţărilor socialiste, steaua roşie reprezintă călăuza noastră în viitor pe drumul lui Marx, Engels, Lenin.

Lîngă culoarea galbenă, culoarea bogăţiei şi a muncii, în steagul nostru e aşezată culoarea albastră a cerului, simbol al năzuinţei de pace a poporului nostru, simbol al sufletului său generos, nobil, senin.

Ca să ajungem la ziua fericită de azi, am străbătut o istorie zbuciumată.

Ca să îmbogăţim şi să înfrumuseţăm minunata noastră ţară, Republica Populară Romînă, construim uzine şi fabrici, cultivăm întinse lanuri colectiviste, punem frîu rîurilor, irigînd ogoarele şi aprinzînd sorii hidrocentralelor, construim oraşe, drumuri, nave şi locomotive, facem să strălucească fiecare colţ al patriei.

Iată de ce, cînd priveşti drapelul tricolor, fii mîndru, copile, că eşti fiul unui popor viteaz şi harnic. În flamurile lui strălucesc gloria şi renumele patriei noastre socialiste.

DRAGI PIONIERI,

Ştim cît de mult doriţi ca pe bluzele voastre albe să strălucească steluţele roşii — distincţiile pionereşti.

Una dintre condiţiile obţinerii distincţiilor pionereşti este: Să cunoşti „Imnul Republicii Populare Romîne" şi „Internaţionala", să ştii ce simbolizează drapelul tricolor al Republicii Populare Romîne, steagul roşu al partidului, cravata roşie şi insigna de pionier.

Redacţia a scris pentru voi acest articol. Citiţi-l cu atenţie!

DRAPELUL ERA ÎN FRUNTE

Era o zi aurie de octombrie a neuitatului an 1944. Pentru o clipă lupta încetase. Pămîntul respira adînc, tihnit. Departe, în faţa unităţilor noastre, se ridicau munţii Mezeşului. Jos, în vale, se întindea satul Feiurdeni.

Ştiam că această liniştе nu va dura mult. Şi nu ne-am înşelat. Peste puţin timp, pe firele telefonice veniră ordinele de dezlănţuire a unui nou atac împotriva hitleriştilor.

...Începu să tragă artileria. Cerul se întunecă, iar pămîntul se zguduia parcă din temelii. Sclipiră apoi rachetele şi, în aceeaşi clipă, regimentul din care făceam şi eu parte se năpusti asupra cotropitorilor, voind să-şi facă drum către Feiurdeni. Văzînd că situaţia e desperată, fasciştii aruncară în luptă şi tancurile.

Poziţia cucerită de regimentul nostru se clătina. Era un moment deosebit de greu. Vînătorii de tancuri erau gata să sară în spatele inamicului. Tunurile ne veniră imediat în sprijin. Legăturile de grenade nimereau cu precizie sub şenilele tancurilor fasciste, care se poticneau cuprinse de flăcări. Cu toate acestea, inamicul reuşi să pătrundă în raionul din dreapta regimentului nostru. Cîteva subunităţi erau ameninţate cu încercuirea. Atunci, în acele clipe de supremă încordare, comandantul regimentului a dat ordin:

— Să se scoată drapelul! Cu el în frunte să continuăm lupta pînă la îndeplinirea misiunii.

Ordinul fu executat imediat.

Cînd faldurile mătăsoase ale drapelului, la fel ca şi în luptele de la Mureş, au început să fluture pe dealul din stînga, unde se afla batalionul II, o clipă văzduhul parcă a împietrit, înfiorat. Sutele şi sutele de ostaşi ai regimentului au mîngîiat cu privirea drapelul, cuprinşi de nestăvilită dragoste faţă de patrie, pentru eliberarea căreia porniseră vitejeşte la luptă. Puteri înzecite parcă li s-au strecurat în toată fiinţa. Din sutele de piepturi un «ura» puternic izbucni spre înalt şi, în aceeaşi clipă, pornirăm la un nou asalt. Unii cu grenade, cu sticle incendiare, cu lumînări fumigene asupra tancurilor, însoţind canonada artileriei, iar alţii — cei mai mulţi — s-au angajat în una din cele mai sîngeroase lupte la baionetă. Loviturile noastre căzură necruţătoare asupra hitleriştilor care — surprinşi de iureşul dezlănţuit — începură să bată în retragere. Dar nu le lăsarăm nici o clipă de răgaz. Drapelul nostru era în frunte şi noi îl urmam cu bărbăţie, lovind şi nimicind duşmanul.

Lupta era cîştigată. Pe creasta cea mai înaltă se unduiau faldurile drapelului nostru. Îl ţinea sus, tot mai sus, cu ultimele sale sforţări, sergentul Trifan, care în timpul bătăliei fusese rănit.

Neînfricatul, bravul sergent îşi făcuse cu cinste datoria. De aici, de pe cea mai înaltă creastă, învălui drapelul cu o ultimă privire, în timp ce-l înmîna altui tovarăş care, la fel de viteaz ca toţi ostaşii regimentului, avea înalta misiune de a-l purta din victorie în victorie.

ION GH. PANĂ

LENIN

Fragmente din amintirile scriitorului MAXIM GORKI despre Lenin

E greu să-i faci portretul... El era simplu şi deschis ca toate cele ce spunea.

Eroismul lui este aproape cu totul lipsit de strălucire exterioară, eroismul lui constă în calitatea lui modestă, eroismul unui om care a renunţat la toate bucuriile lumii pentru a munci din greu pentru fericirea oamenilor.

... Luam masa într-un mic grup, întotdeauna într-acelaşi mic şi ieftin restaurant. Am observat că Vladimir Ilici mînca foarte puţin: o omletă de două-trei ouă, o bucăţică de şuncă şi o căniţă de bere deasă, neagră. Se vedea după toate că nu-şi dă lui însuşi nici o atenţie, şi mă uimi grija lui nemăsurată faţă de muncitori.

... A venit la hotel unde mă oprisem, şi ce văd: pipăie cu grijă patul.

— De ce faceţi acest lucru?

— Vreau să văd dacă nu-i umed cearşaful.

N-am înţeles în prima clipă de ce avea nevoie să ştie cum sînt cearşafurile... Observînd că nu am înţeles, el îmi explică:

— Trebuie să aveţi grijă de sănătatea dumneavoastră.

În toamna anului 1918 l-am întrebat pe muncitorul din Sormovo Dimitrie Pavlov care este, după părerea lui, cea mai accentuată trăsătură a lui Lenin.

— Simplitatea. Simplu ca adevărul.

Spusese acest lucru ca ceva la care se gîndise bine şi chibzuise de mult într-un anume fel.

Se ştie că în chipul cel mai aspru îl judecă pe cineva subalternii lui. Iar şoferul lui Lenin, Ghil, un om trecut prin multe, spunea:

— Lenin e un om cu totul deosebit. Ca dînsul nu mai sînt. Îl duc pe strada Measniţkaia: forfota e mare, abia înaintez — mă tem să nu stric maşina, dau semnale, sînt foarte neliniştit. El deschide uşa, vine pînă la mine pe scăriţă, riscînd să fie dat jos, şi-mi spune cu un aer convingător: «Te rog, nu te emoţiona, Ghil, mergi ca toată lumea».

Sînt vechi şofer şi ştiu: nimeni nu face astfel.

E greu să redai, să înfăţişezi acea naturaleţe cu care toate impresiile lui se contopeau într-o singură albie. Gîndul lui, ca acul busolei, îşi îndrepta întotdeauna vîrful către interesele de clasă ale poporului muncitor.

LENIN

*

Admiram la dînsul voința de viață, strălucitor exprimată, și ura activă împotriva ticăloșiilor ei, admiram focul tineresc pe care-l punea în tot ce făcea. Eram uimit de puterea lui neomenească de muncă. Mișcările lui erau ușoare, îndemînatice, le făcea cu zgîrcenie, iar gestul lui puternic era în deplină armonie cu felul lui de a vorbi, zgîrcit, de asemenea, în cuvinte, dar abundent în idei. Pe fața lui de tip mongolic ardeau și jucau ochii luptătorului neobosit contra minciunii și durerilor vieții, ardeau, privind pe sub gene, clipind, zîmbind ironic sau scînteind de mînie. Strălucirea acestor ochi făcea vorba lui și mai arzătoare, și mai clară.

... Îi plăcea comicul și rîdea cu tot trupul, era un adevărat «inundat» de rîs, cîteodată pînă la lacrimi.

Lat în spate, îndesat, cu ochi atotvăzători, el lua adesea o atitudine curioasă, puțin comică, ridica capul sus și-l pleca puțin într-o parte, degetele și le punea undeva la subsuori sau la jiletcă. În această atitudine era ceva uimitor de plăcut, era luminat de bucurie, un mare copil al acestei lumi, un om minunat.

... Vladimir Ilici, marele, adevăratul om al lumii acesteia, a murit. Această moarte a lovit foarte dureros în inimă pe acei oameni care l-au cunoscut, foarte dureros! Dar granița neagră a morții a subliniat mai accentuat în ochii întregii lumi însemnătatea lui — însemnătatea de conducător al poporului muncitor mondial.

... Și nu există alt om care într-așa măsură ca dînsul să merite pe lume veșnică amintire.

Vladimir Ilici a murit. Moștenitorii rațiunii și voinței lui trăiesc. Trăiesc și lucrează cu atîta succes precum nimeni, niciodată și nicăieri n-a lucrat.

Lenin și copiii

O trăsătură minunată a lui Lenin era marea lui dragoste pentru copii. Această dragoste se manifesta la el într-un mod cu totul special, așa cum se întîmplă la oamenii cu multă personalitate și sensibilitate.

... După una din cuvîntările ținute de Lenin la Fabrica «Triohgornaia manufaktura», copiii muncitorilor au dat o mică serbare, cu recitări și cîntece revoluționare. Vladimir Ilici i-a ascultat cu atenție și cu plăcere. După serbare, a întîrziat la clubul fabricii, unde a discutat îndelung cu muncitoarele, răspunzînd și la numeroasele lor întrebări.

Un puști, să fi avut cel mult șase-șapte ani, s-a apropiat de Vladimir Ilici cu cuvintele:

— Nene Lenin, și eu sînt bolșevic și comunist!

Vladimir Ilici a izbucnit în rîs și, luînd copilul în brațe, a exclamat:

— Iată ce oameni minunați creștem noi! Abia a învățat să umble și e comunist!

Deși problemele de stat nu-i dădeau o clipă de răgaz, Vladimir Ilici găsea totuși timp să se intereseze dacă copiii din Moscova au fost suficient aprovizionați cu lapte sau legume.

Cînd sovhozul «Lesnîe polianî», de lîngă Moscova, a început să aprovizioneze spitalele și creșele din oraș cu lapte și alte alimente, Vladimir Ilici a salutat din toată inima această măsură a organelor locale. A cerut să fie susținută, extinsă și să se creeze în jurul Moscovei o rețea de mari gospodării de stat, care să dea copiilor lapte din belșug.

În special în ultimii ani de viață, Lenin primea, deseori, din diverse orașe și sate, colete cu produse alimentare. Sania Sîsoeva, care-i îngrijea gospodăria, îi spunea în asemenea cazuri:

— Vladimir Ilici, iar v-a sosit un colet cu alimente. Ce să fac, să-l primesc?

— Primește-l, Sania, desigur, și trimite-l imediat la creșă sau la spitalul de copii. Nu uita.

Iar a doua zi o întreba:

— Ei, Sanecika, ai trimis coletul?

Într-o zi, pescarii de pe Volga i-au adus lui Ilici un nisetru. Bucuroasă, Sania a început să taie peștele.

— Bine că vom avea cîteva zile de mîncare, spunea ea. Vladimir Ilici al nostru mai mult rabdă de foame.

Deodată a intrat în bucătărie Vladimir Ilici și a dat cu ochii de nisetru.

— Ce pește frumos! a exclamat el. De unde-l ai?

Cînd a auzit că e vorba de un dar al unor pescari, s-a supărat:

— Ai uitat, probabil, că am cerut să nu primești nici un fel de daruri. Împachetează peștele și trimite-l imediat la casa de copii.

— Vladimir Ilici, dar și dumneavoastră trebuie să mîncați. Munciți, dar de mîncat — nici că se poate mai rău!

— Ei, asta-i acum! Copiii rabdă de foame, iar dumneata vrei să mă ospătezi cu nisetru. Chiar astăzi să-l trimiți la cămin.

Interesul lui Lenin pentru copii era cu totul deosebit. Toți cei care l-au cunoscut au putut observa cu cîtă atenție și seriozitate se purta el cu copiii.

La Gorki l-am văzut de multe ori plimbîndu-se cu nepoțelul său, Vitea, fiul lui Dmitri Ilici Ulianov. Discuta cu el ca și cum ar fi fost un om mare, îl punea să citească cu voce tare basme și poezii. Ilici rîdea din toată inima cînd îl asculta pe băiețașul acela de șase ani.

Lenin mai era «prieten» și cu Verocika, fetița îngrijitoarei de la vila lui Bonci-Bruevici din Taraskova. Era o «prietenie» foarte strînsă. Verocika îl întîmpina întotdeauna cu mare bucurie pe «nenea Volodea», făcea plimbări îndelungate cu el și-i povestea totdeauna cu lux de amănunte cîte ceva. La plimbare, Ilici o ținea de mînă, o asculta atent și din cînd în cînd se încrunta sau rîdea cu hohote.

Toată viața lui, Vladimir Ilici a fost un mare și sincer prieten al copiilor. Îi iubea, îi înțelegea și avea încredere în ei.

(tragmente din volumul „Șase ani cu Lenin" de S. K. GHIL)

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

Astăzi despre agricultură

«Agricultura» nu e un obiect printre altele. E un prieten. Despre această prietenie dintre voi vorbesc nu numai notele din cataloagele de azi sau din certificatele de mîine. Vorbesc ogoarele, livezile, grădinile gospodăriilor colective ai căror fii sînteţi. Şi graiul lor va fi din ce în ce mai expresiv, mai bogat, căci cel care pune note străduinţei voastre de azi este pămîntul. Şi el cîntăreşte — şi răsplăteşte — pînă la gram ştiinţa pe care o introduceţi în brazdele sale. În *brazdele* sale, nu numai în mintea voastră.

Rechizite...

Tocmai din această pricină şi studierea acestui obiect are un caracter deosebit. Învăţarea lecţiei de agricultură *în sine* este de-a dreptul stearpă. A învăţa *la* «Agricultură» înseamnă a învăţa agricultură, adică a cerceta, a experimenta, *a munci pămîntul,* luminat de ideile agrotehnicii. Aceasta nu este o temă oarecare, la sfîrşit de lecţie, ci esenţa, tema întregului obiect. De aceea, lotul şcolar este întru totul anexa manualului, o anexă întreţesută între paragrafe, lecţii şi capitole. Iar microscopul, tractorul, răsadniţa, aracii etc. — rechizitele acestui obiect. Şi creionul? Desigur. Un capăt al creionului aleargă pe hîrtie, celălalt, vă rog să-mi îngăduiţi această comparaţie, scurmă neobosit prin straturi, în ghivece, printre brazde. «Şcolarii-savanţi», aceia care îşi închipuie că dacă ştiu pe dinafară, de exemplu, lecţia despre îngrăşăminte chimice şi o turuie pe nerăsuflate şi-au făcut pe de-a-ntregul datoria, se înşeală. Fără să fi urmărit *practic* această problemă a fertilizării solurilor, undeva în însăşi intimitatea ogoarelor, turuiala lor nu va fi mai folositoare decît o clasificare a îngrăşămintelor, splendid scrisă, cu creion chimic, pe un balonaş colorat ce ar zbura. În această privinţă, sînteţi, cred, cu toţii de acord. O spune clar mulţimea cravatelor roşii prezente pretutindeni unde gospodăriile desfăşoară lucrări. Şi este o prezenţă statornică, activă, preţuită. Vă asigur însă că e cu atît mai activă şi mai preţuită cu cît în mintea voastră scapără mai puternic înţelegerea profundă şi multilaterală a ceea ce înregistrează ochiul. Acolo, pe teren, vezi ceea ce ştii deja din carte, din spusele profesorului, din studiu, şi astfel ştii şi mai bine să vezi, ştii *să pătrunzi.* Căci agricultura socialistă, după cum vă puteţi da cu toţii seama, nu se face după ureche. Uriaşa bătălie ce se dă pentru a smulge pămîntului roade din ce în ce mai bogate nu se declanşează de cîntecul cucului şi nici nu se conduce după gromovnicul străbunicilor. Ea se duce şi se cîştigă pas de pas, peste tot, în ţara noastră, cu clarviziunea pe care o dau ştiinţa, cunoaşterea şi stăpînirea legilor naturii, cu forţa milioanelor de cai putere struniţi de tehnica modernă şi, mai presus de toate, prin capacitatea, priceperea şi dîrzenia oamenilor de pe acest tront. Veţi face parte curînd din acest tront. Şi dacă astăzi, pînă în cel mai îndepărtat cătun, părinţii, şi foarte adesea bunicii voştri, şi-au însuşit un «minimum agrozootehnic», este limpede că pentru voi, tinere mlădiţe ale satului socialist, acest minimum poate şi trebuie să devină un maximum de cunoştinţe şi deprinderi de acest fel. Şi va deveni. Dovadă, pasiunea cu care încă de pe acum tindeţi spre el cei mai mulţi dintre voi. Vă pregătiţi ca pentru campania agricolă a anului 1980. Sau... 2000. De ce nu? Pentru voi, copiii de astăzi, nu va fi sosit încă... toamna.

Obiect şi „obiective"

— Bine. Eu învăţ. Execut partea mea de lucrări. Fac şi practica de vară, exact cît e

prevăzut. Nici o zi mai puțin. Ce-aș mai putea face pentru acest obiect?

Foarte mult. Cu o singură condiție. Să nu consideri «Agricultura» un obiect oarecare, ci mai degrabă un obiectiv, o țintă a vieții tale. O țintă minunată, ce poate înflăcăra orice om: aceea de a spori bunăstarea, belșugul poporului. Și să-ți măsori mereu, să-ți călești, să-ți crești forțele, pentru a înfrînge orice obstacol în calea acestei ținte. Dacă acest lucru ți-e limpede, vezi și *ce* mai ai de făcut și *cum*. Căci ținta aceasta aprinde inima, îți dă sentimentul ostășesc al luptei pentru mai mult, mai bine, nimicește mărunta tîrguială legată de «partea» ta. Este prima biruință. Iată, de pildă... Ai primit ca temă practică să faci o răsadniță. Ai făcut-o și nu rău, alături de colegii tăi. Apoi? Apoi tu socoți treaba încheiată și aștepți *altă* temă practică. Ce-ar trebui să faci? Să «prelungești» *această* temă pînă la capăt, dincolo de «tema» școlară propriu-zisă. Știi că alți colegi de-ai tăi din clasa a VI-a construiesc răsadnițe (acum, după ce au făcut capitolul «Horticultura») și îngrijesc zi de zi răsaduri, că pentru ei această treabă a devenit obștească și că execută cu grijă și răspundere, cu răbdare și pricepere, adică perfect, chiar după ce au trecut la altă temă? Vezi? Pentru ei un capitol închis deschide altul: acela al pasiunii. Știi că alți colegi de-ai tăi, după terminarea practicii de vară, se întorc din nou printre colectiviști? În toiul vacanței? te miri tu. Exact. Și știi de ce? Pentru că acest «toi» al vacanței coincide cu altul: al campaniei de recoltare. Ei folosesc tocmai ceea ce pe tine te împiedică: această coincidență. E drept, la ei, de la început, a mai fost o coincidență: aceea a pasiunii cu spiritul de răspundere.

Să-ți vorbesc de alți colegi care, *după ce au încheiat* capitolul «Întreținerea, îngrijirea și igiena animalelor domestice» — și, dacă te interesează, aveau și note —, au continuat să vină la ferma zootehnică și vin și acum — îngrijesc viței, îi hrănesc, le urmăresc greutatea, fișa de evidență etc.? Ți se pare o joacă? Bine. Dar faptul că execută fără cusur munci importante, nu lipsite de tehnicitate, ca adăpatul sau mulsul mecanic? Sînt, de exemplu, pionierii din clasa a VII-a a Școlii din Tămădău, raionul Lehliu. Colectiviștii îi privesc cu încredere, iar pionierii sînt mîndri de încrederea ce li se arată. Nu-i așa că și tu ești mîndru de ei? Dar dacă ar fi spus: «Ce-am mai putea face? Avem media încheiată la acest obiect!» Ei bine, te asigur, în acest caz mîndria n-ar mai fi scînteiat în ochii nimănui. Aceasta este însă o ipoteză absurdă. Așa ceva nu vor spune niciodată adevărații pionieri. Dimpotrivă. Corespondențele lor sînt pline tocmai de asemenea vești: îngrijesc stupi, fac apărători de oprit zăpada, învelesc pomi fructiferi, adună gîndaci de Colorado, ajută la plivit, la recoltarea legumelor, a fructelor etc. Șuvoi de vești, nestăvilit de un anotimp sau altul și, bineînțeles, nici de faptul că au sau nu notă, că e ultima zi de practică sau ultima zi de vacanță. De unde izvorăsc toate acestea? Din sentimentul lor că nu e vorba doar de un obiect în catalog, de o «practică» școlară, ci de propria lor contribuție — ei o vor putea aduce mai tîrziu pe ogoarele colectivelor. Schimbul de mîine din agricultura socialistă știe ce are de făcut azi... E un examen de maturitate ce se dă în fiecare cătun, în fiecare comună de pe întinsul patriei noastre, de către niște copii. Pionieri. Ei învață multe, foarte multe și privesc cu multă pasiune acest obiect numit simplu: «Agricultura».

Desene: PUIU MANU

CU SFÎRLEAZĂ ÎNTR-O ȘCOALĂ DIN CÎMPIA DUNĂRII

PETRE GHELMEZ

Un ciocănit grăbit în ușă m-a făcut să tresar.

— Cine-i acolo? am întrebat.

— Cum, nu mă recunoști? Eu sînt, Sfîrlează! Și neobositul meu prieten a dat buzna în cameră.

I-am privit ocheanul cu înțeles: iar niște năzbîtii ale vreunor neastîmpărați de copii?

— Nu, nu te speria! mi-a spus. De data aceasta, prin lentilele ocheanului meu vom privi cu totul altceva: o parte din frumoasa activitate desfășurată de pionierii și școlarii din comuna Vieru, raionul Giurgiu. Vii cu mine pe teren?

N-am mai stat pe gînduri. În cîteva minute am fost la gară, iar după vreo trei ceasuri de călătorie cu trenul, alături de Sfîrlează, priveam cu interes prin geamul autobuzului ce străbătea în viteză șesul nesfîrșit de la marginea Dunării. Sfîrlează, care are darul să-și noteze întotdeauna ceea ce i se pare mai interesant despre locurile pe unde trece, îmi explica:

— Iată, prin părțile acestea, în 1907 a fost unul dintre puternicele centre ale răscoalei țărănești. Uite, colo, pe dîmbul din dreapta, se află satul Stănești... Dincolo, Hodivoaia... Ca să înăbușe răscoala, jandarmii trimiși de ciocoi au tras atunci cu tunurile în răsculați. Îți mai amintești de versurile cu care poetul Tudor Arghezi își începe poemul «1907»? Ți le recit eu:

«În anii nouă sute șapte,
Ca din senin, în marte, într-o noapte,
S-a ridicat spre cer din Hodivoaia
Și din Flămînzi și Stănilești văpaia...»

Comuna Vieru se învecinează cu Hodivoaia. Și în această comună s-au răsculat atunci oamenii pentru pămînt, dar au avut parte tot de gloanțe. Știi de ce îți spun toate acestea? Ca să înțelegi mai bine cît de mult s-a schimbat astăzi viața oamenilor de aici. Ei lucrează acum într-o gospodărie agricolă colectivă cu peste 2 600 ha de teren. Vara și toamna, seceră și culeg nesfîrșite lanuri de grîu și porumb. În gospodăria lor colectivă cresc peste 100 de vaci cu lapte, turme de oi și de porci, care le aduc frumoase venituri bănești. De curînd, satul a fost electrificat. De la un an la altul, el devine tot mai frumos. Ei, ce zici, nu ți se pare interesant să cunoaștem și cîte ceva din activitatea pionierilor și școlarilor dintr-un asemenea sat? și-a încheiat Sfîrlează relatarea.

— Sigur că da! am răspuns. Dar cum să procedăm?

— Foarte simplu: autobuzul oprește chiar în fața școlii. Coborîm împreună și... privim prin ocheanul nostru.

*

... O școală mare și frumoasă ni se înfățișează dintr-o dată în fața ochilor. Clasele sînt spațioase și curate, băncile aliniate. La ferestre sînt flori. Intri înăuntru și nu calci pe coji de semințe aruncate pe jos de cine știe ce copil neglijent. Nici nu te izbește o ușă deschisă cu zgomot de doi care se joacă de-a prinselea. Gazeta de perete e la locul ei, scaunul lîngă catedră, creta la tablă. Semn că sînt buni gospodari cei 120 de pionieri de aici. Prima impresie este foarte frumoasă și te îmbie să mai întîrzii. De altfel se și spune: omul își cunoaște casa de cum îi trece pragul și hotărăște el singur dacă mai rămîne sau nu. L-am rugat deci pe Sfîrlează să nu plecăm îndată și să-mi arate cîteva dintre cele mai importante preocupări ale acestor pionieri și școlari.

Prompt ca întotdeauna Sfîrlează a potrivit lentilele ocheanului său fermecat și mi-a spus: privește!

O primă preocupare, și dintre cele mai importante — învățătura. Cît mai puțini corigenți și cît mai

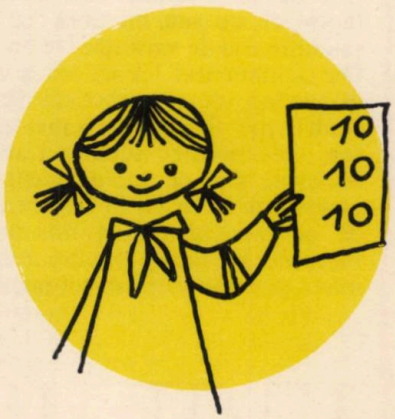

multe note de la 7 în sus — aceasta este dorința pionierilor din școală. Dar cum să se realizeze acest lucru? Prin muncă. Printr-un serios studiu individual încă de la începutul anului școlar. Desigur, unii copii știu acest adevăr și procedează așa de la bun început. Alții însă nu-l prea știu și atunci ce te faci? Unii nu iau notițe prea bune, alții nu știu să lucreze cu manualul acasă. Nu e chiar așa de ușor să ieși din încurcătură. Atunci a venit colectivul de conducere al unității de pionieri cu o propunere: să se țină în fiecare detașament o adunare pe tema: «Cum trebuie să luăm notițe, cum să lucrăm cu manualul?» la care să-i invite și pe tovarășii profesori. Cei mai buni pionieri au povestit cu această ocazie din experiența lor. La detașamentul nr. 4, Sîrbu Marieta, care are media 10 la istorie, Maziliu Ecaterina, care are 10 la romînă, și alți pionieri fruntași la învățătură au vorbit despre felul în care-și pregătesc ei lecțiile.

S-a văzut cu acest prilej că mulți copii citesc cu regularitate materialele apărute în revista «Cravata roșie» la rubrica «Să stăm de vorbă fără catalog», unde, de fiecare dată, profesorul și scriitorul Mircea Sîntimbreanu le vorbește copiilor despre cele mai bune metode de învățătură.

Sigur că după aceste adunări nu toți copiii au luat numai 9 și 10. Dar, oricum, mulți au început să ia notițe mai bune, să lucreze mai mult cu manualul acasă. Și acesta este un cîștig.

Ingeniosul Sfîrlează a schimbat puțin distanța dintre lentilele ocheanului și dintr-o dată în cîmpul vizual a apărut o altă preocupare interesantă a pionierilor și școlarilor de aici: atenția specială pe care ei o dau pregătirii la orele de agricultură și practică agricolă. E și normal să fie așa. Părinții celor mai mulți dintre ei lucrează în gospodăria colectivă. Munca pămîntului se făcea altădată în condiții neînchipuit de grele. Astăzi această muncă este ușurată mult de mașini și tractoare moderne. Copiii au îndrăgit cîmpul acesta nou și bogat, lucrat după știință. Mulți dintre ei vor lucra pe el chiar, după ce vor termina școala: unii ca tractoriști iscusiți, alții în calitate de colectiviști, și trebuie să cunoască bine tainele pămîntului. Or, la obiectul agricultura, sub îndrumarea profesorului de științele naturii, Marin Apostol, tocmai acest lucru îl fac. Îl fac de fiecare dată și în perioada de practică, alături de colectiviști, sub îndrumarea specialiștilor, pe ogoarele gospodăriei colective. Așa au lucrat, de pildă, astă-toamnă, în grădina de zarzavat, la sortatul roșiilor și al castraveților pionierii Anghel Nelu, dintr-a VII-a, Sîrbu Marieta, dintr-a VI-a, Puiu Marian și toți ceilalți colegi de-ai lor. Pe lotul experimental al școlii, însumînd o suprafață de 7 500 mp și cuprinzînd mai multe sectoare: agricol, legumicol, pomicol etc., ei fac, de asemenea, interesante experiențe, sub îndrumarea profesorului de specialitate. La ce au dus toate aceste eforturi?

— Să îndreptăm puțin ocheanul nostru spre catalogul clasei a VII-a și să privim în dreptul rubricii de agricultură, zice Sfîrlează.

Procedăm întocmai și citim cu voce tare: nici un corigent la această materie. Ba mai mult: din cei 23 de elevi, 11 au medii de la 8 în sus. Bravo, copii!

Pentru că timpul trecea foarte repede și noi mai aveam atîtea lucruri interesante de văzut aici, l-am întrebat pe Sfîrlează dacă nu cumva știe el vreun procedeu mai rapid de cunoaștere.

— Cum să nu? mi-a răspuns. Apăsăm pe acest buton al ocheanului și facem ca imaginile să se perinde mai repede prin fața noastră.

L-am ascultat și îndată mi-a apărut prin lentile desfășurarea concursului «Pentru cel mai bun recitator și cel mai bun povestitor», organizat de pionierii și școlarii de aici, sub îndrumarea profesorilor și învățătorilor din școală. Mai bine zis am văzut finala acestui concurs. Iată, după ce au cîștigat pe grupe și mai apoi pe detașament, recitatorii și povestitorii s-au întîlnit în cadrul unității de pionieri. Emoții, aplauze pentru concurentul favorit, și, în sfîrșit, cîștigătorii: cel mai bun recitator — Sîrbu Marieta; cel mai bun povestitor — Dinciu Nelu.

O apăsare de buton, o țăcănitură și prin lentilele ocheanului ne apare activitatea desfășurată la cercul tinerilor naturaliști. Aici se îngrijesc cei doi stupi de albine, se cresc viermi de mătase, se fac experiențe în acest sens. Bîrlan Cornelia, Puiu Marin, Cambera Iulia sînt printre cei mai activi membri ai cercului. Pentru tinerii columbofili, cele opt perechi de porumbei din cadrul cercului constituie un interesant material de studiat.

La sugestia lui Sfîrlează, am stat de vorbă cu tinerii naturaliști despre frumoasa inițiativă a pionierilor din cartierul Griviția Roșie din București — «Țara mea ca o grădină». Aflaseră despre ea din revistă și ne-au spus că au și ei planuri serioase în această privință: vor planta pomi pe marginea șoselei, în gospodăria colectivă. Vor sădi flori.

În același timp, la cercul literar se muncește de zor la învățarea unor poezii noi, se pregătesc interesante seri literare, se fac audiții din cele mai frumoase basme și piese ale literaturii noastre, înregistrate pe disc. Se discută primele încercări în versuri ale membrilor cercului.

Un lucru interesant: pionierii și școlarii de la acest cerc au hotărît ca în fiecare lună să scoată o culegere cuprinzînd cele mai frumoase compuneri, poezii și desene ale copiilor din școală. I-au dat și un nume nostim: «Mărunțica». Și trebuie să vă spunem că, pentru atractivul material ce-l cuprinde, această culegere este foarte căutată în școală...

*

În acest moment, la un semn făcut de Sfîrlează, am întrerupt interesanta noastră vizionare prin ocheanul fermecat. Treburi urgente ne chemau în alt sat, și a trebuit să ne luăm la revedere de la prietenii noștri din comuna Vieru, cărora le dorim spor la lucru și în viitor.

„SÎNT PIONIER"

La redacția noastră a sosit într-o zi o scrisoare:

«Dragi prieteni,

Sînt foarte bucuros! Chiar azi am devenit pionier. Am primit multe felicitări. Au venit la adunare Dan, Florica și Vlad, prietenii mei dintr-a VI-a. Îi cunosc de aproape un an. Chiar acum mă așteaptă (Dan și Vlad) să jucăm fotbal (sînt inter dreapta). Am să vă mai scriu.

DINU GHEORGHE
clasa a III-a — Unitatea nr. 211

Am dorit să-l cunoaștem pe Dinu și pe prietenii lui mai mari. Ne-am deplasat deci la unitatea nr. 211, unde am aflat următoarele:

Pregătirea școlarilor pentru a deveni pionieri este una dintre preocupările însemnate ale detașamentului clasei a VI-a. Încă de la începutul anului școlar, detașamentul a hotărît să se ocupe de elevii clasei a III-a, în care se află și Dinu. Pionierii Dan, Florica și Vlad au primit sarcină din partea colectivului de conducere al detașamentului să se ocupe în mod special de cei mici.

Astfel, ei au început prin a se împrieteni cu școlarii din clasa a III-a. I-au învățat jocuri, cîntece pionierești. După cîtva timp, au început să le vorbească despre Regulamentul organizației de pionieri. Le-au povestit despre drapel, cravata roșie, insignă, simbolurile pionierești, despre drepturile și îndatoririle pionierului. Atunci cînd s-a vorbit despre angajamentul solemn al pionierului, chiar tovarășa instructoare de detașament a luat parte la o discuție despre ce înseamnă să fii un cetățean demn al patriei. Ea le-a relatat multe lucruri despre pionieri și despre muncitori fruntași din fabrici. O dată, cînd detașamentul a făcut o vizită la o fabrică, au fost invitați și un grup de școlari din clasa a III-a. Printre ei se afla și Dinu.

În alte zile au fost împreună într-o drumeție.

O acțiune la care a luat parte și Dinu a fost un foc de tabără. Pionierii au cîntat, au spus poezii și au dansat în jurul focului. Și într-o zi, iată că a avut loc adunarea de primire în rîndurile pionierilor a primului grup de școlari din clasa a III-a despre care ne-a scris și Dinu.

Aceasta este povestea lui Dinu Gheorghe și a prietenilor săi din clasa a VI-a.

În orice caz, experiența detașamentului clasei a VI-a în privința pregătirii școlarilor spre a deveni pionieri este interesantă și poate folosi și altor detașamente și unități.

Ce faceți duminica?

Activul pionieresc de la Școala de 8 ani nr. 3 din Satu-Mare se preocupă de organizarea unor duminici interesante, pe gustul tuturor pionierilor. Și au găsit interesante activități. Iată cîteva dintre acestea:

Într-o duminică dimineața, de exemplu, pionierii claselor mari, V—VII, și-au disputat cunoștințele în materie de... circulație într-un concurs intitulat: «Mici drumeții». Exemplificînd și argumentînd pentru ce trebuie respectate regulile de circulație, ei au învățat de fapt cum trebuie să circule pe stradă, ferindu-se de accidente.

Într-o altă duminică, pionierii din clasele mari au organizat, cu ajutorul tovarășei profesoare de limba romînă, o discuție intitulată «Cartea mea preferată».

Nu sînt de loc uitate nici concursurile de recitări și cîntece, după cum nici pasionantele concursuri sportive.

Pentru cei mici s-a organizat concursul «Cel mai bun dansator», la care s-au înscris mulți participanți. Copiii din clasele I—IV au demonstrat cu acest prilej că îndrăgesc foarte mult dansul popular.

Un alt concurs intitulat: «Cine știe răspunde» a avut tema «Regiunea noastră, Maramureș».

Basmele și povestirile sînt mult îndrăgite de pionierii mici. De aceea, într-o duminică a avut loc un matineu literar în care s-au citit povești de Ion Creangă, însoțite de proiecții de diafilme.

Vreți să cunoașteți ce activități vor avea loc în duminicile viitoare? Iată cîteva dintre ele:

— Muzicieni ai poporului nostru — o discuție despre George Enescu și Ciprian Porumbescu —, cu audiție pe discuri din creația lor.

— O vizită la Casa pionierilor din Oradea, cu care sînt în corespondență.

— Concurs de cîntece și poezii. Cine știe cele mai frumoase cîntece și poezii închinate patriei și partidului nostru drag.

— Călătorind pe harta patriei — concurs cu ajutorul căruia se va afla care pionier cunoaște cele mai multe construcții ridicate în țara noastră de la 23 August 1944 și pînă azi.

Experiența activului de la Școala de 8 ani nr. 3 Satu-Mare este interesantă și poate fi urmată.

EXPERIENȚA

FIECARE ARE CEVA DE FĂCUT

Jantea Georgeta învață la Școala de 8 ani nr. 3 din Pitești. Ea a fost aleasă președinte de grupă; alături de ea, au mai fost numiți un locțiitor și încă 2—3 pionieri care să-i ajute. După ce și-au împărțit sarcinile între ei, s-au îngrijit ca întreaga grupă să fie cuprinsă în activitate.

Locțiitorul se ocupă de problemele de învățătură ale clasei și de tot ce este menit să ducă la îndeplinirea îndatoririlor școlare, ca, de pildă: ținuta elevilor, disciplina în recreații, aștep-

tarea profesorilor la ore. Unul dintre ajutoare se ocupă de gospodărirea grupei, de dulapul sanitar; altul este corespondent al gazetei de perete. Conducerea grupei se sfătuiește adeseori, are grijă ca fiecare pionier să aibă o sarcină. Așa, de pildă, la ei, un pionier se ocupă de împărțirea revistelor pionierești, cînd sosesc; altul este bibliotecar; un grup de pionieri se îngrijesc de panourile ilustrate ale clasei, de plimbări în colectiv. Într-un cuvînt, în grupă se desfășoară o activitate bine pusă la punct.

DINTR-O UNITATE DE PIONIERI

Felicitări clasei a VII-a de la Şcoala de 8 ani din comuna Bascov-Argeş, care se află trecută în întregime la panoul de onoare. Este o clasă fruntaşă. Nici un pionier nu-i corigent. Dar purtătorii cravatelor roşii nu s-au oprit aici. Ei au pornit acum să înveţe astfel încît să aibă note de la 7 în sus. Au înţeles că, pentru a deveni mai tîrziu un muncitor de nădejde în orice domeniu, încă de pe băncile şcolii trebuie să fii un elev sîrguincios, să nu te mulţumeşti numai cu note de trecere.

*

...Şi detaşamentul claselor a VII-a s-a evidenţiat. Recreaţiile sînt totdeauna plăcute şi bine organizate. Sună clopoţelul, şi elevii ies în ordine, jocurile sînt vesele, apoi la intrarea în clase nu se învălmăşesc şi nici nu întîrzie. Aceasta se datoreşte pionierilor care şi-au propus ca în detaşamentul lor să fie o disciplină exemplară. Şi, într-adevăr, pînă acum comportarea lor se poate nota cu 10.

LA ORELE DE AGRICULTURĂ

Clasa a V-a de la Şcoala de 8 ani din Ştefăneşti este fruntaşă la obiectul agricultura. Crăciun Mariana, Epure Marin, Gogoi Ionela sînt pionieri cu nota 10 la acest obiect. Foarte mult le plac orele de practică la gospodăria colectivă. Acolo au văzut toate uneltele agricole despre care au vorbit ei în orele de curs, iar inginerul agronom le-a arătat părţile componente. Tot acolo au lucrat la serele producătoare de legume timpurii.

*

Şi elevii Şcolii de 8 ani din comuna Ologi, raionul Tr.-Măgurele, îndrăgesc mult orele de agricultură. Le place în mod deosebit să lucreze pe lotul şcolar sau pe tarlalele colectivei. Astfel, detaşamentul clasei a VI-a, ale cărui lecţii de pomicultură se desfăşoară în livezile gospodăriei, au plantat acolo peste 6 000 de pomi fructiferi. Văzînd hărnicia şi priceperea pionierilor, colectiva le-a încredinţat îngrijirea pomilor fructiferi pe o suprafaţă de 2 ha.

După-amiaza micilor gospodine

O după-amiază plăcută, plină de surprize, de care îşi vor aminti mult timp pionierii Şcolii de 8 ani nr. 74 din Capitală. Întîi pionierele de la cercul de croitorie al şcolii au prezentat rochiţe, bluze, şorţuleţe lucrate de ele. Cele mai frumoase au fost premiate.

În continuare s-a ţinut un concurs... în faţa plitei. Cuvîntul hotărîtor l-au avut invitaţii, care au gustat din operele culinare ale micilor gospodine — plăcinte, pîrjoale şi diferite sandvişuri.

În încheiere, în cinstea micilor gospodine a avut loc un scurt program muzical şi de jocuri pioniereşti.

Ce-au hotărît pionierii din clasa a VII-a B

Într-o duminică, pionierii clasei a VII-a B din Topliţa au mers în vizită la G.A.C. «6 Martie». Au vizitat gospodăria, au stat de vorbă cu colectiviştii. Mai mult s-au oprit la grajdurile de vite, care străluceau de curăţenie. Cele văzute aici le-au plăcut mult şi, pentru că tocmai venise timpul de hrănire a animalelor, pionierii s-au oferit să ajute colectiviştilor la căratul fînului în grajduri.

La plecare, pionierii şi-au manifestat dorinţa să mai revină aici.

UN CERC FOTO

Vă place fotografia? Ea a fost lucrată de pionierii cercului foto al Şcolii de 8 ani nr. 80 din Capitală.

Cu multă îndemînare, ei au surprins un grup de pionieri lucrînd la colţul viu al naturii. Şi fotografiile fruntaşilor de la panoul de onoare tot lor li se datorează. Participanţii la cerc sînt pionierii detaşamentului din clasele a VII-a. Unii dintre ei fac parte din cercul foto al palatului şi împărtăşesc colegilor din ceea ce au deprins acolo.

Astfel, împreună au învăţat mînuirea aparatului foto, iar în micul lor laborator de la şcoală au început să developeze şi să copieze clişeele etc. Acum, cercul foto se pregăteşte să surprindă în lumina obiectivului activităţile în aer liber ale unităţii.

INTRE DOUĂ GRUPE PRIETENE

Iliescu Andrei şi Demetriad Răzvan sînt preşedinţi de grupă la Şcoala de 8 ani nr. 5 din Piteşti. Adeseori grupele se întîlnesc între ele, bun prilej de a învăţa unii de la ceilalţi. Nu de mult, în grupa lui Andrei s-a învăţat semnalizarea cu fanioane. Răzvan şi grupa lui au venit să asiste. Puţin după aceea şi ei au organizat o adunare asemănătoare.

ÎN CĂUTAR

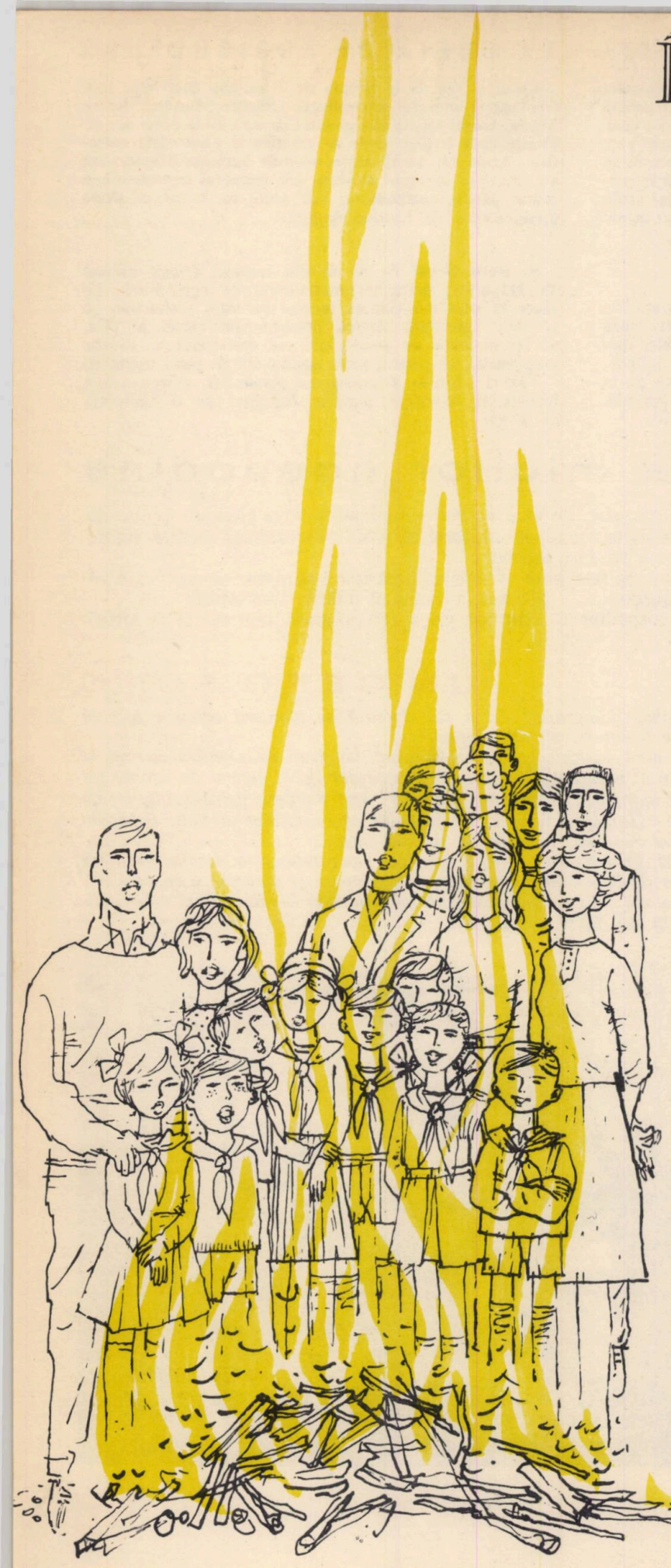

Se uitau unul la altul şi toţi la caietul cu scoarţe învelite în hîrtie roşie. Nu le venea să-şi creadă ochilor. Fericitul descoperitor, Nicuşor Preda, era roşu de emoţie. Pentru a nu ştiu cîta oară povestea cum se petrecuseră lucrurile:

— Uite, aici era, pe raftul de jos, sub colecţiile de ziare. Cine ar fi crezut? Zic, o fi un caiet de lucrări scrise uitat de mai ştiu eu cine la camera pionierilor. Cînd colo, un adevărat document! Păcat că nu e cifrat! Ar fi şi mai grozav!

— De ce să fie cifrat? se miră Ana Voica. Aici nu-i nici un mister! Totul e scris clar şi ordonat, cum se cuvine.

Citiră din nou eticheta de pe caietul învelit cu roşu: «Jurnal de detaşament. Anul 1949».

— Primul detaşament de pionieri din şcoala noastră! spune emoţionată Ana Voica. Vreţi să citim puţin?

— Mai întrebi!

Cineva vîrî capul pe uşă. Era Nelu Dimcea, dintr-a VII-a.

— Bună, fraţilor! spuse el îngăduitor. Colectivul de conducere ţine o consfătuire? Bravo, îmi place!

— Intră şi nu face prea multă gălăgie.

Nelu Dimcea intră cu paşi nestînjeniţi şi se aşeză comod pe scaunul din mijlocul încăperii.

— Continuaţi discuţiile, spuse el binevoitor. Nu vă sfiiţi.

Ana Voica izbucni în rîs:

— Avem şi de cine! Mai bine ascultă, tocmai începuserăm să citim ceva. O să te intereseze şi pe tine. Aşadar... «Mai 1949. Astăzi am primit cravata roşie. Facem parte dintre primii pionieri din şcoală. Sîntem nespus de fericiţi».

— Ce tot citeşti? spuse interesat Nelu Dimcea.

— Sst! Ascultă mai departe. «Iunie 1949: se încheie anul şcolar. N-avem nici un corigent!»

— Asta cam miroase a laudă! observă Nelu Dimcea.

— Cum poţi vorbi aşa? se revoltă Nicuşor Preda. E jurnalul primului detaşament de pionieri din şcoala noastră!

— Aha! Ei, atunci se schimbă socoteala!

— Nu se schimbă nimic, spuse Ana Voica. Nici noi nu vom avea corigenţi.

— Da? spuse neîncrezător Nelu Dimcea. Te pomeneşti că nici eu n-o să rămîn corigent!?

— Nici!

— Atunci e bine! Zi mai departe.

— Ascultaţi: «Iulie 1949. Sîntem în excursie. Pe drum am organizat diferite jocuri. Am cîntat şi am discutat despre viitor. Gheorghe Popescu vrea să devină muncitor inovator, Nicuşor Preda — marinar, Veronica Mihai — pictoriţă, numai Florica Dinu spune că încă nu s-a hotărît... Principalul e să învăţăm cît mai bine!»

EA FOŞTILOR PIONIERI

— Aţi văzut? sări Nicuşor Preda La noi a mai fost un băiat cu numele meu şi tot marinar voia să devină. Exact ca mine! Am găsit!

— Ce anume?

— Soluţia. Aş vrea să ştiu ce face acum tizul meu, care voia să devină marinar! Caut la secretariat, în arhivă catalogul clasei lor, iau adresa familiei şi pe urmă e simplu! Tizul meu o fi acum pe Oceanul Indian sau pe Oceanul Atlantic. Stă la comandă şi ordonă: «Maşinile, cu toată viteza, înainte! Cap compas 30° !» Îi trimit o radiogramă.

— Vezi să nu-ţi răspundă. Are şi timp pentru tine! spuse Nelu Dimcea, dar se vedea cît de colo că-i e ciudă pe ideea lui Nicuşor Preda.

— De ce să nu-i răspundă? Eu cred că o să-i răspundă cu plăcere! spuse Ana Voica. Nicuşor e un pionier bun, merită.

— Bine că sînteţi toţi grozavi! Dacă vrei să ştii, pot şi eu să-i scriu marinarului sau oricăruia dintre cei care au făcut parte din primul detaşament! ripostă Nelu.

— Staţi, spuse Ana Voica. Atunci de ce nu i-am căuta pe toţi? Putem să-i invităm la un foc de tabără!

— Bravo! Asta trebuia să ne vină în minte de la început! aplaudară copiii, şi pînă şi Nelu Dimcea trebui să fie de acord cu ei.

CABINA DE COMANDĂ

«Fireşte că misiunea de a-l descoperi pe marinarul Nicolae Preda mi-a fost încredinţată mie. Mi-am procurat o busolă şi hărţi: am învăţat pe de rost o mulţime de termeni marinăreşti (tangaj, ruliu, tribord, babord, vira ancora *etc.*).

Tatăl marinarului, un pensionar de treabă, m-a primit cu multă bucurie. Mi-am dat seama de la bun început că nimerisem în locuinţa unui adevărat lup de mare. Pe dulap se afla un transatlantic, pe servantă un submarin, lampa din plafon se înfăţişa sub forma unei goelete cu pînze şi, pe un raft, trona un crucişător cu patru punţi! Straşnic!

— Ce mai face fiul dumneavoastră? am început eu politicos.

— Mulţumesc, bine. Cu treburile.

— Înţeleg. Un om ca el e întotdeauna ocupat. Cum s-ar spune, zi şi noapte în cabina de comandă!

— Chiar aşa! zîmbi bătrînul.

— Cred că sînteţi foarte mîndru de el!

— De ce să nu recunosc? Sînt. E harnic, priceput. L-au dat şi la ziar. Vrei să-ţi arăt?

Era un articol scurt, dar tipărit la loc de frunte. Titlul: Omul din cabina de comandă. *Reporterul povestea acolo despre succesele lui Nicolae Preda, tînăr... constructor!*

— Mi se pare că e o confuzie! am spus eu. Sau poate aveţi doi băieţi?

— Nu, de ce? Îl am numai pe Nicuşor.

— Bine, dar nu e marinar?

— De loc!

— Şi... cabina de comandă?

— Fiecare macara-turn are o cabină de comandă şi el pe o macara-turn lucrează! Construieşte blocuri cu 9 etaje!

— Şi... corăbiile acestea? spusei eu, arătînd flota din jurul nostru.

— E navomodelist, campion republican, nu ştiai? Se ocupă de asta, eheî, încă de pe cînd era de vîrsta ta! Acum lucrează la un model nou, teleghidat.

— Dar voia să devină marinar!

— Asta pentru că fiecare copil visează să fie în viaţă harnic, curajos, perseverent — gîndul îi zboară numaidecît la marină, la aviaţie! Mai tîrziu însă îşi dă seama că poate dobîndi aceste calităţi în orice meserie!

— Aveţi dreptate. Ţin neapărat să-l cunosc pe fiul dumneavoastră. Nu v-am spus. Am acelaşi nume cu el — tot Preda Nicolae mă cheamă — şi-mi plac cărţile cu marinari!»

CARACTERUL FLORICĂI DINU

«E greu să porneşti în căutarea cuiva care nu ştie ce rost îşi va alege în viaţă. Am plecat după Florica Dinu. Din vechea locuinţă se mutase de mult şi vecinii nu-i cunoşteau noua adresă. Cineva însă mi-a spus că o fată cu numele acesta e vînzătoare la magazinul de mobilă. Am dat fuga şi, într-adevăr, acolo lucrează o fată cu acest nume, dar... n-a fost elevă la şcoala noastră. Cu toate acestea, mi-a părut bine de cunoştinţă. E o fire deschisă, plină de veselie. În aparenţă, meseria ei e simplă — vine un client, alege nişte fotolii, un şifonier. Florica întocmeşte bonul, clientul plăteşte aduce o maşină, încarcă lucrurile şi pleacă. Dar în realitate treaba e ceva mai complicată. Adesea, clientul nu e destul de hotărît în privinţa modelului. Atunci Florica îl întreabă o mulţime de lucruri: unde locuieşte, ce fel de mobilă mai are în casă, cum sînt zugrăvite odăile, dacă familia e numeroasă. Pe urmă, exclamă hotărîtă: Locuinţei dumneavoastră i se potriveşte modelul cutare.

E o muncă artistică, şi nu o dată clienţii revin, după o zi sau două, pentru a-i mulţumi.

— Îmi pare rău că nu sînt aceea pe care o cauţi, mi-a spus ea. Să ştii însă că la policlinică lucrează o doctoriţă care se numeşte tot Florica Dinu.

... Doctorul pediatru Florica Dinu m-a privit cu surprindere:

— Eu nici n-am fost pionieră, eram în clasa a noua pe vremea aceea. Dar zilele trecute am consultat un băieţel de trei ani a cărui mamă poartă acelaşi nume cu mine. Să mă uit în registru... Da, Florica Dinu, ţesătoare. O găseşti la Fabrica... Suveica.

... Portarul de la Suveica *a început să rîdă cînd i-am spus pe cine caut:*

— Florica Dinu? Păi avem vreo trei cu numele acesta! Ştiu eu pe care dintre ele o cauţi? Cum arată?

— Tocmai că nu ştiu! am mărturisit eu. Singurul lucru pe care îl cunosc este că e cam nehotărîtă...

— Atunci nu lucrează la noi, decise omul. Cele trei Florica Dinu ale noastre sînt toate fete energice, care ştiu ce vor.

I-am povestit de unde ştiu că Florica noastră e nehotărîtă. Portarul zîmbi:

— De atunci au trecut ani de zile. Oamenii se schimbă. Viaţa noastră nu-i lasă să crească nehotăriţi, le căleşte caracterul!

Au trecut cîteva zile, şi tot n-am dat de urmele fostei pioniere. Începusem să mă resemnez. Dar la sfîrşitul săptămînii tovarăşa dirigintă mi-a spus:

— Voicu, citeşte numărul de azi al ziarului local!

Am luat ziarul şi ce credeţi? Pe prima pagină era un articol cu următorul titlu: Unde este fosta pionieră cu numele de Florica Dinu? *În articol era vorba despre mine, despre tînăra pe care o căutam şi despre tovarăşul cu care stătusem*

(Continuare în pag. 24)

ȘTIINȚĂ

ESTE MAIMUȚA STRĂMOȘUL OMULUI?

Pe la sfîrșitul secolului trecut (1890—1893), biologul și medicul olandez E. Dubois a făcut o descoperire senzațională. Săpînd în insula Java, a găsit la Trinil resturile osoase ale unei ființe care se asemăna și cu omul, și cu maimuța. El a denumit această vietuitoare pitecantrop, adică omul-maimuță. Descoperirea, precum și studiul făcut de Dubois (1894) au stîrnit un val de atacuri în special din partea cercurilor clericale. Căci pitecantropul dovedea (așa cum mai presupuseseră o serie de oameni de știință) că omul nu a fost creat de o forță supranaturală, ci a apărut, printr-un șir lung de transformări, din strămoși comuni cu ai maimuțelor actuale. La trei congrese de zoologie au continuat dezbateri violente consacrate pitecantropului. La aceste congrese, unii cercetători susțineau că resturile din Java ar aparține unei maimuțe (gibon) și nu unui animal care făcea trecerea de la maimuță la om. Cercetări serioase au dovedit însă că resturile de la Trinil nu aparțineau unui gibon uriaș, ci ele reprezentau o formă de trecere de la maimuță la om.

An de an s-au făcut noi descoperiri ale unor vietuitoare asemănătoare, care dovedeau că omul actual are un șir de strămoși iviți cu un milion de ani în urmă, în neamul unor maimuțe (strămoșii maimuțelor din zilele noastre).

Să ne întoarcem deci cu un milion de ani în urmă sau poate și mai mult și să vedem cum s-a transformat maimuța în om, care au fost cauzele, factorii care au determinat această evoluție.

... Acum multe milioane de ani (la sfîrșitul terțiarului), un grup de maimuțe mari, asemănătoare cu cimpanzeul de azi, dar mai evoluate, trăiau în copaci. La un moment dat, clima s-a modificat, pădurile au dispărut, și aceste vietuitoare au fost nevoite să părăsească viața în copaci și să trăiască pe pămînt. Mersul lor pe două picioare era însă greoi, ele nu reușeau să reziste nenumăratelor pericole ce le pîndeau la orice pas. Unele dintre ele, și anume cele care trăiau în turme, au reușit să supraviețuiască. La acest lucru a contribuit și faptul că au început să se folosească, pentru a se apăra, de obiecte pe care le găseau în jurul lor: bețe, pietre etc.

Această etapă a evoluției omului încă nedesprins de animalitate, în care animalul nu mai folosește membrele anterioare pentru mers, este reprezentată prin australopitec (descoperit în Africa de sud, în anul 1924).

Unele dintre aceste maimuțe, foarte evoluate, înțelegînd mai bine toata valoarea obiectelor de apărare, întrebuințate la început întîmplător (așa cum o fac și maimuțele de astăzi), au început să nu le mai arunce după întrebuințare, ci să le păstreze. Apoi au observat că o piatră mai ascuțită sau un lemn cu o anumită formă îi ajută să se apere mai bine sau să atace diferite animale cu mai mult succes. Acest lucru i-a făcut să-și aleagă cu mai multă grijă materialele și să le modeleze sau mai bine zis să le cioplească (grosolan, rudimentar, la început, apoi din ce în ce mai bine). În acest moment decisiv pentru evoluție s-a născut procesul muncii, care, mereu perfecționat, va fi de acum înainte motorul principal al evoluției. Datorită muncii, strămoșii noștri se vor desprinde treptat de restul lumii animale.

Și această dovadă, etapă a evoluției familiei umane, și anume oamenii-maimuță, ne este astăzi foarte bine cunoscută. Resturile lor osoase — scheletele — au fost descoperite în multe puncte ale lumii vechi: în Java (pitecantropul), în China, lîngă Pekin (sinantropul), în Europa (omul de Heidelberg), în Africa de sud (telontropul), în Africa de nord (atlantropul). Ei ne-au lăsat numeroase urme ale vieții pe care o duceau, instrumente foarte primitive, cioplite în mod greoi, din silex sau din alte roci, care ne arată cu ce se ocupau ei, ce animale vînau, ce plante foloseau. Oamenii de știință au studiat

PITECANTROPUL

OMUL DE NEANDERTHAL

OMUL DE CRO-MAGNON

resturile de fosile şi au arătat că oamenii-maimuţă întrunesc multe caractere de maimuţă şi de om. Înalţi de 145—170 cm, pitecantropii se deplasau greoi pe două picioare, cu genunchii uşor îndoiţi. Conformaţia creierului şi a fălcilor dovedesc că pitecantropii începuseră să vorbească, bineînţeles într-un limbaj care nu are vreo asemănare cu limbile care se vorbesc în zilele noastre. Oamenii-maimuţă trăiau în cete mici, probabil pe platourile din vecinătatea apelor, unde găseau uşor hrana şi materialul necesar pentru uneltele lor.

Sinantropii se adăposteau în peşteri, deoarece clima începuse să se răcească. Ei se acopereau cu pieile animalelor pe care le vînau. Observînd că pădurile incendiate de trăsnet sau lava vulcanilor dau căldură, au început să ia focul de la aceste surse şi să-l întreţină, deoarece încă nu ştiau să facă focul. Aceste fiinţe, care trăiau laolaltă în peşteri, vînau în comun, munceau în comun. Munca a adus după sine o dezvoltare mai mare a creierului, o evoluţie mai rapidă. Tot munca în comun, alături de mărirea şi complicarea creierului, a adus cu sine şi dezvoltarea din ce în ce mai bună a limbajului. În timpul diferitelor activităţi, sinantropii simţeau nevoia să-şi comunice anumite impresii. În urmărirea unui animal, la descoperirea unei prăzi scoteau exclamaţii, sunete simple. De la aceste sunete simple au ajuns la sunete din ce în ce mai complicate, în sfîrşit la limbaj. Oamenii-maimuţă au evoluat astfel spre o altă treaptă, mai apropiată de oamenii din zilele noastre.

Este treapta omului de Neanderthal. Acesta mergea perfect vertical, cu toate că picioarele sale aveau încă genunchii uşor îndoiţi: uşoara îndoire a genunchilor făcea ca mersul lor să fie mai puţin îndemînatic decît al omului actual. Craniul, cu o frunte încă teşită, conţinea un creier ca al omului actual. Laba era puternică, largă şi cu degete care nu puteau executa mişcări atît de variate ca la omul actual. Nici o mînă de maimuţă n-a fabricat vreodată nici cel mai grosolan cuţit de piatră, pe cînd oamenii-maimuţă au putut. Munca începe o dată cu confecţionarea uneltelor. Omul de Neanderthal îşi ciopleşte uneltele, căci răcirea treptată a climei a făcut ca vînătoarea să aibă o importanţă din ce în ce mai mare. Hrana nu putea fi găsită în momentul dorit, ea trebuia căutată, vînată şi păstrată ca rezervă pentru timpul cînd nu puteau vîna uşor. Vînătoarea de animale mari (maimuţe, urşi, mistreţi, rinoceri), care furnizau omului de Neanderthal nu numai carnea pentru hrană, ci şi piei pentru acoperit, cerea eforturi mai mari, organizarea unor grupuri de vînători; aceasta a dus la întărirea vieţii în comun, la dezvoltarea vieţii sociale. De asemenea, înăsprirea climei i-a obligat să se refugieze, în grupuri mai mult sau mai puţin numeroase, în peşteri, unde temperatura era totdeauna mai ridicată decît afară şi unde se puteau încălzi la foc.

Vînarea în comun a animalelor mari, apariţia unor mici ateliere de prelucrat piatra, producerea unor unelte mai variate au contribuit la perfecţionarea treptată a limbajului articulat, care se născuse, sub forma sa cea mai primitivă, la oamenii-maimuţă. Toate acestea au dus la transformarea omului de Neanderthal în tipul uman actual.

Resturile primilor oameni actuali au fost găsite pentru prima oară lîngă satul francez Cro-Magnon. Apoi a fost găsit şi în alte locuri omul fosil care semăna cu omul de astăzi. Oamenii de tip Cro-Magnon au trăit (în Europa cel puţin) în condiţii climaterice grele. Iată de ce ei au continuat să folosească la început peşterile şi adăposturile sub stînci ca locuinţe. Mai tîrziu însă, ei au început să construiască un fel de bordeie, pe jumătate săpate în pămînt şi acoperite cu piei, întinse pe crengi, consolidate cu oase de animale mari, în special de mamut. Aceşti oameni străvechi trăiau din vînătoare, în special din vînătoarea de animale mari, reni, cai, zimbri şi bouri, care le furnizau hrana, îmbrăcămintea, materialul de construcţie (din oase de mamut făceau pilonii locuinţelor, fabricau uneltele, iar grăsimea o foloseau pentru luminat).

Desigur că, pe lîngă vînătoare, se ocupau şi cu pescuitul. Aveau şi preocupări artistice. În grotele locuite de ei au fost găsite gravuri, sculpturi, picturi, realizate cu simţ artistic şi cu realism. Majoritatea acestor lucrări de artă reprezentau animalele pe care le vînau aceşti oameni de tip Cro-Magnon. Desenele lor erau făcute din convingerea că astfel vor avea mai mult succes la vînatul respectiv.

Aceste descoperiri ne dovedesc că omul nu a fost creat de o forţă supranaturală, ci a apărut în urma unui lung proces de evoluţie, în decurs de aproximativ un milion de ani.

ELENA MANTU

Ilustraţii: N. NOBILESCU

CRAVATA ROȘIE

(Urmare din pag. 7)

decît să tot deseneze. Poftim, Dobrică de exemplu. De cînd era încă la grădiniță s-a văzut că are talent, așa că, bravo lui, bine face că exersează toată ziua. O să iasă din el un pictor grozav. Mie însă nici prin minte nu-mi trece să mă fac pictor ori arhitect, ori... știu eu la ce-o mai folosi desenul. Eu șofer mă fac.

Ieri, vineri, încă tot mai speram ca Dobrică să-și schimbe hotărîrea. Seara însă, pe la orele 8, văzînd că nu-mi mai spune nimic, m-a prins îngrijorarea: «Ce-aș putea să desenez? Poate ar fi bine să caut în vreo carte, nu se poate să nu găsesc eu o imagine de primăvară, una mai simplă, așa, ca pentru mine. Dar în ce carte?»

Prin ușa deschisă către odaia bunicii am zărit, pe scrinul ei cel vechi, blocul de desen al lui Dobrică. Cel pe care exersa acasă. Phii! Ce întîmplare! Cîte «aspecte după natură» trebuie să fie acolo! Dobrică era pe-afară. Mi-am făcut planul următor: dimineața, în timp ce Dobrică e plecat la școală, o să caut printre desenele lui unul potrivit la tema mea și (nu! n-o să i-l iau) o să-l copiez în caietul meu... Dar dacă mîine dimineață nu mai găsesc mapa cu desene pe scrin? Cum e Dobrică ordonat, te pomenești că-și pune în sertar și mapa cu desene. Și se întîmplă ca uneori să-și încuie sertarul. «Mai prudent ar fi să-l iau de pe acum» — m-am hotărît eu.

După ce am pus mapa la loc «sigur», în fundul unui sertar în care-mi țineam caietele vechi, m-am simțit animat de sentimente generoase. «În seara asta trebuie, totuși, să ma împac cu Dobrică. Mîine pentru el e o zi mare, ar trebui să fiu o inimă de piatră ca să nu particip la bucuria lui».

Dar nu m-am oprit aici cu bunele mele intenții. M-am hotărît ca a doua zi să particip și eu, împreună cu mama — care a spus că se învoiește de la birou —, la serbarea încadrării lui Dobrică în rîndurile pionierilor. Iar la sfîrșit, cînd mama o să-i dea flori ori bomboane, eu o să-i dau un cadou mai bărbătesc: briceagul cu mîner de os pe care mi l-a adus tata din Timișoara și la care Dobrică rîvnește de atîta vreme.

Eram fericit și mîndru că mă pot lăsa în voia pornirii atît de nobile, mă simțeam — pentru prima oară după discuția cu Dobrică — aproape reabilitat în ochii mei. Faptul că ascunsesem mapa cu desene îmi apărea lipsit de importanță — lui Dobrică tot nu-i trebuie pînă mîine. Mi se părea, așadar, că sînt aproape așa cum trebuie să fie un pionier adevărat.

...Și iată că dimineața a răsturnat pe dos această înzorzonată imagine pe care mi-o construisem despre mine.

*

Curtea școlii e goală. Încă n-a sunat de recreație. Mă apropii tiptil de geamurile clasei a III-a A. O fereastră e deschisă. Ce noroc că Dobrică stă lîngă fereastră. Poate cît nu se uită învățătoarea încoace, apuc să-i fac un semn.

Dobrică însă nu mă vede. Stă cu capul în pumni și privește țintă caietul din fața lui. Desigur, nu vede nimic; ca omul la necaz.

Sună. Copiii năvălesc în curte. A III-a A însă e tot în bănci. Învățătoarea continuă să vorbească despre submultiplii metrului. Nu mai am răbdare.

Mă agit cît pot în fața ferestrei, cu riscul să mă vadă învățătoarea. În sfîrșit, Dobrică m-a zărit. Întoarce spre mine doi ochi întrebători. Ridic blocul de desen și-l flutur prin fața ferestrei. Dobrică tresare..., apoi zîmbește cu toată fața. A înțeles. Nu-și mai ia ochii de la geam. Mă depărtez însă eu, deoarece cîteva desene au scăpat dintre scoarțele mapei și le-a împrăștiat vîntul peste gazonul straturilor de alături. Cîțiva copii s-au apropiat să mă ajute. Pe măsură ce le adună, se aud tot mai multe exclamații.

— Vai, ce frumoase! strigă un pici, pesemne dintr-a I.

Încet, încet s-au adunat în jurul meu o mulțime de copii. Stăruie, pînă cînd mă conving: deschid mapa și le arăt toate desenele. Atîtea exclamații la un loc n-am mai auzit niciodată. Pe una însă n-o s-o uit prea degrabă:

— Ce înseamnă un desen frumos! Te ajută parcă să vezi mai bine cîte frumuseți te înconjură.

Vorbea o fetiță mai mare, cred că dintr-a IV-a. Și se uita drept în ochii mei, de parcă ar fi știut că niciodată pînă atunci nu mi-am dat seama la ce servește desenul.

— Și cînd erați ca mine desenați așa de frumos? mă întreabă o fetiță de-o șchioapă.

— Eu?!

Abia acum îmi dau seama de situație: cei din jurul meu cred că eu sînt autorul desenelor. Mă grăbesc să rectific.

— Nu, eu nu am desenat toate astea.

— Dar cine? întreabă un cor de voci.

— El!

În ușă tocmai apăruse Dobrică.

S-a pomenit în mijlocul unui torent de entuziasm. E nedumerit. Cînd înțelege, în sfîrșit, despre ce este vorba, roșește de emoție, dar n-are timp pentru ea, se grăbește să-mi ia mapa din mînă și să găsească fila aceea care astăzi, pentru el, prețuiește mai mult decît orice.

Îmi sare de gît:

— Titele, nu știu cum să-ți mulțumesc.

Îmi simt obrajii arzînd.

— Trebuie să mă ierți, nu să-mi mulțumești, Dobrică.

În jurul nostru s-a făcut liniște. Copiii tac. Dobrică tace și el.

— Dobrică, vreau să-ți spun...

— Nu trebuie.

— Atunci... acasă... într-o zi... nu astăzi...

Într-adevăr, nu astăzi. Astăzi bucuria lui Dobrică trebuie să rămînă întreagă, fără nici o umbră.

...I-o voi citi în ochi, trei ore mai tîrziu, cînd, în sunetele solemne ale tobelor pionierești, Dobrică se va apleca să sărute cravata roșie, pe care i-o va pune pe palme tovarășul instructor.

I. BORDEIANU

Marea varietate a florilor care ne încîntă privirea ascund o imensă bogăție de nectar, care este strîns de neobositele albine, din primăvară și pînă toamna, cît e ziua de mare. Aceste mici gîze, care duc o viață extrem de ordonată, transformă nectarul în mierea dulce și parfumată, care are o mare valoare nutritivă. Încă din antichitate se cunoaște că mierea constituie un aliment foarte valoros, ușor de asimilat de către organism, fără nici o altă transformare. Tocmai de aceea mierea se recomandă în hrana bolnavilor, convalescenților, ajutîndu-i să-și dobîndească sănătatea. De asemenea, copiii care consumă miere cresc mai viguroși, sănătoși și au o mare capacitate de muncă.

Dar nu numai miere ne dau albinele, ci și ceară, care se folosește în peste 40 de ramuri ale industriei. Dar știați că prin ajutorul albinelor putem obține mai multe fructe, ulei, legume și alte produse? Acest lucru este lesne de înțeles. Pomii roditori, floarea-soarelui și o mare parte din legume sînt polenizate cu ajutorul albinelor, ceea ce mărește producția lor la hectar. Dacă în timpul verii veți vedea stupi în marginea lanurilor de floarea-soarelui, să știți că au fost aduși pentru strîngerea nectarului dulce, cît și pentru polenizare. Oamenii de știință au stabilit că albinele aduc un spor de peste 300 kg de semințe de floarea-soarelui la hectar, iar producția unor legume se dublează. Iată deci cîte foloase ne aduc albinele și iată de ce este important să cunoaștem cît mai multe lucruri din viața lor.

În timpul iernii, albinele stau una lîngă alta, pentru a se încălzi în stup, formînd așa-numitul «ghem de iernare». În acest timp, apicultorii nu umblă la stupi. Dar o dată cu încălzirea timpului, primăvara, ei cercetează starea stupilor de albine. Primul lucru pe care îl controlează este existența mătcii, deoarece de ea depinde existența familiilor de albine. Dacă matca a murit în timpul iernii, stupul primește una din mătcile de rezervă sau este unit cu un alt stup. De asemenea, se completează rezervele de miere la stupii care au nevoie. Stuparii pricepuți dau albinelor sirop de zahăr, care este bine folosit de către acestea. O lucrare importantă este și curățirea stupilor și lărgirea treptată a cuibului pe măsură ce vremea se încălzește. Toate aceste lucrări se fac numai pe vreme frumoasă și într-un timp cît mai scurt, pentru a nu neliniști albinele și pentru a nu răci stupul. Toate cele constatate în viața fiecărei familii de albine sînt notate cu grijă în carnetul apicultorului, pentru ca să nu se uite nimic.

Dacă prima revizie a stupului se face sumar, apoi cea de-a doua, care are loc după 2—3 săptămîni, cînd temperatura aerului este de cel puțin +15°, se face mult mai amănunțit. Cu ocazia acestei revizii principale se constată mai ales puterea familiei. O familie puternică trebuie să aibă amenajate cu albine 8 faguri, ceea ce înseamnă că există cam 2,4 kg de albine. Totodată, se stabilește exact cantitatea de provizii după suprafața de faguri căpăciți (cu capac). Un fagure plin de ambele părți cu miere are în total cca. 3,5 kg de miere. Pentru o familie de albine în timpul primăverii sînt necesare cca. 6 kg de miere. În timpul primăverii, pe măsură ce fagurii se acoperă cu puiet, se introduc în stup noi faguri.

Acestea sînt numai cîteva din lucrările ce trebuie făcute primăvara în stupină.

MI-S DRAGI ALBINELE

Cunoșteam albinele cu mult înainte de a intra în școală, încă de pe vremea cînd, jucîndu-mă în curte, le urmăream cum zboară din floare în floare. Mai tîrziu, le-am regăsit în abecedar și în prima carte de povești pe care am citit-o singură.

Pe urmă am devenit pionieră și am început să activez în «Cercul micilor apicultori».

Încet, încet, am început să pătrund în tainele stupului. Am învățat să deosebesc matca de albinele lucrătoare și de trîntor, am cunoscut și am învățat să mînuiesc uneltele de care se folosește stuparul.

Cu timpul, stupul care-mi fusese dat în primire devenise tot mai puternic.

Totodată, pasiunea pentru creșterea albinelor s-a transmis și altor pionieri din detașament. Încetul cu încetul, din ce în ce mai mulți pionieri au început să se ocupe de creșterea albinelor.

Eu m-am hotărît chiar să preiau îngrijirea unui stup în curtea casei noastre.

ALICE PRELIPCEANU

elevă — Școala de 8 ani nr. 136 — București
(Participantă la prima conferință pe țară a crescătorilor de albine)

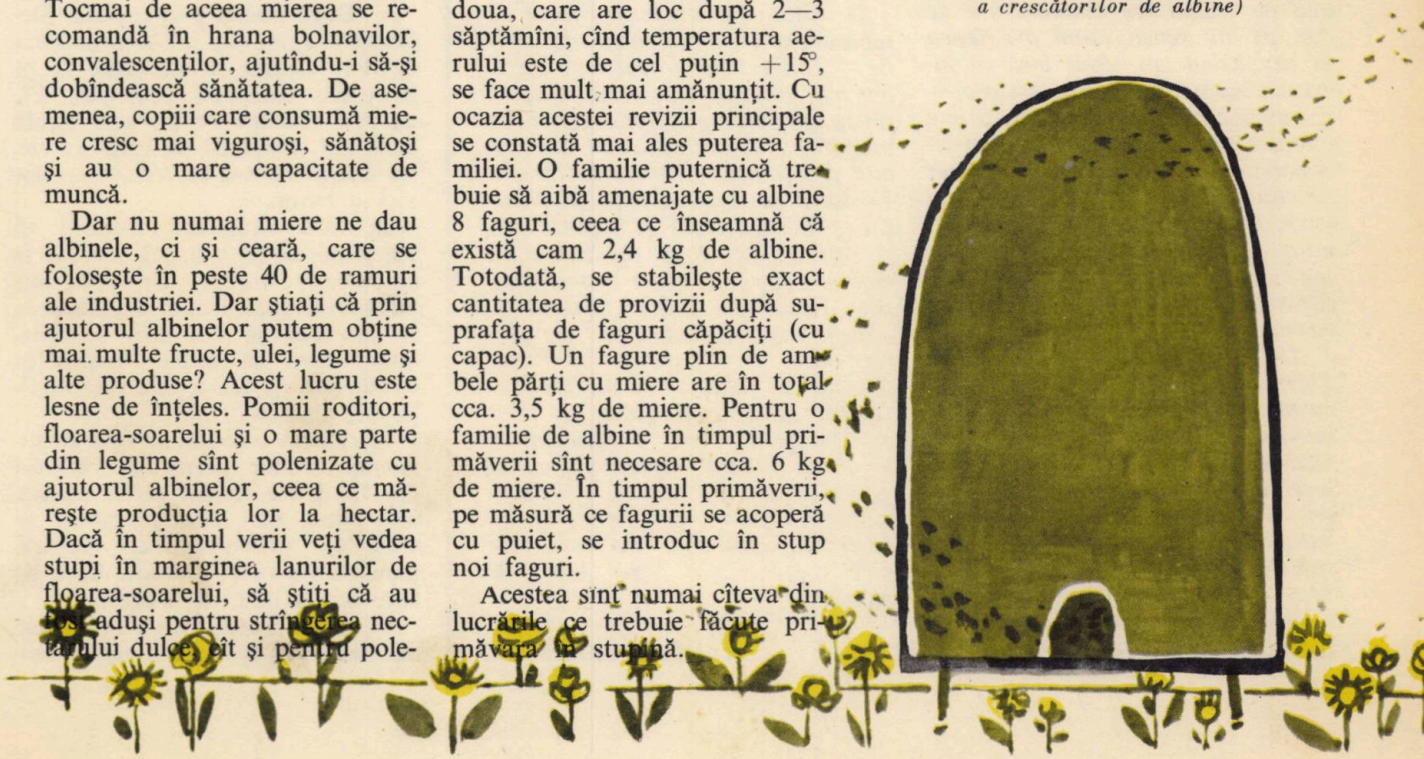

ÎN CĂUTAREA FOȘTILOR PIONIERI

(Urmare din pag. 19)

de vorbă. A treia zi, în clasa noastră a intrat o femeie tînără, vioaie.

— Bună ziua. Numele meu e Florica Dinu. Am citit în ziar că aveți nevoie de mine. Vin direct din comuna unde lucrez ca agronom.

Adăugă emoționată:

Iată, în banca aceea, a patra de lîngă fereastră, am stat cînd eram elevă. Îmi dați voie să mai stau acolo o clipă?

Era banca mea! Cît despre nehotărîre și lipsă de curaj în viață nici n-am îndrăznit s-o mai întreb pe tovarășa agronom. Fiecare gest al ei, fiecare cuvînt bine gîndit mărturiseau fermitate, putere. Atunci mi-am amintit de vorbele sfătosului portar al Fabricii Suveica *și mi-am dat seama că are dreptate».*

DE VORBĂ CU UN INVENTATOR

(Întîmplarea lui Nelu Dimcea)

«Pe mine nu m-au lăsat să particip la căutarea foștilor pionieri pînă nu mi-am îndreptat notele la matematică. Degeaba le-am spus că nu e nici o legătură între matematică și ce am eu de făcut. Au sărit cu toții: Dacă înveți prost, nu meriți să-ți dăm sarcina asta! Le-am explicat că n-am aplicație la matematică, dar au rîs de mine. Ana Voica mai cu seamă îmi amintea atît de des, că îmi venea să-mi iau lumea în cap. Cînd am văzut însă că lucrurile iau o întorsătură serioasă — colegii începuseră cercetările și mie nu-mi spuneau nimic —, mi-am adunat toate puterile și m-am apucat de matematică. Am luat un 7 și un 9. Ei, acum putem sta de vorbă, mi-a spus Nicușor Preda cu un ton atît de serios încît, dacă n-ar fi fost Ana Voica de față, îi arătam eu lui.

Am pornit să-l caut pe Gheorghe Popescu. Mă așteptam să-l găsesc cu mustață, chel, cu ochelari, stînd într-un halat călduros la o masă încărcată de aparate. (Știam că e inventator). Cînd colo, dau peste un tînăr vesel, cu niște mușchi zdraveni. Îmbrăcat cu un tricou sportiv, tăia de zor lemne în curte. M-a invitat în casă. Am intrat temător să nu mă curenteze vreo instalație complicată: cînd colo, văd o odaie obișnuită. Atît doar că era plină de cărți.

— Cu ce treabă pe la mine? m-a întrebat Gheorghe Popescu.

— Am venit să văd cum... inventați!

A izbucnit în rîs:

— Poftim, ia loc și privește!

S-a așezat și a început să citească într-o carte cît toate zilele. Din cînd în cînd, nota pe niște foi înguste și lungi. Parcă eram eu învățînd la matematică. Așa să arate oare un inventator? mi-am spus eu dezamăgit.

— Văd că ai și început să te plictișești! zîmbi tînărul.

— A, nu, de loc, am spus eu politicos, deși eram convins că rîde de mine, ca și cum mi-ar fi ghicit gîndul, spuse:

— Uite, de două luni citesc într-una și probabil că același lucru o să-l fac încă un trimestru. Înainte de a începe să lucrez la aparatul pe care vreau să-l realizez, trebuie să aflu tot *ce s-a făcut pînă acum în direcția asta.*

— Cum s-ar spune, învățați!

— Exact! Și nu-i ușor. Dar atunci cînd am să încep să lucrez proiectul, și mai ales cînd mă voi apuca de realizarea prototipului, trebuie să știu totul *în legătură cu aparatul meu. Dar s-ar putea să nu reușesc.*

— Și?

— Și, nimic! Iau totul de la capăt!

— Exact ca mine, la matematică! am exclamat eu, uimit».

LA FOCUL DE TABĂRĂ

Deunăzi cînd s-a aprins focul de tabără era o seară senină, de aprilie — cîntecele pionierești au răsunat mai puternic ca oricînd. Glasuri tinere, glasurile pionierilor, și vocile puternice, mature ale celor din primul detașament răsunau la unison. Veniseră cu toții: și tizul lui Nicușor, și Florica Dinu, și inventatorul, și toți ceilalți foști pionieri. Cea mai emoționantă clipă a fost cînd Ana Voica le-a arătat jurnalul cu scoarțe roșii, rugîndu-i să-l completeze «La zi». *Constructorul Preda Nicolae, în calitatea sa de fost președinte al detașamentului, a scris așa: «Aprilie 1964. Participăm la focul de tabără. Raportăm că în ultimii 15 ani am continuat să îndeplinim cu cinste angajamentul solemn al pionierului, așa cum vom face toată viața. Salut voios de pionier!»*

SANDU ALEXANDRU

Țara mea

Școala de 8 ani nr. 1 din cartierul Ceair din Pitești este nouă. De asemenea, cît privești cu ochii în jurul ei, se înalță numai blocuri noi. În zilele primăverii, acestor locuri li s-au adăugat flori, cît mai multe flori. Mai întîi în fața școlii. Priviți gazonul, straturile cu flori multicolore, toate sînt rezultatul muncii pionierilor. Detașamentul claselor a V-a a adus răsadurile de la sfatul popular, secția horticolă, și a pus gazonul în grădină cu ajutorul unui specialist dat tot de sfatul popular. Cei dintr-a VI-a și a VII-a au pus arbuști. Acum se pregătesc să curețe aleea laterală de tei.

Dar ei nu s-au oprit aici.

Olteanu Adriana locuiește la blocurile din cartierul Ceairului. Încă din anul trecut a sădit mușcate pe balcon. «Ce frumos ar fi dacă toate balcoanele ar arăta așa ca al nostru — și-a spus ea. Aproape în fiecare bloc din cartier, la fiecare etaj locuiesc pionieri din școala noastră. Ce-ar fi să ne sfătuim să punem mușcate pe toate balcoanele?»

Și lucrul acesta a fost îndeplinit. Curînd, la toate balcoanele vor înflori mușcate roșii. Ele se vor adăuga celor un milion de flori ale Piteștiului, pregătite de sfatul popular în primăvara aceasta pentru înfrumusețarea orașului.

PRETUTINDENI SPAȚII VERZI

Dacă treceți prin comuna Ștefănești–Argeș, veți întîlni o mulțime de flori așezate în straturile de pe marginea drumului principal. Ele au fost răsădite de pionierii Școlii de 8 ani. Pionierii au grijă de ele. Le udă și nu lasă în vecinătatea lor nici o buruiană.

În fața căminului cultural vă puteți odihni pe o bancă așezată în apropierea florilor. Se află aici mixandre, gura leului și gălbenele. În jur n-ai să vezi nici o hîrtie, nimic care să strice frumusețea straturilor. Și a est parc este îngrijit de pionieri!

În centrul comunei se află monumentul eroilor căzuți în războiul din 1916. Pe el sînt scrise numele unor viteji care s-au născut și au trăit la Ștefănești. Drept cinstire, pionierii au răsădit și aici flori, pe care le îngrijesc cu dragoste.

«Comuna noastră, o părticică din minunata grădină a țării noas-

ca o grădină

tre, o vrem mereu mai frumoasă» — spun pionierii.

• Anul acesta şoseaua care trece prin mijlocul comunei Bascov a fost lărgită şi s-a delimitat precis partea pe care pot merge pietonii. De cînd s-au ivit primele raze ale primăverii, pionierii Şcolii de 8 ani au sădit pomi pe marginea şoselei. Peste cîţiva ani, cînd puieţii vor creşte mari, drumeţii se vor putea odihni la umbra lor.

• Parcul pionierilor din Bascov se află în faţa cooperativei. Răsadurile cu flori sînt aici foarte frumoase. În primăvara aceasta, pionierii au împrejmuit parcul cu un gărduleţ, pe care l-au vopsit frumos.

10 000 DE PUIEŢI PE VALEA CUBLEŞULUI

Acţiunea a fost începută de pionierii detaşamentului clasei a VI-a şi este un răspuns la iniţiativa «Ţara mea, ca o grădină», pornită de pionierii din Bucureşti. Toţi pionierii Şcolii de 8 ani din comuna Dîrja, raionul Gherla, au hotărît să le urmeze pilda. Ei participă la înfrumuseţarea comunei lor, sădind pomi pe dealurile şi văile erodate.

Astfel, întreaga unitate a plantat pînă acum 10 000 puieţi de salcîmi pe valea Cubleşului.

POPAS LA PĂTRĂUŢI

Primul popas în comuna Pătrăuţi–Suceava l-am făcut la şcoală. Doream să ştim dacă şi pionierii de aici participă la activităţile patriotice de înfrumuseţare a comunei.

Ştirile de aici sînt îmbucurătoare.

Plantarea puieţilor în fiecare primăvară a intrat în tradiţia unităţii. Astfel, pionierii au plantat tei pe marginea şoselei, pe o lungime de 3 km, iar în pădurea de la marginea comunei — 10 000 de puieţi. Pe dealul Smăului, care era pleşuv şi pe cale de degradare, au sădit 8 000 de salcîmi. Au ajutat, de asemenea, la plantarea pomilor din livada gospodăriei colective «7 Noiembrie».

Nu de mult, lărgindu-se livada colectivei, pionierii au mai plantat încă 2 000 de pomi roditori, iar în jurul terenului sportiv tot ei au plantat un gard viu.

VINTILĂ ORNARU

program de brigadă

BARZA *(ieșind în fața cortinei, supărată)*: Așa nu mai merge! Cînd am s-o întîlnesc, am s-o fac cu ou și cu oțet...

GHIOCELUL *(venind pe urmele ei)*: Da' pe cine ești așa de pornită, surioară?!

BARZA: Cum pe cine? Pe dumneaei... Pe șefa noastră, a tuturor, pe Primăvară.

GHIOCELUL *(trist)*: Va să zică și tu ești supărată pe ea?

BARZA: Sînt foc, nu alta. Uite, de necaz de-abia mai clămpănesc din plisc. Auzi dumneata, Ghiocelule, să-mi facă tocmai mie una ca asta!

GHIOCELUL: Dar ce ți-a făcut?

BARZA: Hm! *(Îngînîndu-l)* «Ce ți-a făcut...» *(Serioasă)* A venit la Școala nr. 4 fără să mă anunțe, vreau să zic fără să mă trimită pe mine mai întîi ca vestitor.

GHIOCELUL *(trist)*: Și cu mine a procedat la fel.

BARZA: Și-ți convine?

GHIOCELUL: Da' de unde! Da' n-am ce face! Asta e situația și...

BARZA: Bravo! Să știi că-mi placi! Uite, din pricina unora ca tine sîntem noi scoși din roluri...

GHIOCELUL *(moale)*: Și ce-ai vrea să fac?

BARZA: Să protestezi, să iei atitudine!

GHIOCELUL: Și crezi c-o să se rezolve ceva?

BARZA: Trebuie să se rezolve.

GHIOCELUL: Dacă crezi una ca asta... n-ai decît să acționezi singură.

BARZA: Fireşte c-am să acționez, am să fac un tărăboi nemaipomenit, am să mă plîng la tribunalul anotimpurilor...

GHIOCELUL: Păi... s-a constituit?

BARZA: Dacă nu s-a constituit, să se constituie... Trebuie să existe cineva care să ne facă dreptate și nouă, zburătoarelor...

PIONIERUL I *(apare în dreapta)*: Aveți nevoie de un judecător?

BARZA: Poate să fie și o comisie de împăciuire...

PIONIERUL I: Și pe cine, mă rog, vreți să chemați în judecată?

BARZA: Cum pe cine?

GHIOCELUL *(moale, timid)*: Pe... Primăvară.

PIONIERUL I: Unde e?

BARZA: Nu mai juca teatru cu noi. Adicătelea matale nu știi unde e?!

PIONIERUL I: Hai, hai,lăsați glumele, că n-am vreme de pierdut. Spuneți-mi, nu v-ați întîlnit cu Primăvara? n-ați văzut-o cumva?

BARZA ȘI GHIOCELUL: De unde s-o vedem...

BARZA: Ah... Ține-mă! *(Se reazemă de Ghiocel să nu cadă)* Uite-o! Uite-o în fruntea clasei a IV-a A... *(Cortina se ridică)* Uite-o ce veselă e... *(În scenă apare Primăvara, însoțită de cîțiva pionieri și pioniere)* Uite-o cum rîde cu pionierii!

PRIMĂVARA: Bună dimineața, Barză, bună dimineața, Ghiocelule!

GHIOCELUL ȘI BARZA *(cu jumătate de gură)*: Bună dimineața...

BARZA *(către sală)*: Mă mir că a catadixit să ne mai dea și bineț.

PRIMĂVARA: Da' ce e cu voi, de ce sînteți triști?

BARZA: Știi că-mi placi?! După ce că-ți arăți chipul fără să te vestim noi, acum îți mai arde și de glume.

PRIMĂVARA: Da' n-aveam ce să fac: împrejurările, mă înțelegeți, au fost de așa natură încît a trebuit să vin la Școala nr. 4 înainte de termen, fiindcă și pionierii de aci și-au îndeplinit angajamentele în vederea întîmpinării mele înainte de termen.

BARZA: A, va să zică așa stau lucrurile?! De ce nu vorbești, atunci de ce ne lași să fierbem de pomană?! Eram mai mult ca siguri că ne-ai scos din schemă și ți-ai ales alți vestitori...

PRIMĂVARA: Păi... păi, mi i-am și ales.

BARZA ȘI GHIOCELUL: Cum?!

PRIMĂVARA *(înaintînd un pas și arătînd către pionierii care o însoțesc)*:

Vestitorii mei sînt ei,
Pionierii. Ei în țară,
Înainte de ghiocei,
Aduc timp de primăvară.

BARZA:
Berzele, cocorii-n zbor
Vin pe rînd pe urma lor
Și asemeni ca-n baladă,

PIONIERUL I:
Ca aici, ca la brigadă,

GHIOCELUL:
Se sfădesc pe cer de zor
Cu frumoasa primăvară,
C-a ales ca vestitori
Pionierii silitori.

PIONIERUL I *(către Ghiocel și Barză)*:
Mă mai vreți judecător?

BARZA: Nu, dar vrem şi noi un rol.

PIONIERUL I *(arătînd spre Barză):*
Tu îl ai, că-i cerul gol...

BARZA *(arătînd spre Ghiocel):*
Dar să-i daţi şi lui ceva...

PRIMĂVARA: Nici o grijă: Va avea.

BARZA: Ce rol are, e mister?

PIONIERUL I: Nu, e fotoreporter!
Ghiocelul o să dee
Două, trei instantanee...

GHIOCELUL: Pentru că m-ai dat de gol,
Gata: am intrat în rol.

(Scoate din buzunar un aparat fotografic şi începe să se învîrtească printre pionierii aflaţi în scenă. Cîntînd)
Instantanee, instantanee
Brigada vă va prezenta.
Ele vorbesc cu bucurie
De munca mea, a lui şi-a ta.

Instantanee, instantanee,
Zîmbiţi, zîmbiţi, zîmbiţi, vă rog,
Aşa, să ştie toată ţara
Ce note-avem în catalog...

(Aranjînd vreo cîţiva pionieri ca pentru o fotografie) Vă rog, sus, sus pe estradă. Aşa, e foarte bine. *(Arătînd cînd spre un pionier, cînd spre un altul)* Dumneata eşti Rădulescu Mihai, dumneata eşti Voiculescu Maria, dumneata — Dumitru Ştefan...

UN PIONIER *(cel care a fost numit Dumitru Ştefan):* Stai că eu sînt altcineva. Nu sînt cel care ai zis că sînt...

BARZA: Bine, bine, ştim noi cine eşti, dar deocamdată eşti Dumitru Ştefan. Nu înţelegi? Aşa e piesa. Ce crezi, matale, că eu sînt Barză? Nu sînt. Dar cînd e vorba de un program de brigadă, fiecare jucăm rolul pe care ni-l încredinţează tovarăşul instructor.

GHIOCELUL: Aşa că... *(Spre grupul pe care l-a aranjat)* Zîmbiţi, vă rog... *(Către Primăvară)* Şi dumneata, dumneata de ce-mi faci greutăţi în muncă? Intră repede în cadru, c-altminteri îmi strici instantaneul. *(Primăvara se supune. Ghiocelul îngenunchează în faţa grupului ca un veritabil fotograf, duce aparatul la ochi şi strigă):* Privirea la mine! Nu mişcaţi! Cu-cu! *(Ridicîndu-se şi învîrtind grăbit dispozitivul aparatului)* Gata! Mulţumesc! *(Către Barză)* Fă oficiul de secretară şi notează *(dictînd):* instantaneul nr. 1: Primăvara — în mijlocul unui grup de elevi fruntaşi.

BARZA *(scrie pe un carneţel, apoi cu glas tare, arătînd spre grupul de pionieri):* Dumnealor au numai note de zece şi...

PIONIERUL I *(tăindu-i vorba):* Şi la întrebarea: «Ce lecţie avem azi?» răspund totdeauna: «Pentru astăzi avem tot ce am învăţat pînă acum!»

BARZA: Uite, Ghiocelule, cum ne mănîncă *(arătînd spre Pionierul I)* dumnealui poanta... Vreau să zic replica.

PIONIERUL I: Vă rog să mă scuzaţi, dar n-am ştiut că ştiţi...

BARZA *(îngînîndu-l):* «N-am ştiut că ştiţi...» Da' ce, n-ai învăţat la zoologie că şi noi, berzele, avem ochi şi urechi? *(Înaintînd spre rampă)*

Şi ca ei sînt mulţi şi-i ştim
Şi-i stimăm şi-i preţuim.
De aceea Primăvara,
Fiindcă-i ştie silitori,

TOATĂ LUMEA: I-a ales drept vestitori!

GHIOCELUL *(venind lîngă Barză):*
Şi ca să-i cunoască ţara,
Eu, cu aparatul meu,
I-am prins în instantaneu.

(Către Barză): Expediază fotografia de urgenţă la «Cravata roşie».

BARZA: S-a făcut...

GHIOCELUL ŞI TREI PIONIERI *(cîntînd):*
Instantanee, instantanee
Brigada vă va prezenta.
Ele vorbesc cu bucurie
De munca mea, a lui şi-a ta.

GHIOCELUL *(către pionieri):* O clipă, o clipă, vă rog. *(Către primăvară)* Ziceai mai adineauri că ai fost nevoită să vii la Şcoala nr. 4 înainte de termen fiindcă pionierii de aici şi-au îndeplinit şi ei angajamentele în vederea întîmpinării tale înainte de termen. E-adevărat?

PRIMĂVARA: Adevărat!

GHIOCELUL: Păi, dacă-i adevărat, de ce nu ne dai, soro, şi nouă cîteva date, vreau să zic, cîteva exemple?

PRIMĂVARA *(bate din palme şi în scenă apare o pionieră cu un buchet de ghiocei, brebenei şi tămîioare).*

GHIOCELUL *(pionierei):* Ce-i asta?

PIONIERA *(modestă):* Un buchet de flori.

PRIMĂVARA *(către pionieră):* Spune, drăguţă, spune tot...

PIONIERA *(ca la lecţie):* Cîteva specii de plante ierbacee obţinute de pionierii detaşamentului nr. 5 pe rondurile făcute de ei în faţa şcolii. *(Arătînd către buchet)* Aici avem un Corydalis Marsalialliana, adică un brebenel, aici o Viola jooi, adică o tămîioară, şi aici un Galantus nivalis, adică *(către Gjiocel)* un frate de-al dumitale.

GHIOCELUL *(în culmea bucuriei):* Mamă, mamă, ce bine seamănă cu mine. Mi-aţi făcut o mare bucurie. Unde sînt grădinarii, să-i fotografiez?

PIONIERA: Aici... *(arată spre una din extremităţile scenei. În scenă apare un grup de cinci pionieri. Primăvara trece repede în mijlocul lor).*

GHIOCELUL *(îngenunchează repede în faţa grupului, duce aparatul la ochi, strigă):* Vă rog să nu mişcaţi... aşa... zîmbiţi... *(pionierii zîmbesc)* cu-cu! *(Ridicîndu-se)* Mulţumesc. *(Învîrtind dispozitivul aparatului către Barză)* Instantaneul nr. 2... Primăvara — în mijlocul iscusiţilor grădinari ai Şcolii nr. 4.

BARZA *(în timp ce scrie pe carneţelul ei, către pioniera care a venit în scenă cu buchetul):* Dar berze... berze nu prăsiţi?

PIONIERA *(încurcată):* Uite, la asta nu ne-am gîndit. *(Repede)* Totuşi, cei din detaşamentul nr. 1 au dus în pădure, încă din luna februarie, 40 de căsuţe, vreau să zic 40 de restaurante pentru păsărele...

BARZA: Minunat, minunat! *(Către Primăvară)* Ai avut dreptate, Primăvară, să vii aici înainte de termen.

PRIMĂVARA: Vezi, vezi, altă dată să nu mai faci tărăboi de pomană. *(Bate din nou din palme şi în scenă apare Pionierul II. Poartă în mîini o ramură de piersic înflorită).*

GHIOCELUL *(uluit):* O ramură de piersic...

PIONIERUL II *(explicativ):* Da. O ramură dintr-unul din cei 600 de piersici pe care detaşamentul nostru i-a sădit în Valea lui Mihai.

PRIMĂVARA *(se apropie şi priveşte cu admiraţie ramura de piersic).*

GHIOCELUL *(îndreptîndu-i capul pionierului II):* Capul sus! Aşa... Ochii la mine... Atenţie! *(Îngenunchează, duce aparatul la ochi, strigă):* Cu-cu! *(Ridicîndu-se)* Mulţumesc... *(Învîrtind dispozitivul aparatului, către Barză)* Scrie, surioară, scrie ce vrei. *(Îşi şterge fruntea asudată cu o batistă).*

BARZA *(scriind):* Instantaneul nr. 3: o altă realizare de primăvară a pionierilor din unitatea din şcoala noastră.

PRIMAVARA *(bate din nou din palme şi în scenă apare Pionierul III. E foarte încurcat. Priveşte cu jenă cînd la Primăvară, cînd la Ghiocel):* Ce s-a întîmplat?

PIONIERUL III: Nu încape realizarea pe scenă.

PRIMĂVARA: Păi... despre ce realizare e vorba?

PIONIERUL III *(la fel de încurcat ca şi pînă acum):* Păi, e vorba de tractoarele pe care muncitorii de la «Steagul roşu» le-au făurit cu fierul adunat de pionierii unităţii noastre.

GHIOCELUL *(teribil de încurcat):* Şi în situaţia asta pe cine fotografiem?

PIONIERUL III *(dintr-o dată luminos, arătînd spre sală):* Sala.

PRIMĂVARA *(coboară repede de pe scenă în sală).*

GHIOCELUL *(către sală):* Aşa, mai strînşi, mai strînşi, mai la mijloc, Primăvară, mai la mijloc... Perfect! Zîmbiţi, vă rog. Atenţie! *(Îngenunchează, duce aparatul la ochi, strigă)* Cu-cu! *(Ridicîndu-se, către sală)* Mulţumesc, mulţumesc! *(Către Barză)* Scrie, surioară, scrie: Primăvara — în mijlocul unei unităţi demne de toată lauda.

PRIMĂVARA *(în vreme ce urcă pe scenă, Berzei şi Ghiocelului):* Tot mai sînteţi supăraţi?

GHIOCELUL ŞI BARZA *(ştergîndu-se amîndoi de sudoare cu batistele):*

Da' de unde, ne-a trecut,
Că ai soli adevăraţi,
Cum arare am văzut!

PRIMĂVARA: Vestitorii mei sînt ei,
Pionierii. Ei în ţară,
Înainte de ghiocei,
Aduc timp de primăvară.

BARZA *(venind lîngă Primăvară):*

Berzele, cocorii-n zbor
Vin pe rînd pe urma lor

TOATĂ LUMEA: Şi frumoasa Primăvară
Şi-a ales ca vestitori

GHIOCELUL *(arătînd spre sală):* Pionierii silitori.

TOATĂ LUMEA: A venit la noi în ţară
Mult iubita Primăvară,
Cu alai de flori albastre
Şi cu rîndunele-n zbor
Şi-a ales ca vestitori
Primăvara ţării noastre.

I A Ş I

(Urmare din pag. 5)

A doua tinereţe

a oraşului a început acum 20 de ani. Ce s-a întîmplat de atunci?

Puteţi să-l vedeţi din elicopter sau din celebrul turn al Goliei... Blocurile colorate prind în sticlele lor imense soarele care răsare dinspre dealuri... Aţi auzit de mozaicul din Piaţa Unirii?

Dar de cea mai modernă fabrică de penicilină? Multe dintre medicamentele de aici sînt cerute în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii, spre cinstea celor ce le-au produs.

Cine-ar mai recunoaşte Fabrica «Ţesătura», Atelierele Nicolina?

Au apărut noi unităţi industriale: Uzina metalurgică; Fabrica de mase plastice; Fabrica de tricotaje.

Elicopterul trece deasupra stadionului «23 August» sau a lacului Ciric — un Snagov în miniatură al ieşenilor.

Veniţi să vedeţi cum se revarsă la ora prînzului valuri de elevi şi studenţi din această cetate a culturii, de la Universitate, de la Politehnică, de la Conservator...

Poate o să coborîm şi pe strada Bucşinescu, pînă la scriitoarea Otilia Cazimir, sau o să poposim să ciocnim un păhărel de Cotnar cu poetul George Lesnea...

Iaşul!...

Veniţi să-l vedeţi primăvara. Amestec de veche tradiţie culturală, trainică şi vibrantă ca arama clopotelor şi de fapte noi zidite în beton armat şi aluminiu...

Care ieşean nu se simte cuprins de o îndreptăţită mîndrie cînd aude vorbindu-se de vestita Piaţă a Unirii — aşa cum arată ea azi, cu blocuriturn —, de Casa de cultură a tineretului, de Filarmonica de stat, de monumentalul Palat al culturii?

Şi fără îndoială că de frumuseţea Iaşului reîntinerit se bucură nu numai locuitorii oraşului. Se bucură şi se mîndreşte întregul nostru popor muncitor.

Primăvara

VIOLETA ZAMFIRESCU

Astă noapte n-a fost noapte,
Pe cîmpii puteai să vezi
Cum săreau peste zăpezi
Grînele cu fir de lapte.

Din senin ningea pe ramuri,
Înflorea livada-n grui
Şi chitchiriceau trei pui
Cocoreşte pe la geamuri.

Sus, fetiţele, băieţii!
Strigau zorii mai devreme,
Hai la teme şi probleme!
Vai, de cînd sună trompeţii!

Zboară roiuri de albine,
Uite, ziua-i tot mai lungă
Şi de joacă să ne-ajungă.
Cum să nu înveţi mai bine?

Octav Băncilă

PETRE OPREA

La începutul secolului al XX-lea, sub influența mișcării muncitorești, dintr-un sentiment de solidaritate cu cauza celor asupriți și exploatați de la orașe și sate, tot mai numeroși sînt artiștii care vor prezenta în tematica lor subiecte legate de viața mizeră a muncitorilor și țăranilor. În fruntea acestor artiști se găsește Octav Băncilă, care a criticat, cu un pronunțat accent combativ, împilarea și exploatarea maselor asuprite.

În comuna Corni, de lîngă Botoșani, unde s-a născut la 27 ianuarie 1872, Băncilă a stat puțin. Rămas orfan la vîrsta de 4 ani, a fost crescut la Iași de o soră a sa (Sofia Nădejde), în casa căreia era redacția revistei «Contemporanul». Contactul cu mișcarea muncitorească, devenit din ce în ce mai strîns în anii următori, cu o mică întrerupere pe timpul studiilor din străinătate, i-a inspirat o serie de tablouri din lupta revoluționară a proletariatului și din lupta țărănimii pentru pămînt.

Fiind alături de cauza oamenilor asupriți, masacrarea bestială a celor 11 000 de țărani i-a inspirat un vast ciclu, intitulat «1907», în care pictorul a prezentat unele momente dramatice ale răscoalei și cumplitei ei represiuni. Acest ciclu cuprindea tablourile: «Înainte de 1907», «1907», «Execuția», «Recunoașterea», «Înmormîntarea» și «Blestemul», unele dintre ele astăzi dispărute.

În tabloul «1907» (Muzeul de artă al R.P.R. din București), artistul evocă un episod al represiunii sălbatice din Valea Oltului, unde sate întregi au fost rase de pe suprafața pămîntului de tirul artileriei. Tabloul ne înfățișează un țăran care aleargă îngrozit printre cadavre, cu pumnii strînși, cu privirea răscolită de ură. Atmosfera dramatică este susținută puternic de tonalitatea sumară în care este pictat tabloul. Lucrarea, expusă împreună cu celelalte la Ateneu, în 1908, a fost scoasă din expoziție de autorități pe motiv că era subversivă.

Dar în creația artistică a lui Octav Băncilă un loc însemnat îl ocupă și pînzele inspirate de lupta proletariatului: «Grevistul», «În zi de grevă», «Pax», tablou pictat în 1915, unde muncitorul este înfățișat ca un «făurar al păcii», «Propagandistul», «Muncitorul și țăranul» sau «Ce mai scrie la gazetă», unde pictorul a înfățișat în chip plastic ideea alianței proletariatului cu țărănimea.

Dintre numeroasele tablouri în care este redată viața celor săraci și obidiți, precum și a copiilor sărmani se desprind cîteva imagini sugestive: «Peticarul», «Bătrînul croitor», «Dimineața la sapă», «Încurcat în socoteli» și «Flămîndul». În ultima lucrare, executată în 1908, Băncilă a pătruns în esența realității, redînd o imagine ajunsă la tipic datorită adîncirii psihologiei personajului, concretei înfățișări a atitudinii, cu ajutorul unei forme clare și limpezi și al unui colorit sobru.

Octav Băncilă s-a stins din viață la 3 aprilie 1944, lăsînd în urmă o bogată operă cu tematică socială și o rodnică activitate ca profesor.

Dr. Pănseluța vă sfătuiește

Organismul trebuie călit (I)

Am stat de vorbă cu nenumărați copii de vîrsta voastră, și toți erau încredințați că la anii lor nu trebuie făcut nimic deosebit pentru apărarea sănătății. Cei mai mulți erau încredințați că aceasta o face însuși organismul în dezvoltare. Or, lucrurile nu stau tocmai așa...

Organismul care se dezvoltă are nevoie de ajutor ca să fie rezistent față de îmbolnăviri. Iată de ce, în mod conștient, fiecare dintre voi trebuie să se preocupe de călirea propriului său organism.

Mijloacele sînt simple, și tot secretul constă în folosirea lor continuă. Călirea organismului înseamnă de fapt a mări rezistența acestuia împotriva influențelor dăunătoare ale mediului înconjurător. Un organism puternic, sănătos se adaptează mai bine trecerii de la un anotimp la altul, se obișnuiește repede cu frigul, căldura, vîntul, umezeala etc. fără ca sănătatea să fie atinsă.

O dată cu venirea primăverii este bine să ne reamintim că aerul este unul dintre factorii importanți pentru călirea organismului nostru. El garantează o bună funcționare a întregului organism, face să crească pofta de mîncare, mărește puterea de lucru, risipește ușor oboseala intelectuală, aduce un somn liniștit și odihnitor etc. Aceasta înseamnă, practic, ca mai tot timpul liber să ni-l petrecem afară, avînd însă grijă la felul în care ne îmbrăcăm. Să nu fim prea gros îmbrăcați la joacă, pentru că am risca să transpirăm, și apoi, descheindu-ne, să răcim.

Aceasta nu înseamnă să reducem dintr-o dată toată îmbrăcămintea groasă, ci să îndepărtăm treptat pantalonii lungi, ciorapii groși etc. De cum încep zilele mai călduțe, este bine să lăsăm pulpele și brațele goale. Această adevărată cură de aer de primăvară trebuie să continue și în casă, printr-o bună aerisire, mai ales în timpul lecțiilor. Ferestrele deschise, pătrunderea soarelui în încăpere scad cu aproape 90% numărul microbilor. Îndeosebi înainte de culcare trebuie făcută o bună aerisire a camerei.

Aș vrea să vă recomand ca din primăvară să începeți pregătirea pentru băile de aer și de soare pe care le veți face vara la strand. În zilele mai calde, pe vreme liniștită, fără vînt, avînd o îmbrăcăminte mai ușoară, ne putem culca pe o bancă în așa fel ca soarele să lumineze tot corpul, deci cu picioarele spre soare. La început nu vom sta mult, doar cîteva minute, și vom renunța de îndată ce ne este frig, dar treptat vom ajunge la 30—40 de minute.

Aerul și soarele nu sînt însă singurele mijloace de călire; apa rece și exercițiile fizice ajută la adaptarea rapidă a organismului la noul anotimp.

CUM SĂ NE PURTĂM

ZGOMOTUL ESTE DĂUNĂTOR

— Radule! Radule!

Radu stă la etajul VI. E ora la care își face lecțiile. Cel ce l-a strigat știe prea bine, dar el a terminat și vrea să se joace. Ce-i pasă dacă Radu mai are de lucru sau sora mai mică doarme.

— Sanda, Sandaa!...

Sanda stă de vorbă în celălalt capăt al străzii cu o colegă. Prietena care o strigă vrea însă neapărat să-i spună ceva, care nu suferă întîrziere. Și ce dacă deranjează cu țipetele ei toată strada?

Alteori strada răsună nu numai de strigătele fără rost ale copiilor, dar și de jocurile lor, care uneori sînt din cale-afară de gălăgioase.

Multor copii li se pare cît se poate de firesc să tulbure continuu liniștea străzii.

Strigătele și zgomotele prea mari dăunează celor din jur, dar și vouă, personal.

În laboratoare special amenajate, oamenii de știință cercetează mijloacele prin care poate fi înlăturat zgomotul (fenomen foarte dăunător sistemului nervos) nu numai pe străzi, ci și în fabrici, uzine. Înlăturarea zgomotului este astăzi o adevărată problemă de stat.

Este foarte important ca fiecare dintre noi să contribuie la liniștea publică.

Pe fiecare stradă, în fiecare casă, în fiecare instituție sînt oameni care citesc, învață, copii mici care dorm, persoane în vîrstă care au nevoie de liniște, persoane suferinde sau oameni care lucrează în tură și vor să se odihnească. Toți aceștia au nevoie de liniște. Copiii trebuie să fie primii care să se străduiască să le-o asigure.

SA NE PĂSTRĂM O VOCE PLĂCUTĂ

Așa cum vă îngrijiți hainele, dinții și mîinile ca să fie frumoase, ca să oferiți un aspect cît mai plăcut celor din jur, aceeași preocupare trebuie s-o aveți și pentru modul în care vă exprimați prin voce. Vocea este așa cum ți-o faci. Fiecare dintre voi a văzut o vioară. Ia spuneți-mi, cum iese sunetul dacă întinzi coarda prea tare? Iese ascuțit, parcă-i pițigăiat, nu-i așa? Dar dacă lași coarda largă, iese dogit. Și oricît de frumoasă ar fi melodia pe care o cîntă violonistul, nimeni nu-l va asculta. Cam la fel se întîmplă și în gîtul nostru. În laringe, partea ușor umflată a gîtului, numită în limbaj popular mărul lui Adam, se găsesc coardele vocale, datorită cărora noi putem emite diferite sunete. Ele seamănă cu două panglicuțe albe lungi de vreo 2 cm și late de 1/2 cm. Cînd strigăm sau țipăm, efortul depus de coardele vocale este mare și nu numai că sunetele nu sînt frumoase, dar dacă acest lucru se repetă vocea își pierde treptat sunetele firești, frumoase și devine țipătoare, răgușită sau cu sunete amestecate.

O voce neplăcută ca timbru sau prea repezită nu este ascultată niciodată cu plăcere de cei din jur. În schimb, o voce frumoasă, caldă, bine timbrată este ascultată întotdeauna cu interes și plăcere.

...Vocea este și ea un aspect al comportării. Am văzut foarte adesea grupuri de copii și tineri vorbind și strigînd toți deodată nu numai pe stradă, dar și în vehiculele publice, în parcuri, la sport, la cinema, ca să nu mai vorbim de recreațiile dintre orele de curs.

Cei care procedează astfel nu știu că a vorbi frumos, atît ca formă cît și ca conținut, este o îndatorire la fel ca aceea de a mînca frumos, de a merge pe stradă cumsecade. Înseamnă, într-un cuvînt, a te comporta în toate împrejurările ca un om civilizat.

ȘTIAȚI CĂ...

• Cel mai bătrîn arbore Sequoia din Parcul Național (S.U.A.) are 4 000 de ani?

• Muntele de sare de la Slănic poate aproviziona timp de cinci secole tot globul?

EINSTEIN ȘI... LISTA DE BUCATE

Marele savant Einstein, călătorind o dată cu trenul, a mers la vagonul-restaurant. Dar cînd a vrut să consulte lista de bucate și-a dat seama că nu are ochelarii la el. Și oricît s-a chinuit, nu putea citi scrisul mărunt de pe hîrtie.

— Poftim, te rog, citește dumneata, se adresă el chelnerului.

— Regret, dar nici eu nu știu să citesc, replică acesta.

POLUL FRIGULUI

Știați că polul frigului din emisfera nordică este la Oimeakon, localitate situată pe fluviul Indighirka din Siberia orientală?

La Oimeakon a fost înregistrată temperatura record din emisfera nordică, de minus 78°C; de asemenea, s-a stabilit că media temperaturilor mijlocii și maxime ale lunii ianuarie sînt cu 5°C mai scăzute decît la Verhoiansk, vechiul pol al frigului cunoscut pînă în anul 1926.

MANUELA

Nu de mult, la Grădina zoologică Băneasa s-a născut un gingaș și grațios pui de lamă, Manuela. Ea este foarte drăguță, are picioarele lungi și subțiri și este colorată frumos în alb și negru. Manuela este primul pui de lamă născut la București.

NUMELE LUI EMINESCU SCRIS CU 10 000 DE BRĂDUȚI

Un monument original, deosebit de impresionant, se află pe dealurile ce străjuiesc malurile Someșului, în apropiere de comuna Seini. Pe o întindere de 4 000 mp, admiratorii marelui poet M. Eminescu au sădit 10 000 de brăduți, cu ajutorul cărora i-au scris numele.

NISIPURILE CARE CÎNTĂ

Nisipurile din deșert obișnuiesc să... cînte. Într-adevăr, în zori și pe înserat, ele emit niște sunete asemănătoare cu cele de orgă. Fenomenul, cunoscut de sute de ani, dar rămas multă vreme fără explicație, este datorat compresiunii și decompresiunii cristalelor de cuarț care intră în compoziția acestor nisipuri.

UN CACTUS CARE MERGE

Știați că există o plantă care merge? Numele ei este «Cacte andante», un soi de cactus care crește în Peru, în deșerturile nisipoase. Cu ajutorul unor prelungiri, adevărate organe de mișcare, această plantă se poate deplasa, evident, pe distanțe mici, în căutarea apei.

UN SPECTATOR NEOBIȘNUIT

În parcul din Uganda funcționează un cinematograf în aer liber. Într-o seară, la o reprezentație cu un film documentar despre fauna africană și viața elefanților, pe nesimțite s-a strecurat în spatele ultimului rînd de scaune, un elefant sălbatic. El a asistat liniștit la prezentarea filmului. A doua seară elefantul a venit din nou. Și a venit pînă s-a schimbat filmul. Apoi a mai venit de două ori, dar și-a dat seama că nu se mai prezintă filmul cu elefanți și s-a retras în pădure.

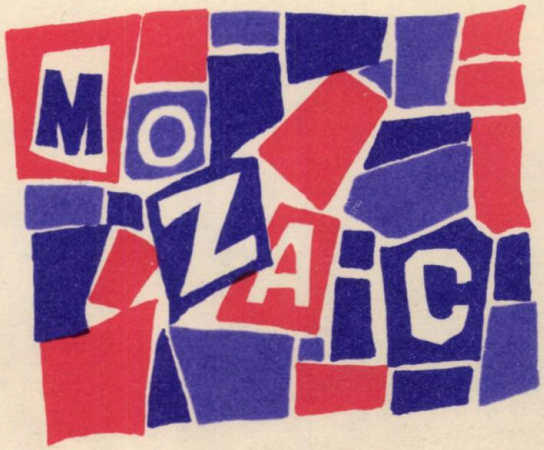

„Profesorul mecanizat"

Un grup de specialiști din R.P. Ungară a inventat și experimentat un «profesor mecanizat», capabil să predea verbal o lecție însoțită de muzică și ilustrată cu proiecții și să pună probleme elevilor care audiază lecția respectivă.

Mecanismul acestui «profesor mecanizat» este relativ simplu. El se compune dintr-un magnetofon pe care se imprimă vocea celui ce predă lecția și ilustrația muzicală potrivită. Pe parcursul predării, imprimarea magnetică declanșează un semnal pentru ilustrații, care sînt proiectate pe un ecran de către robotul-proiector. Într-o formă asemănătoare se declanșează semnale pentru întrebări. Pe ecran apare mai întîi întrebarea, iar apoi, după un scurt interval, se dau trei sugestii de răspuns, numerotate. Cel examinat indică răspunsul pe care-l consideră bun, apăsînd pe un buton. Robotul apreciază răspunsurile bune și continuă lecția.

Crescătorie automată de pui

Institutul de mecanizare și electrificare a agriculturii din Georgia a pus la punct o instalație automată pentru îngrășarea puilor de găină. Puii de găină sînt ținuți aici 45 de zile în cuști rotunde, cu cinci etaje. Toate operațiile sînt automatizate. Hrana puilor este trimisă automat de la pupitrul de comandă, la fel și apa. Cuștile sînt curățate automat. Se poate întreține o temperatură și o umiditate constantă a aerului și, la nevoie, poate fi prelungită lumina de zi. O singură persoană poate supraveghea creșterea a 1 600 pui de găină.

Adăpătoare „barometrică"

Să facem împreună o experiență simplă, care demonstrează cum se exercită presiunea atmosferică: se ia o butelie de sticlă pentru oțet sau vin, colorată sau incoloră, și se umple cu apă.

Se astupă bine cu degetul și se răstoarnă într-o farfurioară adîncă cu apă, astfel încît gîtul sticlei să se găsească în apă.

Cînd vom lua degetul, vom observa că apa nu curge din butelia de sticlă, pentru că presiunea aerului de la suprafața apei din farfurie menține apa în butelie.

Dacă aparatul descris mai sus este fixat cu butelia la un stativ de lemn, poate servi și la construirea unei adăpători automate pentru păsări.

Adăpătoarea funcționează astfel: pe măsură ce păsările beau din farfurie, apa din sticlă înlocuiește lichidul consumat. Astfel, adăpătoarea este mereu umplută cu apă proaspătă.

41.014
Lei 2,50

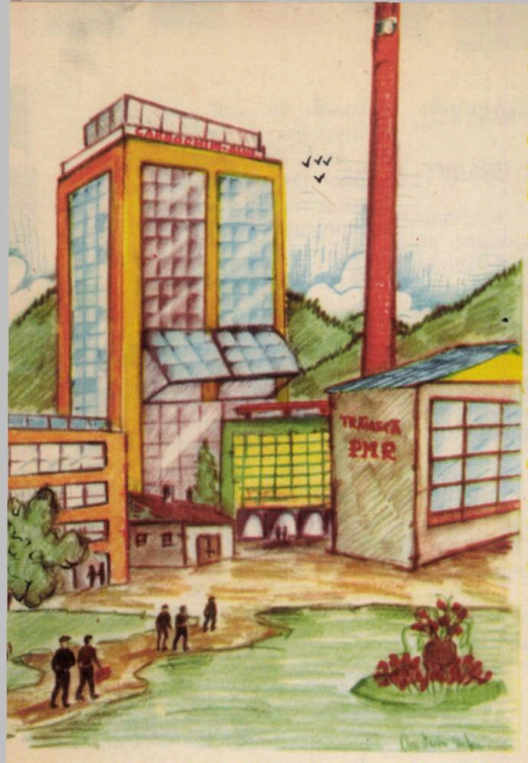

1

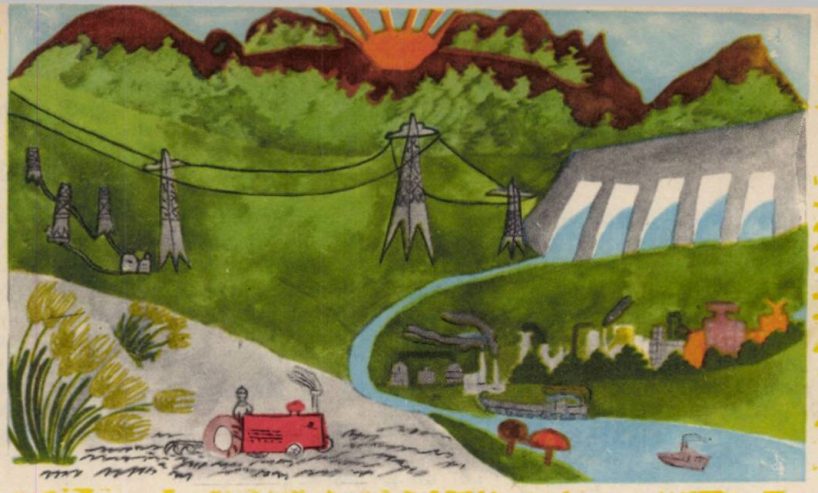

2

COPIII CÎNTĂ PATRIA

Din lucrările participanților la concursul: „Așa e țara mea"

3

4

1. „CARBOCHIM" — Cluj
ANASTASIU ȘTEFAN, clasa a VII-a, Sibiu

2. „PE PLAIURILE PATRIEI"
DUMITRESCU MARIA, clasa a V-a A, Școala de 8 ani, comuna Mehedința, raionul Teleajen, regiunea Ploiești

3. „LA ȚICLENI"
IORGU ANGELA, clasa a VII-a, Tg.-Jiu, regiunea Oltenia

4. „TURNUL GOLIA"
ENCUȚ IOAN, clasa a VII-a, Iași

5. „VIZITĂ LA G.A.C."
GHINEȚ LAURENȚIU, clasa a VI-a, Botoșani

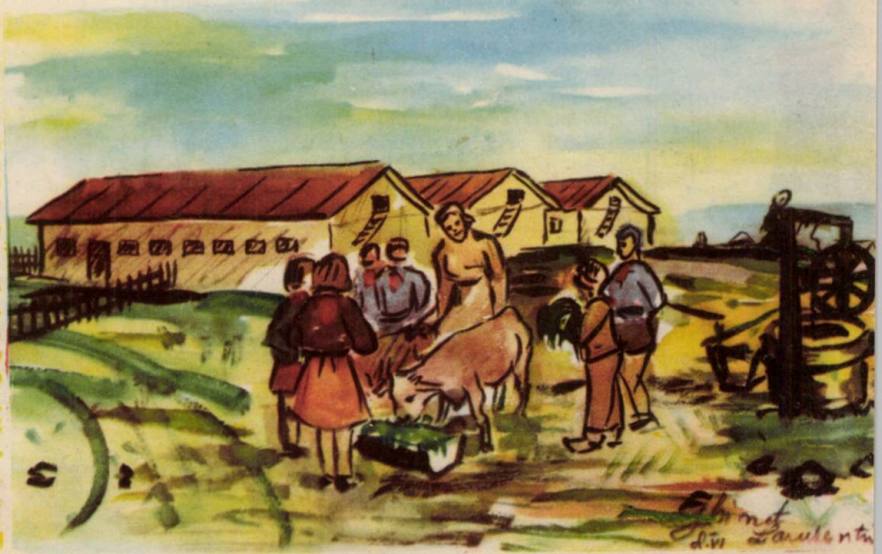

5

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 5 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

1 MAI

NICOLAE TĂUTU

...Larg trec în Mai coloane cu steaguri şi buchete,
livada ne trimite crengi mari şi-nrourate,
ogorul spic de aur... Şi, vii, pe salopete,
ard noile medalii de soare luminate!

Tu Mai, imn de-nfrăţire, tu rod al bucuriei,
alb filfîit de aripi din inime ne zboară
spre cele patru larguri, ducînd ca o solie
iubirea înflorită la noi în primăvară!

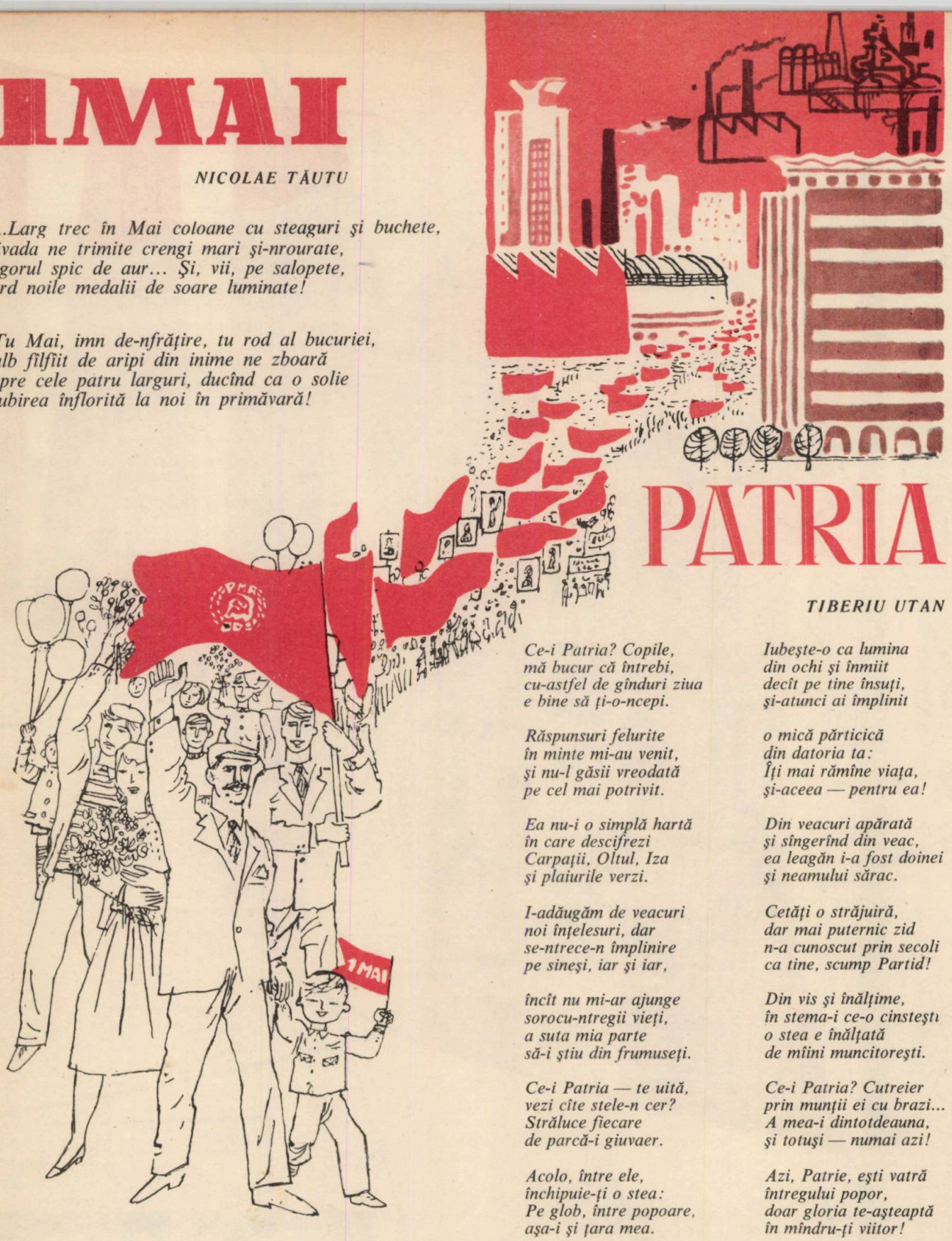

PATRIA

TIBERIU UTAN

Ce-i Patria? Copile,
mă bucur că întrebi,
cu-astfel de gînduri ziua
e bine să ţi-o-ncepi.

Răspunsuri felurite
în minte mi-au venit,
şi nu-l găsii vreodată
pe cel mai potrivit.

Ea nu-i o simplă hartă
în care descifrezi
Carpaţii, Oltul, Iza
şi plaiurile verzi.

I-adăugăm de veacuri
noi înţelesuri, dar
se-ntrece-n împlinire
pe sineşi, iar şi iar,

încît nu mi-ar ajunge
sorocu-ntregii vieţi,
a suta mia parte
să-i ştiu din frumuseţi.

Ce-i Patria — te uită,
vezi cîte stele-n cer?
Străluce fiecare
de parcă-i giuvaer.

Acolo, între ele,
închipuie-ţi o stea:
Pe glob, între popoare,
aşa-i şi ţara mea.

Iubeşte-o ca lumina
din ochi şi înmiit
decît pe tine însuţi,
şi-atunci ai împlinit

o mică părticică
din datoria ta:
Îţi mai rămîne viaţa,
şi-aceea — pentru ea!

Din veacuri apărată
şi sîngerînd din veac,
ea leagăn i-a fost doinei
şi neamului sărac.

Cetăţi o străjuiră,
dar mai puternic zid
n-a cunoscut prin secoli
ca tine, scump Partid!

Din vis şi înălţime,
în stema-i ce-o cinsteşti
o stea e înălţată
de mîini muncitoreşti.

Ce-i Patria? Cutreier
prin munţii ei cu brazi...
A mea-i dintotdeauna,
şi totuşi — numai azi!

Azi, Patrie, eşti vatră
întregului popor,
doar gloria te-aşteaptă
în mîndru-ţi viitor!

CRAVATA ROŞIE
REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

AL. ANDRIŢOIU

Cînd s-a născut partidu-n Bucureşti,
Într-o odaie cu pereţi modeşti,
Simţea întreg poporul că-i palpită
În inimă putere-ntinerită,
În inimă putere înzecită.

Odaia mică, poate, la fereastră
Avea petunii sau muşcate-n glastră;
Şi-avea o singură podoabă mare:
Drapelul roşu-al clasei muncitoare,
Drapelul sfînt al clasei muncitoare.

Cuvîntul, la tribună-a fost văpaie,
De parcă însuşi Ilici, în odaie,
Şi-ar fi rostit salutul avîntat
Şi-apoi drapelul l-ar fi sărutat,
Drapelul roşu l-ar fi sărutat.

Iar veacul gol, întunecat şi trist,
L-a luminat partidul comunist,
Şi-n mii de oameni s-a făcut lumină;
Ei ţara şi-o visau ca pe-o grădină,
Ca pe-o eternă, tînără grădină.

Mai marii ţării au şi dat alarma
Şi-şi încărcară. crunţi, cu gloante arma.
Dar era prea tîrziu! Pornea de-acum
Istoria, pe comunistul drum,
Pe cel mai drept, mai clar, mai falnic drum

PARTIDULUI SLAVĂ!

DAN DEŞLIU

Partidul — trup din trupul ţării,
Partidul — suflet arzător,
Stegar al faptei şi-al visării,
Deschide drum spre largul zării
Poporului — stăpînitor!

Luptînd l-a făurit poporul,
Ştiuţi şi neştiuţi eroi...
În el e freamătul, e zborul,
Trecutul viu şi viitorul
Şi tot ce e mai bun în noi!

Străbune focuri, jucătoare
Cîndva, pe vîrfuri de Carpaţi,
Prin el s-au preschimbat în soare;
Văpăi de mult răzvrătitoare
S-au prefăcut în kilowaţi,

Cînd satele sclipesc în noapte,
Ca nişte stele pămînteşti,
Parcă din nouă sute şapte
Adie fulgere şi şoapte
Pe-ntinsul gliei părinteşti...

Tractorul romînesc cînd ară
Ogorul nostru înfrăţit,
Aud şenile ce brăzdară
Dezrobitor această ţară
În August, către asfinţit.

Cînd din uzinele-nstelate
Pornesc şiraguri de maşini
Pe cîmpuri colectivizate,
Cînd falnicele combinate
Aprind şi-n suflete lumini,

Zăresc plăpîndele petale
De flacără, în nopţi tîrzii,
Lucind pe pagini ilegale,
Ca să deschidă vieţii cale,
Ca să-nflorească-această zi!

Socialism — aşa se cheamă
Această zi de neuitat!
Să sune trîmbiţe de-aramă,
Poporu-i domn adevărat!

PARTIDULUI

Spre el privim ca spre un vîrf de munte
Şi năzuim s-ajungem pînă sus,
Cu soarele urcînd mereu în frunte,
Pe drumul care doar viteji a dus.

De la-nălţimea lui se vede ţara
În zori, cînd văile pornesc cîntînd,
Cînd toate constelaţiile, seara,
Se-aprind deodată-n cer şi pe pămînt.

În fiecare stea, oricît de mică,
Ce luminează inimi omeneşti,
Ca soarele el pune-o părticică,
De-aceea-n orice inimă-l găseşti.

ION BRAD

DRAPELUL ROȘU AL CLASEI MUNCITOARE

OCTAV PANCU-IAȘI

De ani și ani, culoarea roșie a drapelului clasei muncitoare a devenit simbolul luptei revoluționare duse de popoare împotriva asupritorilor.

El întrupează năzuința măreață a celor mai buni fii ai popoarelor spre libertate, spre lumină, spre fericire. De cîte ori s-a înălțat acest steag, istoria frămîntată a popoarelor a scris o pagină de glorie în lupta pentru libertatea, lumina și fericirea oamenilor. Sub faldurile lui, în 1792, s-a ridicat populația muncitoare a Parisului împotriva monarhiei; în zilele Comunei, la 1871, el a fluturat pe baricadele ridicate de muncitorii parizieni, miile de părinți ai legendarului Gavroche, copilul străzii. În anul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, 1917, steagul roșu al bolșevicilor, conduși de Lenin, a anunțat lumii întregi că, pe a șasea parte a globului, lanțurile robiei moșierilor și capitaliștilor au fost sfărîmate, că a luat ființă cea dintîi patrie liberă a muncitorilor și țăranilor.

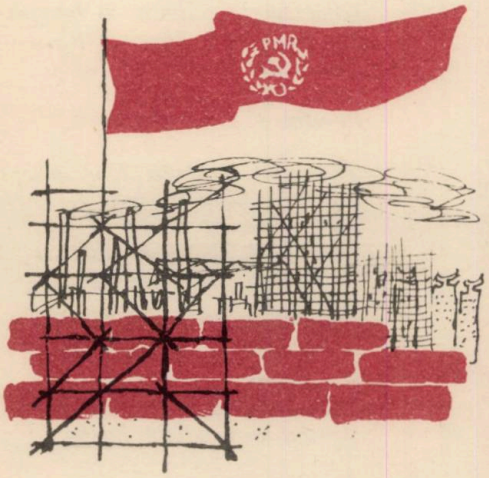

Clasa noastră muncitoare, condusă de partidul comuniștilor, a adăugat și ea pagini de măreție și eroism la istoria glorioasă a steagului roșu.

În anii grei ai ilegalității, cu prețul vieții lor, comuniștii au purtat steagul roșu în demonstrații de protest, l-au înălțat în lupte grele.

În mîinile puternice ale muncitorilor noștri, steagul roșu a fluturat la Lupeni, în 1929, la Atelierele «Griviția», în 1933, dovedind ce mare forță reprezintă muncitorii uniți, conduși de partid, dovedind că ei sînt în stare să nimicească orînduirea capitalistă și să făurească poporului nostru libertatea și fericirea.

La 23 August 1944, sub faldurile steagului roșu, clasa noastră muncitoare, avînd în frunte partidul comuniștilor, a deschis larg caselor noastre toate ferestrele spre înfăptuirea visului de veacuri al poporului, visul de a fi singurul stăpîn pe soarta sa, de a-și construi fericirea în libertate.

De atunci, din acea neuitată zi de august, steagul roșu, alături de drapelul tricolor al patriei, flutură pretutindeni la noi, anunțînd necontenit mereu alte și alte victorii cucerite de poporul nostru harnic și talentat în lupta pentru o viață mai bună, pentru socialism.

Steagul roșu al Partidului Muncitoresc Romîn poartă pe el stema partidului — secera și ciocanul —, care simbolizează prietenia strînsă dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare.

Iată-l înălțat deasupra unei uzine. Cîte nu spune el fluturînd aici! Mai întîi că uzina, asemenea tuturor celorlalte din țară, este a celor care muncesc. Apoi că toți cei care lucrează aici alcătuiesc un colectiv de tovarăși care se străduiesc să dea în permanență produse din ce în ce mai multe, mai bune, mai ieftine. În halele și atelierele uzinelor, mașinile moderne ușurează munca oamenilor; ucenicii sînt primiți cu dragoste și ajutați de meșteri pricepuți să-și însușească temeinic meseria.

Iată steagul roșu înălțat deasupra porții unei gospodării colective. Gospodăria agricolă colectivă a alungat din toate satele noastre sărăcia, a așezat pe fiecare masă pîine. Se construiesc locuințe trainice, frumoase. La lumina becului electric, fiii colectiviștilor se pregătesc pentru a deveni mîine maeștri ai recoltelor bogate; radioul aduce în case muzică și vești din lumea întreagă; în sala căminului cultural rulează filme, au loc spectacole ale artiștilor amatori, se ascultă conferințe.

Și iată steagul roșu, alături de drapelul tricolor al patriei, fluturînd deasupra coloanelor, la demonstrațiile populare, în zilele marilor sărbători. El ne spune că oamenii muncii de la noi raportează cu aceste prilejuri partidului, Comitetului său Central, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, biruințele lor în lupta pentru desăvîrșirea construcției socialismului. Întreaga patrie a fost prefăcută într-o grădină înfloritoare. Pe harta ei au apărut noi orașe, sute de noi uzine și întreprinderi, mii de școli și așezăminte culturale, satele trăiesc viața nouă. Pretutindeni în patrie oamenii muncesc cu sentimentul de mîndrie că urmează politica înțeleaptă a Partidului Muncitoresc Romîn, inspiratorul și organizatorul tuturor succeselor noastre.

Dragi prieteni, o părticică din acest steag glorios vă este înmînată vouă în clipa cînd meritați să vi se dăruiască numele de pionieri, cînd vi se leagă pentru prima oară cravata roșie. Asta înseamnă că fiecare faptă a voastră, fiecare gînd al vostru trebuie să fie fapta și gîndul unui luptător, al acelui om pentru care nu există un vis mai trainic și mai înaripat decît să slujească fericirii oamenilor, cauzei partidului, a comunismului. Voi începeți să vă pregătiți de pe acum pentru o asemenea viață neasemuit de frumoasă. Învățînd, fiind disciplinați și prietenoși, dovediți cît de mare este dorința voastră de a ajunge peste ani schimbul minunaților constructori de azi.

Clipa primirii cravatei roșii, părticică din steagul de luptă al clasei muncitoare, este una dintre acelea care trăiesc veșnic, a căror lumină nu se stinge niciodată. Mereu, întreaga viață, o veți purta în inimi și ea vă va ajuta ca nici o altă clipă să nu treacă pe lîngă voi zburînd, irosindu-se, nelăsîndu-vă nimic. Pentru că, strecurată în faptele și visurile voastre, ea vă va spune că ați pășit pe un drum fără seamăn, drumul unui comunist. Și fiecare clipă a vieții unui comunist rămîne săpată în fapte trainice, în memoria oamenilor, în bucuriile lor!

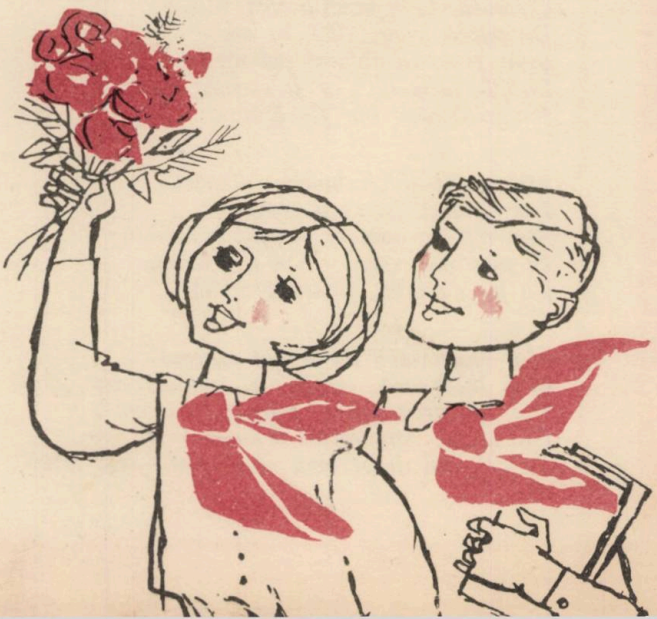

FLORI de MAI

EMILIA CĂLDĂRARU

Mîine e 1 Mai. În seara aceasta, de sus, de la etajul VIII, sub potopul luminilor sărbătorești, bulevardul îmi pare a fi drumul de aur din basmele bunicii. Aproape, departe, se leagănă deasupra lui ghirlande de flori. Departe, aproape, peste tot, flutură aripile steagurilor.

E tîrziu, şi forfota bulevardului s-a domolit. La colţ, omul acela care se plimbă de două ore în jurul uriaşului car alegoric, cu care mîine vor defila cei de la Uzinele «Steagul roşu», s-a aşezat pe marginea trotuarului să fumeze o ţigară.

E tîrziu... Alături, la cinematograf, s-a făcut linişte; s-au retras adineauri ultimii spectatori.

E tîrziu, şi mama n-a venit. Dar nu mă neliniştesc. Aşa e în totdeauna înainte de 1 Mai, se munceşte mult la Codlea. Flori, flori, sute de flori, mii de flori cer fabricile, uzinele, birourile, florăriile, florăresele de la colţurile străzilor. De 1 Mai, întreaga ţară vrea flori. Şi serele Codlei i le dau. Astăzi, toată ziua, mama a alergat printre straturile de lalele, narcise, crini, gladiole, bujori, trandafiri, şi mîinile ei au strîns la un loc culorile şi miresmele care mîine vor împodobi sărbătoarea celor ce muncesc.

E tîrziu... Autobuzele s-au rărit, s-au rărit şi călătorii, încît, iată, în autobuzul care tocmai trece prin faţa blocului, pot descoperi uşor taiorul cenuşiu al mamei. Mama nu se uită spre balcon, nu bănuieşte, pesemne, că am aşteptat-o atît de tîrziu. Tocurile pantofilor ei ciocănesc acum mărunt pe trotuarul pustiu, îndreptîndu-se spre intrarea blocului. M-a zărit totuşi. Îmi zîmbeşte şi-mi face semne cu buchetul de trandafiri pe care-l are în mînă. Frumoşi trandafiri, abia îmbobociţi. «Tocmai bine — gîndesc eu. Pînă mîine, la manifestaţie, îi voi avea înfloriţi». Ce bine că s-a gîndit să mi-i aducă; eu uitasem să-i spun.

— Bună seara, Traiane. De ce nu te-ai culcat?

— Te-am aşteptat.

Îi pare bine, mă sărută, dar se preface supărată:

— Nu trebuia! Mîine la manifestaţie ai să fii obosit.

— N-am să fiu. Am dormit după-masă... Prin bucătărie ai fost? Ţi-am pregătit o gustare.

— Mmm, grozav. Mi-e o foame!... Dar mai întîi să aşez trandafirii în vază.

Umple vaza cu apă şi zîmbind — de ce oare? — îi aşază, fir cu fir.

— Traiane, hai cu mine în bucătărie.

— Eu am mîncat.

— Ştiu eu, da' hai, mai ciuguleşte şi tu ceva şi, pe urmă, la culcare.

*

— Bună dimineaţa, băieţi!

— Felicitări de 1 Mai, Traiane.

— Noroc, mămico. La mulţi ani.

Sînt gata de plecare. Ghetele, ca oglinda, şosetele, ca neaua, pantalonii, la dungă, cămaşa, ca hîrtia, cravata, foşnitoare, insigna, prinsă la locul ei, pe buzunarul stîng al cămăşii... Parcă n-am uitat nimic. Aaaa, florile. Smulg, în grabă, buchetul de trandafiri din vaza de pe noptiera mamei. Dar, în aceeaşi clipă, aud, în spatele meu, glasul ei alarmat:

— Traiane, ce faci?

Mă întorc surprins:

— Păi... trandafirii... pentru manifestaţie...

— Pe aceştia nu ţi-i pot da.

— ?!

— Sînt ai mei, Traiane.

Îmi ia trandafirii din mînă, îi adună la piept şi, iarăşi, zîmbeşte. De ce?

Pe urmă îmi întinde 10 lei:

— Uite, cumpără-ţi un buchet, peste drum, la florărie. Florăriile sînt deschise astăzi.

Tot nu înţeleg. Mama vede întrebarea din privirile mele şi-mi explică, în timp ce aşază din nou trandafirii, în vasul de flori de pe noptieră.

— I-am primit aseară de la tovarăşii mei de muncă. Şi cînd mi i-au dat, toţi erau strînşi în jurul meu şi băteau din palme. N-am ştiut de ce toate astea şi numai în faţa panoului de onoare am înţeles. Apăruse acolo o fotografie a mea, mare cît două cărţi poştale. Nici nu ştiu cînd m-au fotografiat aşa, aplecată deasupra unor glastre. M-am bucurat tare mult. Dar mai ales m-am bucurat că s-au gîndit să-mi dăruiască flori. Flori! — zîmbeşte mama din nou. Şi mi-s atît de dragi!

...Mi-am plecat privirile-n pămînt. Şi eu niciodată nu i-am dăruit mamei o floare... «Ce-i trebuie ei flori — am socotit. N-are ea destule acolo, la Codlea? E chiar caraghios să dăruieşti unei florărese... flori. I-o fi lehamite de ele»...

Şi uite că mama spune: «mi-s atît de dragi». Şi toată faţa i se luminează de zîmbet cînd rosteşte cuvîntul «flori» şi e fericită că i s-au dăruit flori.

Ciudat! Ştiu doar de mult cît de dragă i-e mamei munca ei, ştiu doar că e evidenţiată acolo, la Codlea... Cum am putut, atunci, să cred că nu i-ar fi dragi florile?!

Am ieşit pe uşă cu hotărîrea ca, la întoarcere, să-i aduc mamei un buchet... neobişnuit. Voi aduce mamei un buchet în care-şi vor da întîlnire laleaua cu narcisa, crinul cu bujorul, gladiola cu trandafirul. Îi voi dărui mamei toate culorile şi miresmele acestei sărbători. Pentru că e mama mea, pentru că mă pot mîndri cu ea, pentru că munca ei îi bucură pe oameni, pentru că azi e 1 Mai. Şi pentru că... şi ea iubeşte atît de mult florile.

...Alerg spre şcoală şi, sub potopul de soare, bulevardul se întinde înaintea mea ca drumul de aur din basmele bunicii. Aproape, departe, îl străbat fără preget nesfîrşite coloane în mişcare. Şi peste tot — steaguri, lozinci şi flori. Nespus de multe flori. Florile de mai ale mamei!...

În acest an vor fi construite în Capitală 15 000 de apartamente. Ele înseamnă spațiu locativ pentru circa 50 000 de oameni. Ne vom putea mîndri, pe drept cuvînt, că numai în răstimp de un an Capitala patriei noastre va include în perimetrul său încă un nou oraș, cam de mărimea Buzăului sau Piteștiului!

Dar să nu încercați a-l localiza pe hartă. «Orașul» e alcătuit din viitoare cartiere și blocuri risipite prin tot Bucureștiul. De aceea, ca să vi-l puteți imagina măcar, să facem o scurtă călătorie pe șantierele constructoare de locuințe, care se înșiră ca o salbă de perle sclipitoare de jur-împrejurul Capitalei. Vom descoperi astfel nu numai niște peisaje urbanistice noi, ci un oraș nou, cu o personalitate nouă, în continuă devenire.

Salba strălucitoare a noilor cartiere

Iată, vechile artere — Ștefan cel Mare și Mihai Bravu —, deschise către sfîrșitul veacului trecut, se lărgesc și se înalță, străjuite de blocuri cu fațade lungi. Cartierul Balta Albă se află în zona vitregită altădată a periferiei. El ne întîmpină cu un șir de clădiri înalte, frumos ornate, care ne conduc către o piață largă, pe latura căreia un imens cub constituie o apariție pe care n-o vom uita niciodată; în acest an aici se vor mai adăuga încă aproape 4 000 de apartamente. Iată-ne pe șantierele de pe șoselele Olteniței și Giurgiului. Ele ni se prezintă, de asemenea, în «haine» noi. Primul ne farmecă printr-un semicerc de blocuri luminoase, iar celălalt — printr-un mare complex comercial, intrat de curînd în funcțiune, alcătuind un șir de vitrine și de inscripții multicolore. Notăm pentru amîndouă: încă 1 900 de apartamente în acest an. Să trecem în goana mașinii pe lîngă construcțiile impunătoare de la Ferentari, ca să ajungem în partea de vest a

orașului, pe Drumul Taberei, unde noile construcții, străjuite de macarale, se zăresc departe, în cîmp, după niște clădiri albastre, pentru a fixa traseul viitoarelor apartamente ce se vor clădi aici numai în acest an.

Două imagini de neuitat: intrarea maiestuoasă, marcată printr-un blocturn ce deschide bulevardul de intrare în Giulești noi, ai secolului al XX-lea, și apoi impresionanta priveliște de pe podul Grant a monumentalei Căi a Griviței, ca un preludiu la vasta operă constructivă ce se desfășoară în nordul Bucureștiului, începînd din cartierul Jiului-Scînteia (1 500 de apartamente în acest an) și pînă pe bulevardul 1 Mai. Salba de noi perle bucureștene se încheie cu marile ansambluri arhitectonice de la Floreasca, noile blocuri de lîngă lac și noul cartier.

Adăugați la aceasta nestematele din centrul orașului, ca noua Piață a Palatului sau impozantul blocturn, cu clădirile din preajmă, la capătul Căii Victoriei, și încă o serie de alte construcții de pe bulevardele orașului, și veți avea imaginea unui București nou, fermecător, imaginea minunatei capitale a patriei noastre socialiste, mîndrie a întregului popor muncitor, condus de partid. Cele 15 000 de apartamente ce vor fi construite în acest an înseamnă o treaptă nouă, mai înaltă, pe calea înfăptuirii acestei opere urbanistice, de proporții nemaiîntîlnite în istoria țării noastre.

La... I. P. B.

Iată impresiile care-l încearcă pe vizitatorul construcțiilor noi din București. Dar ca să înțelegem și mai bine complexitatea și măreția operei din care n-am apucat să vedem nici măcar a zecea parte, trebuie să poposim puțin și în încăperile prin care foșnește hîrtia de calc, ale Institutului «Proiect»-București (I.P.B.), adică acolo unde se nasc planurile de reconstrucție a Capitalei noastre.

Mai întîi de toate vom consulta o hartă mare cît un perete, care

reprezintă planul general de dezvoltare a orașului pe mulți ani înainte, avînd ca punct de plecare indicațiile celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn.

In trecut, orașul s-a dezvoltat datorită unei orînduiri conduse de legile proprietății private, în mod haotic. De aici, străzile strîmte și întortocheate, periferiile murdare și sărace care înconjurau Bucureștiul.

În anii noștri, el se înalță luminos, după un plan vast și bine gîndit, care se înfăptuiește an de an, pentru a alcătui microraioane, cartiere, sectoare, traversate de alei pentru trecători, străzi și spații de verdeață, lungi magistrale de circulație care străbat orașul de la nord la sud sau de la est la vest. Vor fi

BUCUREȘTII ?

VASILE NICOROVICI

sporite oglinzile de lacuri încadrate zonei de odihnă a orașului.

Privind la munca arhitecților proiectanți din acest institut, ai zice că asiști la un joc de copii. Pe machetele întocmite de ei, fiecare tip de clădire e reprezentat printr-o mică figură de lemn. Există aici hărți ale fiecărui sector, pe care sînt înfățișate arterele de circulație, limitele microraioanelor, formele de relief, după calcule bine întocmite.

Privindu-le, îți dai seama că, în ultimă instanță, Bucureștiul socialist va fi alcătuit din microraioane. Ce sînt microraioanele? Grupuri de locuințe, dispuse pe o suprafață de 20—50 de hectare, avînd o populație de la 6 000 la 12 000 de oameni. În interiorul microraionului sînt amenajate spații verzi, locuri de joacă pentru copii, grădinițe și școli, astfel încît copiii să fie feriți de circulația autovehiculelor. Din loc în loc sînt amenajate centre comerciale pentru aprovizionarea zilnică a populației. Tot aici se vor afla și magazine mari, cluburi și cinematografe. Cum va arăta viața într-un microraion? Răspunzînd la această întrebare facem, de fapt, o incursiune în viitorul Bucureștiului și al noilor orașe.

Viața într-un microraion

Cel mai apropiat de stadiul final este microraionul sergent Nițu Vasile, botezat astfel după numele unei străzi care îl mărginește. Microraionul se află în zona noilor construcții de pe șoseaua Olteniței. Arcul de blocuri colorate în galben, și de aceea totdeauna vesele, crește în înălțime de la patru la opt etaje, continuîndu-se cu un alt șir de blocuri, dispuse în unghi drept, pînă la închiderea completă a circumferinței clădite. Cîteva blocuri au fost plasate și în interiorul acestui perimetru, în mijlocul căruia se vede clădirea strălucitoare a școlii. Cele trei centre comerciale au intrat în faza de finisaj. Cel mai mare dintre ele, care va cuprinde un restaurant, un magazin alimentar, o bucătărie de zi etc., are o înfățișare modernă, în genul celor de pe litoral.

Microraionul își are de acum o viață proprie. E aproape în întregime locuit, numărînd aproape zece mii de locatari, deci un mic oraș. În cele patru centrale termice arde focul, iar apa încălzită e trimisă spre apartamente. Școala a început să funcționeze din septembrie anul trecut. E destinată ciclului de clase I — VIII și a căpătat numărul 96. Comitetele de bloc se întîlnesc pentru a soluționa probleme de interes comun. Vecinii au început să se cunoască și să devină prieteni, în ciuda ritmului vertiginos în care a crescut microraionul în decurs de un an (în februarie 1963 — aproape 1 300 de locuitori, în noiembrie — de șase ori mai mulți, adică aproape 7 000). Printre locatari găsești oameni cu cele mai diferite ocupații: șoferi, zugravi, directori de școală medie, compozitori, montori radio, operatori chimiști, avocați, experți contabili, bijutieri filigranișți etc., oglindind, prin această diversitate, caracterul democratic al orînduirii noastre, care asigură tuturor oamenilor muncii condiții de trai civilizate.

În microraion s-au constituit, încă de la început, normele de viață specifice socialismului. Ba chiar, într-unul din blocuri, copiii au organizat și ei un fel de comitet de bloc, al copiilor, care supraveghează liniștea în orele de după-amiază, cînd părinții lor, întorși de la lucru, se odihnesc.

În timpul amiezei, școala însuflețește viața din microraion. În timp ce tata e plecat la muncă, iar mama pregătește prînzul, copiii veseli vin și pleacă, ducînd ghiozdanele în mînă. Ca și întregul microraion, școala s-a dezvoltat într-un ritm

(Continuare în pag. 11)

„Țara mea"

O ACȚIUNE DEMNĂ DE LAUDĂ

Ne-am obișnuit din totdeauna să-i asemănăm pe copii cu florile. Gingășia, veselia, frumusețea lor ne îndeamnă la această comparație. Iată de ce m-am bucurat mult cînd, de curînd, am aflat de frumoasa inițiativă a pionierilor și școlarilor din cartierul Grivița Roșie din București, de a contribui, după puterile lor, la împodobirea cartierului, a blocurilor în care locuiesc cu flori, arbuști, spații verzi. Iată, mi-am zis atunci, o treabă frumoasă, la care pot lua parte și pionierii și școlarii din alte orașe și sate ale patriei noastre. Într-adevăr, cît de frumos este să vezi vara parcurile strălucind de flori, să privești frumoase covoare de iarbă verde, de-a lungul trotuarului sau al drumului pe care treci, să stai la umbra unui pom în timpul odihnei. Cît de frumos este să vezi rîzînd, la balcoanele caselor, petunii și garoafe proaspete. Și ce bucurie mare e să știi că toate acestea sînt făcute pentru părinții noștri, pentru muncitorii care, întorcîndu-se de la lucru, pe oriunde trec sînt întîmpinați de flori! Lucrările cele mai grele pentru a realiza asemenea frumuseți le fac, desigur, cei mari. Dar și voi, copii, puteți să le dați o mînă de ajutor. La căratul brazdelor, la udatul florilor, la îngrijirea lor, mai ales, puteți contribui și voi. Cu cît vor fi mai multe flori, mai mulți pomi în orașul, în cartierul, în satul în care locuim, cu atît priveliștea din fața ochilor noștri va deveni mai frumoasă. Acțiunea voastră e demnă de laudă. Vă urez spor la treabă!

DIMITRIE D. IONESCU
șeful serviciului spații verzi de la Sfatul popular al Capitalei

PE MARGINI DE ȘOSELE

Zilele primăvăratice au fost întîmpinate cu mare bucurie de pionierii Școlii de 8 ani din Viișoara, raionul Turda. Ei au pornit să sădească puieți de o parte și de alta a șoselei care leagă comuna Viișoara de Cîmpia Turzii. Dar pionierii nu s-au mulțumit numai cu atît. Au hotărît ca și șoseaua ce duce la Urca să arate tot atît de frumos ca cea dinspre Cîmpia Turzii.

Acum, pomii plantați de pionieri încadrează cele două șosele.

ÎN CARTIERUL BALTA ALBĂ

Însoțiți de un grup de pionieri de la Școala medie nr. 38, am făcut, deunăzi, o vizită în cartierul Balta Albă din București.

Spațiile verzi acoperite cu gazon, straturile de flori, tufele de trandafiri, copăceii bogat înfrunziți alcătuiau un cadru natural foarte plăcut și odihnitor. La balcoanele blocurilor, în jardiniere frumos întocmite, flori multicolore se răsfățau în soare.

Însoțitorii mei, care dăduseră și ei o mînă de ajutor la sădirea acestora, mi-au explicat:

— Era pe la sfîrșitul lui februarie cînd am aflat, din revista «Cravata roșie», despre acțiunea de

ca o grădină"

înfrumusețare a cartierului începută de pionierii de pe Calea Griviței. «Noi n-am putea face la fel?» — ne-am întrebat. La adunarea unității noastre, Puiescu Liliana a spus că, împreună cu alți pionieri, va sta de vorbă cu locatarii din blocul în care locuiește ea și-i va convinge să sădească flori la balcoane. Au hotărît și alți pionieri să facă așa. S-a pornit o adevărată întrecere. Fiecare voia ca blocul în care locuiește să arate cît mai frumos.

Morar Aurica, din clasa a V-a A, împreună cu alți colegi de-ai ei au semănat iarbă și acum se îngrijesc de tufele de trandafiri plantate între blocuri, pe care le păzesc cu strășnicie. Alți pionieri au mers pe la locatari și le-au spus de unde pot să-și procure răsaduri, unde se pot confecționa jardiniere. Și uite, astăzi cartierul nostru e mai frumos. Iar noi sîntem mîndri că ne-am adus contribuția la această acțiune.

W. A.

Între flori

Pionierilor și școlarilor care muncesc cu însuflețire pentru înfrumusețarea patriei

TIBERIU UTAN

Țin grădina într-un jgheab
cu zorele și petunii,
ce se leagănă suav
pe un fir cît raza lunii.

Am mai pus din loc în loc
printre flori, parcă țesute,
rînduri mici de busuioc
cu miresme ne-ntrecute.

Iar pe-o masă (în ghiveci,
fiecare) — cinci mușcate.
Lîngă casa mea, de treci,
îți fac semn cu mîna toate.

Dar nu știu nici cînd, nici cum,
furînd altora din hrană,
și-a făcut cu sila drum,
printre flori, o buruiană.

Orișicîtă apă torn
pe-nserat din stropitoare,
e-n zadar, căci suge tot
nepoftita fără floare.

Cînd am smuls-o, în sfîrșit
— cu destulă greutate —,
florile mi-au mulțumit.
Și răsuflă ușurate.

Dragii mei! umpleți de flori
toate noile balcoane,
să vă-ntîmpine-n culori,
mii și mii și milioane...

Dar să smulgeți, vă învăț,
și din straturi, și din viață,
lacoma, fără dezvăț,
buruiană hrăpăreață.

În orașul nostru drag

Ne iubim orașul și ne mîndrim cu el. Orașul Vulcan a obținut de două ori steagul de oraș fruntaș pentru înfrumusețarea localităților din Valea Jiului.

Noi știm din povestirile bătrînilor mineri că odinioară Vulcan era un oraș cu înfățișare tristă, cu multe cocioabe dărăpănate, unde locuiau muncitori — cei mai mulți fără lucru.

În zilele noastre, pentru mineri, la noi în oraș, s-au construit zeci de blocuri cu multe etaje. Majoritatea copiilor din școală locuiesc în aceste blocuri. Și școala e nouă.

Aflînd din «Cravata roșie» de inițiativa pionierilor de la Școala de 8 ani nr. 175 din cartierul Griviția Roșie-București, am hotărît într-o adunare de unitate ca și noi să ne alăturăm ei. Anul acesta s-au dat în folosință chiar în fața școlii 8 blocuri noi. În spațiile dintre ele, noi, pionierii, alături de utemiști, am plantat arbuști și pomi ornamentali, am sădit sute și sute de flori. În prezent, pionierii din școala noastră, împărțiți pe echipe, se îngrijesc ca rondurile și aleile cu flori să nu fie strivite, iar pomișorii să nu fie rupți.

Am dori ca și anul acesta Vulcan să fie tot în frunte și vom fi bucuroși știind că la acest succes am contribuit și noi, după puterile noastre.

STOICA MARIA
președinta unității de pionieri nr.6 Vulcan

Vă poftim la noi

Corespondentul Gheorghe N. Gheorghe din satul Valea Presnei, raionul Lehliu, ne scrie:

O dată cu sosirea zilelor calde, am pornit să ne facem școala mai frumoasă. În grădină am pus peste 300 de pomi și ne-am împodobit curtea cu flori. În unele spații libere din sat am făcut mici grădinițe de flori, în care am pus tufănele, garofițe și micșunele. Totul arată foarte frumos și vă poftim în sat la noi să le vedeți.

Parcul pionierilor

Trecînd prin Bonțida, regiunea Cluj, negreșit trebuie să te abați pe la grădina din preajma comunei. Una dintre alei te conduce spre cel mai pitoresc și plăcut loc al grădinii: «Parcul pionierilor». Aici te întîmpină rondurile mari cu flori, aleile de trandafiri și tot felul de copaci, sub a căror coroane umbroase sînt instalate bănci.

Cine a amenajat parcul?

Panoul de onoare, care străjuiește rondurile de flori, vorbește despre hărnicia pionierilor Ursuț Irina, Loșonez Lenko din clasa a VII-a, Haitău Dorin, Aleaș Silvia din clasa a VI-a, Filip Vasile din clasa a V-a și a altora de la Școala de 8 ani din comună.

ATACUL DE LA SMÎRDAN

Nicolae Grigorescu a însoţit trupele romîne ce luptau în războiul de independenţă, din 1877. El a făcut nenumărate desene chiar la faţa locului, pe care le-a folosit pentru tabloul intitulat A t a c u l d e l a S m î r d a n. În prim plan se vede silueta unui ostaş romîn care înaintează neînfricat pentru a cuceri victoria. Cerul plumburiu, atmosfera sumbră sînt surprinse de pictor cu o mare forţă emoţională, ce ne face, privind tabloul, sa ne închipuim tot curajul şi dîrzenia ostaşilor romîni care au luptat pentru independenţa patriei noastre.

BUCUREŞTI

(*Urmare din pag. 7*)

vertiginos. De la cei 600 de elevi, cîţi număra la începutul cursurilor, în septembrie anul trecut, a ajuns, în scurt timp, la 1 050. Aproape dublu. În fiecare zi se înscriu alţi elevi, pe măsură ce familiile lor se mută în microraion. Deşi ei vin aici din toate şcolile Bucureştiului, datorită unui colectiv didactic inimos, entuziast, procesul de învăţămînt nu e stingherit, colectivele de şcolari se sudează armonios. Localul impresionează prin curăţenie, prin aspectul coridoarelor, din care nu lipsesc covoare şi plante mari, şi mai ales prin faptul că numai în cîteva luni a fost amenajat un laborator de ştiinţe naturale şi în parte cel de fizică. Astfel că, deşi totul poartă pecetea noutăţii, nu ai de loc sentimentul improvizaţiei şi al căutărilor, specific unei perioade de început.

Toate acestea ne dau imaginea unui Bucureşti drag, modern, în plină dezvoltare, mîndrie a patriei noastre socialiste.

Pămîntul

MIHAI BENIUC

Ţi-am dăruit, copile, pămîntul devastat,
Aşa cum îl scăparăm din gheara căpcăună,
Să-nalţi pe el nu raiul, ci un puternic stat
Uman, putînd să-nfrunte, la greu orice furtună.

Pe statul ăsta poate zidi-vei paradisul,
Căci nu-l aveam doar gata cînd l-am visat întîi!
Dar ca să vezi aievea cu ochii proprii visul,
Doar să-l aştepţi n-ajunge, nici numai să-l mîngîi.

Porneşte-n zori de ziuă cu mîneci suflecate
La treabă, ca oşteanul cu arma la atac,
Vei scoate din ţărînă metale şi bucate,
Căci făr-acestea raiul nu face un pitac.

Pămîntu-i bun, e rodnic şi are coapsa grasă,
De douăzeci de veacuri lucrăm să-l facem ţară,
Şi ca să-i fie brazda curată şi mănoasă,
Noi l-am spălat în sînge şi l-am uscat în pară.

2 MAI

În fiecare an, la 2 Mai se sărbătoreşte Ziua tineretului din Republica Populară Romînă. Această sărbătoare este întîmpinată de întreg tineretul patriei noastre prin muncă plină de însufleţire, prin noi succese în producţie, la învăţătură şi în activitatea obştească. Continuînd glorioasa tradiţie de luptă a uteciştilor, tineretul nostru, membrii Uniunii Tineretului Muncitor îşi dăruiesc fără rezervă întreaga energie cauzei partidului, cauzei patriei şi poporului muncitor. Pe santiere şi pe ogoare, în mine şi în uzine, în şcoli şi facultăţi, pretutindeni, tineretul nostru, avînd exemplul comuniştilor, urmează cu devotament partidul, alături de toţi oamenii muncii, pe drumul luminos al desăvîrşirii construcţiei socialiste.

ZBURĂTORUL DE PE CABLU

Priveam forfota aceea de oameni şi de maşini obişnuită pe malul drept al barajului. Atenţia mi-a fost atrasă de un tînăr care a coborît de la macaraua funicularului şi s-a îndreptat spre fabrica de beton.

Nu se grăbea, dar pasul îi era băieţesc, sprinten. Parcă l-am cunoscut undeva, mai demult, dar nu ştiu unde!

— Poate că la Bicaz, dacă aţi fost pe acolo. E tovarăşul Alupoaiei.

— Nu, n-am fost la Bicaz... Dar în mintea mea se făcu numaidecît lumină. Răsfoisem de curînd colecţia ziarului de la Bicaz. Era acolo fotografia lui, pe benă, cu steguleţele în mînă. Reporterul îl numea zburător şi îi lăuda curajul, priceperea şi meşteşugul pe care îl deprinsese de curînd, îi lăuda purtarea de utemist.

Apoi mi-am dat seama că îl mai cunosc de undeva, şi anume de la concursul artiştilor amatori, unde l-am văzut pe scenă, fie cîntînd la acordeon, fie la trompetă sau jucînd în brigada artistică, aplaudat de întreaga sală.

Am aflat apoi că drumul spre meserie Alupoaiei l-a găsit simplu. Într-o zi s-a dus să-şi viziteze fratele, pe Alupoaiei Nicolae, benist la barajul care se turna atunci la Bicaz. «Bădia» l-a luat cu el pe benă, a trecut de la un mal la altul, suspendat în această nacelă, precum eroii lui Jules Verne, a coborît pînă în fundul văii, s-a înălţat din nou pînă la înălţimea crestelor, şi Mihai a hotărît: «Rămîn aici. Mă fac benist». Nimic n-a mai putut să-l clatine din hotărîrea lui.

La cursuri, prin practică, a deprins repede meseria, devenind vestit în tot şantierul; «zburătorul de pe cablu, cum îl numeau ziarele, este un utemist cu care ne mîndrim».

El a turnat ultima benă la baraj. Şi cînd barajul a fost gata, a transportat brazdele de iarbă cu care s-au căptuşit taluzele pe ambele maluri.

Cînd totul a fost gata, sutele de constructori au pornit din nou la drum, să înalţe salba de hidrocentrale de pe Argeş.

El a plecat printre ultimii. Rămăsese acolo să demonteze macaralele, piesă cu piesă, să le urce la vagoane. Sub ochii lui creştea apa în marea dintre munţi. Se afla acolo cînd a zvîcnit curentul în cabluri, ca sîngele în artere.

Apoi a venit şi el la Argeş.

Se calificase între timp ca operator şi a lucrat pînă de curînd la troliu. Apoi a lucrat la montarea macaralei-funicular.

Asta pînă într-o zi, cînd pe platforma unui vagon sosi la Argeş prima benă. Alupoaiei Mihai se învîrtea în jurul ei, o ciocănea uşor cu podul palmei, îşi apropia urechea şi asculta. Era atît de transportat, cum poate numai poeţii şi compozitorii mai sînt în momentul lor de creaţie. Poate că, privind bena, i se părea că aude vuietul munţilor de la Bicaz sau foşnetul valurilor mării în care se oglindeşte Ceahlăul.

Şi iată-l acum pe tînărul nostru din nou zburător pe cablu, fruntaş în producţie, preţuit de toţi.

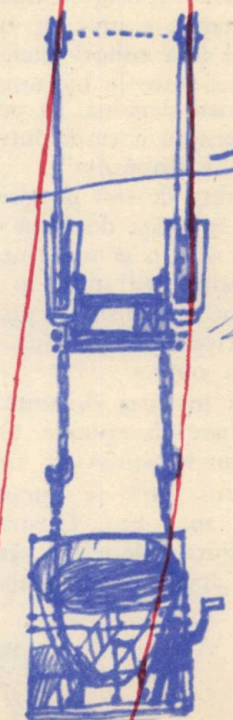

RECORDUL

IRIMIE STRĂUȚ

...În subteran vestea ajunsese pînă în abataje: «S-a defectat unul dintre motoarele electrice din sala pompelor.»

Echipa de electricieni minieri, chemată în grabă, se şi afla la faţa locului. Trebuiau înlocuite nişte piese uzate, care se găseau însă la ateliere, tocmai sus, la ziuă. Pe cine să trimită la suprafaţă?

— Plec eu! se oferi Gh. Lupaş, unul dintre cei 5 utemişti din echipă.

— De acord! se învoi şeful echipei. Dar poţi să te întorci în 40 de minute? Doar atît mai pot sta pompele!

Cel întrebat se uită la ceas. Făcu în gînd socoteala drumului ce trebuia să-l parcurgă pînă la ziuă.

— Am să mă descurc!

— Grăbeşte-te! Pînă atunci noi trecem la demontarea pieselor defecte, mai auzi Lupaş în urma sa, părăsind sala pompelor.

Acum utemistul gonea de-a binelea pe galeria principală, spre puţul de evacuare a producţiei. Luminîndu-şi drumul cu lampa de siguranţă, alerga în pas uniform, de sportiv, eliminînd aerul din piept cu zgomot, tot la 4—5 paşi. Corpul şi-l ţinea puţin aplecat, mîinile pe lîngă trunchi, îndoite din cot, relaxate. Alerga atent, să nu se lovească de grinzile prea joase ale armăturilor galeriei, ferindu-se de «goalele» şi «plinele» care treceau pe lîngă el, trase de locomotivele pitice, pe liniile înguste ale minei.

Ajunse la puţ.

Se uită la ceas. Au trecut deja 7 minute? Şi colivia puţului era supraaglomerată. Nu se oprea decît o clipă, pentru a urca în viteză vagonetele pline cu cărbune şi a coborî altele, goale, pe loc, asaltate de minerii care le îndrumau spre abataje. Nu era loc pentru personal în colivie. Se repezi spre scara de refugiu a casei puţului. «Dacă vrei să mergi sus, iată drumul!»

Nu mai era timp de stat pe gînduri.

Dintr-un salt se agăţă de scara de refugiu şi se pierdu în beznă. «Cît o să pierd urcînd, o să cîştig pe galeria de ieşire», îşi spuse în gînd, numărînd automat spiţele pe care le simţea umede, alunecoase, sub mîini şi picioare. «Una-două... şapte... zece... treizeci... o sută opt...»

Pe cînd răzbi în buza orizontului superior, îşi simţi cămaşa leoarcă în spinare. O clipă se chinui să-şi aprindă lampa stinsă în timpul urcuşului. Privi iarăşi ceasul. Încă 11 minute; 18 în total.

Minutele 19, 20... 22... Goană pe galeria de ieşire. În faţă, gura galeriei se zăreşte întîi ca un punct albăstrui, apoi ca un bănuţ de argint, ca o minge de fotbal, ca o poartă boltită de cetate...

Minutul 23. Ţîşneşte în plină lumină. O clipă s-a oprit orbit de soare. Cîţiva tineri îl cunosc.

— Hei, Ghiţă, unde alergi aşa?

Dar el n-are timp să le răspundă.

Minutul 24. Magazinerul, anunţat la telefon, îi întinde piesele cerute, legate cu sîrmă.

Minutele 25... 28. Goană înapoi, pe galerie, spre puţ. La puţ e aşteptat cu colivia deschisă. E recîştigat timpul pierdut în urcuşul pe scări.

Minutele 29... 35... 38. Înapoi pe galeria principală. Suflul i-a scăzut, dar nu mai are mult pînă la ţintă.

Minutul 39. Intră pe uşa casei pompelor. Ortacii terminaseră de demontat ultimele piese.

— Te-ai şi întors! exclamă bucuros şeful echipei.

— Un adevărat record! se aud vocile ortacilor.

Lupaş e epuizat de alergătură, dar vorbele tovarăşilor săi îl înviorează. Păcat că nu pot fi turnate în bronz, să le pună ca pe cea mai de preţ recompensă alături de cupele, medaliile şi diplomele cîştigate, de-a lungul anilor, de cînd face sport!

ÎN FOCUL LUPTEI

În zilele de la 14 la 20 septembrie 1944, elevii Şcolii de subofiţeri din Radna au luptat eroic contra invadatorilor fascişti, la graniţa de vest a ţării. Ei au apărat defileul Mureşului, rămînînd neclintiţi pe poziţiile lor la Păuliş, Miniş şi Ghioroc, sfărîmînd toate încercările desperate ale duşmanilor de a pătrunde spre inima Ardealului.

Compania a 7-a elevi, comandată de căpitanul Fătu Ion, instalată în linia a doua, pe calea ferată, la vreo şase sute de metri de linia întîi, deschide focul asupra atacanţilor. Din flanc, duşmanul este bătut de focul plutonului de mitraliere care era instalat la podul de peste şosea. Muniţiile la plutonul de mitraliere erau pe sfîrşite. Lupta dura de două ore.

*

— Muniţii, muniţii!..., se auzi din linia întîi, dinspre pod... Daţi-ne muniţii! se transmise, ca fulgerul, din om în om.

— Muniţii! Plutonul de mitraliere are nevoie de muniţii!

Comandantul companiei a 7-a organiză imediat o echipă de trei elevi, pe care îi trimise spre linia întîi, cu saci de muniţii. Unul cîte unul, la interval de cîteva minute, cei trei elevi se strecurară prin porumbişte şi ajunseră în dreapta podului, la şanţul antitanc...

— Să trăiţi, domnule sublocotenent! Sînt elevul sergent Highiu Ion, din compania a 7-a... Am adus muniţie...

După ce predă sacii, Highiu fugi spre compania sa. Făcu un salt sprinten, pînă ce intră în lanul de porumb.

Pe deasupra capului său şuierau gloanţele.

La un moment dat, simţi că vin lovituri şi din dreapta, dar nu dădu prea mare însemnătate acestui fapt... Îi era sete. Fugise destul... La ducere, cu povara; acum, tupilat.

Cum mergea, aplecat, gîndind să ajungă mai repede la companie, auzi un glas tunător:

— Stai, sus mîinile!

Prizonier!... Armă nu avea. Nimerise peste inamic. Mersul lui adăpostit, prin lanul de porumb, îl făcuse să piardă direcţia.

Pe cîmp, lupta era în plină încleştare. Fascistul căruia îi fusese dat în pază Highiu îl trase pe elev într-un şanţ de scurgere a apelor.

Fasciştii erau acum adăpostiţi. Dar nu puteau înainta. Focul companiei a 7-a, compania lui Highiu, îi ţinea la pămînt.

Highiu zări în şanţ un elev din compania a 6-a. Mort. În buzunarul celui căzut, el descoperi o grenadă şi o trecu, în taină, în al său.

Fasciştii se pregătiră de asalt. Highiu, care-şi făcuse iute un plan, era gata şi el.

— Înainte! Fascistul care îl escorta, precaut, nu se grăbea să iasă.

Highiu scoase pe furiş grenada, trase încetişor cuiul, numără în gînd pînă la patru, întinse fulgerător braţul cu grenada sfîrîind pînă la nasul santinelei şi strigă: «Înainte!... Înainte!». Sări apoi sprinten din şanţ şi fugi. Compania duşmană era acum în plin atac. Highiu porni şi el cît putu de repede după fascişti, în timp ce în şanţul de unde plecase răbufni o detunătură scurtă.

Străbătu o mirişte, pe urmele celor ce asaltau, şi intră din nou într-un lan de porumb. Se uită în dreapta, în stînga. Fascişti morţi! Se apropie binişor de unul dintre ei. Îi luă capela şi automatul.

Duşmanii înaintau. Highiu se apropie şi mai mult de ei. Nădăjduia să nu fie băgat în seamă.

Ajunseră la marginea lanului de porumb. Pînă la calea ferată, la rambleu, unde era instalată compania a 7-a, se deschidea acum un cîmp întins, ca-n palmă, lat de vreo două sute de metri.

Fasciştii se opriră, se adăpostiră. Highiu, fiind acum în spatele dispozitivului de asalt inamic, lunecă uşor spre dreapta şi înainte, pînă la marginea porumbiştii. Vedea acum tot. În stînga se zărea şirul lung de duşmani ce scoteau capetele din lanul de porumb...

De o parte şi de alta, tăcere.

Highiu îşi spuse: «Numai o-leacă, un minut-două şi v-arăt eu».

Lanul de porumb era aşezat oblic faţă de calea ferată, deci şi de poziţia companiei a 7-a, cu latura în care se afla Highiu mai aproape decît aceea în care se afla inamicul. Elevul sergent se apropie tîrîş, nevăzut, de poziţia şi flancul plutonului său, cît putu mai repede, rămînînd adăpostit la marginea porumbului.

Îi venea să strige de bucurie către ai săi: «Sînt aici... sînt aici, fraţilor!».

Fasciştii porniră iar la asalt şi curînd primele valuri pătrunseră în poziţia companiei de elevi.

— Ura! Ura!... La asalt! strigă şi Highiu, descărcînd automatul asupra duşmanilor, secerîndu-i din flanc.

Se produse o busculadă în aripa dreaptă a fasciştilor, care, în cele din urmă, o rupseră la fugă, derutaţi. Highiu îi urmări, strigînd de bucurie, fără să înceteze a trage.

Ai noştri deschiseră şi ei foc nimicitor asupra fugarilor.

— Uite-l, e Highiu... Highiu al nostru..., strigă un elev, recunoscîndu-l.

— Numai capela şi automatul sînt de la duşmani, restul... e tot Highiu. Highiu al nostru.

— Ura, fraţilor! strigă plin de bucurie Highiu, reintrînd în poziţia companiei sale.

După o pauză, privind spre ultimii soldaţi fasciştii care fugeau de le scăpărau călcîiele, spuse:

— Le-am plătit cu vîrf şi îndesat!

Să stăm de vorbă fără catalog

DESPRE

— Pentru mîine ce aveți de învățat?

— Nimic, mămico... E recapitulare.

Replica e dată din zbor. Se aud apoi bufnitura ușii și săltărețul pas al «strengarului» pe trotuar. Femeia rămîne nedumerită. «Nimic? Recapitularea însemnează cel puțin *repetare!* Deci, în cel mai bun caz, *nimic nou*... E cu totul altceva decît nimic!?» Ar vrea să pună cîteva întrebări, dar nu mai are cui. În acest timp, băiatul aleargă pe străzi și nu pricepe de fel de ce nu-și întîlnește colegii.

Oprindu-se pe o bancă și așteptîndu-și zadarnic un coleg de hoinăreală sau de «miuță», în mintea băiatului se conturează apăsat ace-

lași semn de întrebare: de ce nu vin? E doar atît de plăcut afară. Zefir, mireasma liliacului, amurgul vioriu de mai...

— De ce nu ți-ai găsit ortaci de hoinăreală în aceste zile? Hai să străbatem de la geam la geam străduța. Ne va purta zefirul acestei după-amiezi și, dacă vrei, pe aripile lui ne vom strecura prin case. Ferestrele sînt doar deschise. Începem de la colț? Am și ajuns... Colegul tău e acasă, la masa de lucru. Crezi că el n-a descifrat în fluturarea perdelei invitația zefirului? Ce i-a răspuns? Ușor de aflat. Caietul e deschis, acolo e răspunsul.

— Nu văd nici un răspuns. Sînt niște scheme doar.

— Exact. Se pot interpreta. Știi ce înseamnă? Iată: Nu am timp de hoinăreală. Acum, în perioada recapitulării, fiecare minut e prețios. Trebuie să revăd întreaga materie, la fiecare obiect. Și cînd spun «a revedea», verbul nu e tocmai fericit ales. Căci nu e vorba de o revedere oarecare, așa cum aș răsfoi doar dintr-o simplă curiozitate un album de poze cu vechi cunoștințe. («A, uite-l și pe cutare... Oare cine-o fi?») Revăd aceste vechi cunoștințe nu pentru a le saluta din treacăt sau a le întreba politicos de sănătate, ci pentru a le selecționa, a le preciza identitatea, funcția, valoarea, a le așeza după însemnătate (după «grad», dacă vrei) într-o nouă ordine de bătaie. Fac această recapitulare finală cu sentimentul că dau o bătălie finală, decisivă. Cunoștințele dobîndite în cursul anului sînt, într-un fel, ostașii și ofițerii mei. Inspecția aceasta finală nu e o trecere în revistă, de paradă. Este însăși alcătuirea frontului de luptă. Nu te poți mulțumi cu senzația că noțiunile și cunoștințele din timpul anului stau ca niște mărgele risipite într-un buzunar, de unde le vei scoate pe orbește, dibuind. (Unde mai pui că însuși buzunarul poate a fost rupt!) Experiența a nenumărate bătălii «locale», experiența atîtor lecții pregătite m-au învățat să prețuiesc cum se cuvine terenul cîștigat. Într-un an școlar nu este doar o singură recapitulare, cea finală. Există recapitulările la încheierea de trimestru, recapitulările în pragul tezelor, cele de la sfîrșitul unui capitol, cele prilejuite de ascultarea la lecție și cea de neocolit la *pregătirea* fiecărei lecții.

De aceea, chiar pregătind o lecție nouă cutreier neapărat mult mai multe pagini decît are lecția de zi. Nu totdeauna și nu obligatoriu paginile manualului. Dar totdeauna și obligatoriu pe cele ale maculatorului. Știți cu ce asemuiesc eu aceste umile caiete? Cu niște poligoane de tras la țintă. Acolo, prin nenumărate exerciții, ne obișnuim să ochim, ne formăm mîna și ochiul, nestînjeniți, fără nici o crispare sau penalizare. Armele noastre *acolo* se încearcă. Răsfoiesc două-trei pagini de maculator și văd cu precizie, ca printr-o lunetă ce mărește și apropie, întreaga țintă. În manual ea este mult mai greu de descoperit, ascunsă în capitolele lecției. Această țintă pe care o văd dintr-o singură privire se numește *schemă*. Am făcut schema fiecărei lecții în parte, zi de zi, am extras pe schemă — ordonat, cu penseta, nu cu cleștele — articulațiile fiecărei lecții, și în felul acesta lăcătuș lecțiilor a devenit simplu, ușor de descuiat. Maculatorul cu scheme e legătura mea de chei. Am procedat la fel la sfîrșitul fiecărui capitol și am ajuns ca 30—40 de pagini din orice manual să-și păstreze glasul limpede în numai trei pagini de maculator. Unui om care a cutreierat un ținut nu-i trebuie jurnalul expediției sale, întocmit pe ceasuri, pentru a-și reaminti călătoria. Îi e suficientă harta ținutului, nu-i așa? Totul e ca «scara» hărții să fie just calculată și aceeași pentru toată suprafața cercetată. Cînd văd schema unui capitol am sentimentul drumețului aflat în siguranță pe un teritoriu considerabil. Acum lucrez la alte scheme. Nu, nu schema întregului manual — deși aș putea-o face. Cel puțin la unele obiecte. La istorie — de pildă — am și făcut ceva asemănător. Se cheamă TABEL SINOPTIC. Am împărțit o foaie în 50 de căsuțe, am pus pe verticală dife-

ritele state, iar pe o orizontală secolele... Și în fiecare căsuță evenimentele mai însemnate din fiecare stat. Privesc un șir de căsuțe pe orizontală și văd ce s-a petrecut, secol după secol, într-o țară. Mă uit la șirul de căsuțe pe verticală și văd tot ce a fost mai important în toate statele *în același* secol. Din două priviri văd și succesiunea evenimentelor dintr-un stat, dar și ecoul lor pe plan european sau mondial. Întocmirea acestui tabel mi-a «răpit» această după-amiază. De acum încolo lectura lui îmi ia 10 minute, adică exact cît mi-ar necesita citirea unei singure lecții. Socotiți cîtă economie de timp mi-a făcut «risipa» unei după-

RECAPITULARE

MIRCEA SÎNTIMBREANU

amiezi, avînd în vedere că sînt vreo 50 de lecţii! Şi socotiţi ce cheie formidabilă am eu acum în mînă în locul unui pumn de mărgele... La fel voi proceda la geografie, la zoologie...

Băiatul care învăţa a plecat...

O, nu-i nimic... zefirul ne va duce la alt geam. Vom întîlni şi acolo absenţi motivaţi de la întîlnirea cu hoinăreala. Şi, fii sigur, la măsuţa lor fac totuşi drumuri foarte interesante.

Specific, nu „ciudăţenii"

— Tovarăşe profesor, vedeţi cum citeşte fetiţa de la masă?

— Ţi se pare ciudat?

— Da. Citeşte pe «sărite». Îi umblă degetele prin pagini ca nişte lăcuste prin iarbă: cînd ici, cînd colo. Se opreşte cîteva clipe la începutul cărţii, apoi zăboveşte pe la sfîrşit, iată, chiar la ultima filă. De ce nu închide acum cartea? Poftim, caută ceva pe la mijloc. Notează cîteva cuvinte şi iar răsfoieşte. Parcă ar căuta într-un dicţionar. Eu cînd recapitulez citesc totul, rînd de rînd... E drept, de aceea mă şi sperii. E atît de mult de citit! E ca şi cum ne-ar da o lecţie de 50—60 de pagini. De la început sînt convins că n-am să o birui.

— Priveşte cu atenţie chipul fetei. Citeşti cumva înfrîngerea sau plictiseala pe faţa ei? Dimpotrivă. Poţi cu uşurinţă descifra interesul, curiozitatea, bucuria unor descoperiri. E recapitulare? Da. Căci ceea ce face ca răsfoitul cărţii să nu fie frunzăreală este unul dintre aspectele esenţiale ale recapitulării: fetiţa *spicuieşte* cu atenţie, *alege* cu grijă, rapiditatea ei nu e superficialitate. Ea urmăreşte de-a lungul întregului manual *o singură problemă*, compune din datele culese *o temă* de sinteză, strînge elementele ei. Ea nu e o «lăcustă», ci o albină. Este una dintre temele de recapitulare finală indicate de fiecare profesor, la fiecare obiect, prin care se străbate «pe verticală» întreg manualul. De pildă, «Răscoalele ţărăneşti în evul mediu». Le-a învăţat una cîte una de-a lungul a opt luni de şcoală, de-a lungul celor trei trimestre. Acum, cu prilejul recapitulării finale, adună şi sistematizează întregul material (privind cauzele, desfăşurarea, rezultatele răscoalelor ţărăneşti) într-o singură lecţie. Acum vede nu numai aria lor de răspîndire, nu numai cronologia

lor, îşi fixează şi alte aspecte, extrem de importante şi pe care optica lecţiei de zi nu le scotea în evidenţă.

Este, fireşte, o treabă grea, încordată, dar plină de bucurii. Cu condiţia să nu-ţi imaginezi că aici poate fi vorba de «toceală», de ghicire, de căi ocolite... Fetiţa «spicuieşte»? Foarte bine. Acesta este un specific al recapitulării, nu o ciudăţenie. Ciudăţenie ar fi tocmai cînd recapitularea înseamnă doar o repetare mecanică, remestecarea a ceea ce a fost cîndva mestecat.

Lumina de pe chipul fetiţei vorbeşte despre satisfacţia unei rodnice explorări, de la cunoscut spre necunoscut, de la parte la întreg... Ar fi fost bine să-şi dezmorţească puţin picioarele? N-ai grijă, nu va uita. Şi apoi, după acest urcuş al recapitulării finale, nu urmează oare dulcele povîrniş al vacanţei?

Să mergem şi la alte geamuri? Perfect. Iată... Te miri că în odaie nu e nimeni. Perdeaua flutură enigmatic în bătaia zefirului. Dar tot zefirul dezleagă taina. Foşneşte un bilet pe masă. «Mămico, viu de-abia la cină: Sînt cu băieţii şi fetele din grupă la Muzeul de documentare tehnică. Vrem să vedem istoria cuceririi energiei electrice pentru recapitularea la fizică». La alt geam, biletul e chiar la vedere. Laconic: «Sînt la laborator». Vezi? E altfel de «hoinăreală», cu totul altfel. Printre maşini şi eprubete.

Putem colinda pe aripile zefirului oriunde şi oricît. Putem po-

posi la nenumărate alte geamuri. În dosul perdelelor, stăruind asupra unui complicat exerciţiu de matematică, clasificînd familii, specii, încrengături, studiind un teanc de hărţi geografice, făcînd schema generală a unor motoare sau descifrînd o arborescentă frază cu tot soiul de coordonate şi subordonate, pretutindeni şcolarii fac eforturi pentru succesul recapitulării finale. Fac ultimul pas spre pragul vacanţei mari.

Ilustraţie: D. DOBRICĂ

Prin ochiul lui Sfîrleazâ

ÎNTÎMPLĂRI PE UN CORIDOR

Nimic mai simplu decît să scrii sau să primeşti o scrisoare. Un fapt obişnuit, curent... Ce aţi zice însă să vă pomeniţi, deschizînd cutia de scrisori, cu o scrisoare ca aceea pe care o am eu în faţă? Scrisoarea pe care am primit-o nu are plic şi nici hîrtie. E scrisă pe o frunză. O frunză de palmier pitic. Fireşte, nu cu stiloul... La început am crezut că e zgîriată cu un ac. Citind-o pînă la capăt, mi-am dat seama că mă înşelasem, deşi nu eram departe de adevăr. Dar, pentru aceasta, a trebuit să ajung pînă la ultimul rînd, la semnătură. Căci originala carte poştală mi-o expediase... cine credeţi? Un cactus.

Iată, citesc întreaga adresă a expeditorului: «Cactusul de la parter, primul ghiveci pe dreapta, Şcoala 111 bis. Loco».

Neobişnuitul meu corespondent o scrisese, aşa cum reieşea din scrisoare, cu unul dintre ţepii săi...

N-o să vă mai pun însă răbdarea la încercare şi o să vă citesc scrisoarea, întocmai după indicaţia «f.f.f. urgent» pe care o poartă.

«Sînt un cactus bătrîn. Am copilărit într-un deşert îndepărtat şi fierbinte, războindu-mă cu lăcomia cămilelor şi furia simunului, pîrjolul pustiurilor. De primele mă apărau ţepii, iar de suflarea dogoritoare a deşertului — răbdarea mea nemărginită.

Eram, se vede, un cactus frumuşel, căci într-o bună zi, din toată familia mea, am fost remarcat de un botanist şi dus undeva, peste mări şi ţări. Acum, cînd am trăit ani de zile sub acoperişul unei şcoli, vă pot spune unde anume am poposit: în serele Grădinii botanice din Bucureşti. Acolo mi-am petrecut tinereţea, ferit de cămile şi simuni, pînă cînd, într-o altă bună zi, am primit vizita unor şcolari. Erau atît de simpatici, încît am cerut încuviinţarea să plec cu ei. Aşa se face că la bătrîneţe am ajuns pe unul dintre coridoarele Şcolii 111 bis, de unde vă scriu această scrisoare.

Am fost fericit, stimate Sfîrleazâ, ani de zile... Îmi făcusem curînd noi prieteni. Şi nu numai din rîndul copiilor. Nu pot să nu-mi amintesc cu înduioşare de vecinii mei din coridor. În stînga mea era un curmal cu frunze penate şi lucioase, căruia cei care îl îngrijeau îi spuneau Phoenix Dactylifera. În dreapta, într-un ghiveci mare cît un postament de statuie, îşi înălţa rădăcinile aeriene un Filodendron cu frunze late, mari, crestate. Mai încolo îşi înălţau gîturile graţioase, cu guleraşe zimţate, nişte ferigi tropicale. Apoi pelargonii, fucşii, azaleele ca nişte săbioare — aşa le ziceau copiii — şi cîte altele.

Toate erau frumos rînduite în ghivece şi lădiţe, stropite şi îngrijite zi de zi, ani şi ani de zile.

Poţi, dragă Sfîrleazâ, să ne vezi şi acum trăim încă, dar existenţa ne este primejduită. Tocmai de aceea îţi şi scriu. Ajută-ne! Nu te speria! N-o să-ţi cerem să vii să ne stropeşti sau să ne ştergi de praf. Nu. Altul este aleanul nostru.

Iată, frunza pe care scriu a fost ruptă de o întîmplare nenorocită. Aşa zicea Manea Nedelcu. A tras un şut în mingea de fotbal, aici, pe coridor. Se pare că a fost un şut cu «efect». Efectul l-a simţit palmierul pitic. Penajul său zace acum la pămînt. Vecina mea, feriga tropicală, deplînge şi ea, cu aripioarele rupte, o altă întîmplare, nenorocită: o îmbrînceală la ieşirea din clasa a V-a B între Grigore Florian şi Iordan Marin... În hol, delicata fucsie zace, bolnavă de moarte, victima altei nenorociri. Echipa de serviciu a prefăcut, din întîmplare, măturile în florete şi una dintre loviturile spadasinilor improvizaţi a atins-o în mod fatal... Se stinge, cum veţi putea vedea, bandajată cu un şiret de gheată...

Toate vecinele şi prietenele mele m-au rugat să-ţi scriu. Sînt singurul sănătos. Mă apără, se vede, ţepii — ca altădată în deşert. Sînt cel mai vechi în şcoală şi ştiu să scriu. Te rog din inimă, ajută-ne, inimosule Sfîrleazâ, salvează-ne de aceste «întîmplări» nenorocite. Tizul meu, cactusul de la gazeta de perete, m-a sfătuit şi el să-ţi scriu. O fac în speranţa că vom primi ajutorul tău. Cu mulţumiri, Cactusul (urmează adresa), în numele plantelor foste decorative»,

...Am plecat, se înţelege, pe dată. În tramvai nu puteam să îndepărtez o strîngere de inimă. Dacă voi ajunge prea tîrziu pe... cîmpul de bătălie? Dacă nu voi mai găsi decît nişte ghivece şi lădiţe goale, ca nişte găuri negre de obuze, roade nedorite ale atîtor întîmplări nenorocite de diferite calibre?

Am ajuns, în sfîrşit. Ei bine, n-am cunoscut-o pe Semiramida... Nu m-a invitat niciodată în grădinile ei suspendate. Nu i-am reproşat-o niciodată. De unde să-mi ştie adresa? Dar, fără exagerare, mă aflam într-o parcelă a grădinilor ei... Totul era minunat!

Mi-am purtat paşii fără grabă printre cele două rînduri de plante decorative, ca într-o expoziţie a frumosului vegetal şi a grijii pentru locul de muncă. Şi, deodată, am dat cu ochii de cactus. L-am întrebat nedumerit:

— De ce m-ai chemat? Nu văd nici o urmă de... întîmplări nenorocite. De ce urgenţa... f.f.f. urgentă?

Cactusul nu părea de loc încurcat:

— A fost o neînţelegere, zise zîmbind. Ştii, n-am timbrat scrisoarea. Se vede că de aceea a întîrziat pe drum...

— Am primit-o adineauri...

— Ei vezi? Eu am expediat-o anul trecut De atunci însă...

CALENDAR PIONIERESC

IUNIE

LA ÎNCHEIEREA ANULUI ŞCOLAR

Luna iunie aduce după sine încheierea anului şcolar. Răstimpul care a rămas pînă la vacanţă trebuie să fie bine folosit. Colectivele de conducere ale detaşamentelor se vor ocupa în mod deosebit de învăţătură. Recapitularea materiei se desfăşoară în continuare după indicaţiile tovarăşilor profesori. Vă recomandăm ca fiecare grupă, fiecare detaşament să aibă grijă ca la orele de meditaţie să fie o frecvenţă bună. De asemenea, în cadrul detaşamentelor şi grupelor citiţi din rubrica «Să stăm de vorbă fără catalog» materialul intitulat: «Despre recapitulare», publicat în numărul de faţă. Străduiţi-vă să încheiaţi anul şcolar cu rezultate cît mai frumoase.

Tot în această perioadă, colectivele de conducere ale unităţii vor ajuta la organizarea serbării de sfîrşit de an şi la pregătirea unei expoziţii de caiete, materiale didactice lucrate de pionieri, cusături romîneşti etc. Detaşamentele în care se află mici tehnicieni vor pregăti o expoziţie cu obiecte lucrate de ei. Pionierii de la sate vor organiza o expoziţie a micilor naturalişti.

Tot în vederea sfîrşitului de an şcolar mai pot avea loc o seamă de manifestări sportive cu prilejul cărora se vor desfăşura diferite jocuri, întreceri în aer liber.

PENTRU 1 IUNIE

Activul pionieresc se va ocupa să întîmpine cum se cuvine ziua de 1 Iunie, Ziua copilului. În cadrul grupelor se vor lucra albume, fotomontaje cuprinzînd imagini din viaţa fericită a copiilor din ţara noastră. Cu acest prilej vă recomandăm să pregătiţi montajul literar «Te slăvim, patrie iubită» apărut în nr. 12 al revistei «Cravata roşie» din anul 1963.

Pentru prietenii voştri mai mici, de la grădiniţă sau din clasa I, puteţi organiza dimineţi vesele în care să prezentaţi pentru ei anume programe artistice, să le citiţi din povestirile apărute în «Luminiţa» şi «Cravata roşie», să le pregătiţi daruri şi jucării lucrate din traforaj şi carton.

ZIUA ÎNVĂŢĂTORULUI

În fiecare an, Ziua învăţătorului este sărbătorită din toată inima de către pionierii şi şcolarii din întreaga ţară. În această zi, într-o sală frumos împodobită, întîmpinaţi-i pe tovarăşii profesori cu flori, organizaţi un program de recitări şi lecturi, din care să se desprindă sentimentul de respect şi de dragoste pentru profesori. În numărul 6 — iunie 1963 al revistei «Cravata roşie» au apărut poezii, povestiri dedicate învăţătorului.

ACTIVITĂŢI ÎN AER LIBER

În zilele tot mai calde ale lunii iunie, pionierii au multe posibilităţi să organizeze activităţi în aer liber: sădirea florilor, îngrijirea puieţilor răsădiţi, împodobirea caselor cu grădini, a balcoanelor cu flori. Astfel, pionierii pot răspunde la actiunea de înfrumuseţare a satelor şi oraşelor «Ţara mea ca o grădină» (citiţi despre aceasta în numerele 2, 3, 4 şi 5 ale revistei noastre).

Tot acum este timpul cel mai potrivit pentru culesul muşeţelului. Fiţi atenţi numai să alegeţi florile bune, fără tulpiniţe, şi apoi să le uscaţi într-un loc ferit de praf şi umezeală.

Vă aşteaptă, de asemenea, grădinile de zarzavat ale gospodăriilor colective, să daţi o mînă de ajutor la plivitul de buruieni.

Colectivul de conducere al unităţii se va îngriji ca, pe rînd, toate detaşamentele să participe la aceste activităţi.

ÎN CURÎND, VACANŢA!

Nu peste mult timp, vacanţa de vară va bate la poarta şcolii. Deschideţi-i drum larg, dar mai ales... vesel. De pe acum, activul pionieresc trebuie să se gîndească cum să organizeze activităţi atrăgătoare pentru cei ce vor petrece vacanţa în taberele de pe lîngă şcoală, adică în taberele locale. Pentru aceasta, trebuie să consultaţi, în primul rînd, cît mai mulţi copii. Cel mai bun lucru este să folosiţi bine cunoscuta «poştă a iniţiativelor», o cutie, unde pionierii pun biletele cu propuneri scrise. Vorbiţi despre această poştă în adunări de grupă şi detaşamente, la gazeta de perete. Pentru vacanţă, este bine ca, din vreme, în şcolile unde există aparate foto să se înfiinţeze cercul de fotoamatori. În revista «Cravata roşie» din anul trecut, începînd cu numărul din luna iunie pînă în august, găsiţi indicaţii pentru organizarea unui astfel de cerc foto. În numărul viitor vom reveni mai pe larg asupra activităţilor de vară. Pînă atunci, la revedere.

Instructorul de pionieri,
VICTOR

16 ani de la naţionalizare

La 11 iunie se împlinesc 16 ani de cînd au fost naţionalizate principalele mijloace de producţie, devenind proprietate a întregului popor.

În cinstea acestei zile vizitaţi fabrici şi uzine din oraşul vostru şi din împrejurimi. Faceţi un album frumos intitulat: «Regiunea noastră în anul XX» — în care să se vadă realizările obţinute de clasa muncitoare, sub conducerea partidului în anii aceştia.

Poftiţi în detaşamente pe muncitori fruntaşi şi rugaţi-i să vă povestească despre munca lor, despre realizările uzinei în care lucrează, despre felul cum întîmpină cea de-a XX-a aniversare a Eliberării patriei. În încheierea acestor adunări pregătiţi programe artistice, alcătuite din poezii, cîntece, scenete pe care le găsiţi în fiecare număr al revistei.

DIALOG DESPRE LUCRURI IM

CE ESTE MUNCA ?

de PAUL ANGHEL

Ce e munca? Ca să discutăm despre muncă, un subiect atît de vast şi atît de important, ne-ar trebui poate un spaţiu cît viaţa omului, dat fiind că munca, preocupările, răspunderile ocupă cea mai mare parte din viaţa omului şi a societăţii.

Fără muncă omul nu există ca om, fără muncă nu există societate umană.

«Munca — spunea Engels — este prima condiţie a vieţii omeneşti şi nu numai atît, dar într-o asemenea măsură încît într-un anumit sens trebuie să spunem că ea l-a creat pe om însuşi».

Ridicarea omului în picioare, la verticală, este şi ea un rezultat al efortului, al muncii. Primii paşi pe care îi facem, cu ajutorul mamei, în decurs de numai un an au fost făcuţi de primele fiinţe umane într-un răstimp de veacuri. Omul s-a ridicat la verticală cu greu, iar această poziţie superioară care-i dă un puternic avantaj în lupta pentru viaţă a fost cucerită greu, centimetru cu centimetru, într-un proces de adaptare care măsoară de fapt drumul de la animal la prima fiinţă cu conştiinţă. Învăţăm să mergem, repede şi uşor, sub supravegherea mamei, repetînd un capitol din istoria fiinţei umane şi însuşindu-ne deci o experienţă care aparţine omului ca specie superioară. Învăţăm apoi să vorbim. Animalele nu vorbesc, ele comunică prin sunete nearticulate, fiindcă nu au mare lucru să-şi spună: atenţie, primejdie! sau: pregătiţi-vă de luptă! sau: dormiţi liniştit, nici un pericol!

Cum ar fi putut omul să creeze tot ceea ce a creat fără să stabilească o înţelegere complexă cu semenii lui prin mijlocirea limbii? Voi, copii, începeţi prin a vorbi pentru a vă putea înţelege cu părinţii voştri, pentru a cunoaşte şi înţelege lumea din jur. Dar această limbă nu a fost făcută de părinţii voştri, ci părinţii au învăţat-o la rîndu-le de la părinţi, moştenind-o ca pe o comoară a unui întreg popor.

Pînă la prima literă de alfabet au trebuit să treacă multe veacuri, mii şi mii de experienţe a făcut omenirea pînă a reuşit să inventeze scrierea. Voi, într-un singur an, în chiar primul an de şcoală, din toamnă pînă în primăvară, reuşiţi să vă însuşiţi cu ajutorul profesorilor voştri, simplu şi uşor, această capitală invenţie a omului, scrierea şi citirea. Învăţaţi apoi să socotiţi. Repetaţi o altă experienţă a neamului omenesc, numărînd pînă la 5, pînă la 10, trecînd apoi la cifrele mai mari, în luni şi trimestre, însuşindu-vă într-un timp record o experienţă pentru care au trebuit veacuri şi milenii.

Învăţaţi tabla înmulţirii pe care a făcut-o Pitagora, un mare învăţat elin. Este una dintre cele mai mari creaţii matematice ale lumii vechi, pe care noi o folosim cu uşurinţă, printr-un efort de zile sau ore, ca pe o treaptă spre alte taine mai mari. Ne însuşim la fel de iute principiul vaselor comunicante descoperit de Arhimede sau algebra creată în decurs de veacuri de învăţaţii arabi. Treptat, ajungem să stăpînim o bună parte din cunoştinţele adunate de umanitate pînă la noi, iar din acea clipă, prin stăpînirea unei profesiuni, sîntem apţi să intrăm în viaţă şi să fim de folos societăţii întregi.

Cei mai mulţi dintre voi au citit, desigur, minunata poveste a lui Robinson Crusoe, aventurile acestui tînăr englez naufragiat pe o insulă nelocuită, care reuşeşte într-un timp scurt, prin curajul si îndemînarea lui, să facă din acel colţ îndepărtat de lume — o lume. Robinson a domesticit animale, a cultivat plante folositoare, a răsădit o livadă, şi-a construit casă, şi-a organizat viaţa astfel încît, atunci cînd alţi navigatori l-au regăsit, insula arăta ca o grădină a omului, plină de toate roadele. Robinson a fost oare singur pe insulă? Nu! El a adus de fapt cu sine, pe acel colţ pustiu de pămînt, toată experienţa de muncă şi pricepere din epoca lui, beneficiind în acest fel de ajutorul celorlalţi oameni care creaseră această experienţă. Robinson n-a trebuit să ia istoria de la început, ci, cu curaj şi îndemînare, a pus în practică cunoştinţele pe care le acumulase, reuşind să supravieţuiască şi să supună natura.

Omul nu trăieşte singur, el stabileşte în cadrul procesului de muncă relaţii de colaborare cu semenii săi. Aceasta îi uşurează efortul, face munca mai rodnică, face deci ca aportul individului să fie mai mare, mai valoros. Închipuiţi-vă cît ar putea produce un cizmar, silit să tăbăcească singur pielea, să-şi scoată singur din pămînt şi să-şi prelucreze fierul necesar pentru cuie, să cultive singur şi să prelucreze inul şi cînepa necesare pentru pînză şi aţă, să-şi fabrice singur toate uneltele, inclusiv acelea necesare unor alte meserii. Viaţa omului este posibilă deci nu numai prin faptul că fiecare dintre noi poate folosi întreaga experienţă a înaintaşilor, dar mai ales prin aceea că munca este rezultatul unui efort colectiv. Prin eforturile întregii colectivităţi, omul reuşeşte să devină puternic, izbuteşte să supună natura.

Tocmai de aceea, oamenii muncii, cei care

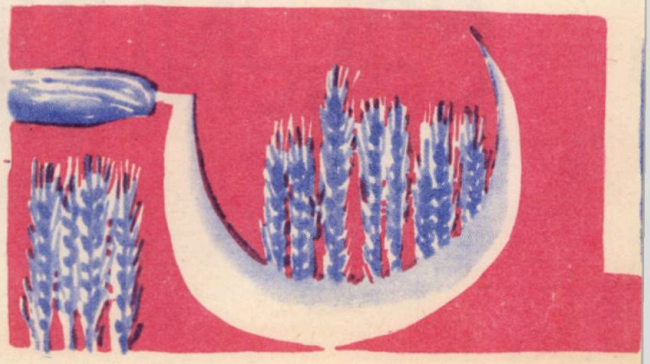

PORTANTE

prin truda mîinilor şi a minţii produc toate valorile, socotesc exploatarea o crimă, un furt împotriva societăţii creatoare de bunuri, un fapt odios şi revoltător. Tocmai de aceea, clasa muncitoare, cea mai conştientă, mai combativă şi mai organizată clasă a societăţii. a dat încă de la început bătălia împotriva exploatării, însuşindu-şi ştiinţa, strategia şi tactica cu ajutorul cărora să cîştige victoria în această luptă. Marxism-leninismul a fost de la început busola partidului nostru comunist şi, cu ajutorul lui, partidul a condus în luptă clasa noastră muncitoare, poporul nostru, pînă la victoria deplină. Societatea noastră socialistă este cea mai omenească dintre societăţi, fiindcă este societatea muncii libere, fiindcă cei ce muncesc sînt stăpîni pe uneltele muncii şi pe produsul muncii lor. Constituţia patriei noastre o spune solemn: «Republica Populară Romînă este un stat al oamenilor muncii de la oraşe şi sate».

Munca a devenit la noi o chestiune de onoare, ea este principalul mod de exprimare a dragostei faţă de patrie şi de popor.

Care este locul leneşilor într-o societate harnică, aşa cum este societatea noastră? «Internaţionala», imnul de luptă al clasei muncitoare, o spune de altfel într-un vers: «Cei leneşi plece unde vor!» Principiul repartiţiei bunurilor în societatea socialistă este cinstit, judicios, drept: «de la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după munca sa». *Clase parazitare nu mai există, nu mai există nici măcar grupuri de oameni care să-şi însuşească fără muncă bunuri ce nu li se cuvin. Munca e legea societăţii noastre, ea e singurul izvor de valori şi bucurii, ea este singura măsură de apreciere a omului şi a meritelor lui.*

Ce se va întîmpla însă, spun leneşii, atunci cînd vor munci maşinile, cînd dezvoltarea tehnicii va face astfel încît pînă şi prezenţa fizică a omului să fie de prisos lîngă ele?! Nu cumva tehnica aceasta înaltă, mereu mai dezvoltată, va face ca omenirea să arate ca un rai al leneşilor? Pînă şi masa ne-o vor pregăti şi servi nişte roboţi, ca într-o poveste fantezistă şi ciudată, văzută într-un film. Ce vor face deci oamenii cînd vor munci maşinile, cînd toate bunurile de primă necesitate se vor produce automat?

Să fie chiar aşa? Ni se pare că visul leneşilor nu este şi ţinta oamenilor de ştiinţă, care, prin munca lor, apropie de noi acest viitor îndepărtat. Şi roboţii şi maşinile cibernetice vor înlocui în bună măsură eforturile grele ale omului, sporindu-i practic puterea, capacitatea creatoare, posibilitatea de a supune şi mai nemijlocit natura. A calcula de cîteva milioane de ori mai repede o ecuaţie, a transmite şi rezolva de cîteva milioane de ori mai repede o comandă, a mişca de cîteva mii de ori mai repede întregul proces tehnologic al unei uzine, printr-o simplă apăsare pe buton, a străbate distanţa Pămînt–Lună şi înapoi în cîteva zile sau ore sînt fapte care îl vor transforma pe om într-o putere cosmică. Dar acestea toate îi pretind omului un imens salt spre ştiinţă, nişte gigantice eforturi spre descifrarea tainelor naturii, un nou pas în tehnică şi civilizaţie. Cine sînt chemaţi să facă acest pas? Un leneş sau un ignorant nu va putea să inventeze o maşină electronică şi nici măcar s-o conducă. Asemenea maşini ale lumii de azi şi de mîine sînt construite de cei mai dotaţi şi mai capabili reprezentanţi ai civilizaţiei tehnice actuale, specialiştii şi savanţii. Epoca în care omul va munci mai puţin, cu mai puţine eforturi, este deci epoca în care omului i se vor cere o maximă calificare profesională, un maxim randament intelectual al muncii lui.

Pentru vremea aceasta, vremea comunismului biruitor, ne pregătim cu toţii, vă pregătiţi mai ales voi, copiii, cei mai tineri reprezentanţi ai societăţii, moştenitorii lumii de mîine.

Cum va arăta această lume? Va fi o lume în care fiecare va da societăţii după capacităţile sale, primindu-şi răsplata după nevoile sale. Va fi o lume de oameni harnici, pentru care munca va fi o bucurie, o fericire, întîlnindu-se cu arta, cu satisfacţia creaţiilor mari. Hărnicia poporului nostru e cunoscută. Pretutindeni se ştie că ţara noastră ocupă unul dintre primele locuri din lume ca ritm de dezvoltare. Sîntem deci printre primii în lume ca hărnicie, iar aceasta este o înaltă mîndrie pentru noi toţi.

Întîmpinăm viitorul în fiecare zi. Îl întîmpinaţi şi voi, învăţînd, pregătindu-vă din vreme să continuaţi opera de înflorire a patriei noastre, dusă de întregul popor muncitor, sub conducerea înţeleaptă a Partidului Muncitoresc Romîn. Fiecare zi de muncă şi învăţătură e un pas către mîine.

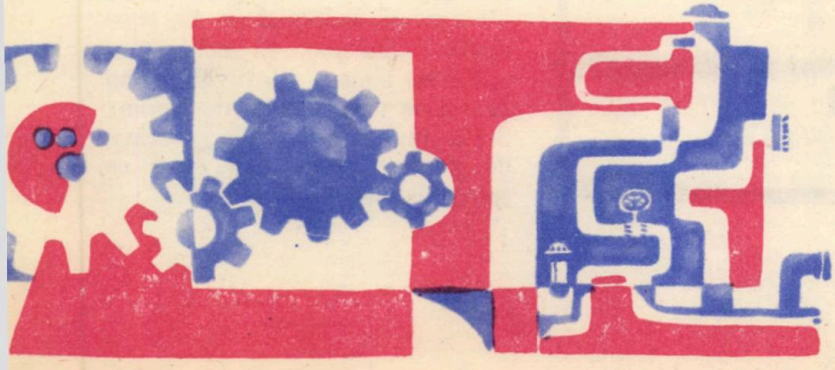

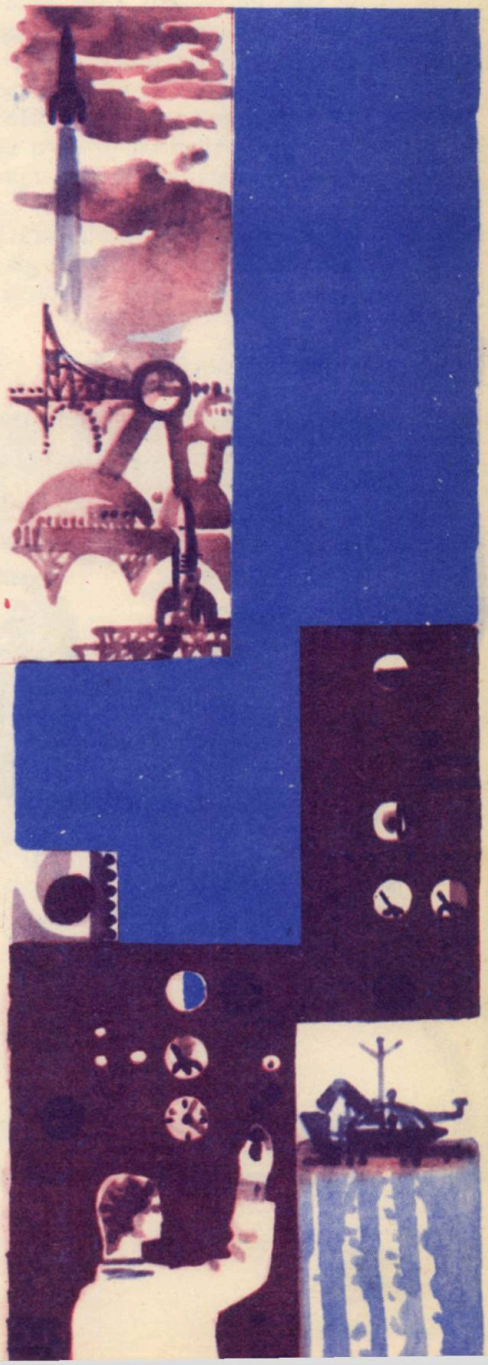

GHEORGHIȚĂ

Băiatul urcă scările, se opri în dreptul ușii pe care scria «Șef de șantier», își scoase șapca, își netezi părul, puse lîngă perete desaga, bătu de cîteva ori și intră cu inima zvîcnind, gata să-i spargă coșul pieptului.

În birou nu era decît o fată care bătea la mașină și numai după ce scoase coala îl întrebă:

— Ce-i, puștiule?

— Cu tovarășul șef de șantier am treabă.

— E ocupat, zise fata și începu să bată din nou la mașină.

Băiatul rămase pe loc, cu șapca în mînă, rezemat de perete. Din camera alăturată se auzeau mai multe voci de bărbați, care discutau aprins. Se trase din ce în ce mai mult spre ușa aceea, lungindu-și gîtul. Cînd fata îl privi, se roși tot, de parcă ar fi fost prins furînd ceva, și-și plecă privirea în pămînt. Dar fata zîmbi fără răutate.

— Curios mai ești. Acolo, arătă ea spre ușa de unde se auzeau glasurile, e ședință cu șefii de loturi.

Ședința se terminase și șefii de loturi ieșeau acum gesticulînd, continuînd să discute la fel de aprins, oprindu-se cîte doi, trei, ca să-și mai demonstreze cîte ceva. În cele din urmă, în pragul ușii se ivi un om scund, cu părul cărunt.

— Nu trebuia să mai aștepți, tovarășă Mara! E patru, poți să pleci...

— Vă așteaptă un băiat, zise fata.

Inginerul îi făcu semn băiatului.

— Poftim, vorbește.

Îi făcu iarăși semn să se așeze într-un fotoliu.

— Tovarășe inginer, eu am venit aici pe șantier...

— Bine, dragă, asta văd și eu. Și cînd pleci înapoi?

— Păi, am venit de tot.

De-abia acum inginerul începu să-l privească mai cu luare-aminte.

— Cum de tot?

— Așa, ca să stau aici. Adică să lucrez.

— Cum te cheamă pe tine?

— Gheorghe.

— Fii cuminte, Gheorghiță. Părinții știu că ai venit?

— N-am părinți. Stau cu bunicul. Dar el nu știe. Am fugit.

— Păi vezi? El te-o fi căutînd peste tot și tu pe aici. Cîți ani ai?

— Paisprezece.

— Paisprezece ani! Păi ești băiat mare, se poate să faci una ca asta?

— Tovarășe inginer, eu acasă nu mă mai duc!

Și Gheorghiță povesti că bunicu-său nu-i făcuse voia de a-l duce la școală (îi arătă certificatul de șapte clase numai cu nouă și zece). «Am fost pionier» — mai zise Gheorghiță. «După cele șapte clase bunicul a zis că numai pe mine mă are și că să stau cu el acasă. Atunci m-am hotărît eu să nu mai stau acasă ca babele din sat. Și cum tot citeam mereu prin ziare de Hidrocentrala de pe Argeș, m-am hotărît să vin aici, și am venit. Am venit pe jos, să știți! Am făcut trei zile pînă la Curtea de Argeș și de acolo m-a luat un șofer cu mașina cu ciment.

— De unde zici că ești?

— De lîngă Băbeni, înspre Horezu.

Inginerul își făcu socoteala cam cît face trenul pînă acolo, numără niște bani și-i întinse.

— Uite, Gheorghiță, să ai de tren și de cheltuială pe drum. Și pentru că ai venit pînă aici, hai cu mine, cu mașina, să te plimb pe șantier.

Băiatul împinse încet mîna inginerului cu dosul palmei.

— Eu n-am venit să cer de pomană!

— Hai, nu fi copil, n-o să te duci tot pe jos înapoi.

— Nu mă duc? De ce să mă duc? Nu v-am spus că nu mă duc?

— Hai, hai, ce vrei să te trimitem cu miliția acasă?

În vremea astă sună telefonul. «Cum, a și început ședința? — se miră inginerul. Da, da, e șase, vin imediat».

Puse receptorul la loc, închise hîrtiile în sertare, își vîrî cheile în buzunar, lăsă banii pe colțul mesei și se îndreptă spre ușă.

— Ia ici, cu împrumut. Mi-i dai tu cînd te-i face mai mare. Acum du-te acasă la bunică-tu. La revedere!... Cînd pleci să închizi ușa!

Rămas singur, Gheorghiță simți cum i se umplu ochii de lacrimi. Stătu mult timp acolo, rezemat de perete, ștergîndu-și ochii cu șapca făcută mototol.

de IONIȚĂ MARIN

Ilustrație : KALAB FRANCISC

Într-un tîrziu. luă banii de pe colțul mesei, îi vîrî prin crăpătura dintre ușile dulapului și ieși în coridor.

Desaga lui era tot acolo lîngă prag.

Afară începuse să se întunece.

«Am să mă culc aici! Să treacă mereu peste mine! Nu mă scol pînă nu mă angajează!»

Și se ghemui peste prag, punîndu-și desaga căpătîi.

Acolo îl găsi paznicul de noapte.

Stătură mult de vorbă. Bătrînul îl dojenea cu blîndețe.

— Și eu am fugit de acasă, măi băiete. Dar am fugit de sărăcie, de foame; M-am băgat slugă la porci. Pe mîncare. Mîncam din cartofii porcilor, cînd le fierbeam într-un ceaun de lături. Beam zer și rodeam turtă de floarea-soarelui și ziceam că bine că am scăpat de traiul de acasă. Dar tu de ce fugi? De bine! N-are cine-ți da o bătaie zdravănă, zău așa!

L-au luat niște flăcăi cu ei în dormitorul comun, i-au dat un pat. Erau mîndri că șantierul lor era atît de vestit încît fugeau și copiii de acasă să vină acolo.

— Eu am fost și la Bicaz, se lăuda unul, și de aici mă duc la Porțile de Fier, să știi! Acolo o să vii și tu peste trei-patru ani Deocamdată n-ai ce-i face! Trebuie să crești. Și să înveți, bineînțeles.

A stat așa vreo două săptămîni. Ziua hoinărea pe șantier la suprafață (în subteran nu i se dădea voie să intre), mînca pe la bucătărie și noaptea dormea cu flăcăii.

Apoi prietenii lui s-au dus cu el la șeful șantierului.

— Ce facem cu băiatul ăsta, tovarășe inginer, că nu vrea să mai plece nici mort.

Inginerul începu să se plimbe prin birou dus pe gînduri.

— Nu pot, nu pot, n-am ce să-i fac, n-are decît paisprezece ani. Dacă avea măcar șaptesprezece, cu consimțămîntul părinților...

— Și ce-i de făcut în cazul ăsta?

— Să meargă și el acasă, să mai șadă doi, trei ani, și ne găsește pe Lotru sau pe Dunăre. Și acelea sînt hidrocentrale mari.

— Eu vreau să merg acolo învățat, să prind meseria de aici.

— Măi, da nu înțelegi că nu se poate? Vrei să înveți, du-te, băiatule, la școală, sînt atîtea școli de ucenici.

— Nu mă lasă bunicul.

— Dar aici te lasă? Nu te lasă nici aici!

— Lăsați, tovarășe inginer, cu bătrînul aranjăm noi treburile, numai dumneavoastră să vreți.

— Măi băieți, eu aș vrea cu toată inima. Dar știți și voi că legea nu dă voie să fie folosiți copii în munci ca ale noastre.

Pînă la urmă, treburile s-au aranjat cum nu se putea mai bine. Băieții au făcut bătrînului o scrisoare în care îl rugau în toate felurile să-și dea consimțămîntul ca Gheorghiță să rămînă pe șantier. Însă «bătrînului» atît i-a trebuit. A venit să-l ia acasă pe sus. Dar după ce a văzut șantierul, după ce a stat de vorbă cu oamenii, nu-i mai venea să plece.

— Dacă n-aș fi brigadier în gospodărie, aș rămîne și eu, zău că aș rămîne!

Și s-a învoit să-l lase, după ce și-a dat seama că pe șantier fiecare băiat îi va fi ca un frate mai mare.

A fost apoi angajat la o muncă mai ușoară, ajutor de magaziner. Magazinerul era foarte mulțumit. Puștiul făcea bonurile și scria foarte frumos fișele de magazie, calcula concret și repede și umbla ca o pisică prin rafturi. Maiștrii îl iubeau ca pe un copil al lor, pentru că erau serviți bine și uneori îl luau cu ei la punctele de lucru, ținîndu-l de mînă ca să nu facă vreo boroboață și explicîndu-i pe îndelete ce se petrece pe acolo, răspunzîndu-i la sutele de întrebări.

Cînd închidea la magazie, umbla pe șantier și privea atent la tot ce se afla în jurul lui.

Toată lumea îl iubea, se obișnuise cu el, nimănui nu-i trecea prin minte că are să se întîmple ce s-a întîmplat în ziua aceea de iulie.

Secretarul organizației de bază stătea de vorbă cu inginerul-șef. Ce ochi a făcut inginerul cînd a văzut că Gheorghiță se tot învîrtea în preajma secretarului. Îi făcea semne să plece, dar băiatul făcea pe prostul.

— Cine este băiatul?

— E de-aici, de pe șantier, zise inginerul și căută să schimbe vorba. Dar Gheorghiță se apropie cu un plic mare, scris frumos cu litere de tipar, desenate cu tuș.

— Ce e cu scrisoarea asta?

— Pentru dumneavoastră, tovarășe secretar.

— A dumitale este?

— Da, a mea.

— De ce nu-mi spui mai bine din gură?

— E mai bine să citiți.

— Ai vreo pîră împotriva cuiva?

— Da, tovarășe secretar.

— Și pe cine pîrăști?

— Pe tovarășul șef de șantier.

— Dar ce ți-a făcut tovarășul șef de șantier?

— Mă ține la magazie, să număr cuie, șuruburi și piese de schimb.

— Și nu-i bine la magazie?

— Dar ce credeți că nu mai găseam nici o magazie pînă aici? D-aia am venit eu pe jos de la Băbeni?

— Cîți ani ai dumneata?

— Aproape cincisprezece.

— Bravo, bravo, ești flăcău mare. Cum te cheamă?

Băiatul își șterse mîna transpirată pe piepții hainei și o întinde secretarului.

— Iancu Gheorghe.

Secretarul i-o strînse cu putere. Toți din preajma lui, chiar și șeful de șantier, începură să rîdă.

— Bine, Gheorghiță, o să-l mutăm pe șeful de șantier dacă se poartă așa urît cu tine, glumi secretarul.

— Nu, nu vreau, se sperie Gheorghiță. Mai bine rămîn mai departe la magazie decît să-l mutați pe tovarășul inginer, că mi-a fost ca un tată.

— Bine. Dacă zici tu, o să-l lăsăm tot șef de șantier, dar să știi că deocamdată trebuie să rămîi acolo unde ești. Dar la 15 septembrie ai să mergi la București la o școală profesională. Dacă n-or avea ei grijă să te trimită, să vii la mine să-mi spui. Bine?

— Nu e bine, tovarășe secretar. Pot eu să spun că am construit Hidrocentrala de pe Argeș?

— Poți să spui!

— Parcă o să mă creadă cineva?

— O să te creadă. Vii la mine să-ți dau hîrtie!

Începură toți din nou să rîdă.

Pînă la urmă, luna septembrie a fost așteptată cu bucurie. Gheorghiță a plecat să urmeze cursurile Școlii profesionale de constructii hidrotehnice.

ACTIVUL PIONIE

ÎN RÎNDUL UTEMIŞTILOR

Cum ne pregătim pentru a deveni utemişti? Iată una dintre preocupările colectivului de conducere al unităţii de la Şcoala de 8 ani din comuna Viişoara, Cluj. Preşedintele unităţii a propus să fie invitaţi la şcoală mai mulţi utemişti de la gospodăria agricolă colectivă. Aşa se face că într-o adunare pionierească oaspeţii au povestit cum lucrează ei în gospodăria colectivă şi cît de preţuită este munca tinerilor. La rîndul lor, pionierii au fost oaspeţii utemiştilor. Pe tarlalele gospodăriei, ei au lucrat alături de utemişti la plivit sau la alte lucrări mai uşoare. Apoi au dat un program artistic pe scena căminului cultural. În ceasurile libere, utemiştii îi ajută pe pionieri să înţeleagă mai bine unele paragrafe din statutul U.T.M., învaţă împreună cîntece de tineret. Nu de mult, Trifan Ion, Felcer Marta, Sovagău Eugenia, din clasa a VII-a, au fost primiţi în rîndul Uniunii Tineretului Muncitor.

*

O adunare scurtă de lucru. În jurul mesei, în camera pionierilor, colectivul de conducere al detaşamentului claselor a VII-a discută despre pregătirea pionierilor pentru a intra în rîndurile utemiştilor. Propunerile vin una după alta.

— Vom vizita întreprinderea pentru industria lemnului. Vom face cunoştinţă cu cîţiva fruntaşi

UN OBIECT MULT ÎNDRĂGIT—AGRICULTURA

Pionierii şi şcolarii de la Şcoala medie din Tg.-Lăpuş (Maramureş) au note bune la obiectul Agricultura. La nici una din clasele V—VII nu găseşti decît note de la 7 în sus. Ei îndrăgesc acest obiect şi de aceea, în timpul liber, fac o mulţime de experienţe interesante.

Detaşamentele claselor a V-a au făcut colecţii de tipuri de sol, pe care le-au pus în borcane de sticlă şi au urmărit cum se face absorbţia apei, potrivit cu specificul fiecăruia. Pionierii au mai făcut probe de germinaţie pentru diferite plante cerealiere. La clasele a V-a B şi a VI-a B s-au pregătit cu răsadniţe şi s-au studiat diferite tipuri de îngrăşăminte chimice.

Numărul notelor foarte bune obţinute de pionieri şi şcolari la obiectul Agricultura a sporit la toate clasele. La nici una din clasele V—VII nu ai să găseşti decît note peste 7.

BIBLIOTECA UNITĂŢII

Pionierilor din unitatea noastră le place foarte mult să-şi petreacă timpul liber citind. De aceea, colectivul de conducere al unităţii a hotărît să se alcătuiască o bibliotecă a pionierilor.

Pînă acum s-au cumpărat cărţi în valoare de peste 1 500 de lei. Zilnic, pionierii împrumută şi restituie o mulţime de volume din biblioteca unităţii.

BĂLUŢĂ EUGEN
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani, comuna Traian, raionul Brăila

EXPERIENŢA

Ne scriu corespondenţii

...Propunerea de a trece în programul de activităţi al unităţii organizarea unor audiţii muzicale a venit de la cîţiva pionieri iubitori de muzică. Aceste audiţii colective le-am programat duminica.

În prima duminică am ascultat «Impresii din copilărie» de G. Enescu. Un moment m-am temut că nu-i va interesa pe colegii noştri: veniseră destul de puţini. Dar discuţiile purtate după aceea, numărul mereu în creştere de participanţi la următoarele audiţii ne-au convins să le continuăm.

IZBĂŞESCU VOCHIŢA
preşedinta unităţii de pionieri, Şcoala nr. 6 — Suceava

RESC LA LUCRU

în producție dintre utemiști și-i vom invita la noi într-o adunare, spune cineva.

— Grupa noastră va pregăti cu acest prilej un program de cîntece și recitări, se grăbește să adauge un pionier.

— Iar grupa noastră va ruga pe tovarășul secretar al organizației U.T.M. din întreprindere să ne ajute să ținem o convorbire pe tema «Ce înseamnă a fi utemist».

Aceste propuneri au prins viață și constituie numai cîteva forme ale pregătirii pionierilor pentru a intra în rîndurile utemiștilor, organizate la Școala de 8 ani nr. 1 — Pitești.

*

Activul de pionieri de la Școala de 8 ani nr. 1 din Satu-Mare ne-a povestit despre o interesantă inițiativă.

— Noi am organizat, spune președintele unității, o întîlnire cu utemiști foști pionieri ai școlii noastre. Printre invitați se afla și Crișan Ion, și el fost pionier, care va termina curînd școala profesională de meserii și care este un elev fruntaș la învățătură și la practică. El ne-a povestit despre frumusețea meseriei de lăcătuș mecanic pe care și-a ales-o, despre ceasurile plăcute pe care le petrece, alături de tovarășii lui utemiști, la sport, la bibliotecă sau la vreun spectacol. Și-a amintit despre focurile de tabără, excursiile, jocurile la care a luat parte pe vremea cînd era pionier. Adunarea aceasta ne-a plăcut foarte mult. Noi ne-am împrietenit atunci cu mulți utemiști.

POZITIVA

EXPERIENȚE DISTRACTIVE

O duminică la fel ca atîtea altele... Totuși, mai puțin obișnuită. În programul de activități al pionierilor de la Școala medie din comuna Sărmaș, raionul Luduș, apărea pentru ziua aceea o adunare cu tema: «Minunile chimiei».

«Oare există minuni?», cu această întrebare s-a început adunarea. Răspunsul a fost: «Nicidecum. Toate fenomenele din natură își au o explicație științifică».

Iată-ne la adunare. Sala laboratorului de chimie e arhiplină. Pionierii Vărzaru Iordache, Coraloș Natalia, Suciu Vasile, Weber Ecaterina, supravegheați de ochii atenți ai profesoarei lor, amestecă în eprubete felurite substanțe chimice.

— Armonica chimică, au anunțat pionierii la un moment dat. Cei care experimentau au demonstrat apoi cum reacția zincului cu apă acidulată produce un sunet care îl imită pe cel al armonicii.

— Și acum, priviți un cărbune jucăuș! Și ei au explicat fenomenul, arătînd cum un cărbune introdus într-o eprubetă cu azotat de sodiu topit începe să... joace! Și în continuare, feluritele experiențe pe care pionierii le-au făcut au fost rînd pe rînd explicate.

În unitatea de pionieri de la Școala de 8 ani nr. 25 din Galați a luat ființă un cerc al prietenilor filmului. În cerc se discută despre filmele văzute, ba chiar se organizează și mici concursuri. Unul dintre cele mai izbutite a fost concursul «Cine știe răspunde» cu tema: Realizările regimului nostru democrat-popular oglindite în film.

NEAGU DELIA

Micii naturaliști de la Casa de copii Prundu-Bîrgăului, raionul Bistrița, au hotărît să se ocupe cu împăierea păsărilor. Vînătorii le-au furnizat păsările, iar împăierea o fac sub îndrumarea tovarășilor profesori de științele naturii. Astfel, la casa de copii, va lua în curînd ființă un mic muzeu ornitologic.

TARCEA VASILE
clasa a VII-a

PENTRU INSIGNA DE POLISPORTIV

«În unitatea noastră, ne pregătim de mult pentru obținerea insignei de polisportiv, antrenîndu-ne pentru diferitele probe. În primele zile calde ale primăverii, cu ajutorul tovarășilor profesori de educație fizică, a început desfășurarea concursului de aruncare a greutății, alergare, săritură în lungime. La toate au fost obținute frumoase performanțe. În zilele ce vor urma, un număr din ce în ce mai mare de pionieri vor obține insigna de polisportiv».

Școala de 8 ani, comuna Independența, raionul Călărași

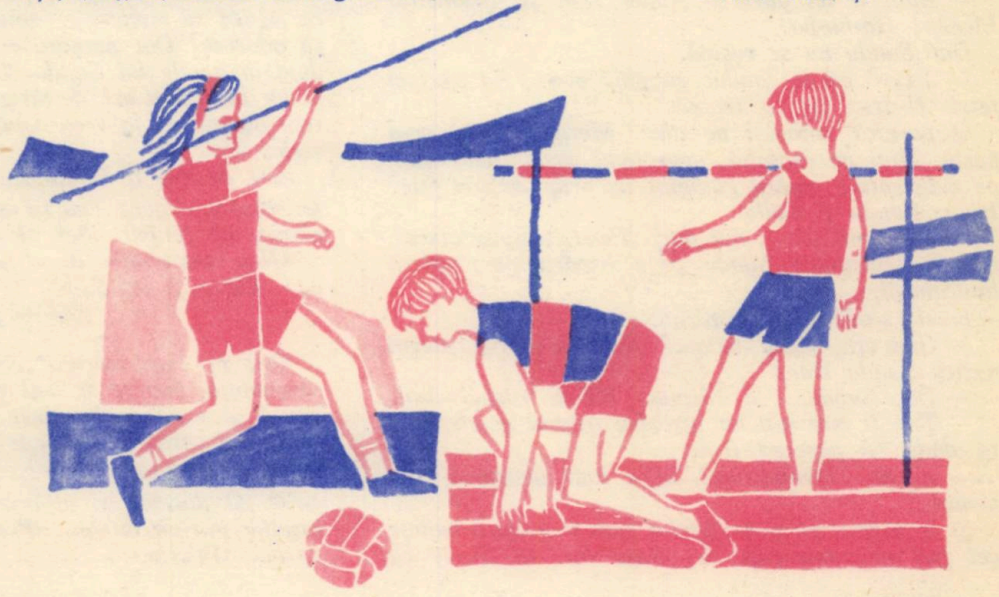

Buchetul de lăcrămioare

ŞTEFAN ZAIDES

Elena coborîse din autobuz şi tăiase drumul prin parculeţul din spatele blocului. Era singură, mergea repede şi se gîndea la lecţiile pe care voia să şi le termine în seara aceea.

De pe o alee îi răsăriră în faţă trei băieţi şi îi aţinură calea.

— Te grăbeşti? întrebă unul, văzînd că fata dorea să-şi vadă de drum.

— Măi, măi, ce codiţe frumoase are!... zîmbi al doilea, dînd să pună mîna pe ele.

Elena însă îl rugă să fie cuminte şi, cum mîna băiatului continua să se balanseze în aer ameninţător, ea îi făcu un vînt atît de puternic — şi mai ales atît de pe neaşteptate — că băiatul se rostogoli pe spate, spre hazul celorlalţi.

Căzu pe iarbă, dar nu pentru multă vreme. În clipa următoare se ridică şi, roşu de ruşinea păţită, se repezi la fată.

— Ia ascultă, tu... fandosito!...

De necaz, Elena începu să strige la el, dar, înfuriat la rîndu-i, băiatul o prinse de codiţe.

Se întîmplă însă ca în acel moment să treacă prin parc Sandu Dan. Se repezi, îl apucă vîrtos pe bătăuş de braţ şi-i porunci:

— Dă-i drumul!

Speriat, bătăuşul dădu drumul codiţelor fetei, se retrase cîţiva paşi înapoi şi, de la distanţa aceea, acompaniat de ceilalţi, începu să strige:

— Aha, îi iei parte!? Sandu Dan şi «frumoasa Elena»! Ha-ha-ha!

Dar Sandu nu se ruşină.

— ...Las' că te conduc eu pînă acas', i-a spus el fetei. N-avea nici o teamă.

O porniră amîndoi pe alee. Mergeau unul pe-o parte, altul pe cealaltă, negrăbind pasul, pînă cînd, pe neaşteptate, apăru gălăgios un grup de trei fete: Irina, Vanda şi Cella.

— Eu... mă duc... mă duc, Elena, a spus atunci, repede şi încurcat, Sandu. Şi a dispărut pe-o potecă lăturalnică.

Fetele s-au apropiat mirate:

— Cine era, Elena, băiatul acela, nu cumva colegul nostru Sandu Dan?

— Da, Sandu..., a răspuns Elena, roşind uşor.

— Ţi-o fi îndrugat iar niscaiva trăsnăi de-ale lui!? îşi dădu cu părerea Irina.

— A, nu! Dimpotrivă! Mi-a luat apărarea adineauri...

Şi le povesti pe scurt fetelor cum îi ieşiseră înainte cei trei neastîmpăraţi din clasa lor, în frunte cu Mitru Ţoanţă, cum trebuise să se certe cu ei şi cum, dacă nu se nimerea ca tocmai atunci să treacă Sandu pe acolo, nu ar fi fost chip să scape fără o chelfăneală.

Impresionate de cele povestite de Elena. acum, fetele stăteau pe bancă şi tăceau.

— Nu l-aş fi crezut, zău, pe Sandu atît de curajos, rupse una dintre ele tăcerea.

— De ce curajos? Doar nu s-a bătut cu ei! preciză Elena.

— Oricum, atitudinea asta a lui..., a continuat Irina. Apoi, după ce o privi cîteva clipe pe colega sa:

— Ascultă, Elena. Să ştii că Sandu te-a apărat pentru că a vrut să se plimbe cu tine...

Ochii Elenei luciră dintr-o dată mînioşi. Se ridică şi şopti supărată:

— Să-ţi fie ruşine, Irina!

Paşii i se pierdură, singuratici, pe alee.

*

Elena stătea în pat, cu mîinile sub cap şi se gîndea. De ce intervenise Sandu? Pentru că aşa ar fi procedat orice pionier? Pentru că dorea să-i arate că în clasa lor sînt băieţi curajoşi? Şi-apoi cum de s-au speriat de Sandu cei trei, oricum, mai voinici decît el?

Căută să-şi amintească figura lui. O faţă ovală, umbrită de un păr negru, sîrmos, ochi alungiţi, albaştri, şi un nas cîrn, puţin avîntat.

Se întoarse cu faţa la perete şi căută să adoarmă. Se apucă să numere — «număr pînă la o mie şi am să adorm»! Dar numără ce numără şi se trezi gîndind la notele lui Sandu. Da, nu erau prea... mari. Chiar la ultima oră de dirigenţie lui Sandu i se atrăsese atenţia că la vreo două-trei materii e ameninţat serios.

«De ce n-o fi învăţînd!» — se miră Elena. Pare un băiat inteligent. Dar îşi aminti de îndată că fotbalul ocupă tot timpul liber al lui Sandu.

«N-a stat nimeni de el să-l ajute, asta e! — gîndi ea... Ce-ar fi dacă...»

*

Sosi în clasă tocmai cînd sună de intrare. Din obişnuinţă, înainte de a-şi vîrî ghiozdanul în pupitru, căută să vadă dacă colega care învaţă după-amiază nu uitase ceva. Şi, într-adevăr, găsi un pachetel mic, o cutiuţă din carton. «Flori de plastic» — citi ea pe cutie. O desfăcu şi află un buchet de lăcrămioare, învelite într-un bilețel. «Pentru Elena — citi fata — de la... Ghici!»

Toată ora se întrebă de la cine o fi bucheţelul de lăcrămioare. În cele din urmă uită de cearta din ajun cu Irina şi îi ceru părerea:

— Să ştii că e de la Sandu!

— Iar începi? se supără Elena.

— Ce ai, Elena? o întrebă profesorul, văzînd-o roşie la faţă de indignare.

Elena se zăpăci, ca surprinsă asupra unui fapt urît, şi, ridicîndu-se, se bîlbîi:

— Nu mă simt... Adică... Nu mă simt bine.

— Ieşi puţin afară şi ia aer, o învoi profesorul.

Şi Elena se văzu nevoită să iasă.

*

...Zilele treceau. Treceau în goană, pline de întîmplări, mari şi mici, de întîmplări din viaţa de şcoală.

Într-una din zile, din hotărîrea detaşamentului care luase în discuţie situaţia lui Sandu la învăţătură, cei doi fură aşezaţi în aceeaşi bancă. Sandu era mofluz — nu-i plăcuseră «aerele» Elenei, care făcuse totul pentru ca el, Sandu, să fie mutat în banca ei.

— Uite ce-i, fetiţo, îi spuse într-un timp, tare şi distant după ce terminară cu mutatul, îţi fac şi cinstea de a te avea colegă de bancă, dar cu o condiţie: să nu mă cicăleşti, să-mi dai pace! Clar?

«Se grozăveşte faţă de băieţi — rîse în sinea sa Elena. Încolo, e băiat bun!»

Dar Sandu adăugă, ceva mai încet:

— Credeam că..., mă rog, sîntem prieteni...

— Şi? exclamă surprinsă Elena.

— ...Şi văd că nu prea, continuă hotărît Sandu.

— De ce? se minună Elena.

— Că te crezi atotştiutoare. Dar cu mine n-o să-ţi meargă!

— Am făcut asta tocmai pentru că sîntem prieteni!

— Bine, bine! conchise băiatul. Lasă acum...

Intrase profesoara.

*

...Şi din nou trecură zile, şi săptămîni, şi luni.

Şi într-o zi, lucrare scrisă la franceză. Prin surprindere. Subiectul? Lecţia la zi.

Cînd află vestea, Sandu deveni pămîntiu.

— Nu ştiu nimic, şopti el desperat Elenei. Lasă-mă să copiez după tine, şi vocea sa căpătă o nuanţă rugătoare.

— Bine, se învoi, cu jumătate de gură, fata. Dar în sinea ei se întristă. «Ce-o fi cu Sandu? Cînd vorbeşte răstit şi înţepat, cînd mieros».

Ora de franceză fusese ultima.

La plecare, Elena îl căută din ochi pe Sandu, dar el dispăruse. Hotărîse să-i spună neapărat că ceea ce făcuse azi era o prostie... nu trebuia să-l fi lăsat să copieze. Că dacă vrea să-l ajute, să înveţe împreună, asta era altceva. O întrebă pe Irina şi află că Sandu s-ar putea să fie la magazia sportivă, întrucît după-amiază detaşamentul lor avea meci cu cei din clasa a VI-a B.

Merse într-acolo şi, într-adevăr, din magazie răzbăteau voci.

— ...Şi te-a lăsat ea să copiezi?! zicea careva.

— Ei bine, m-a lăsat!

— Nu cred!

— Pe cuvîntul meu...

— Da' fraieră mai e, frăţioare, se auzi vocea lui Mitru. Eu ştiu de la vară-mea, că i-a fost colegă... Dincolo, la şcoala de unde a venit la noi, era înţepată rău, n-ar fi lăsat pe careva să-i copieze lucrarea... Dar aici e altă poveste. Se vede că pe tine te simpatizează, adăugă Mitru ironic.

— Ia mai termină! se supără Sandu.

— Ia uitaţi-vă, mă, la el! S-a supărat! Ori ţi-ai luat-o în cap, viteazule, că acum îţi trag vreo două!...

«Or să se ia la bătaie» — se sperie Elena şi pătrunse iute în încăpere.

Băieţii rămaseră înmărmuriţi.

— Ce... ce cauţi aici? tresări Sandu.

— Am crezut că... vrei să sari la bătaie şi...

— Cine, el? Ha-ha-ha!... izbucni Mitru. Ăsta, Sandu? Ăsta, la bătaie? E fricos ca un iepure... Ha-ha-ha!

— Termină o dată cu prostiile tale, Mitrule! strigă deodată Sandu.

Surprins de felul acesta hotărît de a reacţiona al lui Sandu, lucru pe care nu-l mai observase niciodată la el pînă atunci, Ţoanţă bătu în retragere.

— Haideţi, mă, afară, că o să pierdem meciul din cauza ăstuia, se adresă el celorlalţi băieţi, care săriseră să-i liniştească. Nu vedeţi că lui îi arde să-i mulţumească Elenei că l-a lăsat să copieze!

Elena a simţit că-i crapă obrazul de ruşine. N-a mai putut răbda. A părăsit încăperea în fugă, abia ţinîndu-se să nu plîngă. Abia a mai putut să-l audă pe Sandu strigînd în urma ei: «Elena, Elena! Nu-i adevărat! N-o să mai copiez după tine... Pe cuvînt... Eu... n-am vrut... O să învăţăm împreună».

Ajunsă acasă, rămase multă vreme pe gînduri. Va să zică Sandu era totuşi un băiat bun. Dar faptul rămînea fapt: îi permisese să copieze. Cum de fusese în stare să creadă că pe calea aceasta poţi ajuta pe un coleg să se îndrepte? Îşi aminti totodată de lăcrămioare. Scotoci într-o cutiuţă, găsi bucheţelul de lăcrimioare, îl luă uşurel în palme şi-l privi îndelung. Nu ştiuse niciodată precis dacă îi fusese trimis de către Sandu sau de vreun alt coleg. Dar niciodată nu simţise mai mult decît acum că lăcrămioarele i le trimisese Sandu şi nimeni altcineva.

PĂRINTELE GEOLOGIEI

de CORIOLAN STOICA

În istoria ştiinţelor întîlnim multe figuri de cercetători, care au îmbogăţit ştiinţa cu date noi şi au stîrnit în inimile oamenilor dorinţa de a şti şi atracţia către necunoscut.

Gr. Ştefănescu face parte din rîndurile acelor cercetători entuziaşti, mereu însetaţi de dorinţa de a cunoaşte.

Numele lui Gr. Ştefănescu se asociază cu al lui Grigore Cobălcescu (1831—1892); amîndoi sînt precursorii geologiei romîneşti, s-au dezvoltat şi au activat în aceeaşi vreme, în aceleaşi condiţii; primul ca profesor de geologie la Universitatea din Bucureşti, cel de-al doilea – profesor, în aceeaşi specialitate, la Universitatea din Iaşi.

Ştiinţa căreia Gr. Ştefănescu i-a închinat o activitate neîntreruptă pînă în ultima zi a vieţii sale a fost geologia Romîniei. Gregoriu Ştefănescu şi Gr. Cobălcescu, sînt primii iniţiatori ai acestei discipline noi.

Veşnic activ, Gr. Ştefănescu contribuie din plin la înaintarea tuturor ramurilor de cultură naţională, prin scrieri şi cuvîntări, în calitate de membru al Academiei romîne, încă de la înfiinţarea acesteia. Toate forţele el şi le-a închinat patriei, pe care a slujit-o cu înflăcărare.

Dar munca sa rodnică, larga sa activitate ştiinţifică au fost apreciate şi peste hotare. El a fost ales membru corespondent al societăţilor geologice din Paris, Londra şi Belgia; membru al Societăţii naturaliştilor din Kiev, al Societăţii antropologice din Paris... Gr. Ştefănescu s-a născut la Stoeneşti, într-un sat ialomiţean de robi şi de dijmaşi. A crescut în preajma plugarilor şi a tîrgoveţilor, simţind de mic nedreptăţile şi deosebirile izbitoare dintre bogaţi şi săraci.

Încă din copilărie a îndrăgit mult învăţătura, căreia i-a închinat toată viaţa. Căci mereu a învăţat el şi a învăţat pe alţii.

A fost un om care s-a bucurat de multă cinstire. Dar bucuria lui cea mare nu i-au dat-o totuşi congresele şi academiile, ci zilele în care putea să cutreiere plaiurile ţării lui dragi, cercetîndu-i tainele, culegînd informaţii de la bătrînii pălmaşi, împreună cu care se simţea iarăşi Grigore al lui Ştefan şi al Catrincăi.

Cinstirea de care s-a bucurat la noi şi peste hotare a fost rodul unei munci însufleţite şi al unei lupte crîncene cu strîmbătăţile vremii în care a trăit.

Gregoriu Ştefănescu a trăit în anii de după Unirea Principatelor, cînd în ţara romînească se lua totul de la început. Şcoala lui az-buche şi colegiul le-a învăţat la Bucureşti. Ar fi învăţat tot aici şi vreo facultate, dar nu era de nici un fel. Universitatea bucureşteană va lua fiinţă abia mai tîrziu şi Gr. Ştefănescu avea să fie primul ei profesor de geologie şi mineralogie, după ce se va fi întors de la Paris, unde a învăţat ştiinţele naturii cu marele fiziolog Claude Bernard şi cu marele zoolog Geoffroi de St. Hillaire.

E greu să clădeşti din nimic.

E măreţ să clădeşti totuşi, şi anume să clădeşti frumos şi trainic. Aceasta e aureola pe deplin meritată a deschizătorilor de drumuri.

Gr. Ştefănescu a fost, fără îndoială, părintele geologiei romîneşti. Drumul deschis de el a fost netezit, lărgit şi împodobit de urmaşii săi cu roade din ce în ce mai bogate, tocmai fiindcă de la început a fost croit aşa cum trebuia.

Numărul lucrărilor sale este impresionant. Ele oglindesc temeinicia cunoştinţelor sale şi, în acelaşi timp, minuţiozitatea cu care adîncea orice problemă.

De la structura geologică a Văii Doamnei la cataractele Niagarei, de la cutremurele din Romînia dintre anii 1391—1874 la erupţia din 1872 a Vezuviului, de la cărbunii Prahovei la geologia Siberiei, de la calcarele de Albeşti-Muscel la Geyserii din Yelowstoanepark, nu a fost problemă de geologie în care Gr. Ştefănescu să nu-şi fi spus cu competenţă cuvîntul. A studiat alimentarea cu apă a Capitalei, a dezgropat şi identificat fosile, printre care Camelus alutensis Stef. (adică, pe romîneşte, cămila de pe Olt a lui Ştefănescu, prima cămilă fosilă din Europa) şi Dinotherium gigantisium Ştef., admirat de zeci de generaţii în holul Muzeului de ştiinţe naturale «Gr. Antipa» din Bucureşti. Acel laconic Ştef. figurează azi în toate tratatele de specialitate şi este cel mai grăitor omagiu pe care ştiinţa universală îl poate aduce acestui mare cercetător romîn.

Despre Camelus alutensis, descoperită în malul Oltului, lîngă Slatina, Gr. Ştefănescu ne vorbeşte în lucrările sale tipărite următoarele:

«Nu există, după părerea mea, nici un alt rumegător care să fie aşa de interesant, atît prin caracterele sale anatomice, cît şi prin extrema sa raritate în stare fosilă, ca genul Camelus.

Cămila nu a fost găsită în stare fosilă decît în ramurile meridionale ale munţilor Himalaia... Dar nici o rămăşiţă de cămilă fosilă nu s-a găsit, după cît ştiu eu, în stratele geologice din Europa».

Aproape zece lucrări a scris despre Dinotherium, pe care l-a studiat şi descris meticulos şi ştiinţific. Despre acest mamifer fosil

ştiinţă

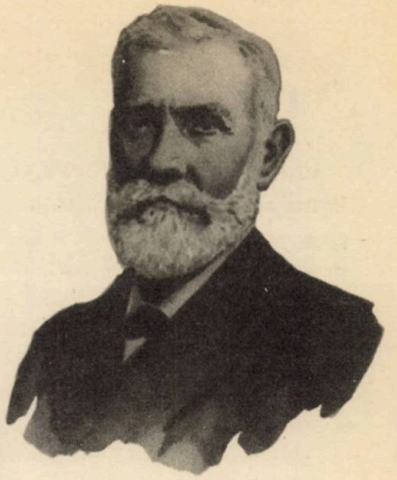

GREGORIU ȘTEFĂNESCU
(1838—1911)

uriaș, ale cărui oase au fost găsite în întregime. scrie:

«Scheletul Dinotheriumului, pe care l-am găsit și dezgropat în anii 1890—1894 în satul Mînzați, în județul Tutova, este o comoară neprețuită din acest punct de vedere..., în acel culcuș nu am găsit absolut nici un os sau vreun dinte care să fi aparținut unui alt mamifer, așa că toate oasele găsite sînt autentice și nici unul nu se poate atribui altui animal»...

Gr. Ștefănescu a precizat, de asemenea, că Dinotheriumul de la Mînzați este primul exemplar din lume conservat în întregime și că el aparține unui animal terestru înrudit cu elefantul. De pe acest exemplar unic și autentic s-au scos copii în ipsos pentru muzeele din străinătate.

Pe Gr. Ștefănescu l-a caracterizat capacitatea de a cerceta faptele pe toate laturile și de a găsi lesne calea dezlegării problemelor. Lucra cu dîrzenie și fără grabă. Tactul și înțelepciunea practică i-au prilejuit zămislirea unei opere viguroase.

Gr. Ștefănescu a dat la lumină pentru cursul liceal «Elemente de zoologie», prima carte de zoologie în limba romînă (1874), și «Cursul elementar de geologie», lucrare în care sînt concepute cursurile sale universitare de mai tîrziu. În această lucrare autorul se conturează ca om de știință cu idei avansate. Este primul manual de geologie din țară, prezentat într-o formă care-l face folositor și astăzi. Aici se prezintă prima înfățișare a constituției pămîntului romînesc. Un manual complet întocmit pentru învățămîntul mediu a fost editat abia după 30 de ani (1920) de către I.P. Voitești, unul dintre cei mai vrednici elevi ai săi.

Dar lucrarea de căpetenie a lui Gr. Ștefănescu este prima hartă de geologie a Romîniei, pentru care s-a bătut cu neștiința și zgîrcenia guvernanților, pentru care a pus în mișcare forurile științifice din Europa și la înfăptuirea căreia a muncit împreună cu elevii săi timp de aproape treizeci de ani.

Pentru familiarizarea publicului cu frumusețile fenomenelor naturii, deschide și un curs public de științele naturii, cu documentații practice; desigur, primul curs de genul acesta în Romînia. De asemenea, inițiază înființarea unui muzeu de geologie și mineralogie deschis pentru public.

A participat la primul Congres internațional de geologie de la Paris (1878) și apoi la toate congresele, fiind ales ca vicepreședinte.

Despre activitatea sa la congresele internaționale s-a scris: «...Superioritatea cunoștințelor cu care sînteți înarmat v-a îndreptățit să reprezentați statul romîn la toate congresele de geologie, ilustrîndu-vă prin diverse comunicări și prin propunerea ce ați făcut în primul Congres de la Paris asupra unificării nomenclaturii geologice. Onoarea de a fi vicepreședinte al fiecărui congres este o probă evidentă a înaltei considerațiuni ce vi se acordă, considerațiune care justifică și calitatea dumneavoastră de membru al multor societăți savante din Europa»

Gr. Ștefănescu a desfășurat o rodnică activitate de popularizare a științei. Talentul descrierilor sale forma farmecul conferințelor și articolelor, uimea prin bogăția expresiilor și exactitatea faptelor.

Gr. Ștefănescu, înflăcărat cercetător, a rămas înscris prin activitatea sa deosebită în cartea mare a geologiei romînești, ale cărei file de început le-a scris cu multă pricepere. Cu ocazia împlinirii a 40 de ani de activitate (1904), elevii săi și toți oamenii de știință din țară l-au sărbătorit. Cu acest prilej s-a bătut o medalie de bronz și s-a tipărit un volum omagial.

Pe drumul deschis de Gr. Ștefănescu s-a dezvoltat apoi geologia romînească. La baza geologiei de astăzi stă tradiția sănătoasă a înaintașilor noștri Gr. Ștefănescu, Gr. Cobălcescu și a urmașilor lor — Sabba Ștefănescu, L. Mrazec, Gh. Murgoci și I.P. Voitești. Acești cercetători, înflăcărați patrioți, au reușit, luptînd cu condițiile vitrege ale timpurilor lor, printr-o muncă înflăcărată, fără preget, să deschidă drum întregii școli geologice romînești.

*

În zilele noastre, Republica Populară Romînă acordă o deosebită atenție cercetărilor din domeniul geologiei. La noi, partidul a creat astăzi asemenea condiții de activitate științifică la care nici nu puteau visa înaintașii. Astfel, există Comitetul geologic pentru cercetarea și exploatarea bogățiilor subsolului, pe care statul l-a dotat cu cele mai moderne aparate și utilaje. Pentru dezvoltarea geologiei ființează la noi Institutul de geologie și geografie, pe lîngă Academia R.P.R., iar pentru pregătirea cadrelor avem facultăți și școli de specialitate.

Prin cercetarea complexă a subsolului, geologii noștri au izbutit să stabilească zone noi în care se găsesc nenumărate bogății minerale, au întocmit o nouă și complexă hartă geologică a R.P.R. și au fost chemați să colaboreze la întocmirea hărții geologice a Europei.

LA MUZEUL LITERATURII ROMÎNE

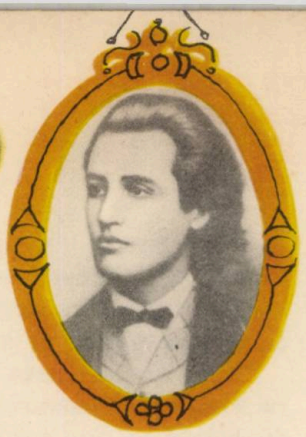

M. EMINESCU

I. CREANGĂ

PAUL ANGHEL

Cel ce scrie aceste rînduri nu bănuia că mulți dintre aceia pe care i-a întîlnit la întrunirile și consfătuirile de la sediul Uniunii scriitorilor de pe Șoseaua Kiseleff nr. 10 vor trece atît de neașteptat pragul veșniciei, rămînînd în amintirea noastră doar prin opera lor sau prin mărturiile lăsate tot aici, în aceleași săli... la muzeu!

Prima senzație, pentru unul care a cunoscut mai îndeaproape pe cîțiva dintre marii scriitori, este o senzație de caldă și frumoasă aducere aminte.

Clădirea în care se află sediul Uniunii scriitorilor și unde e organizat Muzeul literaturii romîne e așezată într-un colț liniștit al Bucureștilor, într-o grădină cu flori și arbori seculari. Mașina lui Mihail Sadoveanu oprea adesea aici. Masiv, cu chip falnic, impunător ca un erou din romanele lui, Mihail Sadoveanu pogora din mașină, cercetînd cu ochii lui albaștri grădina, arborii, chipurile cunoștințelor care îl întîmpinau. Urca scările spre biroul lui de președinte, cu același pas egal, liniștit, mîngîind parcă marmura albă care mai ține minte atingerea privirii lui. A intrat aici de atîtea ori. Prezența maestrului o simțeau toți cei din jur, o simțeau castanii, grădina, stejarii și plopii înalți de lîngă ferestre, care își impuneau parcă o nemișcare solemnă:

— Liniște, lucrează Sadoveanu!

După o vreme, nu prea de mult, mașina maestrului n-a mai sosit. În arțari, în castani și plopi a rămas aceeași liniște reculeasă, iar în interior, pe un perete, portretul maestrului cu același zîmbet blînd iradiază lumină. Cărțile, fotografiile, file de manuscris, scrisori ni-l amintesc, ni-l apropie, ne permit accesul în măreața lui intimitate, îi reținem prezența pentru toți cei care pe urmele pașilor lui suie și acum aceleași trepte de marmură.

Aceleași trepte le-a urcat cu pasul lui sprinten, nervos, Camil Petrescu. Scurt, bine legat, agil în mișcări, cu gesturi care stenografiau parcă gînduri, cu fața concentrată, dar și zîmbitoare, cu fruntea veșnic umbrită de mari preocupări, autorul lui „Bălcescu" avea neliniștea și dinamismul unui erou romantic. Vocea lui sonoră, tenorală, cu sclipiri tăioase de spadă și cu înmlădieri de arc îl preceda, învăluindu-i pe ascultători, ținîndu-i în loc prin pasiunea argumentărilor, prin ofensiva de idei.

Chipul lui vorbește și acum, însăși fotografia din muzeu pare vie, surprinsă în focul unei dezbateri pătimașe, deși colegul de alături e trist și taciturn.

Colegul «de alături» venea mai rar pe aici. O boală grea îl ținuse de multă vreme la pat. Colegul «de alături», cu fața uscată și prelungă, cu cearcăne imense în jurul ochilor mari, ațintiți ca niște lupe asupra durerilor lumii, nu e altul decît poetul Bacovia.

Intrase în istoria literaturii cu prima lui carte, volumul «Plumb», iar viața lui măcinată de dureri și suferințe s-a scurs încet, neștiut, ca și cum omul și-ar fi trimis acordurile de undeva din mormînt... Totuși a urcat și el aceste scări de cîteva ori, călăuzit de soția sa, scriitoarea Agatha Bacovia. Pașii poetului au șovăit pe trepte, ochii lui imenși au încercat să-și apropie chipurile colegilor cunoscuți.

Dar Sadoveanu, Camil Petrescu, Bacovia, Ion Agîrbiceanu ne-au fost și ne rămîn contemporani. Etern contemporan prin tinerețea lui, tovarăș fierbinte al visurilor noastre adolescente, ne va rămîne genialul copil al poeziei, Nicolae Labiș.

Clădirea aceasta i-a fost casă în modul cel mai propriu al cuvîntului. Între anii 1950 și 1954, aici era Școala de literatură și critică literară a Uniunii scriitorilor, care a purtat numele lui Eminescu. Tineri începători în ale versului sau prozei din multe colțuri ale țării au fost invitați aici să-și împlinească cunoștințele și să învețe unele din tainele breslei de-a dreptul de la maeștrii literaturii. Veneau să se întîlnească cu tinerii, să le împărtășească din experiență cei mai mari scriitori ai noștri, în frunte cu Sadoveanu, Mihai Beniuc, Camil Petrescu, Zaharia Stancu, Tudor Vianu și mulți alții, iar aceste zile de confesiune și învățătură vor rămîne de neuitat pentru ucenicii de

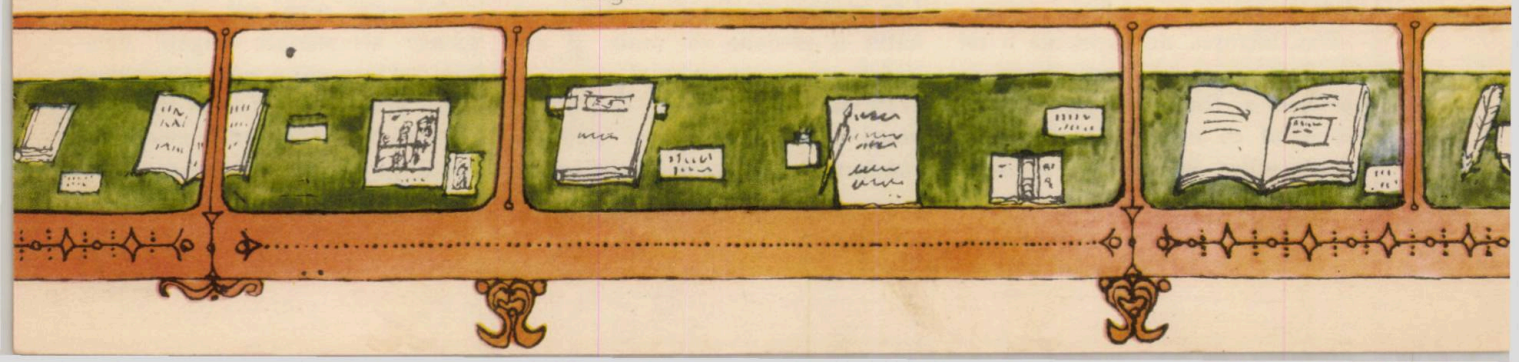

I. L. CARAGIALE

M. SADOVEANU

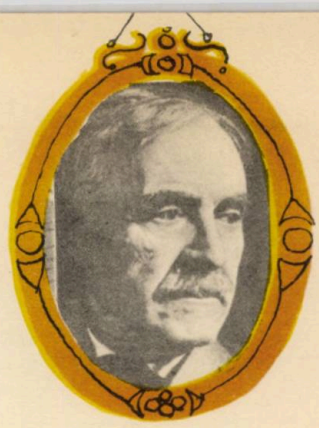

T. ARGHEZI

atunci. Printre învățăcei se afla și... un copil. Nu se putea numi cel mai tînăr, ci chiar un copil.

— Cîți ani ai Labiș?

— Zece.

Labiș glumea, caricaturizînd cu mult haz situația lui. Totuși gluma nu mergea prea departe. Labiș avea pe atunci nu mai mult de 16 ani. Dar cu cîțiva ani înainte el se și făcuse cunoscut. Cele cîteva poezii publicate în revistele din Moldova sau din Capitală surprindeau pe cititor prin talentul puțin obișnuit al autorului lor care, cultivînd versul clasic și limba lui Eminescu, anunța că va face parte din marea constelație a Poeziei. «Autorul» a fost invitat la București și, cu surprindere, forurile Uniunii scriitorilor s-au trezit că au în față un puști, un copil în tunică școlărească, cu număr matricol pe braț.

— Dumneata ești Labiș?

— Sînt Nicolae Labiș.

S-a prezentat ca un poet, cu conștiința vocației și personalității. De altfel, poetul de 16 ani avea solide cunoștințe de istoria literaturii române, recita sute de versuri din Eminescu, Arghezi sau Blaga, cunoștea poezia lui Baudelaire și Verlaine, citea franțuzește, se avînta cu îndrăzneală în discuții despre estetică și filozofie. Cînd învățase? Învățase singur. Învățase ca și Eminescu, citind pe nerăsuflate sute de cărți, cu un instinct al adevăratelor valori și al adevărului pe care îl au numai marile talente.

— Bine, Labiș, rămîi aici, vei învăța mai departe.

Labiș a rămas la școala de literatură «Mihail Eminescu». Se afla într-un dormitor cu cîțiva colegi care au rămas prieteni ai lui pentru toata viața. Scurtă viață! ...Cobora zilnic la lecții și la seminarii, petrecea ceasuri lungi în bibliotecă. Scria, scria nopți întregi. Prietenii îl cunosc drept un artist cu o inepuizabilă putere de muncă și cu o imensă sete a cunoașterii, care îl făceau strălucitor. Îl cunosc și ca un bun tovarăș, de o mare generozitate și căldură sufletească, în stare să jertfească tot pentru cei ce i-ar fi cerut ajutor. Labiș iubea viața cu sete. Iubea natura, florile, arborii, vietățile pe care le-a cîntat, iubea oamenii, iubea cu patimă ideile comunismului. În el se întîlneau în chip fericit temperatura morală a luptătorului, cu echilibrul lucid al omului înclinat spre cercetare și reflexiune. Cîtă ardere, cîtă pasiune, cîtă muncă nețărmurită, pentru ca numai după cinci ani, în clipa tragicului său sfîrșit, Labiș să lase literaturii noastre neprețuita lui comoară de juvaere!

Să pornim pe urmele pașilor lui, pe urmele atîtor mari scriitori care și-au lăsat amintirea aici.

Cu cei mai mulți dintre ei v-ați întîlnit, dragi cititori; sînt prietenii copilăriei voastre, sînt profesorii voștri de simțire frumoasă din cărți și din manualele școlare. Ce-ați mai putea deci afla venind aici, la muzeul literaturii?

Un muzeu? O bibliotecă plină cu cărți dragi și un album de familie plin cu amintiri dragi nu pot fi socotite un muzeu. Nu mergi la muzeu în casa bunicilor și nici în locuința familială a unui prieten. Scriitorii sînt prietenii voștri, poate printre cei mai apropiați, și iată că acești prieteni — unii dispăruți — vă îngăduie să veniți în intimitatea lor să vă împărtășească taine, să vă facă să-i înțelegeți mai bine. Unii dintre ei vă vorbesc în cea mai veche limbă românească, în limba strămoșilor, alții în limba voastră de toate zilele, în limba anilor noștri.

Te impresionează, desigur, acest imens ceaslov, legat în piele groasă de viței, strîns între cotoare de alamă ca în niște balamale. Ce secret ascunde, ce taină trebuie să cuprindă cartea, pentru ca meșterul s-o fi încuiat în piele și metal? Este «Cazania» lui Varlaam. Cuprinde un text religios, tradus pentru întîia oară în limba pămîntului, de înțeleptul și învățatul mitropolit al Moldovei, din vremea lui Vasile Lupu. Cînd pămîntenii, din întunecatul ev mediu, nu aveau altă învățătură decît slujba bisericească și cînd neștiutorii de carte, care erau mulți, își bizuiau înțelegerea învățămintelor sacre numai pe auz, iată că pînă și acest fel de învățătură era într-o limbă neînțeleasă, în slavoneşte. Atunci, chiar și o rugăciune citită în limba țării însemna deci un progres. Acest progres l-au adus tipăriturile lui Coresi și ale altor tălmăcitori și meșteri tipografi, printre care și învățatul Varlaam. «Cazania» lui, tipărită la 1643, conține în prefață și o altă idee, scumpă nouă și îndrăzneață pe atunci, ideea originii comune a românilor.

Într-o altă vitrină vom găsi «Biblia de la București» a lui Șerban Cantacuzino. Ideea unității românilor se putea proba mai ales prin unitatea de limbă. Cine să fie instrumentul acestei unități dacă nu cartea, cartea scrisă în românește pentru toți locuitorii țării? Acest impresionant tom legat în piele, tipărit cu o rară îngri-

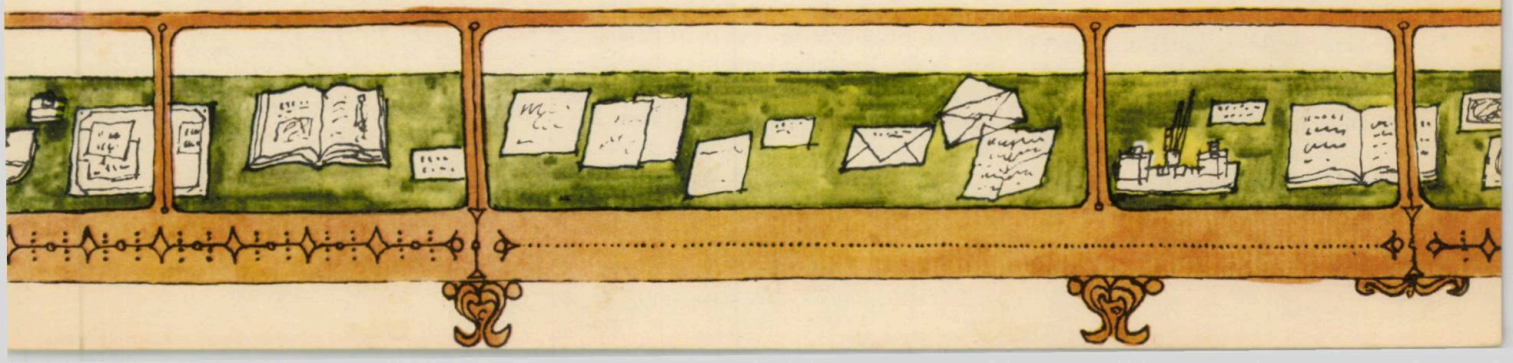

Mic tratat de citire

ION PETRACHE

I. PREFAŢĂ

Deşi în clasa a V-a eşti,
ţi-am spus că nu ştii să citeşti
şi m-ai privit deodată mînios...
Te-ai supărat, copile, de prisos!
Se-ntîmplă asta chiar şi cu cei mari:
cititul nu depinde numai de ochi şi ochelari.

Poţi să fii orb şi să citeşti perfect,
cînd gîndul ţi-l înveţi să meargă drept —
şi nu poţi merge înainte,
cînd ştii atît: să ciuguleşti cuvinte.
Cît nu te-nveţi să-ntrebi şi să răspunzi,
în miezul vorbei nu poţi să pătrunzi,
ci doar o spui aşa, pe dinafară,
de parc-ai suge-o acadea... de ceară.
De-aceea nici nu-ţi place să citeşti:
n-alegi nimic atunci cînd nu gîndeşti!

Şi-acum să-ţi spun secretul: în cuvinte
de veacuri stă ascuns un car de minte,
care nu se urneşte din loc pe nici o cale,
decît dacă-i dai mînzul închipuirii tale!

II. POEZIA

Vezi, poezia poate-ţi pare joc,
făcut să sune bine la ureche.
Citind-o, poate, n-ai gîndit de loc
că e o trudă tainică şi veche.

Văzînd-o, iată, nici nu bănuieşti,
că-n fiecare vers e o-ncleştare,
că rimele ce cîntă-s nişte cleşti,
ce strîng în strofe gîndul ca-n tipare.

Aceste vorbe pline de-nţeles,
tu le rosteşti în goană necurmată!
Pe cel ce-a scris nici nu-l observi ades
şi numele i-l uiţi cîteodată.

În joaca-ţi de-a cititul n-ai gîndit
că el la viitorul tău veghează...
Avea ceva să-ţi spună, negreşit,
acest prieten bun care semnează!

III. VORBA–GOALĂ

Vorbeşti fără să spui nimic,
făcînd doar zgomot, ca bondarul,
şi-arunci pentru un gînd pitic,
în vînt, cuvintele cu carul.

Dac-ai gîndi că graiul cu-nţeles
doar omul poate-n lume să-l aducă,
nu ţi-ai lăsa cuvîntul neales
să sune, sune, şi-apoi... să se ducă!

În vorbă e un tîlc — dacă nu-l vezi,
tot una-i de vorbeşti, sau... de nechezi!

LA MUZEUL LITERATURII ROMÎNE

jire, cu majusculele imprimate în roşu, «Biblia lui Şerban» a avut printre primele tipărituri un însemnat rol în formarea şi unificarea literară a limbii noastre.

...Iată o pagină, în pergament, datorată marelui logofăt Nicolae Costin, fratele celuilalt mare cronicar al nostru — Miron Costin. E un act domnesc, caligrafiat savant de însăşi *peana* logofătului, iar mai jos, în ceară roşie, pecetea lui Dimitrie Cantemir. Te cuprinde emoţia... Cerneala parcă e proaspătă, deşi fila e îngălbenită, îmbătrînită prin cele două secole şi jumătate de cînd documentul tot pluteşte pe apa timpului pînă la noi.

Te cuprinde emoţia, trecînd peste alte secole, cînd te opreşti la caligrafia parfumată, elegantă şi sprintenă, a bardului de la Mircesti. Iată caietul cu «Pasteluri» transcris chiar de mîna lui! Iată cuvîntul la care mîna şi gîndul au ezitat. Iată şi scrisoarea trimisă soţiei la moartea poetului, de către poetul francez Mistral: „Provenţa întreagă se înclină la mormîntul poetului naţional, al marelui patriot romîn, Vasile Alecsandri, pe care îl încununase la Montpèlier cînd triumfase cu al său «Cîntec al gintei latine»."

Cine a răsfoit acest «lepturariu»? E o carte care a stat zile şi nopţi la căpătîiul tînărului Eminescu, cînd acesta avea poate vîrsta lui Labiş. Iată şi una dintre primele poezii, «Epigonii», publicate în revista «Familia» lui Iosif Vulcan. Lîngă Eminescu vom poposi îndelung, la fel ca şi lîngă Creangă, Caragiale, Slavici, marii noştri clasici, marii lui prieteni...

O telegramă, smulsă parcă acum din mîna poştaşului, îţi opreşte sufletul la gură: «Cerna grav bolnav — pneumonie; de joi seara pierdut cunoştinţa. Foarte slabe speranţe. Leipzig, Zarifopol».

Ne-au rămas aceste cărţi, aceste fotografii, aceste scrisori, aceste amintiri literare... Să le cercetăm cu reculegere, să ne aplecăm pioşi asupra lor!

Să poposim atenţi, cu luare-aminte, asupra fiecărei vitrine, asupra fiecărei mărturii. Aici palpită parte din sufletul veşnic viu al literaturii noastre, izvor de putere şi de mîndrie patriotică. Prietenii aceştia ne vor primi cu dragoste, după firea şi personalitatea lor, dar cu aceeaşi bucurie de a vi se împărtăşi, de a sta de vorbă cu voi.

Ei vă aşteaptă. Un album de familie şi nişte cărţi dragi este tot ce poate fi mai scump într-un ceas de taină.

Pentru micii naturaliști

Prof. EMIL PINTEA și ing. ION ROVENȚA

O EXPERIENȚĂ CU PEPENELE GALBEN

Sădiți pe o parceluță 8 sau 10 plante de pepene galben. La 4 sau 5 plante ciupiți-le vîrful, chiar după plantare, deasupra a două frunze de la bază.

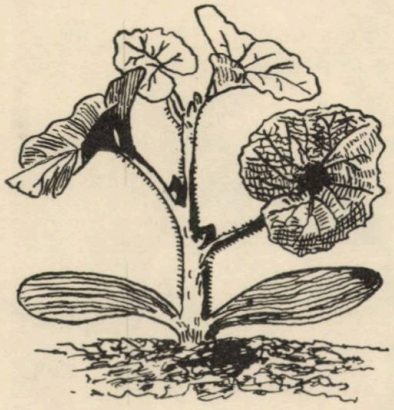

Cînd de la subsuoara celor două frunze rămase pornesc doi lăstari și au 7—8 frunze, ciupiți-i pe aceștia deasupra frunzei a cincea și îndepărtați, o dată cu această operație, și cotiledoanele de la baza plantei. Pe parcurs, notați ce se întîmplă cu cei doi lăstari ciupiți în felul arătat.

La subsuoara fiecărei frunze de pe cei doi lăstari rămași mai rezultă alți lăstari, așa încît planta are 8 lăstari în total, cîte

patru de fiecare ramură. Ciupiți acești lăstari deasupra frunzei a patra și faceți însemnări cu privire la fenomenele ce apar.

Restul de 4—5 plante lăsați-le să crească în voie, adică nu le aplicați nici un ciupit.

În timpul culturii, separat pentru plantele ciupite și separat pentru plantele neciupite, faceți în caietele voastre următoarele însemnări: data apariției florilor femeiești, data formării fructelor, numărul fructelor pe o plantă și mărimea lor, data coacerii fructelor, gustul fructelor și cantitatea de fructe obținută. În baza observațiilor culese, o să constatați că pe plantele ciupite fructele se formează mai devreme. Numărul fructelor de pe o plantă ciupită este mai mic decît de pe una neciupită. În schimb, ele sînt mai mari, au un gust foarte plăcut și cantitatea de fructe este mai mare pe parceluța cu plante ciupite, comparativ cu parceluța pe care plantele n-au fost ciupite.

CASTRAVEȚI MAI TIMPURII CU 2—3 SĂPTĂMÎNI

În prima decadă a lunii mai, de pe un teren nelucrat, deci înțelenit, desprindeți 10—12 bucăți de formă cubică, cu latura de 8 cm, sau de formă oarecum cilindrică, cu diametrul bazei de 5—7 cm și înălțimea de 8—9 cm, și însămînțați pe partea opusă a ierbii 3—4 semințe de castraveți. Așezați apoi aceste brazde de țelină însămînțate într-o răsadniță. Cînd plantele au răsărit, răriți-le, în așa fel încît pe fiecare cuib să rămînă o singură plantă, foarte rar două.

În a doua decadă a lunii mai, plantați aceste plante în teren, împreună cu bucățile de pămînt înțelenite, la o distanță de 1,5 m una de alta.

Aplicați plantelor lucrările de îngrijire corespunzătoare, ca: plivit, prășit, udat, îngrășat, ciupit etc.

În timpul culturii o să observați că fructele de castraveți obținute de la plantele care au fost semănate în brazdele de țelină sînt bune de recoltat cu 2—3 săptămîni mai devreme decît cele semănate direct în cuiburi pe teren.

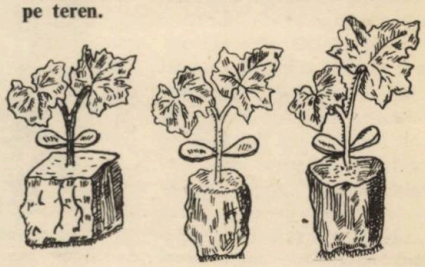

GÎNDURILE SE POT DESENA

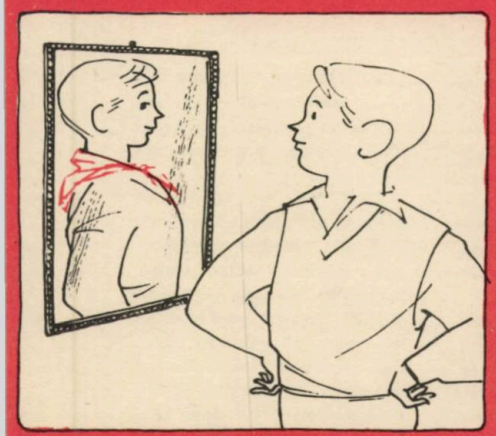

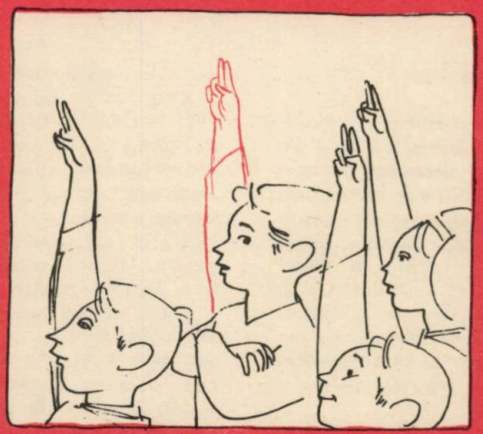

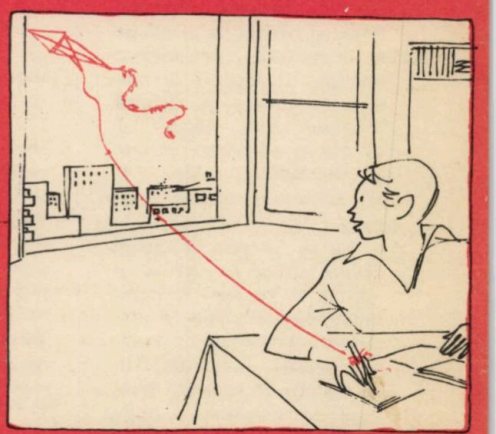

Desene de CIK DAMADIAN

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

N. TONITZA

OPREA PETRE

Nicolaie N. Tonitza și-a dobîndit o mare faimă ca pictor al vieții copiilor.

Cine privește portretele sale cu copii, avînd ochii «ca murele» sau «ca măslinele» este puternic impresionat de arta optimistă a acestui cîntăreț al copilăriei, care a înțeles-o și a redat-o ca nimeni altul în pictura romînească.

*

Pictorul N.N. Tonitza s-a născut la 13 aprilie 1886 în orășelul Bîrlad, unde a învățat clasele primare, alături de Alexandru Vlahuță, și apoi patru clase gimnaziale. Ajutat de un unchi care l-a înțeles și sprijinit în realizarea pasiunii sale — pictura, a reușit ca în toamna anului 1902 să se înscrie la Școala de belle-arte din Iași.

Evenimentele care au zguduit țara în primăvara anului 1907 l-au smuls din aprofundarea studiului picturii de care era absorbit. Participarea sa la organizarea unor proteste publice contra condițiilor mizere în care trăiau studenții era să-l coste exmatricularea dacă nu s-ar fi retras la timp din școală.

În toamnă se îndreaptă către München, unde, după cîteva lecții luate într-un atelier particular, intră prin concurs la Academia regală de artă.

Doi ani mai tîrziu părăsește orașul și, după o scurtă călătorie în Italia, unde vizitează Genova, Veneția, Florența, Roma și Milano, se stabilește la Paris. Aici, în «Orașul luminii», Tonitza își va continua învățătura în atelierul pictorului Jean Aman, dar va ține să colaboreze cu cronici și desene satirice la revista «Arta romînă» din Iași.

Din ele se vede că tînărul pictor năzuia ca scrisul și arta sa să fie puse în slujba aspirațiilor umanitare și progresiste, împotriva nedreptăților sociale. Lucrările «Minoră», «De 70 de ani», «Procesul» și altele ilustrau viața plină de umilință a oamenilor săraci hărăzită de societatea timpului.

«Înmormîntarea prizonierului», «Însemnările unui prizonier», «Convoiul prizonierilor», «Vînatul păduchilor», titluri sugestive ale cîtorva desene antirăzboinice, realizate de Tonitza în timpul primului război mondial, cînd se afla prizonier în lagărul bulgăresc de la Kîrdjaly, sînt documente plastice demascatoare ale tragediei războiului și ororilor sale.

Datorită apropierii sale de mișcarea muncitorească, grafica lui Tonitza din perioada 1917—1924 — «Balanța nu mai minte», «13 Decembrie ora 7 seara», «Ce poartă muncitorul în spinare» — constituie un îndemn la lupta împotriva exploatării și represiunilor samavolnice ale statului burghezo-moșieresc.

Acum pictează renumitele sale capete bucălate de copii, cu priviri nevinovate care se uită cu mirare asupra lumii. «Copil în pat», «În camera copiilor», «Băiatul florăresei», «Frații», «Portret de copil» sînt numai cîteva din tablourile prezentate în expozițiile vremii, care i-au adus faima.

Cele 500 de lucrări de pictură și grafică care au alcătuit expoziția retrospectivă «N.N. Tonitza» organizată de Muzeul de artă al R.P.R. reușesc pe deplin să ne reprezinte valoarea artistică și rolul important al pictorului în plastica romînească dintre cele două războaie mondiale.

„IRINA", pictură de N. Tonitza

Lei 2.50 | 41.014

6

1964

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

PARTIDULUI

Partidule, îți creşti copiii
ca un părinte iubitor;
le dai povață înțeleaptă,
cutezătoare armă, dreaptă,
şi aripi dornice de zbor.

Sădeşti în sufletele noastre
dorința de mai bun, de-nalt,
ne-ndemni să mergem mai departe,
lumina să sorbim din carte
şi cerul să-l luăm cu-asalt.

Ne-ai scos părinții din robia
întunecatului trecut,
tu chemi în rînduri luptătorii,
tu care-ai smuls din neguri zorii
şi viitorului eşti scut.

Purtăm din steagul tău crîmpeiul
cravatei roşii, din văpăi
ce le-ai aprins, neînfricate!
Partidule, tu ne socoate
drept cei mai mici ostaşi ai tăi!

TIBERIU UTAN

ANII ȚĂRII

Trec anii şi de glorii scînteiază,
Spre-ntinerirea patriei şi-a ta,
Conducător cu inima vitează,
Victoriei, tu călăuză stea!

Carpații noştri să ne dăruiască
Plămîni de cremeni pentru imnul nou,
Să-ncununăm azi țara romînească
Şi flamura partidului erou!

Ne dă largi brațe Dunărea-fecioară,
Să mbrățişăm cu dragoste la piept,
Să-mbrățişăm tot mai frumoasa țară,
Să-mbrățişăm stegaru-i înțelept!

Din ziua mare a eliberării
Trec ani de-nfăptuiri slăvite-n veci.
Ca douăzeci de sori pe pieptul țării
Răsar lucind medalii douăzeci!

ION SEREBREANU

CRAVATA ROŞIE
REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U.T.M.

Învățătoarea noastră

Eram cîțiva în curtea școlii.
Jucam o oină... era vară.
Ea s-a oprit să ne privească.
Și... am văzut-o-ntîia oară.

Venise de pe drumul gării.
O fată 'naltă-n bluză-albastră.
Și ne privea. Și nu știam
Că ea... e-nvățătoarea noastră.

Atîtea taine nedeschise,
Atîtea porți, atîtea zări.
La ea găsești întotdeauna
Răspuns oricărei întrebări.

De ce furnica e furnică,
Ce este gîndul, ce e visul,
Cum zboară pasărea spre 'nalturi,
De ce a înflorit caisul?

De ce sînt ploi, de ce e soare,
Ce-i o planetă, ce-i un astru,
De ce sînt steagurile roșii,
Iar cerul nostru-atît de-albastru?

Cu ea în pragul luminat
Al zilei celei mai frumoase,
Cînd am primit, mult-așteptata,
Cravată roșie, de mătase.

Cu noi, chiar seara, cînd lumina
Sclipește-n geamu-i, aurie,
Căci noi, văzînd-o, știm: privirea-i
Peste caiete întîrzie.

...Dormim. Am mai crescut cu-o zi
Frumoși, ca florile în glastre,
Din geamu-i luminat veghează
Privirea-nvățătoarei noastre.

EMILIA CĂLDĂRARU

FĂNUȘ NEAGU

ÎNVĂȚĂTORUL

Satul e înconjurat din patru laturi ale zării de grîu. I se spune «Satul nou», numără vreo douăzeci de case (toate de zid, cu balcoane răcoroase și obloane galbene), pe care gospodăria agricolă de stat le-a construit pentru tractoriști, agronomi și familiile lor.

Prin margine trece șoseaua. Un capăt al ei, spre apus, duce către mare (mașinile care vin dintr-acolo lasă parcă în aer o dîră de iod și sare), celălalt sfîrșește în străzile largi, toate începînd și terminîndu-se la Dunăre, ale Brăilei.

Școala e așezată în unghiul dintre cele două fîntîni și linia de plopi canadieni care se pierd în zare, însoțind un drum de țară. Aici e și casa învățătorului. Din balconul cu geamlîc, în zilele limpezi de vară, se vede, prin pîcla albăstrie a depărtărilor, o coloană neguroasă — sînt munții.

Învățătorul e tînăr (am fost colegi de școală pedagogică la Galați).

«Am venit aici — îmi spune — într-o zi de vară (învățătorul de dinaintea mea se îmbolnăvise, eu am fost numit să-l înlocuiesc și am rămas pentru mulți ani pe aceste locuri). Pămînt și oameni, aici, poartă în ei mireasma neasemuită a grîului. Uite, lumina aceasta galbenă care joacă la suprafața lanurilor și în care prietenii mei, tractoriștii, vor intra cu secerătorile îmi toarnă în suflet liniște, bucurie și împăcare. La noi parcă toate lucrurile atîrnă de mirosul grîului, împrăștiat în aer.

Copiii, ca și-n alte părți pe unde am trecut, m-au întîmpinat sfioși. Mi-au dăruit flori de cîmp și vișine aduse în sîn. În prima seară a sosirii mele le-am cîntat la vioară. Stam colo, între cei trei pruni, cu crengile proptite în beldii, era în amurg, și arcușul meu se îngîna cu glasul vîntului și al greierilor venind din ierburi. Nu știu de ce, dar seara de atunci îmi vine mereu în minte. Au fost cele dintîi clipe ale înțelegerii de mai tîrziu dintre mine și elevii mei.

Îmi vine să cred că omul urmează în creșterea lui drumul grîului — înfrățit și plin de bucuria luată din soare și din pămînt. Copiii, poate mai mult decît oamenii maturi,

(Continuare în pag. 21)

ÎŢI MULŢUMIM, PARTID

Îţi mulţumim, partid iubit,
De toate cîte-ai făurit!
Uzine, fabrici şi şcoli noi cresc
Ca florile ce în grădină înfloresc!

Pe drumul tău cel luminos,
Noi am pornit în pas voios,
Şi azi, cînd este ziua ta,
Eu îţi închin poezia mea.

DAVID ERMINA
clasa a VI-a A,
Şcoala de 8 ani nr. 15
Galaţi

VIS
SÎRBU NICOLAE,
Şcoala medie nr. 32
Bucureşti

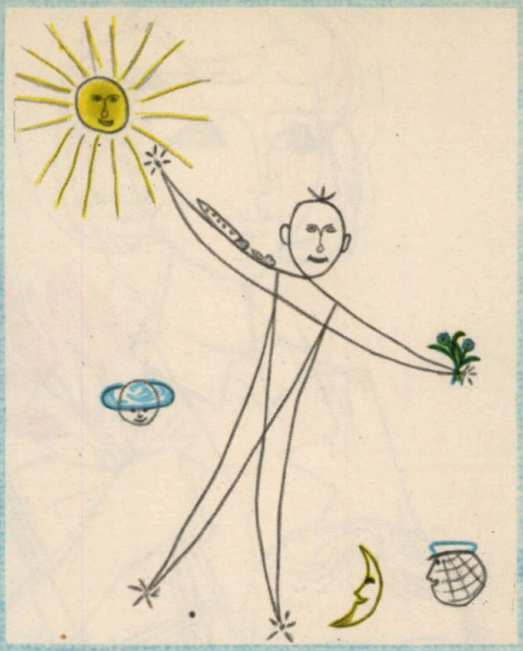

COPIII NE VORBESC DESPRE EI

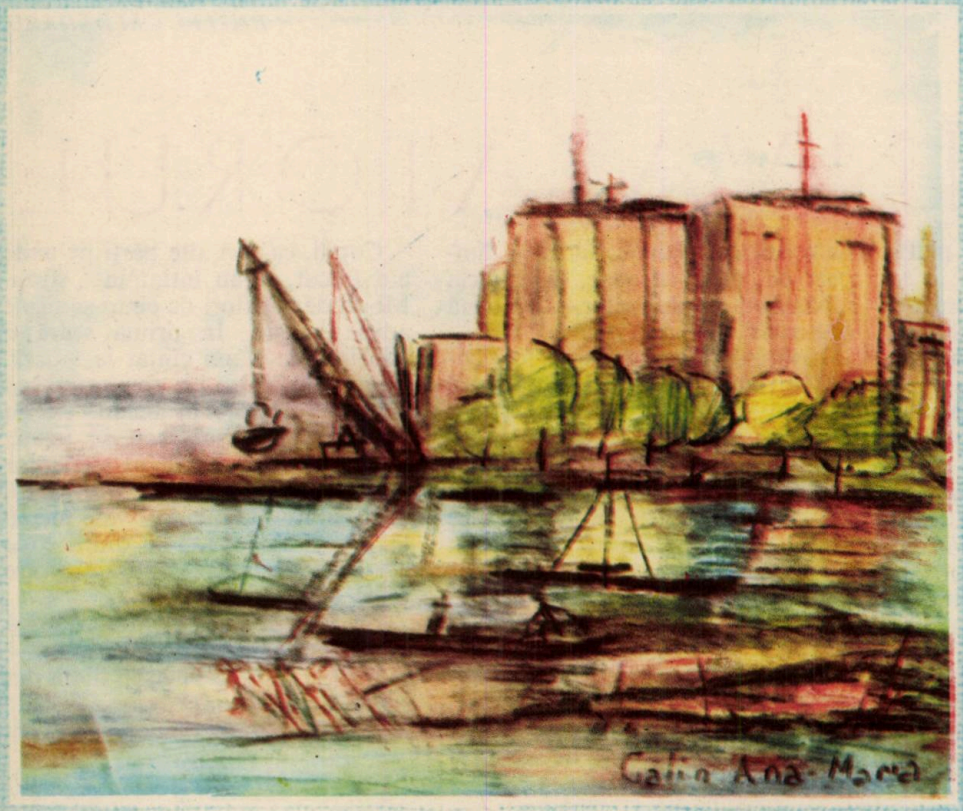

CONSTRUCŢII ÎN PORTUL TOMIS
CALIN ANA MARIA
clasa a V-a C, Şcoala de 8 ani nr. 5 — Constanţa

SCHI
ALDEA STURZ
clasa a VII-a, Şco de 8 ani nr
Bucureşti

STRADA MEA
CIUBOTARU LENUȚA, clasa a V-a B, Casa pionierilor Botoșani

ÎN DRUMEȚIE LA CHEILE RUNCULUI
MUREȘAN VALENTIN, clasa a VI-a B, Casa pionierilor Turda

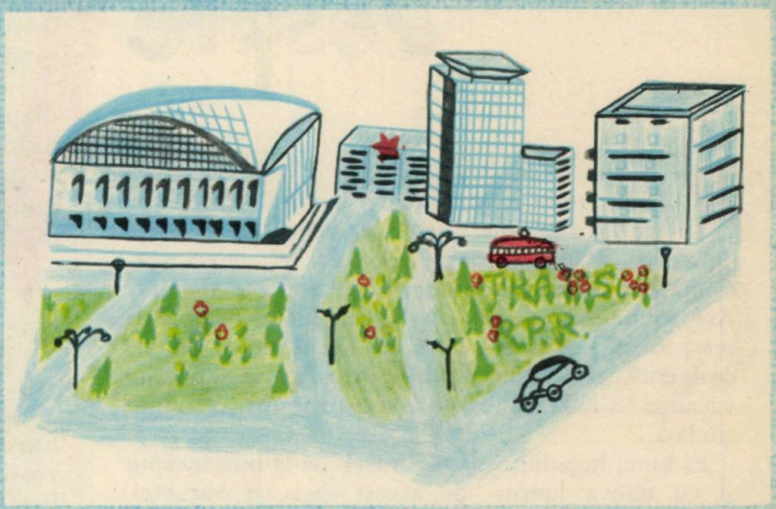

PIAȚA PALATULUI
STANCIU DELIA, clasa a VII-a B, comuna Gura Ocniței

COMOARA DIN DRAGALINA

E o după-amiază liniștită de vară. Pe ulița luminată din plin de razele strălucitoare și puternice ale soarelui trece un autocamion. Este autocamionul gospodăriei colective din Dragalina. Transportă o garnitură de mobilă și o motocicletă. În urmă colbul drumului a prins a se stîrni, învăluind ulița în pulbere. La prima răscruce, autocamionul făcu un viraj la dreapta, intrînd pe o uliță lăturalnică și îngustă, unde, la casa cu pereții de zid, se opri. Din cabina mașinii coborîră șoferul și doi oameni. Pe fețele lor se putea citi bucurie.

— Iată-ne ajunși, tovarășe Ivan Căpraru! spuse șoferul adresîndu-se către proprietarul casei în fața căreia se opriseră.

Cu mișcări atente și sigure, cei doi oameni descărcară mobila împreună cu celelalte lucruri și motocicleta și le așezară ușor în curte. După aceasta, mașina porni din nou pe linia oablă a străzii. Cei doi colectiviști — soț și soție — au rămas acasă pentru a așeza mobila. Copiii lor, Olivia, care este în clasa întîi, și băiețașul, Nelu, începură a-i năvăli cu tot felul de întrebări.

— Tată, de unde ai matale atîția bani? întrebă Olivia.

— E cam greu să-ți răspund la această întrebare, dar totuși voi încerca să te lămuresc.

Mama, care știa totul, stătea în capul mesei și zîmbea.

După ce mîncară toți, tatăl o luă pe Olivia de mînă și plecară amîndoi pe stradă, îndreptîndu-se către gospodăria colectivă. Pe drum nu schimbară nici un fel de vorbe. Mergeau amîndoi împreună liniștiți și tăcuți. Ajunși la gospodărie, Ivan Căpraru o duse pe Olivia mai întîi în secția zootehnică, la grajdurile cu vaci tinere, apoi priviră îndelung amîndoi la lanurile aurii de grîu, pe cel de secară și de porumb, care se întindeau pînă hăt departe, în jurul gospodăriei, și care au luat naștere tot prin munca harnicilor colectiviști. După ce Ivan Căpraru îi povesti Oliviei însemnătatea celor văzute, ea îl întrebă deodată nedumerită:

— Tăticule, dar mi-ai făgăduit că îmi vei da răspunsul la întrebarea ce ți-am pus-o acasă!?

— Intocmai, răspunse tatăl, tot ce ti-am arătat adineauri nu e altceva decît răspunsul mult dorit de tine. Iată, aceasta este gospodăria noastră colectivă! Ea este o «comoară» din care eu am luat banii ce i-am cheltuit pe lucrurile cumpărate.

— Bine, dar tot ce mi-ai arătat mai înainte nu este nici un fel de comoară!

— Da, așa-i, însă comoara nu este altceva decît rodul muncii pe care eu am depus-o cu drag în gospodărie, agonisind, cum zici tu, atîția bani. Apoi, mîndru de aceste vorbe, Ivan Căpraru, tatăl Oliviei, porni legănat, cu fruntea sus.

Asemenea aspecte care înfățișează viața nouă ce a luat naștere în țara noastră în urma colectivizării agriculturii întîlnești în multe sate din țara noastră.

NICĂ TRAIAN
clasa a VI-a — S.P.C. — Buftea

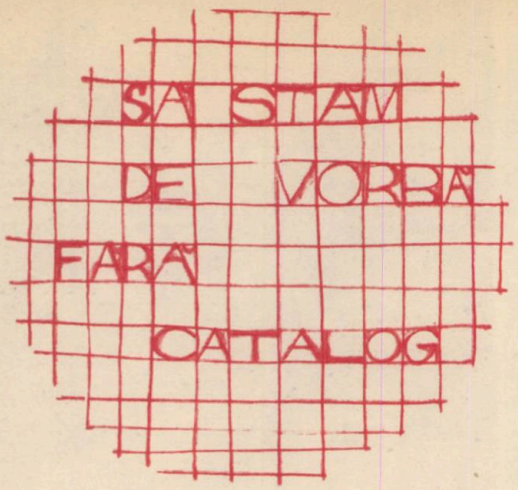

despre VACANȚĂ

Nu m-aș mira ca invitația la această discuție să stîrnească (unora) unele nedumeriri. Să stăm de vorbă despre vacanță? Păi, asta e tocmai specialitatea *noastră*, a copiilor! Ce, vacanța e algebră? Are vreo «necunoscută?» Se dă lucrare scrisă la acest obiect sau poate există riscul de a rămîne corigent? Este vreunul din noi care să tragă chiulul vacanței? Ciudată idee, tovarășe profesor, cel puțin ciudată...

Ei bine, îngăduiți-mi să-i întreb de la bun început și eu cîteva lucruri pe aceşti «aşi» ai vacanței.

Îmi puteți *garanta* că într-o oră, în una singură, din cele 2 160 de ore de vacanță nu vă va da tîrcoale *plictiseala?* Mă puteți asigura că nici o zi din cele 90 de zile lungi de vară nu vi se va părea prea lungă încă de la prînz? Chiar îmi garantați? În acest caz, urarea cu care aveam de gînd să închei discuția noastră v-o pot adresa de pe acum: «Vacanță plăcută și la revedere, la toamnă!»

Dar dacă încercînd să răspundeți aveți vreo îndoială, atunci vă rog să acceptați această convorbire, acum, la începutul vacanței. Vacanța mare e prea mare ca să nu zăboviți 20 de minute din cele 130 000 ale ei asupra a ceea ce s-ar numi...

Felul de a vă petrece vacanța

Există, într-adevăr, un fel de a vă petrece vacanțele, izvorît chiar din esența lor, din menirea lor de...

— Ce altă menire decît să ne odihnim? Parcă aud această replică-întrebare înainte chiar să fi isprăvit fraza de mai sus și nu vă contrazic, dar îmi permit să adaug:

— Atunci să discutăm despre esența odihnei. Nu văd mulți care să considere vacanța ca pe o zăcere prelungită. Este vorba de odihna sănătoasă a unor oameni sănătoși, nu-i așa? E drept, clopoțelul nu ne mai cheamă la muncă, nu întrerupe această recreație cît un trimestru. Răsună însă alte chemări: goarnele, vuietul valurilor, foșnetul cetinii... Ehei, cîte chemări și cît de ispititoare. Și ele ne cheamă, dar la altfel de odihnă!

— Vreți să spuneți la distracții și joacă? Dar pentru asta, credeți-ne, ne descurcăm singuri...

— Îmi garantați? Puteți să-mi garantați toți că jocul, distracția voastră, va fi altceva decît mingea, mingea bătută din zori și pînă la asfințit, pe un teren marcat doar de borna zilei de 15 septembrie? Mă puteți asigura toți că dintre toate felurile de a vă «juca» veți așterne pe masa vacanței mari și altceva decît supa subțire, mereu reîncălzită, a «leapșei» sau «bîzei», sau a altor cîteva asemenea jocuri?

Există totuși jocuri ale vacanței (sute) ale căror resorturi sînt făcute din oțelul agerimii, voinței și inteligenței, jocuri pionierești, întreceri la care sînt invitate să ia parte nu numai picioarele, dar și gîndirea.

Vedeți deci că am motive să începem discuția despre vacanță. Desigur, e cu neputință să vă propun un *orar* de vacanță. Vi-l întocmiți doar singuri, păşind în «dumbrava minunată» a vacanței, dar, întocmindu-vi-l, profesorul vă roagă să țineți totuși seama de...

Cîteva principii

Vacanța înseamnă în primul rînd, firește, *odihnă*. Există însă, oricît de ciudat vi s-ar părea, o corvoadă a odihnei, un fel de odihnă obositoare. Este toropeala inactivității, somnolența. Îmi vin în minte însă unii lălîi ai vacanțelor, care se învîrtesc fără nici o treabă pe lîngă casă, ca într-un cuibar călduț, așteptînd, nătăfleți, să le cadă în gură vreo pară mălăiață. Totul la ei a devenit greoi, orice inițiativă sau perspectivă îi găsește nepregătiți. Se strîng uneori la un loc, zarva sporește, dar nu și puterile lor, nu-și dau seama nici cînd s-au strîns, nici cînd s-au despărțit, așteptînd să treacă zăduful. Inițiative? Da. Să caute cît mai multă umbră. E aceasta vacanță? Nu. E chiar osîndă, mai degrabă, ceva asemănător cu a pleca din casă cu plapuma în cap. Sînt, aș zice, naufragiații vacanței mari, cei care dau ocol de zece ori pe zi blocului, dar nu fac aceeași distanță pînă la biblioteca din cartier, care își tocesc buricele degetelor jucînd «capace», dar nu răspund inițiativei de a lua parte la un campionat de șah al străzii...

Să nu-i invidiem pe aceşti triști cavaleri ai nimicului și nimicurilor, care prefac aurul vacanțelor în piatră seacă.

Comparați «odihna» lor, silnică, sleită, prinși în găoacea bătăturii, cu odihna celor care au zilnic o țintă, a căror inimă tresaltă de bucuria nenumăratelor izbînzi, descoperiri și care, pur și simplu, seara, cad frînți de oboseală, dar fericiți, în timp ce somnul le închide buzele pe cuvîntul: *mîine*...

Pentru aceştia vacanța nu e somn, ci acțiune, neastîmpăr, posibilitatea de a alege liber, de a prefera, de a-și orchestra timpul liber.

Şi cu aceasta ne-am apropiat de al doilea principiu al vacanţei, al vrajei sale: nu numai împletirea odihnei cu activitatea, dar şi *împletirea activităţilor*.

Există, desigur, pasiuni şi nimeni nu pledează ca acestea să nu capete «partea leului» în orarul vacanţelor. Nu dorim ca micul fotbalist să-şi contracareze pasiunea pentru fotbal, nici micul pescar cea pentru gîrlă sau micul înotător pentru ştrand etc. Partea e totuşi parte. Nu faceţi din minge, din slip sau din sfoara undiţei veşmîntul întregii vacanţe. E păgubitor. Invidiază cineva pe mînzul priponit chiar în mijlocul celei mai bogate păşuni? Poate nu vă daţi seama, dar pasiunea *exclusivă* e un fel de pripon. Deschideţi toate porţile vacanţei, spre toate zările, porniţi spre marile ei continente, părăsind insulița pasiunii unice. Şi asta, de fapt, o şi fac cei mai mulţi dintre voi. Şi foarte mulţi, fără măcar să-şi părăsească oraşul sau satul, în taberele de curte. Care e farmecul acestora? Tocmai acesta: că trăind pionieresţe descoperi nenumăratele feţe ale bucuriei vacanţei mari. Caleidoscop mereu împrospătat, căruia îi sorbi minunăţiile şi căruia îi dăruieşti, prin talentele şi entuziasmul tău, culoare şi inedit.

Un alt principiu al vacanţei e că, deşi oferă un permanent prilej de odihnă şi distracţie, ea rămîne totodată o *vacanţă şcolară*. Există o şcoală a vacanţei. În vacanţă se rezolvă zi de zi multe necunoscute şi, fiţi siguri, în corăbiile lor cosmice piloţii au dus cu ei nu numai ceea ce le-a dat şcoala, ci şi ceea ce le-au dăruit vacanţele. Cine nu vede în vacanţe copii în vizite la întreprinderi, gospodării, muzee? Şi nimeni nu se miră că au carnete în mîini, notează, pun întrebări. În tabere întocmesc ierbare, pietrare, amenajează «colţuri vii», se orientează, fac excursii, cu plicuri ce ascund fiecare un «lacăt» al itinerarului şi a cărui cheie o dau anumite cunoştinţe; învaţă să înoate, să cînte, chiar să.. cureţe cartofi etc. etc. Vacanţa e o admirabilă şcoală... fără catalog! Aşa se explică de ce reîntorcîndu-vă la şcoală aveţi nu numai mai multe kilograme şi centimetri, dar şi o nouă personalitate, puteri sufleteşti sporite.

De altminteri, cunosc destui copii care îşi *trasează* ei înşişi anumite obiective. «Ce-ţi propui în această vacanţă?» — îi întrebi şi îţi răspund fără şovăire, ca nişte călători ce nu mai dibuie pe uriaşul peron al verii trenul *lor* de plecare: «Îmi propun să învăţ înotul!», sau: «Să citesc cît mai multe cărţi», sau: «Să învăţ să citesc într-o limbă străină», sau: «Să culeg folclor din satul unde voi petrece la bunici»,-sau: «Să exersez, la şah, 5 noi deschideri»... Sînt nenumărate *temele* vacanţei, teme liber alese, obiectivele unor noi explorări.

De aceea, cînd veţi auzi că cineva dintre voi are un «orar de vacanţă», un «plan de muncă», să nu vă miraţi. După cum să nu vă miraţi dacă veţi găsi în rubricile sale preocupări strict şcolare. Mai sînt şi corigenţi (şi ei trebuie ajutaţi), sute de mii de copii se pregătesc să păşească pentru prima dată pragul şcolii (şi ei trebuie întîmpinaţi sărbătoreşte), şcoala însăşi — casa voastră — îşi primeneşte veşmintele (şi îi puteţi face daruri), ş.a.m.d.

Pionieri şi şcolari,

Reînnoindu-vă abonamentele la revista „Cravata roşie" pentru următoarele 6 luni, vă veţi asigura primirea revistei la domiciliu pe întreaga perioadă a vacanţei de vară.

Abonamentele se fac prin difuzorii voluntari din şcoală, factorii poştali şi toate oficiile şi agenţiile P.T.T.R.

In sfîrşit, dacă vacanţa înseamnă destindere, activităţi interesante, prilej de sporire a tuturor puterilor voastre, nu uitaţi că ea oferă şi prilejul de *a ajuta* pe cei din jur. Ce-i drept, şi de a-i încurca. Alegeţi! Dar eu ştiu cum veţi alege: veţi fi prezenţi pe ogoare la strînsul spicelor, veţi pregăti o mică serbare în cartier, veţi fi printre straturi şi ronduri de flori, veţi ajuta biblioteca, veţi face seri de poveşti pentru cei mici, veţi da o mînă de ajutor în casă, preluînd o parte din preocupările celor vîrstnici.

Şi apoi, vacanţa mai înseamnă glasul goarnelor care te trezeşte dimineaţa în tabără, care te cheamă în excursii sau te strînge în jurul focurilor de tabără, unde visele cu ochii deschişi se împletesc cu visele nopţii. Am vizitat nenumărate tabere, iar cîntecele voastre de mulţumire închinate partidului — măreţul făuritor al visurilor noastre — mi-au grăit parcă despre lumina caldă a copilăriei voastre.

Îngăduiţi acum prietenului vostru mai vîrstnic să-şi ia şi el vacanţă şi, pe lîngă toate urările cuvenite, să mai adauge:

— La revedere, la toamnă (dar tot fără catalog).

MIRCEA SÎNTIMBREANU

FRUMOASĂ EȘTI, PATRIA MEA!

Celebra simetrie a orașului era, odinioară, apăsătoare și tristă. Străzile galbene, cutreierate de vînt, se zgribuleau parcă spre malul Dunării, deznădăjduite, pustii...

Comorofca, Brăilița, Chercea, Radu-Negru... Bariere înecate-n praf, mahalale chinuite, sălașe bîntuite de mizerie, de inundații, de mirosurile hîde ale abatoarelor și gunoaielor.

O casă ciungă, o casă oarbă, o casă bolnavă la fiecare pas, pe uliți.

Pe chei, șirurile negre de hamali, frînți sub poveri. Vătafi și strigăte. La lăsatul nopții, sticleau stinghere în ostroavele bălții focuri de păstori și pribegi, iar sirenele remorcherelor ostenite mugeau dureros. Nopțile erau și mai amare. Hamalii nu uitau povara nici în somnul greu, copiii nu uitau foamea.

Îmi amintesc că pe o stradă pavată cu lespezi mari, tociie, ce cobora din spatele statuii lui Traian către port, era o ruină cu pecingini în zid, ca toate din preajmă, ruina unui soi de hangar. Prin crăpăturile ușilor zăream, în lumina scăpată din acoperișul spart, scheletul unei corăbii curioase, neterminate. Un îndrăzneț, un visător cu mintea frămîntată și ageră încercase să-i dea formă și viață, ca să cutreiere cu ea zările.

Toți își amintesc de ciudata și ingenioasa corabie. Era ca un simbol al visului neîmplinit.

Trecutul orașului... Trecut sumbru, înfiorat de dureri. L-au zugrăvit fără putință de uitare, în multe pagini, Panait Istrati și mai tîrziu Mihail Sebastian.

Să ne suim pe un gorgan în gînd și să privim departe, peste întinderea timpului, în urmă. Cînd oare s-a durat primul sălaș aici, între vărsarea Ialomiței și a Siretului? Nu se mai știe. Dar Brăila e pomenită pentru prima oară ca așezare într-un document datînd din 1358.

Anul 1540 era cunoscut cu mîhnire în cronici. Orașul cade în robie și rămîne vreme de trei veacuri raia turcească. Năvălitorii zidesc o cetățuie, bastioane, sapă șanțuri de apărare. Și azi mai dăinuiesc rămășițe ale vechilor fortificații, numiri de străzi ce amintesc de ele.

Școlarii brăileni răsfoiesc cu interes cartea trecutului. Fiecare reînvie în minte frînturi din zbuciumatul apus. Cruzimea otomană, asediile, luptele pentru libertate, flăcările mari ale incendiilor... Grevele docherilor, lupta lor aprigă pentru o viață mai bună... Toate duc spre azi.

Îți mai cunoști orașul, drumețule întors vremelnic?

De pretutindeni îți cheamă privirea, inima, blocurile noi de pe strada Republicii, blocurile de curînd date în folosință pe strada Școlilor. Brîie de case noi, cascade de beton și sticlă. Pretutindeni apar șantiere. Se construiesc cinematografe, școli, policlinici, locuințe, multe locuințe.

Pentru ca orașul să arate cît mai frumos, mai strălucitor, fiecare cetățean își aduce, grijuliu și iubitor, contribuția lui. Un exemplu grăitor: nu de mult, elevii Școlii medii nr. 3 din Brăila au primit Diploma de onoare a Comitetului Central al U.T.M. pentru entuziasta lor participare la acțiunile de muncă patriotică. «Aritmetic», aportul general, în 1963, al tineretului din Brăila la aceste acțiuni s-ar traduce prin 820 000 de ore. Ceea ce înseamnă noi parcuri și spații verzi, terenuri de sport nou amenajate, pajiști cu gingașe și multicolore flori, alei umbrite de arbori încă firavi. Utemiștii, pionierii, școlarii au sădit cu mîinile lor 2 500 de puieți. Orașul va fi mîine o imensă grădină.

Îți mai cunoști orașul, drumețule?

*

O centură de uzine, unele noi, altele reînnoite, nemaisemănînd întru nimic cu modestele și afumatele ateliere de odinioară, încununează orașul. Uzinele de utilaj greu «Progresul», Combinatul de celuloză și hîrtie, Uzina «Laminorul», Fabrica de plăci aglomerate lemnoase, Fabrica de ciment «Stînca», Șantierele navale 1 Mai...

Nu putem poposi la fiecare, firește. Totuși, măcar o privire să aruncăm.

Uzinele de utilaj greu «Progresul». Inimă gigantică, de oțel. Mîndrie a muncitorilor brăileni. În miezul de foc al cuptoarelor Siemens-Martin metalul clocotește. Șerpii lui arzători adorm apoi în forme, prefăcîndu-se treptat în piese pentru furnaliștii Hunedoarei, în mașini de extracție pentru minerii Văii Jiului, în gatere pentru fabricile de cherestea, în excavatoare pentru șantierele de construcții.

Muncitorii de la «Progresul» se întrec să dea patriei mașini cît mai multe și mai bune.

Să facem un popas scurt la secția forjă, de pildă. Metalul incandescent împrăștie irizări de rubine gigantice. Ciocanele, presele strivesc, modelează metalul încins. Cu liniște, cu iscusință, muncitorii strunesc marile mașini, silindu-le să dea tot mai bun randament.

Se mîndresc forjorii cu titlul lor de «secție fruntașă în întrecerea socialistă». L-au dobîndit prin strădania lor necurmată, inimoasă, prin neîncetata ridicare a măiestriei, prin nenumărate inovații. Între roadele acestor strădanii unite se numărau, în anul 1963, peste 800 tone de piese forjate peste plan și economii de metal de 200 de tone. De asemenea, 800 osii de cale ferată, tot peste plan. Numele harnicilor forjori brăileni? Popa, Staicu, Urse, Jurist, Guiu, Cosma și atîția alții sînt numai cîțiva dintre sutele de muncitori.

La Combinatul de celuloză și hîrtie clocotul e mai tainic parcă; nu mai sîntem în împărăția meta-

lului incandescent. Materia primă: stuful, atît de disprețuit odinioară, folosit cel mult în chip de cușmă colibelor... Tone, zeci de tone, sute de tone de stuf intră pe poarta șantierului fabricii, care măsoară cîțiva kilometri pătrați. Cuțitele instalațiilor de tocat îl apucă flămînde, îl macină. Fierbătoarele, ca niște uriașe pere ce se învîrtesc, îl transformă într-o pastă moale, care e apoi tratată, filtrată, spălată, albită, «înnobilată». Și astfel, paiul prelung, cu canafuri, darul bogat al Deltei și bălților, se schimbă în foaia de caiet pe care tu uiți să mai pui, uneori, cîte-o virgulă...

Cetatea brăileană a celulozei. Ea va cunoaște în anii care vin o adevărată înflorire.

*

O minune: minunea bălții. Nostalgică, fără hotar. Și presărate ca niște mari mărgele de cernoziom pe întinsul ei: ostroavele. Vegetația sălbatică, densă, le ținea cu strășnicie în stăpînirea ei de milenii.

Și iată că oamenii au hotărît să curme stăpînirea stufului încîlcit și a sălciilor scorburoase. Nu, nu e simplu de fel. Rădăcinile, trunchiurile, săbiile stufului se apără îndîrjite.

O mie de oameni au pornit asaltul. Tractoarele duduie în hățișuri. O mie de oameni s-au risipit în jungla verde, doborînd-o palmă cu palmă. Grupurile risipite în insule țin legătura prin radio cu «statul major» din Brăila. O adevărată expediție, curajoasă, plină de greutăți, dar și de farmec.

Cei o mie de oameni vor reda agriculturii mii de hectare de pămînt mănos. În locul gîrbovelor și negrelor sălcii, în locul păpurișului încîlcit, se vor legăna curînd holdele.

*

Înșirate pe chei, mari și blajine vapoare, cu chila ferecată-n alge, așteaptă să-și umple calele ori să le golească. Odgoanele întinse gem, făcînd să tremure imperceptibil babalele împlîntate în beton. Scrîșnetul macaralelor, duduitul elevatoarelor nu contenesc o clipă.

De dincolo, dinspre Ghecet, răzbate păcănitul unei șalupe. Înaintează greoi: trage după ea cîteva bărci mari, pline cu pește. Rodul apelor, argintiu. Mereu colindă șalupele împărăția bălții, poposind pe la punctele pescărești semănate-n privale. Acolo le așteaptă harnicii pescari brăileni, iscusiți și veseli. De mult au scăpat de haita lacomă a cherhanagiilor, care stăpîneau bărcile, șalupele, stăpîneau tot. Munca pescarilor e azi rodnică, liberă.

Pe firul Dunării alunecă vapoare mari, șlepuri pîntecoase, pline. Șlepuri de o mie de tone, construite chiar aici, la șantierul naval brăilean. Vapoare construite în patria noastră, de muncitorii noștri, de inginerii noștri.

Îmi amintesc de corabia părăsită din marele hangar. Vis frînt, înăbușit de vitregia vremurilor vechi. Dar azi, iată: visul s-a întruchipat în vapoarele acestea zvelte, făurite de alți îndrăzneți. Ele cutreieră zările, cu pavilionul romînesc la catarg.

*

Duminicile orașului te împresoară vesele. Orașul surîde cu largile lui străzi, cu casele noi, mîngîiate de soare. Prin vaduri de verdeață proaspătă, tramvaiele îi poartă pe oameni spre Lacul Sărat și către alte locuri obișnuite de odihnă și recreere ale brăilenilor.

Unii se grăbesc spre teatru. Alții spre cinematograf. Ecranul panoramic, modern, al cinematografului «Popular» atrage foarte mulți spectatori. Poate însă că tot atît de mulți se grăbesc spre cea mai veselă sală de spectacole: Teatrul de copii «Cravata roșie». Rîsetele micilor spectatori străbat pînă-n stradă. Copii fericiți.

VASILE MĂNUCEANU

BRĂILA

„I-AM VENIT DE HAC LUI SIRIUS!"

DIMOS RENDIS

— Da, da! Oricît ar părea de necrezut, i-am venit, în sfîrşit, de hac lui Sirius!

Era şi timpul. De atîtea milioane şi milioane de ani ne sfida de la distanţă planeta, fiind sigură că n-o vom ajunge niciodată. Dar acum s-a terminat cu Sirius.

Asta am aflat ieri dimineaţă în timp ce mă duceam la gară să-mi primesc băiatul, care venea de la mare. Priveam prin geamul autobuzului blocurile noi din Calea Griviţei şi încercam să-mi amintesc casele, dughenele şi prăvăliile strîmte de odinioară. Este un mic exerciţiu de memorie care-l încerc ori de cîte ori trec prin faţa unui bloc nou construit.

Trec, de pildă, prin piaţă şi văd blocul din colţ, cu şapte etaje, cu balcoane elegante şi ferestre largi, însorite.

— Ia să văd, îmi zic, pot să-mi amintesc ce a fost aici acum doi ani?

— Da, pot. Înainte era un şir de case în stil vagon, cu porţi de fier uriaşe, pe care vara se căţărau zorele albastre.

— Dar aici, pe locul acestor blocuri noi, cu magazine la parter, ce-a fost?

N-am apucat să-mi răspund, căci gîndurile mi-au fost întrerupte de vocea unui copil:

— Încă puţin! Mărim viteza şi... Gata?

Am încercat să-mi adun gîndurile şi să mă concentrez. Acest lucru îl fac ori de cîte ori călătoresc cu autobuzul. Mă concentrez într-atîta, încît n-aud nimic din ceea ce se petrece în jur.

— Aici? Aici... nişte case mici, dărăpănate şi lîngă ele o prăvălie întunecată a unui fost negustor de coloniale, care în ultimii ani a devenit un centru de pîine.

— Case dărăpănate? mă întreb eu. Şi tot eu îmi răspund: dar peste tot aici, în Calea Griviţei, au fost case dărăpănate. Să vedem însă dacă ai să-ţi aminteşti şi alte amănunte, frate dragă. Frate sînt eu. Aşa îmi spun eu de cîte ori vorbesc cu mine însumi.

Dar şirul «discuţiei» mi l-a întrerupt iarăşi vocea din spate:

— Radiaţii, patru virgulă cinci! Zborul continuă în condiţii optime! E timpul să se desprindă conteinerul! Gata?

Probabil e vorba de un nou zbor cosmic. Lucruri obişnuite. Vreun comunicat din ziar, îmi zic şi mă întorc la problema caselor vechi.

— Gata! Am găsit! Aici a fost... Nu, nu... nu aici, mai încolo... locul în care stăteam cu mama atunci, la 16 februarie 1933, cînd am adus mîncare pentru greviştii...

— Parcă nu aici, frate. Ci mai încolo! Ce mai, te-a lăsat memoria...

— Ce tot îi dai cu memoria! mă supăr eu. De unde vrei să reţin atîtea lucruri? În fiecare zi se schimbă atîtea în jurul meu!

— Ştiu! Aşa mi-ai zis şi ieri cînt te-am întrebat de Piaţa Romană, mi-ai vorbit de o tutungerie şi de o magherniţă! Altceva nu ştiai!

M-am supărat şi am tăcut. Astfel am putut să urmăresc lansarea conteinerului, eveniment care se petrecea exact în locul din spate.

— Desprinderea conteinerului se desfăşoară în condiţii admirabile! Cele trei aparate de luat vederi funcţionează perfect! Mîna de oţel apucă în clipa asta o probă din solul lui Sirius! Gata?

«Frumos, îmi zic. O nouă cucerire a ştiinţei». Parcă vedeam şi titlul ziarului care publica ştirea.

Deodată aud o exclamaţie de triumf:

— Ura! I-am venit de hac lui Sirius!

M-am bucurat şi eu. Am hotărît să cumpăr ziarul imediat ce am să cobor şi să aflu amănuntele zborului. M-am uitat peste umăr să văd despre ce ziar era vorba. Hm. Nici un ziar. Un băieţaş de 6 ani, suit pe genunchii lui frate-său, zbura spre stele. Pînă să ajungă la gară, făcuseră o mică plimbare prin Cosmos.

— Ei, îi zic fratelui meu, adică mie însumi. Tu ce făceai la vîrsta asta? Dar să nu răspunzi cu generalităţi... Concret...

El a tăcut. Apoi m-am hotărît să las exerciţiul de memorie şi dialogul cu mine însumi şi să ascult ce se vorbeşte în jurul meu. Uite ce lucruri interesante poţi afla. De pildă că:

— I-am venit de hac lui Sirius!

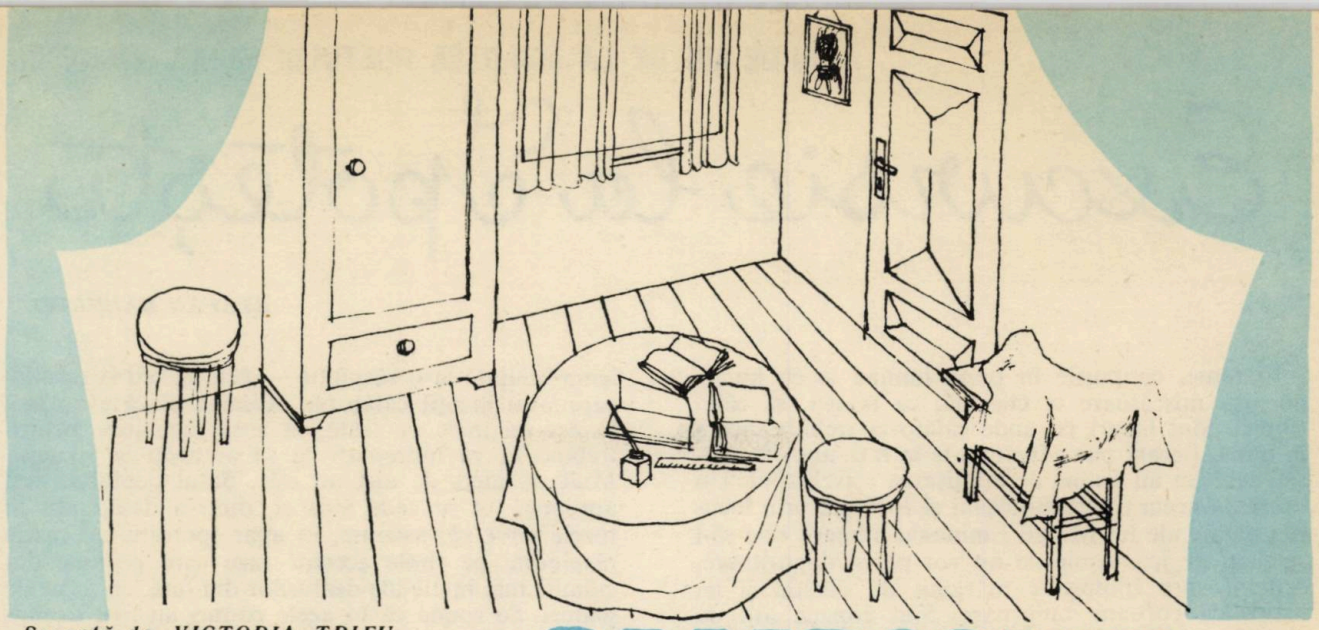

Scenetă de VICTORIA TRIFU

CAMPIONUL

PERSONAGIILE:

DIDA, MIRCEA, MIŞU, GABI, OVIDIU, VASILICĂ, INSTRUCTORUL DE PIONIERI, COPII.

TABLOUL I

(După-amiază de vară. În camera lui Mircea Matei, elev. La deschiderea cortinei, în scenă se află Mircea şi Dida Iliescu.)

DIDA: De ce eşti egoist?

MIRCEA: Fiindcă aşa sînt eu, şi gata.

DIDA: N-am să mai vorbesc cu tine. *(Face cîţiva paşi.)* La revedere. *(Pleacă, dar la uşă se opreşte. Întoarce capul.)* Mircea!

MIRCEA: Daa!

DIDA: Te rog...

MIRCEA: Dacă mă rogi... Uite! *(Ridică pînza ce acoperă un planor.)*

DIDA *(revine)*: Mulţu... *(Dar Mircea a acoperit la loc planorul şi, stînd în calea fetei, îi răspunde rîzînd.)*

MIRCEA: Cu plăcere...

DIDA: Dar eu voiam să văd cum ai pus planorului emiţătorul de sunete!

MIRCEA: Ca să faci şi tu la fel?

DIDA: Da, ţi-am spus cinstit.

MIRCEA: Nu, colega! Mircea Matei trebuie să ia premiul I. Şi... nu are nevoie de concurenţă.

DIDA: Tu vei lua premiu; fii sigur. Mai sînt în şcoală încă 3 planoare. Unul la noi în clasă şi două la B. Dar nici unul nu-i ca al tău. Le-am văzut pe toate.

MIRCEA: Şi... vrei să iei tu premiu?

DIDA: Tot n-am să te-ntrec. Al meu e şi mai mic.

MIRCEA: Dar zboară *(imită vocea ei)* sus, sus de tot, ca un şoim. Iar seara i se aprind doi ochişori de lumină *(vocea lui)*, unul roşu, iar celălalt albastru, ca... *(Bătăi scurte în uşă. Intră Vasilică, Ovidiu şi Mişu.)*

TOŢI *(într-un glas)*: Salut voios de pionier!

DIDA ŞI MIRCEA: Salut voios!

VASILICĂ: De ce n-ai venit la antrenament?

OVIDIU: Spune! Mîine e întrecerea şi tu... Cum ai să concurezi, aşa?!

MIRCEA: De data asta nu particip la cursa de biciclete.

TOŢI: Nu?! De ce?

MIRCEA: Fiindcă şi fără mine sînt destui ciclişti buni pe strada noastră şi tot îi vom învinge pe cei de pe strada Crinului.

MIŞU: Sigur. Doar îl avem pe Gabi Mareş.

DIDA: Campionul străzii.

VASILICĂ: Dar trebuie să fim cît mai mulţi buni, Mircea. Înţelegi?

MIRCEA: «Campionul străzii»...

DIDA: Ai vrea, nu? Ei, dacă vrei... picioarele au s-asculte comanda minţii. Dai un sprint puternic...

OVIDIU: Şi cursa e a ta. Nici nu mai încape vorbă.

MIRCEA: Poate... Rîndul trecut am ajuns la linia de sosire...

MIŞU: O dată cu mine.

MIRCEA: Ba eu cu o jumătate de roată înaintea ta.

VASILICĂ: Vii?

MIRCEA: Nu.

VASILICĂ: Chiar nu?

DIDA: S-a-nvăţat să fie rugat...

VASILICĂ: Hai să plecăm!

MIRCEA: Băieţi, dar... staţi! Staţi să mai vorbim.

VASILICĂ: Nimic. De azi înainte nu te mai rugăm.

MIRCEA: Staţi! Poate vin... *(Se plimbă singur prin cameră.)* Ei!... Sînt eu la lecţii mereu primul? Sînt! Trebuie să fiu şi la ciclism. Nu prea am eu muşchii lui Gabi, dar... totul e să vrei. Dar cum?... Ce să fac?!... Dacă ar exista zîne sau vrăjitori...

DIDA *(s-a căţărat pe fereastră)*: Succes pe mîine, «nesuferitule». *(Sare jos şi fuge.)*

MIRCEA *(la geam)*: Am să merg. Să ştii, Dida, că merg la întrecerea cu strada Crinului. *(Din nou în cameră.)* Merg. *(Privirea i se opreşte pe obiectele de pe masă.)* Şi am să fiu cîştigătorul cursei. *(Pe o melodie.)*

Ce idee mi-a venit...
Tare mai sînt iscusit
La, la, la, la, la...

Ah!... *(Caută ceva.)* Oare unde am văzut-o?! Ah!... A! Uite-o! *(Pune în palmă o pioneză.)* Mîine, dragă pioneza, mă vei ajuta să fiu... *(priveşte speriat în jur, cu voce joasă)*... campion...

Cortina

TABLOUL II

(Acelaşi decor, a doua zi. Intră Dida.)

DIDA: Uite că nu e nimeni şi planorul e aici. Ce-ar fi să?... El tot nu m-ar ajuta. Uf! Bine că nu m-am întîlnit cu cineva. *(Se apropie de planor.)* Ce, fac vreun rău? Notez felul în care a aplicat emiţătorul. Atît. *(Vrea să ridice pînza cu care e acoperit planorul, dar îşi retrage mîna.)* Nu!... Nici n-am făcut nimic şi m-au cuprins aşa, nişte temeri ciudate. *(Respiră greu. Priveşte în jur.)* Ce cald e! *(Duce mîna la gît şi simte nodul cravatei.)* Vai, ce era să fac? *(Pauză. Pune carnetul şi creionul în buzunar. Vrea să plece. Prin geamul deschis pătrunde în odaie larma copiilor care asistă la întrecerea ciclistă. Strigăte de încurajare, urale, gălăgie. Ea se opreşte în mijlocul camerei.)* A început. *(Dar uşa se deschide şi Ovidiu intră grăbit, îndreptîndu-se spre fereastră.)*

OVIDIU: A început întrecerea *(scoate un binoclu, priveşte)*, nu mai încape vorbă.

DIDA *(lîngă el)*: Tu de ce nu te-ai dus?

OVIDIU: Eu? Sînt observator de la distanţă. *(Priveşte prin binoclu.)* Dar tu? Ce-i cu tine aici?

(Continuare în pag. 30)

Excursie la Ipoteşti

ŞTEFAN BĂNULESCU

În iunie, cîmpurile în plină lumină şi cu lanuri de grîu mişcătoare te cheamă, ca marea, să călătoreşti. Sînt locuri pe unde călătoria trebuie făcută în tihnă, fiecare pas aducîndu-te în faţa unor frumuseţi care ţin nu numai de înfăţişarea priveliştilor. Un drum ca acela dintre Botoşani şi Ipoteşti, prin locurile natale ale lui Mihail Eminescu, nimerit este să-l străbaţi pe jos. Amiezile nu vor părea dogoritoare, drumul spre Ipoteşti e mărginit de salcîmi şi tei înalţi, cu coroane umbroase. Sînt copacii atît de cîntaţi de Mihail Eminescu. Dacă nu mai sînt cei de pe timpul poetului, ci alţii tineri, mereu alţii, sădiţi de oameni tineri, ei aduc şi vor aduce într-una amintirea proaspătă a locurilor pe care Eminescu-copil le-a străbătut şi le-a îndrăgit. Paşii noştri, printre aceşti salcîmi şi tei, urmează peste ani paşii celui mai iubit poet. Zeci de ani de-a rîndul — de cînd, departe de satul natal, poetul a închis ochii —, pe drumul dintre Botoşani şi Ipoteşti, şirul călătorilor de toate vîrstele nu s-a mai întrerupt şi, în această continuă trecere neostenită, paşii poetului răsună peste timp în paşii tineri şi iarăşi tineri ai celor care poartă cu mîndrie dragostea de patrie, dragostea de muncă pentru înălţarea ei. Dealurile ipoteştene îţi apar mai frumoase cînd cunoşti versurile poetului. Vrăjite îţi par văile ascunse şi nebănuite care se ivesc dintre aceste dealuri. Dunga pădurilor de pe coamele îndepărtate te face să crezi că te apropii de codri deşi, de basm, codri cum numai în poezia lui Eminescu ai cunoscut. Bătrînii ipoteşteni spun că într-adevăr în jurul satului natal al lui Eminescu ar fi fost altădată asemenea codri... Poetul a cutreierat, tînăr fiind, drumuri lungi, a făcut înconjurul ţării, cunoscîndu-i trecutul, oamenii, munţii şi pădurile. Poate că aceste frumuseţi ale ţării întregi, strînse şi înălţate în toată strălucirea lor în poezia lui Eminescu, i-au făcut să creadă pe bătrînii ipoteşteni că în jurul Ipoteştilor ar fi fost altădată păduri mari şi că din locurile natale trebuie să fi luat codrii neasemuiţi Eminescu pentru a-i aşeza în poezie:

«De treci codri de aramă, de departe vezi albind
Şi-auzi mîndra glăsuire a pădurii de argint...
Mii de fluturi mici albaştri, mii de roiuri de albine
Curg în rîuri sclipitoare peste flori de miere pline...»

Că au fost păduri şi pe dealurile din jurul Ipoteştilor, mărturie stau versurile cu aduceri aminte din copilăria poetului:

«Fiind băiet păduri cutreieram
Şi mă culcam ades lîngă isvor,
Iar braţul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetişor;
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Şi un miros venea adormitor...»

Veţi întîlni, străbătînd drumul dintre Botoşani şi Ipoteşti, versurile de mai sus scrise pe o placă de lemn înălţată la o răspîntie — printre teii şi salcîmii care v-au însoţit călătoria. Această placă e aşezată în aşa fel încît va arăta, la acea răspîntie, încotro trebuie să vă îndreptaţi ca să ajungeţi la Ipoteşti. Mult de mers de aici nu este. Satul poetului, deşi aproape, nu se vede încă şi, dintr-o dată, pitit în razele unor văi ascunse, îţi apar Ipoteştii, cu casele răspîndite pe firele acestor raze care pornesc din culmile mai înalte ale dealurilor din faţă, cu urme de păduri. Se spune că în acele păduri au fost demult izvoare, chiar un lac... Satul e altul, cu totul altul decît cel de pe vremea copilăriei poetului. Ca să vă puteţi imagina ceva din chipul satului din acea vreme, amintiţi-vă aceste versuri scrise de Eminescu în anii cînd se afla departe de locurile natale şi cînd îşi mărturisea, cu multă tristeţe, dorul de a-şi revedea aceste locuri ale copilăriei:

«Aş vrea să văd acuma natala mea vîlcioară,
Scăldată în cristalul pîrîului de-argint,
Să văd, ce eu atîta iubeam odinioară...
Să mai salut o dată colibele din vale...
Aş vrea să am o casă tăcută, mititică,
În valea mea natală ce undula în flori,
Să tot privesc la munte, în sus cum se ridică,
Pierzîndu-şi a sa frunte în negură şi nori.
Să mai privesc o dată cîmpia-nfloritoare,
Ce zilele-mi copile şi albe le-a ţesut,
Ce auzi odată copila-mi murmurare,
Ce jocurile-mi june, zburdarea mi-a văzut...»

Poezia «Sara pe deal» vă va ajuta, apropiindu-vă de Ipoteşti, să înţelegeţi chipul de altădată al satului poetului, cu oameni trişti, întorcîndu-se de la muncă:

«Sara pe deal buciumul sună cu jale...
Şi osteniţi oameni cu coasa-n spinare
Vin de la cîmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechi împle cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca para...»

Ipoteştii cu jocurile copilăriei, cu basmele auzite din bătrîni, cu poveştile pe care şi le închipuia în timpul jocului, în pădure, pe cîmp, stăruie în multe versuri, care mărturisesc voioşia şi imaginaţia bogată din frageda vîrstă a poetului:

«Copii eram noi amîndoi,
Frate-meu şi cu mine,
Din coji de nucă car cu boi
Făceam şi înhămam la el
Cubelci bătrîni cu coarne.

Şi el citea pe Robinson,
Mi-l povestea şi mie;
Eu zideam turnul Vavilon...
Adesea la scăldat mergeam
În ochiul de pădure...

Din lut acolo am zidit,
Din stuful des şi mare,
Cetate mîndră la privit,
Cu turnuri mari de tinichea,
Cu zid împresurată...»

Jocul căpăta frumuseţea şi strălucirea basmului, un mic lac se făcea pe loc o mare, aşa cum, cînd Eminescu, devenind poet, va face, în poezia «Călin», din gîzele care mişună prin codru un popor de nuntaşi veseli, încărcaţi de daruri:

«Trec furnici ducînd în gură de făină marii saci,
Ca să coacă pentru nuntă şi plăcinte şi colaci;
Şi albinele-aduc miere, aduc colb mărunt de aur,
Ca cercei din el să facă cariul, care-i meşter faur.
Iată vine nunta-ntreagă — vornicel e-un grierel,
Îi sar purici înainte cu potcoave de oţel;
În veşmînt de catifele, un bondar rotund în pîntec
Somnoros pe nas ca popii glăsuieşte-ncet un cîntec...»

În curtea părinţilor lui Mihail Eminescu se mai păstrează salcîmi şi tei din vremea copilăriei poetului. Sînt copaci bătrîni, ale căror trunchiuri au crăpat sub greutatea crengilor; inele de oţel le-au fost prinse în jur ca să stea încă în picioare. Casa de azi nu e aceea în care a fost crescut Eminescu de părinţii săi, Gheorghe şi Raluca Eminovici. În anul 1924, casa veche, părintească, a fost dărîmată de nişte moşieri, care voiau să scoată cîştig din vînzarea materialului din care era făcută clădirea. Un număr de 74 de ţărani din părţile Ipoteştilor au protestat atunci împotriva dărîmării, arătînd valoarea de monument pe care o avea casa în care a copilărit şi a revenit adesea cu tinereţea lui cel mai mare poet al poporului nostru. În această casă, copilul-Eminescu citise, printre atîtea cărţi, şi cronici vechi, care-i cultivaseră dragostea pentru trecutul ţării. Versurile acestea sună şi ca o amintire a acelor lecturi sorbite în casa părintească:

«Cînd privesc zilele de-aur a scripturelor romîne,
Mă cufund ca într-o mare de visări dulci şi senine
Şi în jur parcă-mi colindă dulci şi mîndre primăveri,
Sau văd nopţi ce-ntind deasupră-mi oceanele de stele,
Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi cu filomele,
Cu izvoare-ale gîndirii şi cu rîuri de cîntări...»

În curtea casei, sub coroane de salcîmi, se află mormintele celor doi fraţi ai poetului, Iorgu şi Nicolai, şi mormintele părinţilor.

Versurile îndurerate ale poetului din poezia «O, mamă» ne vin în minte cînd păşim pe sub salcîmii din acest colţ al curţii părinteşti:

«O, mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfîntului mormînt
Se scutură salcîmii de toamnă şi de vînt,
Se bat încet din ramuri, îngînă glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu...»

Tei tineri au fost sădiţi în curtea din Ipoteşti, care primeşte acum mii şi mii de vizitatori. Casa căreia îi veţi călca pragul cînd veţi merge la Ipoteşti a fost înălţată după chipul celei vechi, părinteşti. În cele trei camere s-a deschis în anii aceştia un bogat muzeu memorial, în care veţi găsi povestită prin documente, manuscrise, fotografii, hărţi şi tablouri viaţa lui Eminescu. Limpede se vor ivi în faţa ochilor copilăria poetului, tinereţea pe care şi-a cheltuit-o pentru cunoaşterea temeinică a ţării şi a poporului nostru. Uriaşă şi plină de farmec veţi găsi munca lui grea asupra poeziilor în vremile aspre şi nemiloase ale trecutului, suferinţele pe care Mihail Eminescu le-a avut de străbătut şi le-a învins, lăsîndu-ne o comoară artistică de neprecuit. Comoara de poezii care a intrat în tezaurul lumii întregi.

Ipoteştii, satul copilăriei lui Mihail Eminescu, vă aşteaptă să vă dăruiască, prin locurile pline de amintiri şi prin înţeleptele învăţături din muzeul memorial, clipe de neuitat. Cele mai bune urări pentru viitoarea excursie la Ipoteşti...

Casa de la Ipoteşti

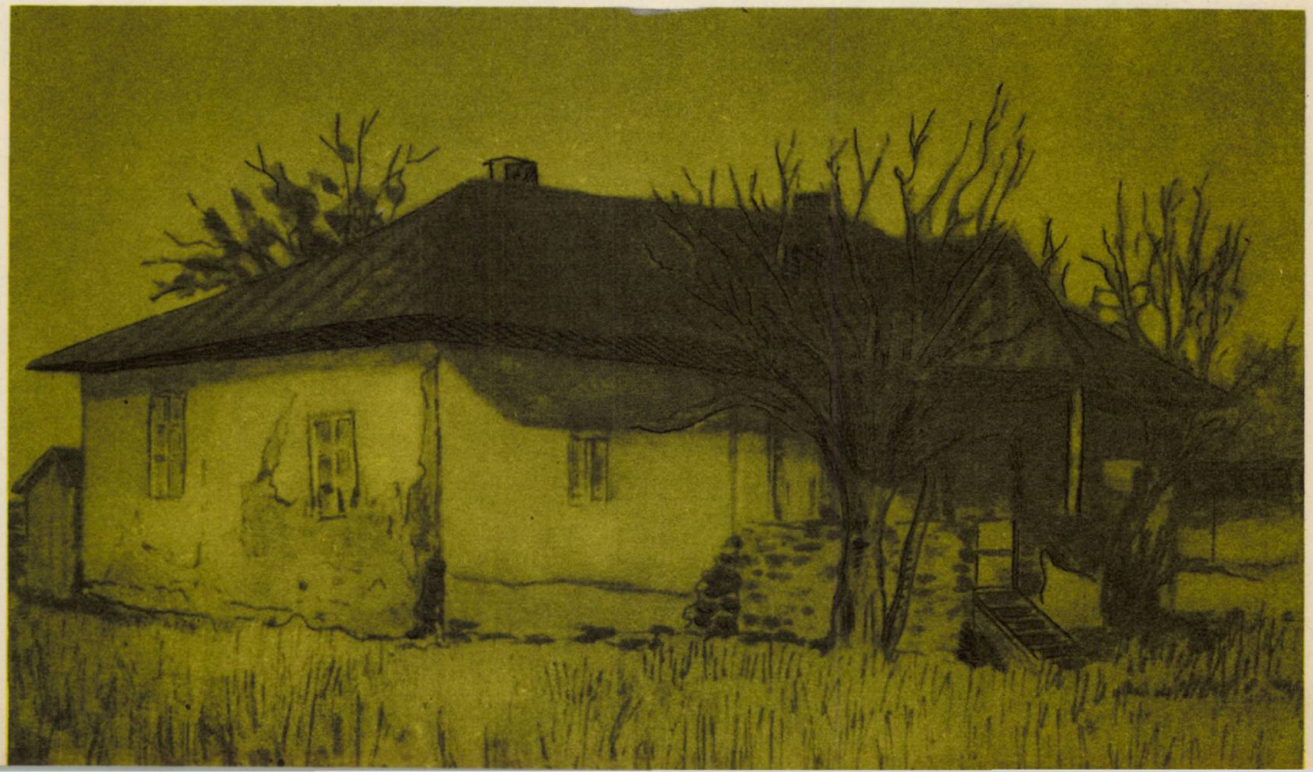

OMAGIU LUCEAFĂRULUI

Mihail Eminescu este personalitatea artistică cea mai complexă, mai profundă şi mai impunătoare din întreaga istorie a literaturii romîne. El este poetul naţional cel mai popular dintre toţi cei care au scris în graiul Mioriţei de la începuturi şi pînă astăzi. S-a născut în nordul ţării la 15 ianuarie 1850, la Ipoteşti, în casa căminarului Gheorghe Eminovici, a copilărit în mijlocul naturii, pe care o va cînta în versurile sale ca nimeni altul, a ascultat din gura moşnegilor sfătoşi «...poveşti şi doine, ghicitori, eresuri»..., a cunoscut florile, gîzele, păsările şi arborii, viaţa, limba şi obiceiurile oamenilor, şi-a umplut sufletul cu ele şi nu prea tîrziu, încă de pe băncile şcolii, le va turna în limba nouă, în versuri nemuritoare. Copilăria i-a fost frumoasă, simplă şi curată. Citea mult, era dornic să cunoască şi cărţile scrise, dar şi marea carte a vieţii şi naturii. La şcoală avu norocul să-l întîlnească pe profesorul Aron Pumnul, un om învăţat şi mare patriot, care prilejuia elevilor lectura cărţilor romîneşti. Din **Lepturariul** acestuia — un fel de antologie, cu texte romîneşti şi prezentări bibliografice — a cunoscut Eminescu creaţia înaintaşilor, pe care avea să-i glorifice cu entuziasm şi sinceră admiraţie în **Epigonii.** Recunoştinţa sa profundă pentru profesorul său care i-a deschis largi orizonturi asupra limbii şi literaturii romîneşti a exprimat-o Eminescu în poezia sa **La moartea lui Aron Pumnul.**

Înainte de a-şi termina liceul, pleacă în calitate de sufleur cu o trupă de teatru prin Transilvania. De această regiune a ţării Eminescu se va ataşa puternic sufleteşte. Aci, în paginile bătrînei reviste **Familia,** a lui Iosif Vulcan, de la Oradea, va avea loc debutul său poetic, publicînd, din anul 1866 pînă în 1869, poezii precum: **De-aş avea, O călărire în zori, Din străinătate, Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Romînie, La o artistă, La Heliade, Junii corupţi** etc. cu numele de Eminescu, pe care i-l dădu gazetarul ardelean. Peregrinînd prin Transilvania, Eminescu îşi notează cu o rară pasiune poezii populare, mai ales poezii lirice, proverbe, ghicitori, expresii rare şi frumoase, care au stat la baza multor creaţii de-ale poetului. Astfel de culegeri şi altele provenite din alte regiuni ale ţării au alcătuit tîrziu după moartea poetului volumul de «Literatură populară». Poetul şi-a continuat studiile la Viena şi la Berlin, avînd profesori străluciţi, muncind mult, cu dăruire şi pasiune rară, însuşindu-şi cunoştinţe temeinice de filozofie, istorie, literatură, filologie etc. La Viena se încheagă prietenia cu un alt scriitor de seamă al poporului nostru: Ion Slavici. A fost o prietenie sinceră şi frumoasă, una dintre prieteniile exemplare din istoria literaturii romîne. Concomitent cu efortul de îmbogăţire a cunoştinţelor, Eminescu scrie mult şi publică puţin în revista **Convorbiri literare.** Se întoarce în ţară, lucrînd ca inspector şcolar, bibliotecar ori gazetar, mai întîi la **Curierul de Iaşi** şi apoi, de prin 1877, la Bucureşti, la ziarul **Timpul.** S-a stins din viaţă la 15 iunie 1889 (adică acum 75 de ani), ros de boală şi de mizerii materiale, sub ochii reci şi nepăsători ai oficialităţilor burghezo-moşiereşti. La moartea lui, Bogdan Petriceicu Haşdeu scria în necrologul publicat în **Revista nouă:** «Eminescu a lăsat multe versuri admirabile; însă meritul lui cel covîrşitor... este acela de a fi introdus în poezia romînească adevărata cugetare... în locul acelei uşoare ciripiri de mai înainte, care era foarte igenică pentru poet şi pentru cititor, scutindu-i deopotrivă, pe unul şi pe celălalt, de orice bătaie de cap şi de orice bătaie de inimă».

Eminescu a trăit puţin, 39 de ani, publicînd în timpul vieţii un singur volum de **Poezii** (1883), dar a lăsat în urma lui o operă imensă, în 15 000 de pagini de manuscris, care, acum, în anii regimului nostru democrat-popular, este valorificată pe deplin în ediţii ştiinţifice, cuprinzînd versuri, proză, culegeri de folclor, traduceri, studii, cronici dramatice etc. Oricine citeşte poeziile lui Eminescu îşi dă seama că autorul lor face parte din acea categorie de scriitori care vin de demult şi de departe, din adîncurile înnegurate ale istoriei unui popor, care au trăit intens prezentul epocii lor, cu umbrele şi luminile lui, proiectînd, cu o forţă genială, clipa trecătoare în nemurire şi veşnicie. Eminescu a evocat în versuri de un fierbinte patriotism, precum acelea din **Scrisoarea a III-a,** trecutul glorios al poporului romîn, cînd oamenii îşi apărau eroic «sărăcia şi nevoile şi neamul», înfrăţiţi cu natura ocrotitoare a patriei. Eminescu a cîntat în poema **Epigonii** «zilele de aur a scripturilor romîne», cu «poeţi ce-au scris o limbă ca un fagure de miere», a ridicat limba poetică romînească pe culmi necunoscute, exprimînd în ea întreaga gamă de sentimente a sufletului uman şi a recreat în culori vii şi armonii perfecte frumuseţile naturii patriei. Pentru oricine l-a citit pe Eminescu, natura patriei a împrumutat ceva din vraja versurilor sale. Freamătul pădurii, murmurul izvoarelor, cîntecul păsărilor, codrul troienit de gînduri care întovărăşesc sensibilitatea umană în versurile marelui poet se răsfrîng în ecouri amplificate cu propria noastră conştiinţă, dau alte perspective cugetării şi sensibilităţii noastre.

Sinteză strălucită a valorilor folclorice, lingvistice şi literare din trecutul nostru, opera eminesciană este totodată un punct înalt de pornire pentru cultura noastră nouă, care se dezvoltă în spiritul celor mai bune tradiţii ale literaturii naţionale şi universale. În anii noştri, poezia lui Eminescu a pătruns adînc în rîndul maselor largi de cititori. Opera lui a fost tipărită în zeci de ediţii şi sute de mii de exemplare. Iată de ce mi se pare de neconceput astăzi un şcolar care să nu aibă în biblioteca lui un volum de Eminescu. În poezia eminesciană ne întîlnim cu teme majore ale umanităţii, întîlnim un vehement protest împotriva asupririi şi exploatării **(Împărat şi proletar),** întîlnim veştejită morala burgheză

(Scrisorile), sîntem cutremurați de înălțimea filozofică la care se dezbat probleme legate de soarta omului de geniu într-o societate coruptă, cum a fost aceea în care a trăit poetul **(Luceafărul).**

Eminescu rămîne ultimul mare romantic din literatura universală și unul dintre cei mai mari poeți ai iubirii. El rămîne veșnic în rîndul celor mai de seamă lirici ai omenirii (pînă acum poeziile sale au fost traduse în mai bine de 20 de limbi ale pămîntului), unul dintre marii poeți în ale căror versuri stăruie întotdeauna un sentiment de solidaritate cu cei mulți, o sete de înalt, de dreptate și de frumos.

I.D. BĂLAN

Pionierii cinstesc memoria marelui nostru poet M. EMINESCU

Ceasul amurgului, cînd zarea se aprinde la asfințit și primele umbre ale înserării coboară peste oraș, are la Iași, în grădina Copoului, un farmec unic. Poate că de aceea s-au gîndit și pionierii clasei a VII-a a Școlii de 8 ani nr. 11 din Iași ca evocarea marelui poet Mihail Eminescu să aibă loc cam la vremea asfințitului. Se plănuise ca la această «seară Eminescu» să participe doar cei dintr-a VII-a. Dar vestea s-a întins în toată școala. Au venit elevi și din alte clase. Cînd freamătul s-a potolit, a început să vorbească cu grai dulce, de moldovean, poetul George Lesnea. Cu adîncă simțire a evocat el acele zile în care Mihail Eminescu își purta pașii pe caldarîmul vechii cetăți moldovene. Cel care din limba vie a poporului a iscat nestemate strălucitoare nutrea o dragoste fierbinte față de copiii oamenilor sărmani. Rapoartele întocmite de Eminescu în vremea în care fusese revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui sînt pline de revoltă împotriva amarnicei stări a învățămîntului de atunci și a totalei lipse de grijă a autorităților burghezo-moșierești pentru școlarizarea copiilor din popor. Cu trăsura, cu carul cu boi sau pur și simplu pe jos, înfruntînd arșița zilelor de vară, praful și băltoacele, ploile sau viscolele iernilor geroase, revizorul școlar este la datorie, inspectează școli, întocmește rapoarte și propune soluții pentru înlăturarea relelor. Într-una din nenumăratele sale călătorii de inspecție, Eminescu arăta că în comuna Șipotele din plasa Bahlui, județul Iași, școlile erau închise de șase luni, pentru că nu aveau lemne și pentru că învățătorul era bolnav. În localul școlii, notarul își făcuse locuința. În vreme ce întregul buget al școlii nu trecea de 1 500 de lei, salariul primarului se ridica la 2 400 de lei anual. Eminescu mai consemnează în rapoartele sale multe asemenea blestemății, atît de obișnuite în acea vreme. Cu totul altă impresie i-a făcut inspecția unei școli din orașul Iași. Este vorba de vestita școliță din Păcurari, în care a funcționat ca învățător bunul său prieten de mai tîrziu, Ion Creangă, și unde a învățat Emil Racoviță, care avea să devină cărturar de seamă, explorator al Polului Sud, întemeietorul științei speologiei. Fosta școliță a lui Creangă se află doar la cîțiva pași de Școala de 8 ani nr. 11.

Prin mintea multora dintre elevi trece un gînd năstrușnic. De i-ar fi fost dat lui Eminescu să vadă școlile noastre mari, luminoase, cu laboratoare și cu tot ceea ce e nevoie pentru o bună învățătură! Poetul George Lesnea citește acum versuri care i-au fost inspirate de vizita făcută la locurile natale ale lui Eminescu. Poezia «Închinare la Ipotești» este o emoționantă evocare a copilăriei Luceafărului poeziei românești. Inimile bat acum cu înfiorare și mulți dintre cei de față și-l închipuie pe Eminescu la vîrsta lor, alergînd prin poiene, îmbătîndu-se de mireasma crudă a ierbii, ascultînd murmurul izvoarelor ori șoaptele de taină ale țăranilor bătrîni care i-au legănat copilăria cu vraja basmelor din vremi străvechi.

În încheiere, pionierii au recitat din poeziile lui Eminescu.

«Seara Eminescu» s-a terminat. Dar cei ce au luat parte la acest omagiu modest îl vor purta mai viu în gînd și în inimă pe marele poet.

Cine-l cunoaște pe Eminescu...

E drept, metronomul lipsește. În rest însă, toate sînt întocmite așa cum se cere la un adevărat concurs. Mai cu seamă atmosfera este în notă. Suporterii, elevi ai clasei a VII-a a Școlii de 8 ani din comuna Grajduri, raionul Iași, își încurajează «favoriții» doar din priviri. Juriul, format din diriginta clasei, instructoarea superioară a unității de pionieri Elena Tănase și instructorul detașamentului Mircea Dumitrache, este foarte sever. Sînt permise aplauzele, doar în cazul răspunsurilor bune.

Elevii s-au pregătit temeinic pentru acest concurs; de un mare sprijin le-a fost excursia organizată în orașul Iași... pe urmele lui Eminescu. Atunci au făcut ei cunoștință cu atîtea și atîtea fapte care păstrează mereu vie amintirea celui mai mare poet al poporului nostru.

Concursul devine pasionant cînd în fața juriului se află două concurente, amîndouă fruntașe pe școală la învățătură, Elena Maftei și Cornelia Aștefanei.

E o adevărată încîntare să-i asculți pe copiii colectiviștilor din comuna Grajduri vorbind cu atîta siguranță și pricepere despre opera care strălucește peste timpuri a lui Mihail Eminescu.

L. ZĂICESCU

UN MATINEU DEOSEBIT

Crainicul păși înainte și cu voce limpede rosti versurile care aveau să vestească sosirea lui Mircea la sultanul Baiazid. Printr-o interesantă dramatizare a «Scrisorii a III-a», pionierii de la Școala de 8 ani nr. 15 din Galați au deschis matineul dedicat lui M. Eminescu.

Clasa a VII-a nu se află la prima experiență de acest fel. Cu cîtva timp înainte, pionierii din această clasă au pregătit și poezia «Luceafărul», cucerind pe drept cuvînt un binemeritat succes.

PE PUPITRU ERA O CARTE...

În dimineața aceea, venind la școală, Dan Andreescu găsi pe pupitru o carte. Era un volum din poeziile lui M. Eminescu, care purta dedicația: «Din partea clasei a VII-a, Școala de 8 ani nr. 56 — București».

Grupa de pionieri îi dăruise volumul pentru că Dan este un mare iubitor al poeziei lui M. Eminescu. Știe pe dinafară sute și sute de versuri. Este o adevărată bucurie să-l auzi recitînd din «Glosa», «Luceafărul», «Călin» sau din «Scrisori».

Ca și Andreescu Dan, întreaga grupă îndrăgește versurile celui care a fost Luceafărul poeziei românești.

PRIETENII POEZIEI

Pionierii din detașamentul clasei a VI-a de la Școala de 8 ani din comuna Vieru, raionul Giurgiu, iubesc mult literatura, și mai ales poeziile. Aproape că nu există pionier din detașament care să nu știe pe dinafară cel puțin 4—5 poezii. De curînd, ei au luat o interesantă hotărîre, care a fost îmbrățișată de întregul detașament: să învețe pînă la 15 iunie, cînd se vor comemora 75 de ani de la moartea lui Mihail Eminescu, cît mai multe din versurile marelui nostru poet. Pentru aceasta, bineînțeles, mai întîi și-au cumpărat cu toții cîte un volum de poezii de Mihail Eminescu, prin care și-au îmbogățit biblioteca personală.

ŢARA MEA CA O GRĂDINĂ

Am urmărit în fiecare număr al revistei tot ce s-a scris la rubrica «Ţara mea ca o grădină» şi ne-am hotărît să ajutăm şi noi ca locurile natale să fie cît mai frumoase.

În Vîrciorova, cît şi în satul Gura Văii, am hotărît să amenajăm parcuri, spaţii verzi, ronduri de flori, alei şi să sădim pomi. De asemenea am amenajat în centrul Vîrciorovei un loc anume pentru programele artistice pe care le vom prezenta în faţa muncitorilor.

CORLAN LENUŢA
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani Vîrciorova, raionul Tr.-Severin

Bucurie pionierească

De la Şcoala de 8 ani din Olăneşti ni se comunică:

«Întreaga noastră unitate participă la înfrumuseţarea oraşului. O dată cu sosirea primăverii, noi, pionierii am sădit flori şi pomi ornamentali în parcurile şi spaţiile verzi ale oraşului. Pentru o cît mai bună îngrijire a acestora, am organizat grupe de cîte 10—12 pionieri care plivesc rondurile şi udă florile în fiecare zi.

Frumuseţea parcurilor şi a peluzelor din băile Olăneşti îţi încîntă privirea.

Poftiţi la noi şi o să vedeţi. Ne bucurăm că şi noi, pionierii, am participat la aceasta».

Victoria—oraşul florilor

Oraşul de la poalele munţilor Făgăraş, Victoria este unul dintre noile oraşe apărute pe harta patriei. I se mai zice şi oraşul florilor pentru că aici sînt foarte multe flori, dar mai ales trandafiri. Locuitorii de aici şi-au numit chiar străzile cu nume de plante: strada trandafirilor, strada salcîmilor...

Plantarea pomilor, îngrijirea florilor au devenit o adevărată tradiţie pentru locuitorii Victoriei, iar la păstrarea acestei tradiţii contribuie şi pionierii. De pildă, ei se ocupă de o porţiune însemnată a străzii principale, unde au grijă de pomi, udă florile, greblează gazonul. Pionierii au amenajat şi un spaţiu verde pentru cei mici, unde aceştia se pot juca în voie.

În Petroşeni—est

Cel mai nou şi mai mare cartier din Valea Jiului, care cuprinde peste 40 de blocuri, se numeşte Petroşeni-est. Aici locuiesc familiile minerilor care lucrează la exploatările carbonifere din Aninoasa şi Dîlja Mare. În centrul cvartalului de blocuri s-a construit o şcoală nouă, cu 26 de clase, în care învaţă peste 1 000 de elevi. Pionierii de aici au aflat la începutul primăverii despre iniţiativa colegilor de pe Calea Griviţei. Fiii minerilor de la Şcoala de 8 ani nr. 4 din Petroşeni-est au hotărît să răspundă fiilor de ceferişti din Capitală... prin fapte.

Azi părculeţul din faţa şcolii, ca şi aleile din cartierul Petroşeni-est sînt îngrijite de copii. Ei au plantat printre blocuri 120 de pomi şi peste 800 de flori.

Un parc al pionierilor

Dacă treci drumul din faţa Şcolii de 8 ani din comuna Tuluceşti, ai să vezi un părculeţ frumos care se află aşezat într-o mică adîncitură. Parcul este al pionierilor. Ei l-au făcut anul trecut, plantînd pe margini pomi. Ca să-l facă mai frumos, anul acesta copiii au pus în straturi petunii, regina nopţii, iar unii pionieri au adus cîteva tufe de trandafiri.

Pionierii din oraşul Roman au înfrumuseţat şoselele care duc spre comunele Horia, Cordun, Cotu-Vameş şi cartierul Bălcescu, sădind 8 000 de puieţi.

La fel cei din Paşcani-Tîrg au amenajat un parc frumos în faţa şcolii, pe care-l îngrijesc cu tragere de inimă.

Pionierii de la Şcoala de 8 ani Bălceşti (Ploieşti) au sădit în livada gospodăriei colective peste 350 de pomi fructiferi (meri, peri, nuci şi caişi).

Răducu Minda, deşi numai în clasa a III-a (Şcoala de 8 ani, comuna Beşenova Nouă, Timişoara), l-a ajutat pe bunicul la aranjarea grădinii din faţa casei şi a sădit 5 pomi.

La Şcoala medie din Mangalia, pionierii din clasa a VII-a au sădit o frumoasă grădină de flori.

În faţa blocului 20 de pe strada 30 Decembrie, Mangalia, pionierii îngrijesc spaţiile verzi. Ei supraveghează ca nimeni să nu rupă florile, să nu le strice.

Gheorghiu Constantin, din clasa a VII-a B, împreună cu Ionescu Virgil, din clasa a V-a, au lucrat piedestalele pentru balcoane pe care au pus ghivece de flori multicolore, dînd astfel un aspect frumos blocului în care locuiesc.

Sterian Vasilica şi Ghineş Sorina din clasa a VI-a A de la Şcoala de 8 ani nr. 5 Constanţa, împreună cu colegii lor din clasa a VII-a, au plantat puieţi de-a lungul străzii pe care locuiesc.

CALENDAR PIONIERESC

Lîngă gazeta de perete a unității a fost pusă o cutie de carton pe care scrie **Ce vom face în vacanță.** Întreaga școală știe de existența ei și nu puțini au fost aceia care și-au arătat în scris sugestiile în legătură cu vacanța. Cutia urmează să fie deschisă de către colectivul de conducere al unității. Pe baza acestor propuneri se va alcătui, încă înainte de încheierea anului școlar, programul de activități pentru vacanța de vară.

Să ne închipuim că a sosit luna iulie. Ne aflăm deci în plină vacanță. Unii dintre noi au plecat la munte sau la mare, alții ne petrecem vacanța în taberele locale raionale sau regionale. Zilele luminoase ale vacanței sînt asemănătoare unui zbor de porumbei albi. Sîntem sănătoși și veseli și nici vorbă de plictiseală, pentru că oriunde ne aflăm, în tabără sau acasă, știm să ne organizăm bine timpul, odihna, distracția.

Te afli în tabără?

Aici sînt pionieri veniți din alte regiuni ale țării. Împrietenește-te cu ei, povestește-le despre satul sau orașul tău, învață-i cîntecele și jocurile pe care le cunoști, vorbește-le despre școala ta, despre colegii tăi.

În tabără nu te izola de ceilalți. Să iei parte cu bucurie la programul de activități. Bucură-te împreună cu toți copiii de aer și soare. Uite cîte activități plăcute se fac în tabără: Excursii, jocuri sportive, serbări în jurul focului de tabără, o vizită la gospodăria colectivă din împrejurimi, o vizită la fabrica din apropierea taberei. Nici în zilele noroase n-ai să te plictisești. Vei citi cărți, vei participa la după-amieze de basm, la concursuri de recitări. Cînd vei pleca în tabără, nu uita să duci cu tine clasorul tău (vei face, desigur, schimb de timbre cu alți filatelișți). Să-ți mai iei un carnețel, în care îți vei nota mai apoi adresele noilor tăi prieteni.

La masă nu fi mofturos, nu te grozăvi, nu încălca regulamentul taberei. Fii vesel, prietenos, sincer și modest. Astfel, copiii pe care-i vei cunoaște în vacanță își vor aminti întotdeauna cu drag de tine.

Uite, unul dintre voi mă întreabă: „Oare eu n-am să mă plictisesc în vacanță?"

De ce crezi asta?

— Păi merg la bunici la țară. Și știi ce mă mai neliniștește? Vor veni acolo și niște puști. Doi verișori de-ai mei mai mici decît mine...

— Eu sînt încredințat că vei petrece o vacanță plăcută, chiar cu această companie de care te îndoiești...

Acolo în sat vei găsi și alți copii cu care te vei împrieteni dacă n-ai să stai cu nasul pe sus, ca un domnișor de la «oraș». Ori tu, sînt sigur, n-ai să faci așa. Te vei juca împreună cu ei, îi vei însoți în pădure, la cules de mure și fragi, vei juca fotbal, vei merge cu ei la gîrlă, te vei scălda, vei face plajă, vei pescui. Cînd ei se vor duce să dea o mînă de ajutor la gospodăria colectivă, sînt sigur că vei merge și tu bucuros. Cu verișorii tăi fii prietenos și înțelegător. Nu uita că atunci cînd erai mic mulți copii mai mari, pionieri, s-au purtat frumos cu tine. De la ei ai învățat cîntece, te-au primit și pe tine la jocurile lor ori ți-au povestit despre cărțile pe care le-au citit, ți-au vorbit despre cravata roșie. Adu-ți aminte cît de bine te simțeai în mijlocul lor și cît de fierbinte doreai să devii pionier și să le fii asemenea.

Sînt printre voi și copii care-și închipuie că în vacanță nu trebuie să faci nimic

Uite, de pildă, un cunoscut al meu, Gheorghiță, se laudă că-n vacanță o să stea de dimineață pînă seara la ștrand, întins pe nisip. «Îmi iau cu mine o carte să citesc. Atît» — se laudă Gheorghiță. «Bine, dar dacă mama te trimite să cumperi pîine sau să zicem un ziar? Dacă te roagă să-i dai vreun ajutor în treburile gospodăriei, ai să răspunzi: **nu pot, sînt în vacanță?** Nu cred, dragul meu...»

Pionierii sînt copii harnici, bucuroși să dea o mînă de ajutor atunci cînd li se cere. N-ai să înțelegi nimic din vacanță dacă vei lenevi toată ziua la soare. Îți recomand să faci cît mai multă mișcare. Să faci sport, să canotezi, să participi la jocuri de apă, să citești, să mergi la cinema, la teatru, să faci excursii, să-ți îmbogățești ierbarul sau colecția de fluturi. Să nu-ți irosești vacanța lenevind. Să fii atent la tot ce se întîmplă în jurul tău și săritor atunci cînd e nevoie. Așa procedează pionierii!

Vacanța, prilej de bucurii

Cîte n-am mai putea vorbi despre vacanță! Vacanta e un prilej de bucurii, de voie bună. În vacanță veți putea să vă îmbogățiți multe din cunoștințele voastre. Vă așteaptă drumurile însorite ale patriei. Veți face cunoștință cu oameni și locuri din patria noastră. Veți aduna folclor, veți învăța cîntece și dansuri specifice satului sau regiunii prin care veți umbla. Fotografii amatori vor lua imagini de la munte și mare, vor fotografia băieți și fete cu care vor face cunoștință în vacanță.

Să fiți inimoși și veseli. Să vă bucurați din plin de aer curat și de soare. Și încă ceva. Oriunde vă veți afla, să țineți legătura cu prietenii și colegii voștri. Să le scrieți scrisori și să le povestiți cum vă petreceți timpul.

Vă urez tuturor o vacanță veselă!

Instructor de pionieri
VICTOR

P.S. *Vă mai atrag atenția că în suplimentul revistei «Cravata roșie» nr. 4 din 1963 veți găsi indicații în legătură cu o spartachiadă, sfaturi pentru drumeții și o zi a cîntecului și a jocului. Veți mai găsi, de asemenea, idei de jocuri și în alte numere ale revistei «Cravata roșie».*

File din copilăria de altădată

Cireș

Oiță Cireș, un băiețaș cu pantaloni scurți, prinși într-o bretea, căruia copiii îi spuneau «Șopîrlă», tocmai imita mersul domnului Viziru — noul lor învățător. Ușa se deschise și băiatul, întors cu spatele, nu văzu cînd domnul Viziru intră. Se simți apucat de breteaua de postav a pantalonului. Nasturele din față în care era încheiată breteaua se rupse și se rostogoli pe dușumea. Domnul Viziru dădu drumul bretelei și își petrecu degetele sub diagonala de piele întinsă peste cămașa verde.

Cînd Oiță se aruncă după nasture, ținîndu-se de nădragi, copiii izbucniră în rîsete. Viziru bătu cu linia în catedră, cerînd liniște.

Domnul Viziru, fiul primarului din comună, îl înlocuia de cîteva zile pe învățătorul lor, care fusese scos din învățămînt. Tot satul știa că pe vremuri primarul își trimisese odrasla la liceu. Ceea ce le ascunsese însă primarul era că fiul său îi furase o sumă mare de bani de acasă, se înhăitase cu niște derbedei și întrerupsese și învățatura.

Mai apoi fiul risipitor se întoarse în sat, țanțos, îmbrăcat în cămașă verde, încins cu diagonală de piele, de care atîrna un pistol. Primarul era mîndru că fiul său devenise legionar. Dar pentru că fiul tăia frunză la cîini, așteptînd ordin să fie chemat la oraș, primarul îi făcu un loc la școală.

La prima vedere, domnul Viziru era îngăduitor cu copiii. Îi scotea la tablă, îi punea să spună lecția, iar el se întorcea cu spatele și privea pe fereastră. Își amintea cu plăcere de cîteva mîrșăvii la care participase: împreună cu confrații lui devastase cîteva clădiri din oraș în care se presupunea că se ascundeau comuniști. În acele clădiri fusese răscolit totul și pentru că nu găsiseră nimic bătuseră la sînge pe toți locatarii. În urma acestor isprăvi, doi bătrîni și o femeie au fost transportați la spital.

«Am avut de lucru nu glumă! își amintea Viziru. Nu mai vine ordinul să plec, să nu-i mai văd pe sărăntocii ăștia!»

Copiii urmăreau cu privirea cum își răsucea nervos diagonala de piele.

— Dacă mi-ar da mie cureaua, aș lega tocmai bine cîinele cu ea! spuse Oiță. Să mai stea și pe acasă, că pleacă mereu. De flămînd... Dar cureaua face parte din uniforma domnului Viziru. Nu cred să ne-o dea.

Oiță îndrăznise să se gîndească la asta pentru că domnul Viziru mai făcuse niște cadouri copiilor: o cretă, un pieptene și un pumn de capsule de la cartușele trase de domnul Viziru cine știe pe unde...

Mitu-lunganul, care a prins pe deasupra capetelor celorlați bucata de cretă pe care le-a aruncat-o de la catedră domnul Viziru, a mers acasă și a scris cu ea pe ușă: Noi am pus-o de mămăligă: am terminat mălaiul!

Domnul Viziru, care tocmai trecea cu tatăl său de la primărie, s-a oprit în drum, a citit și ieri domnul Viziru nu le-a mai dăruit nimic. Acum continua să privească pe fereastră cum gospodarul din fața școlii bătea niște țăruși de gard. Era captivat parcă de acele lovituri pe care le primeau țărușii pentru a fi înfundați în pămînt. La fiecare pocnitură, geamurile zumzîiau scurt, iar domnul Viziru se lăsa cînd pe călcîie, cînd pe vîrfuri, în ritmul loviturilor.

Sună clopoțelul și copiii se bulucira să iasă din bănci, trecîndu-și băierile trăistuțelor pe după cap.

Domnul Viziru se întoarse, trezit la realitate, și-și opri privirea pe elevul de la tablă, care aștepta. Mînecile copilului erau albe de cretă, de cît șterse tabla de la începutul orei. Fața și nasul îi erau, de asemenea, albe de praf de cretă. Puse palma plictisit pe capul copilului și cînd acesta se făcu mai mic, ca și cum ar fi intrat puțin în pămînt (întocmai ca țărușii aceia de gard pe care gospodarul îi lovea cu maiul), domnul Viziru se amuză. Fulgerat de o idee, lovi cu palma în creștetul copilului. Acesta se lăsă pe vine și, țîșnind, fugi la locul lui, în bancă. Atunci îi veni domnului Viziru poftă să bată. Cuprinse clasa dintr-o singură privire — capetele acelea descoperite, în ochii lui, deveniseră niște capete de țăruși ce așteptau să fie bătuți.

Se gîndi la un pretext. Se căută prin buzunare și degetele sale se împiedicară de creionul de la buzunarul de sus al hainei. Îl scoase și-l examină pe îndelete: la un capăt avea mină roșie, la celălalt capăt mină albastră. N-ar fi vrut să se lipsească de el. De altfel, sigur pe planul pe care și-l făcuse, creionul acesta nici n-avea să părăsească buzunarul său! Urmări clasa și se prefăcu că îl aruncă. În clipa aceea, copiii ridicară brațele lor subțiri și crude deasupra capetelor, ca să-l prindă. Domnul Viziru coborî brațul, mulțumit de interesul pe care îl arătau copiii pentru creionul lui.

— Cine vrea acest creion să vină aici! spuse el. Nu, nu toți odată. Îl va obține cel care va rezista la treizeci de palme!

În clipa aceea copiii se retraseră dezamăgiți: treizeci de palme, auzi?

— Hai, spuse domnul Viziru. N-are nimeni curaj? Nu-l vrea nimeni? Și arătă demonstrativ creionul, ca o momeală: «La un capăt e roșu, la celălalt capăt albastru! Se poate desena cu el, cum ai folosi vopsele».

Mitu-lunganul, care primise și capătul de cretă cu trei zile în urmă, veni în față.

Domnul Viziru îl luă prin surprindere: îi repezi o palmă, și cînd Mitu se clătină îi trase a doua palmă, pe partea cealaltă a obrazului.

— Aoleuu, mumă, care m-ai făcut! se strîmbă Mitu, răsucindu-se pe călcîie de usturime, și fugi. Nu mai vreau! strigă el, ajuns în fundul clasei, ținîndu-și între palme obrajii, care îi ardeau. Nu, nu mai vreau. Mi-ajunge. Treacă altul!

Domnul Viziru fu mulțumit de cum

a murit în floare

AL. POPESCU

începuse. Surîse.

— Cine mai vrea creionul? întrebă el.

Se părea că nimeni nu mai îndrăzneşte. Fu cîteva momente de ezitare generală, apoi se auzi un glas:

— Eu.

Toţi se întoarseră spre Gîţă al lui Şfichi, care îşi făcea loc.

— Tu, mă? rîseră cîţiva. Pătania cu Mitu-lunganul, care nu rezistase decît la două palme, şi curajul ăstuia micuţ, care abia de îi ajungea cu capul pînă la centură domnului Viziru, îi amuza. «Ăsta dă cu nasul de podea de la prima palmă!»

Gîţă rezistă, «bărbăteşte», pînă la şase palme. Dar atunci a ridicat mîna cu două degete în semn de rugă, cu genunchii strîns lipiţi:

— Domn' profesor, daţi-mi voie pînă afară...

Oiţă Cireş, «Şopîrlă», stătea în rîndul doi de bănci şi nu-şi dezlipise o clipă ochii de pe chipul colegului său. «N-a rezistat, îşi spuse el. Dar eu trebuie să rezist, să-i iau creionul!»

Niciodată n-a avut un creion ca acesta cu roşu şi cu albastru!

Între timp, în faţa domnului Viziru luă loc un alt copil; scutura capul după fiecare palmă primită.

— Trec eu! spuse Oiţă, cînd şi acesta căzu.

Domnul Viziru îl măsură cîteva clipe: «Pe sfrijitul ăsta îl dau gata din cîteva palme!» Îl recunoscuse şi într-o fracţiune de secundă revăzu scena de la începutul orei, cînd a intrat în clasă şi l-a surprins pe băieţaş imitîndu-l.

— Taică-tu mai trăieşte? întrebă domnul Viziru, mergînd şi lipindu-şi palmele pe sticla ferestrei, pentru a şi le răcori. Ştia, încă înainte să plece la liceu, că tatăl băiatului mereu era chemat la postul de jandarmi şi bătut pentru nesupunere.

— L-au omorît, spuse Oiţă. Şi mama la fel a murit.

Domnul Viziru îşi mută palmele; sticla rămase aburită pe locul unde şi le ţinuse. Stărui o clipă cu ochii pe copil, după care şi-i mută.

— Şi eşti, cum s-ar spune, orfan?

Spuse aceste cuvinte într-un fel dispreţuitor, fără să-şi ia privirea de la fereastră. (Gospodarul acela bătuse un şir întreg de ţăruşi la gard.) Se întoarse şi surîse, numărînd în gînd cîţi copii bătuse şi el — căci ideea şi pofta de bătaie de aici îi veniseră, de la bătutul ţăruşilor!

— Cîţi copii? rosti el, trădîndu-şi gîndurile (de fapt, cîţi copii bătuse pînă acum?).

— Mai am două surori, spuse Oiţă, crezînd că pe el îl întreabă.

— Ele te cresc?

— Eu le cresc! Maria are cinci ani şi Tiţa trei. După şcoală merg de îngrijesc de porcii domnului Vasiliu — şi ce-mi dă de mîncare duc şi acasă!

— Mda..., spuse domnul Viziru, dezlipindu-şi palmele de pe sticla rece a ferestrei, şi-şi îndreptă diagonala din piele de pe piept. Şi vrei să fie al tău acest creion colorat! mai spuse domnul Viziru. Ce vrei să faci cu el?

— Am să-l duc acasă; una din surori are să deseneze cu capătul albastru un lac... peştişori, şi cealaltă, Tiţa, are să deseneze cu creionul roşu: o grămăjoară de lemne, şi are să li se pară că aprind focul în sobă, pentru mîncare. Trebuie să-l cîştig!...

«Trebuie!» Domnul Viziru îi repezi, pe neaşteptate, o palmă, care îi acoperi tot obrazul: «Trebuie!» contraatacă cu cealaltă, puternic, ca să-l zdruncine şi să-l facă să renunţe. «Îţi mai trebuie?» După cum s-ar fi aşteptat, Oiţă trebuia să fie pe undeva pe jos. Băiatul însă stătea drept, tot în acel loc, dîrz.

— Ţii, mă? (după tonul înciudat, domnul Viziru ar fi vrut să spună: mă înfrunţi, mă?) Ţii?

— Da.

Domnul Viziru intui, după cum era băiatul de îndîrjit, deşi cel mai sfrijit dintre toţi, că aici nu e vorba de rezistenţă fizică, cît de o hotărîre de a rezista, şi că nu-l va putea doborî din primele lovituri. De aceea o luă metodic. Îşi luă o anumită distanţă. Şi, folosind un truc că îl loveşte din dreapta (Oiţă îşi trase puţin faţa, înclinînd capul pe umăr), îl lovi din stînga, puternic: «Trebuie!».

Apoi încă o palmă, şi încă una, repede, pentru a nu-i da răgazul necesar să-şi revină, înainte de a-l năuci de cap. După aceea domnul Viziru îşi lăsă braţul în jos, atît cît băiatul se afla în balans.

Oiţă vedea băncile clasei venind pînă la picioarele lui, apoi retrăgîndu-se repede, ca un val. Pomii din curte priveau pe fereastră, întrebînd ce se întîmplă aici. De ce bateţi copilul? Cocoşul de tablă de pe acoperişul casei vecinului se întorcea cu coada într-o parte şi alta...

Urmară alte palme, date una după alta, cu sete.

Oiţă simţi un val cald care îi urcă pînă în gît; pe ochii săi se lăsă un fel de ceaţă. În clipa aceea i se păru că copacul din faţa ferestrelor înflorise, apoi că tot atunci copacul acoperit de promoroacă stătea lipit de sticla ferestrei, întunecînd încăperea. Ochii îi rămaseră ficşi pe această din urmă imagine. Inima îi bătu de cîteva ori repezit, apoi o înecă, parcă, un fel de nămol călduţ. Copilul nu mai simţea nimic.

Domnul Viziru continua să-l lovească.

— Douăzeci şi două! strigară copiii, care ţineau disperaţi numărătoarea. Douăzeci şi trei!

«Oiţă nu rezistă mai mult — spuse unul, observînd o schimbare. Nu mai poate să se ţină pe picioare!» Într-adevăr, copilul nu mai avea controlul echilibrului. Dacă palmele domnului Viziru n-ar fi urmat cu regularitate cînd dintr-o parte, cînd de cealaltă, Oiţă s-ar fi prăbuşit. Totuşi, domnul Viziru presimţi parcă o înfrîngere şi deveni şi mai furios. Nu voia nici în ruptul capului să se recunoască învins de acest copil sfrijit şi obraznic. Loviturile sale deveniseră şi mai grele.

— Douăzeci şi şase!

Vecinul de bancă al lui Oiţă tropăi din picioare de bucurie: «Uite că ţine, mă!».

— Douăzeci şi şapte...

Palmele deveneau din ce în ce mai rare. Se vedea că şi domnul Viziru ostenise.

— Douăzeci şi opt...

— Mai sînt două. Hai «Şopîrlă»! strigau băieţii, Hai Oiţă!

— Douăzeci şi nouă!

— Treizeci. Ura-a-a!!

Domnul Viziru, trezit de acest strigăt de triumf al copiilor, se opri. Braţul adus la jumătatea distanţei îl lăsă în jos. Clasa întreagă sări buluc să-l îmbrăţişeze pe învingător.

— Bravo!

— Bravo!

— Măi «Şopîrlă» mică, măi!

Cu un gest sever, domnu Viziru nu le îngădui însă să se apropie, să-l ia pe braţe. Îl contraria faptul că n-a putut să doboare pe acest copil firav. Ridică braţul pentru a-l mai lovi o dată în creştetul capului. Întreaga clasă fremătă, indignată. Mascînd gestul, domnul Viziru duse mîna la buzunarul de sus şi scoase creionul.

— Ia-l. E al tău! spuse împungînd înainte cu creionul. Iaţi-l, spuneai că vrei să-l duci surorilor tale, acasă!

Puse mîna pe Oiţă; faţa copilului era vînătă, înghеţată, pic de sînge nu mai avea în obraji. Îl zgîlţîi: Mă! mă, băiete! Copilul se prăbuşi la pămînt, ca un trunchi tînăr, retezat.

O hemoragie internă înăbuşise viaţa din acel trup firav în etate de nouă ani.

A fi pionier

Profesorii, părinţii, cunoscuţii văd azi, tinere pionier, cum, încetul cu încetul, devii nu numai adult — căci nu e doar o creştere în centimetri —, ci mult mai mult, exact ceea ce te-ai şi legat să devii primind cravata roşie: un CETĂŢEAN demn al patriei noastre.

Ca să te ridici pînă la acest înalt titlu, ţi se cere să fii mereu în primele rînduri cînd este vorba de comportarea ta, în toate împrejurările.

Poate te miră titlul care urmează. Citeşte cu atenţie şi vei înţelege.

Cele 5 simţuri

Văzul, de pildă? Întocmai. Nu mă gîndesc la cel pe care îl posedă orice fiinţă, ci la acela propriu unui pionier, unui viitor cetăţean, unui om înaintat.

Nu-mi prezentaţi, aşadar, fişa de la oculist. Ştiu, faţă de mulţi dintre voi, Ochilă însuşi ar avea nevoie de ochelari cu dioptrii. Cunosc miraculoasa sănătate a ochiului vostru, lupă şi telescop în acelaşi timp, şi că nimic nu vă scapă din tot ce mişcă sub cupola orizonturilor... Ei, bine, după părerea mea, tocmai acest desăvîrşit organ va trebui... desăvîrşit. În aşa fel încît să înregistreze nu numai contururi, lucruri, fapte, dar şi semnificaţii, valori, în aşa fel încît nu numai să vadă, dar să şi vegheze. Acest fel de a vedea «bate» şi cel mai sensibil aparat foto, căci sensibilitatea nu e a unei pelicule, iar «developarea» se face nu în nişte soluţii, ci în conştiinţa voastră. Tocmai despre acest ochi al conştiinţei stăm noi acum de vorbă. El observă, fără să se facă observat, zeci de gesturi şi atitudini izvorîte din grija mereu trează pentru onoarea voastră, pentru bunul mers al treburilor din şcoală, cartier, oraş...

Dar, din păcate, la unii dintre voi se constată, nu o dată, o ciudată miopie...

Sînt sigur, nu v-aţi împăca niciodată cu o orbire care v-ar face să vedeţi doar la un metru în jurul vostru sau să vă vedeţi doar propria persoană. Aţi alerga de îndată, atît cît aţi putea de repede, la oculist. E sigur.

Şi atunci de ce nu vă deranjează cîteodată o orbire asemenea celei de mai jos...

Am fost martorul unei începeţoşări a văzului care a durat cîteva săptămîni şi — mai grav, aproape de necrezut — a atins aproape o clasă întreagă. Să vedeţi... Elevul M. pleca la şcoală, dar nu ajungea. Sau ajungea, dar pleca. Era unul dintre acei hoinari care la 13 ani se mai ghida după jocul primei copilării: «Hai la groapa cu furnici, ba-i aici, ba nu-i aici». Mai ales după refren se ghida. Nu elev, ci fulg de păpădie capricios şi nestatornic. La 11 ani a rămas repetent din lipsă de... frecvenţă. La 12 ani îl aducea mama lui pînă la poarta şcolii. N-avea de unde şti, sărmana, că între poarta şcolii şi uşa clasei, pentru odrasla ei, mai sînt şi alte drumuri laterale. A aflat-o după ce «puiul mamii» i-a adus acasă «bucuria» repetenţiei. Cînd l-am cunoscut, M. avea, aşadar, 13 ani, iar mama îl aducea la şcoală — dar ce zic eu? —, îl aducea pînă *în clasă,* apoi se posta la uşă, ca o santinelă. Şi nu se mişca de acolo 5 ore! Pe culoar, în picioare... obosită, nedormită, deznădăjduită... Păzea şcolaritatea fiului la uşa clasei! Şi în spatele uşii se aflau 35 de băieţi şi fete, 35, sănătoşi şi vioi, 35 de colegi! Treceau în recreaţii pe lîngă femeie, o salutau, răspundeau politicoşi la întrebări, îi aduceau la cunoştinţă una, alta... Martori. Punct. Cîteva săptămîni femeia a făcut acest penibil planton în ochii întregii clase. Cum era posibil aşa ceva? Simplu: un defect de vedere. Punct. Cînd copiilor din această clasă li s-a atras atenţia (subliniez, *li s-a atras atenţia*) au pus capul în pămînt, sincer uimiţi. Îşi recunoşteau orbirea ca pe ceva neînchipuit de grav şi totodată de neînţeles. «Cum a fost cu putinţă?» — se întreba fiecare şi, răspunzînd, descopereau cu uimire că văd prost, defectuos, că nu ştiu să vadă, că nu au exerciţiul vederii pionireşti. Exerciţiul acelei vederi care înţelege, care pătrunde radiografic în miezul faptelor, care dezvăluie şi limpezeşte sensul fiecărei întîmplări.

A devenit ceva normal ca în cazul cînd X îşi copiază public — adică sub ochii tuturor — temele pionierii să reacţioneze pe loc, dovedind că nu suferă de o începeţoşare a vederii! E clar, ei ştiu să vadă.

La fel în cazul cînd, înainte de a aştepta intrarea profesorului (stînd în bănci liniştiţi), deodată cineva a văzut că elevul de serviciu a uitat tabla neştearsă, că n-a adus creta sau buretele, că exact lîngă catedră a lăsat un cocean de măr şi că pe cristalul mesei se răsfaţă prăful. Atunci se simt ochii voştri ce-l fac să pălească de invidie chiar pe Ochilă! Doar într-o clasă sînt 30—35 de perechi de ochi. Aproape cît ai mitologicului Argus. Şi atunci? Vedeţi? Dacă n-ar fi fost acel pionier vigilent, era gata ca elevul de serviciu să vă facă de ruşine.

Dar să ieşim şi în recreaţie... Se ştie că la lumina soarelui vederea e mai ascuţită. Şi ce vedem? Iată, un «acrobat» încercîndu-şi îndemînarea sa şi soliditatea burlanului pentru a se căţăra pînă la

etaj. Dar văzul pionierilor e ager. Ei nu admit o astfel de acrobație greu de înțeles. Ei știu că micuțul «alpinist» e de compătimit, nu de admirat.

Ați văzut, la orice abatere de la normele pionierești, purtătorii cravatei roșii «atrag atenția»!

Ajunși aici, ni se impune însă o întrebare: de ce ca să faci o treabă bună e nevoie ca mai întîi cineva să-ți «atragă atenția»? De ce aceste semnale din afară? Lipsește ceva unui PIONIER, oricărui pionier, pentru a-și atrage el însuși atenția? Cred că nimic. Ochiul? Nu. În unele cazuri, doar exercițiul privirii cetățenești, de autocontrol. Acel exercițiu pe care orice pionier l-a făcut în vederea primirii cravatei roșii, pe care l-a întărit prin legămîntul angajamentului solemn, pe care i-l impune și i-l reamintește ceas de ceas purpura cravatei.

Sînt și alte trepte

Așadar, a vedea pionierește înseamnă a discerne, a cîntări, a vedea nu numai fapte. Urmează apoi o nouă treaptă: ATITUDINEA. Nu e suficient să vedem, să ne frămîntăm și să încredințăm apoi această frămîntare jurnalului personal sau unui prieten.

Frumusețea vieții pionierești constă, printre altele, tocmai în faptul că sînteți mereu gata să ajutați, să fiți de folos acolo unde este nevoie.

Există un nod al cravatei roșii pe care nu-l dezlegi niciodată, în nici o împrejurare. Acesta este angajamentul tău solemn. Ți-l reamintești: «Să fiu dîrz, cinstit și curajos... să devin un cetățean demn al patriei mele...» Și nu ai dreptul să-l sărăcești, dimpotrivă. El trebuie confirmat întru totul și, pe măsura trecerii timpului, pe măsura maturizării tale, îmbogățit. Aceasta înseamnă că vei deveni mai sensibil decît un seismograf la tot ce te înconjură, dar totodată că vei lua neapărat poziție, vei face să se simtă prezența ta de pionier cu CONSECVENȚĂ ȘI TENACITATE.

Este ceea ce și faceți cei mai mulți, ceea ce tindeți să faceți toți. De aici acel fior de mîndrie și încredere a oricui vă privește, care înainte de a vă deslușî chipul vede jarul cravatelor și știe că sînteți pionieri.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

ÎNVĂȚĂTORUL

(Urmare din pag. 3)

cunosc mlădierea și frăgezimea vîntului. Locuind într-o cameră a școlii, de multe ori lecțiile de geografie, de pildă, le-am predat stînd alături de copii pe balustrada balconului. Drumul Dunării (de aici, de sus, în mai toate zilele anului presimți curgerea ei răcoroasă) l-am urmărit împreună și pe hartă, dar și cu ochii închipuirii. Sîntem în vestitul, odinioară, cîmp al rostogolirii ciulinilor... Povestea lui 1907, făurită nouă de Panait Istrati, le-am povestit-o într-o toamnă, colo devale, unde acum, vezi, e tabăra tractoarelor, în săptămînile cînd vîntul frînge cu trosnet buruienile...

Omul trebuie să fie, toată viața, cu ochiul deschis asupra lumii. Dacă pleoapa cuiva se îngreunează și se moleșește, de vină, pe undeva, e și învățătorul. Încerc să-i fac pe copiii mei să dorească necontenit să învețe și să cunoască. Și să vadă și să înțeleagă. Și să iubească oamenii.

Am să-ți povestesc o întîmplare. În «Satul nou», apa se scoate de la mari adîncimi. Nici un rîu prin împrejurimi. Doar grîu, talazuri nesfîrșite de grîu, o mare de pămînt de grîu — în cîntecele de aici, dorul și chemările lui, tot de grîu se leagă — și o vînă de apă, undeva în dedesubtul ierburilor. Ca să-i fac pe elevi să înțeleagă și să rețină drumul apelor de la noi din țară, am desenat pe pămînt, săpînd șănțulețe, o hartă (întindere de zece pași pe zece) și am fixat, trăgînd cu săpăliga, cursul fiecărui rîu.

Și oricare băiat sau fată a trebuit, turnînd o șuviță de apă cu cana, să cunoască albia unui rîu de la izvor pînă la vărsare (ajunși la Dunăre, mulți dintre ei au lansat la apă corăbii de hîrtie). După lecție, fără știrea mea, copiii au împrejmuit locul cu îngrădituri din nuiele de plop, două fete, frămîntînd lut, au înălțat lanțuri de munți, iar cineva a răsădit, în pășunea unde se cuprinde cîmpia Brăilei, un rizom de «rodul pămîntului» — o plantă care, potrivit unei credințe vechi, arată la începutul primăverii cît de mănos va fi anul. Ploile au stricat dîrele făcute cu hîrletul, îngrăditura a rămas-și-a rămas și rodul pămîntului...

Vara, copiii — fii de tractoriști și agronomi — merg, împreună cu mine, acolo unde părinții lor lucrează și prezintă, urcați pe o platformă de camion, programe artistice. Acum, la noi, e marea sărbătoare a grîului, cîntecul lui de împlinire — și cîntecul omului se adaugă acestei revărsări de aur firesc, simplu, tulburător.

În cîmpie zările cheamă. Taina înscrisă în ele, plină de nostalgie, cheamă inima și mintea să le cunoască. În fiecare vară pornesc cu copiii și străbatem depărtările. Plecînd, ducem în noi, strălucitori, mirosul pătrunzător al cîmpiei, fîlfîitul de vis al zborului de dropii și aducem din locurile de popas fie vuietul mării la Constanța, fie armonia de linii, culori și beton de la Onești, fie mirosul de rășină al munților...»

.....

Învățătorul din «Satul nou»... și toți ceilalți care, asemenea lui, pun în fiecare zi un strop de lumină și înțelegere în sufletul fiecărui copil poartă în inimă o flacără curată de poem. Copii fiind, cu coatele și genunchii zdreliți de scoarța copacilor prin care căutăm ouă de pasăre, îi iubim cu adîncă recunoștință. Peste ani, printre umbrele vișinilor dulci și pierite năluci îi descoperim ca pe cei mai buni prieteni la poarta amintirii — și-i iubim îndoit mai mult.

FĂNUȘ NEAGU

ŞI-A FĂCUT DATORIA

IRIMIE STRĂUT

Istin Popa stătea de şase ore aici, sub funicularul care aduce minereul la oţelărie.

Frigul şi o ceaţă uşoară începuseră să-l cuprindă în braţele lor reci, zgribulindu-l. Îl ţinea treaz doar gîndul că la ora asta veghează la fel sute şi mii de alţi tovarăşi comunişti în uzinele şi fabricile de curînd naţionalizate, la gurile de mină, lîngă furnale şi oţelării. Ţăcănitul monoton al corfelor funicularului îl auzea ca prin vată, venind de undeva de departe. Cupele negre, pline cu minereu pentru furnale, le vedea coborînd regulat de după dealul din faţă, dincolo de care se aflau minele. Treceau apoi urcînd lin, ca nişte ciudate păsări mari, pe firul de oţel al funicularului care făcea legătura minelor cu oţelăria.

A mai trecut o noapte...

Curînd are să vină şi schimbul lui. Cine o fi oare? Tot vreun oţelar? Sau poate vreun furnalist? Data trecută i-a fost om în loc un prim-topitor de la uzină. Nici nu ştia cum îl cheamă. L-a lăsat să se apropie numai după ce l-a pus să repete parola.

Dar ce e asta?! Sau i s-a năzărit?

Printre fagii păduricii alăturate i se păru că zăreşte cîteva mogîldeţe. Ba nu, e numai una. Un om! Ce gînduri o fi nutrind de se fereşte să se arate?!

Oricît scrută prin ceaţa prelinsă la suprafaţa pămîntului în valuri din ce în ce mai dese, nu mai desluşi însă nimic. Dar, ia!

Omul de pază îşi ciuli iarăşi urechile. Parcă a auzit din nou ceva dinspre pădure: un zvon de glasuri, nişte şoapte. Tot e bună şi ceaţa la ceva; prin ea orice sunet răzbate mai clar. Auzi? Iar. Nu-i zgomot obişnuit. Toată noaptea topitorul de oţel, deprins să asculte răsuflarea de foc a cuptoarelor, a reuşit să se familiarizeze şi cu glasurile tainice din jur, le cunoaşte foşnetul, şuşotitul, clipocitul, ţîrîitul...

Zvonurile suspecte au amuţit, dar comunistul a auzit bine.

Orice oboseală l-a părăsit. Cu ochii sclipind, încordat, îşi încleştă palma pe patul armei. singurul său tovarăş în pustietatea din jur.

— Cine e acolo? tună glasul său.

Iarăşi un şuşotit, un fîşîit de frunze, o trosnitură de crăci uscate, apoi nişte paşi. Îşi ţăcăni piedica la puşcă:

— Cine-i acolo? Stai, nu te apropia!

Cineva mormăi cu o voce egală, cunoscută parcă, vrînd să pară glumeţ:

— Ce dracu, Istine, nu mă cunoşti? Sînt eu, Resiga. Vin să te înlocuiesc.

Istin Popa strînse mai tare mîna pe armă. Era pregătit. Arc.

— Stai! Parola!

— Ce parolă?

— Încă un pas fără parolă şi-ţi trimit un glonţ în scăfîrlie!

Individul începu să rîdă cu hohote şi ieşi complet din ceaţă.

— Ei na! Iată că mă apropii de tine şi fără parolă! De ce nu-mi găureşti scăfîrlia? Haide, trage!

O clipă oţelarul ezită, recunoscînd în cel care vorbea pe un om de la furnalul B, jumătate ţăran, jumătate muncitor, de curînd venit la uzină. «E un slugoi de-al patronilor» — îşi zise şi, fără să mai cumpănească, înălţă puşca:

— Nu te apropia de funicular! Trag!

Dar nu mai apucă. Cineva îi smulse pe nesimţite pe la spate puşca şi, în acelaşi timp, îl izbi cu ceva greu în moalele capului. Ultima imagine care o mai văzu înainte de a se prăbuşi spre pămînt fu rînjetul batjocoritor al omului-doi din faţa lui, propunînd celui care-l lovise:

— Să-l aruncăm în rîpă...

— Lasă-l! N-avem timp să-l tîrîm pînă acolo... Şi aşa nu scapă el teafăr!

..Cînd se deşteptă, Istin Popa îşi simţi degetele la mîini şi la picioare amorţite, iar în moalele capului îl săgeta ascuţit durerea. Îşi aminti cu repeziciune tot ce se întîmplase. Vru să se ridice; nu izbuti nici să se mişte. Geamătul care-l scoase i se opri într-o cîrpă murdară, care îi înfunda gura. Un căluş! Abia atunci înţelese că e legat de piciorul caprei funicularului, fără putinţă de a scoate o vorbă.

Ridicînd ochii, văzu că vagonetele aeriene pline cu minereu zboară şi acum la fel ca şi înainte prin aer. Pe o corfă albastră umplută vîrf reuşi chiar să desluşească scrisă cu var lozinca atît de cunoscută: «Trăiască 11 iunie, ziua naţionalizării!» «Deci n-au izbutit să strice funicularul».

Primul simţămînt care îl încercă fu bucuria. Apoi în ochi i se citi nedumerirea: dacă n-au distrus funicularul, de ce m-au atacat? De ce m-au legat aici?

«Of, pfu, cîh!» Încerca să-şi împingă cu limba căluşul din gură. Scăpînd de el, va putea să-şi vestească tovarăşii de primejdie.

Trudă zadarnică. Căluşul era bine strîns. Printre icnetele care îi umflau pieptul tăiat de frînghii, omul desluşi un zgomot metalic, ca de ceasornic, undeva la picioare.

Aplecîndu-şi capul, păli.

«Ticăloşii! Nu m-au azvîrlit în rîpă, dar mi-au pregătit altă moarte. Şi o dată cu mine şi funicularului...»

Oţelarul nu-şi mai putea dezlipi ochii de la picioare, ca hipnotizat. De jos îl pîndea însăşi moartea. E o mină magnetică germană, bine pusă la punct. «Peste 28 de minute, adică nu, peste 27 de minute şi 43 de secunde, bomba mă va arunca în aer o dată cu pilonii de fier ai caprei funicularului...»

Cîteva clipe se zbătu în neştire, la întîmplare, vrînd să se smulgă mai repede din legăturile care îi intrau adînc în carne. Durerea, încetul cu încetul, îl calmă, făcîndu-l să privească bărbăteşte situaţia. Aplecîndu-şi fruntea, îşi stăpîni un fior, mişcînd mai calm limba în dosul căluşului.

Se luptă aşa, încordat, cu încăpăţînare, pe muteşte, neîncetat, în ciuda durerii ascuţite pe care i-o smulgea din spate pilonul muchiat de care era legat. Fierul îi pătrun-

dea în carne la fiecare mişcare, la orice efort. Curînd, cămaşa i se făcu ferfeniţă şi pielea îi deveni o rană. S-a sfîşiat cămaşa, dar funiile ţin încă... De ce n-ar freca de şina aspră chiar legăturile astea de cînepă? Fierul va roade frînghiile; îi va adînci însă şi rana din spinare. Vino, voinţă, şi ajută-l pe acest om neînfricat să poată rezista durerii, chiar dacă fierul îl va pătrunde pînă la os!

Comunistul îşi concentră toată forţa corpului în muşchii spatelui. Muşcîndu-şi limba umflată de căluş, cu faţa şiroind de sudoare, ameninţat din clipă în clipă să leşine, îşi plimba apăsat frînghiile pe muchiile fierului de care era legat, o dată cu spatele zdrenţuit de răni.

«Voi izbuti, trebuie să izbutesc. să ştiu că mor...»

Omul îşi comanda singur, lucid fiecare mişcare, fiecare gînd, hotărît să-şi bată joc de moarte, de dureri. Se zvîrcolea, se încrîncena să rupă frînghiile.

Simţea parcă dinţii mărunţi ai unui ferăstrău rupîndu-i din muşchi. Durerea îl săgeta în inimă, o simţea în vîrful unghiilor, înfigîndu-i sîrme de foc în şira spinării, arzîndu-i tîmplele, împăienjenindu-i ochii.

O clipă să-şi fi spus: gata! şi toate chinurile ar fi încetat. Ar fi venit liniştea, împăcarea... Dar explozia?! «Istine! Ce-i cu tine, Istine?! Trezeşte-te! Să ştii că vei fi tăiat în două; nu da înapoi!»

Cît a trecut? O oră, o zi, o săptămînă? Ceasul morţii tot îi mai ticăie la picioare. Deci nu s-au scurs mai mult de 10—12 minute. Încă 15—17 minute...

Undeva în văzduh croncăni un corb. Părea că se bucură.

«Degeaba te bucuri! Tot eu, omul, voi învinge!»

Credinţa că va izbuti îl făcea să uite totul, chiar şi tictacul bombei de la picioare ce-l lua parcă în derîdere.

O clipă ochii oţelarului s-au ascuns în el, nu mai văd în afară. Capul a început să-i cadă cu bărbia în piept, să i se bălăbăne pe umeri. Îi este tot mai greu. Nici nu mai poate geme. Scrîşneşte doar din cînd în cînd, sălbatic, din dinţi şi încearcă să-şi audă ca o îmbărbătare cuvintele rostite sub căluşul sufocant:

«Trebuie să învingi!»

Ceasul şi-a ostoit oare bătăile sau nu le mai aude el? Poate...

«Opreşte-te, timpule! Aşteaptă!»

Şi iată că timpul îl ascultă. Dacă ar putea, omul ar scoate un strigăt de biruinţă! Şi-a simţit deodată mîinile aproape libere. Calm, calm... Să nu se pripească... Curînd se va elibera de tot. Încă un efort. Muşchii iar i s-au destins, se simte din nou puternic, durerile din spate le-a uitat. Mintea a început din nou să-i lucreze limpede, cu febrilitate... Încă o încordare. Frînghia s-a subţiat de tot. Peste cîteva clipe îşi putea mişca degetele de la mîini, dar la picioare ceasul şi-a amplificat parcă bătăile. Nici nu îndrăzni să mai privească la el pînă nu se văzu cu totul liber. Ridicînd mîna amorţită, îşi smulse furios căluşul din gură şi se lăsă mai mult să cadă spre pămînt, lîngă maşina infernală. Încet, încordat, cu fruntea brobonită de sudori reci, într-un minut cît un secol, întinse mîna spre cutia plată, cenuşiu-verzuie. O prinse în palmă şi printr-o sforţare supremă o azvîrli spre rîpa apropiată. O explozie puternică, însoţită de un adevărat cutremur de pămînt, îi urmă. Dar comunistul nu mai avea cum s-o audă. Sleit de durere, de sîngele pierdut şi de emoţiile prin care a trecut, căzuse la pămînt. Deasupra sa, cupele funicularului, doldora de minereu, treceau regulat spre oţelărie, ţăcănind vesele pe cablurile lucioase. Iată şi corfa cea albastră; s-a întors deşertată de la furnale. Lozinca scrisă cu var: «Trăiască 11 iunie, ziua naţionalizării» se zărea acum parcă şi mai clar pe tăblia de oţel.

REGULAMENTUL JOCULUI DE HANDBAL ÎN 7

Dragi prieteni, handbalul în 7, joc cu care sportul romînesc a înregistrat o mare victorie (echipa noastră a devenit pentru a doua oară, consecutiv, campioană mondială) a devenit din ce în ce mai îndrăgit. El se joacă acum şi în şcolile de 8 ani. De aceea ne-am gîndit să publicăm acest sumar regulament, care să slujească drept ghid amatorilor de handbal în 7.

TERENUL

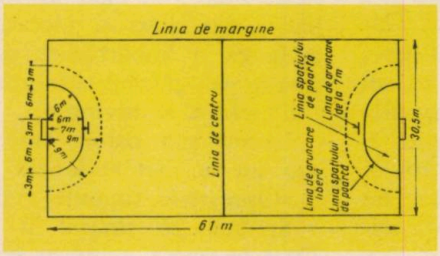

REGULILE DE JOC

1. Fiecare echipă este compusă din 7 jucători (6 de cîmp şi 1 portar).

2. Durata jocului:

— **bărbaţi:** 2 reprize × 30 de minute, cu 10 minute pauză.

— **femei, copii:** 2 reprize × 20 de minute, cu 10 minute pauză.

— **prelungiri** (în caz de egalitate, după scurgerea timpului prevăzut, în cadrul unui campionat se permit încă 2 reprize × 5 minute, cu 5 minute pauză).

3. Fiecare echipă caută să înainteze spre poarta adversă şi să înscrie gol în poarta apărată de adversar.

4. Jucătorul are voie să se deplaseze cu mingea în mînă cel mult 3 paşi.

5. Jucătorul are voie să arunce mingea în pămînt şi să o prindă o singură dată, după care trebuie neapărat s-o paseze altui jucător.

6. Lovitura de la 7 m se acordă în caz de:

— greşeli grosolane în comportare faţă de adversar, în propria jumătate de teren (bruscări, placarea adversarului, împingere intenţionată etc...);

— călcarea intenţionată a spaţiului propriei porţi, în scopul apărării;

— pasarea intenţionată a mingii înapoi la propriul portar;

— aducerea mingii de către portar din afara liniei spaţiului de poartă în spaţiul porţii;

— **aruncarea de la 7 metri poate fi transformată direct în punct** (se trage direct la poartă);

7. Aruncarea liberă de la 9 m se acordă în următoarele împrejurări:

— ieşiri neregulamentare din spaţiul de apărare;

— greşeli în comportare faţă de adversar (împingeri, bruscări etc.);

— călcarea spaţiului propriei porţi în apărare;

— atunci cînd portarul **părăseşte** spaţiul porţii cu mingea în mînă;

— **aruncarea de la 9 metri nu poate fi transformată direct în punct.** (Mingea trebuie întîi pasată unui coechipier.)

8. Aruncarea de la colţ se acordă:

— cînd mingea a fost atinsă ultima dată de către un jucător al echipei în apărare, trecînd peste linia porţii sau peste poartă;

— **aruncarea de la colţ poate fi transformată în punct** (se poate trage direct la poartă);

— **aruncarea de la linia de margine.** Se acordă cînd mingea a trecut cu toată circumferinţa ei linia de margine.

Jocuri

PĂŞEŞTE PESTE POPICE

La joc pot participa un număr de 10—20 de copii. Se formează două echipe egale de jucători. În faţa fiecărei echipe se aşază, la o distanţă de 1 m una de alta, 4—5 popice. (În loc de popice se pot folosi bucăţi de lemn nu prea groase, dar care să poată sta în picioare.)

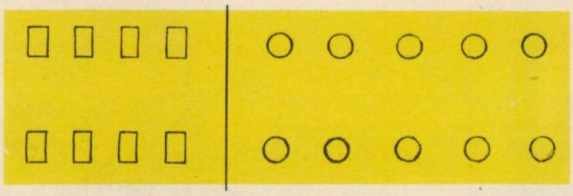

Fiecare jucător, înainte de începerea jocului, trebuie să treacă peste aceste popice, pentru ca să poată aprecia distanţa dintre ele. Apoi, primii jucători vor fi legaţi la ochi. La semnalul conducătorului de joc, ei pornesc şi trebuie să păşească peste popice. Dacă le-a trecut păşind peste ele fără să le dea jos, jucătorul va primi un punct pentru echipa respectivă.

După ce a parcurs spaţiul cu popicele, se va dezlega la ochi şi îl va lega pe cel de-al doilea jucător, care va continua jocul. Primul va trece la coada şirului.

Cîştigă echipa care are cele mai multe puncte (încercări reuşite).

Observaţii: *se atrage atenţia celor care asistă la joc că nu trebuie să dea nici o indicaţie celor care sînt legaţi la ochi.*

„CUCERIREA CETĂŢII"

Jucătorii se aşază în cerc. În centrul cercului este «cetatea» (o buturugă pe care se află o minge). În interiorul cercului stă apărătorul. Cu o minge de volei, pe care şi-o trec unul altuia, cei ce stau pe marginea cercului încearcă cu o lovitură dibace să doboare mingea de pe buturugă. Jucătorii nu au voie să se apropie de «cetate» mai mult de 4—5 metri. Apărătorul încearcă să respingă mingea cu mîinile. Jucătorul care a doborît mingea din «cetate» devine la rîndul lui apărător.

SPORT

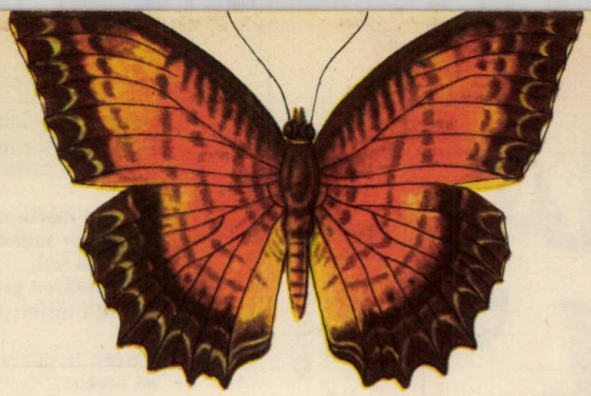

O COLECȚIE VESTITĂ

Cutreierînd poienile, pădurile sau parcurile înflorite, descoperi, pe lîngă frumusețea și bogăția de culori a florilor, și minunata lume a insectelor. Nenumărați oameni de știință au descris viața acestora, obiceiurile și importanța lor pentru om. Unul dintre cei mai renumiți cunoscători și cercetători ai originii și vieții insectelor a fost marele savant romîn Aristide Caradja. Departe de zgomotul orașului, în mijlocul naturii, printre arborii seculari, la Grumăzești, lîngă Tîrgu-Neamț, el a urmărit și a studiat mai ales viața fluturilor. A întocmit astfel o colecție de fluturi vestită în toată lumea, dedicîndu-și întreaga viață studierii acestora.

...Aristide Caradja s-a născut la 28 septembrie 1861. De mic copil a fost atras de lumea gîzelor. Încă de la 8 ani, cutreierînd cîmpurile însorite, se oprea ceasuri întregi urmărind zborul vreunui fluture. De atunci pasiunea pentru aceste mici viețuitoare nu l-a mai părăsit. La insistențele părinților, termină facultatea de drept, dar urmează în același timp cursurile de zoologie, botanică, geologie, ceea ce l-a făcut adeseori să spună cu umor că este «un naturalist clandestin».

La Grumăzești, lîngă Humulești lui Creangă, se stabilește după 1887. Aici își va întocmi el o imensă bibliotecă de specialitate și un depozit pentru colecțiile sale.

Pasiunea sa pentru cunoașterea vieții fluturilor îl va face să studieze nu numai speciile din țară, dar și cele care nu trăiesc pe la noi. Pentru aceasta el își procură colecții de mare valoare. Treptat, treptat, casa lui de la Grumăzești devine un centru științific cunoscut pînă departe peste hotare. Specialiștii din lumea întreagă fac adeseori apel la vastele cunoștințe ale savantului romîn. Studiind ani de-a rîndul originea și viața fluturilor mărunți (Microlepidopterelor) din regiunile foarte îndepărtate ale Americii de Sud, precum și a celor aduși din Asia Centrală, el devine un mare specialist în această direcție. Prin mîinile lui Aristide Caradja au trecut pentru cercetări peste 400 000 de exemplare.

La moartea sa, lasă o imensă colecție (ea cuprinde 90 000 de exemplare), socotită cea mai mare din lume, rodul a 70 ani de muncă. Colecția Caradja se află azi la Muzeul de istorie naturală «Gr. Antipa» și constituie un adevărat tezaur național de valoare mondială.

Importanța ei este atît de mare, încît actualmente nu se poate publica nici un studiu al vreunui grup de fluturi fără a fi consultată și această colecție. De aceea,în fiecare an, oameni de știință din lumea întreagă vin la noi în țară, la Muzeul de istorie naturală «Gr. Antipa» pentru a studia colecția Caradja.

Opera academicianului A. Caradja se ridică la peste 75 de lucrări științifice.

Patria a recunoscut meritele omului de știință, apreciindu-i munca și vastele cunoștințe. Academia R.P.R. i-a acordat titlul de membru de onoare.

La 29 mai 1955, în vîrstă de 94 de ani, academicianul A. Caradja, marele cercetător, se stinge din viață. El a murit, dar opera sa rămîne ca un exemplu de muncă, de perseverență și de patriotism fierbinte, demn de urmat.

ELENA MANTU

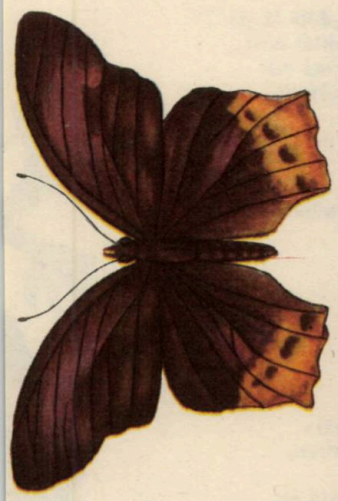
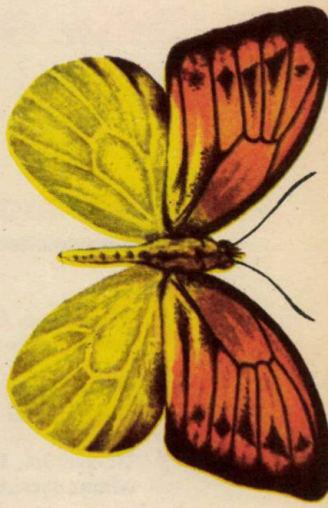

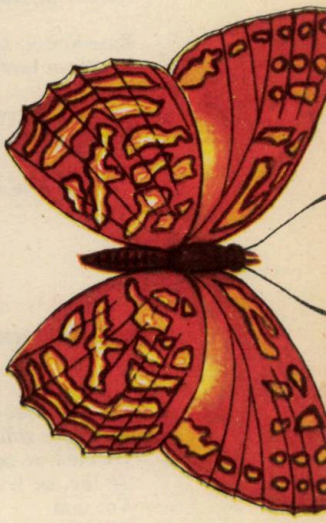

MAMA ŞI FIUL

pagini din trecut

de ION SEREBREANU

La masă

Mama face de mîncare.
Lacrimi pune-n loc de sare.

Masa-i pusă. Totu-i gata.
Dar la masă nu e tata.

Ne-aşezăm. De jale-adîncă,
Mama lacrima-şi mănîncă.

Ne sculăm. De jale grea,
Mama lacrima şi-o bea.

Ne culcăm. În loc de perne,
Mama lacrima-şi aşterne.

Bate vîntul. Geruieşte.
Mama-n lacrimi se-nveleşte.

— Tata va veni-napoi?
Întrebarea-i ca un sloi.

— Tată n-ai cît e război.

Eroul are cuvîntul

Eu sînt dintr-un sătuc moldovenesc...
Şi casele zidite din chirpici,
De cînd pe-aproape tunuri bubuiesc,
Se fac, de frică, parcă
Tot mai
Mici.

Nu-l ştiu pe tata. Nu mă ştie el:
Pe lumea asta cînd am fost să vin
Era trimis cu sila în măcel
Şi poate-i îngropat în lut străin.
Să o ajut pe maica e firesc,
Că-i singură, şi-s singurul ei fiu.
De-atîtea treburi, nici n-am timp să cresc!
Şi poate de aceea-s pirpiriu.

Port doar cămaşă.
Şi-s desculţ.
Opinci
Voi încălţa cînd am să merg la şcoală.
Dar de pe-acuma număr pîn'la cinci,
Vă rog să credeţi, fără vreo greşeală.

Pe cînd iubita mamă mă-nvăţa
Să număr mai departe pîn'la zece,
Pe lîngă noi,
Cu tropăirea grea,
Soldaţii hitlerişti au prins a trece.

Purtau la mîneci zvastici. Apucai
Să-ntreb:
— Ce-nseamnă-n vorba de la noi,
Măicuţo, răguşitul «ain» şi «ţvai»?
Iar mama îmi răspunse: «unu-doi».

Doar «unu-doi», doar «unu-doi» în şir
Strigau din zori şi pînă-n faptul serii,
Iar eu am prins să rîd şi să mă mir
De cartea ce-o ştiau chiar ofiţerii.

— Mămico, mai departe ei nu ştiu
Să numere?
De ce zîmbeşti tu, mamă?
Nori albi plutesc pe cerul siniliu...
De-aş fi înalt!
Să-i prind!
Să-ţi fac maramă!

De ce-ai oftat?
— Ei, am oftat aşa,
Că oameni mari ca ei,
În toată firea,
Ştiu numai pîn'la doi a număra
Şi seamănă cu moarte omenirea.

— De «unu-doi» nu se dezvaţă ei,
Să-nveţe-n schimb numărătoarea toată?
Şi nici de sîngerosul obicei
N-o să-i dezveţe nimeni,
Niciodată?

Tu taci.
(Dar a erupt vreun vulcan?)
Răspunsul luptătorii l-au adus
Dinamitat,
Depozitul duşman
De arme
Şi muniţii.
Sare-n sus!

Pedeapsa

— Nici un depozit de muniţii
De-acum în aer n-o să sară!
Ordon: să-mi strîngeţi toţi sătenii!
Le dau pedeapsă exemplară.

Un ofiţer fascist comandă.
Mînia-i face mutra slută.
— Spînzurători să se înalţe!
Şi hitleriştii execută.

Aliniară în trei şiruri
Sătenii, suferinzii, pruncii.
— Să-i spînzuraţi din zece-n zece!
Căzuse trăsnetul poruncii.

Şi cînd întîi, sui o fată
În ştreang, în loc de plîns şi vaer,
Un alt depozit de muniţii
Dinamitat, sări în aer!

Despărțirea

Tu plîngi și mă cuprinzi în brațe.
Să nu mai plîngi, ia uite, mamă,
Ce nouri albi! Înalt de-aș crește,
Din ei ți-aș scoborî maramă.

E strîns tot satul pe toloacă.
Bătrînii sînt tîrîți și pruncii.
— Să-i spînzurați din zece-n zece!
Căzuse trăsnetul poruncii.

— Nici un depozit de muniții
De-acum în aer n-o să sară!
Ordon: aliniați sătenii!
Le dau pedeapsă exemplară.

Sîntem trei șiruri lungi de oameni
Și parcă toți nu știm ce-i teama.
Eu sînt în șirul cel din urmă,
În șirul cel dintîi e mama.

M-a smuls din brațele ei calde
Un hitlerist. Și-o îmbrîncise.
Să nu mai vadă spînzurații,
Măicuța ochii și-i închise.

De-aș ști să număr pîn'la zece,
În clipa asta, numai! Dacă
Aș ști, mi-aș da cu bucurie,
În schimb, toți anii mei de joacă.

Mi-aș dărui copilăria,
Aș dărui și lumea-ntreagă,
Să pot să număr pîn'la zece!
Dar limba nu mi se dezleagă.

Ci ochii văd că-n zece oameni
Sînt cîte cinci de două ori.
Al zecelea e osînditul
Și-n fața lui: spînzurători.

Poate-am trăit puțin pe lume,
De fericire nu-mi dau seama,
Dar fericirii eu pe nume
I-am spus întotdeauna: «Mama».

Și-așa cum ești, ca tine nu e
Pe lume alta, maică bună.
Vreau să trăiești. Dar roșii cuie
Îmi intră-n piept să mi-l răpună.

Ne numără nu hitleriștii,
Ci parcă ea, hapsîna moarte.
Am socotit, și-acum știu bine:
Chiar tu de ea avea-vei parte.

Fac înapoi un pas. Cu grijă
Mă furișez, pe după lume,
În rîndul tău. Și stăm alături.
Și ștreangul n-o să te sugrume!

O clipă vom mai fi alături.
Cu ochii-nchiși stai mai departe...
Ce mult aș vrea să-ți sărut mîna
'Nainte de-a fi dus la moarte!

Dar n-ai primi, iubită mamă,
În locul tău să pier în funii.
De-aceea nu-ți sărut eu mîna
Și-ți cer dulceața iertăciunii.

Și cînd mă ridica-va ștreangul,
Și-oi fi înalt, și-atunci tu, mamă,
Mă iartă că din albii nouri
Eu n-am să-ți mai scobor maramă.

Dar tu să nu ierți ucigașii
Ce numără doar pîn'la doi,
Doar «unu-doi» și peste inimi
Porniră-n marșuri de război.

Pe ei să nu-i ierți niciodată!
Cu ochii, eu te rog fierbinte.
E rugămintea mea din urmă
Și singura mea rugăminte.

Poate-am trăit puțin pe lume,
De fericire nu-mi dau seama,
Dar fericirii eu pe nume
I-aș spune-ntotdeauna: «Mama».

Ce repede-mi veni și rîndul
Să mă despart de lîngă tine!
Eu mîna ți-o sărut cu gîndul
Și-ți spun în gînd: «Rămîi cu bi...»

.....

Și n-a putut să-și împlinească
Eroul nici în gînd cuvîntul...
Dar rugămintea lui din urmă
O va-mplini întreg pămîntul!

TELESCOPUL

TEXT ȘI ILUSTRAȚII DURES 63

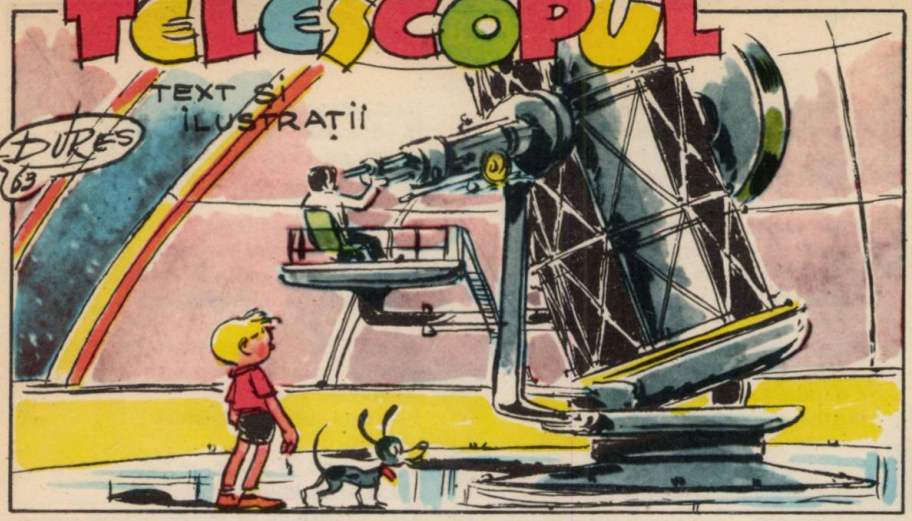

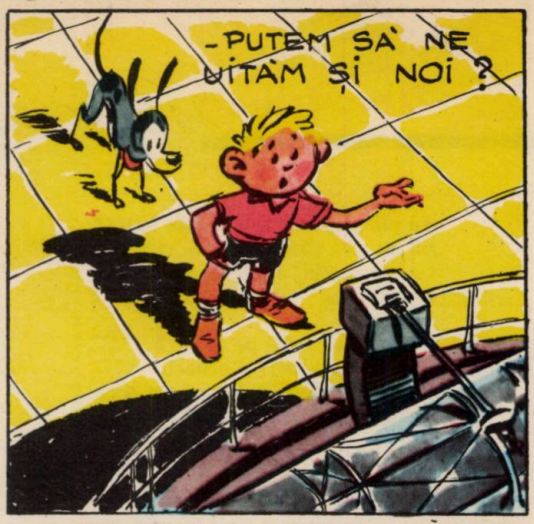

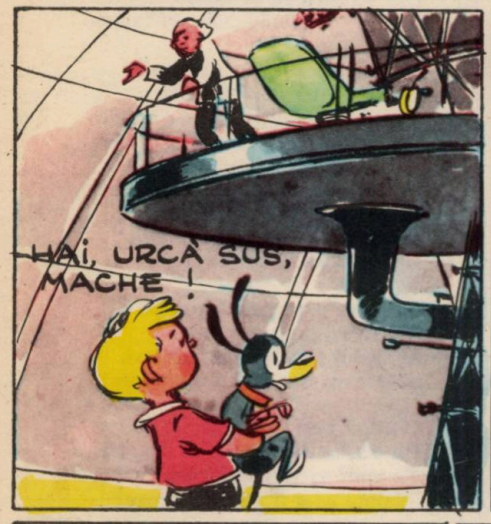

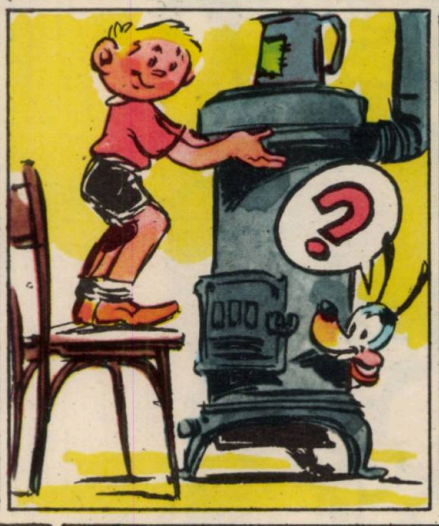

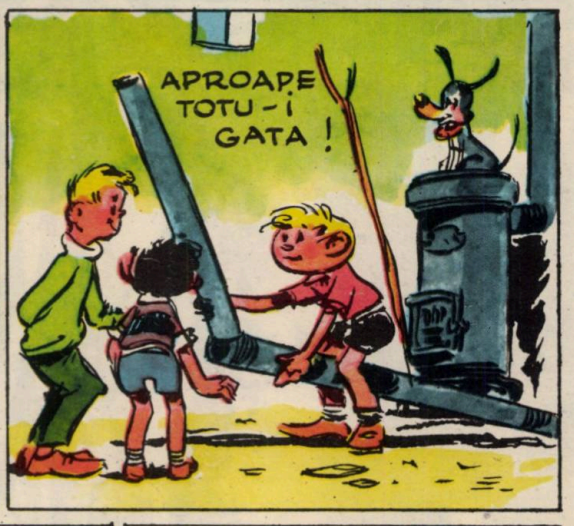

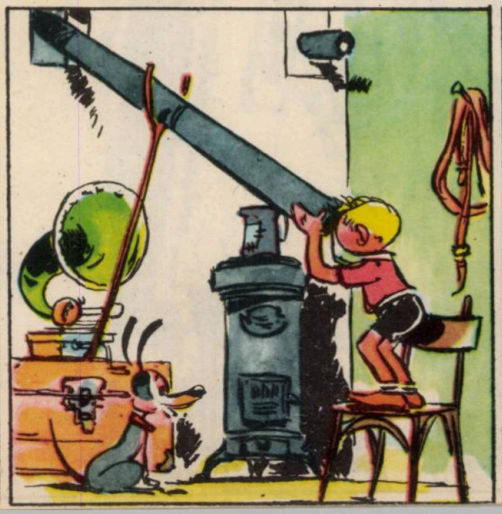

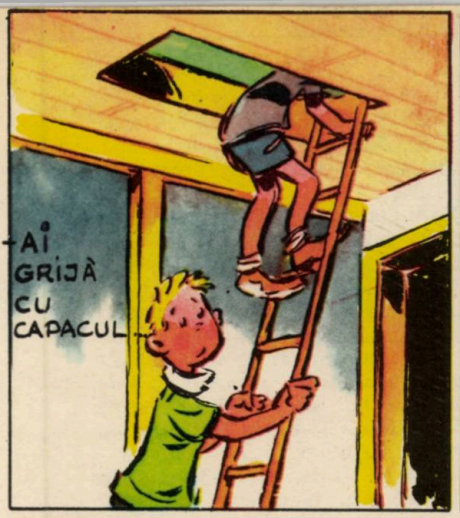
AI GRIJĂ CU CAPACUL

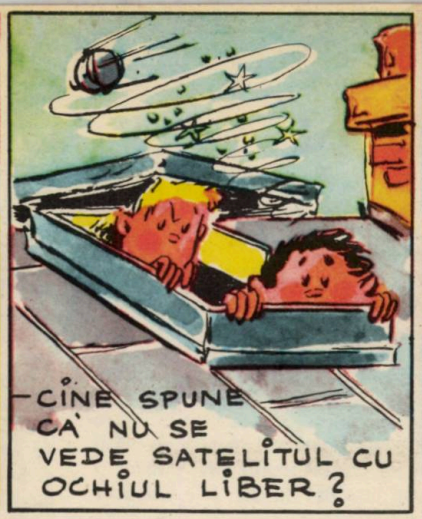
CINE SPUNE CĂ NU SE VEDE SATELITUL CU OCHIUL LIBER?

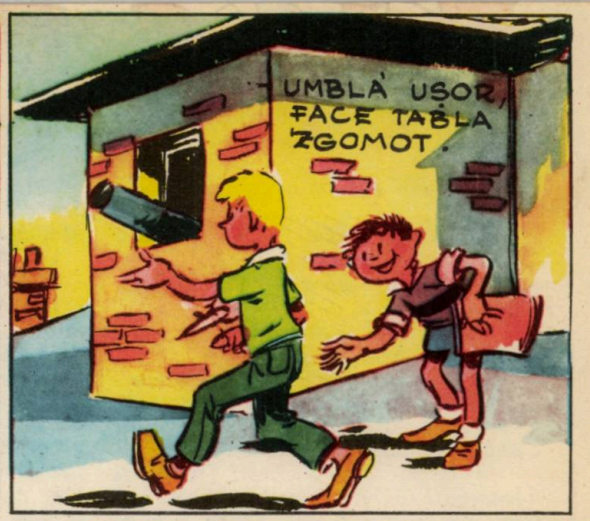
UMBLĂ UȘOR, FACE TABLA ZGOMOT.

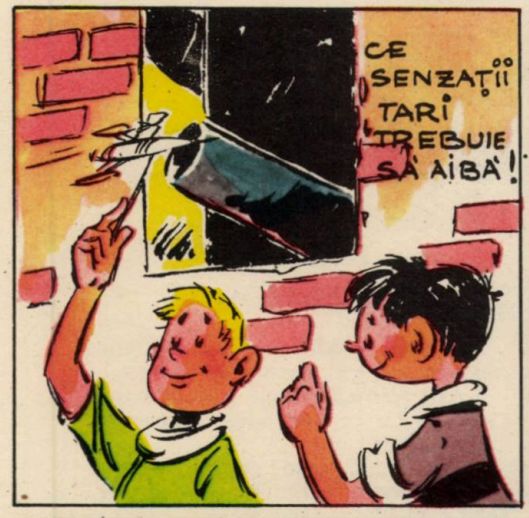
CE SENZAȚII TARI TREBUIE SĂ AIBĂ!

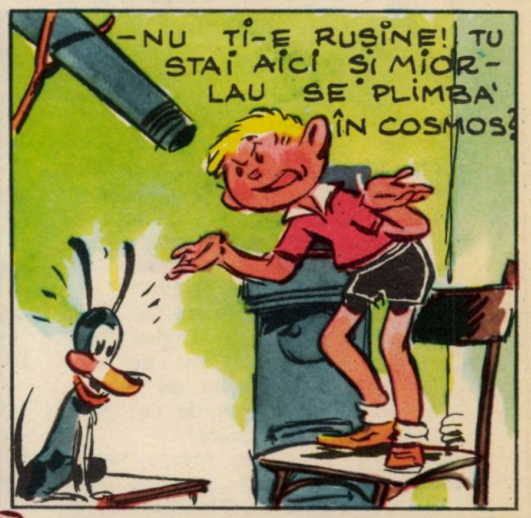
-NU TI-E RUȘINE! TU STAI AICI ȘI MIORLAU SE PLIMBĂ ÎN COSMOS?

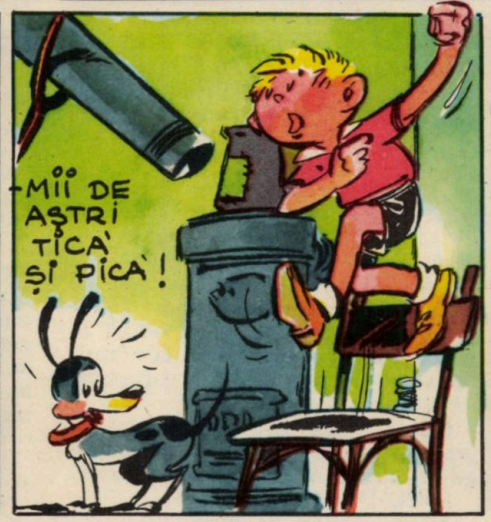
MII DE AȘTRI TICĂ ȘI PICĂ!

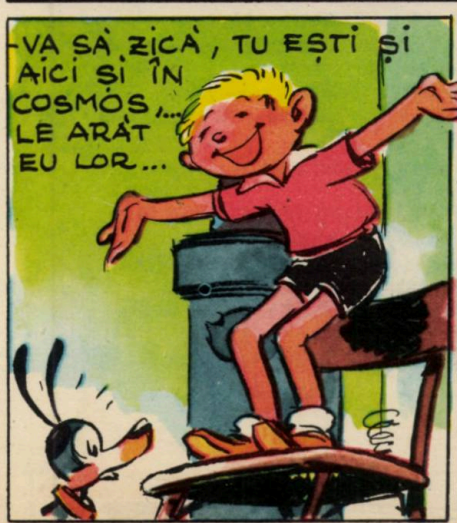
VA SĂ ZICĂ, TU EȘTI ȘI AICI ȘI ÎN COSMOS,... LE ARĂT EU LOR...

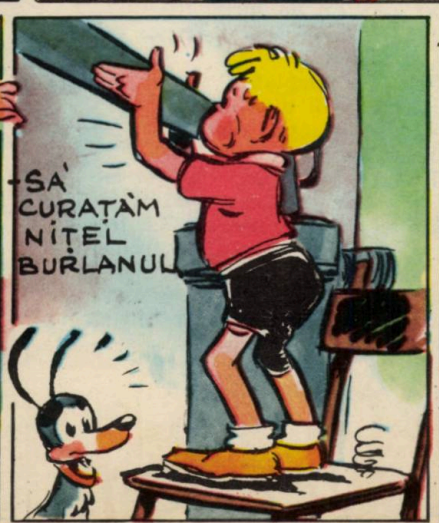
SĂ CURAȚĂM NITEL BURLANUL

TREBUIA SĂ FACEM ÎNTUNERIC, AȘA E ÎN COSMOS, NU SĂ AȘTEPTĂM ASTA DE LA EL!

CAMPIONUL

(Urmare din pag. 11)

DIDA *(se bîlbîie)*: ...îîi, să vezi... *(Priveşte foarte atentă afară.)*

O VOCE *(afară)*: Hai, Gabi!... Bravo!...

ALTA: Hai, Costel!

ALTA: Aşa!... Aşa, Mişule!

DIDA *(privind afară)*: Dar Mircea? Unde e Mircea? Dă-mi puţin. *(Ia binoclul.)* Al doilea. Dar cine e primul? *(Ţipă.)* A căzut!

OVIDIU: Cine a căzut? *(Îi smulge binoclul.)* Gabi... Cursa continuă, nici nu mai încape vorbă. *(Dida o ia la fugă.)* Unde te duci? Stai! Uite că l-au ridicat. *(Afară gălăgia continuă.)* A trecut în frunte unul de pe Crinului. Aşa, bravo! L-a depăşit Mircea. Aşa, Mircea! Hai şi tu, Mişule! *(Îi dă şi fetei binoclul.)*

DIDA: Unde e Gabi? Nu-l văd.

OVIDIU: Lîngă masa juriului.

DIDA: Aha. Ia uite cum mai rîde! Parcă nici nu s-a lovit. *(Îi dă binoclul.)*

OVIDIU: Gata! S-a terminat.

DIDA: Cine a ieşit primul?

OVIDIU: Nu ştiu. N-am fost atent. Lîngă masă sînt Mişu, Anghel de pe Crinului, Mircea... Gabi nu este. Uite, Anghel îl felicită pe Mircea. Sorin i-a pus coroana de cîştigător.

DIDA: Bravo, Mircea!

OVIDIU: Nu mai încape vorbă; noi am luat cursa.

DIDA: Bravo lui. Mă duc să-l felicit. *(De afară se aud cîntece, aplauze etc.)* Alerg. *(Deschide uşa, dar în uşă se întîlneşte cu Gabi.)* Ce este?

GABI *(intrînd)*: Vreau să-l felicit pe Mircea cînd o veni.

OVIDIU: Dar ce-a fost cu tine?

DIDA: Ce s-a întîmplat?

GABI: Uite! *(Îi dă pioneza.)* Am găsit-o în cauciuc. N-a fost bine măturată strada.

DIDA: O pioneză?! Ce mare e! *(O ia.)*

OVIDIU: Ce ghinion!

(Intră Mircea, Vasilică.)

GABI: Felicitări, Mircea. *(Dă mîna.)*

DIDA: Şi nu voiai să concurezi.

OVIDIU: Bravo, campionule! *(Îi strînge mîna.)* Sîntem mîndri de tine.

MIRCEA: Mulţumesc.

(Cîntă toţi.)

Să trăiască-nvingătorul,
Campionul
Şi sportivii de pe strada mea.

TOŢI *(în jurul lui)*: Trăiască, trăiască, trăiască! *(Bat din palme.)*

VASILICĂ: Să mergem, băieţi. E aproape de ora mesei. Mergem să mîncăm şi ne întîlnim după-masă.

GABI *(dă mîna)*: Te felicit şi-ţi doresc noi succese.

MIRCEA: Mulţumesc, mulţumesc, băieţi. *(Pleacă toţi. Mircea, singur, ţopăie, cîntă pe melodia «Nicuşor are o tobă».)*

Mirciulică să trăiască,
ram, pam, pam!
Ştie să le ticluiască,
ram, pam, pam!

(Mai aranjează cîte ceva la planor. Intră Dida. Stă la uşă şi priveşte. Mai apoi.)

DIDA: Mircea!

MIRCEA: Ce vrei?

DIDA: Să-ţi spun ceva. M-am întors...

MIRCEA: Să mă feliciţi?

DIDA: Nu. Altceva. Uite, n-am curaj. *(Se frămîntă. Deodată.)* Ştii, Mircea, era gata să fac un lucru necinstit, nepionieresc. Am vrut să-ţi fur secretul emiţătorului tău. *(Brusc.)* Dar n-am umblat la el. *(Se întoarce şi fuge.)*

MIRCEA: Dida! «Ceva necinstit, nepionieresc»... *(Aleargă la geam. Strigă.)* Didaaa!... *(Se-ntoarce spre planor.)* Ce spunea? A vrut să fure!... Dar eu, eu ce-am făcut?

O VOCE: Ai înşelat pe colegii tăi!

ALTA: Ea a avut numai intenţia, n-a făcut nimic rău. Şi a recunoscut pe loc.

VOCEA: Du-te şi tu şi mărturiseşte-ţi vina!

MIRCEA: Nu! *(Parcă ar vrea să fugă. Nu ştie unde.)*

O VOCE: Eşti pionier, Mircea! Du-te!

MIRCEA: Nu pot! Mi-e ruşine.

O VOCE: Du-te! *(Multe voci îndepărtate ca un ecou.)* Du-te! Du-te! Du-te!

MIRCEA *(îşi astupă urechile)*: Nuu! *(Cu faţa-n palme.)* Ce să fac? Mi-am înşelat prietenii! Coronita asta e a lui Gabi. *(O aruncă.)* Nu-i a mea! N-o merit!

Cortina

TABLOUL III

(A doua zi dimineaţa. Acelaşi decor. Tot timpul Mircea va da replicile fără chef de vorbă.)

VASILICĂ: De ce eşti aşa de posac? *(Mircea ridică din umeri.)*

OVIDIU: Nu mai încape vorbă că se teme să nu aducă cineva la expoziţie vreun planor care să vorbească. *(Rîsete.)*

MIŞU: ...Şi care să povestească cea mai grozavă snoavă. N-ai nici o grijă, Mircea, nimeni nu te va întrece.

OVIDIU: Mergem?

MIRCEA: Eu nu merg.

VASILICĂ: A! Nici n-ai pus eticheta pe planor.

MIŞU: Te aşteptăm.

MIRCEA: Voi duceţi-vă!

TOŢI: Te salutăm. *(Ies.)*

VASILICĂ: Să nu întîrzii!

MIRCEA *(încet, fără chef, ia eticheta, o prinde în pioneze pe planor. Îl ridică în aer, îl priveşte.)* Ce frumos! *(Îl aşază pe masă.)* Cu frumuseţea ta şi cu înălţimea la care ai fi zburat, sînt sigur c-ai fi luat premiul I pe şcoală. *(Gînditor.)* Matei Mircea premiul I pentru planorul său «Racheta».

DIDA *(de afară)*: Mircea!

MIRCEA *(la geam)*: Vino-ncoace!

DIDA: Nu mai e timp, hai!

MIRCEA: Intră, te rog. Vreau să-ţi spun ceva.

DIDA *(intrînd)*: S-a dezlipit steguleţul. Ai puţin pelicanol?

MIRCEA: N-am.

DIDA: Tu cu ce ai lipit eticheta? *(Se uită la etichetă.)* A! Cu pioneze! *(El tresare, ia cutia de pioneze de pe masă.)* Să mergem. Îl lipesc la şcoală. *(Împachetează la loc planorul ei, care e mult mai mic decît al lui Mircea.)* Vezi ce mic e? Ţi-a fost teamă să nu te întrec. Nu mi-ai spus şi mie...

MIRCEA: Dida, vreau să-ţi spun ceva. Pot să-ţi încredinţez o taină?

DIDA: Spune repede, că trebuie să plecăm.

MIRCEA *(încet)*: Ştii, ieri la concurs n-am meritat locul întîi.

DIDA: Nu cumva vrei să spui că tu i-ai pus pioneza în cauciucul lui Gabi? *(Pauză.)* Va să zică ne-ai înşelat? Ne-ai furat!... *(Îşi ia planorul şi iese.)*

MIRCEA: Stai, Dida! Stai!

Cortina

TABLOUL IV

(Se aude o bătaie în uşă. Mircea continuă să stea în aceeaşi poziţie.)

GABI *(intrînd)*: Bună ziua, Mircea. Ce faci? De ce n-ai adus «Racheta» la expoziţie?

MIRCEA: Ce spui? *(ridică coronita de cîştigător al cursei şi o întinde lui Gabi.)* Ia-o!

GABI: De ce?

MIRCEA: Ia-o şi du-te!

INSTRUCTORUL *(în uşă)*: Vă salut...

AMÎNDOI: Salut voios de pionier!

INSTRUCTORUL: Unde-i planorul tău?

MIRCEA: E aici!...

GABI: Eu am dus vaporul.

INSTRUCTORUL: Ştiu, l-am văzut. Numai Mircea nu s-a prezentat. Mai ai de lucru la el? Hai să te-ajutăm. Unde e? A, uite-l! *(Merge la planor.)* Ce-i mai trebuie? *(Se uită la Mircea, care stă supărat.)* Dar ce ai, Matei Mircea? Ce-i figura asta plouată?

MIRCEA: Tovarăşe instructor...

INSTRUCTORUL: Ce este? De ce eşti necăjit?

MIRCEA: Nu v-a spus Dida Iliescu?

INSTRUCTORUL: Nu.

GABI: Aa! N-a vrut să-i ajute la emiţătorul de sunete.

INSTRUCTORUL: Asta era?

MIRCEA: Nu asta, tovarăşe instructor. E altceva... *(Către colegul său.)* Uite, Gabi. *(Îi dă o pioneză.)* Iartă-mă!

INSTRUCTORUL: Din ce în ce mai greu de înţeles.

GABI *(ia pioneza)*: Aha! Pricep. Va să zică tu ai făcut asta.

INSTRUCTORUL: Ce e asta?

(Intră Dida.)

DIDA: A înfipt o pioneză în

(Continuare în pag. 31)

Știți să răspundeți?

Cîte semne de cifre întrebuințau romanii?

(Șapte: I = 1, V = 5, X = 10, L = 50, C = 100, D = 500 și M = 1 000)

Care pictor al Renașterii a inventat turbina hidraulică?

(Leonardo da Vinci).

Care plantă înfloreşte o dată la 100 de ani?

(Agava, o varietate a cactusului)

CEL MAI VECHI ZIAR

Cel mai vechi ziar tipărit a apărut în China, în anul 400 al erei noastre, în timpul domniei împăratului Finkuang-fang. Ziarul e imprimat pe 6 foi de mătase galbenă.

„SALCÎMUL-FLAUT"

În Africa se află o specie originală de cîm: «Salcîmul-flaut». Ramurile lui au i pline de orificii săpate de cărăbuși. ierea vîntului străbate aceste orificii, făcînd cîmul să cînte.

CARTEA CEA MAI MICĂ

La muzeul din Krasnodon se află o neobișnuită ediție a operelor lui Pușkin. Cartea are 400 de pagini, a fost editată în 1833 și este de patru ori mai mică decît o cutie de chibrituri.

VECHI OBICEI

În Polinezia există un vechi obicei potrivit căruia, în urma încheierii unei prietenii deosebite, amicii respectivi își schimbă numele, alegîndu-și fiecare un nume nou, care să placă celuilalt amic.

AUTOMOBIL CU ARIPI

Aglomerația de pe drumuri nu este o piedică pentru autoturismul cu aripi demontabile. El își «desface» aripile cu ușurință, în cîteva minute, transformîndu-se în avion ușor, și se ridică în aer. Pe șosea, automobilul înaintează cu o viteză de 48 km/oră, iar în aer viteza lui se dublează. Modelul experimental al unui asemenea autoturism a fost prezentat de curînd în S.U.A.

CAMPIONUL

(Urmare de la pag. 30)

cauciucul lui Gabi și a ieșit primul la întrecere.

INSTRUCTORUL: Așa?!

DIDA: N-am vrut să vă spun cînd v-am întîlnit la școală. Nu vreau să pîrăsc, pe cînd aici, în fața colectivului, trebuia să spun...

VASILICĂ ȘI MIȘU *(intrînd)*: Salut voios...

INSTRUCTORUL: Bună ziua, copii.

DIDA: Și eu am o vină... Am vrut să...

OVIDIU: ...să copiezi felul cum a aplicat el emițătorul.

DIDA: Dar m-am oprit la vreme.

MIRCEA: Tovarăşe instructor, prieteni...

VASILICĂ: De azi înainte...

MIȘU: Nu mai vorbim cu tine.

INSTRUCTORUL: Așa prieteni îi sînteți voi? Mircea a greșit, dar nu trebuie să-l îndepărtăm de noi.

MIRCEA: Tovarăşe instructor, vreau să mi se dea cea mai aspră pedeapsă pentru fapta mea necinstită.

INSTRUCTORUL: De asta n-ai vrut să te prezinți la concurs cu planorul?

MIRCEA: Da.

INSTRUCTORUL: Ai făcut o faptă necinstită, dar faptul că o regreți sincer e un semn bun. Sînt convins că prietenii tăi te iartă și te așteaptă să mergi împreună cu ei la concurs.

OVIDIU *(bucuros)*: Nu mai încape vorbă.

DIDA *(glumind)*: Haide, Mircea. Altfel cine știe, poate că iau eu locul întîi...

Cortina

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

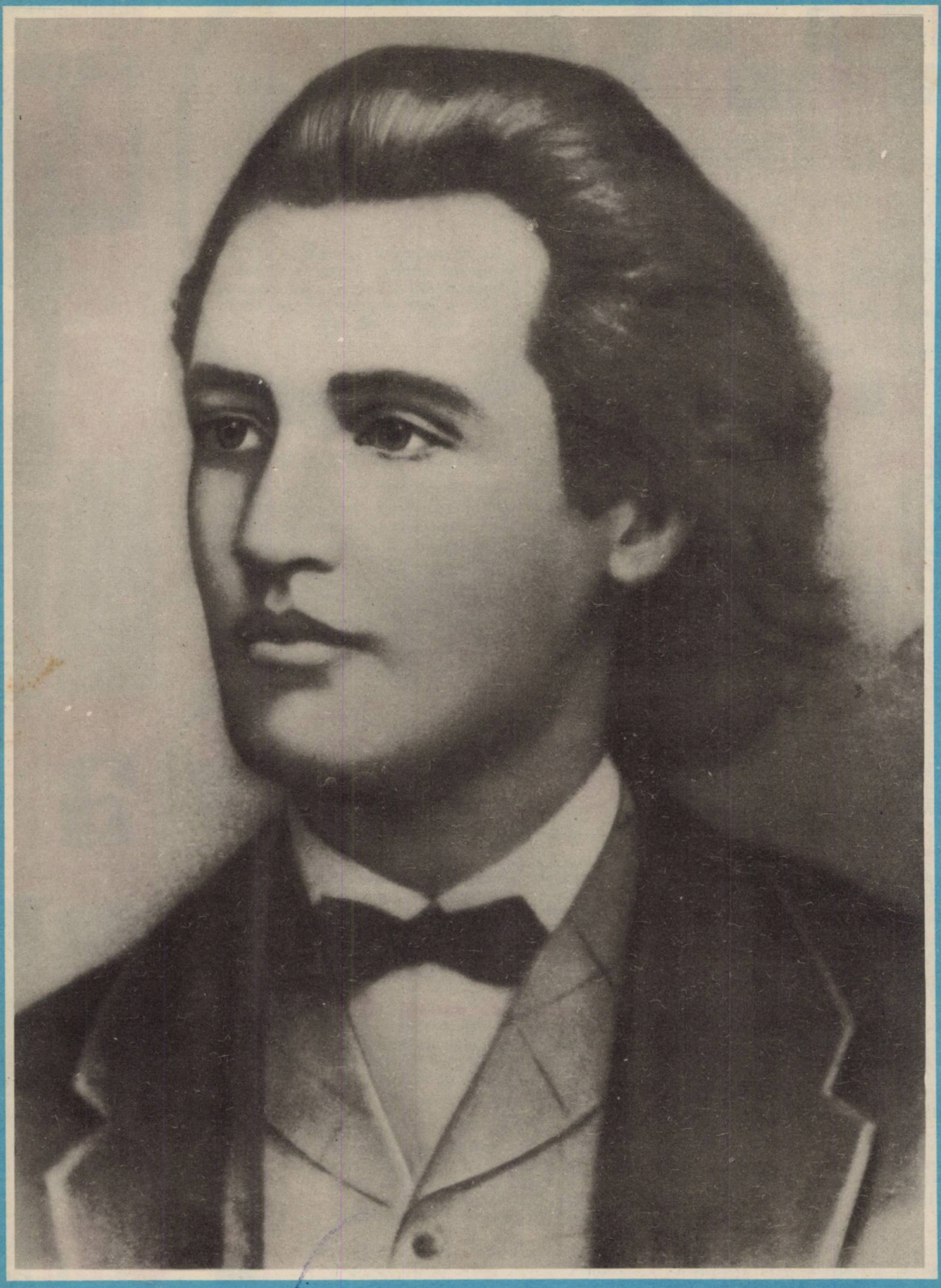

MIHAIL EMINESCU
1850 — 1889

Biblioteca Oraș

BIBLIOTECA ...
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 7 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

6031

Fotografie primită de la Cercul cinefoto al Casei pionierilor din Tg. Mureș, pentru concursul **„AȘA E ȚARA MEA"**

ȚARA MEA

Ca inima-i fierbinte țara mea,
În trandafir se scaldă toată țara.
Cu mine crește și eu cresc cu ea,
ca inima-i fierbinte țara mea
și anotimpul nostru-i primăvara.

Atîtea căi măiastre se deschid
și-atîtea bucurii ne dau binețea,
sub flamura iubitului partid,
atîtea căi măiastre se deschid,
iar vîrsta noastră este tinerețea!

AL. ANDRIȚOIU

PARTIDULUI

Pentru cîntări ce-n inimi cald vibrează
Și pentru tot ce-i tînăr pe pămînt —
Pentru a vieții luminoasă rază
Și pentru holda legănată-n vînt;

Pentru uzine, fabrici, șantiere,
Pentru răcoarea îndrăgitei mări
Și pentru tot ce crește cu putere
Sub cerul 'nalt al scumpei noastre țări;

Pentru copilăria fericită
Și pentru visuri care se-mplinesc,
În patria mereu întinerită,
Partidului din suflet mulțumesc!

IOAN MEIȚOIU

CRAVATA ROȘIE
REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

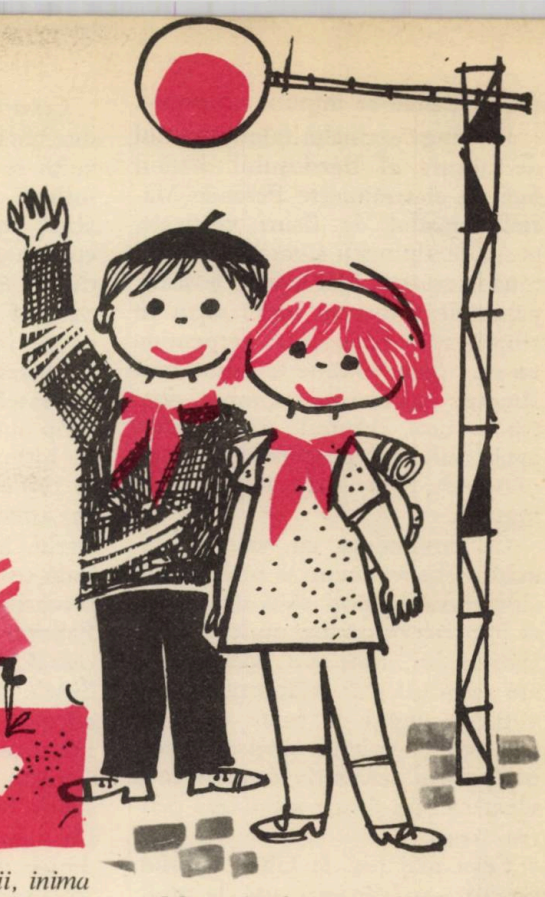

Itinerar turistic

Minunată e patria noastră! În orice parte a ei îţi îndrepţi paşii, inima ţi se umple de nestăvilită bucurie. Oraşele cu clădiri moderne construite în anii noştri, satele colectivizate, din care vechile cocioabe, moşteniri ale regimului trecut, au dispărut, iar în locul lor întîlneşti case luminoase şi trainice, cu oameni harnici şi ospitalieri — toate aceste locuri dragi te aşteaptă să le colinzi şi să le cunoşti.

Turişti din toate colţurile lumii vin să ne cunoască ţara şi rămîn înmărmuriţi de splendoarea meleagurilor noastre.

Patria noastră e o gură de rai ale cărei frumuseţi care vin din baladă sînt astăzi ale unui popor harnic şi talentat. El îi adaugă noi frumuseţi. Oraşe noi, fabrici şi uzine care fac viaţa noastră mai bună, mai luminoasă.

Oriunde te vei afla, în taberele de pionieri sau în altă parte, du-te în zilele senine să cunoşti împrejurimile oraşului sau ale satului.

În acest număr vă prezentăm cîteva dintre cele mai frumoase puncte turistice din ţara noastră.

CHEILE BICAZULUI

EMILIAN CRISTEA
Maestru al sportului

Cheile Bicazului se află aproape de izvorul celor două mari rîuri ale ţării noastre: Oltul şi Mureşul.

Pitorescul celor trei căi de acces ce conduc spre acest loc anunţă drumeţului frumuseţile nebănuite pe care natura le-a adunat aici.

De la Gheorghieni, şoseaua coteşte descriind serpentine largi prin rarişteа de pădure, pînă sus, pe Culmea Pîngăraţilor, unde peisajul se lărgeşte şi privirea caută îndelung către vîrfurile şi crestele ce încing orizontul.

În faţă, împădurită pînă la creastă, spinarea Ghilcoşului ascunde rarele frumuseţi dobîndite prin înfrăţirea muntelui cu apa.

Coborînd pe partea cealaltă, şoseaua străbate un ţinut acoperit de păduri, pînă ajunge în larga deschidere dintre munţi, care adăposteşte un lac şi o staţiune climaterică. Lacul cunoaşte în zilele noastre o afluenţă din ce în ce mai mare de vizitatori.

Încins cu străşnicie de cingătoarea culmilor dimprejur, Lacul Roşu, ca o eşarfă purpurie, oglindeşte pereţii de calcar multicolor ai Suhardului Mic.

Povestea lacului, apărut în anul 1837, în urma unor alunecări de teren, este binecunoscută.

Mărturii ale trecutului, cioturile brazilor împung şi astăzi faţa apei limpezi. Pe luciul undelor, din cînd în cînd, păstrăvii trag brazde lungi.

Te desparţi cu părere de rău de panorama ce rămîne în urmă. Îndată ce ai ieşit din staţiunea Lacul Roşu, apele Bicazului, viitoarele tovarăşe de drum, îţi cîntă balada milenară făurită în lupta cu munţii, pe care a reuşit să-i despice, formînd impunătorul defileu: Cheile Bicazului.

Vegetaţia ce îmbracă fundul văii dovedeşte cît de veche şi cît de activă a fost munca apei.

Bolovanii măcinaţi şi terasele etajate dau o imagine vie a luptei încleştate dintre munte şi apă.

Într-un loc unde drumul începe să şerpuiască, Bicazul dispare pentru un timp de pe marginea şoselei, dînd impresia că a părăsit lupta. Drumul străbate o poartă săpată de mîna omului în pieptul de stîncă, lăsînd liberă privirea spre calcarele albe ce formează Poliţele Bardosului.

Aici Bicazul reapare, aruncîndu-se vijelios peste bolovani, trecînd cu alaiul său de ape pe sub podul ce duce la complexul de cabane Cheile Bicazului.

În acest loc este atîta risipă de

frumos, încît se impune un popas.

În stînga se înalță falnic țuguiul de calcare al Bardosului. Față-n față cu el străjuiește Peretele Mariei, brăzdat de fisuri verticale, pe unde alpiniștii și-au croit drum pînă la creastă. Mai la vale, șoseaua pătrunde printr-un tunel săpat în stîncă, apoi coboară în serpentine repezi pînă întîlnește din nou Bicazul. În acest punct, omul, pentru a croi drumul, a înghesuit apele rîului sub peretele din stînga, obligîndu-l să intre într-o albie îngustă.

La confluența cu valea Bicazului, Cheile devin și mai impresionante. Nu poți să-ți dai seama ce impresionează mai mult: Turnul Bardosului, care din acest unghi are cu totul altă înfățișare, pereții verticali, înalți de peste trei sute de metri, vuietul apelor învolburate sau măiestria omului ce a săpat aici un fel de semitunel pentru șosea.

Ceva mai jos, la Gîtul Iadului, pereții s-au apropiat atît de mult, încît ți-e dor de cerul albastru abia zărit deasupra, sfîșiat de custura uriașă a pereților crenelați în vîrf.

În dreptul ultimului pod, situat la ieșirea din Chei, se înalță pe dreapta peretele nordic al Surduculuí.

Ceva mai jos, Cheile încep să se deschidă, apele obosite ale Bicazului se mai domolesc, gata să se întindă la drum, lăsînd în urmă acest paradis alpin făurit de ele cu atîta trudă. Valea se lărgește din ce în ce mai mult, lăsînd de-o parte și de alta a șoselei frumoase pante înverzite pe care, ici-colo, strălucesc în soare casele răzlețe ale satelor de munte. După cîtva timp ajungi la Bicaz. Micul orășel te întîmpină cu blocurile zvelte, la balcoanele cărora mușcatele și garoafele înfloresc pînă toamna tîrziu. Nu prea departe, parcă luîndu-se la întrecere cu înălțimea piscurilor din vecinătate, coșurile Fabricii de ciment din Bicaz încearcă să aprindă albastrul cerului. Sutele de mii de metri cubi de ciment care au înălțat barajul Hidrocentralei de la Bicaz aici s-au fabricat. Panorama ce ni se desfășoară în fața ochilor e măreață. De o parte, imensa oglindă a mării dintre munți care-și trimite apele năvalnice să mîne turbinele de la Stejaru, izvorul luminii electrice din nordul Moldovei; de cealaltă parte, statura falnică a Ceahlăului, care străjuiește într-o reculeasă neclintire frumusețile create de natură și cele cu nimic mai prejos create de inteligența și hărnicia omului stăpîn pe soarta sa.

ÎN DELTĂ

Dunărea se mîndrește cu faptul că risipește frumusețile create de ea în șapte țări și că trei capitale se oglindesc în apele sale. Cele mai mari daruri, Dunărea le-a făcut însă patriei noastre. De-a lungul celor 1 072 de kilometri, cît măsoară cursul romînesc al legendarului Danubiu, se întîlnesc și mărețele arcuri de triumf ale Porților de Fier, și luncile cîmpiei Romîne, și bălțile Ialomiței și Brăilei, și strălucitorul evantai al Deltei. Fiecare dintre aceste opere ale darnicului fluviu reprezintă o atracție turistică. Delta Dunării le întrece însă pe toate. Născută din jocul apelor dulci ale fluviului și al celor sărate ale mării, din aluviunile adunate pe coastele munților și puse să înfrunte curenții mării, Delta este, prin varietatea și originalitatea sa, un colț de lume aparte, care uimește și încîntă la fiecare pas.

„Țara de dincolo de negură"

Privită ca operă a naturii, Delta îndreptățește nenumărate laude. «Țara de dincolo de negură»,

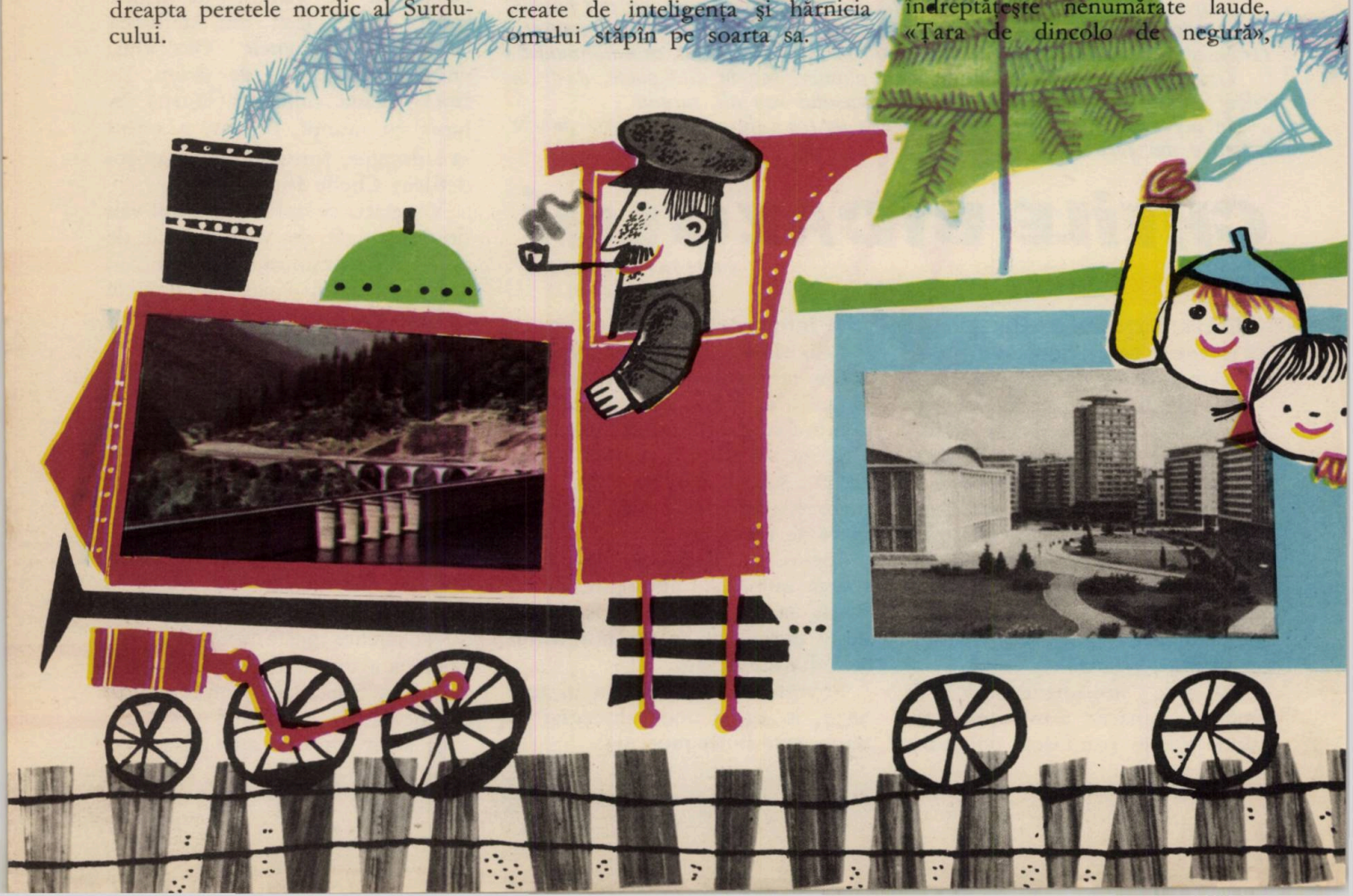

cum a numit-o marele nostru povestitor Mihail Sadoveanu, este însă, înainte de toate, o lume a contrastelor. Şi nu numai datorită faptului că acest pămînt nou al ţării, care continuă să crească sub ochii noştri, se află lîngă şisturile munţilor Dobrogei, cel mai vechi uscat din această parte a lumii, ci mai ales prin alcătuirea sa. În Deltă, terenurile cultivate se învecinează cu ghiolurile şi japşele (bălţi mici, puţin adînci, care seacă în timpul verii), dune de nisip mărginesc zarea, amintind deşerturile uscate, iar pădurile de stuf au ca vecine păduri de stejari invadate de plante agăţătoare, care le fac să semene cu junglele tropicale. Dacă mai adăugăm că, alături de braţele Dunării şi cele cîteva mari canale pe care vapoarele pot înainta cu uşurinţă, se întîlnesc gîrle înguste prin care de-abia încap lotcile pescarilor împinse cu «ghionderul», avem cît de cît o imagine a acestui ultim şi original dar al Dunării. Dar oricît ar fi de multe şi de măiestrite vorbele, ele nu pot înlocui privirile. Lumea plină de frumuseţi a Deltei trebuie neapărat văzută.

Raiul păsărilor şi al peştilor

Se spune, pe drept cuvînt, că Delta Dunării este un rai al păsărilor şi al peştilor. Fauna, ca şi flora, este deosebit de bogată, Delta fiind un adevărat monument al naturii. Pentru exemplificare, este suficient să amintim extraordinara bogăţie a faunei mici, a plaurului, cercetătorii numărînd circa 30 000 exemplare de insecte, crustacee şi moluşte într-o bucată de plaur de mărimea unei zecimi dintr-un metru cub (în afara vietăţilor microscopice).

Datorită faptului că trei dintre marile drumuri de migraţie ale păsărilor trec pe deasupra Deltei, numărul speciilor de păsări care trăiesc o parte a anului aici, sau sînt în trecere, atinge cifra de trei sute. Bineînţeles, păsările de apă sînt cele mai numeroase. Pe acele insule plutitoare, pe plauri, întîlneşti mii de cuiburi împletite din stuf, cu ouă pestriţe, şi din acele cuiburi însorite, legănate de liniştea apei, apar mereu alte şi alte stoluri de păsări. Pelicanul, neobositul pescar, graţioasele egrete şi alte numeroase specii de stîrci, cormorani, ţigănuşi, lişiţe, corcodei, zecile de specii de raţe sălbatice şi de pescăruşi şi atîtea alte păsări, prin zborul lor necontenit, dau Deltei aspectul ei caracteristic, care constituie marea atracţie turistică.

Apele oferă şi ele bogăţia lor — peştele —, şi un drum în Deltă este o potrivită ocazie pentru cunoaşterea multora dintre cele 60 specii de peşti care se găsesc aici. Ei pot fi văzuţi în «vîrşele» pescarilor, la cherhanale sau în vestita «ciorbă pescărească» ce face parte din originalităţile locului care furnizează jumătate din producţia de peşte a ţării.

Noul în împărăţia stufului

Uriaşele întinderi de stuf, fixate pe fundul mlaştinilor sau plutind ca insule (plauri) pe apele ghiolurilor, au dat totdeauna o notă caracteristică peisajului Deltei. Ele sînt imensa bogăţie a Deltei, neglijată în trecut, dar valorificată astăzi pe o scară largă. Stufăriile acoperă jumătate din Deltă şi oferă o valoroasă materie primă pentru materiale de construcţie, celuloză, hîrtie, celofibră, alcool. Dacă se ţine seama şi de faptul că fiecare hectar de stuf folosit la fabricarea celulozei cruţă două hectare de pădure de răşinoase, se înţelege şi mai bine avantajul oferit de valorificarea acestei mari bogăţii. Pentru noi este o mîndrie faptul că cele mai multe dintre instalaţiile speciale pentru exploatarea stufului au fost gîndite şi realizate de tînăra noastră industrie socialistă. Şi, ceea ce este mai important, o astfel de realizare la un înalt nivel de mecanizare complexă a fost înfăptuită la noi pentru prima dată în lume. Azi, prin întinsele păduri de stuf înaintează moderne combine de re-

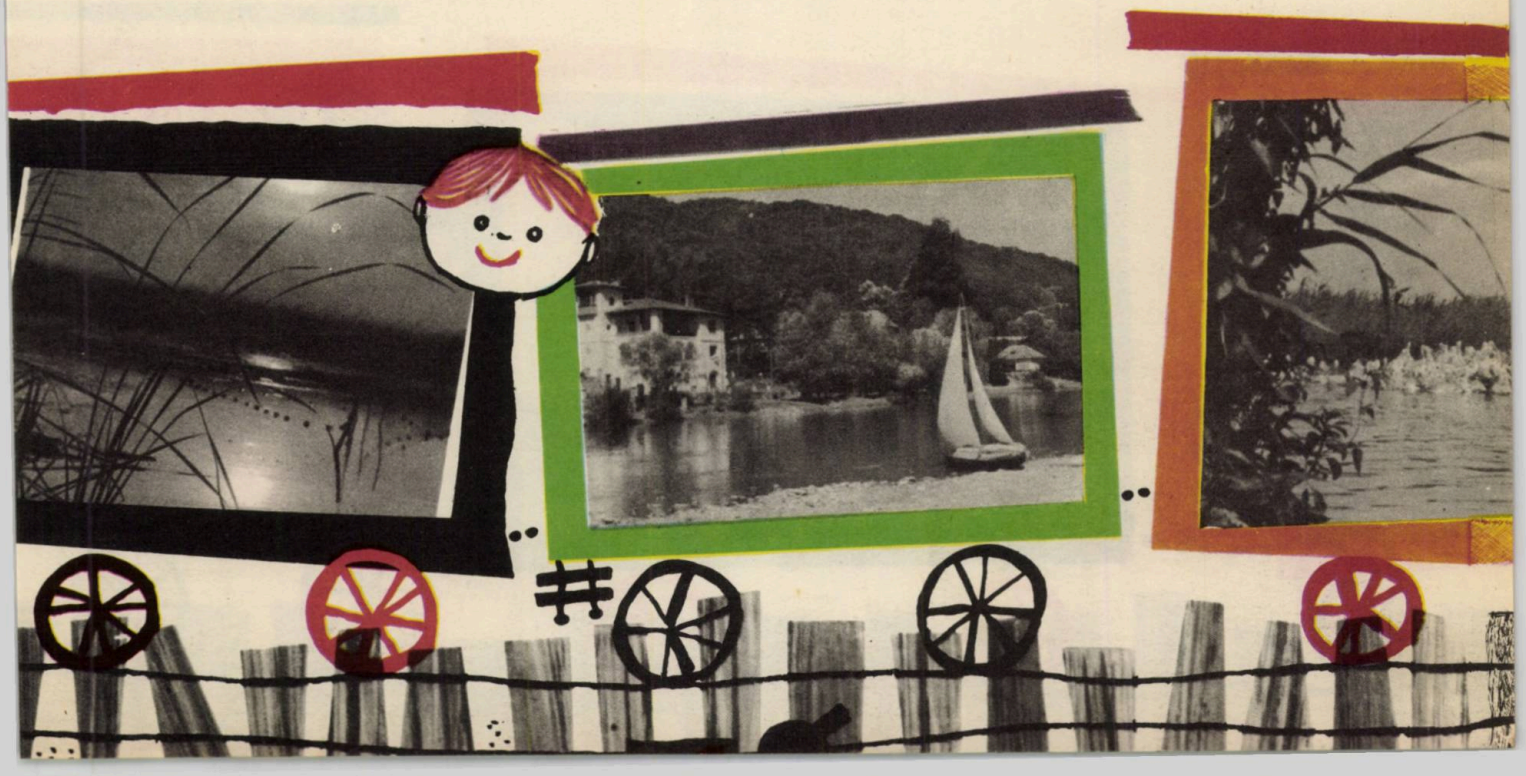

coltare — construcție romînească; pe urmele lor, puternice tractoare — tot de fabricație romînească — adună și transportă uriașe baloturi de aur al Deltei, care apoi, încărcat pe șlepuri, străbate canalele recent amenajate, taie apele Dunării pentru a intra în marele Combinat de la Brăila.

De altfel, călătorul care străbate aceste locuri are ocazia să vadă că noile realizări se armonizează perfect în această originală regiune și că prezența orășelelor stufului, ca și caravanele cinematografice, ca și școlile și dispensarele apărute în satele pescarilor completează fericit peisajul Deltei.

GH. EPURAN

DIN COMORILE APUSENILOR

Apusenii...

Munți cu clinuri domoale, cu chică stufoasă de păduri ori cu poiene însorite, cu lanuri de secară și cu căsuțe și ogrăzi risipite pe culmi, înălțate spre soare ca pe palmele unui uriaș.

Munți doldora de istorie.

De istorie a ciubărarilor, a holoangărilor și a aurarilor, care au sîngerat pentru libertate, pentru dreptate și pentru o bucată de pîine.

Iată-ne la primul popas: Detunatele. Sînt două Detunate. Una e Golașa, numai stîncărie. Cealaltă e Flocoasa, îmbrăcată pînă sus în brădet...

Am pornit spre aceasta din urmă.

În fața noastră, dincolo de perdeaua unei pădurici de brad, se înalță două orgi uriașe, alcătuite din coloane hexagonale de bazalt, încremenite așa cu milioane de ani în urmă, cînd pămîntul a detunat din străfunduri, făcînd să țîșnească piatra topită.

Le zice Detunata pentru că, datorită variațiilor de temperatură, stîncile bazaltice se contractă și se dilată, sfărîmîndu-se uneori cu zgomot de tunet.

Al doilea popas îl facem la Scărișoara, la ghețar. Ca să ajungem acolo, am trecut printr-o pădure cu brazi ca niște lumînări uriașe, printre care omul a tăiat un drum drept, la capătul căruia ne așteptă cabana Scărișoara.

La focul aprins la marginea poienii în care se află cabana ne gătim cina. Pînă la noi ajunge zvon ușor de tulnic ori de talangă adus de vînt.

Am plecat, a doua zi înspre amiazi, la ghețar. Urcăm preț de un sfert de ceas printr-o poieniță costișă, apoi prin pădure. După puțin, vedem la picioarele noastre deschizîndu-se o groapă, ca o pîlnie, adîncă de vreo 50 m și tot pe atît de largă la gură. O dolină sau aven, așa se numește.

Am coborît într-însa. Pînă la jumătatea ei am mai simțit adierea ușoară de vînt. Era totuși cald. Apoi vîntul a încetat și am avut deodată impresia că sîntem în plină iarnă. Interesant este să observi coastele avenului care prezintă, pornind de sus în jos, toată gama floristică. Nu o să vă înșir aci toate plantele, pe care marele nostru cercetător de peșteri Racoviță le-a cules și pe care tot atît de marele nostru botanist Borza le-a identificat.

Acolo jos e mereu iarnă. În fundul dinspre sud al pîlniei găsești zăpadă pînă toamna tîrziu, oricît de călduroasă ar fi fost vara.

La amiezi, cînd soarele ajunge să bată pe acest clin de zăpadă, lumina lui pătrunde pînă în fundul peșterii, în așa-zisa Catedrală. De aceea am ales noi ceasul acesta pentru a o vizita.

Ne-am grăbit să pătrundem în adîncul ei. La început, din pricina întunericului în care ne cufundam, n-am văzut nimic sau mai nimic. Pe măsură însă ce ne obișnuiam cu întunericul ni se părea că ne aflăm într-o lume de basm. Lumînări străvezii, coloane clădite din măr-

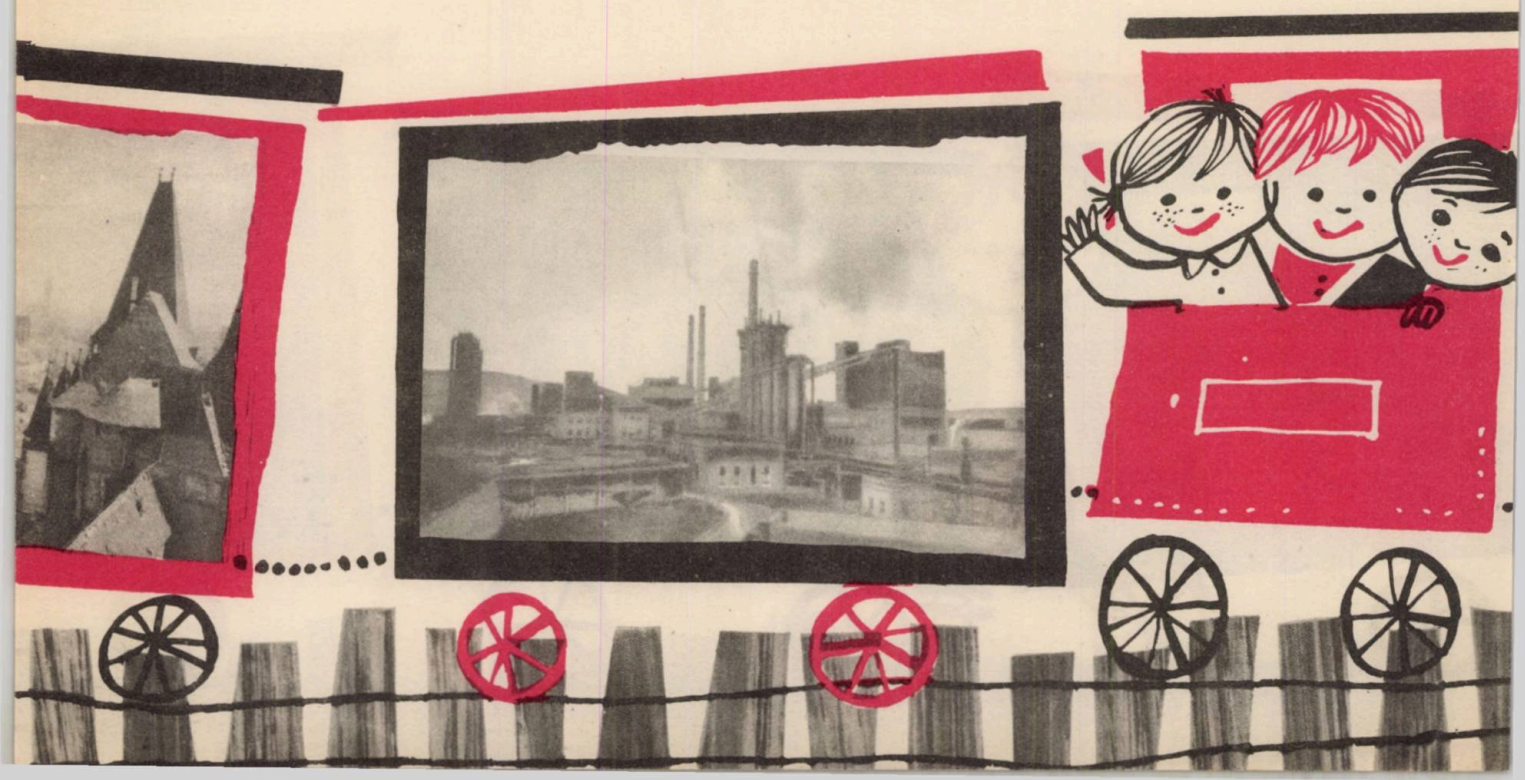

gele de lumină, ciuperci uriaşe crescute din beznă, măciuci de diamant înfipte aci de niscaiva uriaşi, deasupra cărora atîrnă ameninţător o pădure de sulițe de argint.

Avem lanterne, avem feştile, avem blitzuri şi reflectoare, dar nu le-am aprins decît tîrziu, după ce o vreme am tăcut, am privit uimiți de atîta frumusețe.

Ne-am uitat mai de aproape la stalagmite, bucăți cristaline care se înalță de jos în sus în formă de măciucă. În creştetul unei măciuci vezi o adîncitură ca o cupă, în care picură apă de sus. Auzi picătura, o vezi, dar cupa e totuşi goală. Pui mîna în cupă: e uscată. Unde s-a dus picătura? Cine a înghiţit-o? Măciuca, cu fagurii ei. Stalagmitele acestea sînt formate din cristale hexagonale de gheață, alcătuind prisme dispuse concentric. Cristalele de gheață sînt formate din apă pură. Sărurile dizolvate de apa strecurată în peşteră au rămas în golurile dintre prisme. Aici în aceste goluri a dispărut picătura prinsă în cupă. Înspre toamnă, cînd gheața începe a se topi, unele măciuci se îndoaie. Peste iarnă vor creşte deasupra lor altele noi. Pentru că, de cînd e peştera, fiecare picătură cade mereu, în acelaşi loc, încît stalagmitele descrise de Schmidl în 1863 au fost găsite aproape neschimbate de către Racoviță în 1923 şi le indentificăm şi noi acum.

Pereții peşterii sînt şi ei tapisați cu o puzderie de flori de gheață, parcă-ar fi presărați cu praf de nestemate. E umezeala din peşteră, care se află acolo condensată în chip de brumă.

Dar comoara cea mai de preț a peşterii este enormul bloc de gheață, ca o podea care se desfăşoară de la intrare, din aşa-zisa Sală Mare, apoi, printr-un coridor, pînă la sala numită Catedrală, din pricina nenumăratelor ei podoabe. Acest bloc cîntăreşte nu mai puțin de 50 000 de tone. El alcătuieşte, de fapt, inima peşterii.

În 1857 un brigadier silvic, pe nume Kulmer, şi-a dat drumul pe o scară de frînghie în abisul ce se căsca între podeaua de gheață şi peretele sudic al sălii mari. După cele povestite de el, acolo ar mai fi o peşteră poate chiar mai mare decît cea de deasupra, căptuşită la rîndul ei cu gheață.

Dar spusele lui Kulmer nu au fost crezute, ci au fost puse pe seama imaginației. În 1947 însă, o echipă de speologi şi de alpinişti au pornit pe urmele lui Kulmer şi au descoperit acolo, sub podeaua de gheață, o a doua peşteră. Nu s-au oprit aici, ci au pătruns şi mai jos, punînd în lumina reflectoarelor lor o a treia sală, mai mare decît cele de deasupra, ale cărei formațiuni sînt de data aceasta din calcit.

Judecînd după fotografiile şi filmele aduse de ei de acolo, peisajul etajelor inferioare depăşeşte în frumusețe pe cel de deasupra, cunoscut de obicei de lume. Din aceasta a treia sală, o galerie duce în direcția peşterii de la Pojarul Poliței, cu care Scărişoara noastră pare a fi înrudită.

În sălile inferioare ale Scărişoarei se pătrunde greu.

Se pare că în ultimii 40 de ani volumul blocului de gheață — această podea a peşterii proptită de milenii între etajele peşterii — s-ar mai fi micşorat.

Şi acum o ultimă întrebare: este sau poate fi viață în peşteră? La prima impresie îți vine să răspunzi: Pe frigul acesta viață?! Şi totuşi... Pe pereții Catedralei cresc înspre toamnă un fel de ciuperci, printre care îşi mişcă alene picioarele răşchirate nişte păianjeni orbi. Ba s-au văzut chiar coleoptere.

Urcînd pe scările avenului, simțeam nu numai că ne întoarcem din iarnă în vară, ci din preistorie în contemporaneitate.

Soarele, vîntul, pădurea, poienița ne smulg din lumea fosilelor şi ne prind din nou în iureşul clocotitor al vieții.

Am văzut cu ochii una dintre splendorile patriei noastre, loc de o negrăită frumusețe, cum nu găseşti multe pe pămînt.

CORIOLAN STOICA — geolog

Ilustrații : N. NOBILESCU

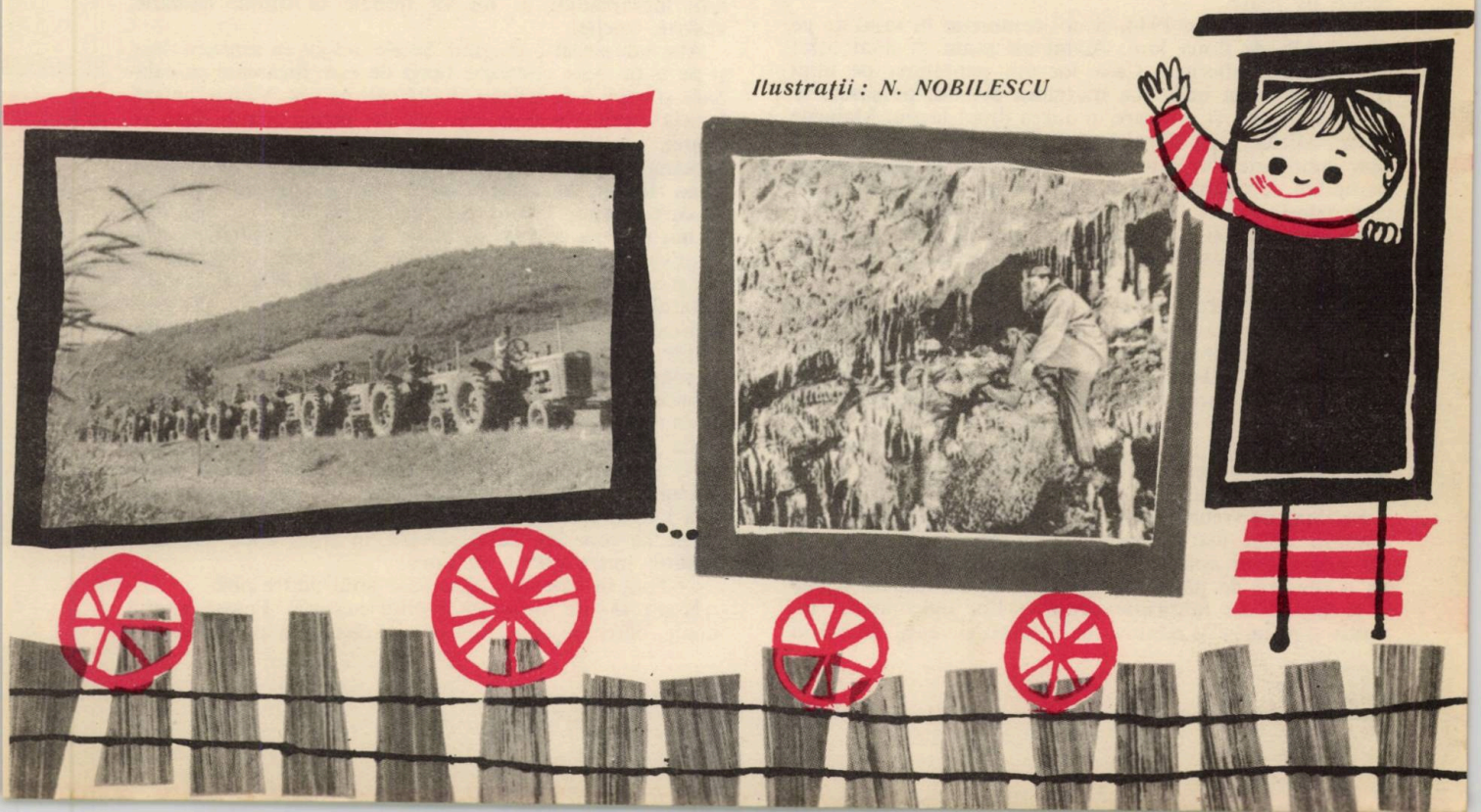

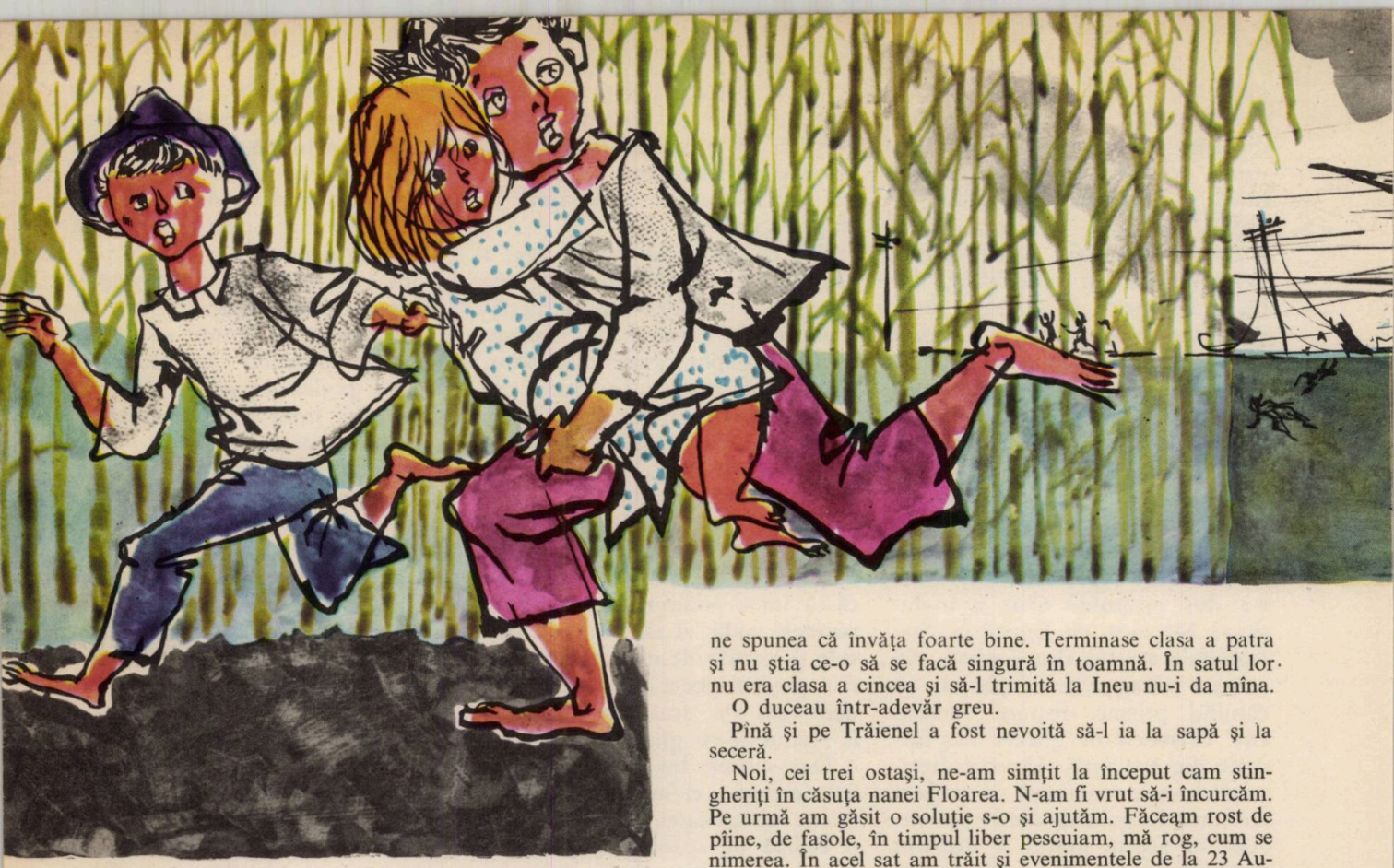

Îl chema Trăienel şi n-avea încă dreptul să se aşeze la masă între oamenii mari. Copiii mîncau în colţul dinspre uşă la o măsuţă joasă, aşezaţi la rînd, ca ulcicile pe o laviţă. Gospodarul casei lipsea, fiind concentrat într-o unitate de pază. Îl cunoşteam numai după poza de recrut atîrnată sub un ştergar cusut cu pricepere, în dungi roşu închis. Gospodăria o conducea mama lui Trăienel, ajutată de fratele mai mare, Vicu, un băietan de şaişpe ani. Trăienel mai avea o soră şi încă un frate, ceva mai mici, care se aliniau lîngă el pe laviţa scundă de brad, aşteptînd ca mămica să le toarne ciorba în blide. Le ţin minte pe toate...

Era în septembrie 1944, şi noi cantonam în satul de pe Crişul Alb de două luni. Acum aşteptam să dăm ochii cu armatele hitleriste. Casa lor era penultima pe uliţa ce se pierdea în imaş. La marginea satului, pe şosea, se ridica o moară, şi o cărare te ducea drept la rîu. Malurile înalte, sălciile, apa harnică a Crişului Alb ne erau prea bine cunoscute. Ne săpaserăm adăposturi în faţa satului, pe un soi de colină, o idee mai ridicată decît şesul întins ca-n palmă, din loc în loc presărat cu şiruri de salcîmi, tufişuri de măceş şi răchitişuri, mai ales pe unde apa avea obiceiul să bălţească primăvara sau după cîte o ploaie zdravănă.

La nana Floarea — aşa o chema pe stăpîna casei — am fost repartizaţi să dormim trei inşi. Ne-am instalat în şură şi din prima noapte l-am avut tovarăş nedespărţit pe Trăienel. Îi plăcea grozav milităria, căci zilnic era nelipsit de la adunarea companiei, nelipsit la raportul batalionului, asista la instrucţie şi se aventurase de cîteva ori şi-n expediţii prin pădure. Uneori trebuia să luăm măsuri, mai ales atunci cînd ieşeam la trageri pe poligon sau la exerciţii de noapte.

Sta lipit de vreun gard sau ascuns după un copac, aţintindu-şi ochii mari, căprui, ca să nu piardă nimic. Îl ţin minte cum apărea în pantaloni şi cămăşuţă, încins cu o centură de pînză dăruită de noi, de care îşi legase o cartuşieră de fabricaţie proprie. Era îndemînatic, inventiv şi prindea de minune tot ce auzea şi vedea. Maică-sa ne spunea că învăţa foarte bine. Terminase clasa a patra şi nu ştia ce-o să se facă singură în toamnă. În satul lor nu era clasa a cincea şi să-l trimită la Ineu nu-i da mîna. O duceau într-adevăr greu.

Pînă şi pe Trăienel a fost nevoită să-l ia la sapă şi la seceră.

Noi, cei trei ostaşi, ne-am simţit la început cam stingheriţi în căsuţa nanei Floarea. N-am fi vrut să-i încurcăm. Pe urmă am găsit o soluţie s-o şi ajutăm. Făceam rost de pîine, de fasole, în timpul liber pescuiam, mă rog, cum se nimerea. În acel sat am trăit şi evenimentele de la 23 August şi tot în acel sat am dat ochii cu armata fascistă. Am sfătuit-o pe nana Floarea să-şi adune ce are mai de preţ, să-şi ia merinde, să prindă în jug văcuţele, să strîngă orătăniile şi să plece pe Criş în sus spre aşezările de munte, căci în curînd satul lor o să fie teatru de război. Feciorăşului ei, Vicu, i-am ajutat să orînduiască totul şi n-a fost o treabă prea simplă. El voia să care cu el întreaga gospodărie. Îi era teamă că n-o să găsească nimic la reîntoarcere. Pleca, de altfel, întreg satul.

— Unde să mergem? se văicărea femeia. Nu cunosc pe nimeni în satele acelea. Neamurile mele-s în Zimand şi Morada.

— Trebuie să vă duceţi, am fost noi de părere. În pivniţă îngrămădim ce nu vă trebuie la drum: hăinărie, văsărie, unelte.

Am înduplecat-o cu greu. Satele din jos se urniseră deja, şi pe uliţa mare convoaie lungi de care încărcate cu calabalîc şi copii îi dovedeau că altă cale nu era. Vicu a înjugat, femeia a plîns în clipa cînd noi am închis poarta după ei. Copiii, neaşteptat de serioşi şi cuminţi, se suiseră în car. Semănau cu nişte ulcici, într-adevăr. I-am însoţit pînă pe şosea. Înainte de a ne despărţi i-am dat femeii toţi banii pe care-i aveam la noi. S-a împotrivit, dar am asigurat-o că noi n-avem ce face cu banii. A tăcut, aplecîndu-şi privirea ca apăsată de presimţiri rele. Înţelesese că într-adevăr noi n-avem nevoie de nimic, în afară de arme şi muniţii.

Satul, rămas pustiu, fără locuitori, părea altul. O tăcere nefirească învăluia fiecare casă. Ferestrele, porţile închise, curţile fără glas ni se înfăţişau ciudate, schimbam vorbe în şoaptă, tulburaţi.

În aceeaşi dimineaţă am ieşit pe poziţie, în dreptul morii. Se semnalaseră avangărzi inamice şi intram în zodia războiului. Eram un batalion de soldaţi tineri. Încă nu primiserăm botezul focului. Spre amiază, şapte avioane, zburînd la joasă înălţime, au săgetat peste sat, de-a lungul şoselei. Am primit ordin să nu tragem, ca să nu ne descoperim. În depărtare, în susul apei, am auzit răpăitul mitralierelor de bord.

— Trag în băjenari, observase unul dintre noi.

N-am să uit niciodată replica aceasta. Fusese rostită moale, oarecum sfios. Cel care o făcuse se aştepta ca noi

Pagini de pe frontul de luptă antihitlerist

ÎNTÎMPLĂRI DE RĂZBOI

să fim de altă părere. De ce să tragă în temei şi copii, în bătrîni? De ce să le omoare vitele şi să-i nenorocească? Şi tot în aceeaşi clipă am simţit cum mă muşcă de inimă deopotrivă durerea şi mînia. Aceştia sînt fasciştii, nemţii, şi ei n-au nici un fel de lege, nu ţin seama de nimic. Aşa sînt ei. Ne-au cotropit ţara şi vor să nimicească totul. Aruncă în aer clădiri, poduri, gări, vor să pustiască totul în urma lor. Au pierdut războiul şi îşi revarsă ura otrăvită împotriva tuturor.

Era o zi de toamnă strălucitoare, senină. S-auzea clipocitul apei sub mal. Mă gîndeam la năvălirile tătarilor, la puhoaiele turceşti, la băjenarii cei de pe atunci.

Schimbam foarte puţine cuvinte, stăpîniţi cu toţii de neliniştea şi aşteptarea, ca în faţa unui examen hotărîtor.

Avioanele s-au întors, împrăştiind tăcerea, depărtîndu-se spre Arad. Explozii înăbuşite anunţau trecerea lor peste gările din apropiere. În ziua aceea nu s-a întîmplat nimic mai de seamă. A doua zi, în zori, am fost atacaţi. În două valuri succesive, nemţii s-au apropiat de poziţiile noastre, forţînd şoseaua. Am reuşit să-i respingem. Fiind amplasaţi pe colină, îi vedeam de departe. Dar o descoperire a poziţiilor noastre ar fi înlesnit tirul artileriei lor. La al doilea val am auzit, în spatele nostru, bufniturile atît de cunoscute ale tunurilor şi aruncătoarelor. Erau două baterii romîneşti de artilerie venite în ajutor.

În depărtare, mult dincolo de Criş, se mişcau alte formaţii hitleriste, manevrînd spre pădurea învecinată căii ferate.

În aceeaşi noapte am trecut apa. Trebuia să le ieşim duşmanilor din nou în faţă. Ei, fiind respinşi pe malul stîng, executau, feriţi de întuneric, o învăluire pe celălalt mal al apei. Noi eram forţe puţine la număr, superioritatea lor numerică era limpede. Ieşindu-le din nou în cale, însemna că pentru ei am fi apărut de două ori mai numeroşi decît în realitate. Dispuneam încă de un argument în folosul nostru. Terenul era foarte bine cunoscut, cunoşteam ca-n palmă fiecare tufă.

Ne pregăteam să trecem apa. S-a apropiat de noi comandantul companiei.

— Grupele I şi II rămîn aici.

Am rămas în sat, împrăştiaţi în adăposturile noastre construite în zigzag, pe colină. Misiunea noastră era s-aşteptăm în acel loc sosirea unui alt batalion, dinspre Brad, sosire anunţată pentru dimineaţa următoare. Cu alte cuvinte noi aveam misiunea să ne aşezăm în calea hitleriştilor barîndu-le intrarea spre defileul muntos.

Bineînţeles, dormeam sub cerul liber, în tranşee. Aveam noroc. Toamna, se vede, ţinea la noi. Timpul continua să fie frumos, călduţ, dimineaţa ne spălam în Criş, de pătură nu simţeam nevoie. Totuşi pămîntul era tare şi ne-ar fi prins bine o mînă de paie. Ne-am înţeles cu camarazii noştri, şi doi inşi am plecat s-aducem. S-a nimerit ca împreună cu mine să vină unul dintre cei trei care cantonaserăm la nana Floarea. Îl chema Braharu Manole. Se trăgea din părţile Bacăului şi era învăţător. N-a apucat să predea lecţii în comuna în care a fost numit decît două luni. Încorporat, s-a trezit trimis în batalionul nostru şi acum, în grupă, servea ca trăgător al doilea la puşca mitralieră. Am luat cu noi o foaie de cort şi ne-am îndreptat spre o şiră de paie de la marginea satului. Paiele nu pot fi smulse cu mîna din şiră. Trebuie pentru aşa ceva un cîrlig. La nana Floarea am zărit noi unul în fîn. Bine, cum nu se poate mai bine. Ne alegem şi cu cîteva mere şi mai vedem ce e pe acolo. Prudenţi, n-am ieşit în uliţă, am luat-o pe sub grădini. În dreptul casei lor ne-am oprit şi am ascultat. Nici un zgomot de nicăieri. Am dat la o parte cu patul armei nişte spini, ne-am făcut loc şi am intrat. Pe cărarea din mijloc ne-am împiedicat de-un dovleac. Cîrligul acela se afla rezemat acolo unde-l zărisem. Manole s-a apucat să-l înfigă în coastele şirei de paie, iar eu am făcut o recunoaştere a locului. Nimic deosebit. Îmi reveni cu putere neaşteptată în memorie chipul lui Trăienel şi mi se năzări că-l aud.

— V-aduc eu cîlţi, de la mama. Aţi tras mult azi? Zi, aţi tras? Ia să văd. (Îi întindeam puşca, fără închizător, să se uite pe ţeavă.) Vai, da-i plină de funingine. Astea-s ghinturile. Ştiu, mi-aţi spus. Glonţul se răsuceşte în ghinturi şi se-nvîrte în aer.

Avea o neastîmpărată curiozitate. Mă gîndeam adeseori că lui Trăienel îi lipseşte mult, mult de tot, o bibliotecă. Rafturi pline în care să se alinieze Jules Verne, Jack London, Mark Twain, lîngă Creangă şi Andersen. Astăzi găsim asemenea rafturi pretutindeni, dar Trăienel n-a avut acest noroc. Nu ştia nimic despre Dick Sand, nici despre Paganel, habar n-avea de Tom Sawyer, n-auzise de Colţ Alb. Manole îşi luase singur obligaţia să umple această lacună. Curiozitatea lui Trăienel se îndrepta mai cu seamă însă spre istorisirile de război. Ştia, desigur, că e vreme de război, lipsea de-acasă tatăl său, o auzea des pe maică-sa pomenindu-l, căinîndu-l, ghicea că reîntoarcerea tatălui său atîrna de numeroase împrejurări pe care el nu le înţelegea. Îl întîlneam ades gînditor, măcinat de griji. Ne întreba uneori dacă noi credem cu adevărat în reîntoarcerea tatălui său. Poate, îmi ziceam uneori, c-ar fi fost mai bine în anii aceia ca băieţaşii de vîrsta lui să nu poată citi. Ştiau însă citi şi descifrau cu uşurinţă pe listele afişate la primărie morţii sau dispăruţii. Şi-i întîlneam nedumeriţi, înfricoşaţi. Căci războiul nu-i cuprinde numai pe cei îmbrăcaţi în uniforma militară, pe ostaşi, el îşi răspîndeşte valurile pînă departe, suflarea lui intră în toate casele şi tulbură copilăriile.

ŞTEFAN LUCA

(Continuare în pag. 13)

OCHELARII

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ilustrații: DURES

N-am barbă albă și nici nepoți cărora să le spun la gura sobei basme cu cocoșul roșu. Iar dacă cele ce urmează seamănă a basm, n-am nici o vină. Așa, chiar așa s-au petrecut faptele. Îmi amintesc precis cum a început totul. A fost odată... Dar nu, nu e nici un basm! Mă aflam în redacție și fierberea generală din jur dovedea oricui că se pregătea ceva deosebit. Telefonul suna necontenit, pe ușă era un necurmat du-te-vino, dactilografele nu mai pridideau cu treaba, iar redactorul de serviciu chema la sine un om după altul:

— Dumneata iei trenul spre mare. La ora 9 se deschide tabăra. La 10 ne transmiți reportajul... Dumneata iei avionul. Aterizezi pe Retezat. Prinzi din urmă expediția «Îndrăzneților» și ne trimiți ultimele vești. Vezi că nu e aerodrom. Te descurci cum știi... Dumneata însoțești croaziera pionierească de pe Dunăre. Iei vaporul... Dumneata, Sfîrlează — mi se adresă în cele din urmă —, ești avantajat. Rămîi în oraș. Într-o oră te întorci cu reportajul. Știi, mulți copii n-au plecat încă din oraș. Ce fac? Cum se pregătesc? Ce bucurii așteaptă de la vacanță? Iei o trotinetă, ceva... Te descurci dumneata.

Peste două minute încercam să mă descurc. Sunam la ușa apartamentului lui Romică. Și aici a început încurcătura. Sunam de cîteva minute ca să-l rog să-mi împrumute trotineta și ochelarii.

Mă întîmpină Voicu, frățiorul lui, tîrînd de o sfoară o altă sfoară. Se juca de-a trenul. El era locomotiva.

— Romică nu e acasă? l-am întrebat.

— Adineauri era în vîrful dudului. Acum o fi pe acoperiș, îmi spuse fluierînd.

— Cum pe acoperiș?

— Simplu. Se urcă pe balcon, pe urmă se cațără pe burlan, de acolo în dudul de lîngă bordura trotuarului și apoi direct pe acoperiș.

— Și de ce se urcă?

— Așa. Ca să se dea jos.

— Și apoi?

— Apoi se urcă din nou. Prin altă parte.

— Pe scară nu urcă?

— Ba da. Pe scara de incendiu. Asta e plăcerea lui. De fapt, nici nu știu bine ce-i place mai mult: să urce sau să coboare. Aș putea să-l strig.

— Nu, nu-l mai deranja... Am venit să-i cer împrumut trotineta și ochelarii pentru cîteva ore. O să-i aduc eu îndărăt.

— Trotineta a împrumutat-o, dar ochelarii ți-i dau eu.

Băiețașul scotoci într-un sertar și peste cîteva clipe mă aflam în stradă. Ardeam de nerăbdare de a-i încerca.

Ei bine, de îndată ce pusei ochelarii, în mintea mea se înfiripă o singură idee:

— Ia te uită, îmi ziceam privind trecătorii, toți oamenii circulă normal, pe trotuar, unul în spatele altuia, mai mult sau mai puțin grăbiți, se ocolesc, spun «pardon»... Ce plăcere or fi avînd să circule așa, neobservați, în mulțime? Eu nu pricep. Căci, iată, dacă acum m-aș cățăra pe balustrada podului sau pe stîlpul acesta sau aș încerca un număr de echilibristică pe gardul cu grilaj de vizavi, lumea s-ar uita la mine, m-ar remarca toți. Sau, poftim, se apropie o căruță... Ce? Nu pot să mă agăț de ea din mers? Pînă la colț... Acolo sar direct în camionul care staționează și pe urmă... salt! direct în remorca tramvaiului. De fapt, asta o pot face chiar acum... Acum!!!

Tramvaiul opri brusc. Oamenii îmi priveau cu compătimire genunchii juliți.

— Puteai să nimerești sub roți. Ce ți-a venit? mă certau cîțiva.

— Nu știu. Ochelarii...

— Ochelarii? N-au pățit nimic. Le-a sărit doar o lentilă.

Ciudați ochelari! Așa cu o singură lentilă încă nu-și pierduseră toată puterea. Închideam un ochi, mă uitam numai prin ramă, îmi venea să circul normal ca toată lumea. Închideam celălalt ochi, priveam prin lentilă și simțeam un imbold irezistibil să mă cațăr pe pereți.

Și deodată mi-a trecut prin minte: nu cumva asta îmi vine de la ochelari? Există, se vede, un fel de ochelari ai vacanței. Îi are oricine, la urma urmei: e felul lui de a vedea vacanța. Dacă-i așa, îmi ziceam și simțeam cum îmi vine ideea unui nou reportaj, ce-ar fi să dau o raită pe la cîțiva copii și să le cer ochelarii? Mi s-ar dezvălui dintr-o dată nenumărate chipuri de a vedea vacanța. Îl voi vizita pe Lică, de pildă, stă chiar peste drum. Mă întîmpină bucuros.

— Bine c-ai venit, Sfîrlează. Dă-mi și tu un sfat: Ce să fac eu astăzi? Aseară eram hotărît să merg la ștrand.

— Și? De ce nu te-ai dus? E un timp minunat...

— Tocmai de aceea. Azi dimineață mi-a venit ideea să merg la pescuit.

— Ai prins ceva?

— A, nu. Cînd am dat cu ochii de plasă m-am gîndit să plec la cîmp cu Nelu să prindem niște fluturi. De cînd tot vreau să-mi fac un insectar ca al lui.

— Interesant.

— Da, dar mi-am amintit deodată de căpșunile lui Nicu.

— Așa... nitam-nisam?

— A, nu. El mi-a spus odată: «Cînd treci spre cîmp vino și pe la mine să culegem căpșuni».

— Și de ce nu te-ai dus?

— Pentru că mi-am amintit de Sandu. El mi-a spus: «Cînd mai treci pe la Nicu intră și pe la mine. Ne jucăm cu zmeul...»

— Și?

— Și ca să ajung la zmeu trec pe lîngă Ileana.

— Cosînzeana? încercai să glumesc.

— Nu. Constantinescu. Mi-a spus așa...

— Știu: «Cînd treci pe la Sandu vino și pe la mine. Îmi aduci cărțile pe care ți le-am împrumutat și îți dau altele».

— Exact. De unde știi?

— M-am întîlnit cu ea. Ce faci, te duci?

— A, sigur că da. Numai că nu știu cînd. Mă mai gîndesc eu și mîine. Și poimîine. Am timp: e vacanță.

— Acum stai acasă?

— Sigur. Mă gîndesc.

— Poți să-mi împrumuți ochelarii tăi?

Mi i-a împrumutat. Am plecat repede de teamă să nu-și schimbe hotărîrea. În stradă mi-am pus ochelarii. Și, deodată, în locul bulevardului drept și larg, parcă mi-a apărut o răscruce. Încotro s-o iau? La dreapta? La stînga? Drept înainte? Drept înainte, orice-ar fi! am hotărît cu energia unei muște ce se desprinde din plasa unui păianjen.

În aceeaşi clipă am văzut stele verzi.

— Ei, ce faci? îmi mîngîia cucuiul o femeie în vîrstă. Intri prin zid? Nu

vezi bine? Să te conduc eu. Unde vrei să mergi?

Hm, păcătoşi ochelari! Nu-i spărsesem. Am răspuns răsuflînd uşurat:

— Mulţumesc. Acum văd foarte bine. Merg aproape, a treia stradă pe dreapta.

L-am găsit pe Gicu acasă. Strîngea pe făraş nişte cioburi risipite prin casă.

— Ce faci, Gicule?

— Curăţenie. Am spart oglinda cu mingea.

— Joci fotbal în casă? l-am întrebat nedumerit. Singur?

— Acum sînt singur, dar jucam cu fratele meu. A adormit. Uite-l în cărucior.

În cărucior, învelit într-o plăpumioară albastră, dormea, sugîndu-şi degetul, un prunc de vreo cîteva luni.

— Joci cu el? Cum?

— Greu, oftă Gicu. Ce să fac? Mi l-a lăsat mama în grijă. Ce te uiţi aşa? Cu el am jucat. Ştii că nu e rău? Dimpotrivă, sînt şi avantaje: el habar n-are de henţ, de ofsaid, îl driblez cînd vreau... Pe urmă a adormit, uite-l. A obosit. Probabil nu e obişnuit să dea cu capul în minge. Am jucat aşa singur. Nu e rău nici aşa: nici tu hent, nici tu faul...

— Fotbal de unul singur? Cam greu.

— Păi... jucam de fapt în doi. Mă uitam în oglindă.

— Ai spart-o!

— Da. La o... învălmăşeală.

— Ascultă, Gicule, i-am spus, poţi să-mi împrumuţi pînă deseară ochelarii tăi?

— Sigur, consimţi băiatul. Ia-i, mie tot nu-mi trebuie deocamdată. Trec în baie şi joc cu capul. E şi acolo oglindă.

— Da, am răspuns luînd ochelarii. E şi un... duş rece!

Timpul a trecut repede. În uriaşul parc al oraşului am dat, la umbra copacilor seculari, peste vacanţa adevărată. Era una dintre taberele orăşeneşti. Am alergat din grupă în grupă, am însoţit copiii într-o excursie, am învăţat un cîntec nou, am luat parte la un concurs atletic şi, pe nesimţite, seara s-a lăsat în jurul meu, în timp ce din toate colţurile parcului se îndreptau spre mine urşi, lupi, scufiţe roşii, iepuraşi... Nu, nu spre mine. Spre carnaval. Se pregătea un foc de tabără cu carnaval. Da, reporterul avea de lucru!

În acest timp, acasă, în lipsa mea, primeam... vizite. Vizitatorii erau primiţi de fratele meu. Îşi căutau ochelarii şi nu se dumereau de fel.

— Face colecţie de ochelari? se întreba Lică. Nu pricep de ce mi i-a mai cerut. Văd că are trei perechi.

Luă o pereche de ochelari, la întîmplare, spunînd:

— Mă grăbesc! Am aranjat o «miuţă» la lumina neonului.

Îşi aşezase ochelarii şi, ca prin farmec, nu se mai... grăbea. Se învîrtea în jurul mesei.

— Ce-i cu tine?

— Nu ştiu pe care uşă să ies... Sînt atîtea posibilităţi.

Lică începuse să ţopăie.

— Pe unde-i burlanul? întrebă vioi.

— De ce?

— Simt nevoia să mă caţăr pe acoperiş.

— Şi tu ce vrei, Gicule, să joci fotbal în garderob?

— Eu fotbal? De ce fotbal? se mira Gicu şi îşi privea mingea ca pe o varză, răsărită cine ştie cum, gata murată, în mîinile lui. Poate o să prind fluturi sau o să înalţ un zmeu, sau, dacă vreau, o să pescuiesc...

— În şifonier?? Staţi! Staţi! vorbea alarmat băiatul. Lăsaţi ochelarii pînă vine Sfîrlează. El ştie precis care ai cui sînt. Lăsaţi-i. Totul vine de la ochelari, nu vedeţi?

Într-adevăr, vizitatorii încurcaseră ochelarii şi totul se petrecea cum nu se poate mai caraghios. Romică, neobositul cătărător, cu ochelarii lui Gicu fotbalistul pe nas, plonja sub pat, în timp ce Lică ieşea şi intra din garderob în garderob.

— Să mergem după Sfîrlează, ţipa băieţaşul. E la tabăra orăşenească...

Ajunseră în cîteva minute. În careu instructorul superior aducea la cunoştinţă programul de a doua zi. Rezemat de un copac, notam totul.

— Cei ce nu ştiu încă să înoate vor face prima lecţie la bazin, ceilalţi, concurs de înot. După-masă, popas la gospodăria de stat: ajutor la culesul caiselor. Seara, şezătoare. Între timp, selecţionata de fotbal a taberei va avea meci de antrenament pentru finala cupei de vară a taberelor orăşeneşti...

Mă auzii chemat prin cîteva sîsîituri desperate:

— Sst! Sfîrlează!

— Ce-i cu voi? îi întrebai îndreptîndu-mă spre ei.

— Ochelarii! I-ai încurcat. Nu ştim care sînt ochelarii fiecăruia?

— Simplu. Le-am pus semn: e iniţiala fiecăruia pe ramă.

Cei patru îşi luară ochelarii, se risipiră printre zecile de copii din parc. Dar nu trecură zece minute şi apărură din nou cu nişte figuri jalnice.

— Ce-i cu ochelarii ăştia? mă întreba Romică aproape plîngînd. E ceva caraghios. Cum i-am pus am alergat la aparatele de căţărat. Copiii m-au aplaudat, apoi, la chemarea goarnei, s-au pregătit de plecare spre marginea oraşului. Voiam şi eu să-i însoţesc, dar, nu ştiu cum şi de ce, de-abia coboram şi mă urcam din nou în vîrful prăjinii ca un maimuţoi. Copiii au rîs, apoi au înălţat din umeri şi au plecat... Spune-mi, ce-i cu mine? Am impresia că totul vine de la ochelari...

— Da, de la ochelari, ţipa şi Lică. Şi eu m-am făcut de rîs. Mă învîrtesc prin tabără ca ameţit. Fac cîţiva paşi cu o grupă, mă întorc, mă alipesc de alta, o iau înapoi... Parcă sînt un pendul.

— Şi eu? Eu de ce şutez în toate pietrele? mă luă la rost Gicu.

Îi priveam cu mirare senină.

— Şi totuşi sînt ochelarii voştri!

— Cu neputinţă! Imposibil! protestau cei trei.

— Poate că totuşi au un mic cusur.

— Ce mic? Mare! Uriaş!

— Eu zic să-i dăm unui optician să-i controleze. E unul aici în tabără, la cercul foto...

«Opticianul», un băiat de vreo 14 ani, îmbrăcat într-un halat, privea cu atenţie ochelarii. Spuse cu cea mai mare seriozitate, gînditor:

— Ochelarii sînt buni. Perfecţi. N-au nimic...

— Cum sînt perfecţi? protestară într-un glas cei trei.

— Aşa, răspunse calm băiatul răsucind ochelarii pe toate părţile, sînt buni

pentru cine înţelege vacanţa ca un meci continuu de fotbal, de 90 de zile...

— E groaznic, dar eu nu vreau asta, se apăra Gicu. Ce? Nu-mi ajung un antrenament, două şi un meci pe săptămînă?

Băiatul îi întinse netulburat ochelarii.

— Cu ceilalţi aceeaşi poveste: Depinde cum vreţi să vedeţi vacanţa...

— Vrem s-o vedem la fel ca şi voi.

— Adică? se prefăcu mirat opticianul.

De undeva se auzi limpede şi melodioasă chemarea goarnei:

— Aşa, pionieresţe! izbucniră toţi.

— Perfect. De fapt, pentru asta nu trebuie nici un fel de ochelari.

A doua zi erau la bazin cu alţi copii. Învăţau să înoate.

CONCURS:

„Cine citeşte «CRAVATA ROŞIE» răspunde"

A început concursul. Participanţii se află pe scenă şi aşteaptă emoţionaţi primele întrebări.

Sala cea mare a Casei pionierilor din Oradea e plină de pionieri şi şcolari care au venit să urmărească concursul. În mijlocul sălii, «reporterul», pionierul Kociş Alexandru de la Şcoala medie nr. 1, fotografiază concurenţii.

Se citesc fragmente din povestirile, reportajele apărute în «Cravata roşie». Concurenţii trebuie să recunoască titlul şi autorul bucăţii. Se rezolvă apoi jocuri, cuvinte încrucişate, se recită poezii şi se discută despre materialele de ştiinţă apărute în revistă.

Concurenţii au primit premii în cărţi.

După concurs, echipa de teatru a casei pionierilor a prezentat scenetele «Întîmplări cu mărţişoare» şi «De ce a întîrziat Spiridon», care au apărut, de asemenea, în paginile «Cravatei roşii».

Vă recomandăm să organizaţi şi voi în şcolile voastre un concurs asemănător.

Din experienţa pozitivă

Pe izlaz

Cinci zile la rînd, 120 de purtători ai cravatelor roşii alături de un grup de utemişti din Teiuş au putut fi văzuţi trebăluind pe izlazul gospodăriei agricole colective. Aproape 5 hectare de izlaz au fost curăţate de mărăcini şi bolovani, de muşuroaiele de cîrtiţe. Pămîntul a fost nivelat şi semănat cu iarbă.

La curăţirea izlazurilor au dat o mînă de ajutor şi pionierii din comunele Obreja, Mihalţ şi Meteş.

Cercul micilor tractorişti

La S.M.T. din comuna Simian, printre mecanicii staţiunii, puteau fi văzuţi adeseori o mulţime de pionieri. Copiii erau nerăbdători să afle cît mai multe lucruri despre tractoare, combine, semănători etc. De multe ori ei dădeau şi cîte o mînă de ajutor mecanizatorilor la unele reparaţii mai mici.

Văzînd dragostea pionierilor pentru maşinile agricole, conducerea S.M.T. a fixat o zi pe săptămînă în care cei mai buni maiştri prezintă copiilor principalele piese ale maşinilor, le demonstrează în mod practic cum trebuie întreţinute şi conduse.

Unii dintre pionierii de la acest cerc, cum sînt Durnea Cornel, Milan Toma din clasa a VII-a, au şi învăţat să conducă tractorul.

CERC CINEFOTO

În cei 8 ani de cînd funcţionează cercul cinefoto de la Casa pionierilor din Tg.-Mureş, mulţi copii au deprins tainele acestei frumoase îndeletniciri.

Împărţiţi în grupe de începători şi avansaţi, ei învaţă nu numai tehnica fotografiatului, ci şi cum să-şi amenajeze un mic laborator pentru a putea developa şi face fotografii singuri. Cei din grupa avansaţi învaţă, în plus, elemente de operatorie cinematografică.

Pionierii din acest cerc au devenit adevăraţi «cronicari» în imagini. În excursii, în drumeţii, în vizite la întreprinderi sau gospodării agricole, ei fac fotografii cu ajutorul cărora se alcătuiesc albume, fotomontaje, fie la casa pionierilor, fie în unităţi şi detaşamente. Cu prilejul adunărilor pionereşti, fotografiile întregesc cu imagini descrierea frumuseţilor patriei şi a realizărilor regimului nostru. Uneori, pionierii organizează expoziţii de fotografii pe diverse teme care atrag mulţi vizitatori.

O excursie reuşită

Casa pionierilor din Sibiu este renumită prin organizarea unor frumoase excursii. Acest lucru ne-a decis să le solicităm un interviu în legătură cu recenta excursie pe biciclete, ruta: Sibiu-Cisnădioara — Cisnădie-Sibiu.

Cei care răspund la întrebările noastre sînt pionieri — cronicarii acestei excursii.

— Am dori să ştim cum aţi organizat şi cum s-a desfăşurat excursia? Cîţi aţi fost cu toţii?

— 40 din clasele a VI-a şi a VII-a, însoţiţi de doi tovarăşi de la casa pionierilor. Se înţelege că aproape fiecare dintre noi a avut sarcini precise în cadrul acestei acţiuni. Noi şase am fost cronicari. Am avut, de asemenea, un conducător al excursiei şi 4 pionieri sanitari. Ceilalţi am fost împărţiţi în trei grupe mari: o grupă a cules o seamă de date importante despre Cisnădie, cetatea textiliştilor, alta despre Cisnădioara şi ultimii au strîns flori şi insecte pentru colecţiile noastre.

Plecarea a fost la 7 dimineaţa şi excursia a durat pînă seara, aşa că am avut timp suficient să organizăm între două popasuri şi un joc de orientare.

— Interesant! Şi care au fost încercările care trebuiau să hotărască pe învingător?

— Au trebuit să fie puse în aplicare multe dintre cunoştinţele noastre: aprinderea unui foc în cinci minute, care să ardă alte 7 minute şi apoi stins complet şi repede ca să nu se piardă timp. Apoi, orientîndu-ne pe baza unei schiţe de traseu, am măsurat viteza de curgere a apei pe lîngă care am trecut, iar cu ajutorul busolei am apreciat pe bază de repere distanţa între diferite obiective. Şi toate acestea cît mai repede cu putinţă, pentru că de timpul realizat pînă la punctul de sosire depindea clasamentul.

— Şi acum, o ultimă întrebare: Care au fost rezultatele imediate ale acestei excursii care a plăcut aşa de mult?

— În afară de sanitari, care, din fericire, nu au avut prilejul să-şi dovedească priceperea, toţi pionierii participanţi la excursie şi-au verificat cunoştinţele şi agerimea şi s-au legat noi prietenii. De asemenea, ierbarele şi insectarele noastre începute în alte drumeţii au fost îmbogăţite, gazetele de perete, datorită nouă, cronicarilor, precum şi membrilor cercului foto, au avut material din belşug şi, în general, a fost o zi minunată, care se va adăuga amintirilor noastre frumoase despre activitatea pionierească.

LUCIA SICOMAŞ

Păpuşari

Căprioara cu fustă roşie, iepuraşul cu şorţuleţ, vulpea cu ilicul ei roşcat şi şoricelul stau gata pregătiţi în deschizătura scenei. Încă o clipă şi de ei se apropie cîţiva mînuitori, pionierii Constantinescu Doina, Gheorghiu Gabriel care le vor da viaţă. Micul teatru de păpuşi al

Școlii de 8 ani nr. 7 din Galați s-a pregătit să dea cîteva spectacole pentru colegii lor mai mari și mai mici în zilele vacanței de vară.

Cu bărcile pe Mureș...

Plecarea a avut loc în zori din lunca Mureșului, puțin mai jos de Combinatul de industrializare a lemnului din Reghin. La un semnal, 21 de bărci au pornit pe firul apei, spre zăvoiul Prund, unde era fixată întîlnirea. Aproape 100 de pionieri din Reghin plecau în excursie în zăvoiul din lunca Mureșului, unde aveau să întîlnească pionierii din comuna Suseni.

Pionierii din Reghin au ajuns primii în zăvoi. Cei din Suseni întîrziau, fiind nevoiți să vîslească împotriva curentului. Împreună cu instructorii, pionierii veniți au pregătit locul taberei, l-au curățat de bolovani și uscături, au fixat cele două corturi aduse cu ei, au amenajat vetrele de foc unde micii bucătari aveau să se întrecă la pregătirea prînzului.

Programul întîlnirii a început cu întrecerea pescarilor. Vreme de o oră, 10 băieți și 8 fete au stat pe malul apei, atenți la firul cu plută, urmăriți de aproape de colegii lor spectatori. Crișan Leon, Stamate Maria, Iacob Horia și Nedelea Lucia de la Școala medie nr. 1 din Reghin au fost pescari norocoși. Din peștele prins, «bucătarii» taberei aveau să pregătească un prînz pe cinste. Pofta de mîncare n-a lipsit, mai ales că după întrecerea «pescarilor» s-au ținut concursurile cu bărcile și de înot. Pentru «săriturile artistice», locul trambulinei l-a ținut o salcie bătrînă de cel puțin 100 de ani.

După-masă, o scurtă odihnă pe covorul de iarbă verde, după care, cu toții, la meciurile de fotbal și volei. Unii ca jucători, ceilalți ca spectatori.

Jocurile au ținut pînă seara, cînd s-a aprins focul de tabără, în jurul căruia s-au strîns cu toții la povești, snoave și ghicitori.

La despărțire, deoarece se făcuse noapte de-a binelea, excursioniștii au răsucit torțe din coajă de mesteacăn. La lumina lor au pornit cîntînd spre casă, purtînd amintirea unei zile frumoase, căldura prieteniilor noi închegate.

IRIMIE STRĂUȚ

ÎNTÎMPLĂRI DE RĂZBOI

(Urmare din pag. 9)

Așa judecam în noaptea aceea, stînd pe treptele casei nanei Floarea. Manole isprăvise și l-am ajutat să lege foaia de cort.

Și atunci am simțit că ceva nu-i în regulă. Un zgomot neobișnuit ne opri în loc. Am dat drumul sarcinii din mîini și am luat arma. Ne-am rezemat de peretele grajdului, aplecați instinctiv. Zgomotul se repetă. Venea de undeva de sub pămînt. Manole mă împinse cu un deget în coastă.

— Ai auzit?

— Da.

— Cineva-i aici.

Cu tot întunericul, se zăreau bine în ogradă ghizdurile fîntînii, pietrișul dimprejurul ei, casa, ferestrele, pridvorul. Se zărea și ușa pivniței, pe jumătate, cît ieșea deasupra pămîntului. Manole mă îmboldi din nou:

— Vezi? Lipsesc lacătul și retezul. Cu mîna mea le-am pus, făcu Manole. Între timp chibzuiam.

— Să mergem la grupă, propusei eu. Rămîne unul dintre noi aici să supravegheze locul.

— Fie. Du-te.

Mă pregăteam să-l ajut să-și aburce în spate paiele.

Văzusem însă că ușa pivniței se-ntredeschide. Foarte, foarte încet.

În asemenea clipe trebuie să judeci fulgerător. Poate că am fost zăriți, poate e cineva în casă, au cotrobăit prin pivniță, ne-au auzit smulgînd paie. Observasem că în acest scurt răstimp Manole se tîrîse în celălalt colț al șurii, cu intenția de a ajunge în dreptul bucătăriei de vară, clădită lîngă casă. Bine, mi-am zis, el are și grenadă, la nevoie.

S-auziră șoapte și un scîncet. Afurisită noapte! De-am vedea mai bine, ar fi minunat.

Ușa continuă să se deschidă. Un tîrșit înăbușit de pași pe treptele de cărămidă și... am pus pușca jos.

Doi copii. Trăienel și frățiorul său.

— Ce faceți voi aici?

Apăru și surioara. Trei ulcici. Ca la un semn începură să plîngă. I-am liniștit cu greu și ne-am tras cu toții în șură. Acolo Trăienel ne-a povestit ce s-a întîmplat.

...Au ieșit din sat. Mama cu ei în car, Vicu dinaintea vitelor. Drumul viermuia de oameni, căruțe. Fiecare voia să răzbească înainte. Au apărut avioanele. Mama a sărit din car să-l ajute pe Vicu. Vitele, înnebunite, trăgeau deoparte carul, gata să-l răstoarne în șanț. Pînă la urmă tot l-au aruncat în șanț. Avioanele au trecut. Vicu și mama nu s-au mai mișcat. Copiii căzuți pe răzor s-au apropiat. Trăienel a înțeles că maică-sa și Vicu au fost mitraliați. Avioanele s-au reîntors. El i-a prins de cîte o mînă pe cei mici și s-a adîncit în porumbiște. Au așteptat mult, pînă ce n-au mai auzit zvon de aeroplan. Cînd s-au reîntors, carul se afla tot acolo, dar vitele nu se mai vedeau. Fetița a-nceput să plîngă.

— I-am îmbunat eu cumva, urmă Trăienel să-și depene povestea. Vicu-i și-acum în șanț, mama-i lîngă el. M-am gîndit să mă duc după ceilalți oameni. Toți s-au risipit. Și mai sînt morți, chiar în drum. Atunci m-am gîndit să ne întoarcem acasă. Din car am luat mîncarea și toporul. Găinile și oaia-s tot acolo, în car. Am vrut să le aduc, da' mi-a fost frică. A început bătaia aici și am auzit tunurile. Asta mică, Nuța, nu pricepe nimic. E mică. Relu cere de mîncare și nu mai avem.

Le-am dat mere, pînă una alta.

Manole scotoci în sacul de merinde și-i întinde băiețașului cîteva pătrățele de pesmet. Pîine de război.

— Muiați-o, că-i tare. Nu sînt șoareci în pivniță?

Manole forță ușa casei. Aduse două perne, o saltea de paie, pături. Intrarăm în pivniță. Loc era destul. Traserăm cada de varză deoparte. Le-am întins patul.

— Geaba discutăm. Unde să-i trimiți? Le-am găsit în ladă. (Vorbea de pături și perne.) Iacă întîmplări de război. Fac prinsoare că în cele mai multe pivnițe din sat dorm oameni.

Nu greșea. Am aflat-o mai tîrziu. Oamenii au plecat, dar bombardamentul i-a reîntors. Ziceau că, dacă e pe-așa, mai bine mor în casa lor.

— Orice-ar fi, le-am spus copiilor, voi să nu vă mișcați de-aici. Vă aducem noi mîncare și apă.

— Am eu grijă. Acuma io-s mai mare.

Așa și era. El era de-acum cap de familie.

*

Copiii intrară, astfel, în grija noastră.

CALENDAR PIONIERESC
AUGUST

În cinstea marii sărbători

Luna august este cea mai bogată din an. Poporul îi spune și luna Gustar, fiindcă acum poți gusta din toate roadele pămîntului nostru.

În acest an, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la eliberarea Romîniei de sub jugul fascist, marea sărbătoare națională de la 23 August, întregul nostru popor face un măreț bilanț al roadelor muncii sale însuflețite din ultimele două decenii. Este un bilanț rodnic, care ne umple sufletele de mîndrie și bucurie. Este bilanțul victoriilor istorice ale poporului romîn, cîștigate sub conducerea înțeleaptă a partidului, pentru făurirea patriei noastre socialiste, a fericirii tuturor celor ce muncesc.

În întîmpinarea marii sărbători, oamenii muncii din întreaga țară înscriu noi succese în muncă. Voi, pionierii, în aceste zile, sînteți cu toții alături de cei mari. Și voi vă pregătiți cu entuziasm pentru măreața sărbătoare. Cei mai mulți vă aflați în tabere, la munte sau la mare, dar încă de pe acum vă pregătiți, cuprinși de entuziasm, în vederea zilei de 23 August. Majoritatea acțiunilor voastre principale trebuie să aibă ca scop întîmpinarea marii sărbători. Programele voastre de activități să cuprindă manifestări multe și frumoase, închinate realizărilor obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului. în ultimii 20 de ani. În acest scop, organizați excursii în orașele și cartierele noi, vizite la întreprinderile și marile combinate industriale construite de statul nostru democrat-popular, la G.A.S., S.M.T. și la combinatele agricole, precum și pe marile șantiere unde sînt în construcție alte importante edificii ale socialismului. Din aceste excursii și vizite să aduceți fotografii și desene, pe care să le folosiți apoi pentru mici expoziții, albume și fotomontaje.

Organizați concursuri pentru cel mai bun cîntăreț, cel mai bun recitator cu versuri și cîntece închinate partidului, patriei. Organizați concursuri de dansuri populare romînești. De asemenea, pot avea loc călătorii pe hartă prin cele mai importante centre ale industriei și culturii socialiste.

În drumurile voastre puteți vizita locurile unde unitățile armatelor romîne și formațiunile de luptă patriotice au luptat pentru alungarea armatelor hitleriste de pe pămîntul patriei noastre. Chemați la adunările voastre activiști de partid, care

Cei trei prieteni locuiau în același bloc și la același etaj. Aveau obiceiuri felurite, dar nu era zi în care să nu petreacă împreună cîteva ceasuri. În timpul anului școlar se întîlneau la ora șapte și jumătate în hol. De obicei, primul apărea Nistor, curat, vesel. Suna la apartamentele celor doi, ca să-i grăbească. După cîteva minute ieșea, cu alai, Barbu. Mai întotdeauna zăbovea în prag, deoarece mama avea mereu ceva de făcut; ba îl necăjea cu peria de haine, ba îi întărea un nasture, ba îl silea să mai mănînce o felie de pîine cu unt și magiun. În vremea asta, fratele lui mai mic, Nelu, îi ținea mîndru servieta și chiar se prefăcea că nu Barbu, ci el merge la școală. După ce Barbu scăpa din mîinile grijulii ale mamei, suna, împreună cu Nistor, la Coropcuță. Auzeau cîteva bufnituri, pași tîrșiți, suspine de om care renunță cu greu la ceva plăcut. Ușa se deschidea încet, încetișor, și Coropcuță își făcea apariția încălțat numai la un picior, ținîndu-și cu o mînă brăcinarii pantalonilor, iar în cealaltă avînd periuța de dinți. Părea intrigat și nemulțumit de faptul că cei doi sînt gata; în același timp lăsa impresia că și el ar fi vrut să fie gata, dar l-a împiedicat cineva, și pe acest misterios cineva era foarte supărat. Niciodată însă nu s-a putut ști în ce măsură aceste aparențe corespundeau adevăratelor simțăminte ale lui Coropcuță, deoarece îi venea atît de tare să caște încît nu putea rosti nici un cuvînt.

— Ai de gînd să te îmbraci odată? se auzea vocea tatălui, curmată de țăcănitul brichetei.

Coropcuță dispărea trîntind ușa. Băieții știau că avea să aplice metoda rapidă, care consta în a face în șaizeci de secunde următoarele operații: spălatul pe dinți, pe mîini și pe față, lustruitul pantofilor, îmbrăcatul, așezarea cărților în servietă și luarea micului dejun. În secunda șaizeci și unu, Coropcuță ieșea pușcă pe ușa apartamentului. Sub nas avea mustăți de la pasta de dinți, pe bărbie era mînjit cu ou, primul nasture al tunicii era încheiat cu una sau două butoniere mai jos decît trebuia, iar ciorapii, unul pe față și celălalt pe dos, făceau casă bună cu șireturile nelegate.

— Uf, de-ar veni o dată vacanța mare! ofta din toată inima Coropcuță.

Vacanța mare! Continentul vesel la țărmul căruia poposesc, trei luni pe an, și bărcuțele școlarilor din clasa întîi, și corăbiile zvelte ale celor dintr-a cincea, și încercatele vapoare de cursă lungă ale clasei a unsprezecea! În lumea poveștilor, clădită cu sîrg de imaginația scriitorilor, sînt fel de fel de țări: țara de turtă dulce și bomboane, țara jucăriilor, țara veșnicei tinereți... Ei bine, țara vacanței e cea mai grozavă, întîi pentru că însumează calitățile tuturor celorlalte și, în al doilea rînd, pentru că, spre deosebire de ele, ea există cu adevărat! În această țară, ceasornicele nu arată decît ore plăcute: ora plecării în excursie, ora concursului de înot, ora meciului de volei, ora focului de tabără...

În primele zile de vacanță, Coropcuță avea însă o purtare ciudată. El, care de-a lungul a trei trimestre abia se trezea la șapte și jumătate cu atîtea eforturi încît îți făcea milă, acum era în picioare de la șase. Asculta gînditor ciripitul păsărelelor și zgomotul liftului. Se învîrtea fără rost prin casă pînă ce tatăl său arunca cu perna după el. Atunci ieșea în hol și trăgea cu urechea la ușa lui Nistor. Dar Nistor dormea... «Somnorosul!» — șoptea revoltat Coropcuță. Cît despre Barbu, el abia pe la opt avea voie să se ridice din pat. «Răsfățatul!» — eticheta cu dispreț Coropcuță și cobora în stra-

Coropcuță

vă vor povesti despre insurecția armată de la 23 August, pregătită și desfășurată sub conducerea partidului nostru. Invitați muncitori și activiști de partid să vă povestească despre minunatele realizări ale poporului nostru în ultimele două decenii

Vizitați secțiile închinate pregătirii și desfășurării insurecției armate de la 23 August la Muzeul militar și Muzeul de istorie a P.M.R. din Capitală, precum și expozițiile care se organizează în toate orașele în cinstea aniversării a 20 de ani de la eliberarea patriei de sub jugul fascist.

În ajunul marii sărbători, 23 August, ajutați părinților voștri la înfrumusețarea străzilor și a cartierelor în care locuiți. Pionierii să se preocupe, de asemenea, de confecționarea steguleților, lozincilor și ghirlandelor de flori care să le împodobească tabăra.

Se vor face ultimele repetiții ale programelor artistice festive și ultimele antrenamente pentru competițiile sportive care se vor desfășura cu prilejul zilei de 23 August. Materiale pentru pregătirea serbărilor pionierești găsiți în «Cravata roșie», în numerele din iunie și iulie ale acestui an.

ZIUA MARINEI

Această zi tradițională, din prima duminică a lunii august, închinată navigatorilor patriei noastre, este un bun prilej de organizare a unor manifestări interesante, pline de voie bună. Între acestea nu uitați întrecerile de înot și de navomodele, excursiile cu vaporașul, acolo unde acestea sînt posibile, și întîlnirile cu marinarii, care să vă vorbească despre frumusețea muncii lor.

ZIUA MINERULUI

Una dintre dovezile de înaltă prețuire pe care partidul și guvernul nostru o acordă celor ce muncesc este instituirea Zilei minerului, în prima duminică după 6 august, în amintirea eroicelor lupte purtate de mineri împotriva exploatării burghezo-moșierimii în anul 1929, la marea grevă din Lupeni. Cu prilejul acestei zile, pionierii din centrele miniere îi vor întîmpina pe mineri cu flori la ieșirea din șut și-i vor felicita. În tabere se vor organiza vizionări ale filmului «Lupeni '29» și programe de cîntece și poezii închinate celor ce muncesc în adîncurile pămîntului. Totodată vor putea avea loc întîlniri cu mineri, care să povestească despre frumusețea muncii lor, despre grija și dragostea cu care sînt înconjurați azi de statul democrat-popular.

ACȚIUNI PATRIOTICE

Nu uitați în aceste zile nici de ceea ce puteți să faceți pentru a contribui la înflorirea patriei, după puterile voastre. Ajutați pe mai departe la înfrumusețarea comunei, a orașului. În livezi, pe cîmp, în păduri ajutați la strîngerea fructelor și colectarea plantelor medicinale, iar în gospodăriile colective dați o mînă de ajutor la valorificarea păsunilor și la valorificarea ciupercilor și fructelor de pădure.

dă. Înfiorat de răcoarea dimineții, privea cu plăcere culorile puternice ale zilei:. tramvaiele galbene cu brîu roșu, strălucitor, ferestrele argintii, caldarîmul vinețiu, pe care autostropitoarea așternea o peliculă sidefie.

La ora aceasta, șase și jumătate, Coropcuță se așeza pe una dintre treptele de la intrare — în apropiere erau bănci, dar lui îi plăcea pe trepte, deoarece vedea strada mai bine — și devenea, pentru cîteva zeci de minute, cel mai serios băiat din clasa a șasea. Avea o ocupație demnă de tot respectul: gîndea. În fiecare dimineață născocea alt subiect, și toate la un loc ar fi putut alcătui un roman avîndu-l ca personaj principal chiar pe Coropcuță și conținînd capitole care mai de care mai interesante: Coropcuță-campion de ciclocros, Coropcuță-inventator, Coropcuță-arhitect și chiar Coropcuță-cosmonaut. Spre cinstea lui, trebuie să precizăm că nu-i uita nici pe prieteni In oricare dintre împrejurările mai sus pomenite, Nistor și Barbu aveau roluri destul de însemnate, fiind ajutoarele sale cele mai de încredere. Să mai adăugăm că, în acele clipe de visare, Coropcuță stabilea cu energie ce urmează să facă pentru a-și atinge țelul. Potrivit diferitelor proiecte de viitor, hotăra fie să se antreneze în fiecare zi două-trei ore la baza sportivă a școlii, fie să înceapă cercetări în domeniul electronicii, fie să-și procure programul complet de pregătire a unui cosmonaut. Care dintre voi n-a petrecut astfel de clipe? De bună-seamă, ați simțit, ca și Coropcuță, un fior de mîndrie rumenindu-vă obrajii și o putere de neînfrînt tresărindu-vă în mușchi. «Ei bine, în lături cu micile supărări și mofturi zilnice — ați hotărît voi —, viața nu trebuie trăită oricum, ci într-un mod folositor. Trăiască fermitatea și curajul!»

Dar pe la șapte și ceva, soarele verii începea să trimită raze tot mai calde. Pe Coropcuță îl apuca somnul. Căsca, se întindea și clipea ostenit. «Cine m-a pus să mă scol atît de devreme» — mormăia el, cu ochii împăienjeniți de somn. Tocmai atunci Nistor cobora scările sărind într-un picior:

— Mă duc să cumpăr lapte și pîine! Așteaptămă, mergem la ștrand!

Dar Coropcuță lua liftul și se ducea să se culce. La zece, cînd cobora din nou, afară era zăpușeală, strada pustie, copiii plecați care încotro — unii la scăldat, alții pe stadion. Hoinărea prin împrejurimi, privea obiectele din vitrina magazinului «Sport-foto-muzică» (îl atrăgeau mai ales aparatele de fotografiat), răsfoia o carte și, cînd îl răzbeau plictiseala și căldura amiezii, ofta:

— De-ar începe școala mai repede! Aș duce o viață cu adevărat ordonată.

SANDU ALEXANDRU

Ce să citim în vacanță

„COLȚ ALB"

de JACK LONDON

Ați văzut, dragi copii, cum se înrăiește un animal bătut, chinuit? Și cît de binefăcătoare sînt, ce înrîurire puternică au blîndețea și iubirea? Eroul romanului lui Jack London «Colț Alb» e un pui de lup. El n-a avut parte dintru început de căldura și înțelegerea unui suflet de om.

Colț Alb deschide ochii în cea mai sălbatică regiune din miazănoapte a Americii. Copilăria lui este o școală fioroasă în urmărirea prăzii. Aici, scopul vieții era «carnea». Legea era: mănîncă ori vei fi mîncat. Acest imperativ se schimbă treptat în lumea oamenilor — triburile de indieni din nord —, pe care Colț Alb începe s-o cunoască. Este o lume care are alte legi, uimitoare pentru el. Aci domnește rațiunea. Rațiunea cere ascultare, ascultare «absolută», căci Colț Alb îi vede pe oameni asemenea unor zei. Justiția acestor «zei» îi trezește sentimentul nou al unei ocrotiri, și, cînd foametea îl alungă iar în sălbăticie, în mintea lui îngustă se petrece un fel de judecată: alege între sălbăticie și viața domestică. Împrejurări prielnice îl apropie iar de altă tabără, de oameni. Nenorocirea face ca stăpînul său, robit de alcool, să-l vîndă unui monstru, Smith Frumosu. Hidoșenia fizică și morală a noului său stăpîn distruge în inima lupului mitul omului, al rațiunii lui. Smith îl folosește pe Colț Alb în lupte de arenă, lupte îngrozitoare și sadice. «Odinioară, Colț Alb nu fusese dușman decît celor din rasa lui... Acum deveni dușmanul tuturor, mai crunt ca niciodată».

În clipa încordată pentru Colț Alb — cînd este regăsit de binefăcătorul său aproape strangulat de colții unui buldog împotriva căruia fusese aruncat în arenă —, lumea se schimbă deodată. Negurile instinctelor fioroase sînt alungate de dascălul iubirii — Weedon Scott —, care începe să-l îmblînzească prin mîngîieri și vorbe bune. Oamenii apar iar în ipostaza de zei, și călătoria pe care o face împreună cu Weedon Scott spre casa părintească a acestuia este o plăsmuire a puterii și inteligenții lor. Dintr-un lup, Colț Alb ajunge să fie numit «lup binecuvîntat» pentru faptele sale de abnegație. Toate aceste împrejurări sînt închipuite de scriitorul american pentru a demonstra ideea binelui și a răului, a dragostei și a urii, atitudini potrivnice, care dau roade opuse. Colț Alb apare ca un copil al sălbăticiei pe care oamenii îl fac generos sau rău. Chiar dacă romanul este doar o frumoasă ficțiune, drama unei vieți aprige servește pentru demonstrarea unor valori educative și morale de neprețuit pentru voi, dragi copii. Și Jack London, care vă este, desigur, cunoscut și din «Mihail — ciine de circ», ni se arată încă o dată ca un mare scriitor, care a îndrăgit animalele ca puțini alții.

OLGA BUȘNEAG

O REALIZARE A ANILOR NOȘTRI

„Danubiana"

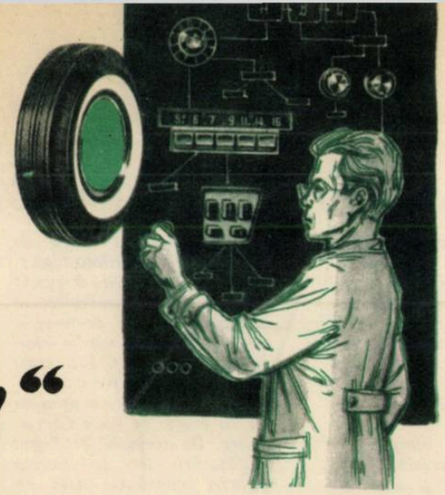

Șoferul, voinic ca un hercule, își netezi cu podul palmei mustața cînepie și se apropie de mașină. Ciocăni cu migală fiecare roată în parte, cercetînd-o în fel și chip, cu grija și atenția cu care își consultă medicul pacientul. Nu există pe lume șofer care să se încumete să se ia la întrecere cu distanțele de kilometri și kilometri înainte de a face această investigație atentă a «pneurilor». Și de bunăseamă o mașină fără roți zdravene e ca un om cu picioarele bolnave. Chiar dacă inima, adică motorul, îi este în bună regulă, tot nu ajunge departe.

Cînd se încredință că nu are de ce să se teamă în privința roților, șoferul cel mustăcios spuse doar atît:

— «Danubiana», frate... Ca și cum ar fi spus: N-am grijă! Nu ne lasă! «Danubiana» nu e un cuvînt scos la iveală din cine știe ce arsenal de magie. E pur și simplu o marcă de anvelope, care în scurtă vreme și-a cucerit un bun renume nu numai în țară, ci și peste hotare.

Vreți să vizitați această uzină tînără, dar de pe acum vestită? Vă invităm să ne însoțiți în călătoria noastră. Sînteți gata? Atunci pregătiți creioanele și carnetele. Veți avea ce nota.

Uzina de anvelope «Danubiana» te întîmpină cu clădirea ei suplă și pastelată, plină de gust și fantezie. În plin cîmp, ca din pămînt, așa cum numai în basme se mai întîmplă, a răsărit construcția aceasta în culorile primăverii, care seamănă mai mult cu o vilă uriașă de pe țărmul mării. Totul aici e făcut anume ca munca omului să fie plăcută, ușoară.

În istoria atît de scurtă a fabricii, ziua de 1 iunie 1962 s-a înscris ca o dată însemnată. În această zi a fost realizată cea dintîi «șarjă» de anvelope.

Se știe că înainte vreme anvelopele erau importate de peste hotare și ne costau bani grei. Acum industria noastră satisface nu numai nevoile interne, dar și exportă în multe alte țări. Cu anvelopele produse într-un an, așezate în lanț una după alta, s-ar putea acoperi o distanță de 1 000 de kilometri. (În fiecare minut se produc la «Danubiana» trei anvelope.)

Iată-ne în depozitul materiilor prime, un hangar uriaș, ce pare că nu se mai termină. Materia primă consumată anual aici abia ar putea încăpea într-un tren lung de 4 500 de vagoane.

Materia primă de bază nu poartă vreuna dintre denumirile pline de tainice sonorități, ca, de pildă, Hevea brasiliensis, Fians elastica sau Costilloa elastica, faimoșii arbori de cauciuc din regiunile tropicale. Ea poartă un nume mult mai simplu, dar încărcat de semnificații: carom, *adică, în alte cuvinte, cauciuc românesc. Locul de obîrșie al caromului nu este nici Brazilia, nici India, nici Congo, ci pur și simplu Borzești, sau, mai exact, Combinatul chimic Borzești. Desigur, ați înțeles că este vorba de un cauciuc realizat pe baze sintetice.*

Ne-am urmat călătoria noastră în uzină cu secția «amestec». Cui i-ar trece prin minte că această secție este una dintre cele mai importante și că aici se hotărăște de fapt în mare măsură calitatea viitoarelor «pneuri»? Aici, ca și în întreaga uzină, procesul de producție, bazat pe tehnica cea mai modernă, este mecanizat și automatizat. Malaxoare uriașe transformă amestecul de cauciuc sintetic cu alți componenți importanți într-o pastă neagră, care apoi, transportată pe benzi automate, lungi de sute de metri, va trece prin secțiile «confecții de profil», «vulcanizare» etc. Aici, la «amestec», am cunoscut trei tineri, pe care ținem să vi-i prezentăm. Iată-l pe inginerul Eugen Stere, tehnologul secției. Știți cîți ani are acest om pe umerii căruia apasă marea răspundere a asigurării calității «amestecului»? Abia a împlinit 23 de ani și a terminat facultatea de chimie industrială a Politehnicii bucureștene în anul în care uzina a dat prima «șarjă» de anvelope.

De altfel, tinerețea este una dintre caracteristicile acestei uzine. Și uzina și oamenii aparțin tinereții.

Tot la «amestec» i-am întîlnit și pe Călin Stamate, un tînăr care abia a împlinit anul majoratului, și Ion Istrate, secretar U.T.M. pe schimb. Pe pieptul lor lucește insigna de fruntaș în întrecerea socialistă.

I-am văzut pe amîndoi în timpul muncii și pe chipul încordat le-am citit grija, atenția cu care lucrează. Vă dați seama că nu e puțin lucru să potrivești la fracțiune de miligram și de secundă fiecare component al amestecului din care se produc anvelopele. Aici nu sînt admise greșelile. Cea mai mică neatenție poate primejdui calitatea unei întregi serii de anvelope sau camere. Cred că aici, la «amestec», se hotărăsc cele două calități principale ale anvelopelor: rigiditatea și elasticitatea. De fapt sînt două noțiuni care se exclud reciproc. Dar la Uzina «Danubiana» această logică este răsturnată în virtutea realizării celor mai importante cerințe calitative de anvelope. Da, anvelopele trebuie să fie rigide, pentru a rezista cît mai bine eforturilor și, în același timp, elastice, ca să atenueze șocurile determinate de «surprizele» drumurilor.

Pe calea automată a venzitor, amestecul își urmează itinerarul tehnologic, trecînd prin tot felul de transformări pînă capătă conturul precis al produsului finit.

Și iată-ne acum la capătul călătoriei noastre, în depozitul de produse finite. Anvelope! Anvelope! Fără să vrei, privindu-le, te cuprinde parcă dorul lungilor și șerpuitoarelor drumuri. Anvelope! Anvelope! Cine știe, poate că unele dintre ele vor purta pe drumurile patriei, pe șoselele naționale ori pe bulevardele străjuite de castani bătrîni, vehiculele care ne vor duce în veselele și instructivele drumeții ale vacanței mari. Dar cîte oare dintre ele nu vor străbate căile rutiere ale patriei, purtînd roadele ogoarelor și uzinelor dobîndite de oamenii muncii în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei. Și parcă cineva ar putea spune ae pe acum care dintre zecile de mii de anvelope vor duce departe, pînă pe drumurile însoritei Indonezii, solia avîntului tinerei noastre industrii chimice și, totodată, faima Uzinei de anvelope «Danubiana».

L. ZĂICESCU

Ce să citim în vacanță

„DRUMURI OSTAȘEȘTI"

de DRAGOȘ VICOL

Despre însușirile de buni luptători ale ostașilor armatei noastre în războiul antihitlerist, cît și despre calitățile militarului din zilele noastre aflăm lucruri interesante în povestirile ce alcătuiesc acest volum. În primele patru povestiri urmărim cu încredere acțiunile îndrăznețe ale sergentului comunist Sîngeorzan, iar celelalte oglindesc aspecte din viața de azi a ostașilor și ofițerilor armatei noastre populare, dirji apărători ai patriei noastre socialiste.

„PĂMÎNTUL ZIMBRULUI"

de EUSEBIU CAMILAR

Străbătînd cu gîndul trecutele veacuri, răscolite de atîtea furtuni, scriitorul Eusebiu Camilar reînvie în frumoasele sale povestiri din volumul «Pămîntul zimbrului» pagini emoționante din istoria patriei noastre. Apărarea eroică a Sarmizegetusei, înfrîngerea de la Călugăreni a vrăjmașului otoman de către oștile lui Mihai Viteazul, ridicarea țărănimii asuprite împotriva boierilor hrăpăreți, vitejia bravilor ostași romîni în războiul antihitlerist — iată doar cîteva file interesante, inspirate din trecutul de luptă al poporului romîn.

„AVENTURILE UNUI LEUCOCIT"

de SANDU CÎMPEANU

Leucocitele sînt o armată de luptă a organismului împotriva microbilor și un implacabil corp de control care înlătură orice impurități ce ar putea împiedica buna funcționare a celorlalte celule. Savanții pretind că în corpul omenesc s-ar găsi 30 milioane de leucocite. Leucocitul a colindat prin toate colțurile corpului omenesc și, în nesecata lui curiozitate, a interviuat cele mai importante organe, a căror activitate e indispensabilă menținerii vieții

«Sînt o celulă ca toate celelalte, îmi văd în general de treburile mele cu destulă conștiinciozitate. Se întîmplă însă cu mine ceva neobișnuit: sînt o celulă extrem de curioasă. Nu pot trece pe lîngă ceva fără să mă opresc o clipă, măcar o clipă...» Și uite așa, pe nesimțite, ducîndu-vă cu vorba, ați parcurs o carte de anatomie în miniatură.

REGULAMENTUL JOCULUI DE POLO

Toate liniile sînt imaginare pe cîmpul de joc. Aceste linii imaginare pornesc de la obiectele care delimitează terenul pe margini, vizibil marcate pe ambele părți ale bazinului.

REGULI DE JOC

Fiecare echipă de polo se compune din 7 jucători. Jucătorii trebuie să poarte chiloți de baie și bonete. Una dintre echipe trebuie să poarte bonete albastre, iar cealaltă, bonete albe, cu excepția portarilor, care vor purta bonete roșii.

Arbitrul principal conduce jocul cu ajutorul unui steag cu două capete: un capăt albastru, iar celălalt alb.

Arbitrii de poartă conduc jocul cu ajutorul a două steguleț: unul roșu și unul alb. Ei trebuie să semnalizeze:

— punctul marcat — agitarea ambelor steaguri;
— ieșirea mingii în corner — ridicarea steagului roșu;
— ieșirea mingii afară din joc — ridicarea steagului alb.

Durata jocului — 20 de minute: 4 reprize a 5 minute efective de joc, cu două minute pauză.

La începutul și la reluarea jocului, jucătorii intră în apă și se așază pe linia porții, la 1 m interval unul de altul și la cel puțin 1 m de barele porții.

— Începutul jocului este anunțat printr-un fluierat de către arbitru. În același timp, arbitrul aruncă mingea în centrul terenului.

Portarul

— poate atinge mingea în același timp cu amîndouă mîinile;
— poate sta în picioare, poate umbla pe fundul bazinului;
— se poate lansa de la peretele bazinului;
— poate lovi mingea cu pumnii.

Nu are voie

— să arunce mingea peste linia de centru;
— să iasă din zona de 4 m.

Greșelile comune constă în:

— a ajuta un jucător la plecări;
— a te lansa de la perete sau de barele porții;
— a băga sau a ține mingea în apă;
— a zvîrli apa în fața adversarului;
— a băga la fund un adversar;
— a prinde mingea cu două mîini.

Aruncarea de la 4 m se acordă pentru o greșeală intenționată comisă asupra unui jucător în zona de 4 m a porții adverse. Toți jucătorii, cu excepția portarului apărător, trebuie să iasă din zona de 4 m pînă cînd aruncarea de pedeapsă a fost executată.

SP

PUȚINĂ ISTORIE... OLIMPICĂ

În anul 776 î.e.n. se găsește prima mențiune oficială despre jocurile olimpice, cînd numele atletului grec Korevos, învingător la alergări, a fost trecut pe «Tabla de onoare».

Jocurile olimpice se desfășurau în Elada, lîngă satul Olimpia, de unde-și moștenesc și numele.

Aceste jocuri începeau întotdeauna cu jurămîntul sportivilor (athletis) și al arbitrilor (agonoteți), după care urma parada prin fața tribunelor a sportivilor împărțiți pe cetăți. Jocurile olimpice se desfășurau timp de șase zile și aveau un program bine stabilit.

Prima zi a jocurilor olimpice, după cum am arătat, era destinată jurămîntului sportivilor. A doua zi aveau loc alergări pe diferite distanțe. Ziua a treia avea în program pentatlonul, o disciplină compusă din cinci probe: alergarea de viteză, aruncarea discului, săritura în lungime, aruncarea suliței și lupta. A patra zi se desfășurau luptele corp la corp (pancrațiul) și pugilatul (un fel de box antic). Cea de-a cincea zi era închinată curselor cu carele de luptă și întrecerilor hipice. Ziua a șasea era destinată festivităților de premiere a învingătorilor. Ei primeau o ramură dintr-un măslin anumit, presupus a fi fost sădit chiar de Hercule, și o coroană.

Jocurile olimpice ocupau un loc de frunte în viața Greciei antice. De exemplu, în timpul desfășurării lor se decreta «Pacea olimpică». Asta însemna că toate certurile și luptele dintre cetățile grecești se stingeau în perioada jocurilor olimpice.

Tradiția acestor jocuri a fost întreruptă, în anul 394 e.n., de către împăratul roman Teodoriu.

Această situație a durat aproape 1 500 de ani, pînă cînd, din inițiativa francezului Pierre de Coubertin, în anul 1896, au loc la Atena primele jocuri olimpice moderne.

De atunci, flacăra olimpică s-a oprit în multe orașe din lume, ca: Paris, Londra, Saint-Louis, Berlin, Helsinki, Melbourne și Roma.

Soarta vitregă a sportului din Romînia în regimurile burghezo-moșierești a făcut ca

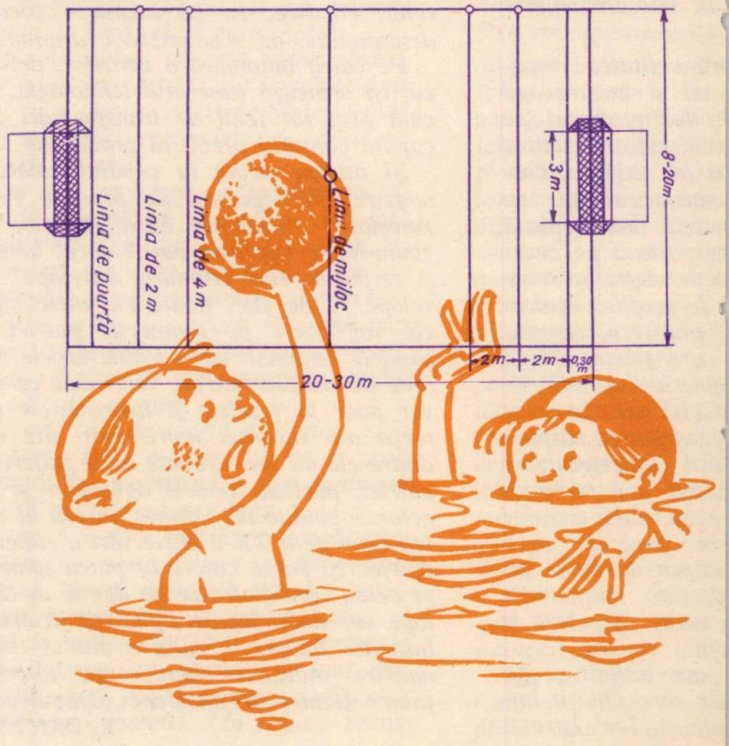

abia în anul 1924, la Paris, să putem participa şi noi pentru prima dată la jocurile olimpice cu o echipă de rugbi şi una de fotbal.

În anii regimului democrat-popular, cînd mişcarea sportivă din ţara noastră a luat un avînt nemaiîntîlnit, ne-am putut afirma şi noi pe arena sportivă internaţională. Astfel, în 1952, la Helsinki, trăgătorul Iosif Sîrbu a adus patriei prima medalie olimpică. Tot atunci, boxerul Vasile Ţiţă a obţinut una de argint, iar boxerul Gheorghe Fiat şi trăgătorul Gheorghe Lichiardopol — cîte una de bronz.

La Jocurile olimpice de la Melbourne, în 1956, se adaugă noi succese: 5 medalii de aur, 3 de argint şi 5 de bronz.

În anul 1960, la Roma s-au afirmat luptătorii, în frunte cu Dumitru Pîrvulescu şi Ion Cernea, săritoarea în înălţime Iolanda Balaş, trăgătorul Ion Dumitrescu, îmbogăţind zestrea sportului nostru cu prinosul recunoştinţei lor faţă de grija cu care sînt înconjuraţi — medaliile olimpice.

PETRU URBANKY

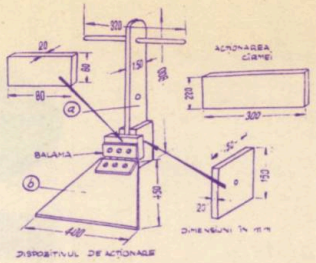

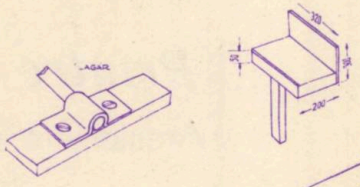

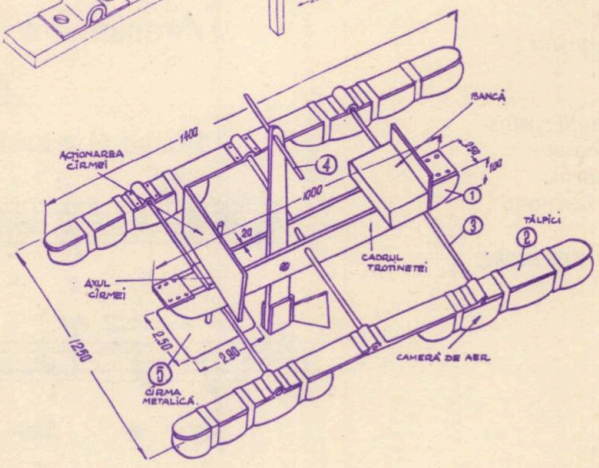

CONSTRUIŢI-VĂ SINGURI...

O trotinetă de apă

Celor pe care-i pasionează sporturile nautice le arătăm, în rîndurile care urmează, cum pot să-şi construiască o trotinetă de apă. Trotineta pe care vă propunem s-o realizaţi are o stabilitate mare pe apă, o greutate proprie mică, putînd suporta pe suprafaţa sa o sarcină pînă la 120 kg.

Trotineta se compune din următoarele părţi: un cadru de lemn (1), două tălpici (2), axe transversale de legătură (3), dispozitivul de acţionare (4) şi cîrma metalică (5).

Cadrul de lemn (1) se confecţionează din scîndură, după dimensiunile din desen. Unirea celor doi pereţi care compun cadrul se face cu bucăţi de scînduri prinse în cuie.

Tălpicile (2) se confecţionează astfel: se taie două fîşii de scîndură, avînd fiecare lungimea de 140 cm şi lăţimea de 10 cm. Din tablă de cutie de conserve confecţionaţi cîte 6 fîşii de tablă. Aceste fîşii vor folosi pentru prinderea camerelor de aer de scîndură. Camerele de aer, care constituie partea principală a tălpicilor, ele avînd rolul de a menţine la suprafaţă trotineta, pot fi camere de mingi de baschet umflate. Pentru fiecare tălpică se pot folosi, aşa cum se vede şi în desen, cîte două camere de mingi de baschet.

Axele transversale de legătură (3) se confecţionează din bare metalice, avînd fiecare diametrul de 30 mm şi lungimea de 1 250 mm. Lagărele pentru fixarea axelor le faceţi din tablă de 3 mm grosime, ca în desen.

Dispozitivul de acţionare (4) îl confecţionaţi din scîndură, după indicaţiile din desen. După cîte se vede şi în desen, acest dispozitiv se compune, la rîndul său, din două părţi: partea superioară (a), pe care este fixat şi mînerul, şi partea inferioară (b), care constituie vîsla trotinetei. Partea inferioară se prinde de partea superioară cu ajutorul unei balamale. Balamaua se va prinde astfel încît să permită vîslei să execute numai mişcări care să asigure înaintarea trotinetei.

Cîrma metalică (5) se confecţionează dintr-o placă de lemn prinsă prin intermediul unui ax de o placă metalică.

Scaunul pe care stă cel ce conduce trotineta se fixează pe cadrul trotinetei.

Pentru a da un aspect cît mai frumos trotinetei, aceasta poate fi vopsită în diverse culori. Trebuie de avut în vedere ca vopselele să fie rezistente la apă.

O asemenea construcţie ar fi bine să se realizeze în colectiv, cu materialele pe care le aveţi fiecare la îndemînă.

Spor la lucru!

Ing. L. ADRIAN

JOC DE ORIENTARE

Jocul se desfăşoară pe un teren accidentat sau împădurit. La joc participă mai multe grupe de pionieri de vîrstă mijlocie şi mare.

Conducătorul jocului convoacă grupele care participă la joc, le descrie jocul şi le arată regulile jocului.

Fiecare grupă trebuie să aibă la ea hîrtie, creion, busolă şi alte materiale.

Înainte de începerea jocului, conducătorul (instructorul), cu cîţiva pionieri, stabileşte itinerarul şi pune un număr de bilete în anumite locuri bine ascunse. Aceste plicuri vor conţine întrebările la care grupa de pionieri care participă la joc trebuie să răspundă.

La începutul jocului, conducătorul predă conducătorilor de grupe cîte un plic, care le indică direcţia şi un punct de reper.

Jucătorilor li se dau ora de plecare şi ora de întoarcere. Pentru fiecare grupă se află cîte un plic cu aceeaşi întrebare. Grupele pleacă la interval de 10 minute una după alta.

Exemple de întrebări în plicuri:

Plic 1: direcţia de mers — nord, 300 m
punct de reper — copac jupuit.

În jurul acestui reper ei trebuie să găsească un alt plic.

Plic 2: notaţi itinerarul drumului parcurs în întregul joc; desemnaţi ce oraş se află la nord şi la sud de acest punct şi ce obiective industriale s-au dezvoltat în cei 20 de ani de la eliberare; continuaţi spre est — stîncă părăsită — teren inamic (viespi).

Plic 3: ce fel de regiune este aceasta în care vă aflaţi? Ce faună şi floră există în această regiune?

— direcţia nord — urcuş, potecă, pom cu 2 braţe. Pe acest pom se află un semn care indică direcţia unde este ascuns plicul.

Grupa care a sosit prima şi a îndeplinit în mod conştiincios toate sarcinile, lucru ce se constată după ce au fost adunate toate plicurile de către conducătorul jocului, a cîştigat.

Reguli: Plicurile rămîn unde au fost găsite, se răspunde pe caietul fiecărei grupe. Răspunsurile se predau la sosire.

PATRIA

Tu sonde urci lîngă păduri de brad,
În adîncimi desfereci minereul,
Îţi tai în cea mai dură stîncă vad
Şi ştii să lupţi, şi ştii să birui greul!

Arunci pe sate jerbe de lumini,
Şi spre 'nălţimi ridici oraşe,
Văzduhul tău vibrează de maşini
Puternice, măreţe, uriaşe!

Din veacuri de-ntuneric te-ai desprins
Să fii a noastră pentru totdeauna,
Cu fruntea sub luceafărul aprins
Întîmpinînd, în zori de zi, Comuna!

VICTOR TULBURE

Căprioara

(Căprioara de la colţul viu din Cîmpulung-Moldovenesc)

Tresare cînd o chemi şi de sub gene
Îşi dezveleşte lacuri de cleştar...
S-au înecat într-însele poiene,
Rarău-ntreg cu ţancuri ca de var.

De patru ori s-a mistuit, nălucă,
Din ţarcul strîmt spre codrii nesfîrşiţi.
De jaru-ncins, al dorului de ducă,
Îşi simte ochii calzi şi aburiţi.

Cînd printre gratii oamenii o cheamă
Cu bunătăţi în palmele căuş,
Înfrînge sub copite vechea teamă
Şi cată-n ele cheia de la uşi.

Sărută lung cu botul palma-ntinsă
Şi stăruie. Mugeşte-adulmecînd;
Îţi povesteşte răsuflarea-aprinsă
De tainice păduri rămase-n gînd.

Amare sînt bomboane şi stafide...
Foşnesc pe cer păduri în lăstăriş...
Cu-acelaşi muget pleoapele-şi închide,
Ca două lacrimi şterse pe furiş.

*

Ne-am dus şi noi, în ochi cu-atîta pace,
Că s-a lăsat cuprinsă după gît,
Şi-uitîndu-şi jalea, prinse să se joace...
Veniţi, copii, să-i ţinem de urît!

AUREL IORDACHE

Printre mii de flori

Aranjament pentru cor la 2 voci

Versuri: PETRE GHELMEZ
Muzica: TEODOR BRATU

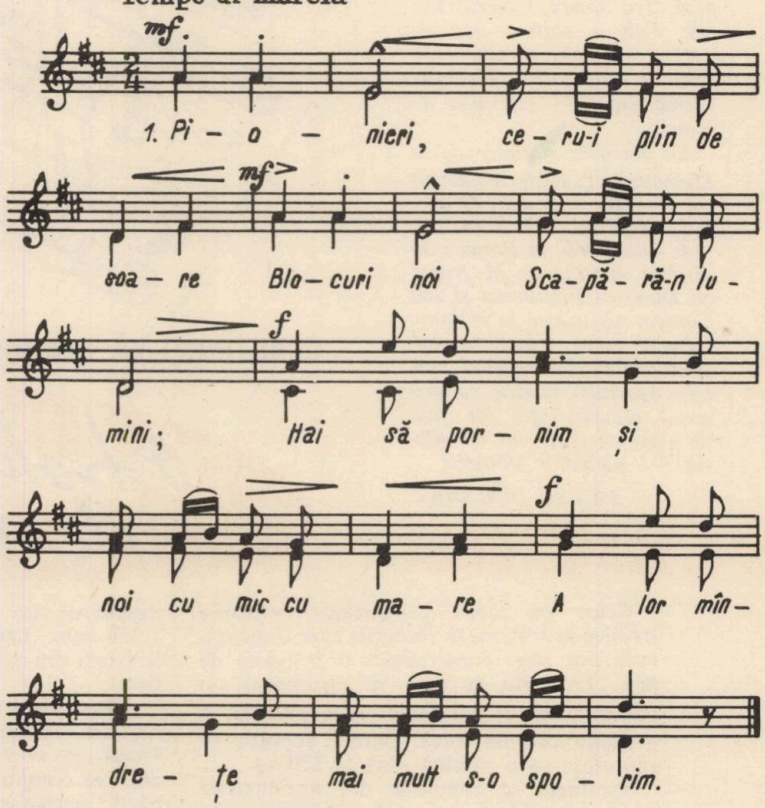

Pionieri, ceru-i plin de soare,
Blocuri noi scapără-n lumini,
Hai să pornim şi noi, cu mic cu mare,
A lor mîndreţe mai mult s-o sporim!

La balcon, roşia muşcată
Viu salut să ne dea în zori
Şi un covor de iarbă parfumată
Hai să întindem printre mii de flori!

Uite-aici gol era pămîntul,
Doi puieţi am plantat pe loc!
Ba am oprit chiar arşiţa şi vîntul,
Şi uite, cresc şi fructele se coc!

Mulţi voinici lîngă noi să vină,
Harnici toţi şi voioşi să fim!
Azi, ţara noastră e ca o grădină,
Hai, pionieri, cu flori s-o-mpodobim!

ȚARA MEA CA O GRĂDINĂ

Ne aflăm în cartierul Giuleşti. Anul trecut, aleea pe care acum copiii se plimbă şi se joacă nu era mărginită de pomi. Ei au fost aduşi în primăvară, iar la plantarea şi îngrijirea lor au ajutat şi pionierii de la Şcoala nr. 166 şi Şcoala medie nr. 25. Copiii îngrijesc gazonul, stropesc florile, greblează peluzele.

PLOUĂ

Plouă, copii.
E soare.
Tot oraşul
Sclipeşte către cer înveselit.
Ce cauţi, ploaie sprintenă, pe-aicea?
De unde vii?
Cu ce gînd ai sosit?

Un singur nor pe cerul plin de soare,
Un singur nor, de aburi albi, uşori.
În norul alb, ascunşi, privesc oraşul
O mie de copii cu stropitori.

Săgeţi subţiri, de-argint, sticlesc în aer.
E cald.
E vară.
Ploaie de răcoare.
Pe caldarîm, oglinzile de apă
Răsfrîng un soare galben, fiecare.

Nu, niciodată în oraşul meu
N-am mai văzut pe străzi atîţia sori:
Sori în vitrine, oglindiţi frumos,
Sori limpezi, sori de foc, scînteietori.

Ce poţi să ştii!
O fi dormit oraşul
Şi se deşteaptă-acum din somn cu greu.
Pe faţă îşi azvîrle apă rece
Cu picuri sclipitori, de curcubeu.
Alerg pe străzi, cu părul plin de ploaie.
Stau locului.
Îmi plouă-n palma grea.
Stă palma grea de apă, parcă-aşteaptă
Să vină porumbeii şi să bea.

Se înteţeşte ploaia.
Nu răspunde.
E cald.
E vară.
Ploaie de răcoare.
Frumoasă-i viaţa.
Nu-i aşa, prieteni?
Dansează ude
Frunzele uşoare.

FLORIN MUGUR

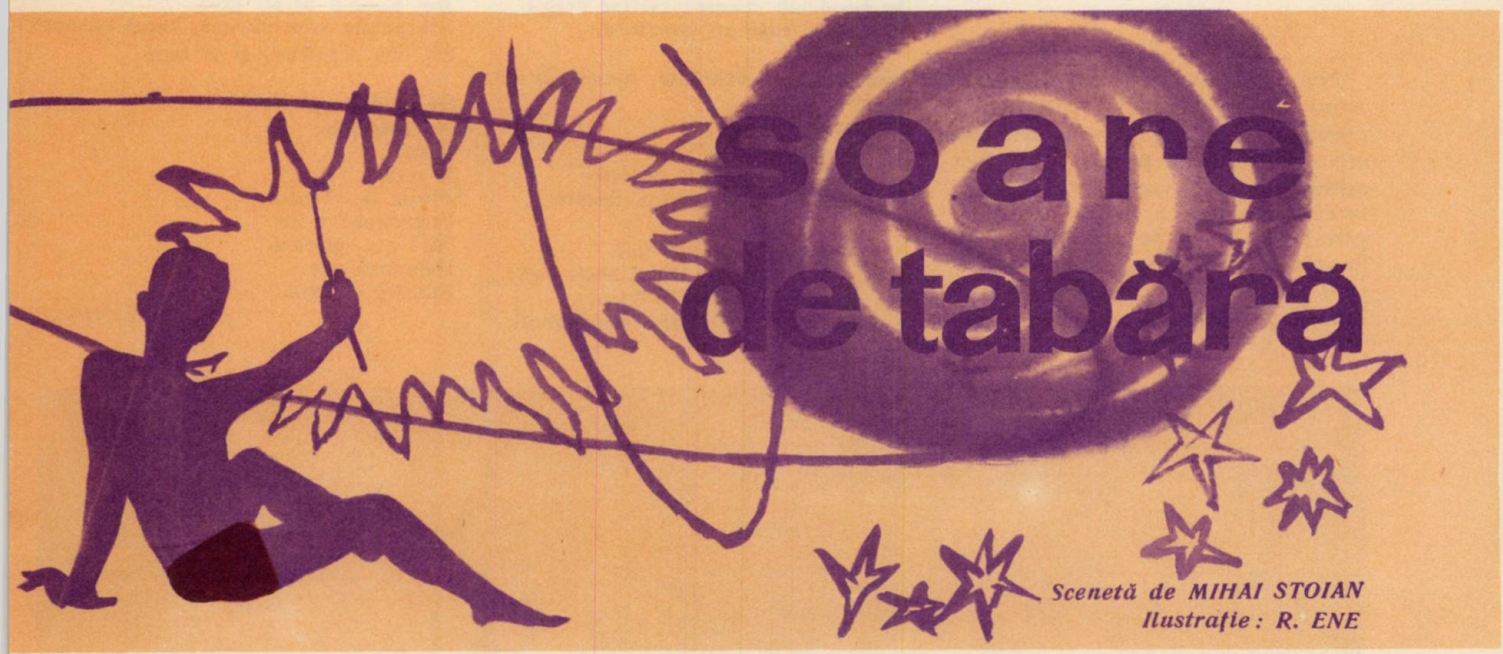

Scenetă de MIHAI STOIAN
Ilustrație: R. ENE

TABLOUL I

În scena goală, o simplă săgeată indicatoare: «SPRE TABĂRĂ». Apare un băiat. Privește în stînga, privește în dreapta, apoi întoarce săgeata în sens invers și, mulțumit, se adresează spectatorilor:

IONEL: Nu mă cunoașteți, dar nici nu vă spun cine sînt... Vreau să vă fac o surpriză *(duce arătătorul la buze, apoi scoate din buzunar un fular gros și-l înfășoară în jurul gîtului; vorbește acum răgușit)* Mie îmi plac grozav de mult păcălelile, surprizele... *(Pe un ton școlăresc.)* Surprizele pot fi de două feluri: plăcute și... neplăcute. Dacă intră acum în scenă un alt băiat și îmi zice la iuțeală *(intră chiar un băiat)* că am scăpat și de data asta fără să apar la coltul satiric pentru veșnicele păcăleli pe care le trag altora...

VIRGIL *(grăbit):* Ionele, ești desenat la gazeta de perete!

IONEL *(rămîne o clipă cu gura căscată, apoi către sală):* Vedeți? Asta se cheamă... o... surpriză neplăcută. *(Către celălalt.)* Și cum arăt în desen?

VIRGIL *(duce arătătorul la buze):* Nu-ți spun... E o surpriză. Nu zici tu mereu că-ți plac surprizele...

IONEL: ...plăcute! *(Amintindu-și ceva, își strînge mai bine la gît fularul.)* Nu se face, mai ales că e vorba despre un om bolnav...

VIRGIL: Un om bolnav?! Cine?

IONEL *(întîi tușește):* Eu.

VIRGIL: Ai răcit? Pe căldura asta?!

IONEL: Da, am răcit pe căldura asta, fiindcă aseară am adormit cu cartea deschisă...

VIRGIL: Citeai afară?

IONEL *(subțiindu-și brusc vocea):* Nu, citeam «Curentul subteran»... *(Rîde în hohote și o ia la fugă.)* și m-a tras curentul!...

VIRGIL *(către sală, înainte de-a ieși din scenă în direcție opusă):* Ei, poftim!

În scenă apar doi pionieri cu undițele pe umăr. Se opresc nedumeriți în dreptul săgeții indicatoare.

BARBU: Nu mai înțeleg nimic: vin din tabără și tot în tabără mă duc?

ALECU: Ce-i atît de greu de înțeles?! Pămîntul e rotund, nu?

BARBU: Și ce, crezi c-am făcut înconjurul Pămîntului în zece minute?

ALECU: Oricum, astăzi nu l-am mai face în 80 de zile, ca în Jules Verne...

BARBU: E ceva misterios aici! Eu zic să lăsăm deocamdată pescuitul pentru mai tîrziu și... *(Ies din scenă în patru labe, cercetînd urmele și continuînd să vorbească în șoaptă.)*

TABLOUL II

Un scaun pe care stă călare, cu capul în palme, Ionel. E tot cu fularul în jurul gîtului. Din carton, sugerat un cadru de fereastră, în dreptul căreia apar cei doi pescari transformați ad-hoc în detectivi.

BARBU–ALECU: Cu-cu! *(Se ascund dar undițele rămîn la vedere.)*

(Ionel se ridică și, în vîrful picioarelor, ajunge la «fereastră» și le trage undițele înăuntru.)

IONEL: Aha, voi erați! Halal pescari...

BARBU: Aha, tu erai cu păcăleala...

IONEL: Care?

ALECU: Cu indicatorul...

IONEL: Să vă spun drept, eu eram. N-aveam chef să merg acum cu detașamentul nostru la grădinile de zarzavat... Mă gîndeam că dăm de săgeată și facem cale întoarsă... *(Rîde.)* E o păcăleală, ce ziceți?

ALECU: Drepți să fim, ne-am cam săturat de păcălelile și surprizele tale...

IONEL *(brusc tușește și e «răgușit»):* Așa... vă legați de un biet bolnav? Vreți să-i ridicați temperatura... *(Își duce mîna la frunte.)*

ALECU: Dacă la temperatura asta s-ar topi și obiceiul tău de-a face... *(Îi pune mîna pe frunte; speriat.)* Ești rece ca gheața! Să știi că ai un fel de temperatură... ciudată...

IONEL *(de asemenea speriat):* Ciudată?! Rece ca gheața? Să știți chiar că mă trec fiorii... *(Dintr-o dată înveselit.)* Dar lăsați că știu eu ce mă face pe mine bine...

BARBU: Surprizele...

ALECU: Păcălelile...

(Amîndoi își aruncă undițele pe spate.)

IONEL *(misterios):* Poate că da...

(Prin scenă trec — în afara spațiului de după «fereastra» de carton — o mulțime de pionieri și pioniere, cu lopeți, sape, tîrnăcoape. Cîntă.)

CÎNTECUL HARNICILOR PIONIERI

Hai, băieţi, şi hai, fetiţe,
Hai, degrabă prin grădini,
Printre florile pestriţe,
Smulgeţi ierburi, mărăcini.
Cu galeţi şi stropitoare,
Cu hîrleţe şi lopeţi,
Printre verzile răzoare,
Hai, fetiţe, hai, băieţi.

IONEL: E detaşamentul meu...
ALECU *(către Barbu)*: Mîine e rîndul detaşamentului nostru...
BARBU *(lui Ionel)*: Nu te-ai răzgîndit? Poate că mergi totuşi cu ei...
IONEL *(tuşind, dar vesel)*: Nu! Am o treabă mult mai importantă de făcut!...
(Ionel dispare. Ceilalţi doi ridică din umeri şi ies. Copiii continuă să treacă şi să cînte):

Refren...

Ia priviţi un mărăcine
În al florilor covor.
Ce pofteşti în strat, vecine?
Apucaţi-l de-un... picior!

Sub frunziş stau pitulate,
În rochiţe verzi, urzici.
Geaba v-aţi ascuns,surate;
Smulgeţi, grădinari voinici!

II

Arde-a soarelui văpaie,
Apa murmură în scoc,
Floarea-şi pune mîndre straie,
Fructe rumene se coc.
Paşnic roua străluceşte
În al frunzelor colan,
Dar sub garduri mai pîndeşte
Al grădinii vechi duşman.

Refren...

III

Se înalţă spre lumină
Frunze verzi, petale moi,
Munca-i veselă-n grădină,
Avem flori şi fructe noi.
Buruiana nu cutează
Să pătrundă-n straturi iar,
Prin răzoare stă de pază
Pionierul-grădinar.

Refren...

Cîntecul s-a stins în depărtare...
ALECU: Cunosc eu un mărăcine care ar cam trebui plivit...
BARBU *(arată cu capul spre scaunul de dincolo de cadrul ferestrei, din carton, suspendat simplu, cu sfori vizibile)*: Şi eu îl cunosc... Dar haide să ne grăbim, că urcă soarele, se încălzeşte prea tare apa şi peştii nu mai au poftă de mîncare... *(Ies discutînd.)*

In partea interioară a scenei reapare pe furiş Ionel. Are o valiză mare, grea. La un moment dat, în mers, valiza se deschide şi se rostogolesc pe podea o mulţime de pantofi de copii, ghete, tenişi, sandale... El se apucă să strîngă totul la loc, repede, închide valiza, îşi scoate fularul, ca să-şi facă vînt cu el, apoi iese din scenă, fredonînd cîntecul pionierilor grădinari.

TABLOUL III

O masă. Sprijinite de masă, un creion, o foarfecă şi un tub (de pelicanol), toate foarte mari şi confecţionate din carton simplu. O fată şi un băiat, amîndoi cu ochelari pe nas, dar ochelari cu ramă tot de carton. În scenă apare un factor poştal cu tolba plină. Bate la o uşă imaginară şi se aude numai bătaia.

COSTEL: Cine-i?
FACTORUL: Poşta! *(Le dă o telegramă.)*
COSTEL: O telegramă?!
MARIA: De la cine-o fi?
FACTORUL *(lui Costel)*: Semnaţi de primire. *(Costel semnează, factorul salută şi părăseşte scena.)*
COSTEL: E de la fratele tău, Răducu.
MARIA: Citeşte-o tu.
COSTEL: GA-ZE-TO! — STOP! — NU-L-MAI CRI-TI-CA PE — MIŞULICĂ — STOP! NE-AM ÎMPRIETENIT — STOP! NU-MĂ-MAI FUGĂREŞTE — STOP! NU-MAI-SCOATE-LIMBA-LA MINE — STOP! ÎNŢEPĂTURA-RĂDUCU. Cine-i Mişulică?
MARIA: E căţeluşul nostru... Cînd am plecat eu în tabără, abia ni l-au adus... Şi Răducu mi-a scris ieri să-l critic pe Mişulică la gazeta de perete pentru că nu se poartă cum trebuie... Dar acum... Acum ce mai dăm la «Colţul vesel?»
COSTEL: Ştii ce? Hai să facem o rubrică «Veşti de-acasă». Lipim la rubrica asta şi telegrama...
MARIA: Bună idee!
COSTEL: Atunci...

(Iese în fugă şi revine cu o scară dublă. O deschide şi urcă, în timp ce Maria se grăbeşte să-i dea un sul de pînză. Pînza, prinsă acum de sus, e ca o cortină albă. Lumina descreşte în scenă, cei doi scot scara şi, după ce fac cîte o plecăciune, anunţă într-un glas):

MARIA-COSTEL: Şi acum rubrica: «Veşti de-acasă»...

Trec după cortină. În locul lor iese un recitator. În tot timpul recitărilor pe pînză vor fi proiectate, cu epidiascopul, imagini legate de conţinutul poeziilor: împărţirea recoltei, şantier de construcţie a unui baraj etc.

UN PIONIER *(recită)*:
Asfinţeşte ziua iar.
Vara asfinţeşte.
Grîul nostru în hambar
Pînă-n grindă creşte.

Şi au fost mănoase ploi
Şi-au căzut tot anul —
Cu dinţi mulţi de păpuşoi
Rîde-n soare lanul.

(fragment din «VARA FIERBINTE» de V. Tulbure)
E seară de-a binelea.

ALT PIONIER *(recită)*:
Lumina constelaţiilor noi
vibrează lung în draperia serii;
un corn lunar, trecînd pe munţi greoi,
ademeneşte vulpile şi jderii.

Lucrăm, lucrăm, cu sufletul prea plin
de zarea ce aici se făureşte;
arhitectura marilor lumini
ne înveşmîntă şi ne cucereşte.

Turnăm beton sub cerul uriaş...
Iar cînd în rîu vin zorii să se spele,
vedem cum — noaptea — tînărul baraj
a mai crescut cu-o palmă către stele

(«BARAJ» de Mihai Negulescu)

O PIONIERĂ *(recită)*:
Balta are codrii ei.
Codri foşnitori de stufuri.
Cîte basme-ţi spun, de vrei,
Legănînd din pămătufuri...
Vezi haiducii de demult,
Lotci ca vîntul de uşoare...
Stufule, de ani ascult
Şoapta ta legănătoare!
Ştim şi noi un basm frumos:
Din tulpina ta vom scoate,
În curînd, stuf unduios,
Pagini proaspete de carte!
(«STUFUL» de Mihu Dragomir)

Imaginile se succed şi de fiecare dată se aude cîte o voce strigînd: «Brăila! De la mine de-acasă», «Hunedoara! Eu-s de la Hunedoara» etc. etc.

TABLOUL IV

Cu spatele la public, aproape neclintiți, cei doi pescari — Alecu și Barbu — stau cu undițele aruncate «în apă».

ALECU *(întorcîndu-se către celălalt):* Ei, nimic?

BARBU: Nimic. Dar la tine?

ALECU: Tot nimic.

BARBU *(ridicîndu-se):* Hai să schimbăm locurile.

ALECU: Cum adică?! Ești superstițios?

BARBU: Nu, dar poate că peștii s-au obișnuit cu momeala mea și de-aia nu mușcă.

ALECU: E o idee.. *(Se mută unul în locul celuilalt; după o pauză.)*

BARBU: Ei, nimic?

ALECU: Nimic. Dar la tine?

Barbu: Tot nimic. Atunci ce mai schimbăm?!

ALECU *(tresare):* Ssst! Liniște! Mușcă!...

BARBU *(repetă tot jocul celuilalt):* Și la mine mușcă... Ssst! Atenție!!

ALECU *(trăgînd):* Trag!

BARBU: Trag și eu!

ALECU: E un pește serios...

BARBU: Și-al meu...

ALECU: Are pe puțin zece kilograme...

BARBU: Parc-al meu are mai puțin?

ALECU: Să tragem încet către mal...

BARBU: Așa-a-a ...

ALECU *(apropiindu-se):* Costel, știi ceva?

BARBU: Ce să știu, Alecule?

(Alecu se uită peste umăr la spectatori. Îi arată și lui Barbu că sînt priviți.)

ALECU: Îi vezi?

BARBU: Pe spectatori?

ALECU: Da. Ce crezi că își închipuie ei acum?

BARBU: Habar n-am.

ALECU: Să-ți spun eu: cred că ne-am prins cîrligele unul de altul și acum tragem ca proștii... *(Tare, către sală.)* Așa-i? *(După ce i se răspunde că «da»)* Ei bine, nu-i așa!...

(Operația continuă. După mult efort, ca la un semn — unu, doi, trei! —, fiecare scoate cîte o gheată. Întîi Barbu rîde de Alecu, Alecu de Barbu, ca abia apoi să-și dea seama fiecare că e și el în aceeași situație.)

BARBU: Lasă... să ne păstrăm calmul...

ALECU *(dîndu-i un șut uneia dintre ghete):* Sigur... Calmul... *(De enervare, trestia îi tremură în mîini.)*

BARBU: Iar s-a prins...

ALECU: Și la mine.

BARBU: Trage!

ALECU: Trag!

(Scot din «apă» un tenis și o sanda. Nu mai rîd. Privesc încruntați «prada», o aruncă alături de ghete și jocul continuă acum pe tăcute. Fiecare lansare aduce pe mal cîte o gheată, un pantof sau o sanda... Maldărul crește.)

BARBU: Aici e «ceva» la mijloc...

ALECU *(bănuitor):* Poate că e chiar... cineva la mijloc...

BARBU *(în șoaptă):* Uite cum o să facem: tu ai să tii și undița mea, eu am să intru în apă pe-acolo, pe la salcie *(arată în afara scenei)* și... vedem noi care pe care...

(Barbu se dezbracă, rămîne în costum de baie și iese din scenă, ca să reapară numaidecît, cu o valiză.)

BARBU: Uite ce-am găsit ascuns după salcie.

ALECU: Asta-i valiza lui Ionel...

BARBU *(apucă o gheată și, gînditor, zice):* Care va să zică... ploaia de ghete nu-i de loc întîmplătoare... *(Din gheată cade o hîrtie împăturită.)* Un bilețel.

ALECU *(citește):* «Toată lumea știe că peștii nu vorbesc, dar nimeni nu zice că peștii nu știu să scrie. Așa că, decît să ne tot plictisiți cu rîmele voastre, mai bine v-ați lua tălpășița de aici și v-ați duce în tabără să-i cereți bucătarului o conservă de pește. E mai sigur, credeți-ne! Semnat: «Un binevoitor».

BARBU: Perfect... Mă duc să-i mulțumesc binevoitorului...

(Alecu rămîne singur pe «mal», cu amîndouă undițele. De undeva, din spatele scenei, unde se presupune că ar fi apa — aruncată de fapt din două-trei sticle — țîșnește în aer, împroșcîndu-l și pe pescar, apoi apar: Ionel cu labe de cauciuc și aparat de respirat sub apă, cu un brîu cu zeci de ghete și pantofi, adus pe sus de Barbu. Ionel tremură de frig, strănută.)

BARBU: Iată-l pe binevoitor...

ALECU: În tabără parcă spunea că-i bolnav...

IONEL *(strănută iarăși):* Păi nu se vede? *(Își scoate hainele din valiză, strănută.)*

BARBU: Ei, asta știu că-i o păcăleală care nu te-a lăsat rece...

ALECU: O să-l lase... răcit... *(strănută Ionel.)*

BARBU: Atunci... la infirmerie cu el! *(Îl iau pe sus, iar Ionel se împotrivește, strigînd.)*

IONEL: Pentru asta am venit în tabără? Să stau la infirmerie?

BARBU: Poate că există vreun leac care vindecă de...

ALECU *(strigă):* Păcăleli... surprize... De vînzare păcăleli... surprize...

(În scenă rămîn valiza și grămada de pantofi. Se aude cîntecul harnicilor pionieri grădinari. Apar în scenă, cu uneltele pe umăr)

UN PIONIER: Tenișii mei...

ALT PIONIER: Ghetele mele...

(Fiecare, vesel, își reia încălțările.)

UN PIONIER: Cum de-au ajuns aici?

ALT PIONIER *(arătînd valiza lui Ionel):* Vă mai întrebați? A fost pe-aici, dacă nu mă înșel, însuși... Ionel...

Hohot general de rîs, apoi cu cîntec... înainte!

Cortina

Mieluță a pornit-o cu undița la gîrlă să prindă caras. Știți voi cum arată undița lui Mieluță? E ceva nemaiîntîlnit. Închipuiți-vă o cracă de salcîm, lungă de vreun metru și jumătate, cojită și curățată de ghimpi. La capătul acestei crăci, strîmbă și noduroasă, se află prinsă o «sfoară de Sibiu», groasă ca un șnur, păroasă și aspră, la capătul căreia se află legat un cîrlig făcut de Mieluță dintr-un ac de cusut. La mijlocul acestei ciudate strune, Mieluță a legat o plută dintr-un vîrf de cocean, micuță cît un dop. Cu undița aceasta pe umăr, Mieluță merge pe ulița satului și cîntă cît îl ține gura un cîntec pe care naiba știe de unde l-o fi auzit:

Titanic, Titanic, vapor
blestemat,
Tu la prima cursă te-ai și
înecat...

Vrăbiile ciripesc vesele în salcîmii înalți. Soarele a răsărit și pare, în frunzișul arborilor, un imes păianjen de aur. Aerul e limpede, parfumat, cu miros de iarbă proaspătă. Dar Mieluță habar nu are de toate acestea. Merge spre gîrlă și cîntă cu undița pe umăr și cu cutia

de rîme într-o mînă. La o răscruce îi ies în cale doi pescari tineri de la oraș. Amîndoi sînt în cizme de cauciuc, în haine de doc albastru și au pe cap pălării de paie cu boruri largi. Fiecare dintre ei duce pe umăr, ca pe o armă, un snop de undițe desfăcute în bucăți, care de care mai colorate și mai strălucitoare.

— Bună dimineața, puștiule..., spune unul dintre cei doi, pășind alături de el spre lac... Mergi la pescuit?

— La pescuit, nene... răspunde hotărît Mieluță.

Pescarul zîmbește și-i face semn cu ochiul celuilalt.

— Și ce vrei tu să pescuiești, flăcăule?

— Caras! răspunde simplu Mieluță.

— Caras? se miră celălalt, țuguindu-și buzele... Ești grozav, amice... Caras ai spus?

— Caras! răspunde mîndru Mieluță.

Pescarul se uită la undița lui Mieluță și pufnește în rîs.

— Un cîrlig franțuzesc, «Crystal», ai văzut vreodată?

Mieluță îl privește curios:

— N-am văzut, nene!

Pescarul scoate din buzunarul jachetei albastre o cutiuță transparentă de nylon. Îi deșurubează capacul și scutură în palmă un cîrlig de aur, subțire ca un fir de păr. Îl întreabă satisfăcut:

— Ei, ce zici, puștiule?

— Lasă copilul în pace, Radule, intervine celălalt pescar... Ce poate să știe copilul!

Pășesc toți trei pe uliță, spre gîrlă. Și din nou primul pescar nu se lasă: scoate din husa de la spate două bucăți de trestie roșie și strălucitoare.

— Dar astea știi ce sînt, puștiule?

— Nu știu, nene, răspunde simplu Mieluță.

— Și vrei să știi? îl întreabă șiret celălalt.

— Vreau, întărește Mieluță.

— Vezi..., îi explică, mergînd, pescarul..., bucata asta se vîră în cealaltă... și mai pun una în vîrf și se face o trestie lungă, lungă.

Mieluță clatină nedumerit din cap:

— Și ce vrei să faci cu ea, nene?

— Păi tot aia... să prind caras..., îi explică iar pescarul. Eu am un băț lung și mlădios..., pe cînd tu ai o cracă noduroasă și strîmbă. Mieluță îl privește mirat:

— Și ce-mi trebuie mie un băț lung și mlădios?

— Ești culmea, Radule! izbucnește celălalt pescar... Lasă o dată copilul în pace! De unde să știe el ce-i o trestie mufată?

Poteca coboară o costișă, străbate o groapă imensă de nisip și iată-i pe toți trei pe malul gîrlei. Vîntul adie ușor, încrețind în vălurele fața apei. Cei doi pescari intră în gîrlă cu cizmele de cauciuc și se instalează comod pe două «poduri». Își desfac undițele și în cîteva minute totul este gata. Patru plute pestrițe, roșu și alb, din pană de coadă de fazan, se leagănă pe valuri. Bietul Mieluță s-a tras undeva pe mal, în spatele lor, într-o tufă de costrei, și-a pus o rîmă în cîrlig și a aruncat undița. Cei doi pescari privesc atenți la plute. Deodată, în spatele lor, se aude o bufnitură. Întorc capetele. Undița lui Mieluță mai este încă în aer, în timp ce un caras argintiu, mare și greu, se zbate în iarbă pe mal. Mieluță se repede la el și-l vîră liniștit în traistă.

— Se-ntîmplă..., zîmbește primul pescar privind spre celălalt.

Clipele trec. O bufnitură... a doua... a treia... Din nou Mieluță aruncă undița la un metru de mal. Adîncimea apei nu este nici de o palmă. Pluta stă cîteva clipe nemișcată, apoi se ridică ușor și cade culcată pe apă. Mieluță smucește. Sfoara se întinde și un alt caras, scăpînd din cîrlig, zboară pe sus, pînă în frunzișul unei sălcii. Apoi cade, din cracă în cracă, în iarbă. Mieluță se repede și-l ridică: zărește capetele celor doi pescari, cocoțați pe poduri, care îl privesc cu o uitătură fioroasă. Vîră încet în traistă carasul, ridică de jos bățul strîmb și noduros, ia cutia de rîme și pleacă. Cei doi pescari privesc plictisiți la plutele ce se leagănă pe valuri, în timp ce Mieluță urcă costișa cîntînd vesel, în gura mare:

Titanic, Titanic, vapor blestemat,
Tu la prima cursă te-ai și înecat!
Ce-i drept e drept... necioplit caras!

ION PETREANU

DE LA ANTENA FLUTURELUI LA ELECTRONICĂ

Cine nu ştie cît de bine se orientează porumbelul călător în situaţiile cele mai neaşteptate. Cît despre broasca de mare, ea este în stare ca după ce parcurge mii de kilometri să revină exact în locul de unde a plecat pentru a depune ouăle. Multă vreme s-a crezut că acestea nu sînt decît curiozităţi ale naturii, care n-ar putea prezenta vreun interes. Astăzi, pe baza unor studii temeinice, se ştie că există o mulţime de animale cu simţuri ca văzul, auzul, mirosul extrem de dezvoltate, iar studiul amănunţit al acestora ar putea aduce multe foloase.

S-au găsit însă şi sceptici, care au susţinut că studiul organelor de orientare sau de detecţie ale acestor animale nu prezintă nici o utilitate şi că bine ar fi ca savanţii să se ocupe de altceva. Iată însă că rezultatele cercetătorilor au început să se arate. Biologi, fizicieni, matematicieni, ingineri au făcut însă o seamă de studii şi au pus baza unei ramuri a ştiinţei numită bionica. (Cuvîntul vine de la biologie, ştiinţa fiinţelor vii, şi de la cuvîntul electronică.)

Da, se poate învăţa mult de la ochiul albinei, antena fluturelui, aripa ţînţarului. Să nu uităm că de peste două miliarde de ani natura a perfecţionat organele lor de simţ. Pornind de la studiul simţurilor unor animale, omul a reuşit să creeze o seamă de maşini automate, mecanisme electronice, unele nu mai mari decît un vîrf de ac, dar care sînt în stare să pună în mişcare şi să controleze instalaţii uriaşe. Aşadar, fără să exagerăm, putem spune că electronica datorează mult simţurilor animalelor. Să vedem cum s-au petrecut lucrurile.

Ştiaţi că:

OCHIUL BROAŞTEI NU VEDE DECÎT CEEA CE ARE NEVOIE?

Ei bine, aşa este. Ochiul broaştei este alcătuit dintr-o retină care nu prinde în lumina ei decît ceea ce are nevoie. Aşa, de pildă, broasca se hrăneşte cu insecte vii. Dar dacă din întîmplare în linia ochiului ei se află pe lîngă insecte vii şi altele moarte, broasca nu le vede decît pe cele vii, de care are nevoie pentru a se hrăni. Ochiul ei selecţionează numai ceea ce este util. La fel şi în cazul primejdiilor. Ea nu reperează din lumea vietăţilor decît pe acelea care îi sînt duşmane. Luînd acest model de ochi al broaştei, oamenii de ştiinţă şi-au pus la punct unele mecanisme automate care au capacitatea de a alege numai anumite forme şi mişcări. Savanţii prevăd rezultate surprinzătoare datorită studiilor care se fac asupra ochiului de batracian.

APARATUL DE ULTRASUNETE AL LILIACULUI

Cazul liliacului este foarte bine cunoscut. El scoate sunete atît de subţiri, încît nici o ureche omenească nu le surprinde: sînt ultrasunetele. Acestea sînt emise din gîtlejul liliacului sub formă de unde sonore care în cazul cînd întîlnesc în cale vreun obstacol se întorc, dîndu-i astfel de veste că în drumul său există piedici. Aşa se explică că, deşi liliacul nu vede în întuneric, el poate trece peste zecile de obiecte aflate în podul întunecos fără să se lovească. Aparatul de ultrasunete aflat în liliac este de

Diamantul negru

Ştiţi cu toţii ce e cărbunele sau «diamantul negru», cum i se mai spune. Ştiţi cu toţii, de asemenea, cît de greu se extrage din măruntaiele pămîntului. Şi mai ştiţi ce număr imens de produse se pot obţine din cărbune.

Zăcămintele de cărbune, de obicei, se află sub munţi şi dealuri, pe uscat. Sînt însă cazuri (în răsăritul Asiei, mai ales) cînd milioane de tone de «diamant negru» zac chiar sub fundul mării, la sute de metri adîncime.

Ştiţi cu toţii cît de preţios este cărbunele, aşa că veţi înţelege de ce oamenii nu au renunţat la aceste bogăţii acoperite de pămînt şi apă şi, luptînd cu toate greutăţile, au creat...

...exploatări miniere sub fundul mării

La prima vedere, acest lucru a părut imposibil, totuşi oamenii de ştiinţă, inginerii au găsit răspuns la toate marile probleme tehnice care s-au pus.

Iniţial lucrările de săpare a puţurilor, prin care să se poată ajunge la cărbuni, au pornit de pe uscat, din apropierea coastelor mării. Aceste lucrări s-au adîncit pînă la nivelul zăcămintelor carbonifere şi apoi s-au săpat galerii orizontale, care au pătruns sub fundul mării, în straturile de cărbuni. Pînă a fost vorba numai de galerii, de tunelurile îndreptate spre straturile de cărbuni, problema nu a fost chiar atît de complicată, pentru că săparea lor nu a deranjat prea mult rocile acoperitoare, iar susţinerea lor trainică cu beton impermeabil a asigurat o pavăză bună împotriva apei.

Cînd însă s-a pus problema scoaterii întregului strat de cărbune, din pricina presiunii mari existente în măruntaiele pămîntului, devenea inevitabilă deranjarea păturilor de pămînt care izolaseră pînă acum «diamantul negru» de apa mării. Un astfel de deranjament ar fi însemnat o catastrofă, pentru că apele mării s-ar fi infiltrat şi ar fi inundat imediat întreaga mină. Inginerii minieri au ajuns la concluzia că, pentru a împiedica mişcarea rocilor acoperitoare, în locul cărbunelui scos trebuia să se pună un alt material, pentru a nu se provoca surpări de teren, cutremure etc.

Şi atunci minerii au aplicat metodele de exploatare aşa-numite «cu rambleiere totală». Prin rambleiere se înţelege operaţia de introducere în golul rămas prin scoaterea cărbunilor a altor roci, lipsite de valoare, cum

o mare perfecțiune, emite 60 000 de vibrații pe secundă și nu cîntărește decît zece grame. Oamenii de știință îl socotesc un aparat perfect. Astăzi există aparate de ultrasunete cu ajutorul cărora se detectează locurile unde se află submarinele sau bancurile de pește, iar acum se pun la punct mașini speciale care să conducă pe orbi. Mecanismul lor va fi simplu, alcătuit după modelul aparatului de ultrasunete aparținînd liliacului. El va produce ultrasunete sau o lumină infraroșie care nu se vede, și care, la rîndul lor, vor produce ecouri sonore,

menite să dea de veste orbilor. «Atenție, aici e un zid, atenție, aici e un pom».

NASUL SOMONULUI ARE MEMORIE

Specialiștii în navigație submarină studiază cu încăpățînare secretele mirosului extrem de sensibil al somonului. Ei au observat că acesta este atît de extraordinar încît, datorită lui, somonul reușește ca după îndelungate călătorii de-a lungul rîurilor și oceanelor să revină exact la locul de unde a plecat.

Și porcul de mare are un nas alcătuit dintr-un extraordinar sistem de comandă, compus din mii de fire, care produc pînă la 200 000 de vibrații pe secundă. Cu ajutorul lor, el descoperă lumea nesfîrșită din adîncurile apelor. Cu aparate electronice făcute după acest model se crede că se va putea cerceta fundul mării și oceanelor pentru a dezvălui toate tainele.

URECHEA BUFNIȚEI TE PUNE PE GÎNDURI

Aplecată deasupra unei crengi de copac, în adîncul întunecos al pădurii, într-o noapte fără lumină, bufnița știe cu precizie că, la o distanță de exact 50 de metri, un iepuraș roade o rădăcină. Cu urechea ei fină, ea a perceput zgomotul și se năpustește direct asupra micului rozător. Din exact același loc, un om nu aude nimic. Simțul de orientare și auzul bufniței sînt uluitoare, putem spune de neimitat. Și totuși, specialiștii au început să lucreze o ureche mecanică, un instrument de mare precizie, care să fie folosit în industrie și medicină. Acest aparat va surprinde zgomote, mișcări pe care urechea omenească nu este în stare să le prindă.

ALBINA ÎN AJUTORUL AVIAȚIEI

Călătorul unui avion de cursă lungă cu direcția Polul

(Continuare în pag. 29)

ȘTIINȚĂ

Ing. ***IUȘAN VALERIU***
Institutul de cercetări miniere
București

ar fi nisipul, cenușa și zgura de la cuptoare sau pur și simplu piatra extrasă din cariere de la suprafață. Astfel, abatajele exploatate și părăsite sînt imediat umplute în întregime cu rocă sterilă, iar stratele acoperitoare se sprijină pe acest «balast», fără a se deranja și rupe, cum s-ar fi întîmplat dacă în urma extragerii stratului de cărbune ar fi rămas loc gol.

Insule artificiale

Pentru menținerea condițiilor de viață ale oamenilor în lucrările miniere, este necesar să se introducă în mină permanent aer proaspăt, iar aerul viciat trebuie să fie trimis la suprafață și eliminat în atmosferă. În acest scop, se sapă galerii și puțuri speciale de aeraj, iar la suprafață funcționează ventilatoare puternice, care extrag din adîncuri cîte 180 000 sau chiar 300 000 mc de aer pe oră.

În cazul exploatărilor miniere submarine, s-a pus adesea problema ca puțurile pentru evacuarea aerului viciat să fie amplasate undeva departe de țărm, în mare. Și atunci tehnica a trebuit să inventeze din nou ceva excepțional: s-au creat adevărate insule artificiale, construite pe schele metalice, solid proptite pe fundații de beton, înfipte adînc în fundul mării.

Pe aceste insule funcționează ventilatoare puternice, care evacuează aerul stătut din mină prin puțurile de aeraj, ferite de apă de cămăși groase din beton și metal.

Ba uneori s-au construit insule artificiale și mai mari, pentru a susține chiar puțurile principale de extracție a cărbunelui, prin care se scoate la ziuă bogăția «diamantului negru», care de aici se încarcă apoi direct în vapoare, să fie dus la țărm, spre uzine și fabrici, furnale și oțelării.

Precum vedeți, nici o piedică pusă de natură nu este de neînvins pentru om.

BUBURUZA CU 7 PUNCTE

Cine n-o cunoaște? Dar cîți îi știu obiceiurile?!

Apare din primăvară de timpuriu, cînd încă nu s-a luat bine zăpada, și e printre ultimele insecte care se retrag la culcuș de iarnă.

Buburuza cu 7 puncte este una dintre cele mai cunoscute și iubite insecte. Numită științific Coccinella septempunctata, are multe rude, diferit colorate, cu care, împreună, formează familia buburuzelor sau a coccinelidelor. Numele ei popular este măriuța sau cucușor.

Diferitele specii de buburuze pot fi galbene, albăstrui sau negre și sînt punctate sau pătate în diverse culori. Astfel, ele pot avea pe aripi 2, 4, 5, 7, 10, 14, 16 sau chiar 22 sau 24 de puncte. Pînă în prezent în țara noastră s-au găsit peste 30 de specii. Ne putem ușor închipui frumusețea unei colecții de buburuze, datorită varietății culorilor și desenelor.

Majoritatea speciilor de buburuze, la fel ca și larvele lor, sînt folositoare omului, căci se hrănesc cu purici de plante.

Tinerii naturaliști au prilejul în timpul verii să facă multe observații legate de obiceiurile acestor insecte. Ei pot nota aspectul diferitelor specii găsite, despre densitatea lor în fiecare lună a verii, despre modul în care această insectă vînează dăunătorii. Într-un cuvînt, tot ce privește felul de viață al buburuzelor.

Și apoi pot întocmi colecții frumoase, care le vor aduce școlii.

VL. BRĂDESCU

Ilustrație: GYORGY MIHAIL

În curtea taberei e liniște. Plutește peste toate dulcea toropeală a după-amiezii. Nici o pală de vînt, nici un glas de pasăre nu înfioară cetina. Pîrîul șopotește molcom, jos, la picioarele vilei. Pînă și scama de nori de pe Stînca Arsă stăruie în nemișcare. Pînă și șoimul care planează peste crestele Țapinei a încremenit ca o jucărie agățată de ceruri. Copiii dorm. Aș dormi și eu. Dar...

Merg pe cărăruia din spatele vilei, către chioșcul din fundul parcului. Trebuie să vorbesc cu Iulia.

Iulia nu se culcă niciodată după-amiaza. Își ia caietul, stiloul și se duce în chioșc. Folosește orele acestea cînd în tabără e atîta liniște: scrie poezii.

Niciodată n-am îndrăznit să-i tulbur liniștea. Astăzi, trebuie. Nu mai pot suporta întrebarea care, de ieri seară, mă urmărește într-una: ea, Iulia, a fost umbra aceea care s-a desprins pe neașteptate din întunericul terasei tocmai cînd eu...? Ah, cît mi-e de rușine! O să mă ierte? Niciodată, niciodată n-o să mai fiu laș, așa cum am fost ieri. O să apăr prietenia noastră, fiindcă abia acum, cînd, poate, e amenințată să se destrame, îmi dau seama cît mi-e de dragă.

Pe Iuli mi-o amintesc... de cînd îmi amintesc de mine. Doi țînci, numai în cămășuțe, ședeau cîndva la umbra unui prun și legănau o păpușă care nu voia să adoarmă. Doi țînci mergeau, ținîndu-se de mînă, la grădiniță. Iată-i apoi în clasă, în aceeași bancă... un an, doi, trei... șapte. Iată-i în ziua aceea neuitată cînd pășesc, amîndoi, cu ochii strălucitori, sub faldurile steagului, unde două mîini întind către ei cravata roșie.

La noi în clasă băieții nu prea legau prietenii cu fetele. Ori se împrieteneau cu colegele mai băiețoase, care știau, ca și ei, să sară garduri, să se dea pe gheață. Iulia nu era așa, dar nimeni nu se mira de prietenia noastră: așa, prieteni, ne știau dintotdeauna. Și iată că aici, în tabără...

Cît îl urăsc pe Virgil!

Trecuseră doar cîteva zile de cînd eram în tabără și pe Virgil îl cunoșteau toți băieții. Unde te întorceai, auzeai: «Virgil a spus»... «Virgil plănuiește»... «Virgil ne-a chemat»... Bineînțeles, îl admiram și eu. Era un băiat înalt și oacheș, cu un nelipsit zîmbet în colțul gurii, care știa, care văzuse o mulțime de lucruri. Tatăl său era un pasionat vînător, străbătuse aproape toți munții țării; Virgil spunea că, nu o dată, îl însoțise în drumurile lui. Vorbea despre peșterile din Apuseni, despre cocoșii sălbatici din pădurile Rodnei ori despre lacurile alpine ale Făgărașilor cum vorbeam noi, cei care venisem de la Arad, despre «corzo»-ul din mijlocul orașului. În loc de geamantan, Virgil își adusese cu el, în tabără, o veche tolbă vînătorească, aceeași cu care — spunea el — plecase adesea, cu echipa de vînători din care făcea parte tatăl său,

în urmărirea cerbilor și a urșilor carpatini. Seri la rînd, adunați pe terasă, noi, băieții, ascultam cu respirația tăiată povestirile lui Virgil despre tactica ce trebuie desfășurată cînd pîndești un căprior, despre ospețele vînătorești, la foc de vreascuri, despre dichisul cu care dibuiești și ocheși un fazan. Și din nou ne uimea faptul că, iată, băiatul din fața noastră a ținut cîndva în mînă o pușcă adevărată. Pentru cei care s-ar fi arătat neîncrezători, Virgil avea la îndemînă o fotografie care-l arăta cu tolbă și pălărie de vînător, sub un stejar uriaș, la rădăcinile căruia era o armă de vînătoare.

Aseară totuși, pentru prima oară de cînd sîntem în tabără, nu ne-am mai strîns să ascultăm povestirile lui Virgil. Am discutat amănuntele concursului de orientare. Încă de acum o săptămînă, cînd concursul abia se proiecta, Virgil a respins ideea ca în componența echipelor concurente să intre atît băieți cît și fete. Cîțiva dintre noi aduseră argumentul că printre fete sînt cîteva bune geografe, dar pe Virgil îl pufni rîsul: «Nu cumva vi-e teamă c-or să cîștige ele? Cînd aveți printre voi pe unul care a bătut potecile atîtor munți, vă mai întrebați cine-o să cîștige?»

Așa încît de la început băieții făcură instructoarei propunerea să se constituie pentru concurs două echipe separate: una de băieți — conducător, bineînțeles, Virgil —, alta de fete.

Cu toate că lucrurile erau deja hotărîte, problema componenței echipelor tot mai stîrnea încă discuții. Eram, ca de obicei, pe terasă.

— S-au cam supărat fetele pe noi, spunea Anton.

— N-au decît, răspunse Virgil.

— Ei, nu, poate că ne-am pripit cu propunerea noastră, interveni Gelu. Poate puteam să rezolvăm și altfel. De ce să fie între noi supărare?

— Vorbiți mai încet, spuse Matei. Într-adevăr, din sala clubului, ale cărei uși dădeau în terasă, ieșea din cînd în cînd cîte un grup de fete. Se plimbau un tur-două, pe urmă intrau din nou, zgribulite. Era o seară răcoroasă.

— Nici nu se uită la noi, zise Stelică. Și-s așa de liniștite, parcă nici n-ar avea mîine concurs. Se plimbă, joacă șah...

— Se prefac ele că-s calme, da' de-o săptămînă se tot șușotesc între ele și-și fac planuri peste planuri. Am auzit chiar că Mariana le-a lucrat o hartă a împrejurimilor. Toate pîrîiașele și movilițele și le-au notat. Așa că...

— Fleacuri, îl întrerupse Virgil. Le plîng de milă, săracele.

— Măi băieți, să știți că ușor n-o să fie. Anca, de exemplu — noi arădenii dintr-a VI-a știm, fiindcă am mai fost cu ea în excursii —, are un simț de orientare formidabil.

— Și Denisa știe o geografie! Nu iese din 10.

— Și Iulia, am spus eu.

Dacă aș fi știut ce-o să urmeze... mai bine tăceam. Virgil s-a întors spre mine:

— Și «Iuli», da? Parcă așa-i spui. M-aș fi mirat să nu pomenești tu de Iulia.

Se uita la mine cu ochi batjocoritori și dintr-o dată mi-a devenit nesuferit.

— Știți și voi, mi-am luat martori colegii, în clasa noastră Iulia e cea mai bună la geografie.

— Da' ia spune, bilet de voie să faci parte din echipa băieților ți-a dat Iulia ta?

— De ce... «a mea», am bîiguit eu.

A urmat o clipă de tăcere. Se auziră cîteva rîsete. Îmi ardeau obrajii. Știam de ce e înverșunat împotriva Iuliei. Arăta odată — a nu știu cîta oară — unui grup de copii fotografia care-l înfățișa cu arma de vînătoare la picioare. Era și Iulia de față. Privi fotografia cu ochii reci:

— Uf! ce mai lăudăros, spuse ea și se îndepărtă.

Știam, deci, dar... n-am apărat-o pe Iulia de vorbele-i răutăcioase. Nici prietenia noastră n-am apărat-o. Pe mine m-am grăbit să mă apăr de rîsetele pe care Virgil le stîrnise în jurul meu.

Am ridicat capul. Cred că m-am bîlbîit, dar... am spus:

— Ia lăsați-mă-n pace. Ce am eu cu Iulia? O fată ca toate fetele. Locuim pe-aceeași stradă și... și-atîta tot. Am rîs mînzește...

În clipa aceea, de pe banca din fundul terasei s-a ridicat o umbră subțire, cu cozi. A coborît repede scara ce ducea în curte. Am tresărit: nu cumva... Iulia?

De ieri mă tot întreb.

Am crezut că o voi întîlni dimineața, la mină. Dar Virgil ne-a rătăcit în excursia noastră și am ajuns acolo după ce fetele plecaseră înapoi, în tabără.

Am mîncat singuri, fetele mîncaseră de mult și plecaseră la dormitor. «Am mîncat!» vorbă să fie. Nimeni n-avea chef de mîncare. Pierdusem concursul. Toți eram necăjiți și furioși pe Virgil. Eu mai eram furios și pe mine: pe lașitatea mea.

Acum, după-amiaza, cînd toată tabăra doarme, urc pe cărăruia ce duce în chioșcul din fundul parcului. Trebuie s-o văd pe Iulia.

Dar... chioșcul e gol.

— Iuli! strig eu.

Nu-mi răspunde nimeni. Doar o veveriță speriată a sărit din crengile mesteacănului de alături și s-a pierdut în desișul pădurii.

O foaie de caiet zace mototolită într-un colț. O rostogolește vîntul, înainte și înapoi, la picioarele mele. O ridic: scrisul mărunt al Iuliei.

«Mesteacăn subțire,
Te-am auzit rîzînd.
(Nu știam că mestecenii rîd.)
De cine rîzi tu?
De ce?...»

Mai departe rîndurile erau șterse, nu se mai înțelegea nimic. Am împăturit foaia. Am pus-o în buzunarul bluzei. Cu Iulia, deci, nu mă pot vedea.

Ce să fac, o să aștept pînă diseară. Trebuia să bănuiesc: după oboseala de dimineață s-o fi culcat și ea. Mă duc și eu să mă culc. Trec prin spatele cantinei, al clubului, ajung în aleea principală... Atît merg de îngîndurat încît aproape mă izbesc de ușa deschisă a microbuzului care așteaptă în fața birourilor administrației. Îl ocolesc, și atunci, la unul din geamurile mașinii, o zăresc... pe Iulia.

— Iuli! tresar eu.

Oare nu m-a auzit? Privește undeva, în lături.

— Iulia!

Ușa s-a închis, apoi mașina a plecat. În ușa birourilor a rămas doar bătrînul administrator.

— Unde a plecat?

— Acasă. A primit telegramă. Pleacă cu părinții la mare. O duce microbuzul pîn' la gară.

— A plecat...

Bătrînul mă bate pe umăr, cu compătimire:

— Lasă, băiete, nu te necăji. La toamnă, la școală, vă vedeți voi.

— ...La toamnă! Dar cît mai e pînă la toamnă! Iar la toamnă, cine știe, mă va ierta? Va mai fi aceeași prietenia noastră?

EMILIA CĂLDĂRARU

DE LA ANTENA FLUTURELUI LA ELECTRONICĂ

(Urmare din pag. 27)

Nord nu știe că la succesul acestui zbor a contribuit și studiul ochiului de albină.

În apropierea Polului Nord, busola nu mai indică direcția. (Acul oscilează continuu, fără direcție). Nici sextantul navigatorului nu poate fi folositor. Pentru a putea să indice direcția, sextantul are nevoie să formeze un unghi cu soarele. Or, înspre Polul Nord soarele este ascuns la orizont timp îndelungat.

Iată însă că ochiul albinei a rezolvat această problemă. Se știe că retina ei este astfel alcătuită încît ea percepe radiațiile soarelui pe care ochiul omenesc nu le percepe. Chiar cînd soarele este ascuns între nori, albina se poate orienta după soare. Pornind de la aceasta, savanții au pus la punct un aparat de mare ajutor navigației aeriene, care, întocmai ca și ochiul albinei, percepe razele solare chiar cînd acestea nu se văd. Cu acest aparat se poate determina direcția avionului în toate împrejurările.

Iată cum, cunoscînd atîtea taine ale naturii, omul cu inteligența sa a reușit să conceapă cele mai perfecționate aparate, care să le pună în slujba sa. Iar altele și mai perfecționate sînt în curs de a fi realizate.

Sfatul dr. Pănseluță

PLANTE MEDICINALE

Observațiile și experiența poporului în folosirea unor plante drept doctorii sînt deosebit de prețioase, constituind un important izvor pentru medicină, în vederea preparării diferitelor medicamente.

Astăzi, plantele sînt studiate în laboratoare moderne. Cele care se dovedesc fără folos sînt înlăturate, iar la celelalte se caută substanțele chimice vindecătoare. Este vorba de alcaloizi, glucide, vitamine, uleiuri volatice etc., care se găsesc fie în toată planta, fie numai în rădăcină, frunze, semințe sau fructe. Pentru ca aceste calități să poată fi pe deplin valorificate, s-a stabilit cum trebuie culese sau păstrate. Totodată, au primit, pe lîngă denumirile populare, și denumiri științifice, ca să poată fi folosite în toate țările. Studiul plantelor nu s-a terminat și oamenii de știință descoperă mereu noi însușiri ale acestora. De pildă, nu de mult s-a dovedit că unele plante au o acțiune antibiotică, împiedicînd dezvoltarea microbilor. Așa sînt: mușețelul, usturoiul, sunătoarea etc.

Indicîndu-se efectele plantelor medicinale asupra organismului, s-a ajuns la concluzia că unele sînt de-a dreptul binefăcătoare. Se știe cît de bun este ceaiul de tei în calmarea tusei, iar ceaiul de mușețel băut după masă ajută la digestie.

Din odolean se prepară picăturile de valeriană, care sînt un bun calmant al sistemului nervos. Măceșul este foarte bogat în vitamina C. Patru kg de măceșe asigură vitamina C pentru o sută de persoane pe timp de o lună. Siropurile, ceaiurile preparate din această plantă sînt bune întăritoare.

Frunzele degețelului constituie un medicament util pentru bolile de inimă. Și lista plantelor medicinale este încă lungă.

Țara noastră este foarte bogată în plante medicinale. Cresc spontan peste 300 de specii și alte zeci sînt cultivate. Pe dealuri și podișuri pot fi găsite măceșul, păducelul, porumbarul, ciuboțica cucului, sunătoarea; pe lîngă izvoare, rîuri și văi — feriga, coada calului, podbalul și, la cîmpie, mușețelul, albăstrelele, macul roșu etc.

Această mare bogăție a țării este valorificată pe baze științifice și multe dintre plantele ce cresc în țară au o mare căutare și peste hotare.

Să îndrăgim aceste plante, să învățăm să le cunoaștem, să le prețuim și să fim gata să dăm un ajutor oricînd ni se cere pentru strîngerea lor.

CUM SĂ NE PURTĂM: în vacanță

Sînt multe prilejuri în vacanță cînd, aflîndu-te într-un colectiv nou, ți se cere să-i respecți în mod deosebit pe cei din jur.

Să spunem, de pildă, că-ți însoțești părinții într-o stațiune de odihnă. În cazul acesta, veți fi probabil cazați în vile unde mai sînt și alte persoane mari. Ai grijă să te porți cuviincios, să-i saluți pe cei care locuiesc în aceeași vilă cu voi chiar dacă nu-i cunoști. Fii îndatoritor cu toată lumea și mai ales respectă-le liniștea. Nu uita că orele de masă și de odihnă sînt aceleași pentru toată lumea. Este o nepoliteță să ajungi la masă după ce primul fel s-a servit. În timp ce mănînci nu e frumos să-ți ții coatele lipite de corp și nici să-ți înghiontești vecinii. Nu sorbi supa lipăind și nu mesteca zgomotos. Dacă în orele cînd ceilalți se odihnesc nu poți dormi, nu te juca gălăgios, ci caută-ți ocupații cît mai liniștite. În casă ai grijă să mergi în vîrful picioarelor și să vorbești în șoaptă. Nu trînti ușile.

Nu lăsa în grija părinților toate treburile mărunte de fiecare zi. Unele poți să le iei asupra ta. Spală-ți singur batista, ciorapii, mergi după cumpărături. Nu uita că și părinții au venit la odihnă.

În general, trebuie să știi că nu-i de loc un cavaler demodat cel care se poartă politicos, prevenitor și plin de grijă față de cei din jur. Bunul simț firesc cu care te vei comporta te va face un tovarăș plăcut și totdeauna binevenit.

Dar s-ar putea să-ți petreci vacanța în tabără sau la bunici, la țară. În cazul acesta vei lega noi prietenii cu cei de-o seamă cu tine. Nu-ți lua aere de superioritate ca și cum nimeni n-ar mai fi ca tine. Dacă ai o bicicletă, un aparat foto sau aparat de radio cu transistori, desigur că vei avea grijă să nu se strice; asta nu înseamnă însă că n-ai să-ți lași colegii, prietenii nici măcar să-ți atingă aceste obiecte.

Participînd la excursii, ascultă sfaturile celor care au mai multă experiență. Pregătește-ți sacul de excursie din timp cu tot ce este necesar. Nu-l încărca inutil cu lucruri de prisos. Nu-ți da aere că ești în stare să duci o greutate mare. După primii doi kilometri ți se va părea dublă. La etape, odihnește-te și nu începe să te avînți în jocuri obositoare pe motiv că tu ești cine știe ce viteaz. Așa vei obosi foarte repede și în curînd vei începe să-i nemulțumești pe ceilalți excursioniști obligîndu-i mereu să te aștepte. Ajungînd la cabană ai grijă de asemenea să te porți civilizat.

Procedînd astfel vei vedea că nu numai tu, dar și ceilalți din jur au să se simtă bine; vor avea o părere bună despre felul cum te porți și-și vor aminti cu plăcere de zilele vacanței petrecute în tovărășia ta.

MOZAIC

SECERIŞ PE FUNDUL MĂRII

Pe Marea Albă se experimentează în prezent o maşină deosebită. Este vorba de o dragă-cositoare care coseşte şi adună de pe fundul mării, într-o oră, o cantitate de 11,5 tone de alge.

Algele marine au, după cum se ştie, multiple întrebuinţări: ele pot constitui un aliment bogat în substanţe nutritive pentru vite, un valoros îngrăşămînt pentru ogoare şi, totodată, materie primă pentru medicamente.

VIKINGII AU DESCOPERIT AMERICA ?

În insula Newfoundland (Terra Nova), de lîngă ţărmul atlantic al Americii de Nord, s-au descoperit vestigii ale unor aşezări care ar dovedi că europenii ar fi ajuns în America cu mult înainte de Cristofor Columb.

O expediţie norvegiană a cercetat asemenea ruine, în apropierea satului pescăresc L'Anse aux Meadows, unde cu ajutorul carbonului reactiv s-a stabilit că acestea datează din jurul anului 1000 î.e.n.

Aşezarea vikingă conţine şi urmele unei case foarte mari, care se presupune că ar fi fost locuinţa conducătorului Leif Epicsson.

DE 100 DE ORI MAI SENSIBIL

«Nas electronic», aşa poate fi denumit aparatul realizat la City College New York şi care este de 100 ori mai sensibil la miros decît nasul omenesc.

În acest aparat se trece un curent electric printr-un lichid care reacţionează în acelaşi fel ca şi mucoasa nazală.

Prezenţa în atmosferă, în cantităţi infime, a unei substanţe mirositoare este detectată de aparat; moleculele acestei substanţe dizolvîndu-se la suprafaţa lichidului produc modificări ale curentului electric care sînt înregistrate instantaneu.

Pentru a se înregistra tot ce vede şi aude omul în cursul unei zile sînt necesari 19 km de peliculă cinematografică.

ŞTIAŢI CĂ ?

Datorită iniţiativei savantului romîn Ioan Cantacuzino, Romînia a fost, după Franţa, a doua ţară din lume care a folosit vaccinul antituberculos B.C.G.?

Cea mai originală grădină botanică din lume se află la Grungesberg (Suedia). Ea este aşezată la 410 m sub pămînt. O instalaţie electrică specială furnizează căldura şi lumina necesare creşterii plantelor.

Romanul «Desculţ» de Zaharia Stancu a fost tradus pînă în prezent în 41 de limbi?

Pădurea de liliac

Pădurea de la Ponoarele (lîngă Baia de Aramă) a fost declarată de către Academia R.P. Romînă monument al naturii. Aceasta este una dintre cele mai mari păduri de liliac din ţară. Ea ocupă o suprafaţă de aproape 20 de hectare; în perioada înfloritului constituie o atracţie deosebită pentru turişti. În fiecare an, în prima duminică după înflorirea liliacului se organizează aci serbări cîmpeneşti. În prezent, în vederea sărbătorii liliacului din acest an, se execută lucrări de amenajare a drumului de munte, precum şi lucrări de întreţinere a pădurii.

CEA MAI MICĂ REZERVAŢIE BIOLOGICĂ DIN LUME

În valea Lucina, aflată în partea de nord-vest a Transilvaniei, a fost creată o rezervaţie biologică, care, prin dimensiunile ei, poate fi socotită cea mai mică din lume. Acoperind o arie de numai un hectar, acest teritoriu marchează locul cel mai sudic al emisferei boreale în care creşte mesteacănul pitic — Betula nana, cum e numit în atlasele botanice. Aceşti arbuşti, ce nu depăşesc în medie 30 cm în înălţime, sînt o relicvă a epocilor glaciare.

Constructori de viori romîni

În jurul anului 1860 s-a cristalizat în forma de azi vioara datorită marilor constructori Stradivarius, Amati, Guarnieri.

Dintre numele constructorilor noştri de viori amintim pe Dimitrie Stirbulescu (1869—1938), mecanic de locomotivă la Cîmpina, autor a zeci de instrumente muzicale. Un original autor a 76 de viori, foarte talentat, a fost Remus Macarie (1878—1925); una din viorile sale a fost folosită ani de zile de marele nostru Enescu. Constructor a peste 400 de viori, Dumitru Cărbunescu (1882—1938); Mihail Gh. Rădulescu (1892—1953).

Aceşti pionieri ai dificilei meserii de făurire a delicatelor instrumente cu coarde nu s-au bucurat de sprijinul meritat, ei rămînînd nişte pasionaţi meşteşugari, oameni devotaţi muzicii romîneşti. Azi fabrica din Reghin şi Fabrica «Doina» din Bucureşti produc instrumente muzicale romîneşti, faima lor trecînd de mult peste hotare.

SIMBOL

Cum își încarcă brațele ei Vara
Cu spice-mbelșugate și cu flori,
Așa ne ține lîngă sînu-i Țara
Măicuța noastră luminată-n zori...

Și fericirea-n inimi e ca para
De flăcări jucăușe pe comori

ION BRAD

DESEN: FLORICA CORDESCU

BIBLIOTECA

LEI 2,50 41 04

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Nr. 8 • 1964

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

23 AUGUST 1944-1964

La marea sărbătoare

În zorile lui August,
Pe plaiuri romînești
Se clatină văzduhul
Sub salve de onoare.
Și se revarsă uliți
De pași muncitorești
Și steaguri se revarsă
La marea sărbătoare.
Pe vajnicii eroi
Ai clasei muncitoare,
Sub limpezimea zării,
Noi îi simțim alături
Și raportînd cu noi
Izbînzile din August
Partidului și țării!
Izbînzile acestor ani,
Ani tineri, 20 la număr,
De cînd poporul cuceri
Victorii multe, fără număr!

LA DOUĂ

23 August.

E sărbătoarea ta, Patrie, măreața zi a libertății poporului romîn!

Cartea de aur a istoriei noastre, cu file scrise de întregul popor de-a lungul a cîtorva milenii, se deschide la pagina celor mai mari biruințe: insurecția armată victorioasă de la 23 August 1944, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist din Romînia. În această zi a libertății poporului romîn, dictatura militară-fascistă a fost răsturnată, iar Armata română, sprijinită de întregul popor, a întors armele împotriva adevăratului dușman, luptînd vitejește pentru eliberarea pămîntului patriei noastre de cotropitorii hitleriști.

Tu, copile, nu te iviseși pe lume cînd părinții și frații tăi mai mari au luptat cu arma în mînă pentru noul destin al patriei noastre dragi. Tu n-ai aflat decît din carte despre bubuitul tunurilor de pe frontul de luptă, tu vezi numai în fotografii și desene figurile de muncitori din formațiunile patriotice și de ostași asaltînd fortificațiile vrăjmașe. Tu, copile, te-ai născut într-o Romînie nouă; ești martorul celui mai frumos și mai înfloritor timp din istoria poporului nostru. Auzul tău a fost legănat dintru început în cîntecul de

IMN POPORULUI MUNCITOR

Un imn de slavă — celor ce muncesc
şi ştiu să-nfrîngă-n orice clipă greul,
şi-n flacără oţelul îl călesc,
şi smulg din miez de munte minereul!

Acelor care brazdă nouă trag
pe cîmp, să fie holdele bogate,
şi inimile-şi ştiu în roşul steag,
de vîntul libertăţii, fluturate!

Acelor care arme-n mîini au strîns
şi-au fărîmat şi jug, şi tron, şi bice,
să nu mai aibă ţara chipul plîns,
ci către soare fruntea să-şi ridice!

Acelor care zămislind lumini
le-aprind în fiecare colţ de ţară
şi dăltuiesc comori, sădesc grădini,
şi-n cîntece vorbesc de primăvară!

Poporului — un imn nepieritor!
Un cîntec de slăvire şi iubire,
căci el clădeşte-al ţării viitor
şi viitoru-nseamnă: fericire!

Poezii de VICTOR TULBURE

Partidului

Ai douăzeci de ani, iubită ţară,
Doar douăzeci ai împlinit abia,
Şi dacă anii tineri grabnic zboară,
Tu douăzeci de-a pururi vei avea!

Şi zilnic dacă mergi spre fericire
Şi ai un înţelept conducător,
Partidului — un cînt de proslăvire,
Partid de fericire dătător!

ION SEREBREANU

ZECI DE ANI

pace al muncii rodnice, în cîntecul de bucurie al pămîntului nostru înfloritor. Ai deschis la şcoală cărţile pe care le-ai primit gratuit, iar prin ele înveţi să devii cetăţean care-şi cunoaşte patria, milenara istorie a poporului său; afli despre glorioase fapte de arme, despre lupta muncitorilor, conduşi de partid, pentru libertate şi o viaţă mai bună.

Lichidînd exploatarea omului de către om, trecînd toate bogăţiile solului şi subsolului în stăpînirea întregului nostru popor, care şi-a descătuşat braţele, construind în timp de numai două decenii o nouă şi nemaicunoscută zestre

Pregăteşte-te să fii demn a-i fi moştenitor şi stăpîn.

Geografia patriei, geografia bogăţiilor ei se modifică an de an sub privirea ta, astfel încît chiar mîna ta trebuie să însemneze pe hartă noile cetăţi ale industriei, noile oraşe, noile turnuri, noile schele. Ai însemnat pe hartă Hunedoara şi Reşiţa, dar a apărut între timp marele Combinat siderurgic de la Galaţi. Ai însemnat Bicazul sau Valea Sadului, dar, iată, se ridică pe Argeş o nouă cetate a luminii şi, covîrşindu-le pe toate în faimă, se înalţă încă şi mai mîndră cetatea luminii de la Porţile de Fier. Ai însemnat pe hartă Săvineştii. N-ai avut răgaz să potriveşti bine culorile, fiindcă alături a apărut o nouă cetate a industriei chimice, la Roznov. Ai sărit apoi cu mîna pe hartă la Oneşti şi Borzeşti, apoi la Brazi, apoi la Craiova. apoi la Turnu-Măgurele, apoi... Nu-ţi mai ajung semnele şi simbolurile pentru a desena pe hartă sau pe harta inimii tale toate victoriile care au dus la această minunată înflorire pămîntul nostru romînesc. Adaugi apoi în fiecare an culorile holdelor. Ţie, copile, ţi-a fost dată într-adevăr fericirea să cuprinzi cu ochii un singur şi nesfîrşit ogor, marele ogor al agriculturii noastre socialiste, muncit cu vrednicie de milioane de colectivişti. Ţi-a fost dat să vezi cum secera şi plugul bătrînesc devin piese de muzeu şi cum în locul lor, pe acelaşi pămînt roditor, trag brazdă adîncă herghelii de tractoare şi seceră holda combinele. Satele şi-au schimbat şi ele înfăţişarea. Va trebui să însemnezi pe harta acestor sate ca nişte oraşele puncte necunoscute odinioară: silueta căminului cultural, dispensare, noile magazine, cinematograful, patrulaterele fermelor de animale...

Ai cuprins astfel toată viaţa nouă a patriei tale. Eşti cetăţeanul unui stat liber, independent, bogat şi înfloritor, pavăză de nădejde a păcii şi socialismului. Eşti fiul unui popor viteaz, care,condus de Partidul Muncitoresc Romîn, şi-a luat destinul în propriile mîini, îndreptîndu-se cu fermitate spre viitorul însorit al comunismului. Trăieşti o epocă glorioasă. O datorezi poporului romîn, partidului, care ne-a înarmat şi ne-a condus în această eroică luptă, Comitetului Central, în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Toate gîndurile, toate simţămintele, toate năzuinţele noastre le ridicăm într-un singur imn de slavă închinat patriei şi partidului iubit!

PAUL ANGHEL

IMAGINI DRAGI DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

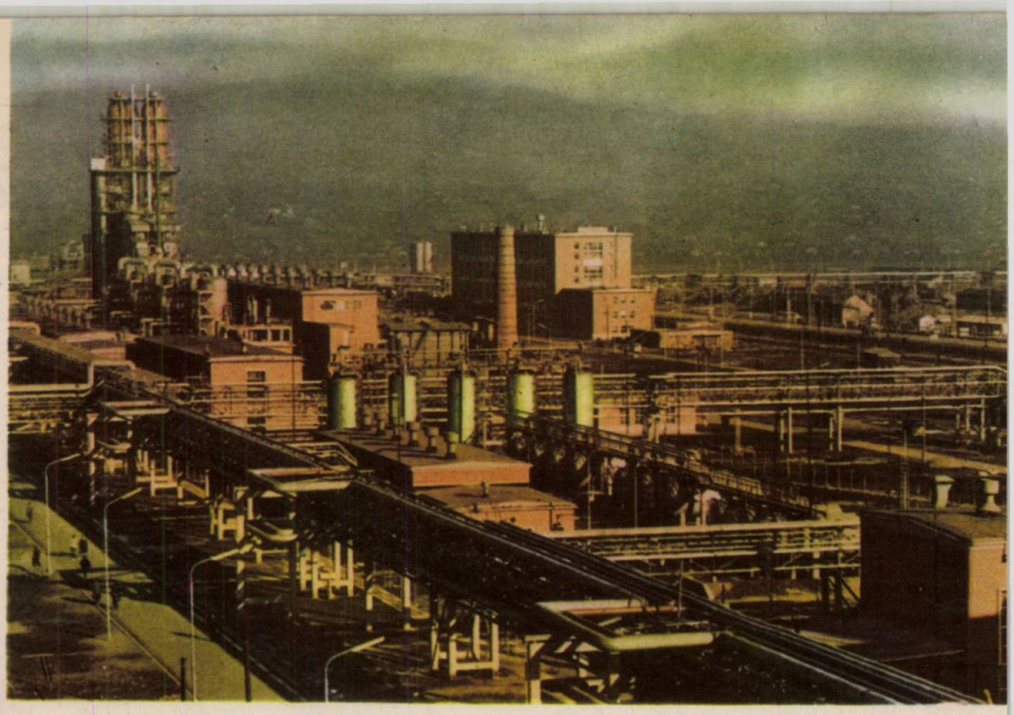

Oneşti, cetate a chimiei, gigant al industriei noastre socialiste

FRUMOASĂ EŞTI, PATRIA MEA!

Există o geografie a luminii, pe care hărţile şi atlasele noastre nu ostenesc s-o însemneze în simboluri şi culori! Există o geografie a luminii, alta decît aceea solară, o geografie a luminii creată de om. Există o geografie a luminii, tînără şi minunată care n-ar fi fost posibilă fără eliberarea ţării noastre.

De unde să pornim ca s-o înţelegem şi s-o cuprindem exact?

Sursa ei principală, locul de zămislire, pierdut cu turnurile în nori, sînt munţii Carpaţi. Aceşti munţi sînt un adevărat «castel de apă», adăpostind, sub cununa lor verde, nenumărate izvoare ce izbucnesc cu chiot la suprafaţă, transformîndu-se în rîuri vijelioase. Stăvilită în baraje de beton, obligată să mişte paletele turbinelor de oţel, apa devine lumină şi energie. Metamorfoza se petrece în uzine-cetăţi, centrale hidroelectrice — de unde firele stîlpilor de înaltă tensiune, preluînd-o, o împletesc măiestru pe cerul ţării.

Geografi romîni din vremuri trecute, specialişti şi oameni de ştiinţă au observat că în ceea ce priveşte energia degajată de ape — de cărbunele alb cum se mai numeşte — ţara noastră ocupă un loc de frunte pe harta Europei. Numeroase planuri îndrăzneţe, datorate unor ingineri şi specialişti romîni, care prevedeau ridicarea unor hidrocentrale pe rîurile din Carpaţi, au rămas totuşi, ani şi ani, înmormîntate în arhivele vechilor ministere. Ca şi multe alte iniţiative patriotice, fără sprijin la cercurile conducătoare din trecut, aceste planuri au rămas pe hîrtie, aşteptînd să le pună în valoare viitorul.

Şi clipa traducerii în viaţă a ideilor îndrăzneţe a sosit! La numai 6 ani de la 23 August 1944, în 1950, Partidul Muncitoresc Romîn a creat marele «plan de electrificare a ţării». Acest plan era menit să pună în valoare energia apelor noastre, să trezească la viaţă regiuni înapoiate, să creeze posibilităţi pentru mari lucrări de irigaţie, pentru asanări şi lucrări de fertilizare a pămînturilor degradate şi inundabile, să contribuie simţitor la îmbunătăţirea traiului material şi cultural al maselor muncitoare.

Coroana de munţi a Carpaţilor, ferăstruită de ape tumultuoase, avea să devină — potrivit acestui plan grandios — o coroană de lumină. Primul

CANTATA

«centru de foc», prima «cetate a luminii» şi-a stabilit construirea, pe rîul Bistriţa, a marii hidrocentrale de la Bicaz.

Torentele Bistriţei, care purtau odinioară în spinare păduri solzoase de conifere, furnizează astăzi energie electrică. Vijeliosul rîu s-a cuminţit, izbit în marele baraj de la Izvoru-Muntelui şi transformat într-un lac întins pe 32 km, o «mare în munţi» de o impresionantă frumuseţe. Pe undele ei albastre plutesc nave de transport şi nave de pasageri, iar la Stejaru marea centrală hidroelectrică îşi trimite lumina şi energia, pe cabluri de înaltă tensiune, în oraşe şi fabrici, pe marile şan-

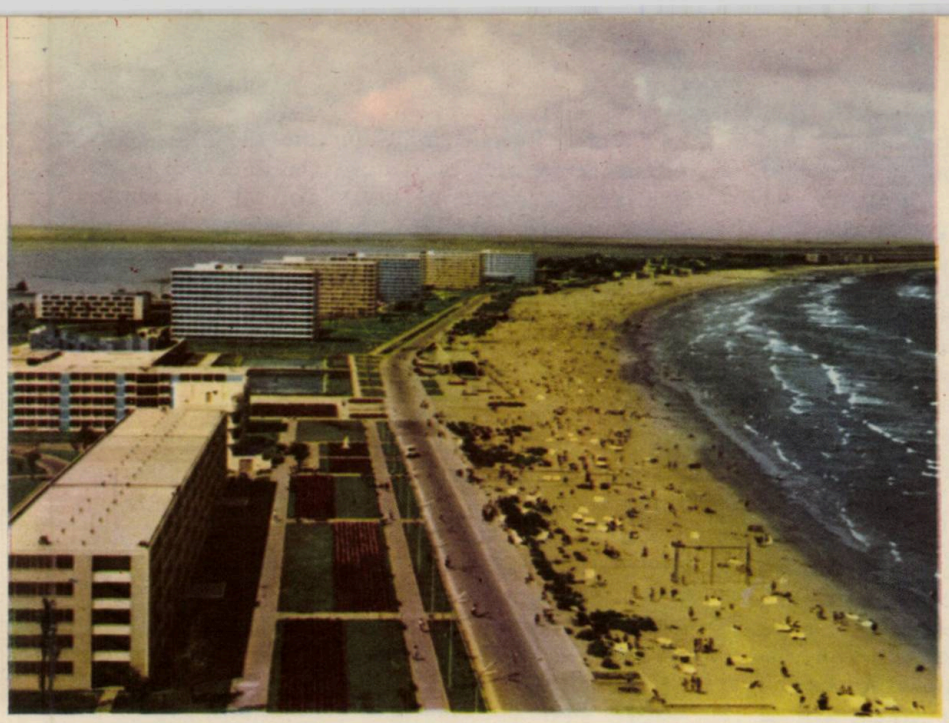

Pe litoral, mii de oameni ai muncii își petrec zilele de concediu. Pentru ei se înalță frumoasele hoteluri și vile.

Bucureștiul întinerit își scaldă blocurile noi ziua în razele soarelui, noaptea în lumina neonului

tiere, punînd în mișcare mii și mii de mașini. Noaptea, sute de sate moldovenești strălucesc înstelate de becurile electrice aprinse de același mare focar al Bicazului. Povestea înlănțuirii Bistriței, a transformării ei în feerii de lumini s-a scris într-un timp foarte scurt, de către mii de constructori, iar opera lor a însemnat o școală de înaltă calificare la care s-au format mii de specialiști. Mulți dintre ei au rămas în continuare pe Bistrița, pe cursul căreia s-au construit și se construiesc o salbă de 12 centrale hidroelectrice, alții s-au îndreptat spre alte mari șantiere, unde priceperea și vrednicia lor erau așteptate. Bicazul a însemnat astfel un prim

Luminii

«răsărit soiar» în ofensiva luminii. Paralel s-au anunțat la orizont, apoi s-au ridicat în strălucire alți «sori» mai tineri: hidrocentralele de la Moroieni (pe apa Ialomiței), de la Sadu (pe Jiu), de la Aștileu (pe Crișul Repede) și altele încă. Nume care erau purtate pînă ieri doar de niște sate mici de păstori sau locuri sălbatice din munții încremeniți înseamnă, astăzi, izvoare de lumină pe cerul țării, melodii de o unică frumusețe în cantata luminii.

Un nou popas: Hidrocentrala «16 Februarie» de pe rîul Argeș. Din ideile rodnice ale planului de electrificare s-a născut și se dezvoltă și această uriașă construcție. Pe o lungime de peste 25 km, acest rîu de munte va fi amenajat, îmblînzit și folosit, iar pentru sporirea debitului apelor sale vor fi captate principalele rîuri vecine: Topologul, Rîul Doamnei, Vîlsanul.

Cele trei principale lucrări ale hidrocentralei de pe Argeș merită a fi cu atenție cercetate pentru frumusețea și ingeniozitatea lor. Iată-le, rezumate pe scurt: celebrele Chei ale Argeșului, pe care le cunoaștem din manualul de geografie — un peisaj deosebit de spectaculos —, ferestruiesc munții pe o lungime de 8—10 km. La capătul din interiorul muntelui, aceste chei vor fi închise printr-un baraj înalt de 165 m. Toată valea exterioară a Cheilor, de forma unui crater natural, va fi umplută cu apă, cu apa Argeșului și cea a rîurilor învecinate. Învecinate — e totuși un fel de a spune! Pentru a se capta aceste ape, aflate la distanțe de zeci de kilometri, proiectanții au prevăzut trasarea unor galerii subterane ce vor străbate cîteva șiruri de munți. 28 km de galerii sînt tăiate pe sub talpa Carpaților, iar prin aceste noi și ciudate albii apele vecine vor veni să sporească potențialul hidroenergetic al marelui lac...

De la baraj, apele vor fi conduse — printr-un tunel ce se numește «galeria de fugă» — într-un mare palat subteran, unde vor fi așezate turbinele. A și fost scobit în stîncă, la peste 100 m sub albia de astăzi a rîului, spațiul acestui palat, impresionant ca și un bloc modern cu multe etaje. Dar, o dată ajunse în cetatea subterană, după ce vor pune în mișcare giganticele turbine, apele își vor continua drumul subpămîntean, întîlnind vechea albie a Argeșului peste abia 14 km, undeva în cîmpie. Este cîmpia pe care Argeșul o va face fertilă, dăruindu-și apa ogoarelor.

Coborînd cu liftul sub pămînt, în galeriile ce se

ramifică pe zeci de kilometri, descoperi un gigantic portativ de fapte îndrăznețe. Nu-i ușor să sfredelești aceste adîncuri, în care nimic nu s-a clintit din timpuri străvechi, poate din erele geologice! Proiectanții și specialiștii în construcția de tunele, tehnicieni ai betoanelor speciale, mineri iscusiți, cu experiența a numeroși ani de muncă și, mai ales, a unor lucrări impunătoare, au venit la Argeș ca să rezolve problemele complicate pe care le pune această mare construcție. Alături de ei lucrează mulți tineri, deveniți mineri o dată cu deschiderea lucrărilor de aici. Pe mulți dintre ei i-am cunoscut și am legat strînse prietenii.

Nu numai apele ascund energie, ci și pămîntul! Țara noastră dispune, în proporții diferite, de întreaga gamă de combustibili solizi: cărbuni bruni, antracit, huilă, lignit. Transformarea lor în energie și lumină se petrece în alte uzine-cetăți — în marile centrale termoelectrice răsărite pe pămîntul nou al patriei noastre. Întîlnim asemenea construcții la Doicești, sub colinele împădurite ale Prahovei, ca și în Dobrogea de piatră, la Ovidiu II, ca și în Ardeal, la Paroșeni, aproape de intrarea Jiului în sălbaticul defileu. Ele uimesc și încîntă ochii prin arhitectura lor, iar puterea lor, energia pe care o furnizează, trimițînd-o la mari depărtări, stîrnește o nouă uimire. La Craiova, de exemplu, se află în plină construcție o termocentrală care, hrănindu-se cu cărbuni din Valea Motrului, va avea, încă din prima etapă a intrării ei în funcțiune, o putere instalată de două ori mai mare decît cea a Bicazului. Ca un simbol al acestei puteri, coșul de fum al termocentralei — cel mai înalt din țară, numărînd 162 m — domină împrejurimile, turn de cetate modernă, întrecînd toată imaginația vechilor basme. «Calul de foc» al voinicului din poveste se numește azi «kilowat». Și, gonind peste țară, el scapără de sub copitele de oțel scîntei statornice, luminile permanente ale noii noastre civilizații.

Călătorul întîrzie multă vreme în fața acestor minuni de iscusință și fantezie create de om, isprăvind prin a socoti că acest plan al electrificării patriei noastre modifică, prin urmările lui, nu numai harta de lumină a țării, dar și priveliștea unor regiuni întregi.

Cea mai nouă dintre aceste minuni de iscusință și fantezie e îmblînzirea Dunării însăși, prin construcția marii hidrocentrale de la Porțile de Fier.

Toate prospectele de turism, editate în multe țări europene și chiar dincolo de hotarele continentului, menționează, printre cele mai pitorești locuri de pe Valea Dunării, Cazanele și Porțile de Fier. Autocare, automobile, turisme, elegante vase fluviale din multe colțuri ale Europei vin spre această miraculoasă vale unde frumusețea naturii atinge sublimul. Pe malul drept, peste fluviu, sculptată în peretele de stîncă, se află șoseaua pe care au trecut spre Dacia armatele împăratului Traian. Este un act legat de nașterea poporului romîn, iar dalta omului antic, scrijelind literele din «Tabula Traiana», consemnează mai mult decît un eveniment istoric: clipa de răspîntie a nașterii unui popor.

Pe aici, pe această vale, nu departe de Turnu-Severin, unde se mai văd picioarele podului construit de Apolodor din Damasc, se va ridica giganticul baraj de beton, lung de 1,2 km, care va opri apele marelui fluviu al Europei. Această uriașă construcție va îmbogăți cele două popoare cu un flux de energie electrică de 10,7 miliarde kilowați anual. Navigația se va îmbunătăți substanțial.

«Cantata luminii» urcă astfel pe note și mai înalte. Ca niște luceferi răsar pe cerul patriei de la an la an, într-o neîntreruptă salbă, noile izvoare de lumină, căldură și putere.

ILIE PURCARU

Arterele de oțel, sprijinite pe gigantici stîlpi, încununează patria cu o salbă de lumini, conducînd energia electrică spre marile uzine, spre orașe, spre sate

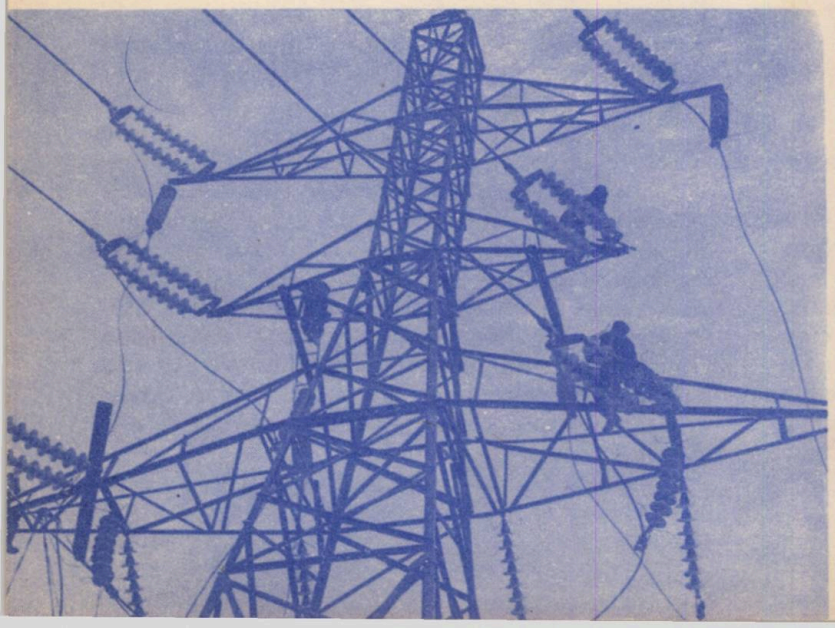

Combinele, corăbiile mărilor de aur, au pornit să adune pîinea de pe ogoarele nesfîrșite ale gospodăriilor agricole colective și gospodăriilor de stat

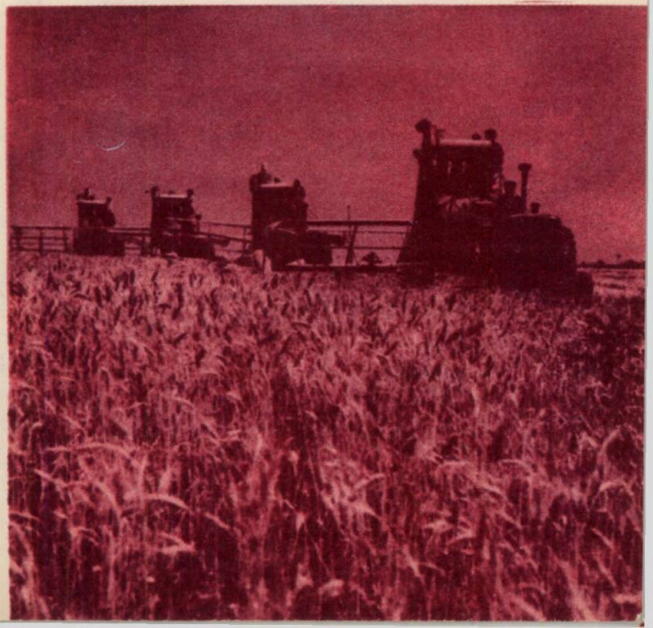

BĂRĂGANUL

Sînt iarăşi în Bărăgan, ţinutul copilăriei mele. Şi, ca de mult, în copilărie, cîmpia toarnă farmec în visurile mele.

Bărăganul începe din pragul fiecărei case şi se termină în nori. Odinioară, în zilele senine, cu pîclă albăstruie, fugeam să ating cu mîna locul unde cîmpia se ridica în cer. Dar n-am ajuns niciodată acolo, căci hotarul se mişca mereu.

Toamna, Bărăganul se aduna în hambarele boiereşti. Cîmpia se culca sub ploi şi zloată, satele în întunericul fără fund al nopţilor de iarnă. Sărăcia dîrdîia cu genunchii la gură. Ţăranii roşi de pelagră visau la adierea călduţă a vîntului de primăvară. În cea mai de seamă regiune cerealieră a Romîniei, clopotele jeleau cu vaiete stinse, mereu, prăpădul şi ravagiile foametei. În aceeaşi vreme, undeva, pe lîngă Brăila, argaţii prinţului Şuţu hăcuiau vaci cu topoarele şi aruncau hălcile de carne în pădurea de plopi de pe malul Buzăului, ca să sature haitele de lupi şi să le ţină pe loc pentru vînătoare. În părţile Ialomiţei, un boier umbla cu pălăria cu borurile suflate în aur, iar la Călmăţui, un altul se distra punînd ţăranii să-i construiască statui de gheaţă, asemănătoare cu chipul unei mătuşi zgîrcite care nu-i lăsase decît jumătate din moştenirea cuvenită. El scuipa în faţă mormîile de gheaţă şi striga, ros de furie: «Te disprefuiesc, te disprefuiesc»...

Au rămas în amintire acele îngrozitoare vremuri.

Bărăganul, golful aurului, este al celor ce muncesc. De la Galaţi la Feteşti grînele pîrguite îşi sună povara. Cerul le reflectă şi e ruginiu, ca nisipul neudat de ape. În lanurile de floarea-soarelui dospeşte mierea. E linişte. Ca privită prin lacrimi, o lumină albăstruie împînzeşte depărtările. Pe suhaturi, la tîrlele de oi, fumegă în vetre bucăţi de tizic.

Satele ascunse îndărătul salcîmilor par mici ostroave de verdeaţă în uriaşul golf de aur.

La Plopu, lîngă sediul gospodăriei colective, cu brîie albastre, un convoi de tractoare, trăgînd după ele batoze, ne taie calea. Grăbesc către zare, către ariile pline de oameni.

Odinioară, în noaptea Sînzienelor, ai mei rămîneau treji şi se uitau în cîmpie să zărească limbi de flăcări pe comori ascunse. «Şi noi le căutam — mărturiseşte preşedintele gospodăriei din Plopu. Odinioară, nici n-aveam de unde aştepta altă bucurie. Comorile visate le-am găsit tîrziu, cînd ne-am adunat laolaltă în gospodăria colectivă. Comorile acelea sînt pămîntul Bărăganului şi mîinile noastre descătuşate. Colectivizarea a sporit belşugul cîmpiei. Facem agricultură raţionalizată, cu maşini, cu agronomi. Odinioară scoteam de pe un pogon şapte saci de grîu... În anii din urmă am ajuns să culegem douăzeci de saci. Iar în ce priveşte porumbul... veniţi la toamnă la noi în cîmpie şi-o să vedeţi dealuri, munţi de porumb. Desfundată de pir, fără răzoare, cîmpia, maica noastră, îşi revarsă mănos izvoarele belşugului...» Astăzi, colectiviştii din Plopu sînt milionari. Tot satul şi-a ridicat case noi, de piatră, cu geamlîcuri. La căminul cultural (construit pe locul unei foste cîrciumi), cu un număr de locuri egal cu al Teatrului regional Bucureşti, biblioteca ocupă două încăperi. Televizor, sală de lectură şi de şah. Peste drum, leagăne, căluţi de lemn şi o casă a păpuşilor pentru cei mici.

Colectivizarea agriculturii a scos oamenii Bărăganului de sub teroarea întrebării vechi: «ce vom pune mîine în oală?», ridicîndu-i între hotarele civilizaţiei: şcoli, lumină electrică, televizoare, aparate de radio, aragazuri şi policioare de cărţi în fiecare casă...

Bărăganul urgiei boiereşti e dus pe vecie... Sub coviltirul cerului, trosnind de căldura verii, se coc roadele pămîntului. Soarele, coborît în saci burduhănoşi, mîine va fi pîine... A tuturora deopotrivă. De pe toate cîmpiile patriei.

FĂNUŞ NEAGU

Uzinele de tractoare Braşov duc faima industriei noastre departe, peste hotare

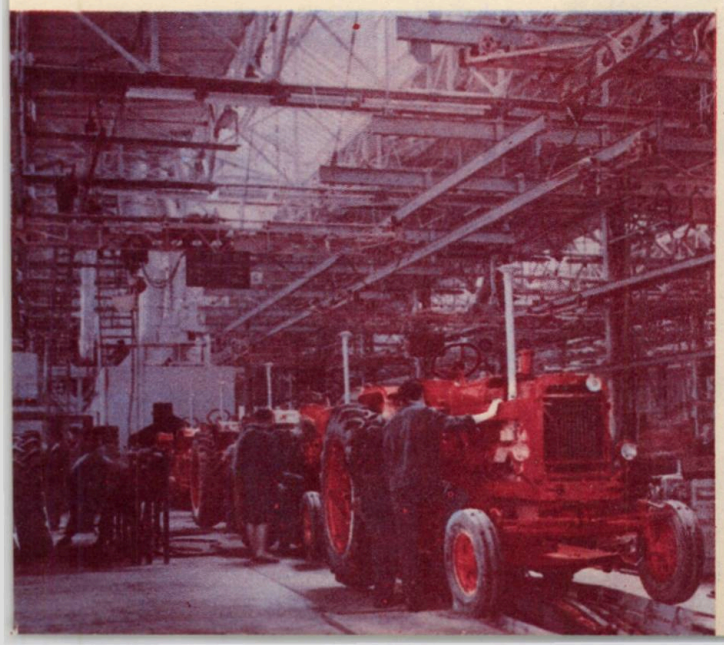

Stuful Deltei, bogăţie lăsată altădată să se piardă, este transformat acum în mii de tone de hîrtie şi celuloză la Combinatul de la Brăila

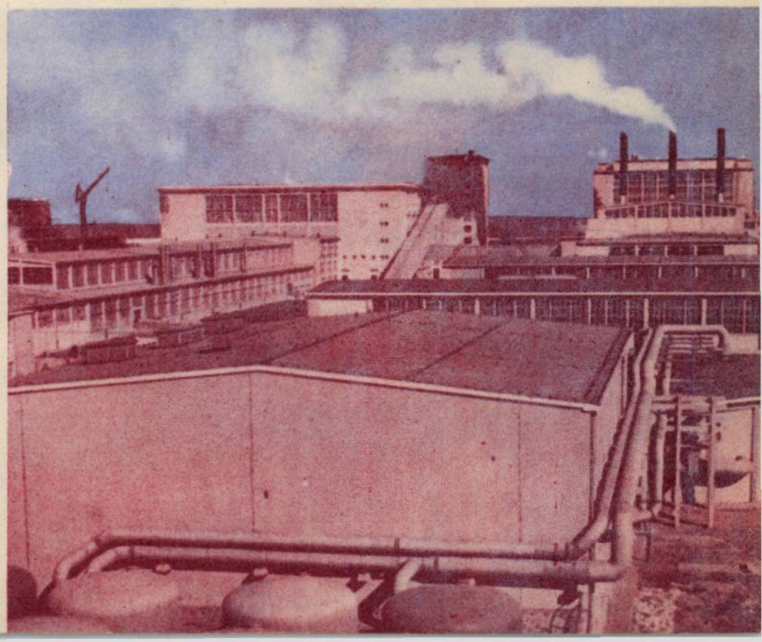

MULȚUMIM DIN INIMĂ PARTIDULUI

„Partid iubit, părinte drag!" Zecile de mii de copii fericiți ai patriei noastre își înalță cîntecul de dragoste și recunoștință, întîmpinînd cu revărsare de voioșie și tinerețe zilele de sărbătoare ale clasei muncitoare

Mulțumim din

Oraș nou pe harta țării

Adeseori mă duc împreună cu colegii pe dealul Burghiu. De aici se vede Oneștiul cu numeroase blocuri, cu clădirea nouă a telefoanelor, cu magazinele elegante. Seara, la lumina neonului, totul pare că a răsărit dintr-o pagină de basm. Orașul meu a înflorit în anii aceștia, Este atît de frumos, încît despre el se scriu poezii, se compun cîntece. Cînd cineva mă întreabă de unde sînt, eu răspund: «Din Onești». Și inima mi se umple de mîndrie.

SÂFTIUC MARCELA
clasa a VI-a B, Școala medie nr. 1 Onești

PIONIERUL

Ducînd în zarea ochilor, curată,
un petic din seninul țării cer,
pe piept purtăm o roșie cravată
și-n piept — o inimă de pionier,

Ea bate pentru clasa muncitoare
și-o dăm, oricînd, partidului în dar,
căci el ne umple sufletul de soare
și e al bucuriei făurar!

Părinții spun c-au fost și vremi cumplite,
dar noi un singur anotimp îl știm!
Al primăverii patriei iubite,
în care ne-am născut și înflorim.

Și știm un singur drum: tot înainte!
Și-un singur țel: spre tot ce-i luminos.
De-aceea ni-i atîta de fierbinte
salutul și atîta de voios!

VICTOR TULBURE

O școală din Baia Mare. Una dintre nenumăratele școli noi construite în cei 20 de ani în patria noastră pentru copiii celor ce muncesc. Numai în anul 1963 s-au dat în folosință 4200 săli de clasă noi

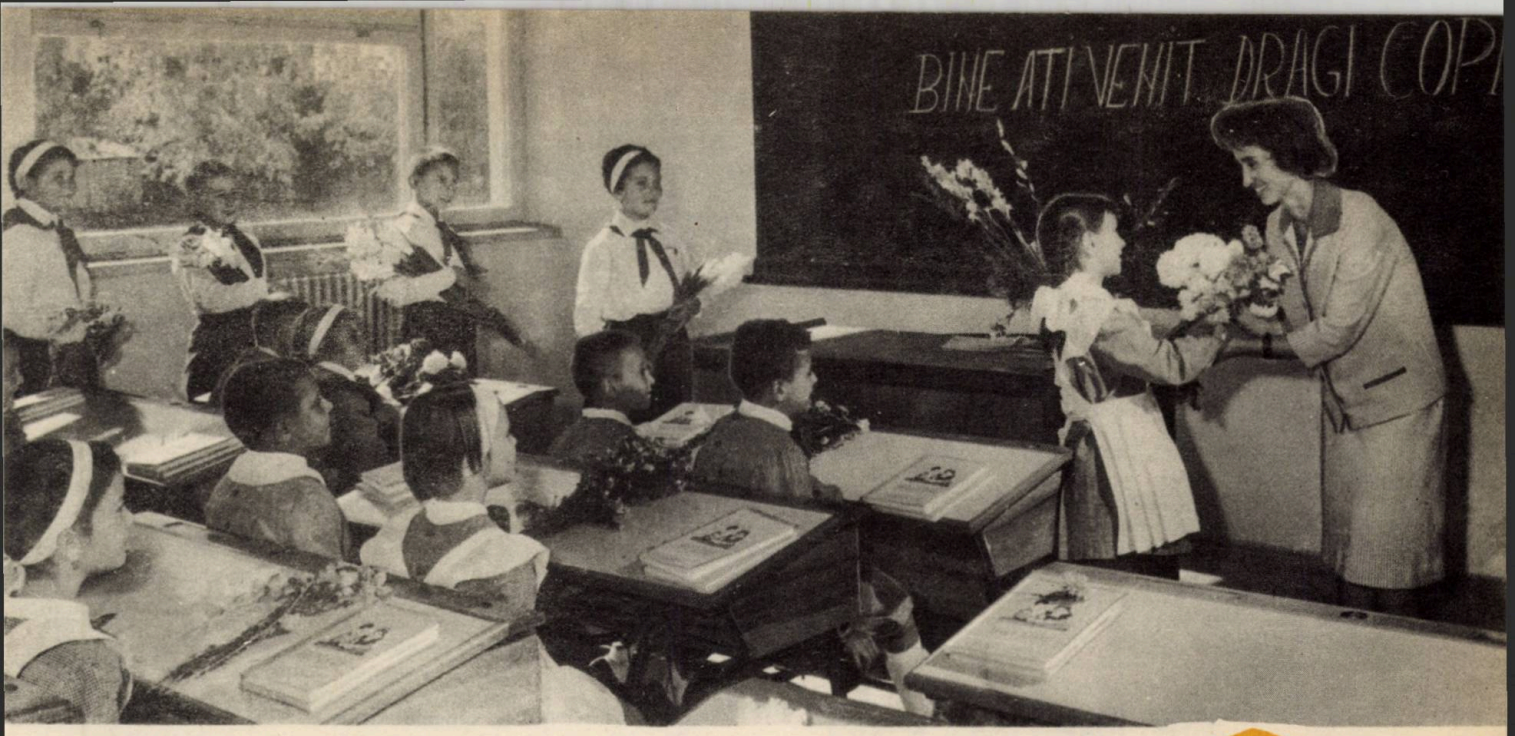

Elevă în clasa a VIII-a

Părinții mei au învățat să scrie abia după 23 August 1944. În copilărie n-au putut; erau săraci și n-aveau bani de cărți și nici ghete să poată merge la școală. Tata mi-a spus că în satul nostru a fost doar o școală de 4 ani, cu o singură încăpere, în care învățau de-a valma elevii din toate clasele, iar la gimnaziu mergeau numai copiii celor avuți. Azi, aci, s-a construit o școală nouă.

Eu am încheiat cu bine clasa a VII-a și acum sînt elevă în clasa a VIII-a. Mă bucur că în întreaga țară s-a trecut la învățămîntul general și gratuit de 8 ani.

DINCĂ IOANA
comuna Bărăganu, satul Lanurile, reg. Dobrogea

Prin grija părintească cu care vă înconjură Partidul Muncitoresc Romîn și întregul nostru popor, în fiecare toamnă vă așteaptă pe pupitre manualele dăruite vouă ca să învățați, să vă pregătiți temeinic pentru ziua de mîine.

Numai în anul 1963 s-au oferit gratuit copiilor aproape 18 000 000 de manuale.

inimă partidului

Cărțile, izvorul luminii și al înțelepciunii, vă așteaptă pretutindeni în biblioteci. Astăzi, în țara noastră, cartea este la îndemîna milioanelor de cititori de toate vîrstele de la orașe și sate

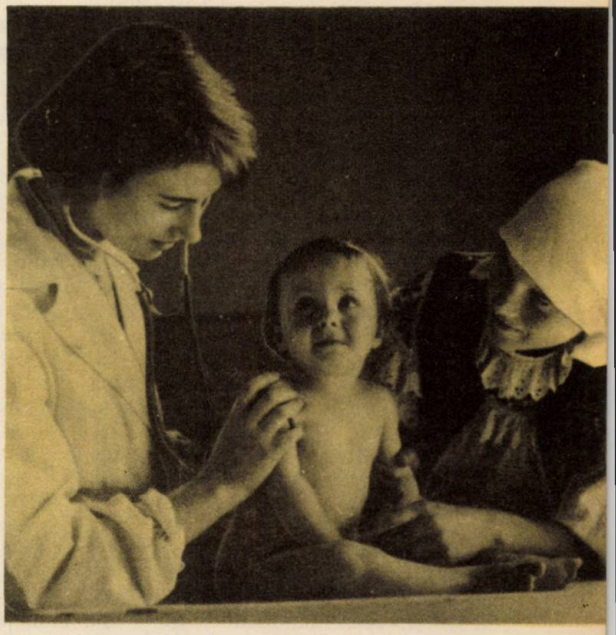

Toți copiii să crească mari, voinici, sănătoși! De asta se îngrijesc părinții voștri, întregul nostru popor

DIN JURNALUL UNEI PIONIERE

DRUMEȚIND PRIN PATRIA NOASTRĂ DRAGĂ

Această lucrare a obținut premiul al II-lea la concursul intitulat „Așa e țara mea" organizat de revista „Cravata roșie".

24. VI. 1963. Motorul duduie de un ceas, mașina aleargă către necuprinsul zării, înghițind kilometri de șosea. Iașul rămîne tot mai departe, tot mai departe, pînă cînd se pierde cu totul.

În autobuz, copiii sar, rîd, cîntă, introduc bucățele de hîrtie în buzunarele colegilor de excursie, ascund batiste și fulare și în general fac toate poznele posibile într-un spațiu de 11 metri pe 2,30 metri — calcul exact furnizat de colega noastră Ioana, denumită «arhitecta».

După două ore de mers în mașină, ni se face cald. Fiecare colțișor de umbră e căutat și... supraaglomerat. Bidoanele sînt stoarse de ultimul strop de apă și atîrnă ca niște lucruri nefolositoare de barele plasei. Dinspre banchetele din urmă un glas abia izbutește să articuleze:

— Fraților, îmi dau obștescul sfîrșit. Să-mi scrieți pe placa funerară «Mort de sete». Asta mi-e ultima dorință.

Apoi Benchea, căci despre el este vorba, cunoscut ghiduș al excursiilor, privește pentru a nu știu cîta oară la bidonul gol. Din prima bancă se aude alt glas:

— Las' că nu moare.

Însetatul înghite în sec, privind o fîntînă cu cumpănă pe lîngă care tocmai trecem.

Panglica drumului șerpuiește necontenit. Deodată, din adîncimea orizontului încep să alerge spre noi siluete de case. Prin tot autobuzul trece ca o scînteie electrică numele «Suceava». Într-o secundă, geamurile sînt asaltate de toți excursioniștii, fiecare vrînd să vadă cu o clipă mai devreme orașul, legat de atîtea legende istorice. După cîteva minute intrăm de-a binelea în oraș. Blocuri cu 7—8 etaje ne încîntă prin simfonia lor de culori, acolo unde odinioară căsuțe mici își înghesuiau zidurile vechi.

25. VI. 1963. Soarele cu razele-i ghidușe ne-a trezit pe la 8. Ne-am spălat, ne-am îmbrăcat și am coborît în curte, unde am jucat volei. După dejun, am plecat către vechea cetate a Sucevei, cuib al vulturilor Mușatini, pomenită de cronici și hrisoave.

Ne-am pus la încercare tăria mușchilor urcînd poteca către cetate, care a fost construită în secolul al XIV-lea, cînd Petru Mușat mută capitala Moldovei de la Siret la Suceava. Capitala țării a fost aici de la Petru Mușat pînă în a doua domnie a lui Alexandru Lăpușneanu, care o mută la Iași.

De sus, de pe ziduri, am contemplat priveliștea vechii și noii Sucevi.

Am coborît către oraș în liniște, fiecare gîndindu-se la acest imens monument. Tot azi am vizitat Muzeul «Ciprian Porumbescu». Aici, într-o sală mare, se află expuse diverse manuscrise, fotocopii și fotografii care ilustrează viața talentatului compozitor romîn. Acolo am ascultat apoi neuitata și neasemuit de frumoasa lui «Baladă».

Restul zilei l-am petrecut discutînd atît despre cele văzute, cît și despre planurile ce le aveam de aici înainte.

26. VI. 1963. La orizont apar siluetele masive ale Carpaților orientali. Imenși, adevărați coloși de piatră ne fură privirile.

După-amiaza începem să urcăm pe Rarău.

27. VI. 1963. Vremea e splendidă. Mici picături de apă, rămase de la ploaia din seara trecută, își scînteiază culorile de diamant pe acele brazilor. Întreaga fire e tînără, proaspătă. Colindăm prin împrejurimile cabanei și contemplăm de la poale, vestitele Pietre ale Doamnei. Ni se umple sufletul de bucurie și mîndrie pentru aceste frumuseți ale pămîntului patriei noastre.

După micul dejun coborîm către Cîmpulung și de aici ne îndreptăm către Năsăud. Nu vom uita niciodată peisajele de basm care se desfășoară înaintea noastră.

28. VI. 1963. Astăzi e ziua de naștere a prietenei mele, Doina. Potrivit unei vechi tradiții școlărești, am sculat-o pe la șase cu... apă rece. Apoi a fost vai de urechile ei, tot potrivit unei tradiții școlărești. Și, bineînțeles, n-au lipsit nici darurile și surprizele pregătite pe loc.

Mașina ne poartă către meleagurile natale ale aceluia care a scris romanul «Ion», locul copilăriei lui Rebreanu. Ne oprim la casa memorială. Ne-a luat în primire, încă de la poartă, un ghid. O dată intrați, imediat ne-am răspîndit și-am început să cercetăm cu curiozitate: manuscrise, fotocopii, obiecte care au aparținut familiei romancierului. Pe o notiță explicativă am citit că opera lui Liviu Rebreanu a fost tradusă în 18 limbi.

30. VI. 1963. Ne aflăm din nou în mașina ce ne poartă, de data aceasta, spre Cluj.

La Cluj vizităm grădina botanică, prilej de a admira specii de plante care cresc în cele mai diverse colțuri ale lumii. Ne îndreptăm apoi spre Turda și ne oprim în fața unei clădiri impunătoare. Este vestita fabrică de sticlă din care zilnic ies mii de lucruri ce îți încîntă privirea. Acolo am văzut întreg procesul tehnologic prin care nisipul se transformă în cele mai fragile și gingașe obiecte. Cîtă îndemînare, cîtă pricepere li se cere muncitorilor care lucrează aici!

3. VII. 1963. Credincioasa noastră tovarășă de drum, mașina, ne duce acum către vechea cetate romană Sarmizegetusa. O căsuță obișnuită de țară adăpostește un muzeu format din rămășițele obiectelor ce au existat cîndva în legendara Sarmizegetusa. Am vizitat apoi amfiteatrul, mărturie a renumitei culturi romane. Privim plini de admirație la aceste ruine ale unei străvechi civilizații și ne gîndim la luptele dintre daci și romani și parcă-l vedem aievea pe viteazul Decebal.

8. VII. 1963. Pe la 4 după-amiază am intrat într-un oraș inundat de verdeață, Bacău.

9. VII. 1963. Ora 10 dimineața ne-a găsit în curtea fabricii de hîrtie. Am vizitat secțiile «celuloză» și «finisaj», apoi ne îndreptăm către Fabrica de încălțăminte «Proletarul» (Bacău).

Secțiile de curățire a pieilor tăbăcite pe care le vizităm sînt adevărate laboratoare.

...Bacăul a rămas undeva în urma autobuzului, iar șoseaua șerpuiește acum printre dealuri. După vreo 2 ore de mers, ne întîmpină străvechea așezare a Romanului.

Coborîm în fața unei construcții masive. Ne aflăm la Uzinele «Laminorul», pe care le cunoscuserăm înainte doar din jurnalele cinematografice. Este una din minunatele realizări ale regimului nostru. Intrăm într-o hală imensă, de-a lungul căreia se înșiruie diverse mașini. Am văzut șarpele de oțel incandescent cum lua forma țevii de care era nevoie.

Motorul a fost pus în funcțiune, și Romanul a dispărut și el din raza noastră vizuală. În autobuz schimbăm autografe, vederi, impresii.

(Continuare în pag. 26)

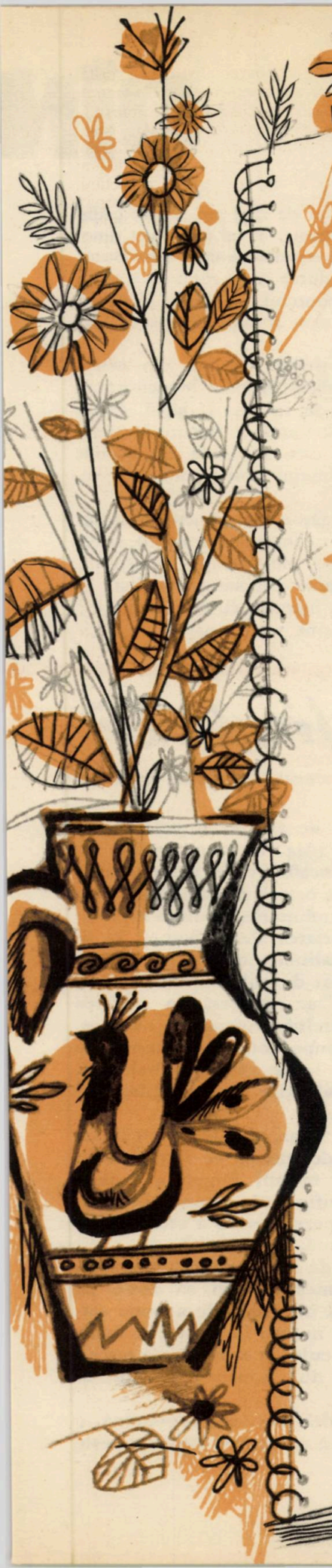

Ne-au vizitat țara

Țara noastră, cu frumusețile ei neîntrecute, atrage nenumărați vizitatori de peste hotare. Tinerețea Capitalei, veselia și eleganța stațiunilor de pe litoral, munții și Delta Dunării, orașele noi apărute pe harta țării încîntă pe vizitatori, care privesc uimiți la realizările din cei 20 de ani trecuți de la eliberare. În toate acestea se oglindesc hărnicia și talentul poporului nostru, care, sub conducerea partidului, își făurește o țară din ce în ce mai bogată și mai frumoasă. Printre cei care ne vizitează țara se află adeseori și copii. În fiecare vară, în taberele internaționale de la Costinești și Sinaia își petrec vacanța grupuri de pionieri de peste hotare.

Iată fragmente din însemnările făcute cu acest prilej:

Noi, grupul de pionieri ai organizației noastre «Ernst Thälmann» din R.D. Germană, am avut fericirea de a petrece cinci săptămîni minunate în Republica Populară Română. De neuitat vor rămîne pentru noi plimbările prin orașele Romîniei și excursiile în munți, imaginile văzute de la Marea Neagră spre Sinaia. Dorim să mulțumim tovarășilor romîni, care ne-au dat posibilitatea să petrecem o vacanță veselă.

*

Nu vom uita niciodată zilele de vacanță petrecute la voi. Nu putem uita frumusețea Mamaiei, Mangaliei și Constanței. Ne-a impresionat în mod deosebit Mangalia, cu străzile ei frumoase și pline de flori, cu clădirile ei noi, cu artezienele care-ți încîntă ochiul prin strălucirea lor. Plecăm de la voi cu amintiri dragi. Ne vom aduce aminte întotdeauna de excursia de la Vîrful cu Dor. Acolo sus ni se părea că ne aflăm la înălțimea la care zboară vulturii. Am mai vizitat Muzeul Doftana, care stă mărturie cît de oprimat a fost poporul de regimul burghezo-moșieresc și cît de grea a fost lupta lui pentru libertate. Ne-a plăcut mult Uzina de tractoare din Brașov, un adevărat gigant unde lucrează muncitori harnici și tare pricepuți.

PIONIERII IUGOSLAVI BUTURAYC NADEJA, MYKIC DIBA, NIȘIK EMIKO

Noi, pionierii din Elveția, am petrecut clipe de neuitat în R.P.R. Am avut prilejul să facem excursii minunate și vizite interesante. Ducem cu noi acasă amintirea unor locuri deosebit de frumoase pe care le-am văzut. Mulțumim organizației de pionieri din R.P.R. pentru primirea călduroasă.

PIERROT LOSIO, CORINNE CEVEY, PHILIPPE ARNAUD, DANIELE KUNG

Ne-a plăcut țara voastră. Peste tot este foarte frumos. Dar noi am îndrăgit mai ales minunatul colțișor de pe malul Mării Negre care se numește Costinești. Ne-au plăcut îndeosebi bunătatea, ospitalitatea și veselia oamenilor care trăiesc pe la voi. Ei ne-au înconjurat cu multă grijă și prietenie.

ANA TARASOVA, SAȘA DROBIAZIN, PIONIERI DIN U.R.S.S.

Petrecem la voi zile vesele de vacanță. Plaja mare și frumoasă se întinde chiar din fața taberei. Iar dincolo de ea nesfîrșita Mare Neagră își revarsă valurile. Ne place firea veselă și deschisă a romînilor, care este opusă firii noastre. Ne-au plăcut foarte mult în tabără discuțiile despre marele muzician romîn George Enescu. Prin această vizită v-am cunoscut pe voi, copiii unei țări îndepărtate, cu care ne-am împrietenit.

UN GRUP DE PIONIERI SUEDEZI

Fericite au fost zilele petrecute în însoritul Costinești. Am rămas încîntați de frumusețea stațiunilor de pe litoral și admirăm din inimă pe constructorii lor.

UN GRUP DE PIONIERI BULGARI

În zilele petrecute în Romînia am fost înconjurați cu multă dragoste și prietenie de către pionierii romîni. Jocurile și excursiile ne-au lăsat amintiri de neuitat. Frumusețea orașelor românești o vom păstra în inimile noastre și despre ele vom povesti și colegilor.

UN GRUP DE PIONIERI MAGHIARI

Vremea e minunată. Pornim în șir și urcăm spre Cota 1 400. În drum admirăm frumosul hotel de la cotă. Este foarte luxos. Ne continuăm drumul. Țelul excursiei este urcușul spre Babele. Sîntem la o înălțime de 2 300 m. La întoarcere am vizitat peștera Ialomicioara. Tot ce am văzut a fost extraordinar de frumos. Nouă, polonezilor, excursiile pe aceste meleaguri minunate ne-au plăcut foarte mult.

UN GRUP DE PIONIERI POLONEZI

Cît am stat în Romînia am vizitat Uzina de tractoare din Brașov. Ni s-a părut extraordinar de interesantă. Ne-a încîntat cu atît mai mult cu cît noi în Finlanda nu avem asemenea uzine. Am admirat la Brașov gara și mai departe Castelul de la Bran. Totul a fost minunat.

UN GRUP DE PIONIERI FINLANDEZI

DIN

Înainte de a se lumina de ziuă am primit ordin să mă deplasez cu compania, în cel mai scurt timp, şi să ocupăm poziţie pe şoseaua ce duce spre Bucureşti, nu departe de pădurea ce se zărea ca o perie deasă pînă pe linia orizontului. Misiunea: să oprim orice unitate hitleristă care ar avea intenţia să înainteze spre Capitală.

Trecuseră aproape treizeci de ore din ceasul cînd ţara întreagă îşi ridicase fruntea. Muncitorimea de pe Valea Prahovei se ridicase la luptă, ca un braţ uriaş pregătit să lovească de moarte în ţeasta ocupanţilor sîngeroşi, care supseseră cu lăcomie sîngele bogat al pămîntului nostru, aurul negru, ani în şir.

Inaintam în pas alergător spre punctul ordonat. Îmi priveam oamenii: o companie de recruţi, tineri cărora abia le răsărise mustăcioara, neinstruiţi, prost îmbrăcaţi, în haine peticite şi încălţaţi în opinci, iar pe deasupra înarmaţi cu armament scos de la reformă, nişte arme vechi, mai înalte decît

Eroism fierbinte

Colonel ing. ***AUREL OCNERIU***

Întîmplări din războiul antihitlerist

Sînt douăzeci de ani de atunci. Era în toamna anului 1944. Luna octombrie cu ploile ei reci, nesfîrşite se făcea simţită din plin de către ostaşii Batalionului 2 din Regimentul 16 infanterie. În urma luptelor grele pentru forţarea rîului Someş, ei se aflau acum pe aliniamentul Arniş-Bîrsău, la 2 km nord-est de cota 607 din munţii Codrului. Aici se opriseră în vederea reorganizării şi reluării ofensivei, după ce, cucerind cotă după cotă, respinseseră pe inamic şi, prin lupte aprige la baionetă, eliberaseră localităţile Zalău, Jibou şi Cehul Silvaniei.

Urmăriţi fără răgaz, ziua şi noaptea, fasciştii îngroziţi de moarte se retrăgeau în dezordine spre munţii Făgetului, unde, profitînd de configuraţia terenului, încercau să se regrupeze, pentru a crea o nouă linie de rezistenţă.

În seara zilei de 20 octombrie, la ora 18, regimentul primeşte ordin să atace pe direcţia cotei 607, cu misiunea de a pune stăpînire pe dealurile şi munţii Codrului, să lichideze rezistenţa inamicului şi sa deschidă poziţii de înaintare spre rîul Crasna, afluent al Someşului.

Era o seară mohorîtă. De vreo săptămînă, o ploaie rece de toamnă se cernea într-una peste

ZILELE INSURECȚIEI

ei, cu care, fără îndoială, părinții lor luptaseră în 1916.

Nu știam încă cum voi putea să țin piept unui detașament hitlerist mai numeros care s-ar fi ivit, avînd un asemenea armament. Din toată compania, numai gradații și eu aveam automate.

Eram cu atît mai îngrijorat cu cît știam că în împrejurimi, la rafinării și instalații, mișunau puzderie de hitlerişti, înarmați pînă în dinți, avînd pe deasupra și experiența războiului, pentru că în aceste părți erau trimiși cu ghiotura de pe front în refacere.

Nici nu mi-am dat seama cînd am ajuns lîngă șosea. Ne-am instalat pe un fel de înălțime care tăia în cruce șoseaua, astfel ca să avem un cîmp cît mai larg în față și să nu mai fie nevoie să săpăm adăposturi.

Nu mult timp după venirea noastră au sosit trei camioane încărcate cu muncitori înarmați din formațiunile de luptă patriotice, purtînd toți banderole tricolore la braț. Își spuneau unul altuia «tovarășe». Erau oameni în putere, înarmați cu automate și grenade. Unii erau bandajați la cap, la brațe; purtau urmele unor răni proaspete. Veneau chiar din lupta cu ocupanții hitlerişti.

S-a apropiat de mine un bărbat oacheș, cu umeri voinici, îmbrăcat într-o bluză decolorată, cenușie, și mi-a întins mîna:

— Dumneavoastră sînteți comandantul?

Avea un glas puternic, dîrz, care mi-a redat calmul și încrederea în puterile noastre. Nu știu de ce mi s-a părut că am în față un ofițer superior, deși știam bine că nu poate fi decît un muncitor.

Am confirmat că eu sînt comandantul.

— Ați ales un loc bun. Totuși, după cîte sînt informat, vor veni cu tancuri. De aceea vom trimite douăzeci de oameni înspre porumbiștea de lîngă pădure, să le facă o primire cum trebuie. Avem grenade și sticle cu lichid incendiar...

— Să știți că băieții mei n-au idee de război...

podișul someșan, biciuind fețele ostașilor, pe care vîntul, ploile și încordările ultimelor lupte lăsaseră urme adînci.

Cu ochii țintă la dealurile în spatele cărora se profila falnic, ca un străjer de veacuri al plaiurilor Transilvaniei, Muntele de Aramă, ostașii Batalionului 2, de sub comanda locotenentului Florescu, cu mîinile încleștate pe arme, se tîrau prin terenul desfundat de ploi, spre poalele înălțimilor. La început înaintarea părea ușoară, inamicul parcă amuțise de-a binelea și renunțase să mai opună rezistență. Deodată, un puternic foc de aruncătoare tras din direcția sud-vest de Dealul Crîngului stăvili atacul batalionului nostru, iar de pe înălțimile din apropierea cotei 607, fasciștii dezlănțuiră un foc puternic de arme automate asupra noastră. La o comandă, compania I de mitraliere începu să verse potop de gloanțe, în direcția cotei de unde trăgea inamicul. Înaintarea batalionului fu reluată sub protecția focului de arme automate. Batalionul deschise foc asupra cotei. Ostașii, folosind terenul, se cățărau printre stînci spre vîrful înălțimii. Deodată, cîteva obuze de artilerie trase din direcția localității Stîna, în sprijinul hitleriștilor, cad în fața noastră. Se zguduie pămîntul, schije și bucăți de piatră rupte din stînci zboară în toate direcțiile. Gloanțele mătură fără cruțare. Soldatul Voinea, caporalul Barac și sergentul Gligor cad sfîrtecați de explozia unui obuz de artilerie, iar sergentul Ardeleanu și plutonierul Morfican sînt loviți de explozia unei grenade. Cad secerați de un snop de mitralieră sergentul Crudu și sublocotenentul Dumitriu, comandantul companiei a 2-a. Plutoanele celor trei companii, asemenea unor valuri, înaintează însă prin focul inamicului spre cotă. Răpăit de automate, explozii de grenade, fulgere scurte luminează tabloul de infern, în care viața și întunericul se prinseseră într-o încleștare de moarte. Locotenentul Florescu, comandantul batalionului, deși lovit în brațul stîng de un snop de mitralieră, se află mereu în fruntea batalionului, descarcă asupra inamicului încărcătoarele puștii mitraliere pe care o luase de la caporalul Cobuz, lovit în față de un proiectil de aruncător.

— Băieți, nu vă lăsați! Victoria e a noastră!

N-a reușit să mai facă doi pași, cînd o schijă de grenadă l-a lovit pe viteazul ofițer în abdomen. A rămas cîteva clipe în picioare, nemișcat, ca în fața unui miracol. Parcă și azi îi văd trupul slab și înalt, fața prelungă și slabă, brăzdată de cute adînci și aspre. S-a prăbușit în genunchi, scăpînd pușca mitralieră din brațe. «A căzut comandantul!» — s-a auzit printre militari. Dar locotenentul Florescu s-a ridicat din nou în picioare, a smuls pistoletul din toc cu mîna dreaptă și a continuat să tragă asupra inamicului.

— Evacuați-vă, sînteți rănit! au încercat să-l sfătuiască elevul plutonier Pop și sergentul Macovei.

— Nu am nimic, băieți! Înainte!

Din nou a fulgerat o grenadă și bravul ofițer a căzut pentru totdeauna.

— Nu vă lăsați! Înainte! au fost ultimele lui cuvinte.

Batalionul i-a urmat ordinul. De după stînci

Am să trimit cîțiva gradați și poate că printre muncitori om afla oameni mai potriviți pentru misiunea aceasta.

— Chiar așa vom și face...

S-a întors spre oamenii cu care venise, în timp ce autocamioanele porneau înapoi. A numit vreo 10—12 dintre ei, care, împreună cu trei gradați de-ai mei, un sergent-major și doi sergenți, au plecat îndată spre porumbiște.

În clipa aceea au venit trei muncitori care au raportat că tăiaseră legăturile telefonice dintre comandamentul german ce se afla în localitatea cea mai apropiată și unitățile din împrejurimi.

Abia ne instalaserăm pe poziție cînd, dinspre sud, a apărut o motocicletă; se apropia în viteză mare, cu intenția să treacă mai departe. Doi oameni s-au postat în șosea și au făcut semn să oprească. Nu credeam că vor avea curajul să tragă. Și totuși mitraliera de pe motocicletă a lătrat scurt și cei doi muncitori s-au prăbușit, ciuruiți. Motocicleta a trecut ca un fulger, dar n-a făcut nici zece metri și, fără nici o comandă, armele au fulgerat duduind năpraznic. Motocicleta a făcut un salt caraghios, a dat în șanț, s-a rostogolit de cîteva ori și s-a întors cu roatele în sus. Cei doi hitleriști au rămas, la rîndul lor, nemișcați.

Mitraliera nu pățise nimic. Ne-a prins bine. Moartea celor doi muncitori ne-a înverșunat mai mult, ne-a făcut să strîngem și mai tare mîinile pe oțelul armelor.

Ca stîrnit de schimbul acesta rapid de focuri, înainte, spre pădure, s-a înfiripat un zumzet surd de blindate.

— I-auzi-i! a spus muncitorul.

— Tancuri! am șoptit eu privind la omul de lîngă mine. Fusese prevăzător trimițînd oameni înainte.

În curînd au apărut pe șosea trei tancuri care veneau uruind spre noi. Le-am distins bine prin binoclu crucile morții desenate pe turele.

Tocmai gîndeam cum se vor descurca cei trimiși în întîmpinarea lor, cînd «panterele», ca înștiințate de cineva, s-au oprit înainte de a ajunge lîngă porumbiște, chiar pe marginea pădurii.

Ne întrebam dacă nu cumva descoperiseră pe «vînătorii» noștri, cînd cîteva țiuituri ne-au ajuns la urechi și trei proiectile au explodat la cîțiva zeci de metri în fața tancurilor. Apoi au început să duduie mitralierele grele de pe tancuri.

— Ne-au descoperit!

— De-am avea un tun antitanc, unul măcar, am murmurat înciudat, mai mult pentru mine.

Tunurile de pe tancuri și-au reglat tirul. Schijele au început să muște ici-colo. Proiectilele se spărgeau de multe ori la cîțiva metri în spatele liniei noastre.

Îndată oamenii s-au întins pe fundul șanțului, pînă cînd s-a făcut auzit din nou vuietul motoarelor.

Inimile noastre, ale celor ce urmăreau înaintarea «panterelor», băteau aprig să spargă piepturile. S-au apropiat de porumbiște. Deodată am văzut trei pălării uriașe învăluind mașinile de oțel. Trăgeau ai noștri. Obloanele turlelor s-au ridicat și tan-

au apărut capetele speriate ale hitleriștilor. Prea tîrziu însă. Cu un iureș năvalnic, ostașii batalionului au aruncat grenadele, apoi s-au năpustit la baionetă asupra dușmanului.

În mai puțin de o oră cota era ocupată și rezistența lichidată. Au fost capturați în această luptă crîncenă 85 de hitleriști, 14 mitraliere și 30 de puști-mitraliere, fiind luate ca trofee. Ordinul comandantului a fost îndeplinit.

După ocuparea cotei, batalionul a luat dispozitivul de urmărire a inamicului, iar pînă în seara zilei de 23 octombrie au fost eliberate prin lupte mai multe localități.

Au urmat în continuare zile și nopți de urmărire a inamicului, cu ciocniri de mai puțină intensitate. Trupele fasciste nu mai aveau răgaz să se reorganizeze și să opună rezistență atacurilor noastre. Lupte deosebit de crîncene au fost date apoi în ziua de 24 octombrie pentru forțarea rîului Crasna. În dimineața zilei de 25 octombrie, prin lupte de stradă, inamicul este înfrînt și orașul Carei eliberat.

Urmărind trupele fasciste, pînă în seara zilei de 25 octombrie a fost eliberată definitiv și ultima palmă de pămînt a patriei noastre dragi.

Astăzi, după douăzeci de ani, amintirea măreților pilde de eroism și sacrificiu de care au dat dovadă ostașii romîni pentru dezrobirea pămîntului sfînt al patriei prilejuiește clipe de vii aduceri aminte.

chiştii, înnegriţi de fum, cu automatele în mîini, au sărit. N-au mai apucat să tragă. Focul celor din porumbişte i-a trîntit la pămînt.

Acest deznodămînt tragic pentru ei i-a făcut pe hitleriştii ce veneau în urma tancurilor să dea îndărăt. Le sfîrîiau călcîiele spre pădure.

Atunci ne-am ridicat, un torent de trupuri, strigînd «ura», trăgînd în plin. Îngroziţi, cei mai mulţi au ridicat mîinile, azvîrlind armele pe buza şanţului. Numai vreo douăzeci-treizeci au scăpat în pădure, dar n-au mai avut curaj să opună vreo rezistenţă.

Un alt grup de muncitori din formaţiunile de luptă patriotice care veneau dinspre oraşul apropiat ne-au dat ajutor şi i-am prins pînă la unul.

Aveam vreo două sute de prizonieri.

Aproape toţi recruţii mei aveau acum automate în mîini. I-am înconjurat pe hitlerişti, i-am căutat de arme şi i-am pornit, sub o pază puternică, după indicaţiile comandantului nostru, spre Tîrgovişte.

Înainte de a ne despărţi, comandantul grupului de muncitori s-a apropiat şi mi-a strîns mîna bărbăteşte.

— Am făcut treabă bună, a spus el. N-au trecut. Acum să păzim bine rafinăriile şi sondele... Asta e principalul... Iar dacă vor mai încerca şi alţii să treacă spre Bucureşti, le-om arăta noi că pe-aici nu-i loc de trecut...

Soarele lumina puternic în dimineaţa argintie, cum niciodată nu mai luminase. ***MIRCEA RADINA***

ZI DE AUGUST, LUMINOASĂ

Versuri: ION BRAD
Muzica: IOAN D. CHIRESCU

I. Porţi de aur ne-ai deschis
Să trăim ce-a fost doar vis,
Vis plătit cu suferinţi
Şi cu sînge, de părinţi.

Refren:
Tu în inimi
Eşti comoară,
Zi de August,
Luminoasă,
Ai făcut
Din ţară — ţară
Şi-ai făcut
Din casă — casă.

II. Gîndul nostru ţi se-nchină,
Zi de zbor şi de lumină,
Soare nou ce înfloreşti
Mîndre plaiuri romîneşti.

Refren...

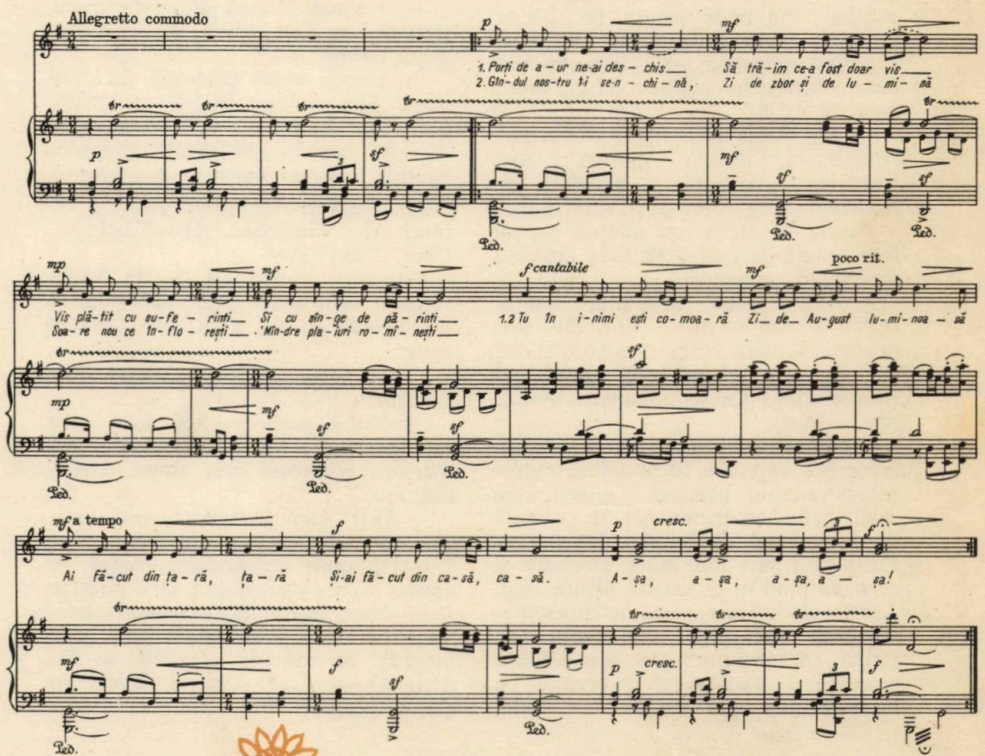

Porthartul

PETRE LUSCALOV

Atacul se sfîrşise de cîteva minute. Pe dîmbul ocupat de mica unitate românească, exploziile obuzelor hitleriste aruncau trombe imense de pămînt şi de fum. Prin sîrmele ghimpate smulse şi încolăcite în jurul stîlpilor, ca nişte şerpi negri, schijele şuierau, zumzăiau, muşcînd lacom, incandescent, din oameni şi din arbori! Tufişurile ardeau.

La postul de comandă fascist, săpat în pămînt, ocupat cu cîteva clipe mai înainte de ostaşii noştri, un telefonist instala în grabă un telefon de campanie, mnodînd febril firele, strigînd din cînd în cînd în receptor ca să acopere vuietul infernal al exploziilor de afară.

— Alo, Libelula... Aici Ciocîrlia... Alo, Libelula... Aici Ciocîrlia... m-auzi? Răspunde!

Un căpitan mic de statură îi urmărea nervos mişcările, ascultînd canonada de afară, privindu-şi din cînd în cînd ceasul brăţară. Alături de ei, pe o masă grosolană de lemn, zăcea mort, ciuruit de o rafală de automat, un colonel neamţ din trupele S.S. În semiîntunericul bordeiului, ochelarii ce-i alunecaseră în cădere, rămînînd agăţaţi de o ureche, aruncau reflexe violete şi verzi. În mîna ce-i căzuse peste masă, inertă, grea ca de plumb, atîrna un porthart din piele neagră, ce abia se mai ţinea în vîrful degetelor. La fiecare explozie apropiată, ce cutremura bordeiul, porthartul pendula încet, încet, gata să cadă.

— Alo, Libelula... striga în receptor telefonistul, Libelula... m-auzi?... Aici Ciocîrlia... vorbeşte... completă el, întinzînd apoi receptorul căpitanului.

Acesta îşi şterse cu mîneca tunicii faţa neagră de praf şi de fum, apucînd nerăbdător receptorul.

— Alo... Aici căpitanul Dumitrescu... Am ocupat cota 216 şi-o ţinem... Artileria nemţească ne mănîncă de vii... Ce se întîmplă cu flancul nostru stîng? Ce se întîmplă... Alo... Alo... Alo...

Legătura telefonică se întrerupse brusc. O explozie formidabilă cutremură bordeiul, năruind o grindă, care căzu peste colonelul neamţ, urmată de o avalanşă de bulgări de pămînt. Porthartul sări din mîna mortului şi căzu bufnind la picioarele căpitanului. Acesta dădu receptorul telefonistului şi ridică porthartul, scuturîndu-l de ţărînă. Deschizîndu-l găsi în el o hartă pe care o desfăcu şi o cercetă cu luare-aminte. Pe măsură ce studia harta, faţa i se făcea albă ca varul.

— Drace, murmură el într-un tîrziu... Dar acesta e planul marelui stat-major german pentru dezlănţuirea contraofensivei pe întregul front de pe Mureş...

Liniile roşii şi verzi indicau precis punctele şi direcţiile de atac ale diviziilor de infanterie şi de tancuri germane care urmau să prindă într-un cleşte de fier şi de foc trupele româneşti şi să le nimicească.

— Şi asta peste două ore şi zece minute..., gîndi căpitanul... privindu-şi din nou ceasul... Trebuie să trimit urgent un curier la marele stat-major al diviziei...

Tocmai în clipa aceea uşa bordeiului se deschise şi un sublocotenent înalt, cu vestonul sfîşiat de schije, cu faţa însîngerată, năvăli gîfîind înăuntru:

— Domnule căpitan... fasciştii au dat peste cap flancul drept şi flancul stîng... şi au pătruns adînc în spatele nostru... Legătura cu restul frontului ne-a fost tăiată... Sîntem înconjuraţi!

— Domnule sublocotenent, ripostă calm căpitanul, nenorocirea este cu atît mai mare cu cît am găsit un plan al comandamentului german...

Peste două ore şi zece minute fasciştii vor dezlănţui o contraofensivă nimicitoare pe întregul front de pe Mureş... Soarta a mii de ostaşi români se află în mîinile noastre... Documentul trebuie să ajungă cu orice preţ la statul nostru major... cu orice preţ!

— Dar cum? strigă sublocotenentul, ştergîndu-şi faţa plină de sînge cu dosul palmei...

În aceeaşi clipă telefonul de campanie ţîrîi prelung în liniştea apăsătoare din bordei.

— Ai nostri... Ai nostri, domnule căpitan, strigă bucuros telefonistul, ridicînd grăbit receptorul. Alo... Libelula? Aici Ciocîrlia... Aici Ciocîrlia... Cine? Cum? Ah!

Cuvintele muriră pe buzele telefonistului. Se întoarse palid spre căpitan şi raportă cu un glas care tremura uşor:

— Domnule căpitan, la telefon... fasciştii!

Căpitanul privi o clipă lung spre sublocotenent, apoi luă cu un gest energic receptorul din mîna telefonistului.

— Alo! Aici comandamentul unităţii româneşti de pe cota 216...

— Domnule comandant, răsună în aparat o voce cavernoasă, de o politeţe rece, sînteţi înconjuraţi... legătura telefonică se află în mîinile noastre... o brigadă de tancuri germane se îndreaptă spre voi. Veţi fi striviţi în cîteva minute!

— Rămîne de văzut..., ripostă ironic căpitanul... Poftiţi, domnilor fascişti, vă vom primi cu toate onorurile!

— Comandamentul german este generos, continuă pe acelaşi ton imperturbabil vocea. Predaţi-l pe colonelul Freitag şi documentele ce le are asupra lui... şi vom deschide cleştele atît cît să vă puteţi retrage cu ostaşii dumneavoastră. Vă dăm zece minute de gîndire!

Vocea tăcu.

— A închis! spuse cu ciudă căpitanul, agăţînd receptorul în furcă; întorcîndu-se spre sublocotenentul care îl privea în tăcere, adăugă:

— Ai auzit? zece minute de gîndire.

— Ce facem? şopti sublocotenentul. În cîteva minute tancurile fasciste ne vor strivi pur şi simplu!

Căpitanul nu îi răspunse. Vîrî liniştit harta înapoi în porthart, apoi părăsi bordeiul, făcîndu-i semn sublocotenentului să-l urmeze.

Afară, pe dîmb, era linişte. Tirul artileriei fasciste încetase ca prin farmec.

Ici, colo printre sîrmele ghimpate smulse şi încolăcite pămîntul fumega uşor. În aerul fierbinte al verii se auzea desluşit huruitul tancurilor fasciste care se apropiau.

Căpitanul se opri în vîrful dîmbului şi, potrivindu-şi casca şi diagonala, strigă cu un glas limpede şi sonor:

— Băieţi!

Deodată pămîntul care părea pustiu în jur începu să se însufleţească. Din gropile de obuze, din tufişurile care fumegau, de sub sîrmele ghimpate se ridicară încet, încet cîteva umbre cenuşii. Era tot ce mai rămăsese din compania a IV-a.

— Băieţi..., continuă căpitanul, ridicînd porthartul deasupra capului, ca să-l vadă toţi cei cîţiva ostaşi care mai rămăseseră în viaţă... Am capturat planul contraofensivei duşmanului, prin care se urmăreşte străpungerea frontului şi nimicirea trupelor romîneşti pe Mureş... Peste două ore şi zece minute, infanteria şi blindatele fasciste vor porni la atac pe întregul front... Trebuie să prevenim marele stat-major...

Cei cîţiva ostaşi cu feţele negre de fum şi de praf îl priveau tăcuţi.

— Sîntem înconjuraţi... Sîntem puţini. Fasciştii ne-au cerut adineauri la telefon să le predăm acest document, care înseamnă viaţa sau moartea a mii de ostaşi romîni! Ce facem, îl predăm?!!!

— Nu! Moarte fasciştilor! răsună deodată, puternic, ca o salvă, strigătul celor cîţiva ostaşi.

Căpitanul îşi roti mîndru privirile în jur şi îşi trecu încet porthartul pe după gît... «Vom ataca! Mergem cu toţii aproape la moarte sigură... Care din noi va scăpa, să ducă porthartul mai departe».

Din bordei îşi făcu apariţia telefonistul care se apropia în pas alergător de căpitan.

— Domnule căpitan..., la telefon, fasciştii... Aşteaptă răspunsul dumneavoastră.

— Răspunsul meu? strigă căpitanul, scoţîndu-şi revolverul din toc, iată răspunsul meu, adăugă el, întorcîndu-se spre ostaşi... şi strigînd deodată cu un glas tunător:

— Moarte fasciştilor! Trăiască Romînia! Trăiască victoria! Înainte, băieţi! Uraaa!

— Uraaa! ţîşni strigătul din piepturile ostaşilor şi — în clipa următoare — toţi zburară pe povîrniş, în jos, la atac. Obuzele fasciste începură să şuiere prin văzduh; apoi pămîntul se cutremură în zeci de explozii roşii şi portocalii. Prin fulgerele orbitoare ale exploziilor, prin pîlniile negre de fum, prin şrapnelele de bulgări uscaţi ce se spărgeau deasupra capetelor, cei cîţiva ostaşi romîni atacau cu baioneta la armă. Apoi, undeva în faţa lor, începură să bubuie cîteva mitraliere grele. Gloanţele răpăiră în pămîntul uscat ca nişte boabe de mazăre pe o tablă. Primul căzu căpitanul, lovit în plin de o rafală de mitralieră. Cu o ultimă sforţare se ridică în cot; scoţînd porthartul de după gît, îl ridică deasupra capului, strigînd, în timp ce sîngele i se scurgea de pe buze pe bărbie:

— Înainte, băieţi..., înainte!

Moarte fasciştilor!

Sublocotenentul se repezi spre el dar în clipa următoare un obuz greu îi explodă sub picioare şi dispăru, pur şi simplu, în flacăra orbitoare a exploziei.

Un ostaş înalt şi voinic trecu într-un salt peste groapa unde cu o clipă înainte fusese sublocotenentul şi smulse din fugă porthartul din mîna căpitanului.

— Înainte! mai şopti căpitanul şi se prăbuşi.

După cîţiva paşi ostaşul căzu şi el, ucis, peste o sîrmă ghimpată, cu mîinile încleştate pe porthart. Doi ostaşi se repeziră să i-l ia, dar mîna ostaşului ucis nu voia să-i dea drumul, strîngînd cureaua porthartului cu degete încleştate, ca de fier. Unul din ostaşi scoase baioneta de la armă şi tăie cureaua.

— Uraa! Înainte, înainte! strigă el, cu un glas nefiresc; în clipa următoare sări într-o groapă peste primul soldat fascist.

O rafală lungă de automat îl ciurui din cap pînă în picioare. Căzu peste fascist, aruncînd cu o ultimă sforţare porthartul înainte. Un ostaş tînăr şi subţirel, sosit din urmă, crăpă capul hitleristului cu o lovitura de pat de puşcă; prinzînd porthartul din zbor, sări cu el peste tranşeele germane. În urma lui se încinse un măcel îngrozitor. Artileria fascistă scurtase tirul — de teamă ca nu cumva vreun ostaş romîn să scape cu porthartul şi bătea în propriile linii, măcelărindu-şi soldaţii cu o cruzime de neînchipuit.

Ostaşul romîn, care reuşise să treacă cu porthartul în liniile fasciste, alerga spre Mureşul ce strălucea în faţa lui ca o panglică de argint printre pîlcuri de sălcii, singur pe întreaga cîmpie imensă.

Deodată se opri gîfîind, înfiorat. Din pădurea de sălcii, într-o linie compactă, huruind greoi, apărură cîteva zeci de tancuri. Deschizîndu-se în evantai, pe cîmpia imensă, duduind, scrîşnind din şenile, legănîndu-şi ameninţător turelele negre şi tunurile de bord, se îndreptau spre ostaş cu maximă viteză.

Ostaşul privi lung, întunecat, tancurile care se apropiau de el şi aruncă puşca din mînă. Apoi scoase liniştit din raniţă două grenade grele — luînd cîte una în fiecare mînă. Cu dinţii încleştaţi, cu ochii scăpărînd de ură, ostaşul porni cu paşi apăsaţi în întîmpinarea tancurilor.

Ele se repeziră asupra lui ca un stol de ulii — şi apoi se opriră brusc, la vreo cincizeci de paşi, privindu-l prin ochii orbi ai turelelor.

Ostaşul mai făcu cîţiva paşi, apoi se opri, cu picioarele desfăcute, cu grenadele grele în mîini, plimbîndu-şi privirea scăpărătoare peste tancuri; deodată strigă din toate puterile:

— Dar trageţi o dată, bestiilor... Trageţi o dată!

Tancurile tăceau. Capacul unei turele se deschise încet şi din tanc apăru un general romîn.

— Apropie-te, camarade..., spuse zîmbind generalul..., făcîndu-i semn să vină spre tanc. Ostaşul vîrî liniştit grenadele în raniţă, îşi potrivi vestonul şi centura, se apropie de tanc, în timp ce generalul coborî jos, în întîmpinarea lui.

— Domnule general, raportă ostaşul luînd poziţia de drepţi şi încremenind cu mîna la cască..., sînt soldatul Panait Gheorghe din compania a IV-a de infanterie... Am primit ordin să vă predau acest porthart..., adăugă el, scoţînd porthartul din centură şi întinzîndu-l generalului.... Permiteţi-mi să execut ordinul.

Generalul luă mirat porthartul şi-l desfăcu. Scoase harta şi, aruncîndu-şi privirea cîteva clipe peste ea, se uită apoi spre ostaş, adăugînd cu un glas plin de emoţie:

— Tinere... Ai adus astăzi patriei un serviciu nepreţuit... Eşti din compania a IV-a de infanterie? Nu?

— Da, domnule general...

— Şi unde se află compania a IV-a întrebă generalul, apoi tresări privind uimit spre ostaş. În ochii ostaşului străluciră lacrimi.

— Domnule general, şopti cu glas sugrumat ostaşul... Eu sînt compania a IV-a de infanterie... Restul a căzut la datorie!

Peste o jumătate de oră, telefoanele marelui stat-major romîn zbîrnîiau înnebunite!

*

În ziua de 29 septembrie 1944, contraofensiva trupelor fasciste pe frontul din Ardeal a fost oprită. Suferind pierderi grele în oameni şi materiale de luptă, trupele germano-fasciste au fost nevoite să se retragă.

Cetățile Chimiei

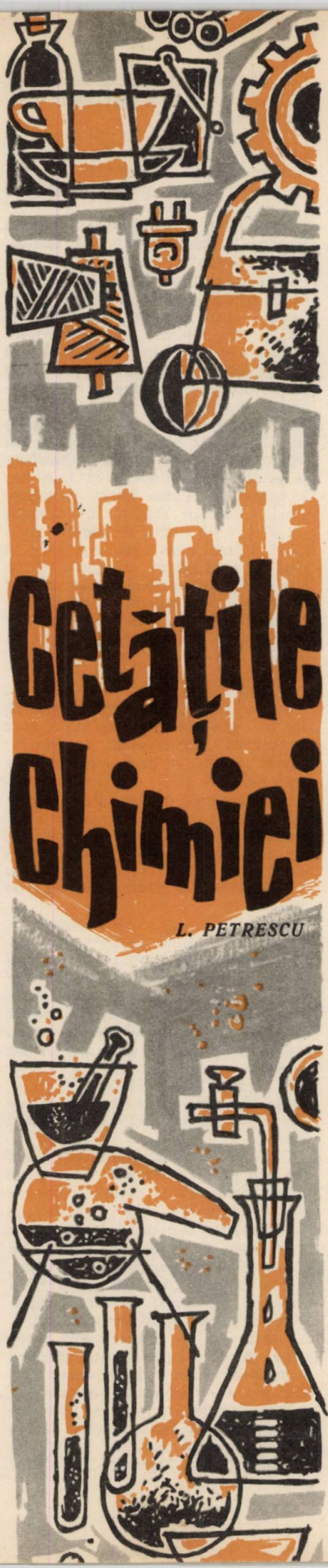

L. PETRESCU

Îți închei cămașa, îți tragi ciorapii, îți pui pantofii... Și nici măcar nu bănuiești că te îmbraci cu... aer. Știai că, de fapt, cauciucul bicicletei tale este făcut din gaze? Te doare capul și înghiți o tabletă. Medicamentul a fost preparat... din petrol!

— De necrezut! spuneți voi.

Citiți însă mai departe!

Te așezi la masă și începi să mănînci cu poftă. Pîinea proaspătă te îmbie... Dar, pentru ca grîul să crească înalt și să dea rod bogat, pămîntul a fost îngrășat cu substanțe chimice obținute din aer și gaze.

Mantalele de ploaie, geamantanele, gențile sînt fabricate din materiale care se obțin tot din gaz metan. La fel ca și binecunoscutul plexiglas și ca o mie de alte produse. O mie? E un fel de a spune: în realitate sînt mii și mii. Toate obținute cu ajutorul chimiei, în noile fabrici și uzine moderne din patria noastră.

O ramură tînără a chimiei

Dacă ai fi întrebat un chimist acum vreo 20—30 de ani ce este petrochimia, ar fi înălțat din umeri, nedumerit.

— Petrochimia este o nouă-născută printre științe.

— Bine, dar numele ei ne spune destul de limpede despre ce este vorba!

— Aveți dreptate: «petro» vine de la petrol, «chimia» — de la denumirea acestei științe minunate care se ocupă cu cercetarea felului în care unele substanțe pot fi transformate în altele.

Cunoașteți desigur petrolul sau țițeiul, cum i se mai spune. Pînă nu de mult, el era bun... doar pentru ars. Din petrol se extrăgeau în special eter, benzină și uleiuri. În motoarele automobilelor, camioanelor, autobuzelor, ce transportă de-a lungul drumurilor țării mărfuri și oameni, se consumă zilnic milioane de litri de benzină.

Petrolul, care constituie o mare bogăție, poate fi însă folosit pentru lucruri și mai importante. Petrochimia ne ajută să transformăm atît petrolul, cît și gazele de sondă în alte produse. Cele mai frumoase vopsele, masele plastice cele mai surprinzătoare, săpunuri, medicamente pot fi obținute cu ajutorul petrochimiei.

Gazul metan, care este un gaz natural, are și el multiple întrebuințări. Și el poate fi transformat, cu ajutorul chimiei, în numeroase substanțe care, la rîndul lor, se folosesc pentru obținerea a mii de produse întîlnite la tot pasul.

Minunata chimie ne pune la îndemînă uimitoare mijloace de transformare!

Știi să dai restul?

Ții în mînă o hîrtie de o sută de lei și trebuie să cumperi din magazin trei obiecte de care ai mare nevoie: să zicem un plic cu timbre, un săpun, o sticlă cu untdelemn. Îți trebuie bani mărunți: Dar vînzătorul nu are să-ți dea rest — abia a deschis magazinul.

Altceva ar fi însă dacă ai avea o sută de lei în monede de cîte 1 leu. Atunci ai putea să le folosești cum dorești.

Petrolul este și el format dintr-un număr mare de substanțe, numite hidrocarburi. Așa cum iese din pămînt, nu are o întrebuințare prea largă. Problema este să-l împărțim în «mărunțiș», adică în hidrocarburi. Din acestea, vom putea pe urmă să obținem și alte substanțe noi, care pot fi utilizate în domenii cît mai diferite.

Cracarea țițeiului este, de fapt, o operație asemănătoare cu schimbarea hîrtiei de o sută în mărunțiș; petrolul este «sfărîmat» în numeroase «țăndări» chimice. Operația se face prin încălzire la temperaturi ridicate. Chimiștii spun, pe drept cuvînt, că din țiței poți căpăta «tot ce vrei». Da, dar întrebarea este «știi cum să capeți?»

Chimiștii au aflat!

Iată o tavă care pare făcută din cel mai fin cristal. O iei în mînă... și-i ușoară ca fulgul. O trînteși la pămînt... și nu se sparge. Lingurițele, paharele colorate, plăcile care căptușesc pereții, toate aceste obiecte care te înconjură sînt opera petrochimiei. Ele sînt lucrate din polistiren, o materie plastică. Nu de mult, la Onești, în cadrul combinatului de cauciuc sintetic a intrat în funcțiune o fabrică de polistiren.

Multă vreme, oamenii au căutat să obțină o substanță care să aibă aceleași însușiri ca și cauciucul natural, dar să fie mai ieftină. Astăzi, ea a fost fabricată plecînd tot de la petrol. Cauciucul sintetic care se fabrică în țara noastră la Onești, are proprietăți chiar mai bune decît ale celui natural.

Relonul este un material sintetic din ce în ce mai cunoscut. Și el se capătă tot cu ajutorul petrochimiei. Țesături din relon ați avut prilejul să vedeți, desigur. Știți cît de frumoase și rezistente sînt bluzele, lenjeria din relon. Dar știți că din același material se pot face și... roți dințate?

— Cum asta? o să întrebați. Roți la fel ca acelea de oțel?

— Exact. Sînt întrebuințate în diferite mașini, sînt tot atît de rezistente, dar de zece ori mai ușoare și nici nu fac zgomot cînd funcționează. Relonul se produce în renumita cetate a chimiei, la Uzinele din Săvinești, una din importantele realizări ale patriei noastre în cei 20 de ani de la eliberare.

Metanul, gazul cu zeci de mii de întrebuințări

Metanul este și el o hidrocarbură, cea mai simplă pe care o cunosc chimiștii. Doar atît: un atom de carbon și patru de hidrogen.

Și din această mică moleculă chimiștii au izbutit să «construiască» cele mai felurite substanțe!

Gîndiți-vă și voi. Mai întîi chimiștii, acționînd asupra lui, au obținut negrul de fum. Zeci de țări cumpără negrul de fum de înaltă calitate preparat în fabricile din țara noastră.

— Negru de fum? o să se mire unii. La ce-o fi bun?

Este vorba de un produs de culoare..., ați ghicit, neagră, care nu poate lipsi de la fabricarea anvelopelor de automobil.

Dar chimiștii nu s-au mulțumit numai cu asta.

Spuneam că în alcătuirea metanului se găsește și hidrogen.

Chimiștii l-au «invitat» să iasă din metan. L-au izolat și l-au silit să se unească cu un alt gaz, azotul din aer. Ce-au obținut? O binecunoscută substanță cu miros tare: amoniacul. Iar cu ajutorul amoniacului — acidul azotic și, mai departe, azotatul de amoniu. Tot din amoniac, de astă dată combinat cu bioxidul de carbon, au obținut ureea. Acestea sînt îngrășăminte foarte utile agriculturii noastre socialiste.

Trebuie să știți că una din marile «delicatese» pe care plantele le apreciază grozav sînt azotații de amoniu și ureea. Plantele hrănite cu aceste îngrășăminte cresc mari și puternice și dau un rod bogat. Uzinele de la Făgăraș, Victoria, Roznov produc cantități mari de îngrășăminte din gaz metan. Ele sînt atît de necesare agriculturii, încît statul nostru a luat măsuri să se construiască și alte combinate pentru fabricarea îngrășămintelor agricole: la Tîrgu-Mureș, la Craiova și la Turnu-Măgurele.

Dar cu asta, povestea gazului metan nu s-a terminat.

Chimiștii au izbutit să mai obțină din ele alte două substanțe: acetilena — un gaz și acidul cianhidric — una din cele mai puternice otrăvuri.

— La ce-o fi bună otrava asta? vă mirați, poate.

La Uzinele Copșa Mică, din această «otravă» se fabrică... plexiglasul. Ați privit adeseori avioanele care zboară cu viteze mai mari decît ale sunetului. Dacă ar avea geamuri de sticlă, acestea s-ar sparge imediat, în țăndări, datorită vibrațiilor. Dar plexiglasul rezistă. Tot din plexiglas se mai fac lentile și se mai folosește în diferite lucrări dentare.

Din acetilenă și acid cianhidric, la Săvinești, se fabrică lînă! Oile... ar roși de rușine dacă ar afla că melana, lîna artificială despre care vorbim, este mai frumoasă, mai rezistentă și mai ieftină decît propria lor blană!

Binecunoscutul vinilin se obține la Tîrnăveni, Turda și Borzești din acetilenă.

Mantalele de ploaie, servietele, geamantanele vă amintesc de multiplele întrebuințări ale «policlorurii de vinil».

Dar mai e ceva, despre care poate știți mai puțin: vinilinul înlocuiește metalele. O conductă pentru care a fost nevoie de trei kilograme de metal se poate construi din numai un kilogram de vinilin.

Cetățile chimiei

Onești, Borzești, Săvinești. Victoria cu uzinele lor moderne sînt adevărate cetăți ale chimiei, minunate realizări ale anilor aceștia, înfăptuite de popor, sub conducerea înțeleaptă a partidului. Ele pun la dispoziția industriei noastre nenumărate materii prime noi, care prin valorificarea lor constituie un adevărat izvor de bogăție.

Dar ce înseamnă a valorifica materia primă?

O cantitate de petrol care costă un leu, transformată în cauciuc sintetic, capătă o valoare de 40 de lei. Aceeași cantitate de petrol, transformată în fibre textile, va ajunge să aibă o valoare de 100 de lei. Aceasta înseamnă valorificarea materiei prime! La Uzinele «Semănătoarea», înlocuindu-se, la o serie de mașini, piesele de metal prin masă plastică, s-au obținut economii de aproape zece milioane de lei.

Iată numai cîteva exemple care ne arată de cîte este în stare petrochimia și ce importanță uriașă are. De aceea, în patria noastră, în ultimii ani, această ramură a luat o intensă dezvoltare. Partidul nostru acordă o mare atenție industriei chimice, îndeosebi în direcția creării unei puternice industrii petrochimice. Programul de dezvoltare al acestei ramuri se desfășoară din plin. În următorii doi ani vor intra în producție combinatele de îngrășăminte de la Craiova, Tg.-Mureș, Tr.-Măgurele. În plină construcție este și marele combinat de la Ploiești, care va da o gamă nouă de produse sintetice foarte însemnate.

Sub conducerea înțeleaptă a partidului, industria noastră chimică, și în special cea petrochimică, se mîndrește astăzi cu multe realizări și perspectivele sînt din cele mai frumoase.

Cifre și fapte care grăiesc

Dăm mai jos cîteva date și cifre care grăiesc despre grija deosebită a partidului și guvernului pentru dezvoltarea industriei chimice din patria noastră.

• Printre cele mai importante obiective ale industriei chimice construite în anii din urmă se înscriu: Combinatul chimic Borzești, Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice Onești, Uzina de fibre și fire sintetice Săvinești, Uzina de superfosfați și acid sulfuric Năvodari, Combinatul chimic Victoria, Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț, Combinatul de cauciuc Jilava, Uzina de produse sodice Govora, Fabrica de mase plastice București, Fabrica de anvelope «Danubiana», Fabrica de antibiotice Iași și altele. Sînt în curs de construcție Combinatul petrochimic Ploiești, Combinatul chimic de la Craiova, combinatele de îngrășăminte chimice de la Tîrgu-Mureș și Turnu-Măgurele, Combinatul de celuloză și hîrtie din Brăila.

• La Combinatul de celuloză și hîrtie din Brăila va intra în producție în acest an o instalație care va fabrica din stuf sortimente de celofibră de tipul lînii, al bumbacului și al mătăsii.

• În anul 1962, dintr-o cantitate de 600 tone de fire sintetice relon, industria textilă a confecționat 2 700 000 m² de țesături, 2 000 000 bucăți de tricotaje, 13 000 000 perechi de ciorapi și 700 000 m² de blănuri artificiale, fără a folosi în acest scop alte materii prime textile.

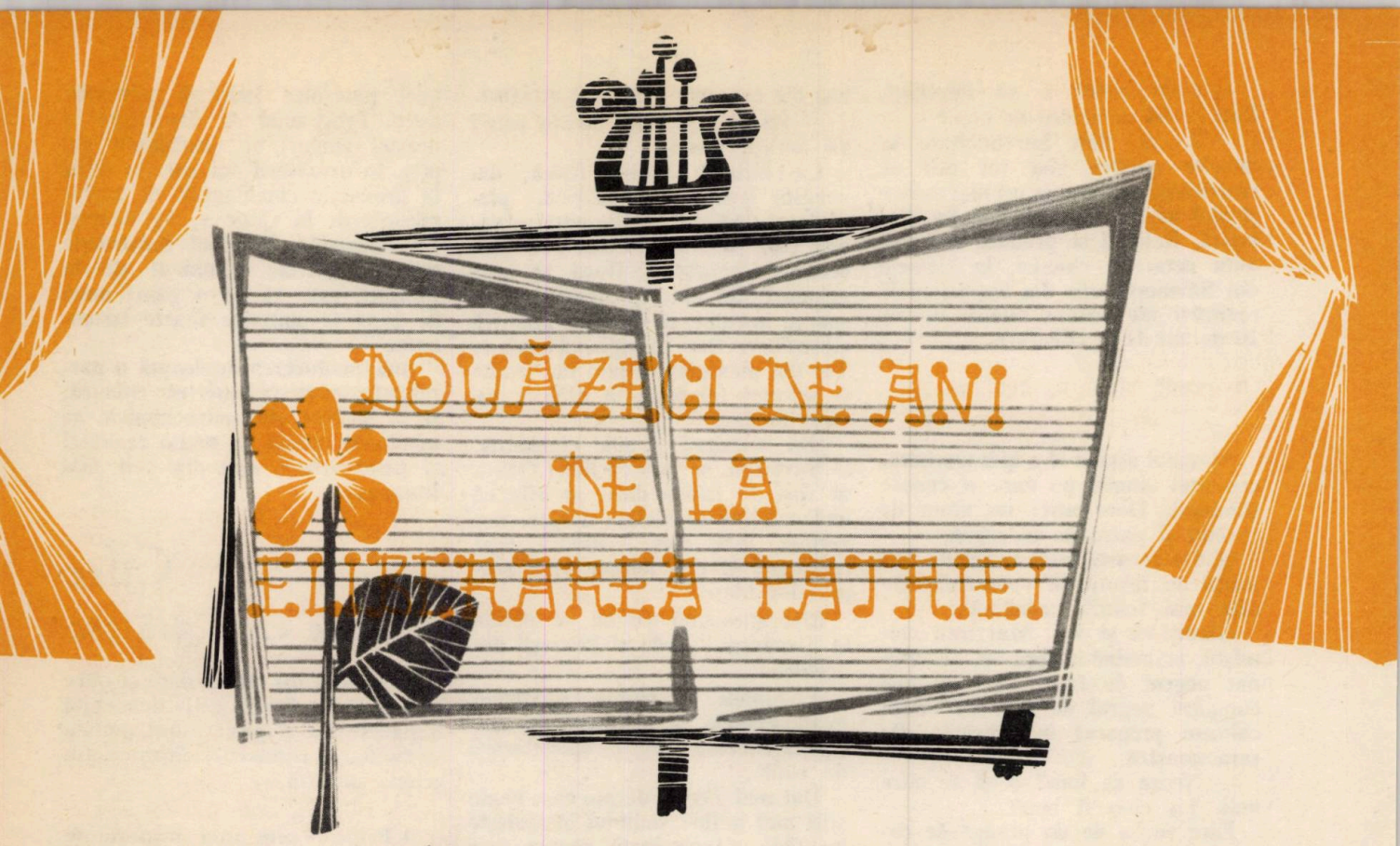

Montaj literar-muzical

Montajul literar-muzical «Douăzeci de ani de la eliberarea patriei» va fi interpretat de 20 de pionieri — băieți și fete — reprezentînd simbolic anii care s-au scurs de la 23 August 1944. În culise, corul va asigura fondul muzical, intonînd la momentul potrivit cîntecele indicate în text.

În montajul de față, pentru a ușura înțelegerea textului, vom numerota cei 20 de pionieri cu cifre romane de la I la XX.

La ridicarea cortinei, scena e luminată puternic. Pe fundal se află decupată, la o scară destul de mare, ținînd seama de proporțiile scenei, harta Republicii Populare Romîne, pe care sînt reprezentate regiunile țării prin desene sintetice, simbolizînd marile transformări care au avut loc în cei douăzeci de ani de la eliberare. (De exemplu pentru București: Casa «Scînteii», Sala Palatului, un bloc turn; pentru Brașov o uzină, un tractor romînesc etc.).

De o parte și de alta a hărții, fie oblic spre avanscenă, fie în același plan, drapele tricolore și drapele roșii cu stema partidului. Deasupra hărții scrie cu litere mari, decupate: 23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1964.

Înainte de ridicarea cortinei, din culise răsună solemn semnalele unor trompete. Apoi acestea încetează și se aude, intonat puternic, cîntecul «Republică, măreață vatră» de Ioan Chirescu. Cortina se ridică și, dintr-o parte și alta a scenei, prin partea din față, intră, continuînd să cînte, cei 20 de pionieri, purtînd buchete de flori în mîini. Ei înaintează în șir spre harta de pe fundal. Cînd cei dinainte au ajuns în apropierea ei, cîntecul lor încetează, în timp ce corul din culise continuă, în așa fel încît să nu acopere vocile celor din scenă. Toți cei 20 de pionieri recită într-un glas:

TOȚI *(scandat, solemn)*:
Slăvită țară minunată,
Un cînt de dragoste-ți cîntăm.
Noi sîntem mici, da-n piept, curată,
O inimă de foc avem...

PIONIER I *(cu înflăcărare)*:
La fel ca roșia cravată
Pe care mîndri o purtăm!

TOȚI *(ridicînd buchetele cu flori)*:
Azi cei mai tineri fii ai tăi,
La sărbătoarea ta cea mare,
De August 23,
Cu mîndre flori te-ncununăm!

(Se dau buchetele din mînă în mînă la pionierii de lîngă hartă, care le depun în fața țării. Între timp corul din culise încetează. Toți cei douăzeci din scenă au făcut o mișcare de întoarcere cu fața jumătate spre sală).

PIONIER XX *(cel mai mic de statură, liric)*:
Ni-s poate la numărătoare
Prea fragezi anii și puțini,

PIONIER II *(asemenea)*:
Dar toți cîți sînt, sînt plini de soare
Și toți sînt luminați deplin

PIONIER XIX *(avîntat)*:
De steagul clasei muncitoare,
De raza lui ca de rubin.

PIONIER VIII:
Iubim al păsărilor cînt

PIONIER IV:
Și jocul și abecedarul

PIONIER VII:
Și dragi ni-s toate cîte sînt.

PIONIER V și PIONIER XV:
Dar cel mai drag ni-i făurarul
Vieții noastre-nfloritoare
Pe-al patriei iubit pămînt!

PIONIER VI *(ton de baladă)*:
Mult încercat în vremuri grele
Partidu-i faur de eroi

PIONIER XV *(avîntat)*:
Pe munții vremii, pîn' la stele,
Dînd vieții noastre nou altoi

PIONIER VII *(asemenea)*:
El 'nalță marile-i drapele

TOȚI *(recitativ)*:
Spre slava vremurilor noi!

PIONIER I și II *(traversînd scena pînă la nivelul pionierului XX, în prim plan, cu fața spre public)*:

Frumoase vremuri ne sînt date
Şi le trăim cu bucurie.

PIONIER XI şi XII *(asemenea, în prim plan, la nivelul pionierului X):*
Îmbelşugată-i viaţa noastră
Sub cerul patriei senin.

PIONIER III şi IV *(traversînd la nivelul pionierului II):*
Largi aripi visul îşi desface
Şi se-ntrupează-n faptă vie

PIONIER XIII şi XIV *(asemenea, lîngă pionier XII):*
În piscul luminos spre care
Ni-i dat să năzuim deplin.

PIONIER V şi VII *(lîngă pionier IV, cu faţa spre sală):*
Dar nu uităm: un preţ al jertfei,
Al sîngelui şi-al încleştării
Pe care l-a cerut lumina
În lupta grea din anii grei...

PIONIER XV şi XVI *(traversînd lîngă pionier XIV, în timp ce corul intonează din culise un cîntec de luptă al comuniştilor, de pildă «Privesc din Doftana»):*
Şi îl plătiră comuniştii,
Ei, fiii cei mai buni ai tării.

PIONIER VII şi VIII *(venind lîngă pionier VI):*
Plătind cu sînge libertatea
Şi steagurile de văpăi.

PIONIER XVII şi XVIII *(venind lîngă pionier XVI):*
Nu vom uita:

PIONIER IX şi X *(venind lîngă pionier VIII):*
Din bezna cruntă
Partidul a aprins scînteia...

PIONIER XIX şi XX *(venind lîngă pionier XVIII):*
Şi n-au putut mai mult văpaia
S-o ţină domnii sub obroc...

(În acest moment, cei 20 de pionieri formează un singur rînd, în avanscenă, cu faţa spre public.)

TOŢI *(avîntat):*
Poporu-n frunte cu partidul
Şi-a scris în August epopeea
Şi pîlpîia în roşii steaguri
Al inimilor rosu foc!

(Corul, din culise, împreună cu cei 20 de pionieri din scenă interpretează cîntecul «Steagul partidului» de Matei Socor pe versuri de Mihai Beniuc: «Lumină-i steagul nostru-n zare» etc. În acest timp pionierii I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX şi X fac o mişcare la dreapta, iar pionierii XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX şi XX fac o mişcare la stînga şi cele două şiruri îşi schimbă locurile pe care le ocupaseră la intrarea în scenă, pe laterală cu faţa jumătate spre sală. În culise cîntecul a încetat. Se aude numai melodia unei doine cîntate la fluier sau la vioară.)

PIONIER I *(cu mîndrie):*
O patrie, nici nu e
Pe lume alt drapel
Cu-atît azur şi aur
Şi purpură în el.

PIONIER XIX şi XX:
Ţi-e purpuriu drapelul
Cu scînteieri de jar!

PIONIER IX şi VIII:
Culoarea e-a luminii
Sub cerul de cleştar,

PIONIER XVI şi XVII
A sîngelui pe care
Eroii l-au prelins,
Udînd cu sînge glia,
Şi moartea au învins;

PIONIER VII şi VI:
A macilor — deodată
Iviţi pe-obraji de crini
Cînd iama dau copiii
Peste cireşul plin.

PIONIER XIV şi XIII:
Ţi-e auriu drapelul,
Ca soarele de mai!

PIONIER III şi II:
Culoarea e a muncii —
Brăţară cînd o ai,

PIONIER XII şi XI:
A holdelor de grîne
Pe-ntinderi fără hat,

PIONIER I:
A spicului de aur
De boabe-mpovărat,

PIONIER X:
A largelor nisipuri
Sub însorite zări
Primindu-ne odihna
Pe plaja caldei mări.

PIONIER X *(asemenea):*
Şi stema ta e mîndră
Arzînd sub stea de foc
Cu-atîţia brazi şi sonde
Şi spice la un loc.

PIONIER XX:
Tu duci în steag culoarea
Azurului sublim,
A globului acesta
Pe care-l locuim...

PIONIER IX
Aşa cum, drum făcîndu-şi
Prin stelele noian,
A cutezat să-l vadă
Întîiul pămîntean.

TOŢI:
Culoarea e-a frăţiei
Ce leagă om de om,
A păcii care scoate
Lumină din atom.
A viselor şoptite
De visători sub aştri,
A zorilor, cînd pruncii
Au ochi atît de-albaştri!

(În acest moment, făcînd o mişcare de întoarcere, cei 20 de pionieri se retrag în culise, în timp ce pe scenă apare echipa de dansuri. Pe o melodie adecvată, aceasta interpretează fie un dans cu temă, inspirat din viaţa fericită a copiilor patriei noastre, fie — acolo unde acest lucru e mai greu de realizat — o suită de dansuri populare româneşti. Cînd dansurile se apropie de sfîrşit, dintr-o parte şi alta revin în scenă cei 20 de pionieri, reluîndu-şi locurile. De data aceasta, ei poartă în mîini machete de cărţi, carnete de note, machete ale unor construcţii, spice de grîu şi alte elemente care să sugereze frumoasele activităţi pionereşti şi şcolare ale copiilor. După terminarea dansurilor, echipa poate să rămînă pe scenă, în semicerc, în spatele celor 20 de recitatori, intervenind numai în partea muzicală şi la replicile din final pe care le dă tot ansamblul deodată.)

PIONIER I, III, V, VII, IX *(cu dragoste):*
Ducînd în zarea ochilor curată
Un petic din seninul ţării cer,
Pe piept purtăm o roşie cravată
Şi-n piept o inimă de pionier.

PIONIER XI, XII, XV, XVII, XIX *(asemenea):*
Ea bate pentru clasa muncitoare
Şi-o dăm oricînd partidului în dar,
Căci el ne umple sufletul de soare
Şi e al bucuriei făurar.

(În culise se aude intonat un cîntec închinat lui 23 August, de pildă «Zi de August luminoasă» de Ioan Chirescu, pe versuri de Ion Brad, cîntec publicat în numărul de faţă al revistei.)

PIONIER VII *(festiv):*
În zorile lui August,
Pe plaiuri romîneşti
Se clatină văzduhul
Sub salve de onoare.

PIONIER XVII *(asemenea):*
Şi se revarsă uliţi
De paşi muncitoreşti
Şi steaguri se revarsă
La marea sărbătoare.

PIONIER VI:
Slăvită zi, mai mîndră
În fiecare an!

PIONIER XVI:
E totul împlinire!

PIONIER V:
Senină-i dimineaţa

PIONIER XV:
Şi secera străluce
Alături de ciocan

PIONIER IV:
Şi-al fericirii soare
Ne luminează faţa!

PIONIER XIV:
Cu freamătul de tobe
Pionereşti, bătînd,
Şi ale noastre inimi
Îşi contopesc bătaia!

(În acest moment, cîntecul din culise se stinge şi-i ia locul o melodie de baladă, evocatoare.)

PIONIER III:
Şi retrăim o clipă
Acele vremuri cînd
În August '44

Se înalța văpaia.
PIONIER XIII:
Și ne gîndeam la jertfa
Acelora cîți azi
Nu-s printre noi să vadă
Oneștii și Chișcanii,
PIONIER II:
Nici razele luminii
La Argeș și Bicaz,
PIONIER XII:
Nici holda colectivei
Pe care-o strîng țăranii!
PIONIER I:
Furtuna îi răpuse...
PIONIER XI:
Dar vajnicii eroi
Ai clasei muncitoare,
Sub limpezimea zării,
Noi îi simțim alături
Și raportînd cu noi
TOȚI *(triumfător)*:
Izbînzile din August
Partidului și țării!
PIONIER X și XX:
Izbînzile acestor ani,
Ani tineri, 20 la număr,
De cînd poporul cuceri
Victorii multe, fără număr!
(Din culise se aude iarăși puternic cîntecul «Steagul partidului». În acest timp, ambele șiruri fac o mișcare de întoarcere și pornesc spre a se întîlni la mijlocul scenei în semicerc, cu fața spre public. Pionier I a ajuns astfel lîngă pionier XI. Cîntecul încetează treptat.)
PIONIER I și XI *(evocator)*:
Ei au căzut cu arma
În mînă la Băneasa.
PIONIER II și XII:
Ei sîngele fierbinte
Și l-au vărsat luptînd,
PIONIER III și XIII:
Ca să ne fie nouă
Mai luminoasă casa
Și pacea-n omenire
Să vie mai curînd.
PIONIER IV și XIV:
Ei au căzut la Turda,
Carei și Satu-Mare,
Ei au luptat cu arma
Zdrobindu-l pe dușman,
PIONIER V și XV:
Ca să ne fie nouă
Anii scăldați în soare
Și grîu mai mult, de aur,
Să crească-n Bărăgan.
PIONIER VI si XVI:
Cînd August, ca-n toți anii,
Ne trece astăzi pragul
Tu intră în coloană
Sub steaguri fremătînd
PIONIER VII și XVII:
Și celor ce căzură
În lupte du-le steagul!
PIONIER VIII și XVIII:
Fii demn de cinstea asta
Și nu uita nicicînd
TOȚI *(solemn)*:
Cu glas solemn, cu ochii
La steagul tricolor
Pe-al cărui fald e stema
De raze-ncununată
PIONIER XX *(hotărît)*:
Dăm Patriei cinstire
Și-ntregului popor
Credință neclintită
Și dragoste curată.
TOȚI:
Tu, țară socialistă,
Ne dai un cer curat!
PIONIER XX:
Tu, clasă muncitoare,
Ne torni în piept căldură!
PIONIER IX:
Sîntem fiii tăi, o, țară,
Ai celor ce muncesc!
(În culise corul intonează cîntecul «E roșie cravata mea ca focul» de Matei Socor pe versuri de Mihai Beniuc.)
PIONIER II:
Slăvit și azi și-n viitor
Și-n vremea vremii să rămîie
Urcușul tău înfloritor,
Străbună vatră, Romînie!
PIONIER I și XI:
Lucească steagul tău viteaz
Pe plaiul Dunării bătrîne
TOȚI *(inclusiv cei de la dansuri; recitativ)*:
În piscuri socialiste azi
Și-n piscuri comuniste mîine!
(Din culise, din ce în ce mai puternic începe să se audă cîntecul «Republică, măreață vatră» de Ioan Chirescu. Copiii iau o parte din florile pe care le-au adus la intrarea în scenă și înaintează în linie dreaptă spre partea din față a scenei.)
PIONIER V *(reluînd)*:
Urcușul tău nepieritor
Slăvit și azi și-n veci să fie,
PIONIER XV:
Meleag iubit, înfloritor,
Străbună vatră, Romînie.
PIONIER X și XX:
De-a pururi steagul tău viteaz
În piscul vieții să rămîie!
TOȚI *(inclusiv cei de la dansuri; impetuos)*:
Sub socialistul soare azi,
Sub comunistul soare mîine!
(În acest moment, intensitatea cîntecului crește în culise. Cei 20 de pionieri cîntă și ei împreună cu corul «Republică, măreață vatră», în timp ce aruncă flori spectatorilor. Cortina cade încet.)

Cîntec despre frumusețe

EMILIA CĂLDĂRARU

Noi deslușim sub bolți albastre
Chiar de la primii pași ai vieții,
În chipul drag al țării noastre
Întruchiparea frumuseții.

Părinții noștri o-mplinire
Din primii ani ai tinereții.
Ei patria o înnoiră,
Dînd mii de chipuri frumuseții.

Sînt anii douăzeci la număr
De cînd, întîia oară, ei
Porniră, umăr lîngă umăr,
Să pună țării nou temei.

Salva-Vișeu... Bicaz... Onești,
Nenumărate magistrale
Și noi cetăți muncitorești,
Și noi palate triumfale;

Grădini, sub horbota verdeții,
Surîsul nostru fericit,
Sînt chipurile frumuseții
Pe care ei le-au plăsmuit...

Noi deslușim sub bolți albastre
Chiar de la primii pași ai vieții,
În chipul drag al țării noastre
Întruchiparea frumuseții.

NEPOTUL LUI SIMION

VICTOR VÎNTU

Mina prin care mă călăuzea directorul avea aspectul unui bulevard noaptea. Deasupra capetelor noastre, luceferi fluorescenți anulau tot ce știam noi despre bezna pămîntului. Mecanicii de locomotivă aveau la «bord» telefon. Am cutreierat îndelung prin mină, fiindcă tentaculele subpămîntene ale Vulcanului ajung acum la răsărit pînă în Aninoasa, iar spre apus pînă la Lupeni.

I-am mărturisit directorului că sînt tare tulburat privind realizările acestui oraș, odinioară sortit pieirii de către capitaliști.

Și așa am pornit îndărăt, cu ajutorul unei veritabile mașini a timpului, într-o a doua călătorie, însoțindu-l din nou pe directorul minei și ascultînd ce-mi povestește.

— Așadar, în 1931... Doi ani după masacrul de la Lupeni. Atunci mina s-a închis. Vulcanul a încremenit. Nu s-a vărsat o singură picătură de sînge și totuși era și acesta un masacru: mii de oameni lăsați fără lucru. Dar astea le poate spune mai bine o carte de istorie. Eu aș vrea să intrăm într-o casă de oameni, în viața unei singure familii.

Pe la sfîrșitul veacului trecut, a venit în Valea Jiului un dulgher din împrejurimile Devei. Abia se deschisese mina. Cărbunele era scormonit — cum se spune — la zi. Dulgherul era un om harnic; meșter mare la făcut budînci, adică butoaie pentru apă. Așchia nu sare departe de trunchi. Feciorul lui, Toma, s-a făcut rotar. Rotar la mină? Da, la mină cărbunele era transportat cu căruța. Pe atunci «locomotivele» minei erau caii. În '31, anul care l-a lăsat șomer, Toma avea un băiețel. Se spunea despre el că-l suflă vîntul. Nu e greu de înțeles de ce și tatăl său, Toma, și bunicul său, Simion, se gîndeau să-l facă orice altceva, numai miner nu. «Poate, ziceau ei, dacă băiatul va fi căpos, să ajungă învățător». Dar a venit, cum ziceam, 1931. Vulcanul rămăsese pustiu. Oamenii se răspîndiseră care încotro, după o bucată de pîine. Bătea vîntul prin locuințele părăginite, fără suflare omenească în ele. Cînd casa în care locuiai se dărăpăna rău de tot și-ți pica ploaia în cap, te puteai muta în alta. Arcadie, băiețelul firav al lui Toma, se juca «de-a casele». De altfel, fiecare copil dintre cei puțini cîți mai rămăseseră în colonie își avea «casa» lui. Afară de acest joc, lui Arcadie i s-a întipărit în minte pentru toată viața un alt joc — o farsă. Prin 1937, într-o dimineață de vară, un alai pompos însoțit de o fanfară militară și-a făcut apariția pe ulițele pustii. Oamenii, cîți erau, s-au strîns ca la bîlci. Venise regele. Arcadie o fi simțit că ăsta nu era joc de copii și atunci, ca să vadă totuși ce se petrece, curios, s-a cățărat într-unul din castanii parcului. Fiindcă uitasem să-ți spun că circul se instalase în parc. Era o reprezentație de gală: majestatea sa venise să împartă ajutoare de șomaj. Alămurile țipau asurzitor. Se împărțeau ajutoare șomerilor, dar nu știu cum se făcea că cei mai mulți dintre șomeri erau crîșmari, antreprenori de căruțe, indivizi ocupați cu tot soiul de samsarlîcuri. Minerii adevărați, cei dîrzi, bănuiți a fi comuniști, nu figurau pe «înalta» listă.

Întîmplarea a făcut ca Arcadie să-și găsească de lucru la Lupeni, ca vagonetar. Avea 15 ani. Trei ani mai tîrziu, își ducea la bun sfîrșit prima sarcină de utecist.

După război ajunse maistru miner la Lupeni. Cînd s-a întors din armată, în 1950, revenind aici, în Vale, găsi vechile străzi ale Vulcanului cuprinse de o fierbere neobișnuită. Se pregătea un eveniment de necrezut: redeschiderea minei. Orașul pensionarilor — cum fusese multă vreme poreclit Vulcanul — începu să lepede povara anilor. O, entuziasmul bătrînilor noștri! Pentru ei mina era un copil de care fuseseră despărțiți douăzeci de ani și-l regăsiseră. Unora nu le venea să creadă că tînărul care conducea lucrările, împăturind și despăturind cu gravitate planurile, primmaistrul care le organiza munca, nu era altul decît băiețelul lui Toma, nepotul lui Simion, care se juca, odinioară, «de-a casele».

Primul vagonet a ieșit la suprafață în aprilie 1951. Exact la două decenii după ce ultimul vagonet ieșit la ziuă

dăduse semnalul de îngropăciune. Cu lacrimi de bucurie, bătrînii petreceau acum cu privirea acest vagonet dintîi. Ce spun eu, vagonet cu cărbune? Părea un uriaș coș de flori — așa cum îl împodobiseră. Un cîntec plin de forță urca din sute de piepturi. Era un cîntec puternic, muncitoresc.

Directorul tăcu.

— ...Și Arcadie?

— În toamna lui '52 a devenit student al Institutului de mine. Iar patru ani mai tîrziu s-a reîntors la Vulcan, ca inginer.

— Aici? L-aș putea cunoaște?

— Da. Eu sînt.

El, Arcadie Fodor, nepotul lui Simion, dulgherul de budînci, cel venit să-și caute norocul în Valea Jiului la sfîrșitul veacului al XIX-lea.

PIONIERII ÎNTÎMPINĂ MAREA SĂRBĂTOARE

În semn de recunoştinţă pentru condiţiile bune de învăţătură create pentru copii, pentru şcolile noi, luminoase, pentru laboratoarele bine înzestrate, pentru manualele gratuite pionierii şi şcolarii de pe întreg cuprinsul patriei învaţă din ce în ce mai bine, iau note bune şi foarte bune.

Din miile de şcolari premianţi din ţară am ales doar cîţiva pe care vi-i prezentăm:

Iată-l pe Crivăţ Adrian din clasa a VII-a C, Şcoala medie Urlaţi. Este un pionier care n-a cunoscut niciodată alte medii decît 9 şi 10. El este un bun tovarăş, care nu pregetă să dea oricînd o mînă de ajutor colegilor.

Cuza Rodica Ileana, **clasa a IV-a B, Şcoala de 8 ani nr. 99 Bucureşti. De cînd a păşit pragul şcolii, a luat numai note de 10.**

Tănăsescu Aurel **din clasa a VII-a, Şcoala medie «N. Grigorescu»-Cîmpina este fruntaş la învăţătură, gata întotdeauna în activitatea pionierească. Îi plac mult matematica şi desenul şi visează să devină constructor de poduri.**

Peţiu Domnica, **clasa a V-a, Şcoala de 8 ani nr. 9 Arad, a trecut clasa la toate materiile cu media 10. Avînd multă iniţiativă, ea este o bună pionieră, care ajută la organizarea unor frumoase activităţi pionereşti.**

Şi Cristina Sorin **din clasa a VI-a B, Şcoala de 8 ani comuna Lisa, raionul Zimnicea, de asemenea e fruntaş la învăţătură. De cînd e elev a fost premiant în fiecare an.**

ANGAJAMENT ÎNDEPLINIT

Sfîrşitul anului şcolar a însemnat pentru detaşamentul claselor a VII-a de la Şcoala de 8 ani nr. 8 din Timişoara o adevărată sărbătoare. Pionierii şi şcolarii claselor a VII-a, la serbarea de sfîrşit de an, au putut raporta cu mîndrie: «În detaşamentul nostru n-a rămas nimeni repetent sau corigent». Ba, mai mult, am putea noi adăuga, marea majoritate a elevilor din aceste clase au obţinut media de la 7 în sus.

Încă de la începutul anului, detaşamentul luase hotărîrea să întîmpine cea de-a XX-a aniversare a eliberării patriei noastre cu succese deosebite la învăţătură.

Într-adevăr, pionierii şi-au îndeplinit cu cinste angajamentele.

Îi felicităm din toată inima!

VEŞTI DE LA PIONIERII DIN COMUNA LISA-ZIMNICEA

FRUMOASE CUSĂTURI ROMÎNEŞTI

Expoziţia de cusături romîneşti deschisă în vederea sărbătoririi zilei de 23 August a fost pregătită cu multă vreme înainte de către pionierii şcolii de 8 ani. Fetele au lucrat cu hărnicie ii, fote, un cojocel, diferite şerveţele după modele de prin partea locului.

O DISCUŢIE INTERESANTĂ

Pionierii detaşamentelor din clasele a VII-a pregătesc o convorbire despre drapelul tricolor al patriei noastre. Folosind materialele din revista «Cravata roşie» nr. 4/1964, ei vor vorbi despre semnificaţia culorilor drapelului, vor recita poezii închinate patriei şi vor citi povestiri care slăvesc tricolorul ţării, purtat cu cinste de ostaşi, acoperit de gloria a zeci şi zeci de fapte de eroism.

ÎNGRIJIND LOCURI SCUMPE

Pionierii din comună au luat în îngrijire monumentele ostaşilor căzuţi eroic în luptele din 1944—1945 pentru alungarea şi zdrobirea hitleriştilor. Aceste morminte se găsesc grupate în jurul Monumentului eroilor. Pionierii au grijă ca aceste morminte să aibă mereu în jurul lor flori proaspete şi frumoase.

ZIUA DANSULUI POPULAR ROMÎNESC

Ca în fiecare an, şi acum Casa pionierilor din Botoşani a sărbătorit tradiţionala zi a dansului popular romînesc. În cinstea sărbătoririi zilei de 23 August, pionierii din toate taberele locale s-au întrecut în a prezenta cele mai frumoase jocuri.

Şi alte veşti

● **Noi, pionierii, ne-am ocupat de înfrumuseţarea străzii în care se află şcoala şi de grădina ei. Acum plivim şi stropim, ca verdeaţa să fie mereu proaspătă.**

REZIUC DOINA
Paşcani-Tîrg, regiunea Iaşi

● **În cartierul Galaţii Noi am plantat pomi fructiferi şi pomi canadieni şi am semănat pe marginea aleilor gazon. Acum totul e frumos şi, în aceste zile calde, răcoarea este plăcută aici.**

ARITON NATALIA
Şcoala de 8 ani nr. 3, Galaţi

● **În cadrul acţiunii de înfrumuseţare a oraşelului nostru am sădit flori în parcul din jurul Muzeului raional de istorie.**

CRIVĂŢ ADRIAN
Urlaţi, regiunea Ploieşti

● **Şi noi ne-am preocupat de înfrumuseţarea şcolii. Am plantat flori şi pomi fructiferi, iar curtea a devenit acum un adevărat parc, cu alei drepte şi frumoase, pe care am pus şi numeroase bănci.**

ION ANA
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani Beibugeac, raionul Tulcea

UN DAR DEOSEBIT

În cinstea aniversării a douăzeci de ani de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, membrii cercului mîinilor îndemînatice de la Casa pionierilor din Tg.-Mureş au lucrat acest frumos goblen, pe care-l reproducem aici după o fotografie trimisă din partea cercului foto, tot de la casa pionierilor. Măiestria cusăturii, armonia de culori ne vorbesc despre dragostea fierbinte cu care micii artişti ai cercului întîmpină măreaţa sărbătoare a poporului nostru — 23 August.

Multe zile la rînd, pionierii şi şcolarii din comuna Băiţa, raionul Reghin, au putut fi întîlniţi pe dealurile înconjurătoare în căutarea plantelor medicinale. Ei au cules şi predat statului 300 kg de saştiu (plantă medicinală rară, care creşte în această parte a ţării), 100 kg de mentă şi 80 kg de flori de tei. Circa 100 kg de diferite plante medicinale au strîns şi pionierii Şcolii medii nr. 1 din Reghin.

Viitoare păduri de brad au şi început să crească pe cele 5 ha plantate de copiii din comuna Valea lui Pavel. Alte 6 ha de puieţi de stejar, carpen şi ulm au fost plantaţi de pionierii şi şcolarii din comuna Frunzeni, regiunea Mureş.

În Bucureşti, pionierii din cartierele Grivita, Buzeşti şi Balta Albă continuă să se ocupe de înfrumuseţarea spaţiilor verzi, de îngrijirea florilor şi a pomilor pe care i-au plantat astă-primăvară. La multe blocuri, cetăţenii, ajutaţi de pionieri, au împodobit balcoanele cu petunii, gura leului şi alte flori.

Călușarii din Frumoasa

A. WEISS

Nu departe de Dunăre, pe meleagurile zimnicene se găseşte un sat: Frumoasa. Cu vechi tradiţii de artă populară, sătenii din Frumoasa sînt cunoscuţi în toată ţara. Şi nu de multă vreme în toată lumea. Căci căluşarii din Frumoasa au dus frumuseţea dansului popular romînesc tocmai la Cairo, unde s-au întîlnit, la Festivalul internaţional de folclor, 11 ţări. Ei au adus patriei noastre în dar premiul I şi Diploma de onoare a festivalului.

Despre asta şi despre multe altele vrem să vorbim în cele ce urmează.

Anul trecut «călușul» din Frumoasa a împlinit frumoasa vîrstă de... 100 de ani. Evenimentul a fost sărbătorit la concursul echipelor artistice care a avut loc la Pasărea, unde călușarii şi-au serbat aniversarea, obţinînd totodată încă un mare succes.

Păstrători ai unuia dintre cele mai frumoase şi mai populare dansuri romîneşti, sătenii din Frumoasa şi-au transmis arta «călușului» din tată în fiu. Sau, mai precis, din străbunic în bunic, din bunic în tată, din tată în fiu, din fiu în nepot. (Ce a fost înainte de străbunici nu putem şti. Originea «călușului» se pierde în negura vremurilor.)

Să facem cunoştinţă, de pildă, dragi cititori, cu familia Urucu. Urucu Ion, în vîrstă de 62 de ani, joacă în echipa «bătrînilor». Vă asigur că «bate» un «căluş» nemaipomenit, vădind o sprinteneală care-i dezminte vîrsta. Mai e un Urucu, Urucu Gheorghe, mai tînăr, frate cu Urucu Ion. El joacă în generaţia următoare, a celor între 35 şi 40 de ani. Cei doi fraţi, Ion şi Gheorghe, au un nepot, pe Urucu Florea, care se află în cea de-a III-a generaţie de jucători. Urucu Marin, un alt nepot al celor doi fraţi, face parte din cea de-a IV-a generaţie de dansatori, fiind în vîrstă de 13 ani. Şi n-am terminat! Urucu Nicolae, tot descendent din neamul Urucilor, are doar 9 ani şi joacă în echipa de călușari dintr-a V-a generaţie.

„Bravo romînii! Premiul I!"

Interviu cu tovarăşul Ciulică Marin, participant la Festivalul de folclor de la Cairo

— Tovarăşe Ciulică, dumneavoastră, după cîte am aflat, aţi făcut parte din echipa care a reprezentat ţara noastră la Festivalul de la Cairo. Vă rugăm să ne comunicaţi cîteva impresii.

CĂLUȘARII DIN FRUMOASA

(Urmare din pag. 25)

— Cu plăcere. Deși e cam greu. Sînt atîtea de povestit! În primul rînd a fost foarte multă... muncă.

— **Adică?**

— Adică să vedeți. Înainte de concurs, echipele celor 11 țări participante au prezentat spectacole pentru public. A fost de ajuns să prezentăm un singur spectacol ca publicul să dea năvală. A trebuit să dăm nouă zile spectacole în diverse localități, jucînd de două ori pe zi. Însuși secretarul festivalului, auzind că «romînii sînt excepționali», a venit să ne vadă înainte de concurs. Nu mai avea răbdare.

— **Îmi închipui că ați fost răsplătiți cu aplauze.**

— Aplauze urale. Trebuia să repetăm de două și de trei ori dansurile. Strigau: «Bravo romînii!». După terminarea concursului, plimbîndu-ne pe străzile orașului Cairo, mulțimea ne asalta: «Bravo romînii! Premiul întîi!» Învățaserăm, pentru noi, aceste cuvinte în romînește.

— **Spuneți-ne, cum a fost la concurs?**

— Să nu credeți că a fost ușor. Am avut de înfruntat formații foarte bune: Bulgaria, Ungaria, Spania și alte țări ale căror frumoase dansuri sînt cunoscute. Dar ne-am zis: «Trebuie să învingem pentru patria noastră». Și am jucat cu tot focul. «Călușul» e un dans foarte dinamic. El se compune din 24 de mișcări, care trebuie făcute într-o succesiune foarte rapidă. Asta e frumusețea lui. Și cînd am început noi: «A-ob-ze!» (bățul sub picior!) «Sus pe stîngul! Alăiașa!» (la pămînt!) se cutremura scena Teatrului de operă și baleț din Cairo!

— **Și?**

— Și am cîștigat!

Continuatorii tradiției

Cine sînt e lesne de înțeles: pionierii de la Școala din Frumoasa, fiii, nepoții și... strănepoții călușarilor. Chiran Iulian, «vătaful» (conducătorul dansului) călușarilor în vîrstă de 12—14 ani, e în același timp un pionier bun la învățătură. Ca și Dumitrescu Alexandru, Mitran Ion și ceilalți. La cei mici, «vătaf» e Petrică Gheorghe din clasa a II-a și totodată premiantul clasei.

După cum vă așteptați, cel care-i învață pe copii străvechiul joc e tot unul dintre călușari: Ciulică Marin, cel care ne-a povestit despre succesul «călușului» din Frumoasa la Cairo.

Și la un viitor concurs internațional, peste cîțiva ani, poate că printre participanți se vor afla și actualii pionieri.

Dar pînă atunci ei răspîndesc faima «călușului» din Frumoasa în regiunea și raionul lor. Pe scena căminului cultural din sat, la Conțești, Smîrdioasa, Găuriciu, la centrul raional Zimnicea, micii călușari, pionierii și școlarii din Frumoasa, sînt așteptați cu nerăbdare și răsplătiți cu aplauze furtunoase.

Ne vorbește cel mai mic călușar

În încheierea reportajului nostru, dăm cuvîntul celui mai mic, dar vajnic călușar, Chiran Valerică, în vîrstă de 6 ani.

— Valerică, îți place dansul?

— Îmi place.

— Cine te-a învățat să dansezi?

— Bunicul și... bunica.

— Și de cînd dansezi tu?

— De mult, din «tinerețe». De cînd aveam... 3 ani.

*

Viața nouă din satele patriei, condițiile pe care le au țăranii colectiviști ce urmează drumul înțelept arătat de partid, a descătușat pe omul satelor noastre de sărăcia, suferințele și mizeria din trecut. Astfel pot ieși la iveală, nestăvilite, talentele poporului nostru. Așa se explică faptul că o echipă de dansuri dintr-un sat ca multe altele a adus patriei un însemnat premiu într-o confruntare artistică internațională.

DRUMEȚIND PRIN PATRIA NOASTRĂ DRAGĂ

(Urmare din pag. 10)

Mașina gonește mereu și, cu fiecare kilometru pe care îl parcurgem, ne apropiem de Iași și de cei dragi. Excursia noastră se apropie de sfîrșit. Emoția ne încearcă pe fiecare, căci ne este dor de-acasă.

În zare se profilează silueta fabricii de antibiotice. Ultimii kilometri petrecuți împreună și iată că Iașul, întins pe vestitele sale dealuri, ne primește vesel în lumina amurgului.

Jurnalul se încheie aici. Peste tot pe unde am trecut, am recunoscut patria, cu frumusețile ei mereu sporite de harnicul nostru popor, condus de Partidul Muncitoresc Romîn, căruia îi mulțumim din inimă pentru copilăria noastră fericită.

În orașe și sate, pe crestele munților, pe dealuri, în cîmpie, oriunde m-am aflat am întîlnit țara ca o uriașă grădină cu milioane de flori. Și mi-am zis cu mîndrie: aceasta e patria mea, în care m-am născut și am crescut, pe care vreau s-o slujesc din inimă toată viața.

Fragmente din jurnalul de excursie al pionierei SĂVEANU SANDA, clasa a VII-a C, Școala medie nr. 4 „Garabet Ibrăileanu"—Iași.

Întîmplări

A doua zi, dimineață, prevestirea lui Manole s-a îndeplinit. Patru familii s-au reîntors în sat. I-am încredințat pe copii unei vecine, lăsîndu-le pesmeți, chibrituri și două bidoane cu apă. Cu toată împotrivirea lor, i-am obligat să părăsească satul. Și-au ales ca refugiu pădurea din Cheresigul Mic, pădure care se prelungea pe spinarea de deal desprinsă din Mocrea. Eu și cu Manole i-am însoțit pînă aproape de creasta dealului.

I-am îndemnat să intre în pădure. Noi am rămas pe lizieră, gata s-o luăm înapoi. Manole a insistat să aprindem întîi o țigară. Mi-a spus:

— Am și eu acasă un frățior. Seamănă cu Trăienel. Și el se joacă de-a soldații. Interesant este că în ultima seară mi-a șoptit la ureche: «Nu-i bine să fii mare, bădică, nu-i bine. Mama plînge și tu te duci. I-am spus că ție nu-ți pot face nimic. Tu știi să ocheși și pasărea în zbor». Manole rostea cuvintele șoptit, ca înfășurîndu-le într-o anumită melodie. Ca și cum s-ar fi bucurat de fiecare cuvînt rostit, așezat în șiragul celorlalte.

Fumam contemplînd perspectiva nouă descoperită. De la înălțimea cotei noastre aveam deodată impresii inedite asupra văii Crișului. Șiragul de dealuri aduceau, îmbinate, cu potcoave înlănțuite ale căror deschideri se-ndreptau spre Criș.

— Ce dezolare, rosti din nou Manole. Un sat pustiu, din care tîlhari veniți peste noapte au izgonit viața. Aici erau copii, mugeau vite, scîrțîiau cumpene de fîntînă.

Se înserase pe nesimțite. O liniște desăvîrșită se făcuse stăpînă peste sat. Un foșnet abia simțit m-a făcut să tresar. Auzii:

— Manole! Tinu!

Cineva ne chema, dar cît de încet, abia susurînd, ca o părere.

Și-n clipa aceea, apăru un om.

— Culcați-vă, dom' sergent!

Țăranul bătrîn, care ne-a poruncit să ne culcăm, sosise cu ultima veste.

— Satu-i ocupat de nemți.

— Cum asta?

— Dumneavoastră i-ați așteptat într-un loc... Ei au venit dintr-altul... Și-acuma-s la primărie.

Cel care ne relata aceste lucruri se numea Teodor Chișu, țăran din sat. Om bătrîn, suferind de astmă, refuzase să plece și s-a ascuns în sat.

din războiul antihitlerist

(Urmare din numărul 7)

ŞTEFAN LUCA

Se puneau deodată două probleme. Prima, cea mai însemnată, să anunţăm batalionul care se apropia prin altă parte a satului şi, în acelaşi timp, unitatea noastră. A doua problemă, să le cerem ajutor pentru a distruge acest nou cuib de duşmani.

Acuma, după douăzeci de ani, toate mi se par simple. Atunci fiecare din reacţiile noastre îmbrăcau veşmîntul de neuitat al celei mai de seamă chemări: să-ţi aperi vatra strămoşească. Închipuiţi-vă că bătrînul ne-a cerut o puşcă şi cartuşe, că ne-a făgăduit să plece el să supravegheze casa unde era găzduit maiorul neamţ Korf.

Am trecut Canalul Morilor mai jos şi ne-am furişat, adăpostiţi de noapte şi de sălcii. Am instalat mitraliera la o distanţă relativ apropiată de pod, într-un soi de văgăună. Speram că ţeava nu va fi zărită, căci am camuflat-o într-un tufiş de măceş.

Alţi patru inşi au plecat să anunţe cele două batalioane pe care le aşteptam. Badea Chişu plecase şi el în sat, după cum ne promisese. Manole reflecta:

— Important e podul pentru noi. Am putea să-l stricăm de pe acum. N-o vom face decît dacă întîrzie ai noştri şi se ivesc blindate inamice. Dacă ar trece podul spre Prunişor, ai noştri ar putea fi prinşi ca-ntr-un cleşte.

Stam lungiţi alături de mitralieră şi zgîriam cu baionetele în pămîntul uscat.

— Aş fuma, am zis eu.

— Ai răbdare.

— Ce-o face moşul acum?

— Poate ne aduce ceva veşti, cine ştie... E înfuriat pe domnul maior Korf.

— Crezi că numai pe el?

— Dragul meu, îmi replică Manole. Mi-aduc aminte că cea mai frumoasă lecţie de limba romînă am ţinut-o într-o zi de duminică. Nu te mira... Le-am explicat copiilor «Cîntec barbar» de Coşbuc. Ascultă, îmi zice:

«Ah, dac-am putea măsura
Pe cît ni-e de plină măsura,
Vedea-vei ce multă ni-e ura
În ziua din urmă a ta!»

— E ziua lor din urmă, cea din urmă. Şi cum le mai tălmăceam copiilor înţelesul adevărat al versurilor!

— Poporul nostru e acum cutremurat pînă-n măduvă de această ură. Plătim şi pedepsim toate umilinţele. Bucureştiul a fost curăţat de hitlerişti. Pe Mureş suferă înfrîngeri grele nemţii. Noi nu-i lăsăm să-şi adune acolo, în podişul Transilvaniei, forţe noi.

Întreaga noapte. sub cerul înstelat, urmărind contururile abia întrezărite ale norilor, micul nostru detaşament a vegheat.

Iar cînd s-a crăpat de ziuă răcoarea jilavă a ierbii, dunga roşie a răsăritului au alungat oboseala nopţii. Se lumina, pe nesimţite, întreaga zare. Se părea că marginile norilor sînt incendiate şi curînd-curînd întreg cerul va arde. Feţele noastre erau palide, ochii încercănaţi. Îmi priveam tovarăşii de luptă, mi-aduceam aminte de cuvinte rostite, de întîmplări mărunte legate de ei şi cred că niciodată nu m-am simţit mai apropiat de dînşii ca în acea dimineaţă. Pentru că asemenea clipe, vegheate de ură şi moarte, leagă, sudează ca nici o altă împrejurare. Şi-n clipa aceea auzirăm huruit de motoare, iar pe drum, la ieşirea din sat, văzurăm un om apropiindu-se de pod.

— E badea Chişu. Ce-o fi cu el?

În spatele bătrînului se înşirau nemţii. Toate mi s-au părut halucinante, de necrezut ca-ntr-un tablou de muzeu.

— Are mîinile legate.

— Să-i doborîm pe nemţi.

— Aşteptaţi semnalul!

De atîta încordare aproape că n-am auzit semnalul. Ne contopiserăm în aşa măsură voinţele şi inimile, vibram la o atît de înaltă frecvenţă încît cel mai mărunt gest ne-ar fi electrizat.

— Foc!

Şi a fost într-adevăr foc. Trimis de la optzeci de metri. Gloanţele au sfîşiat aerul, încingînd, din zori, ziua de septembrie. Badea Chişu a scăpat. A alergat spre noi, răsuflînd greoi, îngăimînd frază după frază, din care am înţeles că în timpul nopţii în sat mai poposise încă o unitate blindată hitleristă.

N-a scăpat însă Manole. Încremenise lungit lîngă mitralieră. Ţeava puştii era fierbinte. Pierise cel mai bun trăgător al companiei noastre, sporindu-ne ura...

Am luat locul lui, la mitralieră. Totul s-a petrecut apoi ca într-un vis. Ştiu că am tras mult, că tancurile s-au oprit în dreptul podului, neîndrăznind să-l treacă. Reglată de Manole, aveam ciudatul sentiment că tot el trage, că degetele şi ochii lui urmăresc viermii gri-verzui care mişunau, pîngărind peisajul romînesc. Manole îi strivea în continuare, în timp ce mie, cu mare şi gravă limpezime, îmi bubuiau în memorie cuvintele de foc:

«Vedea-vei ce multă ni-e ura
În ziua din urmă a ta!»

Totul s-a topit într-un trosnet şi bubuit de sfîrşit de lume sau, mai bine zis, de început de viaţă. Sosise batalionul nostru de vînători...

*

După o săptămînă am bătut la poartă la casa nanei Floarea. Ne-a deschis un bărbat uscăţiv, c-un bandaj aplicat pe ochiul drept. Tatăl lui Trăienel. Copilul nu era acasă. Păzea vacile pe cîmp:

— V-aţi găsit vitele?

— S-au întors singure acasă.

Apoi ne-a relatat scurta lui odisee...

— Trăienel mereu pomenea de dumneavoastră. Şi de domnu' sergent Manole... Unde e dînsul?

— I-am adus o amintire. O carte. Sînt poezii într-însa. Să nu-i spuneţi că Manole... Spuneţi-i c-aţi vorbit cu el şi că nu l-a mai aşteptat, n-avea timp. Să ştie că prietenul lui trăieşte, da, trăieşte! Aşa să ştie copilul. Acesta e adevărul adevărat. Trăieşte...

Apoi am plecat mai departe, să pedepsim cotropitorul.

VISELE NOASTRE SE ÎMPLINESC

5 ÎNTREBĂRI – 5 RĂSPUNSURI

FULEA ADELA
clasa a VII-a B Sibiu

KISS KAROL
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani Petroşeni

WEBER ADRIANA
clasa a VII-a B, Şcoala de 8 ani nr. 17 Sibiu

ICHIM ŞTEFAN
clasa a IV-a, Şcoala medie nr. 6 Brăila

DUMITRU NICULINA
clasa a VII-a, Şcoala de 8 ani Şanţu-Floreşti, comuna Gruiu, raionul Răcari, regiunea Bucureşti

1 Ce vrei să devii ?

Medic

Miner

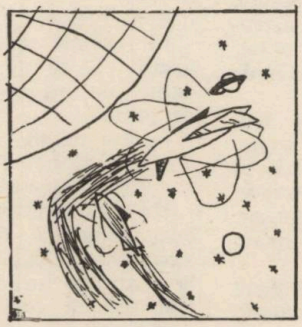

Cosmonaut

Constructor

Combinatul de celuloză şi hîrtie din oraşul nostru

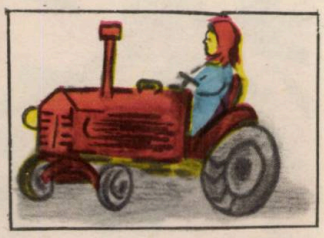

Mecanic-agricol

2 Care îţi este cel mai drag loc din patria noastră ?

Munţii Făgăraş

Marea cetate a oţelului de la Hunedoara

Şantierele de construcţie din oraşul nostru

Fabrica de lîngă satul meu

3 **Care dintre activităţile detaşamentului tău ţi-au plăcut mai mult?**

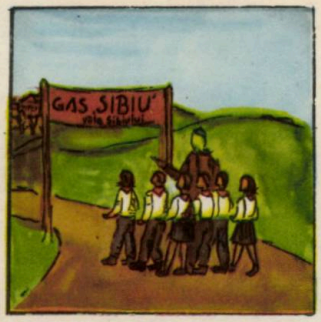

Drumeţiile

4 **Sportul preferat?**

Baschetul

5 **Unde ţi-ai petrecut vacanţa de vară în acest an?**

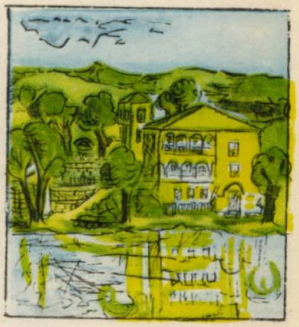

La băi

Îngrijirea grădinii din curtea şcolii

Schiul

Acasă. Voiam să citesc toate cărţile de la bibliotecă

O vizită la G.A.C.

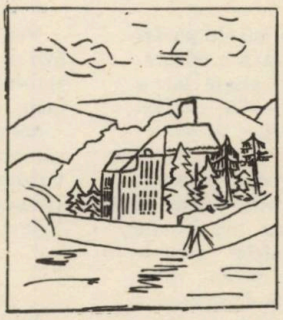

Alpinismul

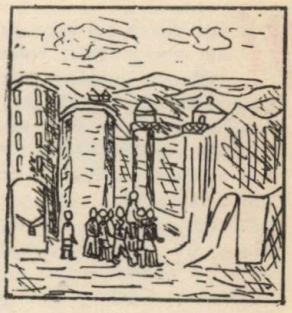

În câteva excursii

Piesa de teatru în care am jucat rolul de pescar

Gimnastică, pentru că vreau să fac muşchi

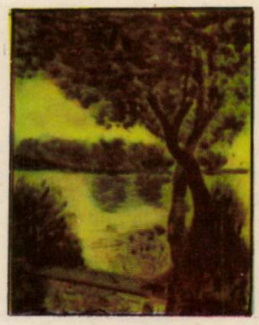

Prin luncile Dunării

Acţiunile în aer liber, pe lotul şcolar

Întrecerile la fugă

În tabăra de pionieri de la Snagov unde am şi pescuit

Prin orașul păsărilor Crevedia

Mulți dintre cei care au vizitat fermele cu mii de păsări ale gospodăriilor colective nu pot să nu facă o comparație cu numărul mic de găini sau rațe aflate într-o gospodărie țărănească. Dar și numărul de cîte 15 000—20 000 de găini din ferme pare mic comparat cu armatele de păsări crescute în combinatele avicole.

Un mare combinat avicol se află la Crevedia, în apropierea Capitalei. Aici s-a construit un adevărat orășel al păsărilor, format din numeroase blocuri cu mai multe etaje. Ca niște flori apar la ferestrele etajelor crestele roșii ale zecilor de mii de locatare-pasări, de diferite vîrste și rase, care privesc prin geamuri mirate parcă de înălțimea la care au fost urcate. «Apartamentele» pe care le au la dispoziție sînt hale mari, de cîte 1 000 m p fiecare.

LA ETAJUL 4

Să ne urcăm la etajul 4 al unuia dintre blocurile pentru găinile ouătoare. Aici, tinere îmbrăcate în halate albe îngrijesc fiecare cîte 5 000 de păsări. Găinile primesc hrana adusă cu liftul, înapoind în schimb mii de ouă zilnic. Ilinca Udrea — una dintre îngrijitoare —, datorită dragostei și priceperii cu care muncește, a obținut anul trecut de la păsările sale 1 238 520 de ouă. Chiar și iarna, cînd termometrul arată afară minus 20 sau 30 de grade, în hală, fiindcă stau la căldură și au lumină mereu, păsările produc tot atît de multe ouă ca și în timpul verii. Aici munca îngrijitoarelor este cu totul alta decît la fermele de păsări obișnuite. Este destul ca îngrijitoarea să apese pe un buton și se pun în mișcare sute de metri de transportoare, care duc singure hrana sau apa spre jgheaburile și adăpătoarele păsărilor. Sub tavanul fiecărei hale sînt agățate tăvi cu pietriș, care nu sînt altceva decît «scăldătoarele» păsărilor.

Poate că unii se vor întreba: cum se asigură curățenia într-o hală cu mii de păsări? Această problemă a fost rezolvată ingenios prin introducerea unui așternut permanent, format din coji de floarea-soarelui — deșeuri ale fabricilor de ulei. Numai prin simpla afînare a acestui așternut — treabă pe care de altfel o fac și păsările — se menține curățenia. Și deoarece «locatarele» de aici au în permanență nevoie de aer proaspăt, curat, atmosfera din hale se schimbă complet de 4 ori pe oră.

UMBRELELE «MAMĂ»

Și puii, cei mai mici «locatari» ai orășelului păsărilor, au «apartamentele» lor, hale la fel de mari ca acelea ale găinilor ouătoare.

Deosebirea este că în aceste mari încăperi se află un fel de umbrele, numite eleveuze, încălzite cu ajutorul energiei electrice. Sub aceste umbrele calde, puii se strîng cu plăcere, ca sub aripile unei cloști. Hrăniți cu furaje combinate, bogate în vitamine și substanțe nutritive, puii cresc atît de repede în greutate, sub aceste eleveuze, încît la vîrsta de 60—70 de zile ei sînt deja buni de frigare. Cu numai 3,5 kg de furaje combinate se obține 1 kg de carne de pui, fragedă și gustoasă.

Numărul puilor crescuți în orășelul păsărilor din Crevedia se ridică la un milion pe an.

În cadrul combinatului, la parterul unui bloc există o stațiune de incubație, cu 2 incubatoare electrice, avînd o capacitate de 1 500 000 de pui pe an. Din aceștia, 500 000 de pui sînt dați pentru înmulțire în gospodăriile colective din apropierea Bucureștiului.

Ing. zootehnist C. BORDEIANU

COLEGIUL DE REDACȚIE:
DEMOSTENE BOTEZ, GH. BAZAVAN, MARCELA CORDESCU, PETRE DRĂGOESCU, GICA IUTEȘ, LABUTIN LAURA, ELENA MĂINESCU, OLTEANU LUCIA (redactor-șef), IANCU SĂCEANU, SÎRBU ALEXANDRINA (redactor-șef adjunct)

PREMIANȚII CONCURSULUI

„Așa e țara mea"

Numeroase păpuși în costume naționale, cartiere de blocuri noi, școli noi, case din diferite regiuni ale țării, uzine, sonde, tractoare și ambarcații diferite, toate la dimensiuni liliputane, alături de desene, picturi în ulei, lucrări în traforaj, sute de fotografii, jurnale de excursii, poezii și compuneri s-au adunat din toate regiunile țării în redacția noastră. Și toate vorbesc în graiul lor despre bogăția, frumusețea, prezentul luminos al patriei noastre socialiste.

S-au primit sute de lucrări, dragi prieteni. Ne-am bucurat pentru fiecare în parte și mulțumim tuturor celor care au participat la concursul «Așa e țara mea!» Acum, fără îndoială, așteptați nerăbdători rezultatul. Numărul premiilor acordate este sporit față de cel anunțat la deschiderea concursului, deoarece am primit multe lucrări bune. S-au acordat trei premii I, patru premii II, nouă premii III, 65 de mențiuni.

Recompensele binemeritate de premianți au fost: aparate de radio, biciclete, aparate de fotografiat, ceasuri de mînă, picupuri cu discuri, aparate de proiecție și diafilme, materiale și echipament sportiv, nenumărate stilouri, șahuri, cărți și jocuri. A fost apreciată și munca acelor copii care n-au reușit să ia premiu, dar ale căror lucrări meritau atenție. Ei vor primi gratuit abonamente pe trei luni la revista noastră.

Îi felicităm din inimă pe cîștigători!

PREMIUL I:

Colectiv: Școala de 8 ani nr. 1 Bistrița, regiunea Cluj; Casa pionierilor Tg.-Mureș
Individual: Bărăgeanu Gheorghe, Casa pionierilor Botoșani.

PREMIUL II:

Săveanu Sanda, Școala «Garabet Ibrăileanu» — Iași; Uricaru Doina, Școala medie nr. 32 București; Aldea Sturza, Școala de 8 ani nr. 4 București; Ungureanu Mihai, Școala de 8 ani nr. 24 București.

PREMIUL III:

Colectiv: Casa pionierilor Oradea; Casa pionierilor Bacău; Casa pionierilor Ploiești; Casa pionierilor Constanța.
Individual: Chiroșcă Alexandru, Casa de copii școlari nr. 2 București; Buru Gheorghe, comuna Bascovele, regiunea Argeș; Ghineț Laurențiu, Casa pionierilor Botoșani; Costăchescu Daniel, Școala de 8 ani nr. 2 Brăila; Mititelu Gheorghe, Casa pionierilor Constanța.

MENȚIUNI:

Colectiv: Casa pionierilor Galați; Casa pionierilor Onești; Casa pionierilor Turda; Casa pionierilor Fălticeni.
Individual: Ponea Lucica, Reșița; Roban Sanda, București; Pop Maria, Bistrița; Popa Mircea, București; Popa Sorin, Reșița; Tofan Enric, Oradea; Pop Maria, Reșița; Colfescu Sînziana, București; Bică Anca, Timișoara; Maltonec Anton, Petroșeni; Melinte L., Oradea; Katroază Ioan, Lupeni; Minciu O., Casa pionierilor Timișoara; Monga Dorin, Alba Iulia; Iorgu Angela, Tg.-Jiu; Ghinescu Elena, Ploiești; Bejenaru Costel, Tulcea; Ionescu Maria, Galați; Moise Georgica, satul Pădureni, comuna Jariștea; Olteanu C. Emilia, comuna Vulcana Pandele; Vintilă Florin, Mărășești; Iuga Mariana, Arad; Andronic Maria, Cluj; Căjvăneanu Radu, comuna Costîna, regiunea Suceava; Moise C. Ana, satul Pădureni, comuna Jariștea; Stăniș Felicia, comuna Petriș, regiunea Banat; Popescu Cristian, Onești; Ungureanu Gabriela, comuna Matița; Mascusinschi Cezara, Iași; Voiculescu Paul, Tr.-Măgurele; Nica Traian, Buftea; Bică Smaranda, Timișoara; Cojocaru Nicolae, Casa pionierilor Suceava; Stanciu Delia, Gura Ocniței; Ghineț Iosif, Casa pionierilor Botoșani; Icșa Valeriu, Școala medie nr. 2 Timișoara; Călin Ana Maria, Casa pionierilor Constanța; Weissman Mariana, București; Anghel Carmen, Casa pionierilor Constanța; Tudor Mioara, Mediaș; Anastasiu Ștefan, Sibiu; Dumitrescu Maria, comuna Mehedința; Encuț Ion, Iași; Hobolca Anton, Timișoara; Chiricuță Rodica, Casa pionierilor Galați; Apahidianu Rodica, București; Terteleac Nicolae, București; Mureșan Valentin, Turda; Ionescu Florin, Casa pionierilor Iași; Moroșanu Gheorghe, comuna Dumbrava Roșie; Odoroabă Gabriela, Giurgiu; Popa Virginia, București; Petre Ion, București; Bubanovici Luiza, Piatra Neamț; Ștefănescu Dumitru, comuna Filipeștii de Tîrg; Paraschivu Margareta, București; Oprea Rodica, București; Bărbulescu Margareta, București; Ogarcă Eugenia, Craiova; Ghinescu Maria, Ploiești; Coroianu Gheorghe, comuna Tiocu de Sus, regiunea Cluj.

41.014
Lei 2,50

AM O ȚARĂ CA O FLOARE

Zi de August

Zi de August, zi frumoasă
Printre toate mai aleasă,
Tu eşti floarea florilor,
Începutul zorilor!
Soare nou ai răsărit —
Țara ni-o-ai dezrobit
Şi-ai adus-o -nspre lumină
De ni-i astăzi o grădină
Însorită, înflorată, .
Cum n-a fost ea niciodată.

Zi de August luminoasa,
Printre zile mai aleasă,
Te cinstim cu mare drag
Ca pe-al libertății steag,
Te cinstim cu voie bună
Ca pe-a zilelor cunună!

Auzit de la BOȚ GAVRIL
din Văleni, raionul Lăpuş,
regiunea Maramureş,
de CHIRA VERU

Mîndră şi bogată țară

Frunzuliță trei smicele,
Mîndru-i plaiul țării mele
Ca şi cerul plin de stele!
Frunzuliță foi de laur,
Munții noştri poartă aur
Şi oamenii mîini de faur!
Frunză verde bob secară,
Mîndră şi bogată țară,
Republica populară.

Frunzuliță trei alune,
Du-te dorule şi spune
Că ni-i țara-ntre notare
Grădină înfloritoare
Şi sînt oamenii voioşi
Ca şi anii luminoşi,
Frunzuliță foi de fag,
Du-te dorule cu drag
Şi vesteşte peste zare
Că ni-i munca sărbătoare,
Iară rodul ni-i cu spor
Şi-i al nostru,-al tuturor!

Auzit în comuna Leordeni,
regiunea Argeş,
de G. BREAZU

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Soare-mi e partidul meu

Firicel de păpădie,
De cînd te ştiu, ciocîrlie,
Îți îndrepți mereu spre soare
Zborurile cîntătoare
Şi numai de dragul lui
Îi dai drumul trilului...
Ciocîrlie cîntătoare,
Am şi eu acum un soare:
Soare mi-e partidul meu,
Care m-a scăpat de greu
Şi mereu am să-l tot cînt
Cît oi fi viu pe pămînt.

Culeș de prof. VICTOR RUSU
din comuna Izvorul Bîrzii,
raionul Tr.-Severin,
regiunea Oltenia

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

6034

Patria

Republică, tu mamă
a mii şi mii de fii!
Eu îţi aduc salutul
cravatei purpurii.

O mladă în pădure
sînt astăzi: un şcolar;
dar cînd voi creşte mare
şi eu voi fi stejar!

Şi rîurile tale,
şi munţii cu zăpezi,
oştirile de sonde,
şi sate, şi livezi,

hidrocentrale-nalte,
oraşele crescînd
sînt toate pentru mine,
al meu e-acest pămînt!

Şi' pentru el îndemnul
fierbinte ţi-l ascult:
să-nvăţ, să-nvăţ cu rîvnă,
mai mult, mereu mai mult!

VERONICA PORUMBACU

Partidului

Eu simt pe umăr mîna-ţi părintească
abecedarul meu cînd îl deschid
şi simt puterea ta muncitorească
în tot ce-mi dăruieşti, iubit partid.

Văd zilnic cîte-o schelă înălţată
şi, proaspăt, roşu, rîde noul zid,
şi-acelaşi cînt e-n roşia cravată
aici, pe pieptul meu, iubit partid.

Tu-mi dăruieşti în cîntec şi în carte
incandescenţa fierului fluid
şi drumul mi-l deschizi spre zări, departe,
tu, singurul meu drum, iubit partid.

Tu vrei ca mîndri anii mei să crească
şi visele nicicînd să nu-mi închid,
şi simt pe umăr mîna-ţi părintească,
şi-alături mi-eşti mereu, iubit partid.

MIHU DRAGOMIR

Toamnă lungă

Ce mîndreţe,
ce mîndreţe!
Peste parcuri, peste vii,
peste codri şi fineţe,
din penéle brumării
face Toamna potriveli
cu trei feluri
de cerneluri,
care stinse, care vii.

Hai tu ploaie să le speli
şi tu creangă să le scuturi,
că s-aude-n calendar
trapul cruntului Ghenar,
cu armata lui de fluturi.

Şi mi-e jale,
şi mi-e jale,
c-o să-ngroape-n albe ţoale
aurul Măriei-Sale!

Soare, sări cu suliţele
şi-mpînzeşte uliţele,
dă zapise şi ucazuri
să se-ascută stufu-n iazuri
şi să-şi toarne lungi armuri
fagii roşii din păduri.

Şi mai vezi, pe fund de cufăr,
cîte flori găseşti, de nufăr,
rătăcite de cu vară.
Iar salcîmii din vecini,
de pe deal şi de pe vale,
să sloboadă — ştiu ei cum —
trei ocale
de parfum
din trei vedre de ciorchini
înfloriţi a doua oară.

Că prea-i dulce şi blajină
şi prea-i plină,
Toamna asta, de lumină!

AURORA CONŢESCU

Profesoarei

Îţi mulţumim de grijă, de migală,
De zîmbetu-ţi din ochii mari şi buni,
Ca zborul mătăsoşilor lăstuni
Ce se-arcuiesc, în soare, peste şcoală.

Îţi mulţumim că anii vieţii tale
Îi cheltui şi îi dărui să ne creşti,
Ne-aprinzi în piept avînturi vultureşti
Şi-atîtea frumuseţi ne scoţi în cale!

Prin glasul tău trec fluviile domoale,
Oraşe, porturi, în lumini — privind,
Sau tigri galbeni sar şi se desprind
Din junglele pădurii tropicale.

Prin reci şi pure geografii stelare
Ne urci pe mări spirale-n galaxii
Sau prinzi, în batiscafuri argintii,
Erupţiile vulcanilor, în mare.

În cîntecul înaltelor furnale
Ne desenezi al ţării nou contur,
Cu lanuri propulsate în azur,
Cu blocuri pe imense magistrale.

Cum urcă sevele în arbori, neobosite,
Din truda ta noi creştem ca un pom
Şi învăţăm mîndria de-a fi om
Şi cetăţeni ai patriei iubite!

PETRE LUSCALOV

CRAVATA ROŞIE
REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

GÎNDURI LA ÎNCEPUT DE AN ŞCOLAR

Bun sosit urează noului an şcolar 1964—1965 milioane de elevi. Copiii patriei noastre întîmpină acest an cu braţele pline de flori, ca pe un oaspete drag, căci el înscrie în cartea de aur a istoriei învăţămîntului din Romînia primele file ale unei realizări deosebite: generalizarea învăţămîntului de 8 ani. Aceasta înseamnă că de acum înainte toţi copiii de vîrstă şcolară de pe întreg cuprinsul patriei noastre vor învăţa cel puţin 8 clase. Ca să înţelegeţi mai bine importanţa şi frumuseţea acestei măsuri luate de partidul şi guvernul nostru, gîndiţi-vă la soarta majorităţii copiilor de altădată din ţara noastră. Milioane de copii de muncitori şi ţărani nu puteau să înveţe nici măcar o clasă, rămînînd analfabeţi. Cărţile erau scumpe, taxele şcolare mari, şcoli puţine... În anul 1934, un abecedar costa 30 de lei, iar cărţile unui elev din clasa a II-a 200 de lei. De unde să fi luat aceşti bani muncitorii sau ţăranii care abia puteau să-şi agonisească pîinea de la o zi la alta? Se socoteau fericiţi cei care terminau patru clase şi mai fericiţi puţinii care izbuteau să urmeze cursurile gimnaziilor (cum ar fi azi cursurile claselor V—VIII). De altfel, clasele stăpînitoare, burghezia şi moşierimea, nu aveau nici un interes ca muncitorii şi ţăranii să ştie carte. Iată ce propunea în scris în anul 1907 un senator liberal: «...Suprimarea cu desăvîrşire a învăţămîntului primar sătesc... Pentru ce statul să mai cheltuiască 7 milioane cu învăţămîntul rural? Are să facă din ţărani filozofi, oameni de ştiinţă, oameni politici, diplomaţi?».

Numai Partidul Muncitoresc Romîn şi guvernul statului nostru au creat o bază reală, concretă, pentru înflorirea deplină a învăţămîntului, deschizînd larg tuturor copiilor uşile şcolilor, de la cele elementare pînă la cele mai înalte. Fiecare copil poate să-şi împlinească azi cele mai frumoase visuri, putînd prin învăţătură să-şi însuşească orice profesie.

Care dintre voi, dragi copii, nu ştie că azi s-au construit mii de şcoli, săli de clasă şi laboratoare. Lecţiile vă sînt predate de profesori cu o înaltă pregătire. În prima zi de şcoală manualele gratuite aşteaptă ca nişte daruri de preţ pe băncile tuturor elevilor din clasele I—VIII.

Pentru voi s-au deschis sălile a zeci de case ale pionierilor, unde vă petreceţi multe ore plăcute şi folositoare. Pentru odihnă şi distracţii aveţi la dispoziţie stadioane şi cluburi sportive, biblioteci, teatre, cinematografe. Vacanţele vi le petreceţi în tabere, la munte sau la mare, în excursii şi drumeţii.

Datoria voastră, dragi copii, este să învăţaţi cît mai bine, să fiţi harnici şi cuminţi. Patria nouă, socialistă, are nevoie de muncitori, tehnicieni şi intelectuali cu o pregătire la nivelul ştiinţei şi tehnicii mondiale.

Voi veţi fi schimbul de mîine al părinţilor şi fraţilor voştri, veţi lucra în combinate moderne, la mari maşini automatizate, deci trebuie să vă pregătiţi temeinic.

Succes, dragi copii, în noul an şcolar! Vrem să auzim numai lucruri frumoase despre voi.

Şcoala nouă, şcoala celui de-al 20-lea an de la eliberarea patriei de sub jugul fascist, şcoala luminii, deschisă tuturor, vă aşteaptă.

Cică de mult, tare de mult, pe mănoasele plaiuri dintre munții Gurghiului și Călimanului păstoreau un baci și doi feciori gemeni ai săi. Cît era ziua de lungă, flăcăii își mînau fiecare turmele prin poienile înflorite, unde era iarba mai grasă. Seara se adunau în jurul focului și porneau a doini din cavale atît de frumos și cu atîta voioșie, încît codrii începeau să freamăte pînă în depărtări și inimile celor ce auzeau să tresalte, cuprinse de o mare bucurie de viață.

Dar o vrăjitoare care le pizmuia liniștea și buna înțelegere prefăcu pe cei doi flăcăi în două izvoare limpezi, iar pe bătrîn într-un munte gîrbov, osîndit să privească de-a pururi cum feciorii lui dragi își tot mînă la vale turmele de mioare transformate în valuri.

Oamenii au numit cele două izvoare, care mai apoi au crescut și s-au făcut rîuri, după numele celor doi flăcăi, Olt și Mureș, iar muntelui i-au zis, ca și tatălui lor, Hășmașul, la care au adăugat precizarea Mare, adică bătrînul.

Legenda aceasta am auzit-o de mult, pe cînd eram copil și bunicul — muncitor al pădurilor în munții dintre Olt și Jiu — mă purta cu el pe loturile de tăiere, unde robea din zori pînă în seară. Și tot în acea vreme, într-o noapte în care ne adunasem lîngă foc, am auzit din gura unui bătrîn tăietor de păduri de prin părțile Mureșului stihuri dintr-o baladă care mi-a rămas întipărită în minte pînă în ziua de azi:

«Pădure, dragă pădure
Spune tu la-ntreaga lume
C-am trăit o viață-n tine
Numa-n jale și suspine.

Poate n-aș fi vorbit de aceste vechi amintiri dacă pașii nu m-ar fi purtat de curînd de-a lungul Mureșului și dacă într-o seară, în munții Gurghiului, n-aș fi auzit, tot de la un muncitor forestier, aceeași baladă, însă cu adăugiri noi, izvorîte din bucuria de a trăi viața liberă și fericită a zilelor noastre.

«Prins-au văile să cînte,
Oamenii să se avînte
Și de Partid îndrumați,
Foști flămînzi și dezbrăcați
Plaiurile-au dezrobit
Vieții drum nou i-au croit.

Eram vreo douăzeci de oameni strînși într-una din sălile mari ale cabanelor muncitorești de la locul de încărcare a buștenilor din Lunca Bradului și toți ascultam vrăjiți versurile pe care tovarășul nostru le spunea cu însuflețire, cîntîndu-le puțin. Peste noi, un bec puternic își revărsa lumina veselă, iar de pe o măsuță, așezată lîngă bibliotecă, un aparat de radio acompania pe stihuitor. Și nu știu, lumina sau versurile, ori poate faptul că aici, în adînc de codru, într-o cabană frumoasă, întîlneam cele mai grăitoare dovezi ale vieții civilizate — biblioteca și radioul — mi-au readus în minte noaptea aceea din copilărie în care ascultasem prima parte a baladei, chircit alături de alții lîngă un foc de vreascuri, pe locul unde urma să și dormim înveliți în saricile noastre mițoase.

*

Mureșul, care e mai bătrîn decît noi, ar avea multe de povestit dacă ar putea. El a văzut înflorind cetatea dacică Singidava, ale cărei ruini se mai văd și azi lîngă Deva; în apa lui s-au scăldat cohortele romane, care i-au construit pe maluri fortificațiile de la Tharmis-Apullum (Alba Iulia) și de la Cristești pe care apoi istoria le-a surpat pentru a ridica în locul lor castelele feudalilor. El a văzut cum au pierit și acelea spulberate în ruini ca aceea de la Șoimuș de lîngă Radna, ori altele de pe înălțimile ce-i veghează malurile.

Dacă ar putea, Mureșul ar avea multe de povestit din trecut. El a fost martor la vremea cînd puii vrăjitoarei din legendă, grofi ca Rakotzi, Banfy și Urmanzy sau alții ca Boteanu și Melic, care nu erau grofi, dar erau așijderea lor, stăpîneau pămînturi întinse și păduri nepătrunse și aveau drept de viață și de moarte asupra supușilor iobagi. Dar tot el a văzut și cetele răsculaților lui Horia, Cloșca și Crișan arzînd castelele asupritorilor. Pe malurile lui, în anii marilor greve muncitorești din 1929—1933, au răsunat glasurile muncitorilor de la societățile forestiere, care se alăturau la lupta ceferiștilor și petroliștilor,

Valea Mureșului

de NICOLAIE RAȘINARI

Ilustrație: MIHAIL GYORGY

cerînd patronilor salarii omenești și condiții mai bune de muncă.

Dacă ar putea, Mureșul ar vorbi despre eroismul fără seamăn săvîrșit de ostașii romîni în luptele desfășurate la Iernut, Oarba de Mureș, Păuliș și Ghioroc împotriva armatelor hitleriste. Și tot undele Mureșului au oglindit la Arad fețele muncitorilor din formațiunile patriotice de luptă, care au apărat cu strășnicie gara și orașul.

*

M-am întrebat cîndva de ce face Mureșul atîta meandre, de ce trece spre miazănoapte, apoi cotește spre miazăzi, iar de la Deva o ia agale spre apus. Cărțile de geologie și geografie pe care le-am cercetat mi-au răspuns că nehotărîrea acestui rîu, care străbate mai mult de jumătate din lățimea țării, se datorește formei de relief a podișului transilvan și tăriei stîncilor ce i se împotrivesc în cleștele Călimanului și Gurghiului și în poarta prin care răzbește în cîmpia bănățeană.

Născut între munți, dintotdeauna i-au plăcut munții cu pieptul larg, sub sarici de brazi. Fie că e un firav pîrîiaș, fie că începe să se mîndrească cu mustățile afluenților, atîta vreme cît se află în preajma munților, sau printre ei, saltă vesel din piatră în piatră. Întîlnește în drum localitatea Izvoru-Mureșului, unde se află tabăra de odihnă a studenților din Cluj și Tîrgu-Mureș. Îl înveselește în drum clocotul din noua și moderna Fabrică de lapte praf de la Remetea și ecoul mașinilor noii filaturi de la Gheorghieni. La marginea Gălăuțașului, Mureșul rămîne uimit de noutatea peisajului care îl întîmpină și își domolește undele ca să poată vedea totul. În urmă cu cîțiva ani, aici era doar un sat pricăjit, cu o mică fabricuță de cherestea, iar acum se înalță o adevărată cetate, la intrarea căreia, cu litere mari, scrie: «Complexul de industrializare a lemnului — Gălăuțaș».

«Asta ce-o vrea să însemne?» — se întreabă Mureșul. Și, mînat de o curiozitate căreia nu-i poate rezista, se apropie. Pentru a se lămuri pe deplin, ocolește pe trei părți complexul, admirîndu-i halele mari și luminoase, macaralele moderne care descarcă buștenii din vagoane, ferăstraiele mecanice care îi taie. Apoi undele lui oglindesc noile blocuri munci-

(Continuare în pag. 18)

de AL. OVIDIU ZOTTA

Amurg. O jumătate de ceas înaintea mesei de seară. Undeva, într-un ungher, Popic cel bondoc şi neastîmpărat a descoperit cîteva stinghii înalte de aproape doi metri. A vorbit ceva cu tovarăşul administrator şi acum străbate preocupat curtea, ducîndu-le în cumpănă pe umăr. La poartă, răsturnat în şezlong, pionierul de serviciu, Vicu Dima, face plajă. S-a uns cu alifie pe obraji şi, cu ochii închişi, îşi roteşte faţa după soare, căutînd să nu scape nici o ultravioletă.

— Măi, floarea-soarelui, rîse binevoitor Popic, bagă de seamă să nu-ţi scrîntească gîtul!

— Nu-i treaba ta! replică autoritar Vicu, fără a deschide ochii. Te poftesc să te duci la program.

— Asta şi fac, răspunse fără supărare Popic. Uite ce te rog: dacă-l vezi pe Cornel, spune-i să caute un ciocan, nişte cuie şi să vină în poieniţă.

— Pentru astea? arătă Vicu spre scînduri.

— Da. În cinci minute fac nişte picioroange după ultimul cuvînt al tehnicii!

«Iar are idei! gîndi Vicu, în timp ce Popic se depărta cu preţioasa-i comoară. Unde mai pui că diseară iar o să-l laude copiii că are iniţiativă, că aşa şi pe dincolo... Mare lucru — nişte picioroange!».

Înciudat, scoase batista şi-şi şterse faţa de alifie. Pînă acum nu reuşise să se remarce în nici un fel. «Ah, de-aş avea talent la ceva, o înclinaţie deosebită!» — se frămînta Vicu.

Popic era întotdeauna plin de idei, Valentin Stoica avea cel mai bun album filatelic, Nina Stroe cînta frumos, Mircea Banu era înzestrat cu nişte picioare lungi şi zdravene care-l duceau ca vîntul pe extremă, lăsîndu-i în urmă pe toţi stoperii, Tomiţă Ispas îţi făcea la minut caricatura. Numai el, Vicu, nu avea cu ce să-şi uimească colegii.

«La urma urmei, nu-i obligatoriu să fii talentat; principalul e să ai un caracter dintr-o bucată» — îşi spunea el.

Fluierînd ceva vesel, Cornel Stanciu ieşi din bucătărie. Se oferise voluntar să ajute la pregătirea cinei, şi urmele de zahăr pudră şi de nuci pisate care-i stăruiau împrejurul gurii dovedeau că dăduse un sprijin calificat.

— Cum merge serviciul? îl chestionă el vesel pe Vicu, dar Vicu, găsind că i se adresase pe un ton batjocoritor, se supără, se stăpîni însă şi nu-l repezi. Îşi aminti de rugămintea lui Popic. O clipă stătu în cumpănă. Adică de ce Popic îl chemase numai pe Cornel să umble pe picioroange, iar pe el, pe Vicu, nu? Firește, el ar fi refuzat, fiind de serviciu, dar măcar să fi fost invitat! Totuşi îi spuse:

— Dragă Cornele, vezi că te aşteaptă Popic, în poieniţă. Zicea să te duci cu un ciocan şi nişte cuie. Vrea să facă nişte picioroange.

— Asta zic şi eu că-i o idee! Alerg! strigă Cornel şi se făcu nevăzut.

Vicu băgase de seamă că de două nopţi Cornel dispărea din dormitor după ora stingerii. «Cu siguranţă că are un secret... gîndi Vicu, nu fără invidie. Ar fi deajuns să-i spun că ştiu şi ar face ce i-aş spune. Dar un om dintr-o bucată, un adevărat caracter nu foloseşte asemenea mijloace. N-o să-i cer nimic» — hotărî Vicu. «O să-i spun că ştiu tot şi n-o să-i cer nimic». Se simţea puternic, generos şi parcă mai înalt ca de obicei.

Hei, puştiule! strigă el, nici prea îngăduitor, dar nici prea sever, ci întocmai cum se cade să strige un pionier de serviciu. Încetează cu alergatul!

Puştiul nu era altul decît Vintilă Duma, un băiat de opt ani, care făcuse o amigdalită uşoară şi domicilia de două zile la infirmerie. Deşi îi trecuse cu totul — fusese mai degrabă o sperietură —, Vintilă, pentru orice eventualitate, încă nu intrase în program, dar avea voie să iasă în curte. Acum fugea după un fluture, şi Vicu găsi că pentru un convalescent se recomandă plimbări lente, nicidecum partide de vînătoare, fie ele şi de insecte.

— Poftim încoace. Eşti cam transpirat. Dă pulsul. Deschide gura. Mai tare. Fă «aaa!» Bine. Poftește şi stai cuminte la soare, pe banca aceea.

— Cornel unde e?

— În poieniţă, dar acolo e răcoare, să nu te duci.

— Am treabă cu el, zise pe nas Vintilă.

— Vă-ntîlniţi la masă. Acum fă ce îţi spun eu. Scurt.

După vreo douăzeci de minute, din poieniţă îşi făcură apariţia cîţiva uriaşi ciudaţi — Cornel, Popic, Mircea Banu şi Tomiţă Ispas. Umblau pe picioroange şi vorbeau cu voci de bas. Toată tabăra îi înconjură, gălăgioasă. Profesorul de educaţie fizică căută cronometrul şi le propuse uriaşilor o alergare de cincizeci de metri. Pînă la jumătatea traseului totul a mers bine, dar apoi cursa a continuat mai mult tîrîş. Transpirat de efort şi mai cu seamă de rîs, Cornel îl pofti pe Vicu să facă şi el o încercare.

— Ţi-aş fi cerut de la început, spuse cu înţeles Vicu, dar, continuă el plin de demnitate, nu-mi pot părăsi postul.

— Asta cam aşa e, conveni Cornel. Mîine sînt eu de serviciu, poţi să te joci toată ziua cu ele.

— Am să te ajut să te scoli la timp, îi propuse Vicu.

— Nu-i nevoie, dorm uşor.

— Da, dar cînd eşti peste măsură de obosit, înţelegi, e mai complicat. Eu ştiu totul, dar să n-ai nici o grijă.

— Mulţumesc, spuse Cornel, surprins de atîtea insistenţe, dar nepricepînd ce anume ştia Vicu.

Ca de obicei, masa de seară a fost veselă. Sufrageria se găsea în cea mai spaţioasă încăpere a vilei. Pereţii, în calciovechio, erau împodobiţi cu trofee de vînătoare, iar

tavanul, lucrat cu meşteşug din lungi paralelipipede din lemn de nuc, avea, în cele patru colţuri, cîte un corp de iluminat în formă de lampion chinezesc. Se servi o supă dreasă cu ou şi un gulaş. Acest gulaş trebuie să fi fost o adevărată izbîndă culinară, de vreme ce bucătarul căuta mereu prilejul de a da cîte o raită prin sufragerie. Ştiţi, probabil, că bucătarii obişnuiesc să apară printre oaspeţi mai ales atunci cînd bucatele sînt deosebit de gustoase. Ei bine, aici bucătarul apărea la fiecare masă. Tomiţă Ispas îi făcuse vreo cinci portrete, iar Popic îi promisese solemn că în aeronava pe care o proiecta în vederea unei călătorii Pămînt-Venus se va afla un loc conceput anume pentru tovarăşul bucătar. La urmă sosi prăjitura-tort cu nucă. La un semn discret al lui Cornel, apăru o farfurie pe care, în locul feliei obişnuite, trona un tortuleţ întreg, cu diametrul cît al farfuriei. Nici nu apucă bine să se întrebe Vicu ce-i cu micul tort, că se şi pomeni cu el în faţă. Copiii începură să cînte «mulţi ani trăiască» şi să aplaude. Pe urmă, flori, cărţi, batiste brodate cu monograma lui (ah, fetele...) şi chiar un pisoi de pluş cenuşiu, cu fundă roşie. Abia acum îşi dădu seama că era ziua lui. Împlinise 14 ani.

Seara, în dormitor, după ce luminile fură stinse şi băieţii se porniră pe sforăit, Vicu rămase încă multă vreme cu ochii ţintă în întuneric. Se gîndea la colegii lui care-l sărbătoriseră cu atîta drag. Dacă în locul lui ar fi fost Popic sau Cornel, el ar fi socotit că asta se datora considerării pe care colectivul o avea pentru însuşirile lor deosebite. Dar aşa... uite că tocmai el era sărbătoritul, băiatul fără talente neobişnuite şi cu un caracter, hm, aşa şi aşa, tocmai el fusese obiectul simpatiei generale. Toţi i se părură mai buni, mai prietenoşi şi simţi că ar intra în foc pentru fiecare dintre ei.

Deodată podeaua scîrţîi. Ochii lui Vicu se învăţaseră cu întunericul. «Cornel!» gîndi el. Într-adevăr, Cornel, cu mişcări moi, părăsise aşternutul şi acum deschidea uşa. Cu paşi de pisică, Vicu se repezi la el, şoptindu-i înfrigurat:

— Să nu-ţi fie teamă. Nu te întreb unde te duci şi nici n-am să spun cuiva.

Cornel rîse încet:

— Bine, lasă.

Vicu rămase singur, lîngă uşă, mîhnit. Aşteptase din

partea lui Cornel o destăinuire sau măcar o strîngere de mînă recunoscătoare, bărbătească. Dar Cornel nici ajutorul atît de dezinteresat pe care i-l oferise Vicu nu-l primise. «N-are încredere în mine» — oftă Vicu amărît. O curiozitate nespusă îl covîrşi. Simţea că trebuie să afle cu ce se îndeletnicea Cornel. Cu obrajii fierbinţi, Vicu ieşi în răcoarea nopţii. Sus, acolo unde munţii lăsau un loc circular, cerul era furnicar de stele. Rîul din apropiere, a cărui curgere nici n-o auzeai în timpul zilei, huruia acum ca o cascadă. Vicu îşi ascuţi privirile şi-l zări pe Cornel dispărînd după colţul vilei. Se strecură după el, lipit de perete. Ajuns la extremitatea zidului, privi cu fereală. Ceea ce văzu întrecea orice închipuire. O siluetă subţire şi neverosimil de înaltă se lipise de o fereastră. În puterea nopţii, Cornel umbla pe picioroange! Fereastra era întredeschisă. Vicu îl auzi vorbind în şoaptă. Tremurînd de nerăbdare, uită orice ruşine şi se dădu mai aproape, trăgînd cu urechea.

Cornel vorbea cu o voce joasă, dar clară:

— ...şi atunci, Robinson se gîndi să şi-l facă prieten pe Vineri. Ţi-am spus cine-i Vineri: un negru. Robinson i-a arătat întîi uneltele — ăsta-i lucrul cel mai principal. Pe urmă, i-a explicat la ce serveşte fiecare lucru din casă, i-a arătat grădina unde avea nişte căpşuni pe cinste — uite aşa de mari —, apoi l-a poftit să ia prînzul împreună. Bagă tu de seamă că după ani şi ani de cînd era singur Robinson nu uitase cum să se poarte cu un musafir! Dar nu cumva ai adormit?

— Mai spune, că eu nu dorm..., se auzi o voce subţirică.

«Bine, dar ăsta-i Vintilă!» — ţipă cu uimire în sinea lui Vicu. Va să zică, acesta era secretul lui Cornel. Se gîndise că i-o fi urît lui Vintilică la infirmerie şi se ducea să-i spună poveşti! Simţi nevoia să vorbească cu Cornel, să-i spună ceva deosebit — nici el nu ştia ce. Ori poate să-şi ia şi el o pereche de picioroange şi, apropiindu-se ca un cocostîrc de Cornel, să-l întrebe:

— Bine, măi, toate ca toate, dar de unde ai mai scos şi căpşuni pe insula lui Robinson?

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

Prof. M. SÎNTIMBREANU
Ilustrație: EUGEN TARU

Iată-ne din nou împreună. Şi în acest an vom sta, aşadar, de vorbă, lună de lună, fără catalog... Fără tradiționala invitație «stați jos», fără strigarea prezenților sau ascultare. Mai degrabă, cel scos la lecție este profesorul. Puteți vedea ce şi cîte ştie despre propria voastră meserie, meseria de elev. Iată, profesorul a ridicat mîna. Să-l ascultăm, nu-i aşa? Se pare că s-a pregătit vreo 30 de ani pentru aceasta. Poate de aceea se şi bucură că va fi ascultat. Dar cea mai mare bucurie a sa ar fi să ştie că v-a ajutat, că discuțiile acestea au putut să lumineze şi să netezească ici-colo porțiuni din drumul pe care v-ați avîntat şi unde — uneori din prea mult avînt, alteori dimpotrivă — vă mai poticniți. O face şi pentru că vede în voi pe propriii săi locotenenți, în ofensiva neîntreruptă pe care o ducem spre lumină. Or, față de locotenenți nu poți să ai taine. De ce aş ascunde acum, de pildă, că în acest an aş vrea ca direcția principală a atacului nostru să fie pe frontul disciplinei? Parcă succesul s-ar putea obține fără colaborarea voastră? E o bătălie pe care nici un stat-major de pedagogi n-o poate cîştiga din cancelarie. Văd, ca pe un cîmp de luptă în zori, santinelele ocupîndu-şi postul, patrulele angajate în marş în drum spre pozițiile-cheie. Recunosc după cravatele roşii vîrsta combatanților. În fond, ei dau lupta, a lor e izbînda, ei o folosesc în primul rînd. De ce n-ar ține atunci cont de sfaturile unui ostaş mai bătrîn. Aici n-avem secrete militare. Jurnalul de front, hărțile de campanie, instrucțiunile, concluziile etc. vă stau la dispoziție, la vedere, fără cifru. Le şi dezbatem pe toate, public, căci «inamicul» nu e în fața noastră, ci — atît cît e şi atît cît ne încurcă — este în noi, înăuntrul nostru. Acolo se află în poziție de atac lenea, nepăsarea, lipsa de voință, bunul plac sau, cu un singur cuvînt, INDISCIPLINA! Să fie un secret că vrem s-o lichidăm? Nici vorbă. S-ar putea însă ca unii dintre voi să nu fiți pe deplin pătrunşi de faptul că aceasta este propria voastră cauză. Păstrez, de pildă, în hîrtiile mele nişte răspunsuri la întrebarea:

DE CE SĂ FIM DISCIPLINAȚI?

Iată, parte din ele:

— Ca să nu se supere tov. diriginte. *(Ionescu V.)*

— *Nu vreau să se discute despre mine în adunările cu părinții.* (Maria T.)

— Elevii nedisciplinați iau note mai mici. *(Valentin G.)*

— *Vă înşelați, dragii mei. Disciplina nu e o cauză a profesorului şi nici măcar a şcolii, ci a întregii societăți. Este o cerință a tuturor către toți. Nu de dragul dirigintelui, al părinților sau al notelor* trebuie *să respectăm disciplina, ci pentru că acest lucru ți-l cere, să zicem, numai un om, un om oarecare, despre care poți să nu ştii nimic. Să presupunem că acest necunoscut este bolnav şi cheamă medicul. Iar medicul să presupunem că eşti chiar tu. Fără diriginte şi părinți alături. Acum dacă nu vei răspunde prompt, dacă nu vei fi la căpătîiul lui în decurs de cîteva minute (nu după ce mai faci o «tură» cu bicicleta), dacă nu vei fi acolo cu* toate *cunoştințele necesare dobîndite printr-o trudă neprecupețită de ani şi ani, omul va pieri.*

Tu, care eşti acum elev, şi-ți cerem disciplină (cîteodată fără rezultat), tu, fără să-ți dai seama,

Disciplina

pretinzi *disciplină de la milioane de oameni, necunoscuți în imensa lor majoritate. Și e* dreptul *tău. Milioane de oameni concură* disciplinat *ca* tu *să ai cărți și caiete. pîine la timp, tramvai, lumină, medicamente în caz de boală etc. etc. Și ai dreptul absolut, tu, un copil, ca omul care îți prepară un medicament să dea dovadă de acea disciplină care îl împiedică să greșească dozele cu o zecime de gram, iar ție să-ți dea siguranța de a suge ca pe o bomboană ceea ce altminteri ar fi otravă mortală. Ai dreptul absolut să ceri pilotului unui avion precizie în manevrarea aparatului al cărui pasager ai devenit și ca ținînd mîna pe manșă să nu-și închipuie o secundă măcar că are în mîini o... prăștie. Așadar, disciplina e mai presus de interesele unuia sau altuia? Este interesul tuturor.*

— Bine, dar eu nu sînt nici pilot, nici farmacist, ar putea spune careva. Eu sînt elev. Ce catastrofă se produce dacă trag chiulul? Sau nu-mi scriu o temă? Sau dacă...

— Nici una. Somn ușor!

Eu însumi sînt gata să-ți sting lumina și să mă retrag în vîrful picioarelor dacă... Dacă nu mi-ar fi teamă că, obișnuindu-te să dormi cînd trebuie *să fii treaz și să chiulești cînd* trebuie *să fii prezent, nu va izbucni cîndva o catastrofă. Poate se va prăbuși o galerie peste niște oameni pentru că, obișnuindu-te să nu-ți faci temele la matematică, ai devenit un prost calculator al rezistenței materialelor; sau se va scufunda un vapor pentru că, obișnuit să stingi lampa cînd încă mai ai treabă, semnalele de ajutor vor fi acoperite de sforăiturile tale.*

Se spune că școala pregătește pentru viață. De fapt, ea e nedespărțită de viață și în munca ta simplă de școlar, în atitudinile tale școlărești se poate ghici ce vei fi tu mîine. Nu, școala nu e anticamera vieții, ci unul dintre laboratoarele ei, ocupate de copii. Atîta tot.

Nu cunosc — dacă eventual cunoașteți voi vă rog comunicați — un singur caz cînd vreo mare realizare a fost smulsă fără disciplină, *fără ca* întreaga *energie a ființei omenești să nu fi fost încleștată într-o formidabilă trîntă cu acest cuvînt-cheie al tuturor succeselor omenești, cuvîntul* trebuie. *Biruitorii în orice domeniu au ca trăsătură comună nu numai geniul sau talentul, ci și tăria de a subordona totul țelului înalt propus, de a birui greul, ispitele, comoditatea etc. De aceea socotesc capacitatea de a învinge piedicile, de a săvîrși lucruri grele, într-un cuvînt de* a fi disciplinat, *drept a doua specialitate a oricărui om adevărat, a oricărui om de valoare. Nu așteptați anii facultății sau armatei pentru a vă desăvîrși această specialitate. Un atlet nu așteaptă întîi să-și «facă mușchi» și apoi să doboare recorduri.*

— Eu sînt modest. Nu mă gîndesc să fiu nici savant, nici artist, nici nu țintesc cine știe ce performanță, ar putea spune un copil.

— Cu neputință, prietene. Trăim într-o patrie socialistă. Sub ochii tăi și ai generației tale se înfăptuiește visul secular al acestui popor. Aici vrei să-ți răsădești mediocritatea? Greșeală, ți se va răspunde. Frumusețea vieții noastre a fost dobîndită și se explică tocmai prin aceea că fiecare *a dat tot ce a avut mai frumos.*

Da, trebuie să ne deprindem, să ne cerem mult, să ridicăm cît mai sus ștacheta exigenței față de noi înșine, din ce în ce mai sus. De aceea ni se pretinde să fim disciplinați, de aceea această disciplină se cheamă conștientă — liber consimțită —, căci ea izvorăște nemijlocit din cugetul nostru, din înțelegerea vieții din jur și a rostului nostru și se impune conștiinței noastre.

Răsfoiți din nou unele foi ce cuprind răspunsurile unor școlari la întrebarea:

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII DISCIPLINAT?

— În clasă nici să nu sufli, să se audă musca... (Pavel I.)

— Să nu ți se facă observații. (Niculescu Gh.)

— Să asculți de cei mai mari. (Costin C.)

— Să execut tot ce mi se cere. (Mircea J.)

Și dacă nu ți se cere? Și cînd de față sînt numai cei mici? Și în afară de clasă? Gîndiți-vă, nu e prea puțin? Pe noi ne interesează disciplina omului treaz, în mișcare, disciplina omului care și-a însușit obișnuința *îndatoririlor proprii și e* cinstit *față de obligațiile sale și ale colectivului său. Și în acest caz* luptă *prin toate mijloacele pentru atingerea țelului propus, fără să i se dea brînci de la spate.*

Sau: puteți concepe un elev disciplinat, dar care are note slabe și pregătește lecțiile de mîntuială? Disciplina încetează în timpul efectuării temelor și al pregătirii lecțiilor? La masa de lucru, singur cu tine însuți, poți călca disciplina? E oare nevoie ca acest lucru să-l constate neapărat cineva din afară? Răspunsul e limpede. Trebuie să știi să-ți dai socoteală ție însuți.

Sau, un caz de indisciplină mascat. Iată un elev fără rival în clasă. Are note bune, e politicos, nu calcă regulamentul școlii. Și atunci ce i-am putea reproșa? S-ar părea că nimic. Și totuși, alături de el, în bancă, poate să fie foc! Băiatul nu va stinge o scînteie... Colegul lui de bancă e zurbagiu, leneș, impertinent, trage chiulul, este amenințat de repetență! Ei și? Clipește din ochii albaștri, își netezește o cută la cravată și... nu pricepe. Dar ce bine pricepe probleme mult mai grele. (La 11 ani e printre primii 20 de șahiști ai țării!) Iar voi pricepeți, desigur, că aceasta e o mentalitate greșită, egoistă, pricepeți că pentru el disciplina e un fel de pașaport personal. Pricepeți că atitudinea lui e lipsită de simțul răspunderii și al solidarității colective și că, așadar, este în esență aceeași cu a oricărui indisciplinat.

Sau: puteți concepe un elev disciplinat cu «superiorii» și tiranic cu cei mici? Politicos cu cunoscuții și grosolan în afara cercului lor? Îngrijit la școală și dezordonat acasă?

Exclus, firește. De aceea păstrez pentru încheiere un singur răspuns. Unul clar și precis: «A fi disciplinat înseamnă să fii fruntaș, să faci tot ce se cuvine oriunde ai fi, oricînd, cu orice preț».

CARNETUL ROȘU DE UTEMIST

de A. WEISS

Nu știu de ce, în rîndurile de mai jos, n-am putut s-o despart pe Iolanda de trandafirii ei, flori pe care le iubește nespus de mult. Poate pentru că trandafirul mi s-a părut un simbol al frumuseții sufletului omenesc.

*

Pe Șocnea Iolanda, președinta unității de pionieri de la Școala medie nr. 2 din Constanța, am întîlnit-o în împrejurări puțin mai deosebite.

Mă aflam la comitetul orășenesc al U.T.M. Un grup de pionieri, foarte emoționați, așteptau să fie primiți de primul secretar. Motivul? Înmînarea carnetelor roșii de utemist. Iolanda ținea în mînă un trandafir frumos, auriu. Era puțin palidă, iar ochii îi străluceau intens.

— Îți plac trandafirii?

A ridicat privirea surprinsă. Îi tulburasem, pesemne, gîndurile.

— Trandafirii? Da..., desigur!

— L-ai luat pentru sărbătoarea de azi... Înțeleg prin asta înmînarea carnetului...

Iolanda m-a privit întrebătoare.

— Iartă-mă, te rog, dar ți-aș fi recunoscător dacă ai putea să-mi destăinui la ce te gîndeai. E o curiozitate... reportericească.

— La foarte multe. (A urmat o pauză îndelungată.) Înțelegeți, uneori trăiești clipe care se aseamănă între ele. Mi-aduc aminte de un moment oarecum asemănător. Atunci primisem cravata roșie de pionier. Amintiri frumoase! În fața careulul, tovarășa instructoare îmi punea la gît cravata. Pionierii cîntau. Îmi răsunau vii cuvintele angajamentului pionieresc. Apoi, asta s-a întîmplat acum, de curînd, utemiștii mi-au discutat cererea...

— Două momente însemnate în viața ta.

— ...Și despărțite unul de altul prin cîțiva ani. Firește, cînd s-a discutat primirea mea în U.T.M., totul a fost altfel. Dar emoția era aceeași.

— Sigur, utemiștii au judecat, cum să-ți spun, mai matur. Dar asta e de la sine înțeles. Și vîrsta e doar alta.

— Mai matur. Desigur. Dar era atît de multă căldură în cele ce-mi spuneau! A vorbit frumos despre mine o utemistă care mă cunoștea. Ea ne-a ajutat de fapt pe noi, pionierii, care am devenit utemiști. O cheamă Temo Liliana. În timp ce Liliana vorbea, mi-am amintit de multe lucruri. Cînd eram doar în clasa a II-a se ocupa de noi detașamentul de pionieri din clasa a V-a. M-am împrietenit grozav cu două fete din acest detașament: Brad Mariana și Bedivan Constanța. Veneau în recreație, ne învățau jocuri. Cu ajutorul lor am cunoscut regulamentul organizației de pionieri. Ele reprezentau pentru mine, atunci, cuvîntul pionier. Doream să le semăn. Așa cum am dorit acum, în clasa a VII-a, să fiu ca Temo Liliana. În ea vedeam o adevărată utemistă. Eu și alte colege ne ocupăm, la rîndul nostru, de cei mici. De mine s-a atașat grozav o fetiță din clasa a II-a, Tingea Cornelia. Din mai e și ea pionieră. Am asistat la adunarea în care a primit cravata.

— Și poate tot tu, Iolanda, ai să vorbești peste cîțiva ani în adunarea generală a utemiștilor despre ea, așa cum a vorbit Temo despre tine.

— Sper că așa va fi. Doresc mult ca și Cornelia să ajungă utemistă.

— Dar ceilalți utemiști ce-au spus despre tine?

— Da. Și ceilalți au vrut să afle cîte ceva despre mine. Vedeți, an de an eu am fost președintă de detașament, iar din clasa a VI-a am fost președinta unității. Cu toate acestea, mi se părea că am făcut atît de puțin ca să merit carnetul roșu... Am vorbit cu greu la început. Dar prietenia pe care mi-o arătau cei din adunare m-a făcut să-mi treacă sfiala. Le-am povestit despre munca mea, despre excursiile frumoase pe care le-am organizat, despre adunări, despre focurile de tabără..., ce visez să fac mai tîrziu... Cam amestecat, știu... Retrăiam toată viața mea de pionieră și mi se părea că viața de pionieră m-a pregătit anume pentru această clipă: primirea în rîndurile utemiștilor.

În momentul acela, Iolanda a fost chemată. S-a sculat brusc și a intrat. N-a stat mult. Cînd a ieșit, ceilalți pionieri au înconjurat-o. Alături de trandafir, Iolanda strîngea carnetul roșu de utemistă.

— Ce ți-a spus, Iolanda?

— Să-l port cu cinste, a murmurat Iolanda.

Drum bun, Iolanda, în noua ta viață de utemistă. Ai pășit în clasa a VIII-a cu acest nobil titlu. Sînt sigur că ai să-l păstrezi cu demnitate. Și poate că, peste ani, Temo Liliana, sau altcineva va spune în adunarea membrilor de partid:

— O susțin călduros pe Iolanda ca să fie primită în rîndurile candidaților de partid.

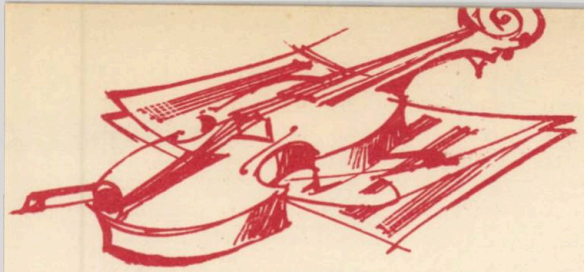

Meleagurile copilăriei lui Enescu

Străbat cîmpurile străjuite de dealuri molcome, trec pe lîngă ape ce şerpuiesc prin livezi. Peisajul îmi aminteşte cuvintele cu care, în amurgul vieţii, în inima Parisului, Enescu rememora farmecul plaiurilor moldoveneşti, «cu ogoarele de grîu, de ovăz, de orz şi de porumb», cu «peticele de păduri bătrîne la orizont şi cu vechile sate pierdute între salcîmi şi mesteceni».

Pe indicatoarele drumurilor citesc nume comune oricăruia dintre aceia care cunosc biografia compozitorului: Dorohoi, Darabani, Cracalia, Liveni.

Maşina a trecut peste impunătorul pod de piatră de la Zvoriştea pe care micul Jurjac (aşa cum era numit de ai săi în semn de alintare) trecea adeseori, mergînd să-şi petreacă zilele de vacanţă în satul bunicilor.

Peste cîteva minute, în curtea casei-muzeu din Dorohoi, «droşca veche, verzuie, trasă de un cal sur», cu care Costache Enescu îşi plimba băiatul prin împrejurimi, evocă parcă pagini întregi din copilăria marelui muzician.

Miresmele livezii din spatele casei, în care Enescu revenea mereu de-a lungul anilor în plină glorie europeană, pentru a se odihni, pentru a se dedica creaţiei, pentru a sorbi forţe noi din boarea pămîntului natal, pătrund peste tot...

În camerele muzeului, inedite documente adunate cu grijă redau vizitatorilor imagini din anii petrecuţi de Enescu pe aceste meleaguri.

Iată copia actului de naştere datată 7 august 1881. Cîteva desene surprind imagini ale copilăriei: casa natală din Liveni, cu un vechi cerdac de lemn, hora duminicală de lîngă scrînciobul din curtea casei de la Cracalia. Pe unul dintre pereţi, cunoscutele fotografii înfăţişîndu-l pe Enescu alături de prietenul său de decenii, Mihail Jora, în pridvorul casei din Dorohoi.

Iată şi etajera pentru partituri cu efigia lui Beethoven, adusă de la Viena în prima din vacanţele după întoarcerea din străinătate.

Masa, patul, pianul, pana de scris pe care o folosea compozitorul în răgazul petrecut în casa părinţilor de la Dorohoi au rămas la locul lor.

Într-un stand special, alături de primele cărţi de muzică întîlnite la Liveni încă pe vremea cînd învăţa cu lăutarul Niculae Chioru, întîlneşti două din primele compoziţii enesciene — un «Adagio» şi un «Vals» din suita celor 8 piese scrise chiar înainte ca Enescu să înceapă a studia muzica aşa cum se cuvine.

Fotografii, cărţi, documente redau multe momente din viaţa sa. Iată întîlnirea cu primul său profesor Caudella la Iaşi, lecţiile de la Viena cu Helmesberger sau la Conservatorul parizian în clasele de vioară, armonie şi compoziţie. Mai multe fotografii reprezintă pe Enescu alături de alţi celebri colegi ai săi ca Maurice Ravel, Jacques Thibaud, Alfred Cortot şi încă alţii.

Iată şi partiturile compuse de Enescu aici, pe meleagurile copilăriei. Printre ele, Cvartetul nr. 2, terminat în această casă la 27 august 1943.

Într-un alt stand se odihneşte unul dintre instrumentele lui Enescu — vioara Macarie —, una dintre cele 70 de viori ale unui meşter romîn cu care Enescu a stîrnit la Paris admiraţia multor virtuoşi.

Am plecat de la casa-muzeu din Dorohoi. Ţinta era satul Liveni, unde aveam să întîlnim alte meleaguri ale copilăriei enesciene. În casa natală de la Liveni am găsit vioara pe care Enescu şi-a făcut-o singur la vîrsta de 3 ani (după ce ascultase la Bălţăteşti un taraf de lăutari). Ea este construită dintr-o bucată de lemn, de-a lungul căreia copilul a întins o aţă. Tot acolo se găseşte şi o vioară adevărată, pe care a căpătat-o mai tîrziu.

În casa din Liveni, fiecare locşor aminteşte anii în care, pe acest pămînt, a prins rădăcini adînci geniul aceluia care va duce faima artei romîneşti în lumea întreagă.

Port cu mine pe aceste drumuri partiturile a două dintre ultimele creaţii enesciene — «Suita sătească» şi «Impresiile din copilărie», în care Enescu evocă, spre sfîrşitul vieţii, anii copilăriei, anii petrecuţi pe aceste locuri.

Impresiile cuprind cîteva teme: «Lăutarul», «Bătrînul cerşetor», «Pîriiaş în fund de grădină», «Pasărea în colivie şi cucul în perete», «Cîntec de leagăn», în care compozitorul se transpune în băieţaşul ce zburda pe dealurile din jur, reamintindu-şi trecutul cu înduioşare, cu gingăşie, cu umor.

Iată ce povesteşte însuşi Enescu în «Amintirile» sale despre această lucrare:

«Lăutarul» este un personaj internaţional, dragostea şi cîntul său variază ca şi zilele; cînd luminoase, cînd mohorîte... Oh, iată-l pe «bătrînul cerşetor»... Bietul om bolboroseşte... Pentru a-l evoca, am imaginat sonorităţi jeluitoare şi aspre, după chipul şi asemănarea lui... «Pîriiaş în fund de grădină»; pe acesta îl mai văd încă. Un fir subţire de apă care susură liniştit în fundul grădinii noastre şi se revărsa, devenind o mică băltoacă plină de jocuri de lumini... «Cîntec de leagăn». Bătrîna doică îşi leagănă pruncul; pentru a-l adormi ca deapănă litania prezicerilor ei: «vei fi mare, vei fi puternic, vei fi...». Înainte de a adormi, copilul vede strălucind prin geamuri un «Clar de lună», aude ţîrîitul unui «Grier». Apoi somnul îl copleşeşte. În toiul nopţii, el se trezeşte şi aude «Vîntul în horn», care devine curînd o «Furtună afară în noapte». Groază! Repede sub plapumă! Omuleţul adoarme din nou şi, deodată, iată că «Răsare soarele».

S-a făcut zi.

Raze de lumină pătrund peste tot. Păsărelele ciripesc. Copilul respiră, e fericit; a trecut prin noapte şi furtună.»

Păşesc prin căsuţa cu tradiţionalul cerdac făcut din scînduri şi unit prin stîlpi cu streaşina.

Liniştea este întreruptă de un grup de copii din Botoşani veniţi în zilele vacanţei s-aducă primul lor omagiu marelui muzician.

Îmi vine în minte scherzoul din «Suita sătească» — intitulat «Ştrengari zburdînd în aer liber» (în care sînt descrişi, în limbaj muzical, copiii satului natal).

Îmi vin în minte crîmpeie din partiturile simfoniilor, cvartetelor, «Oedip»-ului, rapsodiilor cîntate adesea de muzicienii lumii în sălile de concerte de pe toate meridianele globului.

Nicicînd marea artă a lui Enescu, pătrunsă de farmecul folclorului moldovenesc, nu mi s-a părut mai clară, mai adîncă decît aici, pe meleagurile copilăriei marelui compozitor.

IOSIF SAVA

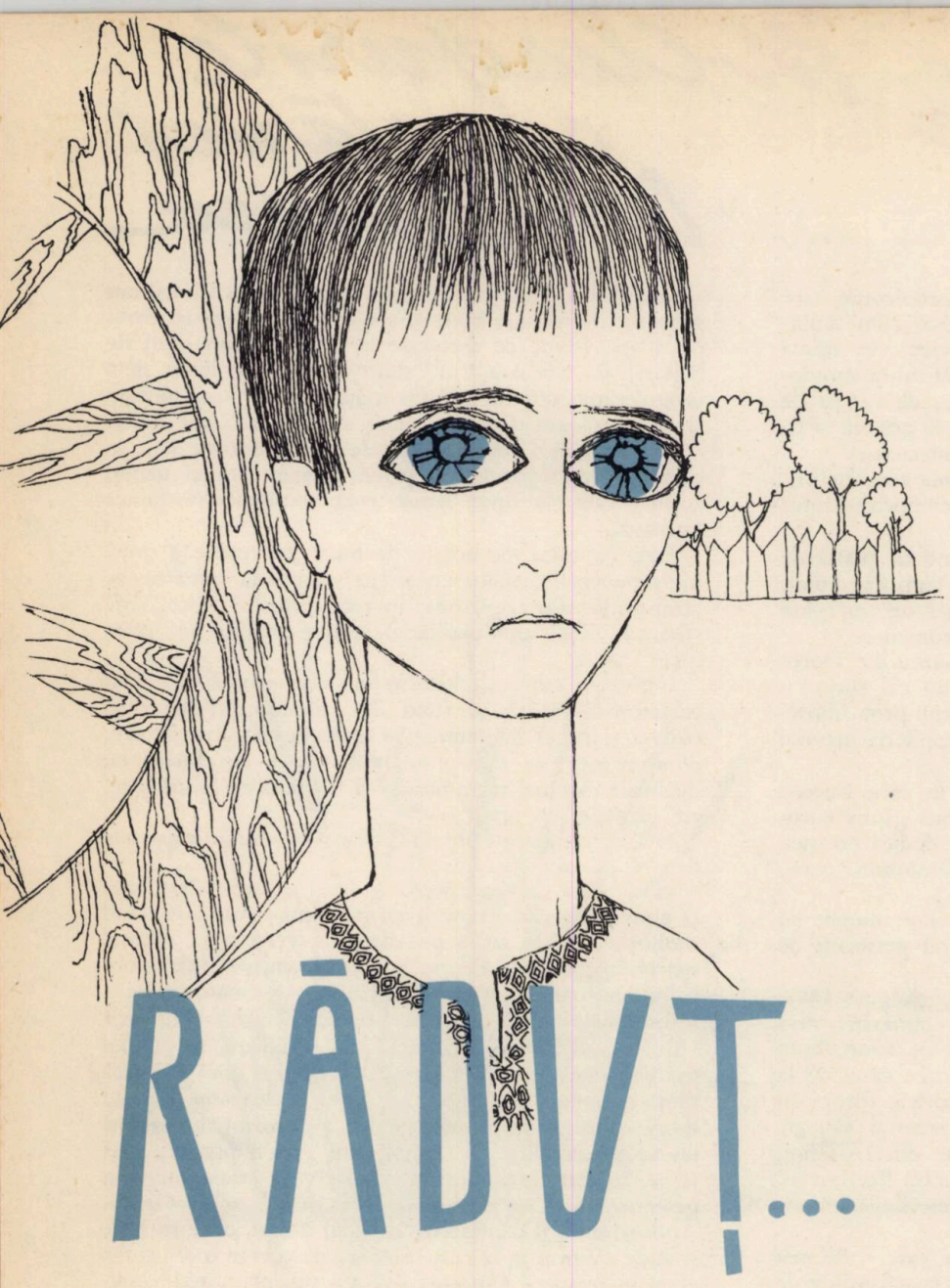

RĂDUȚ...

de *AL. POPESCU*

Răduț își aruncă pe față un pumn de apă, se șterse cu poalele cămășii și se îndreptă spre grădină. Scîndurile de la ghizdurile puțului, ude, abureau în soarele dimineții. «Uite că nici n-a avut vreme să se scurgă bine apa de pe ele și iar trebuie să învîrt la drug!» — își spuse el. Și truda reîncepea, pînă să se arate pe acolo umbra stăpînului. Se temea de el: Gafton era un om rău, posac. Purta cămășoiul strîns în curea sub pîntece, ca un sac prea plin, și cu ochii roșii de nesomn. Despre Gafton umblau vorbe că nu se prinde de el somnul de grija bănetului prea mult, din specula cu zarzavaturile din grădină. Dar Răduț nu putea să socotească cîți bani ar lua stăpînu-su pe varză și pătlăgele, că el nu fusese dat la școală. Aduna băbește pe degete, apoi își muta privirea pe răsaduri, peste rîndurile de ardei și de roșii și le pierdea șirul. Atunci se lăsa păgubaș și se apuca iarăși de muncă. Își spunea că n-are să se apuce el acum să numere cîștigul stăpînului. Gafton îi spusese încă de la început: «Treaba ta, băiete, e să tragi acolo la drugul ăla de la puț, să scoți apă!» Și el asta făcea de dimineață pînă seara. Pașii și-i înfigea cu silă în clisa terciuită, care-i țîșnea printre degete. Mușchii picioarelor i se răsuceau; spatele îi sta arcuit, scoțîndu-i oasele șirei spinării, pe care se lipea cămașa udă de sudoare. Brațele îi stăteau întinse cît e ziua de lungă, încolăcite pe drugul de lemn trecut prin roata cu spițe a puțului. Funia, prea întinsă de greutatea hîrdăului, lovea în marginea scîndurii și-l împroșca pe față cu stropi reci, repeziți, ca niște alice de sare. Fața îi era vînătă, cu pleoapa ochiului dinspre puț umflată; cealaltă parte a obrazului îi era suptă, bătută de arșiță și de vîntul uscat. Apă. Hîrdău după hîrdău; apă scoasă din puțul adînc, zi lungă de vară. Faci prima «rotire» în jurul puțului cînd soarele lovește în latura dinspre casă a ghizdurilor fîntînii și apoi mereu, pînă soarele se mută, treptat, pe cea din urmă latură a ghizdurilor, în asfințit. Și asta în fiecare zi, pînă toamna tîrziu, cînd bruma a îndulcit miezul căpățînelor de varză, ardeii îs roșii și legumele se bagă la murat. «Ce viață grea! — își spuse Răduț. Mă spetesc muncind la o grădină de zarzavat, că abia o poți cuprinde cu ochii. De-aș putea să fug de aici, să dau naibii pe stăpîn și tot!»

Urmări din ochi, peste gard, copiii de vîrsta lui, în drum spre școală. «Pe mine, mama n-a putut să mă dea la școală»... «Răduț, Răduț, se văita mama băiatului cînd se făcuse și el mai mărișor. Pe ce mîini ăi încăpea, copile, că de crescut v-am crescut, cum putui și eu ca femeie săracă și văduvă ce sînt, cu astea două palme crăpate de leșie, la spălat și fiert rufăria altora. Dar uite că nu mai pot. Și n-avem unghie de pămînt al nostru de pe care să scoatem niscaiva bucate; și sîntem cinci guri flămînde la masă!» «Lasă, mămucă, spusese atunci Răduț. S-o găsi el în satul ăsta cît e de mare la cine să intru. Nu-ți face matale griji din asta!» Și într-adevăr, nici n-avu nevoie să se ostenească prea mult, căutîndu-și un stăpîn. Vasile Gafton pusese ochii pe copil cu un an înainte. Așteptase însă să mai crească, «să i se mai coacă oasele», așa cum geambașul, ascunzînd biciul la spate, urmărește mînzul slobod, pîndind momentul cînd să-i arunce hamul după gît. Acum îl avea la el în bătătură și-l folosea, deocamdată, la grădina de zarzavat.

Răduț împingea la drugul de lemn, în jurul puțului, înfigîndu-și pașii în clisa ce-i țîșnea printre degetele picioarelor. Umblînd cît e vara de lungă în jurul puțului, drumul ar fi fost egal cît să înconjure munții. Dar pașii săi se învîrteau împrejurul acelor ghizduri de scînduri; tălpile lui bătucite călcau în același loc. «Oare cît am să mai învîrtesc aici? — se întrebă el. Toată viața? Așa mi-a fost ursit? Gafton, cînd îl adusese la el să-i muncească, îi spusese: «Osia vieții tale, băiete, trece prin roata acestui puț. În jurul lui ai să te învîrtești. Asta e steaua ta!» Ce-a vrut să spună? Nu înțelesese o boabă din tot ceea ce spusese, în batjocură, față de maică-sa. Sau poate că a vrut să se laude că atunci cînd cineva intră cu simbrie la el nu mai pleacă? La început, Răduț aproape că s-a bucurat, cînd i s-a dat pe mînă

roata, ca unui om mare. A făcut încercarea şi se simţise puternic cînd, răsturnînd primul hîrdău cu apă în jgheabul de scînduri, apa gonise spre răsadurile de varză şi pusese pe fugă puricii de pe frunzele firave, ofilite de uscăciune. Dar asta a fost atunci. Nu ştia că numai după o singură zi, «tot rotind», are să-şi simtă oasele frînte la acest drug de lemn, lung şi gros de parcă ar fi o oiste de car. «Asta să fie osia vieţii mele, de care vorbea Gafton?» — se întreba Răduţ. Arşiţa amiezii îl moleşea şi el trebuia să împingă şi mai avan. Apăsa cu pieptul, în timp ce ochii căutau peste crestele nucilor din hotar. «Cioara aia de a zburat, să ştii, trebuie să fi furat vreo nucă». «E toamnă, septembrie, s-au cojit nucile de-acuma! Copiii de seama mea merg la şcoală; eu sînt aici, împing... Ce nalt e cerul... Şi ce arde, încă, soarele, chiar şi acuma, toamna!» Răduţ îi simţea toată dogoarea pe spate. Sudoarea i se usca numaidecît şi pielea îl ustura de «crăpături». Ameţise... În văzduh i se năzări o priveliştе sălbatică; o femeie în negru, parcă ar fi maică-sa, care duce la baltă doi purcei. «Poate îi duce la tîrg» — îşi spuse el, dar gîndurile erau şi nu erau ale lui. Ce ar mai merge să se dea în căluşei! «Nu! Aleg o barcă nouă şi-mi fac vînt, să zbor!»... Se scutură. Urmări o gîză care tăie văzduhul ca un bici. Închise ochii, simţind pe spate pişcătura unei cureluşe

— Dormi de-a-mpicioarelea, dihanie! La straturile alea de lîngă gard, vezi-le, nici n-a ajuns apa la ele!

Răduţ aruncă o privire chiorîşă; Gafton plecă de lîngă el. Copilul împingea cu silă. Noroc că oboseala făcea ca, atunci cînd vine noaptea, el să simtă mai puţin foamea şi chinurile de peste zi. «Abia de mai mă ţin pe picioare — îşi spuse. Ai crede că nu eu împing aici, ci drugul ăsta de lemn mă trage înainte! Aşa mi-i sorocit, se vede, să mor aici!» Braţele încolăcite pe după drugul osiei roţii se încordară cu un ultim efort. Lemnul, putrezit, îmbibat de sarea sudorii de pe braţe şi piept, pîrîi scurt şi se rupse.

«Na!» — atît putu spune Răduţ. Mai apoi simţi o uşurare faptul că îşi eliberase braţele de drugul acela. Îşi îndreptă spinarea. Trase adînc aer în piept şi răsuflă uşurat. Îşi desfăcu braţele şi şi le bătu de cîteva ori. Nu se simţise niciodată atît de liber în mişcări, de stăpîn pe sine, cum se simţea acum, cînd acest drug de lemn fusese rupt şi sta la picioarele lui! Îl lovi cu piciorul, călcă pe unul din capete şi se aplecă să-l ridice. Cîteva clipe stătu aplecat, să nu-l vadă Gafton, care tocmai se uita într-acolo. Trudit, aţipi cu pieptul pe bucata de lemn ruptă. Se făcea că s-a ridicat în picioare şi nu ştie încotro s-o ia.

«Nene, dă-ne şi nouă mingea aceea, poţi?»

Răduţ se uită într-o parte şi-n alta, nebănuind cui anume se adresează cei doi copii. «Nene? Mie îmi zic nene?» El însuşi e un copil, şi-i zic nene. De ce? Că îl văd că trudeşte aici ca un om mare? Surîde puştilor şi merge să culeagă mingea dintre straturile grădinii. O minge cît un măr, din păr de vacă, cu care cei doi jucau se vede poarca. «Fainâ minge!» O bate de cîteva ori de pămînt şi merge să le-o dea. Călca fără să-i pese peste fîşia cu cioburi de sticlă, pe care Gafton o făcuse ca nici un copil să nu poată să intre în grădină, să-i ia din ceapă.

«Nene — întreabă copiii —, nu-ţi intră sticlă în picioare, că eşti desculţ, ca şi noi. Spune, nu-ţi intră cioburi în tălpi?»

«Nu!»

«Nici spini?»

«Nici».

«Dar de ce?»

Răduţ nu răspunde. Tălpile picioarelor lui sînt prea bătucite ca să mai poată fi străpunse de vîrful spinilor şi să le taie colţul cioburilor de sticlă. Ridică un ciob de oglindă şi se priveşte în ea. Ţine ciobul strîns în căuşul palmei şi singur se miră: «Uite că nici în palmă nu-mi intră cioburile, nu numai în tălpile picioarelor! Îs bătucite rău, bietele astea de palme!» De la drugul de lemn! Priveşte spre drum. O senzaţie de fugă, de evadare, pune stăpînire pe întreaga lui fiinţă. «Ce-ar fi s-o iau din loc?»

Cu o zi înainte un drumeţ îi ceruse apă, iar la plecare lăsase poarta deschisă. Acum poarta iar e deschisă, anume parcă să-l facă să fugă! Poate că omul acela, de a lăsat poarta deschisă, era însuşi norocul lui, să-l facă să scape de aici! Cine era? Nu-l mai văzuse prin sat; altfel îmbrăcat, în haine de oraş, cu şapcă pe cap şi era însoţit de învăţător. «Da, da, poarta asta anume îi lăsată deschisă!» — îşi spune. Dar îl vede pe Gafton că se oprise la salcîmul de lîngă gard şi-l măsoară din ochi. Nu înţelege de ce stăpînu-su s-a oprit la salcîm. Gafton merge sub şopron şi se întoarce cu toporul în mîini. «Vrea să facă lemne pentru un cuptor de pîine!» — gîndeşte Răduţ. Îl ajută să-l doboare şi să-l cureţe de crengi.

«O să meargă, ce zici?» — întreabă Gafton.

Abia acum înţelege Răduţ că din salcîmul acela pe care îl doborîseră, stăpînul ciopleşte, pregătindu-i, o altă osie, în locul celei putrede, ruptă. Se cutremură. Priveşte în jur, ameţit. Căpiţele de nutreţ parcă saltă în sus şi în jos, ca şi cum nişte căciuli uriaşe ar fi căzut peste nişte feţe ce se prăpădesc de rîs. «De mine rîd! — îşi spune Răduţ. Da, da. De mine rîd!» Gafton crestează drugul unde trebuie fixat pe inima roatei de la puţ şi merge să caute un cerc de fier. Îngrozit, Răduţ dă să fugă; se împiedică, se ridică pe mîini, întorcînd capul să vadă dacă s-a luat stăpînu-su după el, şi fuge şi mai speriat. Stăpînul se vede că e ocupat cu cioplitul şi fixatul cercului acela de fier la osie. Nu băgase de seamă că el fugise.

Porneşte mai departe, dar se întreabă: pentru ce am luat-o încoace? Încotro mă duc? Urmărea, aproape fără să-şi dea seama, nişte urme de picioare desculţe de copii, în colbul drumului. Ghici unde duc aceste urme. Acuma ştia încotro merge.

— Tu nu mai învîrţi la roata aceea, mă băiete? — aude vocea groasă a stăpînului, dar vorbele veneau parcă de pe altă lume.

«Ai venit la şcoală, Răduţ? — îl întrebă un copil de-o seamă cu el. Te-a lăsat stăpînu-tu?»

«M-a lăsat, după cum vezi!» — răspunse Răduţ.

— Ce tot moşmondeşti, mă, acolo jos? aude el vocea lui Gafton.

«De n-ar putea să mă ajungă din urmă, să mă bată!» — îşi spune Răduţ. «Mai am puţin şi ajung!» Se apropie. Vede acoperişul şcolii mai sus decît celelalte de la casele din jur, ca o pălărie ridicată în semn de bun sosit. Şi atunci Răduţ prinde parcă şi mai mult curaj. Îşi aminteşte de omul acela care ceruse apă, însoţit de învăţător. Poate că atunci cînd i-a dat cana de apă înapoi şi l-a privit a vrut să-l întrebe: tu, băieţaş, de ce nu eşti la şcoală? Să vii neapărat, auzi? Şi Răduţ grăbeşte, grăbeşte paşii, nădăjduind că, printre ceilalţi copii, neobservat, va putea şi el să intre...

— Ridică-te, stîrpitură! — aude Răduţ vocea stăpînului, chiar în spatele lui. Ridică-te, n-auzi?

O mînă, ca gheara unei păsări de pradă, îl smulse pe copil din acea visare şi-l readuse la realitate.

— Şi ai rupt şi drugul?

Ferindu-se să fie lovit, Răduţ îşi culcă pieptul pe capătul de lemn rămas pe roata puţului şi începe să învîrtească.

— Aşa, mai spuse Gafton, plecînd. L-ai rupt? Să învîrteşti de acum, aşa cum e, pînă ţi-o intra ciotul ăla în burtă!

«Trebuie să învîrt, n-am încotro!» — îşi spune Răduţ. Şi el care crezuse că a scăpat! Visase. Totul, şi plecarea la drum, şi intrarea în şcoală printre ceilalţi copii, au fost doar un vis. Realitatea era aceasta, să învîrtească aici la drug. Şcoala la care el dorea atît de mult să înveţe era un vis...

OCTOMBRIE

În jurul mesei, colectivul de conducere al unității discută cu aprindere. Problema la ordinea zilei este...

...CUM PREGĂTIM ALEGERILE PIONIEREȘTI

Pînă la alegerile pionierești trebuie să avem o activitate bogată. Treburi de făcut sînt destule. Mai întîi să se pună în ordine ierbarele, jurnalele de excursii, albumele de fotografii, tot materialul adunat în timpul vacanței.

Apoi să se pregătească o expoziție în holul școlii. Fotomontajele, gazetele de perete, jurnalele de detașament, obiectele lucrate de micii tehnicieni, toate la un loc cuprinse în expoziție vor grăi despre realizările pionierești din cursul anului trecut.

Tot în vederea pregătirii alegerilor pionierești, colectivele de conducere pot să organizeze în cadrul detașamentelor convorbiri legate de regulamentul organizației de pionieri, cu titlurile: «Cum îți respecți angajamentul solemn»; «Cinstea de a fi pionier» etc.

Pînă la alegerile pionierești, fiecare colectiv de conducere al detașamentului (și apoi al unității) trebuie să pregătească propunerile pentru programul de activități.

Aceste propuneri, întregite cu cele venite de la pionieri, se vor definitiva în adunarea de alegeri, devenind programul de activități care va prinde viață în cadrul detașamentului și unității. Tot în această adunare a activului pionieresc se mai stabilește pregătirea unor programe artistice alcătuite din poezii și cîntece pionierești despre patrie, partid. (Pentru programele artistice găsiți materiale în fiecare număr al revistei «Cravata roșie».) Ca scenete, vă recomandăm: «Pedagogii», numărul 9/63; «Simboluri pionierești», numărul 10/63; «Albinele», numărul 2/64.

Un număr special al gazetei de perete va fi închinat în întregime alegerilor pionierești. Cu acest prilej se vor publica scurte articole despre elevii care învață cel mai bine, despre cele mai frumoase activități pionierești din anul care a trecut. Și, bineînțeles, pînă la alegeri vor fi popularizați acei pionieri care merită să fie aleși în colectivul de conducere. Firește, ne vom opri la pionierii care știu să-și însuflețească tovarășii la învățătură, în activități cultural-sportive, pionieri disciplinați, harnici, buni colegi.

ÎNCĂ DIN PRIMELE ZILE DE ȘCOALĂ

Toată atenția trebuie acordată învățăturii. De la început de an este recomandabil să discutați în adunări de grupă și detașament cum trebuie alcătuit programul zilei și cum își poate amenaja fiecare acasă un colț anume pentru învățătură.

Chiar din primele zile de școală, fiecare copil trebuie să aibă dorința de a învăța, de a se comporta disciplinat, să facă cinste detașamentului de pionieri. Urmăriți în fiecare număr al revistei noastre rubricile legate de învățătură și disciplină. Chiar în prezenta revistă veți găsi materialele «Pregătirea lecțiilor» și «Despre disciplină» de M. Sîntimbreanu.

25 OCTOMBRIE — ZIUA FORȚELOR ARMATE ALE R.P.R.

Anul acesta se împlinesc 20 de ani de cînd, la chemarea Partidului Comunist Romîn, armata noastră s-a încadrat în uriașul front antihitlerist pentru eliberarea Romîniei și a celorlalte țări de sub jugul fascist.

25 octombrie amintește eroismul ostașilor romîni, care, în această zi, luptînd vitejește în crîncenele bătălii de la Carei și Satu-Mare, au înfrînt armatele hitleriste, izgonindu-le de pe pămîntul țării.

Cinstind cum se cuvine această zi, și pionierii, alături de cei mari, o întîmpină sărbătorește.

Activul de pionieri poate organiza cu acest prilej o adunare intitulată «Sub faldurile drapelului tricolor», la care să fie poftiți ofițeri ai armatei să povestească despre faptele de vitejie ale ostașilor noștri, despre condițiile în care își desăvîrșesc pregătirea militară astăzi. La sfîrșit poate avea loc o mică șezătoare, alcătuită din cîntece și recitări pe teme ostășești, pe care le veți găsi în revista «Viața militară» și în revista «Cravata roșie» din luna octombrie. În această zi, trimiteți delegații de pionieri care să ofere flori și să felicite pe ostașii și ofițerii unităților militare din apropierea școlii.

După împrejurări, mai puteți pune în programul vostru de activități vizite la muzee sau monumente istorice.

Mai puteți organiza o după-amiază de lecturi din cărțile care slăvesc în paginile lor eroismul ostașilor noștri în lupta împotriva cotropitorilor.

Citiți povestirile «Din zilele insurecției» și «Porthartul», apărute în numărul 8 al «Cravatei roșii», precum și povestirile pe aceeași temă ce vor apărea în numărul 10. Folosiți, de asemenea, pentru lectură culegerea de povestiri «Zile de front». Multe pagini de o nespusă frumusețe despre eroismul ostașului romîn în luptă cu cotropitorii veți găsi în operele scriitorilor noștri clasici.

Vă indicăm doar cîteva: «Scrisoarea a III-a» de M. Eminescu, «Dumbrava roșie», «Sergentul», «Peneș Curcanul» de V. Alecsandri, «Pe dealul Plevnei», «Dorobanțul», «Cîntecul redutei» de G. Coșbuc, «Vremuri de bejenie», «Nicoară Potcoavă» de M. Sadoveanu.

Ce știți despre Vlad

de A. ALBU

Dacă ați veni în școala noastră (Școala de 8 ani nr. 17) în aceste zile, peste tot, pe coridoare, în clase, la gazeta de perete, v-ar întîmpina zeci de întrebări de felul acesta: «Te-ai gîndit pe cine să alegi în activul pionieresc?».

Eu m-am gîndit. Sigur că m-am gîndit. Nici nu văd pe altcineva ca președinte de detașament decît pe Vlad Solocar din a VI-a B. Pe Vlad îl cunosc de trei ani. Aș putea spune oricînd: «prietenul nostru, al tuturor». De ce? Veți înțelege din cele de mai jos.

Nu știu ce nerăbdare m-a împins azi spre școală cu mult mai devreme de ora începerii cursurilor. Așa am avut prilejul să-l întîlnesc pe Vlad între patru ochi. Dar nu pe Vlad cel adevărat, ci... fotografia lui, la panoul de onoare al școlii. Sub fotografie, cîteva cuvinte: «Solocar Vlad — clasa a VI-a B — are numai note de 10 — disciplinat. A fost în toți anii ales în activul pionieresc».

Foarte bine, prieteni, că i-ați pus fotografia la panou. Cum s-ar zice «gînd la gînd». Dar numai atît știți despre Vlad? Că învață bine? Sînt de acord. Dar de ce nu scrie aici despre întîmplarea cu Ion P. Dumitru? Ce-ar fi să aștern eu cîteva cuvinte despre asta? Uite, am o foaie de hîrtie albă și am să scriu: «În iarna trecută, Ion P. Dumitru și-a rupt piciorul și a fost pus, bineînțeles, în ghips. Timp de trei luni, aproape zi de zi, Vlad s-a aflat acasă la Dumitru. Făceau lecțiile împreună, se distrau împreună. Atunci cînd Dumitru a venit la școală, profesorii n-au vrut să-l scoată la lecție, crezînd că a rămas în urmă cu materia. Spre surpriza lor, Dumitru s-a oferit singur și n-a luat nici o notă sub 8».

Dar dacă m-am pornit pe amintiri, mai am și altele de spus. De pildă:

«Vlad e un băiat vesel. Cu el nu te plictisești niciodată. El a inițiat cele mai frumoase adunări. Amintiți-vă de călătoria imaginară în Cosmos, de schimbul de ilustrate cu pionierii din Cluj și apoi despre «procesul» intentat notelor slabe, adunate care ne-a plăcut foarte mult. Pe scurt, Vlad e un băiat vesel, cu inițiativă și autoritate».

(În ce mă privește, aș mai adăuga: «E iubit de noi toți».)

Cu cît scriu mai mult, cu atît îmi vin în minte mai multe.

«Vlad e un băiat foarte ordonat. Pur și simplu nu poate suferi dezordinea și indisciplina. În clasă la noi e unul Caramfil. Totdeauna întîrzia prima oră. Și nici nu catadixea măcar să se scuze. A fost pus și la gazeta de perete, i-au făcut caricatura... zadarnic. Atunci Vlad a luat o hotărîre. Pleca în fiecare dimineață mai devreme și trecea pe la Caramfil. Îl lua, vorba aceea, «pe sus» și-l obliga să plece împreună la școală. Pînă cînd Caramfil, mai de voie, mai de nevoie, mai de rușine, n-a mai întîrziat».

Ce idee credeți că mi-a venit? Toate cele scrise le-am prins sub fotografia lui Vlad. În recreație, Victor Păun, responsabil cu panoul de onoare, făcea o gălăgie nemaipomenită. Cine i-a stricat «lui» panoul cu «foaia aia» atîrnată acolo? Și voia s-o ia jos, iar ceilalți nu-l lăsau. «De ce să dai foaia jos» — spuneau ei. Eu tăceam chitic. Nu-mi convenea să afle Vlad că eu îl lăudasem. S-ar fi supărat pe mine. Atunci a apărut tovarășul instructor. Victor a început să i se plîngă și lui. Instructorul nostru a citit hîrtia și a spus:

— Hîrtia asta nu-ți strică, ci îți înfrumusețează panoul, dragă Victore. Așa că nu te mai necăji degeaba. Nu-ți dai seama că aici sînt înfățișate trăsăturile cele mai frumoase ale unui pionier?

«Pe care noi îl vom alege neapărat președinte» — am adăugat în gînd.

CRAVATA ROȘIE DE PIONIER

Cînd îți înnozi cravata
de pionier la gît,
Să-ți fie treaz în minte,
în fiecare clipă,
C-a fost cîndva și-o vreme
cu cerul mohorît,
Cînd flutura pe țară
a morții grea aripă.

Să nu uiți niciodată,
cravata cînd ți-o legi,
Că pe aceste locuri
ce înfloresc în soare
Și bezne-au fost, și ocne,
și împilări, și regi,
Și lacrima prea multă,
și zile prea amare.

Să ții într-una minte,
cravata cînd ți-o pui,
Că ea e-o părticică
din steagul libertății,
Pe care muncitorii —
ostașii bravi ai lui —
L-au înălțat cu cinste
și-ades cu prețul vieții!

VICTOR TULBURE

MANUALUL ȘI *Pregătirea lecțiilor*

Acum, cînd ghiozdanele voastre poartă cărțile noi, abia răsfoite, pe care veți zăbovi un an întreg, desțelenind fiecare pagină, paragraf și propoziție a lor, ni se pare nimerit să stăm de vorbă despre unul din cele mai însemnate aspecte ale muncii voastre școlare, și anume despre...

MANUALUL ȘCOLAR

E un secret oare? Să nu se supere nimeni, dar am certitudinea că nu numai «bobocii», dar chiar și unii școlari mai mari nu mînuiesc cu deplină eficacitate această armă de neprețuit, manualul. Aparent, modul lui de întrebuințare nu ridică nici o problemă. Știu să citească? Se înțelege! Atunci, asta e! Se deschide cartea, se citește și... gata! «Mămico, am învățat!»

Numai că manualul, orice manual, chiar cel de literatură nu e... literatură. El nu trebuie citit, ci studiat. *Mulți cred că* a învăța *e totuna cu* a citi. *De aici acele discuții înlăcrămate după scoaterea la tablă:*

«Mai ascultați-mă, tovarășe profesor. Eu am învățat... Am citit de 2 (3, 4, 5) ori. Și în recreație am citit. Știam lecția pe de rost...»

E sincer! Numai că el greșește, *poate fără să-și dea seama. A citi pur și simplu nu înseamnă a învăța, chiar dacă faci acest lucru în orele destinate învățăturii, în camera ta de lucru sau mai știu eu în ce alt colț izolat, cu oricîtă vată în urechi. Căci pentru ca lectura să însemne învățare ea trebuie efectuată* într-un anumit fel.

Pentru aceasta se cere în primul rînd să vă scuturați de iluzia că manualul e menit simplei lecturi. «Spune-mi cum citești manualul ca să-ți spun ce fel de elev ești», s-ar putea parafraza un cunoscut proverb.

Ei bine, indiscutabil că întîi și întîi trebuie să știți să citiți. Nu vă mirați. Au probleme de acest fel nu numai ucenicii abecedarului. Există nu puțini școlari care citesc greoi, dezlînat sau alții rapid, dar ineficient. În toate aceste cazuri ei descifrează cuvintele, dar nu sensul. E o lectură în care se pierde un timp enorm pentru a pescui din paragrafele tulburate de împleticeala lecturii cea mai palidă noțiune. Ce e de făcut pentru a înfrînge această absentă parcurgere a paginilor? Un singur lucru, STUDIUL.

Lichidați, așadar, citirea trudnică, împleticită, hurducată, tindeți spre citirea pătrunzătoare, spre acel dar al ochiului de a cuprinde dintr-o dată și temeinic o arie cît mai mare din rîndurile pe care le parcurgeți. Între cele două feluri de a citi este diferența dintre zborul unui pilot și cursa unui căruțaș ce-și mînă căruța prin șanț.

A citi bine, productiv, e o condiție necesară *pentru o bună folosire a manualului. Și acum se pun următoarele întrebări:*

CUM ÎNVĂȚĂM?

Dacă întrebi în această privință pe copii, ești dispus să crezi pentru moment că fiecare învață în legea lui. E o aparență, căci se observă că cei care învață bine *o fac îndeobște într-un chip asemănător, indiferent de numărul lecturilor. Ei procedează în felul următor: citesc o dată lecția în întregime, «de la cap la coadă», cum se spune, «recunosc» cîmpul ei. Reiau apoi lectura pe capitole, adîncind ideile, noțiunile, paragraf de paragraf. În sfîrșit, după ce au «scormonit» în acest fel fiecare capitol, frază cu frază, de mai multe ori, citesc din nou toată lecția, redobîndind priveliștea întregului ei peisaj. Acum, în acest moment al învățării, cînd totul este bine cunoscut, ei fac rezumatul sau schema lecției. Astfel, cele 3—4 pagini din manual se reduc la cîteva propoziții simple, arborescența lecției se redă în cîteva ramuri principale, ce se pot înregistra dintr-o privire, oricînd și ori de cîte ori, după dorință. Pornind la învățarea unei lecții noi este recomandabil să ancorați tocmai în aceste cîteva file de rezumat ce pregătesc buna ei înțelegere. Vă întrebați uneori, cuprinși de mirare: «Cum de știe X la lecția despre* Franța în sec. XVI—XVII *totul, și din urmă, chiar și despre statul franc din sec. V?» Pentru că înainte de a citi lecția respectivă el a revăzut cele 2—3 rezumate privind istoria acestui stat, aflate ici colo în maculatorul său, pe nu mai mult de 2—3 jumătăți de pagină! Această formidabilă «știință» nu i-a luat decît cîteva minute!*

Este necesar apoi ca învățînd în felul arătat o lecție nouă să revedeți neapărat notițele luate la lecție, de pe tablă. Avînd notițe bune, cel mai adesea o simplă plimbare a ochiului pe maculator rememorează elevului fizionomia lecției, îi aduce în minte articulațiile ei, o însuflețește, redîndu-i viața adevărată, așa cum a fost ea desfășurată de profesor.

Cum se citește din manual? Cu glas tare sau «în gînd». Depinde. Dar indiferent de ceea ce justifică citirea cu glas tare, trebuie să tindem *să citim în gînd, formă superioară a lecturii, mobilizînd atenția memoriei vizuale.*

Este oare o metodă și învățarea lecției din manual «pe de rost», «pe dinafară», «ca pe apă»? Hotărît, nu. Păcat de eforturi. Și totuși sînt elevi care socotesc că au învățat *abia atunci cînd sînt în stare să reproducă rînd de rînd, cuvînt cu cuvînt, totul, «cu ochii închiși». Scoși la lecție le vezi în priviri panica la orice întrebare a profesorului care-i întrerupe și nu o dată îi auzi:*

«Dați-mi voie să spun lecția de la început la sfîrșit».

«Tocilarii» sînt mai degrabă de compătimit decît ridicoli. Detașamentul trebuie să intervină pentru a-i trezi la realitate, căci altfel roadele unei munci de-a dreptul titanice rămîn nule. Și cum ar putea fi altfel, cînd «tocilarii», din toate facultățile lor sufletești, folosesc doar memoria, lăsînd în paragină pe toate celelalte, și încă pe cele mai vii, mai prețioase: gîndirea logică, inteligența, perspicacitatea,

imaginația, promptitudinea etc. Vedeți, tocilăritul e o mare primejdie și totuși învățarea pe dinafară nu este bine să fie total neglijată. Ea se cere însă numai în cazuri speciale. Niciodată la o lecție întreagă. Se memorează în acest fel reguli, definiții, poezii, cuvinte și expresii în limbi străine, și în acest caz numai după ce au fost pe deplin înțelese, *după ce au fost introduse logic și conștient în vasta urzeală a cunoștințelor de specialitate, prin teme, exerciții, studierea schemelor, tablourilor și reproducerilor etc.*

Și atunci, dacă nu se învață «pe dinafară», care este autocontrolul? Firește, tot autoascultarea, sub privegherea manualului, dar pe baza unor întrebări de control sau pe baza repovestirii lecției prin cuvinte proprii, abandonînd pe cît cu putință expresiile și formulările manualului.

CÎND SE ÎNVAȚĂ?

E greu de stabilit pentru învățat un orar asemănător plecărilor și sosirilor de tren. Și totuși, gîndindu-ne la cei care învață pînă la miezul nopții sau de îndată ce s-au întors de la școală sau la cei care caută să-și «scrie» mai întîi lecțiile, cîteva reguli rămîn obligatorii. Iată-le:

— Destindeți-vă după eforturile unei jumătăți de zi școlare, mîncați, odihniți-vă, jucați-vă și numai apoi *așterneți-vă pe carte, atît cît e nevoie, dar* temeinic.

— Nu încercați să scrieți întîi temele și apoi *să citiți din manual și maculator.*

Întîi trebuie revăzut materialul lecției; mai mult, trebuie pătruns perfect, deoarece tocmai de aici reiese dezlegarea temelor și exercițiilor de zi.

— Obișnuiți-vă ca lecția învățată după-amiaza sau seara să o revedeți și a doua zi, înainte de a pleca la școală, măcar o dată, măcar recitindu-i rezumatul. Pentru aceasta n-ar fi nevoie mai mult decît de un sfert de oră pentru toate cele 2—3 lecții de zi. Sculați-vă așadar cu 15 minute mai devreme!

— Nu lăsați, sub nici un motiv, nici o lecție neînvățată. «Am notă», «e ușoară», «o știu din clasă» etc. nu reprezintă altceva decît începutul chiulului și al insuccesului.

— Nu învățați într-o zi lecțiile pe mai multe zile, ci ritmic, zi de zi. Dacă vă rămîne timp liber vizitați un muzeu, o bibliotecă, ocupați-vă de treburile voastre obștești.

— Învățați singuri. Numai în cazuri excepționale, motivate de absențe, lacune grave etc. cereți ajutorul colegilor și numai atît cît e nevoie.

Unde învățăm? Oriunde ne putem concentra. Obișnuiți-vă să învățați într-un colț al vostru, la masa de lucru, izolați, în deplină liniște.

În încheiere, un singur cuvînt: SUCCES! Dar, meditînd la căile acestui succes, nu uitați una dintre cheile lui cele mai însemnate: modul de întrebuințare a manualelor...

OCHEANUL LUI SFÎRLEAZĂ

de NELL COBAR

Prima recreație... după întoarcerea din tabără.

OCHEANUL LUI SFÎR

UN INSTANTANEU, ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA OREI
FOTOGRAFUL AMATOR — Zîmbiți, vă rog!

OCHEANUL LUI SFÎRLEAZA • O

— ...Unde-ți e servieta cu cărți?
— ...Să vezi, de cînd cu vacanța petrecută în munți... m-am obișnuit cu rucsacul.

valea mureşului

(Urmare din pag. 5)

toreşti, clubul, cinematograful, care îl fac să se despartă cu greu de aceste locuri. De-abia după ce mai aruncă o ultimă privire porneşte spre alte zări. În drum i se povesteşte despre noile blocuri, despre magazinele şi gara nouă din Topliţa. Le aruncă o privire şi vrea să plece, dar iată că-i atrage atenţia un grup de oameni care, zărind în undele lui o lostriţă — peşte rar şi preţuit al cristalinelor rîuri de munte —, o urmăresc miraţi.

«Ce oameni curioşi!» — îşi spune. «Parcă pînă acum n-au mai văzut lostriţe?!!»

Cînd s-a uitat mai atent la acei privitori şi-a dat seama că n-aveau cum să vadă asemenea peşti prin locurile din care veneau. Feţele lor arse de dogoarea cuptoarelor sau înnegrite de praful cărbunilor arătau că sînt oţelari sau mineri, poate de la Hunedoara şi Lupeni. Aşteptau maşina care să-i ducă tocmai sus, la Borsec, localitate vestită în întreaga ţară pentru izvoarele sale de ape minerale, pentru frumuseţea şi aerul său binefăcător.

«Drum bun şi odihnă plăcută», — le urează Mureşul, luînd-o repejor la vale. Munţii Gurghiului şi Călimanului s-au vorbit să pună o capcană în care să-l prindă, dar Mureşul a hotărît să le strice planurile, trecînd cu iuţeală peste ea. Înaintea sa, Mureşul zăreşte schimbarea de la Răstoliţa, hopul cel mare pe care trebuie să-l treacă în bătălia cu munţii. A răzbit clocotitor dincolo de stînci, iar dealurile domoale şi cuminţi încep să se dea la o parte din calea lui. Acum Mureşul îşi domoleşte apele, uimit că are în faţă zări atît de largi.

Şi se duce... se tot duce, primind îmbrăţişarea a zeci de pîraie şi rîuri, care intră în marea sa oştire de unde. Oraşe şi sate se înşiruie pe malurile sale, de parcă el a căutat anume să le vadă, să le atingă, să le adune, mînat de curiozitate.

La Reghin, oraşul unde s-au construit bărcile cu care vîslaşii noştri au obţinut medaliile de aur la olimpiadele din Australia şi Italia, se termină acum construcţia altor ambarcaţii. Tot aici unde tradiţia prelucrării lemnului se lasă moştenire din tată în fiu, vestiţi meşteri tîmplari de la fabrica de mobilă fac mobilele care împodobesc noile apartamente ce se ridică în întreaga ţară. Luciul mobilei făcute aici, Mureşul nu l-a văzut, dar într-o zi l-a auzit pe colectivistul Ion Moga, din satul Curteni, lăudîndu-l: «Îţi poţi răsuci mustaţa în ele, că într-o oglindă!»

De fapt, pe Ion Moga, Mureşul îl ştie de mult, de pe cînd Moga îşi avea într-o margine de sat o casă ca vai de ea, gata să se dărîme peste el. În paiele cu care era acoperită foiau gîngăniile ca într-un muşuroi. Asta era de mult, pe cînd în ţară stăpîneau boierii şi moşierii. Pe atunci, în zadar trudea din zori pînă în noapte omul nostru, că tot cu nimic nu se alegea. Şi ca şi el mulţi alţii din sat.

Vremea aceea s-a dus pe apa sîmbetei, iar ţăranii din Curteni — ca şi cei din toate satele — au păşit încrezători pe drumul vieţii noi. Ion Moga e fruntaş în gospodăria colectivă şi în fiecare toamnă care încărcate cu bucate poposesc în ograda lui, să-i răsplătească munca. Într-o zi s-a hotărît să-şi facă o nouă casă, iar cînd a terminat-o şi s-a mutat în ea a pus mîna pe ţîrnăcop şi, ajutat de fiul său, a dărîmat-o cu sete pe cea veche, care nu se mai potrivea cu noul decor al satului. Şi încă alţi două sute de colectivişti din satul lui au făcut la fel.

Toate astea sînt fapte pe care Mureşul le adună cu tot atîta dragoste ca pe apele afluenţilor săi. În drum, un colectivist din Dumbrăvioara îi cîntă:

«Mureş, apă curgătoare,
Face-te-ai vorovitoare,
Să povesteşti tuturor
Că muncim cu drag şi spor
Pe ogor fără răzoare
Şi ni-e viaţa mîndră floare»...

El merge mai departe, spre Tîrgu-Mureş, unde a aflat că s-au construit încă două cartiere de locuinţe, că fabrica de zahăr, complet reconstruită şi înzestrată cu utilajul cel mai modern, a început să producă primele cantităţi de zahăr din sfecla acestui an şi că în apropiere, spre Cristeşti, se construieşte un mare combinat de îngrăşăminte chimice. Priveşte, apoi se îndreaptă agale spre Luduş, să vadă în ce stadiu sînt lucrările noii termocentrale electrice şi află cum trăiesc şi muncesc muncitorii uneia dintre cele mai noi şi mai moderne fabrici de zahăr din ţară.

Şi iar alte zări îl cheamă; la Simeria şi Deva, să se întîlnească cu trenurile încărcate cu oţel şi fontă şi, după numărul lor, să calculeze cam cît au realizat peste plan vestiţii muncitori hunedoreni.

«Vă urez şi pe mai departe spor!» — parcă spun, lovind în maluri, undele Mureşului, care îşi poartă apele către cel din urmă oraş, Aradul, unde i se va povesti de noul strung romînesc, realizare a muncitorilor fabricii de strunguri, intrată în funcţiune cu cincisprezece ani în urmă.

Apoi drumul lui prin ţara noastră se apropie de sfîrşit. Încă şaizeci de kilometri printre ogoarele gospodăriilor colective milionare de la Pecica şi Nădlac şi apele duc cu ele dincolo de hotarele patriei, ecoul vieţii noastre fericite înscrise în cîntec cu slove de mîndrie şi încredere:

«Frunzuliţă, flori mărunte,
Mureşe, apă de munte,
Poartă-n apa ta curată
Bucuria vieţii toată,
Poartă-n apa ta cea lină
Cîntec vesel şi lumină,
Traiul nostru-mbelşugat
Ce partidul ni l-a dat».

ANA ILIUŢ
gravură

MĂRUL de 120 de ani

MEHES GYÖRGY

Mărul era de-acum foarte bătrîn şi simţea că i se apropie sfîrşitul. Dar nu se mîhnea, era un bătrîn înţelept, ştia că tot ce trăieşte o dată trebuie să piară.

«Oricum — se gîndea el în timp ce vîntul smulgea de pe crengile-i noduroase ultimele frunze gălbejite —, oricum, n-am trăit degeaba. Mai bine de o sută douăzeci de ani... Multe s-au mai întîmplat în acest timp. Cîte fructe am produs. Nu mă pot plînge, întotdeauna am fost respectat, savoarea fructelor mele a fost lăudată şi, ce mai tura-vura, asta mi-a făcut plăcere. Anii au trecut, în jurul meu totul s-a schimbat, dar eu stau şi acum aici».

Bătrînul măr se cufundă în visele sale. Cum îmbătrînea, dormita şi visa tot mai mult. Se gîndea la timpurile de demult, cînd un om tînăr îl plantase în grădina lui.

Rădăcinile mărului se înfipseseră adînc în sol, frunzele sale sorbeau lumina soarelui, roua dimineţii. Sosi curînd şi primăvara în care a înflorit. Albinele veneau din zbor îndepărtat ca să-l admire.

— Priveşte, draga mea, spuse tînărul gospodar soţiei sale, priveşte ce frumos înfloreşte mărul nostru.

Soţii au ieşit grăbiţi în grădina udată de rouă, urmaţi în fugă de copii. În anul acela mărul avu atîtea fructe încît a fost nevoie să i se proptească crengile.

Anii treceau, se scurgeau ca apele rîului din vale. Tînărul ajunse un moşneag gîrbovit, iar soţia lui o băbuţă cu părul ca neaua.

— Vezi, îşi spuneau unul altuia, am îmbătrînit, nimic nu ne mai priveşte, afară de odihna sub mărul nostru iubit. La bătrîneţe rămăseseră singuri, copiii s-au mutat care încotro şi nu-i puteau vedea decît foarte rar. După moartea bătrînilor căsuţa s-a dărîmat, a căzut şi gardul; grădina s-a distrus, vîntul a cărat pînă şi seminţele florilor. Numai mărul a rămas în singurătatea lui pe coasta golită a dealului.

— E mărul cel mai bătrîn din împrejurimi, spuneau oamenii, dacă întîmplarea făcea ca drumul să-i ducă pe acolo; era aici şi pe timpul bunicilor.

Pe vremea aceea mărul avea parte de zile mai bune numai toamna, cînd veneau copiii de prin apropiere să-i culeagă fructele.

Pe-atunci dorea mai mult să se odihnească, se trezea tot mai tîrziu din visele sale. Apoi nu mai veneau nici copiii, iar vîrstnicii cu atît mai puţin, pentru că pomul nu mai dădea decît nişte mere amărîte şi pipernicite.

Într-una din zile se trezi cu nişte oameni sub el.

— Trebuie să-l tăiem odată, spuse unul dintre ei pe un ton hotărît. Ocupă de pomană locul. Nu mai e bun de nimic. Să plantăm toată partea cu puiendri de cireşi.

«Mi-a bătut ceasul» — se gîndi bătrînul copac, simţind parcă ferăstrăul cum îi muşcă din trunchi.

Atunci sosi acolo un bărbat voinic, cu o statură de uriaş; avea mîinile dure, dar pipăi totuşi cu nespusă gingăşie crengile noduroase ale mărului.

— Nu, spuse apoi cu blîndeţe, nu-l tăiem. E un pom splendid! Sînt convins că are încă multă vitalitate. Vom încerca să-l întinerim.

Privi pomul cu privirea caldă, iscoditoare a horticultorului şi mărul observă că are ochii de culoarea norilor fumurii, ca şi tînărul care îl plantase odinioară.

«Am ajuns din nou în mîini bune» — se linişti bătrînul măr cînd voinicul, pe care ceilalţi îl strigau «tovarăşe inginer», îi reteză pe rînd crengile îmbătrînite.

De jur-împrejur totul se însufleţi. Tractoare au arat terenul, iar camioanele au cărat puieţii. În cîteva zile pe coasta golaşă se înălţaseră mii şi mii de pomi fructiferi.

În mijloc, ca un străbunic puternic şi de neclintit, stătea bătrînul măr. În jurul său era săpat un şanţ larg, în care au fost presărate îngrăşăminte chimice, apoi prin orificii speciale făcute în crengi şi în trunchi i s-au introdus lichide hrănitoare, într-un cuvînt, l-au readus la viaţă.

«În fond mai merit eu atîta atenţie? — se întreba cu jenă bătrînul pom. La urma urmei, ce am făcut eu? M-am opus gerului, furtunii şi am produs fructe în mod cinstit. Dar dacă mă respectă totuşi atît de mult, se gîndi el, trebuie să-mi fac şi eu mai departe datoria». Şi, scăpat de crengile şi rădăcinile putrezite, începu să înmugurească din nou, îi crescură crengi tinere, plăpînde, cu scoarţa netedă, îmboboci şi înflori. Albinele roiau iară în jurul lui, o familie de mierle îşi făcu cuibul în frunziş, iar cînd sosi toamna, era plin de fructe gustoase.

«Pomul erou» aşa l-au numit cînd în cel de-al o sută douăzecilea an de viaţă mărul întinerit a produs peste două chintale de fructe.

(Continuare în pag. 24)

Ilustraţie :
RODICA PRATO

PIONIERII DIN BREAZA DE JOS

Școala despre care am să vă povestesc se află în comuna Breaza de Jos.

Dacă, aflîndu-te cumva pe acolo, ai să roteşti privirea din curtea ei înspre vale, ai să zăreşti culmile unor dealuri domoale, care mărginesc comuna ca un fir albăstrui. De pe aceste dealuri îşi ridică cu gingăşie, dar, în acelaşi timp plini de vigoare, trunchiurile zeci şi zeci de copăcei.

Despre pionieri

Afară era primăvară. Porniseră copiii să sădească zeci de pomi fructiferi, meri şi peri. Apoi a venit iarna. Ca să apere puieţii de frig, le-au pus straie groase de paie, s-au îngrijit apoi să le scoată cînd soarele de primăvară a început să încălzească din nou. Tot atunci i-au săpat la rădăcini, i-au curăţat de uscături. Pomii se dezvoltă frumos. Peste cîţiva ani vor da rod bogat. Şi aceasta se datoreşte, fără îndoială, hărniciei pioniereşti.

Într-o zi

...La umbra unui copac, doi pionieri cu creioane şi carnete fac socoteala: «800 kg de sfeclă furajeră, 900 kg de cartofi, 600 kg de mere ionathane, tot atîtea kg de pere zemoase şi încă altele».

Ce sînt aceste cifre? Ele arată recolta de pe lotul şcolar.

Mă apropii de harnicii socotitori şi-i rog să-mi povestească.

— Despre ce? mă întreabă ei.

— Tot despre activitatea voastră de mici naturalişti. De pildă, ce caută la voi ricinul?

— Ricinul e de fapt o plantă de şes, căreia îi place mult căldura. Totuşi, noi am încercat să-l cultivăm în clima noastră, mai aspră. Anul trecut am adus sămînţa de la Zimnicea. Ne-am sfătuit cu tovarăşa profesoară Poienaru Elena şi ea ne-a îndemnat să încercăm. Greutatea este că pe la noi poţi semăna ricinul abia pe la sfîrşitul lui aprilie, ori la şes, pe vremea asta, el a răsărit de-a binelea. Ce-am făcut în această situaţie? I-am dat îngrăşăminte, l-am prăşit de trei ori şi l-am udat ori de cîte ori era nevoie. Rezultatul a fost bun. Ricinul a crescut înalt, Aşa am aclimatizat la noi ricin.

Am cunoscut apoi o mulţime de pionieri şi mi-am dat seama că ei au o adevărată pasiune pentru lucrările din grădină.

Gentilia este o fetiţă slăbuţă, avînd aerul unei căprioare neastîmpărate. Nici n-ai zice că fata asta e în stare să trebăluiască toată ziua în grădină. Ea a pus astă-primăvară pe lotul şcolar butaşi de zmeură şi coacăze, învăţîndu-i şi pe colegii ei cum să-i cultive. Iarna a făcut altă experienţă: a încercat puterea de germinaţie a grîului, punînd boabe de soiuri diferite la încolţit, în ghivece. Apoi a notat în carneţel, şi rezultatele le-a adus la şcoală.

Vasei Gheorghe a învăţat pe pionieri să facă tăierile la viţă, operaţie care cere multă îndemînare. Şi ca el mai sînt Boncu Simion, Buldan Costin şi încă alţii.

Prietenii

Dar micii naturalişti de la Breaza au şi prieteni mai mari. Sînt cei de la Staţiunea experimentală Stupini-Braşov. Prietenia a început de la nişte seminţe de măr. Se ştie că merele de la Breaza, cu coaja subţire şi rumenă, cu miez dulce, parfumat, sînt de un soi renumit. Aşa că cei de la staţiune au cerut seminţe. S-au adresat pionierilor, iar aceştia nu s-au lăsat rugaţi. Au strîns sămînţa de măr, au pus-o în plicuri şi au trimis-o. La rîndul lor, ei au primit de la staţiunea experimentală seminţe de plante melifere — dungăţea şi negrilică. Le-au pus pe lot şi au urmărit creşterea lor. Dar deocamdată n-au stupi.

— Nu-i nimic, dragi prieteni, florile vor atrage albinele, iar voi, aşa harnici cum v-am văzut, n-o să le lăsaţi fără adăpost. Nu de alta, dar mierea e bună şi gustoasă.

Fapte pioniereşti

De fapt, cele petrecute mai jos sînt strîns legate de dragostea pionierilor brezeni pentru flori. Ce nu găseşti la ei? Petunii, gura leului, albăstrele, maci pitici... Toate răspîndite prin grădina şcolii, prin curţi...

Dar iată întîmplarea:

Într-o zi, cînd la ora amiezii un bătrîn, mişcîndu-se agale, a ieşit afară, a rămas uimit. Cine să fi adus în faţa casei lui toate florile astea? Şi tot el şi-a răspuns: «pesemne copiii, pionierii, ei trebuie să fie!» Îi ştie cît sînt de săritori.

Da, aşa era, pionierii au făcut grădina pentru un bătrîn învăţător, acum pensionar şi bolnav. Copiii au vrut să-i facă o bucurie.

*

Despărţindu-mă de pionierii de la Şcoala de 8 ani din comuna Breaza de Jos, le-am spus:

— Bravo, copii, mi-a plăcut mult pe la voi. Se vede că înţelegeţi bine tîlcul cuprins în angajamentul solemn şi că ştiţi să-l respectaţi.

Într-adevăr, cu fruntea sus, ei pot răspunde la chemarea pionierească: «Sînt gata întotdeauna!»

B. CARAGIALE

JURNALUL DE DETAȘAMENT

Nică și Radu sînt prieteni nedespărțiți de peste 10 ani. De mici au fost vecini de bloc, au mers împreună la școală și tot odată au sărbătorit primirea cravatei roșii.

Prin clasa a V-a, chiar la sfîrșitul anului, părinții lui Radu au fost mutați cu serviciul la Brașov. La despărțire, cei doi prieteni au hotărît să țină legătura prin scrisori, iar în vacanțe să-și facă vizite.

Clasa a VI-a au început-o deci fiecare în școli diferite. Radu i-a scris lui Nică din prima zi despre școală și colegii cei noi din Brașov, despre profesori. Totodată, își vestea prietenul că a fost ales «cronicarul» detașamentului, că se va ocupa de jurnalul pionieresc. Ce întîmplare. Și Nică a primit o sarcină identică din partea detașamentului. I-a scris repede lui Radu, făcîndu-i și o propunere... Ca la sfîrșitul anului, fiecare să-i trimită celuilalt cîte o copie a jurnalului. Era un fel de schimb de experiență și, totodată, un legămînt, care avea să-i apropie și mai mult, să scadă distanța dintre orașele lor, ajutîndu-i să afle lucruri noi despre colegi, fapte și întîmplări din detașamentele lor... De acum, scrisorile celor doi prieteni, în loc de încheiere, purtau aproape întotdeauna o formulă identică: «Amănunte o să afli din jurnalul de detașament...»

Și iată că anul școlar a luat sfîrșit. Legămîntul cu jurnalele a fost respectat. Din păcate însă, numai Nică avea să se bucure. Primise din Brașov un adevărat «jurnal viu». Și știți, cred, ce înseamnă asta? Într-un astfel de jurnal evenimentele din viața detașamentului sînt descrise cu economie de cuvinte. În fraze limpezi, frumoase. În el vezi ca într-o oglindă viața întregului detașament. In jurnalul trimis de Radu, unele pagini erau ilustrate chiar cu fotografii sau desene, pe altele puteai citi versuri și scurte povestiri umoristice scrise de membrii cercului de literatură sau urmăreai zîmbind caricaturile hazlii ale unor copii certați cu disciplina. Ce să mai vorbim, într-un cuvînt, Radu i-a trimis lui Nică un adevărat model de «jurnal viu». Citindu-l, oricine putea vedea că nu era redactat numai de el, că a fost ajutat de un întreg colectiv, așa cum este și bine. Poate de aceea, pe măsură ce citea jurnalul prietenului său, Nică schimba fețe-fețe. Avea și de ce. Cel redactat de el se deosebea ca de la cer la pămînt de «jurnalul viu» al lui Radu. Deși era scris caligrafic și ordonat din scoarță în scoarță și nici o foaie n-ai fi aflat goală, această «cronică a detașamentului» era de fapt un «jurnal mut». Dar, ca să pricepeți mai bine ce înseamnă un «jurnal mut», haide să-l citim împreună.

Iată prima însemnare:

«Azi am avut adunare de detașament. A fost o adunare foarte interesantă, care adunare ne-a plăcut la toți».

Atît?! Numai atît?! Nimic precis despre adunare, despre discuțiile purtate, concluziile trase. Ia să vedem. Poate scrie mai mult pe fila a treia. Dar nu, aici e altă... acțiune...

«Azi am avut alegeri. A fost o

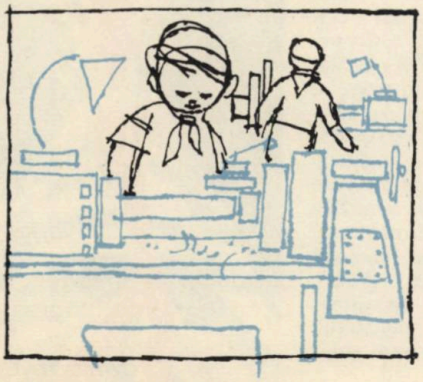

manifestare foarte interesantă, la care am participat cu toții».

Nimic în plus nici aici. Nici un cuvînt despre numele celor aleși în colectivul de conducere, despre cei care au luat cuvîntul, despre propunerile făcute de pionieri și felul cum au întîmpinat ei acest important eveniment din viața de organizație.

Iată și a patra foaie:

«Am făcut o excursie la munte. A fost o acțiune foarte interesantă, care acțiune ne-a plăcut la toți».

Ei, dar asta-i prea de tot! Dintr-o excursie la munte să nu ai altceva de adăugat? Și cîte surprize, cîte lucruri noi se pot scrie numai despre traseu, despre pitorescul locurilor văzute sau eventualele peripeții prin care au trecut unii pionieri, despre farmecul popasurilor, al jocurilor organizate...

Pe măsură ce întorcea filele, Radu era tot mai dezamăgit. Ar fi vrut atît de mult să știe ce s-a mai petrecut în școala în care a învățat doar 5 ani. Oare detașamentul este tot atît de unit și anul acesta cînd e vorba de combaterea unor năravuri? Nicu s-a lăsat de suflat la ore, Nelu Gîlceavă o fi devenit mai serios, Cici o fi avînd și alte preocupări în afară de rochiile la modă? Ce-o fi făcînd Sandu, toboșarul detașamentului? Oare Vlad e la fel de bun gimnast? Dar Ina și Rodica? Au fost și în acest an premiate la concursul cultural-artistic? Mai trăiește ariciul pe care l-au adus anul trecut la colțul viu?... Și apoi cîte se mai puteau scrie în legătură cu cercul micilor strungari sau cercul cinefoto... O fi uitat colegul său că lui îi plăcea atît de mult strungăria și era pasionat după fotografiat?

Nu, un prieten ca Nică nu putea să uite toate acestea. Trebuie să fie o neînțelegere la mijloc... «Uite, chiar acum am să-i scriu...»

Și în aceeași zi Radu trimitea prietenului său o scrisoare «f.f. urgentă», la care avea să sosească după o vreme un răspuns «recomandat expres», sub forma unui nou jurnal. De data aceasta primea însă un «jurnal viu».

IRIMIE STRĂUȚ

ȘCOALA ÎN JUNGLĂ

Jungla plină de mistere, cu trunchiurile copacilor ca niște uriași din basme, ocrotește o așezare. O oarecare așezare africană: cîteva colibe firave, sărăcăcioase. Pe aici, parcă, timpul împietrise, iar secolele se opriseră în scurgerea lor. O noapte cumplită, o noapte fără de sfîrșit apăsase existența oamenilor ce trăiau pe acolo, ca și a părinților și bunicilor lor. Era noaptea ignoranței în care fuseseră condamnați să trăiască. Îmi relata un tînăr african că în anii aceia îngrozitori un simplu creion putea echivala uneori cu o condamnare la moarte. Un frate de-al lui fusese întemnițat, tîrît pe la judecăți, iar în cele din urmă omorît pentru că un creion și un carnețel trădaseră faptul că știa carte. L-au declarat «primejdios»: povestise oamenilor ce se petrecea pe alte continente, își notase în carnețel cîteva cuvinte ce nu erau pe placul colonialiștilor. A plătit cu viața cutezanța de a rupe vălul ignoranței.

Africanul trebuia să bîjbîie în întuneric. Numai că socotelile stăpînilor de ieri n-au ținut seama de un lucru: africanii au învățat cuvîntul libertate **chiar înainte de a cunoaște alfabetul.**

În Africa ce pășește pe drumul libertății s-a declarat un aprig război neștiinței de carte. Creionul, «primejdios» odinioară, răzbate prin locuri unde existența lui era necunoscută. El săvîrșește un miracol greu de descris: destramă seculara noapte a ignoranței. În așezarea din junglă a apărut într-o zi un tînăr. Oamenii l-au privit neîncrezători. Asemenea om, satul lor nu mai cunoscuse: învățătorul. Dar el nu s-a descurajat. Local pentru școală nu se pomenise prin locurile acelea. Primele lecții le-a predat în vastul amfiteatru al junglei, sub acoperișul de cristal al cerului. Mai tîrziu, o colibă dărăpănată a fost renovată. Cu gestul plin de solemnitate al unui mare creator a caligrafiat pe o bucată de carton: «școală». Cuvînt cu rezonanțe ciudate pe pămîntul ce a îndurat atîtea suferințe al continentului negru.

Școală în junglă, școală la marginea deșertului, școală în savană... Africa învață. În acest an, 13 258 000 de copii africani au pășit pragul

(Continuare în pag. 28)

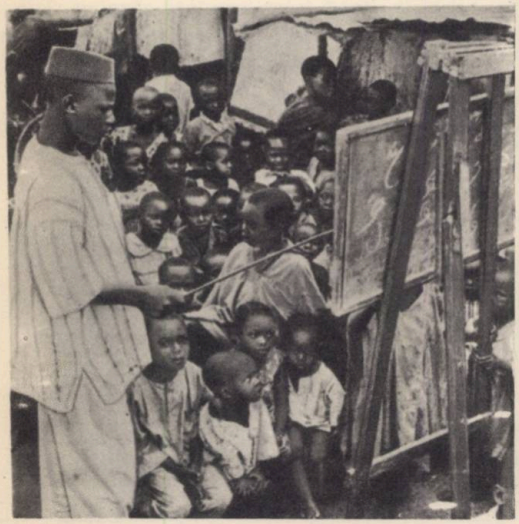

ȘTIUN

CORIOLAN STOICA
Comitetul geologic

Lucrurile pe care vi le voi împărtăși mai jos mi-au venit în minte într-o zi pe cînd mă aflam prin munții Călimani.

Știți voi oare ce a fost pe aici, prin Călimani, cu milioane de ani în urmă? Pietrosul, Bătrîna, Funcelul, Harghita și Cucu, impunătoarele cratere de altădată, nu mai sînt astăzi decît niște spinări rotunjite și gîrbovite de vreme. Dar pe atunci împroșcau cu foc și cenușă.

Era lung lanțul gurilor de balaur, craterele acestor vulcani, prin care pămîntul își revărsa văpăile. Dar gura cea mai vajnică era cea mai de la răsărit. Acum, acolo e un lac. Îi zice Sfînta Ana... Pe atunci nu avea nume. Nici Harghita și nici Călimanii nu aveau nume. Nu era cine să li-l dea, pentru că oamenii au apărut mult mai tîrziu.

*

Ședeam pe malul lacului Sfînta Ana. Adăpostit în căușul acela de brădet și de tăcere, oglinda lui de argint topit părea încremenită ca pentru a asculta și mai bine scurgerea timpului. Nici nu-ți vine să crezi că aici a fost odată un vulcan clocotitor, care-și revărsa mînia în foc, fum și pietre. Asta m-a făcut să-mi amintesc două date din istoria geologică a pămîntului. Două date. Două catastrofe îngrozitoare. Una, petrecută cu aproape 2 000 de ani în urmă, cealaltă mai recentă.

VEZUVIUL ȘI KRAKATOA ÎN ACTIVITATE!

În vara anului 79 (era noastră), muntele Vezuviu din Italia a început să scuipe un nor de cenușă și bolovani. S-a făcut dintr-o dată întuneric. Un întuneric îngrozitor, brăzdat de fulgere și sfîșiat de urletul de neînchipuit al vulcanului care erupea. Aproape două mii de oameni au murit asfixiați sau striviți de lapili (pietre vulcanice) și de puhoiul de cenușă. Erupția din 79 a Vezuviului nu a dat foc, nu a pîrjolit, ci a acoperit totul cu cenușă. Acum 100 de ani, cînd sub orășelul Resina, la adîncimi de 15—45 m, au fost descoperite farul, străzile pavate, palatele și templele încremenite acolo de la 24 august 79, lemnăria acestora era nearsă, neatinsă. Nu s-au găsit nici cadavre carbonizate, ci niște... goluri. În tuful vulcanic au rămas «tipare» ciudate, negativul, în care turnîndu-se apoi ghips au apărut oamenii goi sau în cămăși, ori în toge, unii în atitudini chinuite, alții liniștiți, așa cum i-a surprins revărsarea de cenușă.

Amănunte mai multe și mai cutremurătoare avem despre izbucnirea din 1883 a vulcanului Krakatoa, situat între insulele Indoneziei Java și Sumatra.

În ziua de 28 august 1883, din craterul vulcanului s-a înălțat o coloană de fum pînă la mai bine de 20 000 m înălțime, formînd o umbrelă enormă, din care a început să plouă cu noroi, praf, cenușă și bolovani. Talazurile mărilor, mai înalte decît casele cu zece etaje, gazele otrăvitoare, bezna îngrozitoare brăzdată de fulgere, cutremurul neîntrerupt al temeliilor și al apelor, toate acestea au fost doar începutul marii izbucniri, care a pulverizat mai bine de două treimi din insulă, care a șters de pe fața pămîntului orașele Telok-Betong din Sumatra, Bantam, Anjer și Tjiringin de pe coasta Javei, împreună cu însăși această coastă, pe o lungime de mai bine de 20 km.

Cînd s-a făcut lumină, priveliștea era de neînchipuit.

De unde știm toate acestea? Cine le-a văzut? Cei ce le-au văzut au mai apucat oare să le povestească? Puțini au scăpat. Printre aceștia a fost și inginerul Sandick, care se afla pe bordul unui

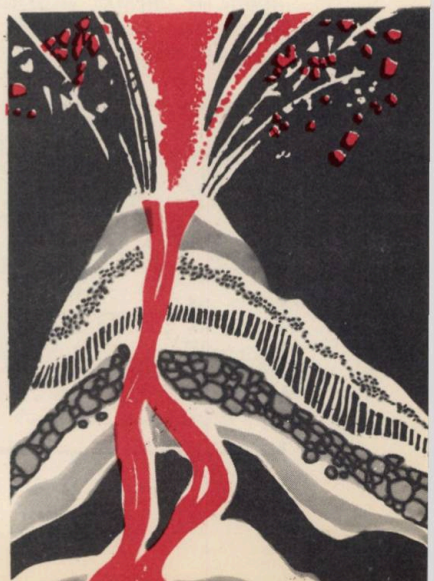

VULCANII

vapor în rada portului Lampong.

Iată un fragment din memoriile sale... «La Anjer, la 28 august, la ceasurile şase dimineaţa, pe cînd cei mai mulţi locuitori dormeau încă, o masă de apă neagră, enormă, soseşte cu mare vuiet, se urcă peste dealuri şi îneacă oraşul. Apoi apa se retrage, tîrînd cu ea în mare bărbaţi, femei, copii. Totul pare a se linişti. Nu se văd decît sfărîmături de vase, de poduri, de copaci. O ploaie deasă de cenuşă cotropeşte văzduhul. Puţinii care mai scăpaseră sînt răniţi şi abia mai răsuflă. Dar nu apucă să-şi revină, pentru că soseşte un al doilea val, înalt de 35 m, care, retrăgîndu-se, tîreşte tot ce a mai rămas.

Anjer nu mai este pe lume! Singură temelia farului, al patrulea din Java, rămîne...»

Vaporul pe care era Sandick a fost un vapor norocos. În strîmtoarea Sunda se aflau, ca de obicei, sute de corăbii. A doua zi, cele ce nu apucaseră să fie sfărîmate ca nişte cutii de chibrituri, zăceau, întregi sau bucăţi, pe cîte un deal de pe coasta Javei ori a Sumatrei, pe unde le azvîrlise furia de neînchipuit a mării.

EFECTELE ERUPŢIILOR VULCANICE POT FI PREVENITE?

Nu toţi vulcanii erup însă cu atîta violenţă. Sînt unii «potoliţi», din care lava curge domol, fără explozii, cum sînt vulcanii Maunaloa şi Halemaumau din inima Pacificului, insulele Hawai.

Pentru a arăta puterea vulcanilor, am fost nevoiţi să citäm cele două catastrofe. Din aceste nenorociri omul a tras învăţături şi şi-a luat măsuri de apărare. Pămîntul este prins astăzi într-o adevărată reţea de aparate numite seismografe, care înregistrează toate mişcările scoarţei, dînd din timp alarma, pentru ca oamenii să prevină şi să evite dezastrele. Este adevărat că previziunea erupţiilor nu se poate face cu mult înainte. Cu toate acestea, există posibilitatea ca oamenii să se pună la adăpost şi chiar să fie salvate bunuri omeneşti. Un exemplu grăitor este puternica erupţie a vulcanului Agung, care, semnalată la timp, nu s-a soldat aproape cu nici o victimă.

VULCANUL ESTE ŞI FOLOSITOR

Dar cu toate pagubele şi distrugerile provocate, erupţiile vulcanice (poate vi se pare ciudat) aduc şi foloase. În primul rînd este vorba de minereurile şi celelalte produse (lichide şi gazoase) de origine vulcanică.

Geologii şi geochimiştii au analizat şi identificat pas cu pas aproape întreaga suprafaţă a globului, descoperind necontenit noi şi noi comori de minereuri. Majoritatea acestor minereuri au fost aduse de către vulcani.

Să încheiem cu cîteva cuvinte despre gazele care însoţesc şi pricinuiesc exploziile şi care continuă apoi să fie emanate multă vreme după ce vulcanul s-a «stins». Gazele sînt emanaţii ale magmei, mai fierbinţi la începutul erupţiei vulcanice, răcindu-se treptat pe măsură ce vulcanul îmbătrîneşte.

Cele mai fierbinţi emanaţii de gaze (1 000°—650°C) se cheamă *fumarole*. Ele apar de obicei sub forma unui fum, din ce în ce mai dens, care anunţă erupţia.

După ce erupţia a încetat, gazele devin şi ele mai puţin fierbinţi (650°—200°C) şi se numesc *solfatare*. Numele li se trage de la sulful care, sub formă de hidrogen sulfurat, le dă mirosul caracteristic.

După ce s-au răcit sub 100°C, gazele nu mai conţin decît bioxid de carbon şi atunci se cheamă *mofete*.

În munţii noştri vulcanici Căliman, Gurghiu, Harghita, asemenea mofete — mai ales prin peşteri — se întîlnesc destul de des. Amintim doar de cele trei, cunoscute sub numele de Bodoş, care, aflîndu-se în apropiere de Tuşnad, sînt mai uşor de vizitat. De asemenea, sînt cunoscute grupile de la Covasna, care conţin bioxid de carbon rezultat din emanaţiile mofetice ale acestor vulcani care nu mai sînt în acţiune.

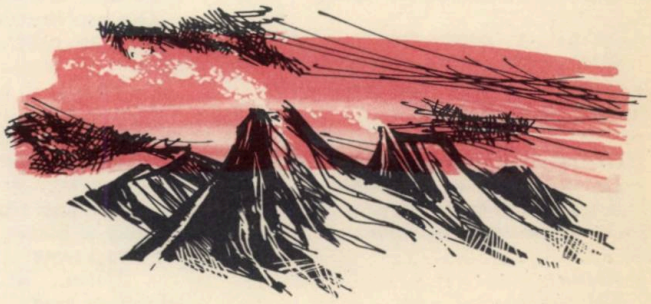

Mofetele sînt adevărate sanatorii naturale. Prin acţiunea bioxidului de carbon se vindecă multe boli, cum ar fi reumatismul, unele boli de inimă etc.

CU MILIOANE DE ANI ÎN URMĂ

În prezent, ţara noastră nu are vulcani în activitate. Cu milioane de ani în urmă însă exista şi la noi o puternică activitate vulcanică.

Au clocotit mări şi s-au revărsat potopuri de lavă, au zburat bombe vulcanice răsucite, cerul a fost acoperit de ciuperci uriaşe de cenuşă şi fum, flăcări au izbucnit din adîncuri, lăsînd cratere cu gura larg deschisă.

Pe teritoriul ţării noastre, în jumătatea a doua a erei terţiare, vulcanismul a fost mai activ ca oricînd. Cele petrecute cu 30 milioane de ani în urmă le putem citi şi azi din craterele rămase, din materialul vulcanic bogat, îngrămădit sub formă de creste muntoase.

De pe urma acestei activităţi vulcanice ne-a rămas măreaţa «orgă» de bazalt a Detunatei, căptuşeala vulcanică (Harghita, Gurghiu, Căliman, Gutîi etc.). De aci peşterile cu bioxid de carbon din Căliman şi Harghita, de aci miile de izvoare de ape minerale care se înşiră fără întrerupere din Ineu şi pînă în Ţara Bîrsei, de aci apele termale de la Herculane, Buziaş, Lipova, de aci aurul, argintul şi arama Apusenilor şi Băii Mari, de aci marmura de la Ruşchiţa etc., etc.

Acesta a fost trecutul.

Prezentul?

IMAGINI SUBTERANE DIN... AVION

Iată. Motorul avionului duduie. Uşa cabinei s-a închis. Geofizicienii instalaţi în avion îşi verifică aparatele aeromagnetometrice.

Acele înregistratorului au început să vibreze întîi uşurel, apoi, deodată, au pornit a juca înnebunite, gata-gata să iasă din marginile diagramelor. Geofizicienii, cu ajutorul acestor aparate, de acolo, de la sute de metri din văzduh, văd bogăţiile plămădite şi păstrate în tainiţele adîncurilor.

Geofizicienii citesc, citesc mereu. Apoi îşi opresc aparatele, îşi strîng cu grijă diagramele, îşi înşurubează la loc stilourile şi se lasă din nou în scaunele capitonate ale avionului.

Privesc pe geam.

Acolo, jos, sînt dealuri rotunjite, cu pajişti bogate, cu vii, cu lanuri de aur. Dar cîte bogăţii nu ascund dedesubtul lor. Aci vor veni minerii, tehnicienii specialişti să cerceteze şi să scoată la lumină toate bogăţiile pe care le-au înregistrat aparatele din avion.

Şi apoi vor pleca trenurile încărcate cu minereu unul după altul spre cetăţile de foc, unde muncesc meşterii oţelari, ce vor preface aceste materii prime în bunuri necesare vieţii oamenilor.

Ce-i spun orașului dimineața

Orașule, uite lumina venind.
Îți stingi felinarele?
Hai!
Loveau cu baghetele lor de neon
În umbrele nopții de mai.

Îmi place să merg dimineața pe străzi,
Când orice mișcare se-aude
Ce mult a plouat peste noapte!
Sclipesc
Vitrinele ude.

Curînd se deschid magazinele iar!
A pîine miroase, a ploaie.
Și vîntul, rămas de cu noapte pe străzi,
Copacii în glumă-i îndoaie,

Soseşte cu zgomot maşina cu pîine,
Frumos mai miroşi, dimineaţă!
Împrăştie pîinile mari orice urmă
De frig şi de ceaţă.

Curînd se deschid magazinele iar!
La uşile lor, de cu noapte,
Aşteaptă rotunde, ca nişte pisoi,
O mie de sticle de lapte.

Vestiți!
Vin ziarele.
Ce mai foşnesc!
Ziarele de dimineață, uşoare.
Şi chioşcul
De aripi deschise e plin,
Şi parcă e gata să zboare.
Vehicule vîjîie scurt, în viteză.
Trec grele maşini albăstrii,
Au treabă cu toate azi.
Nu-s pentru leneşi
Frumoasele ore din pragul de zi.

S-au stins felinarele albe, clipind.
Şi —
Brusc —
La răscrucile toate
Lumini mişcătoare se-aprind:
Gălbui,
Verzi,
Roşcate.

E soare!
Spre şcoală mă-ndrept, liniştit.
Ce cîntec! Ce zi argintie!
Îmi vine şi mie să cînt.
Uite, cînt.
Drum liber pe străzi, bucurie!

FLORIN MUGUR

MĂRUL DE 120 DE ANI

(Urmare din pag. 19)

Acestea s-au întîmplat anul trecut, dar se vede că şi în acest an el a primit cum se cuvine primăvara. E dator să dea exemplu: în jurul său se înşiră pe şase sute de hectare pomii fructiferi, gata-gata să dea în rod.

În povestirea de faţă, ceea ce e frumos stă în faptul că totul este adevărat. Cînd am vizitat lotul model al staţiunii horticole experimentale de la Bistriţa, am văzut şi mărul de o sută douăzeci de ani şi tot atunci am aflat şi povestea sa.

La 14

— Sorica Marin!

Dintr-un ungher al sălii de aşteptare a postului de miliție din sat se ridică o fată subțire, cu ochi negri. O rază de soare scapără printr-un ochi al hîrtiei albastre din geam şi, săgetînd umbra încăperii, arde portocaliu în părul de mătase galbenă al fetei.

— Prezent! spuse fata, palidă, cu buze uşor tremurătoare.

Din uşa întredeschisă, şeful de post îi zîmbeşte calm şi-o invită cu un gest să intre în birou.

— Vă rog să poftiți.

Fata a făcut cîțiva paşi şi s-a oprit în dreptul uşii întredeschise. În spatele ei, raza de soare s-a spart în perete într-o pulbere aurie, desenînd umbra delicată a unei frunze de salcîm. Astîmpărîndu-şi bătăile inimii cu palma, fata stă şi aşteaptă.

— Poftiți... se aude din nou glasul şefului de post... vă aştept.

La un birou, cu un buletin de populație în mînă, şeful de post o priveşte lung.

— Dumneata eşti Sorica Marin din clasa a VII-a B?

— Da...

— Cum îl cheamă pe tatăl dumitale?

— Tudor.

— Şi pe mama? Maria?

— Da... da... Maria... Maria... da.

— În ce an eşti născută?

— 15 iulie 1950... Sîntem colectivişti.

— Ştiu, spune zîmbind miliţianul, deschizînd buletinul şi studiindu-l cu atenție... Ia loc, tovarăşă.

Sorica se aşază pe taburetul galben, privind țintă cu ochi mari, puțin uimiți, la bărbatul din faţa ei, care răsfoieşte concentrat buletinul de populație.

— Ştii, spune el deodată, ridicînd privirea la ea, că primind astăzi buletinul intri în rîndurile cetățenilor Republicii Populare Romîne?

— Ştiu. Ştiu...

Atunci te felicit şi-ți doresc din toată inima să-l porți toată viața cu cinste! spune cu o uşoară notă de emoție în glas şeful de post, întinzîndu-i mîna. Fata se ridică uşoară ca un fum, strînge mîna miliţianului care îi întinde buletinul şi-i arată un loc sub fotografie.

— Iscăleşte aici.

Buletinul dansează în ochii fetei. Cifrele negre ale seriei tremură.

— Aici?

— Aici, da... poftim tocul!

Iscăleşte repede, obrajii îi ard ca focul. Apoi, cu tocul în mînă, se uită la miliţian şi aşteaptă.

— Asta-i tot, spune cu aer glumeț şeful de post punînd sugativa deasupra şi întinzîndu-i buletinul.

Sorica ia buletinul şi, strîngîndu-l la piept, părăseşte cu paşi repezi încăperea. În sala de aşteptare o ia la fugă. Raza de soare îi străfulgeră iar părul portocaliu şi se sparge din nou în perete. Fata a dispărut. A dispărut şi umbra plăpîndă a frunzei de salcîm. Ajunsă afară, Sorica fuge prin curtea postului de miliție, trece în zbor podeţul şi se opreşte în uliță, ametită, orbită de soare, cu fusta fluturînd în vînt.

— Hei, Sorico! se aude dintr-o spărtură de gard o voce groasă şi amenințătoare. Fata se uită acolo speriată. Prin spărtura gardului o fixează «Sobolul», un băieţel cu o faţă galbenă ca de ceară, subțire ca un arac. Alături de el, gras şi rotofei, ca un pepene turcesc, «Gogolea», spaima livezilor din sat.

— Ce vreți? îi înfruntă deodată bătăioasă fata, făcînd un pas spre cei doi. «Sobolul» o fixează cu ochii lui mici şi somnoroşi şi-i spune scuipînd un sîmbure negru-cafeniu de caisă, în praf.

— Să-i spui lui frati-tu că dacă îl prind îl mănînc... auzi?

Sorica se uită mirată la «Sobol». Acum o jumătate de oră ar fi scos limba la el şi i-ar fi strigat: «Brrr! Spaima ciorilor!»

Acum parcă ceva o opreşte. Simte buletinul în palma caldă.

— Las-o, îi spune «Gogolea». Nu vezi că are buletin?

— Şi ce dacă are? îl întrebă uimit celălalt, lăsînd praştia să-i cadă moale. Ce dacă are?

— Vezi că eşti prost? îi răspunde «Gogolea» făcîndu-i un semn misterios să-l urmeze. Vino-ncoa, să-ți explic, frățioare. Unde-i chestie de acte, eu...

Şi-amîndoi dispar din spărtură.

Cu buletinul în mînă, Sorica merge pe uliță. Soarele arde orbitor. Revărsate ca din călimări uriaşe, umbrele negre ale duzilor de pe marginea şoselei şerpuiesc negre la picioarele ei. Curțile sînt tăcute. Numai vîntul foşneşte ciudat paiele risipite în şosea, cu o şoaptă de toamnă abia auzită. La o răscruce, sub gard, la umbra salcîmilor, stau jos cîteva femei.

— Sărut mîna, spune Sorica.

Bătrînele tac şi o privesc. Tuşa Aglaia, cu faţa ciupită de vărsat, o opreşte:

— Bună ziua, Sorica... Ai fost să-ți iei buletinul?

— Da, tuşă Aglaie...

— Şi l-ai luat?

— Da.

— Ei, ce să faci, fato... trebuia să vină şi asta... îi spune tuşa Aglaia... Toate la rîndul lor... Să fii sănătoasă, fata mamii...

— Sărut mîna!

ani

de **PETRE LUSCALOV**

Ilustrație :
RODICA PRATO

Sorica pornește mai departe.

Ajunge în dreptul casei, trece podețul și dă să deschidă poarta.

— Sorica! a strigat cineva încet, aproape în șoaptă, de pe partea cealaltă a uliței. Fata s-a întors fulgerător. În poarta casei de peste drum stă Mihai, un băiat, vecinul ei.

— Ce este? îl întrebă fata.

Mihai face cîțiva pași și se oprește lîngă ea, în cămașa lui albă, cu mîneci lungi și butoni albaștri; în pantaloni negri de tergal și sandale galbene.

— Te-am speriat?

— Nu...

— Ai fost să-ți ei buletinul?

— Da.

— Pot să-l văd și eu?

— Da. Poftim!

Mihai ia buletinul și-l răsfoiește încet, cu privirea ațintită în ochii ei.

— Să știi că ai o poză frumoasă!

Sorica îl privește uimită.

— De unde știi? Nici nu te-ai uitat în el.

El o privește lung, tăcut, învăluind-o deodată cu o privire caldă.

— Ai o poză foarte frumoasă, Sorico! Foarte frumoasă!

— De unde știi? îl mai întreabă ea încă o dată cu o voce tremurătoare, de unde știi? Nici nu te-ai uitat.

Un fulger trece prin ochii băiatului și se topește într-un zîmbet.

— Dă-mi buletinul, țipă deodată fata și, smulgîndu-i-l din mînă, face un pas înapoi, privindu-l o clipă încordată și bănuitoare. Apoi se întoarce, deschide poarta și fuge, fuge. Sare peste prispă și pătrunde în casă, deschizînd ușile, una după alta, și strigînd cu o voce speriată.

— Mamă... unde ești? Unde ești?

Se oprește, răsuflînd din greu, rezemîndu-se de ușa bucătăriei. Bucătăria este pustie. Sus, pe o sobă, Vasile, motanul cenușiu și vărgat, alungă cu un gest calm, de filozof, o muscă care-i bîzîie la ureche. Ceasul deșteptător bate liniștit pe masa din bucătărie. În difuzor se aude vocea crainicului de la postul de radio:

— Atențiune!... Dăm ora exactă...

Amiază fierbinte și tăcută de sfîrșit de vară. Afară, la poartă, se aud deodată glasuri vesele de fete și o voce subțire ca o strună de vioară strigă:

— Sorico... ești acasă? Mergi la scăldat?

— Fata se trezește ca dintr-un vis, se uită la buletin și apoi începe să rîdă încet, din ce în ce mai tare și, strîngîndu-l bucuroasă la piept, fuge, se apleacă peste fereastră și strigă veselă.

— Vin fetelor, vin. Așteptați-mă că vin și eu.

LA PRISLOP, ÎN SATUL LUI ION

«Din şoseaua ce vine de la Cîrlibaba, întovărăşind Someşul cînd în dreapta, cînd în stînga, pînă la Cluj sau chiar mai departe, se desprinde un drum alb mai sus de Armadia, trece rîul peste podul bătrîn de lemn, acoperit cu şindrilă mucegăită, spintecă satul Jidoviţa şi aleargă spre Bistriţa, unde se pierde în cealaltă şosea naţională, care coboară din Bucovina prin trecătoarea Bîrgăului».

Aşa începe romanul Ion *de Liviu Rebreanu.*

Cititorul, venit de pe oricare dintre meleagurile romîneşti sau chiar cititorul străin, cunoscînd în traducere romanul lui Rebreanu, va avea surpriza să constate, poposind în ţinutul Năsăudului, că între imaginile din carte şi între priveliştile năsăudene există o uluitor de desăvîrşită asemănare.

Drumul alb, ce se desprinde din marele drum moldovenesc, duce într-adevăr spre Năsăud — Armadia din roman —, trecînd rîul peste acelaşi pod bătrîn de lemn, cu acoperiş din şindrilă mucegăită, care exista pînă mai ieri. E acelaşi drum, şi lumina toropitoare a verii te sileşte să cauţi un loc de popas la umbra pîlcurilor verzi de fag şi arin care împestriţează pajiştile. Cauţi umbra, te aşezi pe iarba înmiresmată cu floare, deschizi cartea şi confruntă din nou rîndul scris cu priveliştea care izvorăşte parcă de-a dreptul din cuvinte:

«...drumul urcă întîi anevoie pînă ce-şi face loc printre dealurile strîmtorate, pe urmă însă înaintează vesel, neted, mai ascunzîndu-se printre fagii tineri ai Pădurii Domneşti, mai poposind puţin la Cişmeaua Mortului...»

Opreşti un localnic, îi dai bineţe, îl întrebi:

— Care este Pădurea Domnească?

— Chiar aici, stăm la umbra ei.

— Dar Cişmeaua Mortului?

— Iat-o colo, la doi paşi, după cum scrie în carte!

Nu mai are rost să întrebi pe nimeni. Porneşti mai departe, urmărind cartea ca pe o filă de atlas geografic în care totul e notat, nu în linii, ci în cuvinte, dar cu o fidelitate de desen.

Intri în sat cu emoţie. Ştii bine că fiecare om, fiecare casă, fiecare colţ de aici este evocator, sporindu-ţi puterea de a înţelege sensurile romanului, marea artă de a pătrunde viaţa a autorului lui. Aici vom putea afla, desigur, amintiri şi mărturii interesante, mai ales de la oamenii din Prislop, consăteni cu romancierul.

*

— Drumul pe care l-aţi făcut spre Prislop, ne spune învăţătorul din acest sat, este chiar primul drum pe care l-a făcut Liviu, copil, venind încoace, spre noi.

Avea numai 12 ani. Era un băiat înalt, voinic, bine legat, cu părul auriu şi cu ochi mari, deschişi cu pasiune asupra lumii din jur. Se născuse la Maieru, tot în Năsăud, un vechi sat de pe apa Someşului, la poalele Ineului. Era primul fiu al învăţătorului Vasile Rebreanu şi al Ludovicăi, născută Dinganu, coborîtoare dintr-o veche familie de cărturari ardeleni. Şi tatăl era un bun şi pregătit cărturar. El învăţase la Gimnaziul grăniceresc din Năsăud împreună cu poetul George Coşbuc, cu care a fost coleg de bancă şi care i-a rămas prieten pînă la sfîrşitul zilelor. Copilărind la Maieru, amestecîndu-se în jocurile copiilor satului, fiind prietenos, bun tovarăş, totdeauna pus pe hîrjoană, Liviu s-a impus încă de la început prin pasiunea lui faţă de citit şi prin cunoştinţele lui cu totul neobişnuite pentru un copil. Citise tot ce putuse afla în biblioteca părintească, citea cu sete toate cărţile pe care Vasile Rebreanu, tatăl său, le primea. În casă era un adevărat cult pentru poezia lui Coşbuc, marele prieten al familiei, iar Liviu, încă de mic, învăţase pe de rost zeci de poezii, împrăştiate pe atunci prin reviste. Anii petrecuţi la Maieru, în vecinătatea munţilor, între oamenii mîndri şi aprigi de aici, urmaşi ai vechilor grăniceri năsăudeni, au format în Liviu aceleaşi calităţi, l-au făcut deschis la suflet şi senin, harnic, neîncovoiat faţă de necazuri, cu o judecată adîncă şi dreaptă asupra lucrurilor, prietenos cu cei din jur. El a cunoscut aici tot ce e mai frumos în viaţa satului, cîntece şi basme, sărbători şi petreceri, cu tot alaiul lor de datini.

La Prislop însă a cunoscut suferinţele şi dramele satului... După absolvirea primelor patru clase, părinţii l-au înscris pe Liviu la Gimnaziul grăniceresc din Năsăud, acelaşi unde învăţaseră şi Vasile Rebreanu şi George Coşbuc. Trage la aceeaşi gazdă, ascultă lecţiile predate de aceiaşi profesori. În orele libere, după-amiaza sau la sfîrşit de săptămînă, se abate pe acasă, adică la Prislop, unde se stabiliseră părinţii lui.

Face deci același drum pe care îl cunoaștem, trecînd pe vechiul pod acoperit cu șindrilă mucegăită, oprindu-se la Pădurea Domnească, odihnindu-se la Cișmeaua Mortului, ca și un călător de azi.

La Năsăud, la gimnaziu, Liviu are însă o primă întîlnire cu un copil de aceeași vîrstă, care îl impresionează în chip deosebit. Îl cunoaște aici chiar pe Ion! Venea tot din Prislop și se înscrisese la gimnaziu. Era iute la minte, inteligent, pasionat de învățătură, fapt care îl face să străbată zilnic, pe jos, drumul de la Prislop la Năsăud și înapoi. Cei doi sînt colegi în aceeași clasă, dar, după mai puțin de o lună, Ion al Glanetașului e silit să se retragă din gimnaziu. De ce? Ai lui nu mai puteau plăti taxele școlare, nu mai puteau să susțină întreținerea băiatului, iar în plus, acasă, la Prislop, era nevoie de brațul lui. De ce se întîmplau toate acestea? O primă întrebare la care nu putea să răspundă copilul Liviu, dar la care avea să răspundă viitorul romancier.

Satul Prislop, ca și echivalentul lui din roman, satul Pripas, era un sat ros de nevoi și sărăcie, pămîntul aparținînd celor puțini și bogați. «Setea de pămînt» a oamenilor era de fapt setea lor de independență, libertate, trai mai bun, dorința lor de a scăpa de apăsare și sărăcie

Liviu Rebreanu, copil și apoi tînăr, a cunoscut direct, prin realitățile din satul Prislop, întreaga dramă a țărănimii ardelene, suferințele ei seculare, nedreptățile și umilințele la care era supusă. Liviu s-a împrietenit cu Ion, a cărui casă învelită cu paie era chiar peste drum de casa părintească, în capul satului. El i-a cunoscut îndeaproape viața, i-a urmărit-o atent. A cunoscut și urmărit atent viața consătenilor lui, de care era legat prin cele mai puternice rădăcini. Drumurile vieții l-au despărțit apoi de Prislop. Se întorcea rar, în vacanțe, dar de fiecare dată își căuta prietenii, stătea cu ei la taifasuri lungi, le împărtășea bucuriile și necazurile. A aflat astfel, chiar din gura eroului și din mărturisirile prietenilor lui, toată zbaterea cumplită a lui Ion al Glanetașului pentru a scăpa de sărăcie, pentru a-și dura un trai tihnit cu orice sacrificiu, cu orice preț. Cu ce preț? Cei care au citit romanul Ion *știu prețul pe care l-a plătit eroul din acest roman. El și-a sacrificat cinstea, dragostea și chiar viața.*

Ce s-a întîmplat cu Ion cel adevărat, din Prislop?

Vizitatorii constată numeroase coincidențe între fapte, date, întîmplări, care pun pe gînduri și dau materie interesantă imaginației. Așa cum aminteam și mai sus, Ion a existat. El s-a născut la 13 septembrie 1888 și, coincidență, în același an cu Liviu Rebreanu. Sînt de aceeași vîrstă, spun vizitatorii. Au fost colegi și prieteni. În 1907 Ion se căsătorește cu Rodovica, în împrejurări asemănătoare cu cele din roman, iar Rebreanu mărturisește într-un jurnal al său că întîmplarea l-a atras, încă din acel an, 1907, să scrie o carte pornind de la cei doi. Dar de aici, destinul eroului din carte se desparte de destinul omului din Prislop. Împovărat de greutăți și copii, Ion, cel din Prislop, duce o viață tristă, cenușie, isprăvind răpus de icter negru, cu puțin înainte de cel de-al doilea război mondial.

Dar confruntarea continuă. Iată, aceasta este casa dărăpănată în care a funcționat vechea școală, condusă de tatăl scriitorului, adică învățătorul Herdelea din roman. Aceasta este casa în care a trăit popa Belciug (între anii 1887—1923), aceasta-i curtea unde a avut loc hora, acesta-i pămîntul pe care l-a sărutat Ion!

E pămîntul care aparține azi tuturor. Fiii și nepoții lui Ion al Glanetașului sînt astăzi colectiviști și muncesc, împreună cu toți oamenii din Prislop, pentru făurirea unei vieți noi, bogate, demne.

În chip de recunoștință pentru scriitorul și concetățeanul lor, prislopenii au reconstruit casa în care a trăit familia Rebreanu, transformînd-o într-un muzeu memorial.

Pe placa de marmură ei au dăltuit următoarea dedicație:

«În această casă, reclădită în anul 1957, prin munca locuitorilor din Prislop-Năsăud, a trăit, în mijlocul eroilor săi din romanul Ion, *marele scriitor Liviu Rebreanu, fiu neuitat al poporului nostru».*

Cine sosește azi în Prislop, cu cartea sub braț, se oprește cu pietate aici. S-a mai întregit o filă a romanului, iar prin ea se înțeleg mai bine marile semnificații și uriașa comoară de artă din această carte genială.

PAUL ANGHEL

① Rodovica, personaj din Prislop, care a prins viață în romanul „Ion" sub chipul Anei.
② Casa în care a funcționat vechea școală, condusă de tatăl scriitorului Liviu Rebreanu.
③ Zi de sărbătoare la Prislop

CULORI PREFERATE

● Culoarea preferată a oamenilor — după cum arată ultima ediție a Enciclopediei britanice — este **albastrul.** Urmează în ordine următoarele: **roşul, verdele, violetul, portocaliul.**

● Împăratul roman Domițian prefera înaintea tuturor culorilor negrul. Toate festivitățile de la curtea sa erau «colorate» în negru, nici un oaspete nu avea voie să se prezinte îmbrăcat în haine de altă culoare... Regele Henric al III-lea al Franței era mare amator al culorii verzi; el a organizat în cetatea Plessis les Tours o serată «verde», la care chiar şi mobilele şi săbiile erau de această culoare. Culoarea preferată a lui Henric al IV-lea a fost cea albă. El a purtat pălării numai albe, cu pene albe de struț.

● Negrul este culoarea de doliu numai a europenilor şi americanilor. În Japonia culoarea de doliu este, ca şi la vechii egipteni, **galbenul.** În China şi în alte părți din Asia, culoarea de doliu este cea albă.

● După cum arată Jules Verne în Istoria marilor descoperiri, locuitorii din Peru, necunoscînd scrisul, exprimau fraze şi cuvinte prin fire de lînă de diferite culori şi noduri. Culoarea roşie însemna luptători sau război, culoarea albă — pacea sau argintul, culoarea galbenă — aurul; cea verde — porumbul ş.a.m.d.

● În urma unor experiențe numeroase s-au stabilit amănunte interesante cu privire la puterea animalelor de a percepe culorile. Astfel, după părerea unui cercetător german, mangusta este animalul cu percepția cea mai fină; poate să distingă galbenul de albastru.

● **Albinele,** după cum afirmă revista americană de specialitate «Bee Journal», nu iubesc culoarea neagră, atacînd mai ales persoanele îmbrăcate în haine de culoare închisă. Astfel, se amintește un caz cînd un roi de albine, atacînd o trăsură cu 4 cai, au înțepat caii negri, în timp ce 2 cai suri au scăpat neatinşi.

ŞCOALA ÎN JUNGLĂ

(Urmare din pag. 22)

şcolilor elementare. Într-un singur an, numărul lor a crescut cu aproape un milion. În Ghana, doar în patru ani (1958—1962), numărul elevilor a sporit cu 230 000, iar într-un an şcolar s-au inaugurat 2 400 de clase întîi. În partea nordică a Africii, învățămîntul elementar cuprinde 2 024 000 de copii. Tunisia cheltuieşte un sfert din bugetul său pentru nevoile învățămîntului.

Sute de mii de copii africani învață să scrie şi să citească, pătrund tainele acestui secol de uluitoare descoperiri. Dar să nu uităm că moştenirea pe care colonialismul a lăsat-o Africii este încă o povară grea. Deocamdată, în Africa, numai o parte din copiii ce ar trebui să învețe în şcolile elementare reuşesc să urmeze învățămîntul. Mai bine de jumătate din populația de vîrstă şcolară se află, deocamdată, lipsită de posibilitatea de a se instrui. Unele țări din Africa încearcă să grăbească ritmul campaniei. În Guineea a început o vastă acțiune pentru o cît mai rapidă eliminare a analfabetismului. Primii chemați să depună eforturi în privința aceasta sînt tinerii de la oraşe, care au o pregătire culturală şi pot să contribuie la alfabetizare.

Analfabetismul bate în retragere. Sînt țări africane în care acțiunile desfăşurate au dus de pe acum la importante realizări. În Ghana, şcoala nu mai este o curiozitate. Cele 2 400 de clase întîi inaugurate într-un singur an ne sugerează tabloul a mii de copilaşi aplecați asupra cărților, tablou de neimaginat pe vremea părinților lor. Copiii aceştia vor fi poate mîine medicii, agronomii şi constructorii de care Africa liberă are atîta nevoie. Noaptea ignoranței a început să se risipească şi în chinuita Africă...

M. RAMURĂ

VEŞTI DIN PĂDURE

din lumea furnicilor

Cercetările oamenilor de ştiință au arătat că pe întreg cuprinsul globului pămîntesc trăiesc circa 15 000 de specii de furnici.

DIN VIAȚA OAMENILOR VESTIȚI

Alexander Humboldt, marele naturalist german, era de felul său cam zgîrcit la vorbă. La o serată, o vecină de masă îl chinuia pe savant cu tot felul de întrebări. Printre altele, voia să ştie cum se prind crocodilii. Humboldt, ca să-i potolească nesecata curiozitate, i-a răspuns:

«Nimic mai simplu.Nu-ți trebuie decît un binoclu, o cutie de chibrituri goală, o pensetă şi un roman plictisitor. Vînătorul se aşază pe mal ca să citească şi între timp adoarme. Crocodilii ies din apă, citesc şi ei romanul şi, bineînțeles, adorm. Vînătorul, trezindu-se, se uită prin binoclul ținut invers. Crocodilii apar atunci atît de mici, încît pot fi luați cu penseta şi puşi în cutia cu chibrituri».

*

La vîrsta de 5 ani, Smetana, cunoscutul compozitor clasic ceh, cînta la vioară. La 6 ani a concertat ca pianist în oraşul său natal, iar la 8 ani a compus primele dansuri cehe pentru pian.

*

Furnicile sînt folosite de om în lupta împotriva insectelor dăunătoare. Astfel, după observații îndelungate, s-a calculat că o colonie de *Formica rufa* (furnica roșie de pădure) transportă la cuib, din primăvară pînă în toamnă, circa 2 milioane de insecte. Sînt distruși astfel mulți dăunători ai pădurii.

În anumite stațiuni experimentale se cresc chiar familii de furnici, care apoi sînt colonizate artificial în pădurile atacate de unele insecte dăunătoare.

*

Multe specii de furnici au obiceiul de a crește și ocroti, pe lîngă cuib sau chiar în interiorul lui, colonii de *afide*, insecte numite în popor «vacile furnicilor». Furnicile culeg lichidul hrănitor pe care îl secretă afidele.

De multe ori, în drumețiile noastre prin pădure, întîlnim copaci pe trunchiul cărora trec șiruri lungi de furnici: unele urcă, altele coboară. Observîndu-le cu atenție, putem vedea cum cele care urcă au dimensiuni normale, iar cele care coboară au abdomenul puternic bombat, fiind plin cu secreție «mulsă» de la afide.

*

Furnicile «melifere» sînt specializate în adunarea nectarului și a sucurilor dulci de plante. «Mierea» este depozitată în corpul unor furnici din colonie numite lucrătoare, purtătoare de miere. Acestea, umplute pînă la refuz, arată ca niște bile și stau prinse cu picioruşele de tavanul unor încăperi anume din furnicar.

În unele regiuni de pe glob, aceste burdufașe dulci sînt adunate de localnici și consumate ca delicatese.

*

În caz de pericol, unele furnici se prefac moarte.

*

În cuibul furnicilor se găsesc întotdeauna cîteva încăperi mai retrase, depărtate de camerele cu puiet, în care sînt depozitate gunoaiele.

VLADIMIR BRĂDESCU

TELEVIZOARE PITICE

La sfîrșitul lunii august 1964, o firmă japoneză a pus pe piață un nou model de televizor cu transistori de dimensiuni foarte mici. Aceste televizoare vor avea gabaritul de 7 cm × 18 cm × 18 cm, iar sursa de alimentare poate fi atît de la baterie, cît și de la curent continuu.

CEL MAI IMPORTANT FURNIZOR DE AZOT

Oamenii de știință au ajuns la concluzia că fulgerul este cel mai important furnizor de azot. La fiecare furtună, Pămîntul primește o uriașă cantitate de azot, extrem de necesară pentru hrănirea plantelor. Potrivit datelor statistice, pe globul pămîntesc au loc zilnic 44 000 de furtuni. S-a calculat că de pe urma lor se obțin anual în medie 100 milioane tone de azot.

VIDEOFONUL

Închipuiește-ți că vorbești la telefon. Apeși pe un buton și pe un mic ecran ca de televizor apare și chipul celui ce se află la capătul firului. Acest aparat, relativ nou, a început să fie fabricat și folosit în mai multe țări. Un asemenea sistem de videofon funcționează în U.R.S.S. El leagă orașele Moscova–Kiev–Leningrad. O linie de videofon leagă și New Yorkul cu Washingtonul și cu Chicago.

O CARTE... DIN PLACAJ

Biblioteca germană de stat din Berlin, secția de manuscrise, a achiziționat o carte rară — ediția jubiliară a autobiografiei scriitorului sîrb Dimitri Obradovici. Această lucrare este tipărită pe 23 de plăci de placaj, asamblate într-o mapă din cupru bogat ornamentată. Ea a fost scrisă în anul 1784 și reprezintă începutul literaturii sîrbe moderne.

STICLA–JALUZEA

În America s-a pus la punct un tip de geam fotocromatic, care se întunecă atunci cînd este expus la lumină și apoi devine din nou transparent. În zilele înnorate lasă să treacă toată lumina în încăpere, iar în zilele cu soare devine opac. Sticla fotocromatică se întunecă și se luminează în cîteva secunde datorită unor cristale microscopice dintr-o sare de argint care se introduce în compoziția sticlei. Cu astfel de geamuri nu mai este nevoie de jaluzele.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

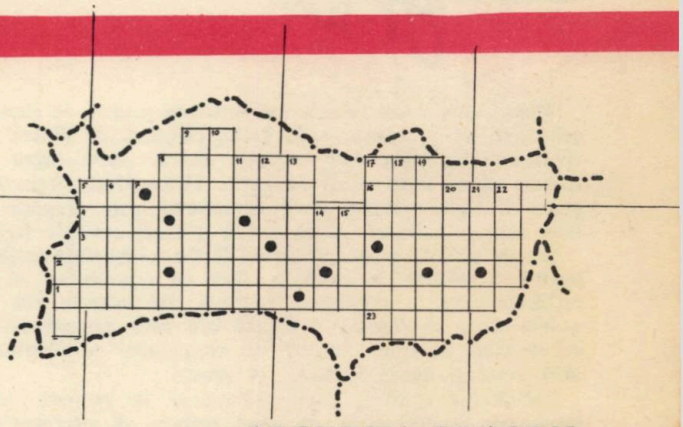

REGIUNEA BRAȘOV

ORIZONTAL: 1) Te urcă pe munte fără să obosească! — Vechea capitală a țării Oltului, al cărei nume apare în documente încă din secolul XIII; 2) Păsări răpitoare — Comună lîngă Făgăraș — Fruct renumit din regiune; 3) Mîndrii noștri munți — Lac (reg.) — Datorită lui citiți revista de față; 4) Dacă nu pierdea pe **R**, era bună pentru... un vers! — Pune-i **U** la mijloc și-l faci pom — Vechi oraș în mijlocul regiunii, înființat în secolul XIII; 5) Jumătate de melc; 7) Cel mai mare centru industrial din regiune; 16) Flori lîngă Făgăraș care în luna mai devin o atracție pentru turiști; 8) Se fabrică la Ghimbav; 17) Lichide; 9) Teșite!!!; 23) Unealtă de pescuit.

VERTICAL: 2) Echipa arădană de fotbal; 5) Despre ea a vorbit mult Eminescu; 6) Se folosește mult la Fabrica de sticlă din Sighișoara; 7) În geometrie, în agricultură, în muzică are același nume; 8) Cel mai bun sortiment de creion negru; 9) Cele două ape curgătoare care se unesc lîngă Blaj; 10) Are patru roate, se fabrică la Brașov și se exportă în toată lumea; 11) Țese!!! — Trei frați căciulați; 12) Jumătate mînios — Consoane; 13) A ocoli; 14) Vorba... gîștei! 15) Se folosește pentru zugrăvit; 17) Cîte 12 luni de mai multe ori — Demnitar în vremea fanarioților; 18) Pește din apele de munte ale regiunii; 19) Distinși prin viteje — Soare la vechii egipteni; 20) Lac de munte, în regiune; 21) Diminutiv de la Irina; 22) Se găsește în mare cantitate în stațiunea balneară Ocna Sibiului, de pildă.

Cuvinte rare: TĂU, AVĂ.

O BUNĂ CONDIȚIE FIZICĂ

Dr. Pauseluță

Atunci cînd marii şahişti sînt întrebaţi prin ce se explică succesele lor în concursurile grele, răspund, de obicei, că elementul hotărîtor este condiţia fizică. Acest lucru nu trebuie să ne mire cîtuşi de puţin. Orice efort intelectual poate fi rodnic numai dacă organismul este pregătit să facă faţă greutăţilor, adică există o bună condiţie fizică.

Şcoala cere din partea fiecăruia dintre voi un efort susţinut pentru o învăţătură spornică, fără ca organismul să se resimtă. Aceasta presupune ca încă din primele zile de şcoală să se desfăşoare o muncă ordonată, respectîndu-se cu stricteţe un orar. Numai aşa organismul se adaptează fără greutăţi de la vacanţă, la şcoală.

Activitatea voastră, copii, trebuie să fie ritmică. **Asta înseamnă că perioadele de efort trebuie să alterneze cu perioadele de relaxare. Organismul nostru are o limită. Dacă munca este prelungită peste această limită, apare oboseala. În acest caz, odihna trebuie să urmeze imediat.**

Iată de ce este importantă organizarea regimului zilei de muncă. La fiecare 50—60 de minute trebuie să luăm o pauză de 10—15 minute pentru recreere. Este bine să alternăm lecţiile în aşa fel încît să fie variate: cititul cu scrisul sau cu desenul, sau uneori învăţatul cu lecturi extraşcolare. Să ne împărţim în aşa fel timpul încît să ne rămînă vreme pentru sport, joc, plimbări. Programul zilei trebuie respectat cu stricteţe. Lecţiile nu pot fi făcute în nici un caz după joacă, cînd sînteţi obosiţi. Nu uitaţi că sînt necesare cel puţin 9 ore de somn din 24.

Respectînd programul zilei, obţinem o bună condiţie fizică, care permite organismului să se obişnuiască treptat cu munca mereu mai complicată a anului şcolar.

Dar condiţia fizică este influenţată în rău şi atunci cînd locul de învăţătură este necorespunzător. Masa de lucru prea joasă sau prea înaltă, o lumină proastă, neaerisirea corectă a încăperii, zgomotele care ne distrag etc.

Aşadar, o dată cu începerea anului şcolar, este necesar să avem nu numai un program al zilei, dar şi un colţ potrivit anume pentru învăţătură.

CUM SĂ NE PURTĂM

DESPRE PUNCTUALITATE

Tocmai coboram din tramvai, cînd, chiar în staţie, m-am întîlnit cu Sandu, care se plimba nervos de ici-colo.

— Ce-i cu tine, Sandule? Aştepţi tramvaiul?

— Da' de unde! Îl aştept pe Mircea. Aveam întîlnire la ora cinci.

— E cinci şi douăzeci. Poate nu mai vine.

— De venit vine, dar aşa e el. Parcă îl văd apărînd cu sufletul la gură, dînd vina pe ceas, pe pisică, pe fratele mai mic sau mai ştiu eu pe ce.

— Nu-i de loc politicos să întîrzii cînd ştii că eşti aşteptat. Şi apoi, fiecare îşi face un program al lui de muncă, de odihnă, de distracţie. A întîrzia nu înseamnă oare a răpi celuilalt din timpul său de muncă sau de odihnă?

— Asta mi-am spus şi eu.

— Oare Mircea n-o fi ştiind că punctualitatea este nu numai o dovadă de bună purtare, dar şi una dintre calităţile morale principale ale omului? Disciplina în muncă ar avea foarte mult de suferit dacă fiecare ar întîrzia cîteva minute. Asta ar însemna, adunate la un loc, sute şi sute de ore pierdute, mii şi mii de lei păgubiţi. Ia spune-mi, la şcoală întîrzie?

— La şcoală nu prea. Ajunge însă foarte adesea în ultimul moment. În schimb, cînd e vorba să facă o treabă sau să-şi dea o întîlnire, nu poate să fie punctual şi pace. Nu spun că nu se ţine de cuvînt, dar întotdeauna întîrzie.

— N-aş vrea să mă laud, dar eu ştiu o metodă datorită căreia sînt cît se poate de punctual.

— M-ar interesa grozav s-o cunosc şi eu.

— În primul rînd, îmi calculez timpul de care am nevoie pentru a putea ajunge la locul respectiv şi mai socotesc încă cinci minute în plus pentru «neprevăzute». Apoi îmi propun să fiu gata de plecare cu cîteva minute înainte de ora pe care mi-am fixat-o ca să plec de acasă, în aşa fel încît periatul hainei, un şiret de la pantof rupt în ultimul moment, pieptănătura care nu vrea să se aranjeze sau un telefon neaşteptat să nu devină un prilej de întîrziere. Procedînd astfel, nu sînt nevoit să-mi îmbrac haina pe scară şi nici să alerg după tramvaiul care tocmai pleacă din staţie.

Şi cînd vorbesc de punctualitate, nu mă refer numai la cazul în care eşti aşteptat undeva sau la necesitatea de a fi puctual la şcoală sau la locul de muncă. Aceeaşi atitudine trebuie s-o ai şi atunci cînd îţi iei angajamentul de a duce o sarcină la bun sfîrşit, cînd participi la o adunare.

— Uite-l şi pe Mircea!

— Exact cum ţi-am spus. Haina descheiată, tularul fluturînd în vînt, şapca strîmbă şi... sufletul la gură.

— E grăbit. A întîrziat.

— Sper că o să afle tot ce am vorbit pînă la venirea lui şi o să-i prindă bine.

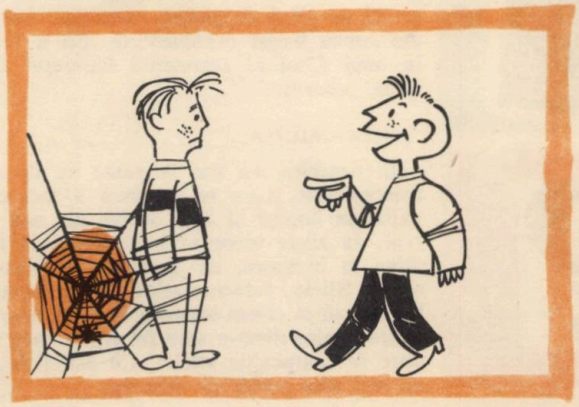

— Sper că nu mă aştepţi de mult.

PLANETA MRINA

în alarmă

— TEXT: ADRIAN ROGOZ
— ILUSTRAȚII: RADU DULDUREȘCU

Pe planeta Vlang Mrina domnea era înțelepciunii. Tehnica mrinenilor atinsese înalte culmi.

Rachetele Mrinei brăzdau sistemul solar. În mod spec.al, era studiată planeta Vlang Avda.

Mii de fotografii erau cercetate cu atenție.

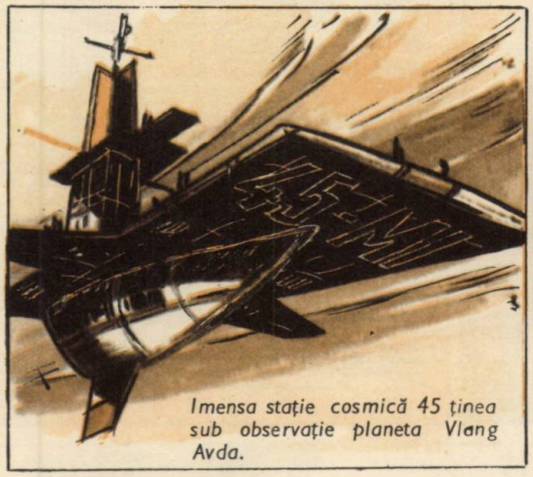

Imensa stație cosmică 45 ținea sub observație planeta Vlang Avda.

Datele erau centralizate de perfecționatele mașini electronice aflate pe stația cosmică 45.

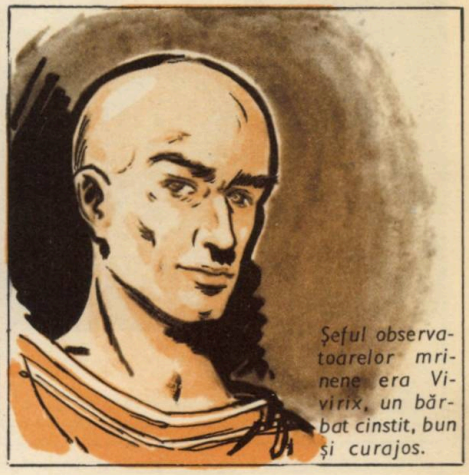

Șeful observatoarelor mrinene era Vivirix, un bărbat cinstit, bun și curajos.

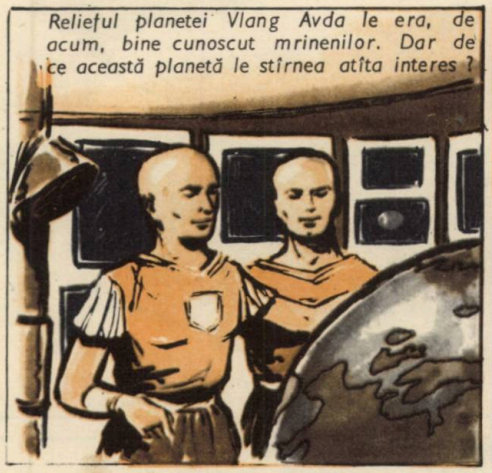

Relieful planetei Vlang Avda le era, de acum, bine cunoscut mrinenilor. Dar de ce această planetă le stîrnea atîta interes?

Rachetele care au ajuns pe Avda au văzut apă. Cantități uriașe de apă.

Pentru apă, pe Mrina au avut loc războaie nimicitoare.

Apa lipsea pe Mrina... Iar locuitorii ei, din această cauză, erau amenințați cu pieirea.

Dar, în cele din urmă, apa dătătoare de viață a fost redată mrinenilor.

Pentru asta, mrinenii s-au unit toți. Au construit uriașe generatoare eoliene producătoare de energie electrică necesară.

Mașini gigantice au săpat canale care au împrăștiat în mod egal apa provenită din topirea calotelor polare.

Și iată că suprafața planetei brăzdată de canale a căpătat această înfățișare.

Viața pulsa din nou pe planetă.

S-au construit și alte stații interplanetare.

La observatorul 45 lucra chiar Vivirix.

Totuși, apa nu era suficientă. Privirile mrinenilor s-au întors din nou către Avda, „planeta de apă". Într-acolo au fost trimise flotile de rachete.

În observatoare se urmărea drumul lor.

Dar numai o singură expediție a izbutit să se întoarcă de pe Avda.

Filmele și fotografiile înfățișau cataclisme groaznice, vulcani în erupție și animale înfricoșătoare.

—De ce nu s-au întors și celelalte expediții?
—Oare au fost distruse?

— Există pe Avda ființe superioare? Iată întrebările care-i frământau pe cercetătorii și savanții mrineni de secole și secole.

Vivirix se afla la observatorul său. De cîtva timp urmărea o serie de fenomene curioase ce se petreceau pe Avda.
— Nu, nu mă înșel, murmură el. Este o descoperire uluitoare!

(Va urma)

BIBLIOTECA PENTRU COPII SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 10 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1964

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Partidului iubit

Vor răsuna cîntările măiastre,
Partid iubit, slăvindu-ţi lupta ta,
Ca semn fierbinte al iubirii noastre
Şi roşii flori în dar noi îţi vom da.

Să te urmăm ni-i năzuinţa vie
Şi să-nvăţăm este al nostru gînd.
Noi ne mîndrim că, datorită ţie,
Cravatele ne flutură în vînt.

Îţi mulţumim, făgăduindu-ţi ţie,
Că numai note bune o s-avem;
Că vom pătrunde-a cărţii bogăţie,
Noi ucenici partidului ne vrem.

Îţi mulţumim şi pentru şcoala nouă,
Şi pentru cărţi frumoase-ţi mulţumim,
Pentru vacanţa cu poieni şi rouă
În taberi cătărate pe-nălţimi.

Năvalnic ştim că o să treacă anii
Şi comunişti ajunge-vom să fim.
Noi pentru năzuinţa asta scumpă,
Partid iubit, tot ţie-ţi mulţumim.

GHEORGHE TOMOZEI

DUNĂREA

Cîte cîntece îngînă,
Tremurată, struna ta?
Dunăre, mereu te mînă
Dorul către ţara mea.

Tu prin stînci îţi sapi cărare,
Munţii multă trudă-ţi cer,
Dar deschizi, biruitoare,
Iată: Porţile de Fier!

Şi te-ndrepţi pre largul mării..
Dar de mii şi mii de ori,
Dunăre, pămîntul ţării
Cu trei braţe-l înfăşori!

ION SEREBREANU

Ziua asta minunată!

E-o zi de toamnă ca oricare
Cu frunze care cad, cu vînt,
Dar ziua asta minunată
N-o voi uita niciçînd, nicicînd.

Răsună-n şcoala mea trompete
Şi tobe izbucnesc sonor;
În jurul meu băieţi şi fete
Li-s pline braţele de flori.

Instructorul acum îmi leagă
Cravata roşie pe piept.
O, zi de sărbătoare dragă,
de cînd te-aştept, de cînd te-aştept!

ELENA DRAGOŞ

Ora exactă

În zori, cînd tata îşi îndreaptă
Spre fabrică, în tihnă, pasul,
Întreabă soarele în şoaptă:
— Tovarăşe, cît aveţi ceasul?

Spre cinstea noastră-a tuturora
O spun, s-o ştie toată lumea,
Că tata dă exactă ora
Ca radiodifuziunea.

— E şase şi şase secunde,
Răspunde vesel tatăl meu.
La rîndu-i, soarele răspunde:
— E timpul să mă scol şi eu.

Şi-atunci din lumea lui cerească,
Din plăpumile lui de jar,
Răsare să ne încălzească
Strălucitorul soare iar.

Oricît de curios vă pare,
De n-ar fi tatăl meu, eu ştiu
Că soarele, cît e de soare,
Ar răsări mult mai tîrziu.

AL. ANDRIŢOIU

CRAVATA ROŞIE

COLEGIUL DE REDACŢIE

Demostene Botez, Gh. Bazavan, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Dorel Dorian, Gica Iuteş, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-şef), Săceanu Iancu, Sîrbu Alexandrina (red.-şef adj.)

O zi din viața patriei

de MIHAI CARANFIL

Am foarte mulți prieteni răspîndiți în toată țara. Într-o zi m-am apucat și-am scris o sută de scrisori pentru o sută de prieteni aflați fiecare în alt oraș sau în alt sat, la Hunedoara, la Reșița, la Brașov, la Galați, la Dorna Veche, ca și la Făcăeni etc. Le-am scris așa: «Aș vrea să-mi îndepliniți o mare rugăminte. Sînt foarte, foarte curios să știu ce s-a întîmplat în ziua de 30 iulie în orașul sau în satul în care locuiți voi, în uzina, în fabrica, pe șantierul sau în întreprinderea în care munciți. Rețineți, numai în ziua de 30 iulie! De ce neapărat ziua aceasta? Pentru că așa vreau eu, așa am ales eu o zi la întîmplare. Amestecînd într-o căciulă mai multe file de calendar și trăgînd de acolo o singură filă, a ieșit cea pe care scria: 30 iulie. Sper că, ajutat de voi, am să pot să știu cîte ceva despre ce se petrece într-o zi în patria noastră».

N-a trecut mult și au început să sosească scrisorile. Așa că acum, cînd le am pe toate și cînd am mai strîns și alte informații, vreau să așez aici în ordine faptele și să încerc să alcătuiesc, din bucățile pe care le am, un portret al unei singure zile din viața patriei, al zilei de 30 iulie.

*

După astronomi, ziua începe la ora 0,00. Dar noi sîntem obișnuiți să socotim că ziua începe o dată cu răsăritul soarelui. Cum însă aș putea eu să spun că soarele a răsărit în ziua de 30 iulie la ora 5 dimineața, cînd, de fapt, el răsărise mai de mult la Hunedoara? Acolo soarele răsare de zeci de ori pe zi, adică de fiecare dată cînd dintr-un furnal sau dintr-un cuptor Martin iese afară un torent de fontă sau de oțel topit. Un torent care luminează și încălzește ca soarele, ba aș zice că e chiar mai frumos pentru că văzduhul se umple de scîntei neînchipuit de multe și de strălucitoare, iar chipurile oțelarilor, luminate de strălucirea și dogoarea oțelului fierbinte, sînt mai frumoase decît ale celor treziți din somn de vreo rază de soare.

Așadar, nu se făcuse încă ziuă cînd la Hunedoara și la Reșița răsărise de mai multe ori soarele șarjelor de fontă și oțel. Pînă la sfîrșitul zilei, oțelarii au făcut să răsară de atîtea ori acest soare încît oțelul fabricat de ei în această zi a ajuns să aibă greutatea de 5 360 tone. Adică atît oțel cît să ajungă pentru construirea a 1 700 de tractoare. Oțelul a fost turnat în cochile, apoi a trecut prin marile laminoare și, în cele din urmă, încărcat în trenuri lungi și grele, s-a răspîndit în țară și-a devenit...

Ei, povestea asta cu ce a devenit oțelul în ziua de 30 iulie e mai lungă, pentru că din oțel se fac atît de multe lucruri!... Vapoare și ace de cusut, tractoare și jucării, locomotive și peniță, camioane, sonde, conducte, excavatoare, instalații chimice, rulmenți, turbine și multe, atît de multe alte lucruri încît numai pentru lista lor întreagă ți-ar trebui o carte. Nu, n-am să pot să vorbesc despre toate. Vom urmări numai cîteva dintre drumurile pe care le-a făcut în această zi oțelul Hunedoarei și, mai ales, cîteva dintre prefacerile lui în obiecte și mașini necesare vieții noastre de toate zilele.

La ora cînd la Hunedoara s-a elaborat prima șarjă de oțel, la Brașov ieșea de pe banda de montaj primul tractor al zilei, tractor pentru care constructorii au folosit în jurul a 3 000 kg de oțel. Dar uriașa uzină de tractoare de la Brașov a produs în ziua de 30 iulie nu unul, ci 90 de tractoare noi și puternice, și deosebit de frumoase. Pentru aceste 90 de tractoare s-au folosit 270 000 kg de oțel.

Îndată ce au ieșit de pe poarta uzinei, tractoarele au și pornit la drum. Cele mai multe au plecat spre ogoarele țării (și cred că unele chiar de a doua zi au început să are), altele au plecat în munți, la tăietorii de lemne, ca să tragă după ele buștenii mari și grei, iar altele au pornit la drum lung spre centrul continentului asiatic (ele, acolo unde se duc, pe lîngă faptul că vor lucra pămîntul, vor purta în lume faima meșterilor făurari și a industriei romînești). 90 de tractoare! Ce herghelie de cai-putere, ce minuni au știut să facă meșterii uzinei de la Brașov într-o singură zi! Nici nu-ți vine să crezi că aceste mașini complicate, dichisite, puternice cît o mie de Hercules la un loc sînt de fapt același oțel de la Hunedoara, care, acolo, oricît ar fi de strălucitor, nu e decît oțel brut și nimic altceva.

Dar cîte alte minuni nu s-au mai petrecut în această zi cu oțelul!

După ce a străbătut distanța Hunedoara—București, oțelul s-a răspîndit în toate uzinele Capitalei.

La Uzinele «23 August» a fost gata în ziua de 30 iulie un mare agregat pentru Hidrocentrala de pe Argeș. Tot în această zi, aici

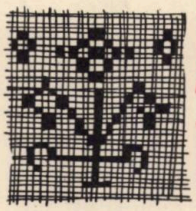

FRUMOASĂ ESTI, PATRIA MEA

au fost terminate şi-au plecat din uzină: un şir lung de motoare diesel de 700 de cai-putere, zece vagoane-cisternă argintii, un agregat pentru Combinatul de alumină de la Oradea, alte maşini şi agregate tot aşa de mari, tot atît de frumoase. Muncitorii uzinei le-au petrecut din ochi şi le-au urat drum bun spre locurile unde se vor instala ele şi vor lucra pentru noi. Toţi aceşti uriaşi de oţel au fost lucraţi cu mare meşteşug de muncitorii uzinei. (Oare Hephaistos-făurarul, zeul din Olimp, era în stare să facă aşa ceva? Sau văzîndu-i s-ar fi minunat şi s-ar fi angajat ucenic la uzină?)

Trebuie să recunoaştem, tot din oţel sînt şi excavatoarele, cele care îşi înfig braţul în pămînt şi cît ai zice... «excavator» au şi umplut o căruţă. Ei bine, la Uzinele «Progresul» din Brăila au fost gata în această zi 3 excavatoare. Ele, vopsite într-un galben ca soarele, au plecat pe şantiere, acolo unde cu ajutorul lor oamenii vor ridica mai repede blocuri noi, uzine, şcoli. Au mai plecat de aici şi două vagoane pline cu fel de fel de maşini şi utilaje pentru marele combinat de aluminiu care se construieşte la Slatina.

În sfîrşit (nu ştiu dacă nu cumva le-au văzut şi unii dintre voi), tot în ziua de 30 iulie, de la poarta Uzinei «Electroputere» din Craiova au plecat în goană spre depourile C.F.R. două locomotive diesel-electrice. O, ce mai duduiau, ce se mai dădea vîntul la o parte din calea lor! Şi, te cred, avea de ce. Cine-ar putea să-şi măsoare puterile cu ele?! O locomotivă diesel electrică trage după ea nici mai mult, nici mai puţin decît o sută de vagoane. Şi ce stil, ce eleganţă pe ele! Da, tot din oţel au fost făcute.

— Drum bun pe drumurile de oţel ale ţării, oţel al răsăriturilor de soare de la Reşiţa şi Hunedoara!

Dacă aş fi poet, aş scrie în clipa asta un poem grozav închinat acestor drumuri. Dar nu sînt şi mă mulţumesc să consemnez încă una dintre cele mai romantice şi mai grandioase prefaceri prin care trece oţelul.

Eu unul cred că între moleculele oţelului e o ceartă grozavă pentru că toate ar vrea să facă parte dintr-un vapor, dintr-unul din acele vapoare care colindă de-a lungul şi de-a latul mările şi oceanele lumii, luptîndu-se cu furtunile şi cu dogoarea ecuatorului, scărpinînd rechinii pe spinare.

Ei bine, în ziua aceasta de 30 iulie, la Şantierul naval din Galaţi a fost lansată la apă o nouă motonavă romînească, a 41-a, cu un deplasament de 2 000 de tone. Şi iată cum s-a desfăşurat evenimentul.

Motonava aflată încă pe uscat, adică pe dană, acolo unde au asam-

blat-o constructorii, vopsită şi dichisită ca de sărbătoare, a fost înconjurată de miile de muncitori, maiştri şi ingineri ai şantierului. Pentru că fiecare vapor nou este o victorie a constructorilor lui, s-au rostit cuvîntări festive, s-au spus lucrurile cuvenite cu privire la hărnicia şi priceperea celor ce construiesc vapoare. Apoi primul val pe care l-a înfruntat nava a fost valul sticlei de şampanie care, conform tradiţiei, a fost spartă de oţelul noului vapor. Îndată după aceasta, la un semnal, mai mulţi oameni, cu nişte topoare grele şi ascuţite, au tăiat odgoanele cu care erau legate cărucioarele-sănii pe care stătea vaporul. La început încet, şi apoi din ce în ce mai repede, nava a pornit spre Dunăre pe şinele care intră adînc în apă. Cîteva clipe mai tîrziu s-a auzit un zgomot asurzitor, pe Dunăre s-au stîrnit valuri puternice şi vaporul a început să se legene, plutind şi arătîndu-se parcă nerăbdător să pornească la drum. În această zi deci, graţie oţelului Hunedoarei şi Reşiţei, datorită forţei şi măiestriei constructorilor navali, pe apele lumii a mai apărut un vapor romînesc şi, prin urmare, încă un echipaj destoinic, poate tot atît de destoinic pe cît este echipajul bravului căpitan Val-Vîrtej.

În sfîrşit, să ne despărţim de oţelul din care în această zi au fost meşterite atîtea minunăţii. Mai sînt şi alte lucruri care s-au petrecut în ziua aceasta şi toate cer să fie ştiute.

«În oraşul nostru — îmi scrie unul dintre prietenii mei —, în librării, tăbliţa pe care scrie «A apărut azi» a fost aşezată în vitrine pe 8 cărţi noi. Merită să iei aceasta în consideraţie. Nu-i puţin lucru; 8 cărţi noi pe zi! Matusalem să fii şi tot n-ai avea timp să citeşti toate cărţile care apar».

Nici vorbă, prietenul meu are dreptate. Nu-i puţin lucru să fie tipărite în fiecare zi 8 cărţi noi şi fiecare în zeci de mii de exemplare. 8 cărţi ca tot atîtea împărăţii ale lumii.

Dar oare de ce numai pe cărţi

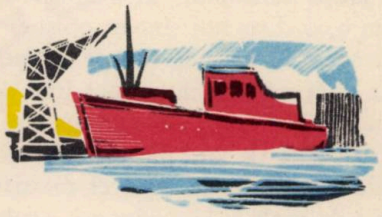

se pune tăbliţa pe care scrie: «A apărut azi»?

De ce nu s-ar scrie «A apărut azi» pe toate lucrurile care apar într-o zi, care pînă ieri nu erau şi cu care azi s-au îmbogăţit dintr-o dată oamenii?

Iată, pe şantierul Hidrocentralei de pe Argeş s-au turnat în ziua de 30 iulie, în potcoava uriaşului baraj care va stăvili apele a 9 rîuri, aproape o mie de metri cubi de beton! Asta a făcut ca barajul să se înalţe cu încă o porţiune pe care ar trebui pusă tăbliţa: «Apărut azi». Dar aceasta, fireşte, nu se poate. Tăbliţa aceasta, ca să fie văzută, ar trebui să poarte nişte litere uriaşe şi să fie agăţată între doi munţi deasupra albiei Argeşului.

Sau, iată, numai trei fabrici textile (cele din Iaşi, Buhuşi şi Sf.-Gheorghe) au produs în ziua de 30 iulie atîtea ţesături încît cu ele s-ar putea acoperi o suprafaţă de un kilometru pătrat şi-ar apărea astfel o pajişte multicoloră de care fluturii s-ar apropia vrăjiţi, neştiind ce să mai creadă despre simţul lor de orientare. Ei bine, pe toată această pînză, care ieri nu era şi astăzi este, n-ar trebui să scrie «Apărut azi»? Dar cum v-ar plăcea o cămaşă sau un pantalon pe care să scrie aşa ceva?

Există şi lucruri care apar atît de repede încît nici n-ai timp să spui despre ce este vorba. Aşa se întîmplă la Fabrica de confecţii

«Bucureşti». Aici, la fiecare 7 secunde apare o cămaşă nouă, la fiecare 20 de secunde un costum bărbătesc, la fiecare 69 de secunde apare un palton!

Da, în fiecare zi apar o mulţime de lucruri noi, care vin să se adauge celor de ieri, celor de alaltăieri etc. Şi în felul acesta se îmbogăţeşte viaţa noastră, iar patria se face mai frumoasă şi mai puternică de la o zi la alta. La Timişoara — oraşul parcurilor şi al florilor — au apărut în ziua de 30 iulie cîteva zeci de mii de flori proaspete în parcuri, ba chiar un parc nou în locul unei vechi cazărmi demolate.

Cărţi noi, ziare, parcuri şi grădini, maşini şi chiar case noi, săli noi de clasă (în fiecare zi se dau în folosinţă elevilor 12 săli noi de clasă!) se ivesc în fiecare zi alături de cele de ieri, şi pe toate ar trebui să scrie «Apărut azi». Dar cine stă să scrie atîtea tăbliţe? Eu unul nu m-aş angaja la o treabă ca aceasta pentru că toată viaţa n-ar trebui

decît să scriu pentru o singură zi de milioane de ori aceleaşi cuvinte «Apărut azi... Apărut azi... Apărut azi...»

Încă un exemplu: în ziua de 30 iulie au fost date în folosinţă 219 apartamente numai în 6 oraşe din provincie (Bacău, Braşov, Cîmpia Turzii, Roman, Iaşi, Craiova).

Şi acum vă rog să rezolvaţi următoarea problemă de aritmetică: Ştiind că în ţara noastră anul acesta vor fi date în folosinţă 54 000 de apartamente noi şi închipuindu-vă că toate aceste apartamente s-ar afla în blocuri vecine, construite în acelaşi loc, şi că în fiecare apartament s-ar muta cîte o familie de 4 persoane, aflaţi cîţi locuitori ar avea oraşul care s-ar crea acolo?

Rezolvarea: $54\,000 \times 4 = 216\,000$! Adică ar apărea pe harta ţării un oraş mai mare decît Timişoara sau Clujul!

Nu vi se pare extraordinar?

În sfîrşit, cîte alte lucruri nu s-au petrecut în ziua de 30 iulie!

O zi luată la întîmplare.

O zi care — prin munca harnicului nostru popor – i-a adus patriei un plus de putere, de bogăţie şi frumuseţe.

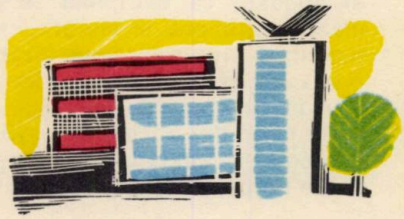

CRAVATA ROŞIE

Cravată roşie păstrată
În scrinul alb, uitat deschis,
Al tinereţii mele vis
E-nscris în pînza-mpurpurată.
Şi timpul nostru — mare faur,
Şi-ecoul trîmbiţei de aur,
Gingaş, ca floarea de cais.

Şi vîntu-amar şi cald al mării,
Şi focul taberei vioi,
Şi corturi fumegînd sub ploi,
Şi poezia depărtării
Abia sunînd în văi albastre,
Sau sus prin munţii ţării noastre
Adînc şi greu ca un oboi.

Şi primii paşi în noua şcoală,
Şi chipul dascălilor blînd,
Peniţa tezei, tremurînd,
Pe labirintul alb, pe coală,
Vacanţa hoinărind stăpînă,
Sau prima strîngere de mînă
Sub jocul stelelor, plăpînd.

Cravată roşie păstrată,
În vechiul scrin, uitat deschis.
Al tinereţii mele vis
E-nscris în pînza-mpurpurată.
Şi timpul nostru — mare faur,
Şi-ecoul trîmbiţei de aur,
Gingaş, ca floarea de cais.

PETRE LUSCALOV

ŞOSEAUA

La minele din munţi mă-ntorc din nou,
ca, din adîncul zării — un ecou.

Rămas-au toate-acestea-n vechiul rost;
doar drumul nu — că drumul nici n-a fost.

Era un grohotiş nebun, asemeni
unei furtuni de trunchiuri şi de cremeni.

Cine ştia, pornind spre galerie,
dac-o ajunge, dac-o să mai vie?

Acum străbatem lin şoseaua largă,
pe care camioanele aleargă,

şi bunul meu prieten, Cotoţ, zice:
— Vezi dumneata, ce s-a lucrat pe-aice?

În gestul cît o ţară — sînt cuprinse
uzina, cu luminile nestinse,

funicularul, care se ridică
peste prăpăstii, ca o rîndunică,

şi clubul nou şi casele ca neaua...
Dar mie-mi place, mai ales, şoseaua,

cu capătul acolo, sus, la stei,
la mina «August douăzeci şi trei»,

DAN DEŞLIU

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

Munca şcolară, progresul vostru, creşterea voastră ca *oameni* sînt de neînchipuit fără disciplină la lecţie. Nu e limpede ca lumina zilei că fiecare încălcare a acestei discipline e o piedică în desfăşurarea muncii voastre, ca un scurtcircuit ce întrerupe curentul, necesită bîjbîială, reparaţii etc.? Putem — prin absurd — să ne imaginăm o clasă goală la intrarea profesorului, dar ne este cu neputinţă să ne imaginăm că în acea clasă poate avea loc o lecţie. Putem să ne imaginăm şi faptul că 3—4—5 elevi intră în clasă la 5—10—15 minute după profesor, dar, iarăşi, e cu neputinţă să ne închipuim că pentru cei 3—4—5 inşi ceea ce a mai rămas din oră este o lecţie. Putem, desigur, imagina orice fel de năstruşnicii altoite pe trupul unei lecţii, dar ceea ce rezultă nu e decît un hibrid, o pocitanie... Căci lecţia implică *ordine* în primul rînd. Nu ca un ambalaj al ei, ci ca o componentă fără de care încetează să mai fie o lecţie adevărată. devine pur şi simplu *o oră*. Cerinţa disciplinei la lecţie e atît de categorică (deoarece aţi observat că orice abatere constituie o ciopîrţire a muncii voastre, o împuţinare a recoltei) încît voi înşivă puneţi la punct pe cei care o încalcă. Fără disciplină la lecţie nu se poate învăţa, însuşi scopul prezenţei voastre la şcoală este ratat. E limpede.

— Dar cu o disciplină relativă se poate?

— Desigur. O maşină poate merge pe o anumită distanţă şi prin şanţ. Poate trece şi pe sub pod. Poate şi cu trei roţi... dar cu ce pierderi, cu ce eforturi şi cît de fără rost!

— Înţelegem aceasta cei mai mulţi. Sînt doar cîţiva, doi-trei, care tulbură orele, unele ore. Aşa e mai bine?

— Firește. E mai bine să fie 3 indisciplinaţi decît 4, după cum e şi mai bine să fie 2, în loc de 3, aşa cum cînd rezolvi o problemă e *mai bine* să-ţi iasă un rezultat apropiat. Problema însă nu e rezolvată. nu-i aşa? Ea trebuie rezolvată precis, pînă la sutime. Aşa încît acest *mai bine* conţine un *rău*, un minus, o aproximaţie. Şi disciplina este tocmai înlăturarea oricărei aproximaţii. Şi apoi, vedeţi, specificul unei lecţii constă în aceea că se lucrează cu *clasa*, nu cu o parte a ei. Indisciplina unora are răsunet imediat şi general ca o măsea infectată.

V-aţi dat, desigur, seama că *esenţa* învăţămîntului este lecţia. Altminteri întreg învăţămîntul ar putea fi fără frecvenţă, iar voi, încă din clasa întîi, un fel de candidaţi în ştiinţe. Învăţămîntul constă într-un şir de lecţii (mii), repartizate pe ani, trimestre, săptămîni, zile, ore. Ca o instalaţie de rafinare a ţiteiului, să zicem, care prin kilometri de tuburi, printr-o adevărată pădure metalică, scoate produsul superior. Închipuiţi-vă o asemenea instalaţie cu răsuflări şi pierderi la fiecare cot şi lipitură. Ce «esenţă» de proastă calitate va da... Condiţiile ei de lucru trebuie păstrate pure de-a lungul întregului proces. ndisciplina constituie tocmai impurităţile din munca voastră, şi e limpede că trebuie depistate şi înlăturate. E o axiomă.

Nu din consideraţii abstracte, nu din respect faţă de profesor, nu din teamă sînteţi disciplinaţi la lecţie, ci pentru că această disciplină este însăşi rădăcina arborelui şcolarităţii voastre. N-o clătinaţi! Roadele voi fi mai mici, mai puţine pentru toţi. Ce importanţă are faptul că o clatină patru în loc de cinci sau doi în loc de trei?

Apoi disciplina nu se poate tăia în felii şi refuza după gust: «Astami place, asta nu...» Şi asta pentru motivul că ea nu e nici o haină de lucru, nici una de sărbătoare, ci însăşi coloana vertebrală a convieţuirii noastre sociale. Nu putem renunţa la cîteva vertebre, e clar.

Iarăşi e clar că nu ne naştem disciplinaţi, că disciplina se formează cu timpul, se «întăreşte» pe parcursul tuturor împrejurărilor prin care trecem în viaţă, dar *mai ales* în tinereţe. Şi cum cea mai mare parte din tinereţe o petrecem la şcoală, şi cum cea mai mare parte din timpul petrecut în şcoală este destinat lecţiilor, şi cum mai ales lecţia (ca muncă de bază a unui colectiv) necesită disciplina cea mai riguroasă, rezultă că şcoala elementară a disciplinei este tocmai *lecţia*. Experienţa arată că elevii disciplinaţi la lecţie sînt mai disciplinaţi acasă, în efectuarea temelor, au o altă putere de concentrare, o voinţă mai puternică, o altă atitudine socială. De ce? Pentru că ei absolvă zi de zi, oră de oră acest curs elementar al disciplinării, pentru că personalitatea lor se mlădie după cerinţele acestei discipline, pentru că lecţia e nu numai un prilej de a afla ceva nou, dar şi un cîmp vast şi complex de manifestări sociale: relaţii cu profesorii, cu colectivul, cu organizaţia de pionieri, părinţii ş.a. E un şantier al întregii personalităţi. Spuneţi-mi care dintre facultăţile sufleteşti ale unui elev stau inerte în cursul unei lectii? (Fireşte, orchestrate, dirijate, după o partitură strictă.) Judecată, sensibilitate, imaginaţie, voinţă, absolut toate intră în joc. Încremenind în bancă, sub aparenţa imobilităţii, fiinţa voastră palpită, e descătuşată, dospeşte şi creşte ca pîinea — trăieşte o melodie armonioasă. Introduceţi un pic de neastîmpăr — şuşoteală, răsuceală etc. —, şi această melodie începe să scîrţîie. Şi la lecţie doar nu eşti spectator, ci membru al orchestrei. Şi cum orice lecţie e o premieră — căci nu se repetă cînd veţi binevoi să încetaţi şuşoteala, răsuceala etc. — îţi dai seama ce «instrumentist» prost vei ieşi. Numai că în cazul de faţă «instrumentul» eşti chiar tu, propria ta personalitate.

E limpede ca bună ziua, se pare. Nu mă îndoiesc că sînteţi de aceeaşi părere asupra acestei probleme. Mi-am îngăduit doar, pentru unii, să trag, cum s-ar zice, puţin, cortina.

Şi acum cîteva precizări

În aparenţă cerinţele disciplinei la lecţie se reduc la ceea ce voi numiţi în mod curent «să stăm liniştiţi». E o aparenţă hrănită de remarca la îndemîna oricui că cei

sciplina la lecție

de M. SÎNTIMBREANU

«liniștiți» nu primesc observații, în timp ce abonații la mustrări sînt tocmai ceilalți. Clasa model ar fi, pare-se, o clasă de statui. E bine, deși dușmanul turbulenței, pot declara categoric, în numele oricărui profesor, că nu ne mulțumește o asemenea disciplină de cimitir, de «mobilă».

E bine că «nu se aude musca», dar să nu cădem în greșeala de a socoti că aceasta e tot una cu disciplina. Un pahar golit stă, la fel de «liniștit», pe raft ca și unul plin. Apoi, nu vă supărați, ne interesează și ce anume conține acel pahar. Luptînd pentru ca la lecție nimeni să nu «sufle» (cum spuneți), cîștigînd victoria «brațelor la piept» sau «la spate», ați putea crede că ați cîștigat însăși bătălia disciplinei. Eroare. E prea puțin, e numai ceva de pe la începutul drumului. Un început care nu ne spune prea mult despre direcția și destinația acestui drum. Căci problema e mai complexă și se pune așa: «STĂM LINIȘTIȚI PENTRU CĂ SÎNTEM DISCIPLINAȚI» și nu: «SÎNTEM DISCIPLINAȚI PENTRU CĂ STĂM LINIȘTIȚI». Noi nu putem socoti disciplinat pe inertul căruia gîndurile i-au fugit ca niște porumbei sau pur și simplu doarme cu ochii deschisi. Un asemenea prezent la lecție e, de fapt, un chiulangiu. E un chiul deghizat. Ne interesează cumva pantomima participării la lecție? Nu cumva simulează disciplina? Ei sînt încremeniți și cînd sînt scoși la lecție. Și atunci?

— Măcar nu ne supără.

— Mă supără că nu vă supără. Vă mulțumiți cu puțin sau, mai degrabă, n-ați înțeles esența disciplinei la lecție. E «liniștit», e drept, dar nu și-a făcut temele sau le-a copiat (ceea ce e același lucru), n-a învățat acasă și tot ceea ce deznoadă profesorul în mintea lui «alunecă», nu face «priză» — căci n-are pe ce — și, în timp ce alții culeg grăunțele a noi și noi cunoștințe, el vîntură la nesfîrșit aceeași și aceeași pleavă sărăcăcioasă. Cerînd tuturor elevilor liniște, ordine, atenție etc., o cerem ca pe niște condiții ale muncii și nu ale zacerii. Ne interesează *rezultatele* muncii elevului și prin această prismă îi judecăm disciplina, așa cum pe un muncitor îl judecăm după producția lui și nu după fișa de la ceasul de pontaj.

— Bine, dar X are note bune și totuși nu e un model de disciplină la lecție. Cum explicați?

— Îl știu pe X. Are într-adevăr note bune, dar nu e un elev bun. Are o minte ageră, dar e un răsfățat, capricios, lipsit de frînă. Fiind foarte înzestrat, el *personal* nu suferă prea mult, dar lecția, fiți siguri, suferă. Și colegii lui. Deocamdată. Mai tîrziu, dacă nu se schimbă, va suferi și el personal. Și apoi, dacă deocamdată nu se vede clar cît pierde prin indisciplină, fiți convinși că s-ar observa pertect cît ar *cîștiga* printr-o altă atitudine.

Disciplina la lecție, așa cum o înțelegem noi (a-ți face perfect datoria în oricе clipă), duce automat la rezultate bune. Indisciplinații chiar dacă deocamdată obțin asemenea rezultate stau pe muchie de cuțit. Ei se pot prăvăli oricînd, așa cum un șofer înfumurat, discutînd și certîndu-se cu pasagerii, poate oricînd la o curbă să ajungă în șanț. Putem avea prea mare încredere într-un asemenea șofer?

Și cîteva amănunte...

De fapt, în această problemă nu există amănunte. Disciplina la lecție e un lucru atît de important pentru un elev încît chiar cele mai mici abateri devin lucruri grave, încetează să fie amănunte. De obicei, o serie de abateri sînt socotite mici, neînsemnate. Mai ales de către autorii lor. Cine piere că el a intrat după profesor? Ce crimă a făcut că și-a uitat creionul? Că s-a mutat pe furiș din bancă etc.?

Ei bine, dacă se socotește singur pe lume, da, atunci acestea sînt amănunte. Numai că în clasă sînt 35—40 de elevi. «Mica» lui foială deranjează pe toți cei 35—40, și mai ales pe cel care în acel moment ține în mîinile sale firele lecției, pe profesor.

(Continuare în pag. 26)

Știți ce este o antologie? Cele mai măiestre pagini, reprezentative pentru autorii lor.

O astfel de antologie, în piatră, cărămidă și lemn, este Muzeul satului, construit în cel mai pitoresc colț al capitalei noastre, pe malul lacului Herăstrău, aproape de Casa «Scînteii».

Un sat în care poți veni cu autobuzul sau troleibuzul, cu mașina sau motocicleta, dar și cu vaporașul, fiindcă la marginea acestui sat se află un mic port turistic cu debarcader.

Să ne amintim că și Bucureștiul, orașul lui Bucur, a fost cîndva în negura timpului un sat, poate mai mic sau mai mare decît acesta, un sat de cîmpie, cu case mici de lut, învelite cu paie. Arheologii au descoperit, la temelia orașului modern de azi, urmele vechilor așezări de păstori și agricultori din perioada dacă. Ei au scos la iveală pereți de bordeie, pietre de vatră, fragmente din rîșnițe primitive, resturi de unelte. Strămoșii noștri au întemeiat sate și așezări puternice pe toată întinderea de azi a pămîntului românesc. Nepoții și strănepoții lor din epoca feudală și din epoca mai apropiată au dus la desăvîrșire meșteșugul construcției de case și unelte, realizînd o artă profund originală, unică în această parte a continentului și chiar în lume.

Ce lucru mare să faci o casă? Toți vedem cît de simplu se înalță, în ritm de zile și săptămîni, nu o casă, nu sute, ci mii și mii de case, blocuri impunătoare, cu multe etaje, legîndu-se în cartiere și în orașe întregi. Macaraua ridică dintr-o dată, prin smulgere, un apartament. Betoanele țîșnesc în cofraje, consolidînd scheletul unui bloc gigantic în cîteva zile. Mobila vine pe platforme, gata lustruită, pregătită s-o așezi în interior într-o singură după-amiază.

V-ați gîndit însă în cît timp și cu cîtă trudă își dura un om, împreună cu familia lui, un acoperiș și o bătătură acum o sută sau două sute de ani? Omul se afla singur față în față cu codrul și față în față cu muntele, înarmat numai cu o bardă și o toporișcă. Din stejarul falnic, primul lui acoperiș, trebuia să-și facă de toate. Trebuia să-și facă de toate și din piatra sau lutul pe care călca. Unelte puține, primitive, dar cea mai de preț unealtă erau mîna și mintea. O mînă harnică și pricepută, o minte ageră, inteligentă și, mai presus de toate, pregătită să lucreze după legea frumosului. În acest cadru al naturii, al minunatei naturi românești, omul de la sate, țăranul nostru, a știut să-și facă din casă, încă din cele mai grele timpuri, un locaș al frumosului și al artei.

Dar fiecare loc impunea omului condițiile și exigențele lui. În Maramureș ploile sînt dese, repezi, iernile grele și lungi. Acoperișul trebuia să fie deci zvelt, țuguiat, mai înalt decît peretele de cîteva ori. La fel în Țara Moților sau în Oaș. Dar în Argeș sau Vîlcea clima e dulce, domoală, casa își poate deschide fața spre lume într-un pridvor larg, înălțat pe temelii frumoase de piatră, la care urci pe o scară. Casa din cîmpie, unde lemnul e scump, trebuia să folosească lutul. Ea se ascunde parcă în pămînt, ferindu-se de arșiță și viscol, pitindu-se sub căciula ei de șindrilă sau paie, privind lumea prin ferestre mici cît palma. O casă nu e însă un simplu acoperămînt, ocrotind omul de intemperii. Într-o casă, omul își zidește gîndurile, cugetarea, simțirea, știința lui de a supune natura, dorința lui de a-și face viața frumoasă. «Spune-mi cum te porți ca să știu cine ești» — spune un vechi proverb românesc. Verificarea acestui proverb începe cu casa, începe cu poarta care ți se deschide și isprăvește cu vasul, cu blidul în care gospodarul îți întinde cina. «Portul» e prezent în toate, fiindcă toate erau odinioară făcute numai și numai de mîinile lui.

LA MUZEUL SATULUI

de PAUL ANGHEL

Ca să le vedem şi să le cunoaştem pe toate, adică pe unele dintre cele mai frumoase gospodării vechi din Romînia, va trebui să facem un popas, în inima Capitalei, la Muzeul satului.

De unde să începem? Întîlnim aici soli ai tuturor regiunilor romîneşti, adică, în limbajul specialistului, gospodării ţărăneşti dintre cele mai caracteristice pentru zonele etnografice de care aparţin. Sînt locuinţe din zona de munte, de coline, de şes, de cîmpie şi de baltă, ceea ce înseamnă că aici, la Muzeul satului, vom întîlni şi gospodării de păstori sau de agricultori, dar şi gospodării de pomicultori, viticultori sau pescari. Toată diversitatea pămîntului romînesc este reprezentată aici prin tot ceea ce a realizat mai caracteristic şi mai frumos munca omului de la sate.

Ne vom opri mai întîi la o gospodărie păstorească, adusă la Bucureşti, cu tot inventarul ei, tocmai din Ţara Haţegului. Este o mică cetăţuie de lemn, cu pereţi zdraveni din bîrne de fag şi cu o poartă grea, cu două batante, închisă noaptea cu un drug. Dar aceasta nu e numai casa, ci toată gospodăria păstorului. Casa se află în interiorul unei curţi-ocol pentru oi, iar pe fiecare latură a curţii se află o construcţie gospodărească acoperită, astfel încît întregul pare o mică cetate. Văzuta de sus, gospodăria arată ca un patrulater închis pentru oricine ar da să intre nepoftit, pentru lupi, pentru urşi, ca şi pentru duşmani. Treci prispa şi intri în tinda casei, care desparte odaia de locuit de odaia de oaspeţi. Tradiţionala împărţire a casei romîneşti începe deci de la casa ciobanului, menţinîndu-se pretutindeni. Toate obiectele din interior sînt lucrate de stăpîni, de la războiul de ţesut, laviţă, ladă de zestre, furcă de tors, vîrtelniţă, masă şi scaune pînă la scoarţele, catrinţele, iile, betele, ştergarele, ţesute şi alese cu meşteşug de către gospodină. S-a folosit cu pricepere lemnul, s-au folosit cu pricepere lîna şi cînepa. În toate se vădeşte grija pentru frumos, pînă şi la strecurătoarea de lapte sau la fundul de întors mămăliga.

Altfel construită este o altă casă de munte din ţinutul Năsăudului. Ea a aparţinut unui grănicer năsăudean din satul Sanţ, care a ridicat construcţia pe soclu de piatră, durîndu-i prispă largă, cu stîlpi pe trei laturi, cu ferestre mari, luminoase, privind în jur cu semeţie. Stăpînul ei făcea parte din categoria privilegiată a grănicerilor, şi de aceea, pe lîngă inventarul tradiţional al casei ţărăneşti, vom găsi aici mobile mai multe şi mai luxoase, îmbrăcăminte mai de preţ, numeroase icoane pictate pe sticlă, pereţi întregi îmbrăcaţi în covoare.

Faţă de ea, faţă de această gospodărie din Năsăud, casa moţului din Sălcina — Cîmpeni este o definiţie a sărăciei. Un acoperiş ţuguiat, de paie, care depăşeşte de peste trei ori înălţimea peretelui, strivind casa şi silindu-te să te apleci sub streaşina ei. Interiorul e sărac, fiindcă moţii, după cum se ştie, erau cei mai săraci oameni de pe pămînturile romîneşti. Dar şi aici cîtă grijă şi cîtă dragoste pentru fiecare amănunt! Stîlpii de la ceardac, în număr de opt, se arcuiesc în boltă şi sînt sculptaţi cu migală de sus pînă jos. Lada de zestre, şaua calului, furcile de tors, toate obiectele din lemn sînt, de asemenea, crestate artistic cu cuţitul. Nici cele mai negre condiţii de viaţă, spune această casă moţească, nu l-au făcut totuşi pe om să uite de el, nu l-au putut împiedica să-şi exprime nevoia de frumos.

Coborînd spre zona de coline, spre Argeş, Vîlcea, Ţara Vrancei, vom întîlni capodopera, adică cea mai frumoasă casă ţărănească de la noi. Modelul ei desăvîrşit este casa din Ceauru, raionul Tg.-Jiu, sau casa din Chiojdu-Mic, regiunea Ploieşti, cum şi casele din Năruja sau Negru Mic-Vrancea.

Este casa cea mai elegantă, ridicată pe o temelie înaltă de piatră, cu pridvor larg, un adevărat balcon cu stîlpi bogat sculptaţi. Totul e armonios în construcţia acestei case, care, prin proporţiile şi spaţiul ei, se ridică la prestigiul de vilă rustică. De o desăvîrşită frumuseţe este sculptura în lemn care o decorează. Începînd cu poarta, celebra poartă de Vîlcea sau de Gorj, şi isprăvind cu obiectele mici din interior, n-a rămas spaţiu pe care mîna omului să nu-l decoreze cu motive originale ce încîntă ochiul.

Dar la fel de frumoase sînt şi casele din Tilişca şi Drăguş, care provin din Ţara Făgăraşului, cum şi casele din Budia sau Mastacăn, ţinutul Neamţului.

Va trebui totuşi să ne oprim cu atenţie şi la umilitul bordei din cîmpie, cum este cel provenit din Drăghiceni-Caracal sau cel din Răpciuni-Bacău. Foşnetul lanului cu grîne însemna aur pentru stăpînii de pămînt şi mizerie pentru cei mulţi. Acestora nu le rămîneau decît lutul şi lemnul slab de plop sau salcie. Din lut ei îşi durau un sălaş sărman, amestecînd pămîntul cu paie şi, clădindu-l în vălătuci cu paie, acopereau şi acest adăpost. Ferestre cît palma, laviţe pe lîngă pereţi. O masă joasă, cu trei picioare, cîteva scăueşe, un ceaun de mămăligă, copaie pentru făină; cam tot ce poţi afla aici. Dar sumanul atîrnat într-un cui, ca şi bundiţa de miel, ca şi catrinţa femeii sînt împodobite măiestru. Puţine straie, dar curate şi frumoase. Sînt hainele de sărbătoare ale omului de la cîmp, iar hainele vorbesc despre sufletul lui senin, dornic de frumos.

Să ne oprim la casa pescarului din Jurilofca. Delta trăieşte chiar şi aici, pe malul lacului Herăstrău, prin această casă de pescari şi prin cherhanaua de alături. Casa e joasă, acoperişul e aproape plat, odăile dau din una într-alta, ca nişte compartimente de tren.

În magazia de alături găsim pregătite toate sculele pescăreşti: năvoade, plase, setci, pripoane, dar şi plug, grapă, coase, seceri, dat fiind că omul de aici e în egală măsură pescar şi agricultor. Dovadă, moara de vînt de alături, provenită tot din Dobrogea, montată chiar pe malul lacului.

Dar n-am putut vizita decît puţine dintre cele 57 de gospodării care formează acest mare muzeu în aer liber. Ne-am încrucişat cu vizitatori de pretutindeni. Oameni din ţară, dar şi mulţi, foarte mulţi străini, de pe toate meridianele. Peste tot a ajuns faima artei noastre populare, iar acest muzeu din Bucureşti este considerat ca una dintre raritătile artistice ale continentului şi ale lumii. Se fac fotografii, bîzîie aparatele de filmat, s-au oprit — iată — cîteva maşini ale televiziunii franceze şi italiene, care vor transmite imagini de la Muzeul satului.

Dar, înaintea tuturor, este o datorie a noastră să ne oprim aici ca să cunoaştem bine şi să înţelegem cum se cuvine comorile de artă ale poporului romîn.

TOȚI PENTRU UNUL

de CONSTANTIN GHIBAN

Avioanele se îndreptau acum ca fulgerele către fortificațiile hitleriste pe care trebuiau să le bombardeze. Toată urgia dezlănțuită de antiaeriana dușmană nu izbuti să strecoare în inimile aviatorilor nici măcar o scînteie de teamă. Simțeau toți dorința de a lovi năprasnic în dușmani, de a-i trăsni din slăvile cerului, de a aduce cu o zi mai repede liniștea și pacea pe pămînt.

Primul avion lansă bombele, apoi își reluă zborul cu grație. Urmă al doilea. Al treilea nu întîrzie...

Stănculescu tocmai își aruncă privirea înainte și-n clipa aceea parcă un ac îi străpunse inima. Din coada celui de-al treilea avion izbucni un nor de fum... Era avionul lui Bradu... Tocmai cînd să lanseze bombele...

— Redresează, Bradule... Redresează, țigane, ce faci?! — strigă cît îl ținură băierile pieptului.

În sfîrșit, bombele se dezlipiră și porniră vijelios spre pămînt, iar avionul, continuînd să-și tîrască trena azurie pe cer, încercă să prindă din nou înălțime, ca un vultur rănit care nu vrea să se lase prăvălit. Celelalte avioane lansară încărcătura de bombe și urmară drumul pe care îl însemna cu dărnicie prin văzduh tovarășul lor rănit.

Bombele nimeriseră țintele în plin.

Avioanele porniseră victorioase pe drumul întoarcerii, fără să se mai sinchisească de tunurile hitleriștilor, care tot mai zvîrleau spre înaltul zării proiectile ce se spărgeau în zeci și sute de schije.

Bradu cabră, căutînd să ia înălțime. Pilot încercat, el căuta din toate puterile să se folosească din plin de viteza pe care avionul o căpătase în timpul picajului.

— Aici, Bradu...! Aici, Bradu!... auzi Stănculescu în cască: — Nu mai am presiune, ulei... Nu mai am presiune, ulei, motorul trepidează...

— Menține-te cît poți în zbor pe direcție... Menține-te pe direcție... — se auzi vocea comandantului.

Stănculescu privea îndurerat către avionul prietenului său. Parcă el însuși se afla acolo, parcă el se chinuia să mențină avionul lovit pe direcția aerodromului. Îl ajunse din urmă pe Bradu. Erau plan la plan amîndoi. Îi aruncă o privire încurajatoare. Bradu, crispat, cu ochii aruncînd fulgere, din pricina efortului, părea totuși stăpîn pe el, decis să înfrunte orice primejdie pentru a se salva pe el, mitraliorul și avionul. Capota de sub burta motorului fusese smulsă de loviturile primite.

Pentru o clipă, întoarse privirea spre Stănculescu. Acesta încercă să-i zîmbească, să-l încurajeze.

Dar elicea avionului lovit nu mai avea destulă putere ca să se învîrtească. Stănculescu, pentru a putea să stea alături de tovarășul său, trebui să reducă tot mai mult gazele.

Acesta pusese avionul în pantă lină, pregătindu-se de aterizare. Stănculescu își aruncă instinctiv privirea în jos. Crestele munților își ridicau frunțile amenințătoare.

Bradu își încleștase mîinile pe manșă, întreaga ființă îi vibra ca o strună. Toată atenția i se concentrase într-un singur punct. Nu mai avea nici un fel de senzație. Își dădea seama că de puține ori în viață trecuse prin momente atît de grele.

Mitraliorul își aștepta resemnat soarta. Avea încredere desăvîrșită în pilot, era, într-un fel, liniștit, deși trepidațiile avionului îi străbăteau prin măduva spinării fiori de gheață. Își simțea mîinile reci ca oțelul mitralierelor. Ochii lui colindau de-a lungul și de-a latul cerului liniștit.

Avioanele celelalte se strînseră în jurul celui rănit, de parcă ar fi vrut să-i sară într-ajutor, dacă ar fi avut de întîmpinat o clipă grea, pe neașteptate.

Bobei și Teodor aveau misiunea să neutralizeze focul artileriei antiaeriene inamice, în timp ce mitraliorii lor vegheau ca nu cumva să apară vînătorii hitleristi. Comandantul și locotenentul Amburș făceau acoperirea, de sus.

Locotenentul Bărbulescu Mircea, comandantul, care conducea acțiunea, încerca să-i liniștească pe Bradu și pe toți ceilalți zburători, strigînd în cască:

— Curaj, Bradule... Nu mai avem mult... Păstrează direcția... Curaj, prietene!

«Nu mai avem mult», repetă în gînd și Stănculescu, de parcă era convins că acesta-l înțelege.

Bradu se păstra în capul formației. Pierduse aproape o mie de metri din înălțime. Celelalte avioane care-l însoțeau făcură la fel, coborînd în jurul lui, pentru a-i asigura trecerea în liniile noastre. Pînă la coamele munților nu mai era mult.

Piscurile semețe rămaseră însă în stînga. Spre bucuria lor văzură că sub ei prinde să se desfășoare o vale largă. Începură să capete curaj și încredere că tovarășul lor va găsi un loc bun de aterizare.

În toate inimile încoltise un bob de nădejde că pînă la urmă pilotul și avionul vor fi salvați. Un singur gînd, o singură dorință îi stăpînea: să ajungă în liniile noastre.

Și iată că deodată tresăriră cu toții, iar inimile parcă se opriră în același timp cu motorul avionului lui Bradu, care încetă să mai funcționeze. Elicea, fiind calată, înfrînă mersul aparatului.

O mitralieră grea inamică punctă cerul cu mărgele de foc. Trasoarele șuierară printre planurile avioanelor. Era o dovadă sigură că liniile dușmane sînt aproape, dar și că pozițiile noastre nu sînt prea departe. În gînd, piloții se bucurară, cu toată primejdia ce-i pîndea. Privirile lor căutau cu nerăbdare un reper care să le arate că liniile noastre sînt dedesubtul lor. Din păcate, cerul burdușit de nori nu le îngăduia să vadă prea multe din cele ce se petreceau pe pămînt. Erau acum la înălțimea vîrfurilor ce străjuiau valea largă care, la cîțiva kilometri mai departe, era bifurcată de creasta unui deal.

Altimetrul indica înălțimea de șapte sute de metri față de nivelul aerodromului. Față de cota dealului, avioanele zburau la o altitudine de cinci sute de metri. Înălțimea continua să scadă mereu,

în acest zbor planat, şi totuşi nici un pilot nu pierduse speranţa că Bradu va fi salvat.

Acesta deveni mai calm. Apropierea tovarăşilor lui de zbor îi umplea inima de nădejde. Întoarse privirea către Stănculescu, care continua să zboare la plan cu el, închise ochii şi înălţă din umeri, zîmbind cu amărăciune, ca şi cum ar fi vrut să spună: «N-am ce să-i fac, nu vrea şi pace»... Din cînd în cînd se smucea în curele, parcă ar fi vrut să-i dea avionului puteri din tinereţea lui avîntată, să-i dea viteză şi forţă din inima lui neînfricată.

Pe vîrful dealului începu să se desluşească o pădurice de brad. Dincolo de deal, cei doi versanţi se apropiau din nou, închizînd defileul ca două porţi uriaşe, cu neputinţă de trecut.

Bradu ştia că vulturul lui nu mai avea putere să treacă cele două porţi, cum ştiau şi toţi ceilalţi de altfel. De aceea ceru comandantului permisiunea să aterizeze.

Locotenentul nu stătu de loc pe gînduri şi aprobă. Stănculescu, scrîşnind din dinţi de ciudă, de parcă ar fi vrut să se răzbune pe cineva, dădu plin gaz motorului, care vui ca un vifor năprasnic.

Virînd şi îndreptîndu-se către crestele din faţă, Stănculescu îşi aruncă privirea jos pe pămînt. I se înfăţişă o imagine care îl bucură: avionul lui Bradu era aşezat pe burtă, iar capotele erau deschise. Şi totuşi piloţii nu-şi părăsiră tovarăşul de luptă căzut. Comandantul încercă să ia legătura prin radio cu aerodromul, dar din pricina bruiajului puternic nu izbuti. Atunci ordonă zburătorilor să se înscrie în cerc defensiv, pentru protejarea echipajului căzut, împotriva oricăror eventualităţi.

— Stănculescu..., auzi acesta în cască, cu toată viteza la aerodrom. Să se trimită de urgenţă un avion ca să scoată echipajul şi să ne schimbe avioanele de asalt. Confirmă...

— Confirm... terminat...

Abia termină vorba Stănculescu, şi în preajma avionului său scînteiară puzderie de gloanţe trase de la sol. Trăgeau fasciştii cu toate armele automate, doar-doar l-or doborî. Pilotul înclină aparatul cînd pe o aripă, cînd pe alta, ca să le ofere o ţintă cît mai mică. Acum îşi dădu în sfîrşit seama că linia frontului nu era mai departe de 5—6 km de locul unde aterizase Bradu. Auzea în căşti ce-şi vorbeau tovarăşii lui de zbor şi parcă i se desfăşura înainte filmul celor ce se petreceau cu echipajul aterizat.

Fasciştii atacaseră echipajul, cu gînd să-l captureze. Şi primejdia de moarte în care se afla prietenul lui bun îl făcu pe Stănculescu să coboare spre aerodrom cu maximum de viteză. Orice clipă era nespus de preţioasă, pentru că ea însemna nici mai mult, nici mai puţin decît viaţa unor luptători minunaţi...

Veni la aterizare, direct, fără să mai facă, în zbor, turul de pistă regulamentar, şi asta pentru a cîştiga timp. Nu ţinu seamă nici de faptul că direcţia aterizării era din partea opusă de cum coborîse el. Opri avionul în marginea terenului, la locul de campare a avioanelor. Cîţiva oameni ieşiră din bараci şi bordeie şi-i veniră în întîmpinare.

— Bradu a aterizat forţat la 6 km în spatele liniei hitleriste... Ceilalţi îi fac protecţia. Trimiteţi urgent avioanele de asalt să-i schimbe..., şi un avion să scoată echipajul... Nu e nici o clipă de pierdut...

Ceilalţi rămaseră pentru un moment ca împietriţi.

— Să plece avioanele de asalt!... strigă Stănculescu din nou, pentru a-i trezi la realitate.

Lungulescu veni lîngă avion.

— Cum s-a petrecut măi? întrebă cu glas înăbuşit.

— Bradu a zburat corect, măi frate..., dar... şi glasul lui Stănculescu se reteză de la sine, iar ochii pilotului se umplură de lacrimi...

Peste cîteva minute, patru avioane spintecau văzduhul, îndreptîndu-se ca nişte săgeţi spre punctul indicat.

Decolă şi un avion special, pilotat de sergentul T.R. Fieraru.

Pe locul unde se afla avionul lui Bradu clănţăneau acuma arme automate, de sus, din văzduh, şi de jos de pe pămînt. Armele de bord ale avioanelor azvîrleau fulgere şi trăsnete, căutînd să facă una cu pămîntul inamicul. Dar hitleriştii veneau mereu, încercînd să ajungă lîngă avionul care căzuse, sleit de forţe, pe pătura albă de nea.

Muniţia zburătorilor era pe terminate. Dar în curînd apărură asaltiştii, cu puteri noi. Se dezlănţuiră în atacuri vijelioase la sol, în urma cărora fiarele, care se pregăteau să-şi înhaţe prada, dădură îndărăt înspăimîntate. Hitleriştii, văzînd cu cîtă înverşunare îşi

(Continuare în pag. 18)

GAROAFA ROȘIE

În fața santinelei de la poartă s-a oprit o pionieră cu o garoafă roșie în mînă. E o fată frumoasă și zveltă, are ochi vii, ștrengărești, și obrajii catifelați, de piersică albă. Cu o mișcare energică ea își aruncă pe spate părul căzut pe frunte și-l întreabă:

— Fii drăguț... Aici este unitatea de pompieri?

— Da... subunitatea de pompieri... Ce doriți?

— Îl caut pe sergentul Asandei Ion... pot să-i vorbesc?

Ostașul face ochii mari și se trage un pas înapoi.

— Cu... cu sergentul Asandei Ion?... O clipă, să chem caporalul de serviciu.

Dangătul greu al clopotului de la poartă plutește peste asfaltul curții, izbind în boturile roșii ale mașinilor care se întrevăd prin ușile întredeschise, în penumbra garajului.

Dintr-o clădire albă își face apariția, în pas alergător, caporalul de serviciu. Se oprește în dreptul pionierei, cercetînd-o cu ochii lui mici și verzi, ca de viezure.

Fata scoate din buzunarul rochiei o hîrtie mototolită și o întinde caporalului.

Caporalul ia hîrtia și citește cu glas tare.

— Sergent Asandei Ion...

Ridicînd privirea de pe hîrtie, caporalul privește năucit la fată, apoi la santinelă, întrebînd aproape în șoaptă:

— Ce zici de asta, Coșoi?

Santinela lasă mîna să-i cadă de pe automat și tace.

— Să-i raportăm tovarășului comandant... Nu?

Santinela își reazemă din nou mîna pe automat. Tace, cu privirea ațintită în pulberea de soare din părul fetei.

— Poftiți, tovarășă... o invită cu un gest politicos, dar reținut, caporalul... Tovarășul comandant este aici... O să vă lămurească el...

Poarta grea de metal s-a deschis huruind și s-a închis. În urma cizmelor grele ale caporalului, sandalele ușoare ale fetei, cu picioarele lungi și subțiri, ca de căprioară, se aud ușor, ca niște șoapte, pe asfaltul umed. Caporalul și fata cu garoafa roșie în mînă pătrund în clădire. Au străbătut un culoar și s-au oprit în dreptul unei uși pe care stă scris cu litere albe: «Comandant».

Fata se uită curioasă în jur și așteaptă. Caporalul bate la ușă:

— Intră! se aude o voce groasă și puternică.

— Poftiți, o invită din nou caporalul, deschizînd larg ușa și lăsînd-o să treacă.

De la biroul de lemn simplu s-a ridicat un ofițer înalt, cu umeri puternici, care o privește cercetător.

Fata salută, se uită o clipă descumpănită în ochii severi ai ofițerului și-l întrebă sfioasă:

— Dumneavoastră sînteți comandantul?

— Da... răspunse celălalt, schițînd un zîmbet ușor; eu sînt, luați loc!

— Nu... mulțumesc... ripostează cu un gest de nerăbdare, n-as vrea să vă deranjez... V-aș ruga numai să-mi spuneți unde-l pot găsi pe sergentul Asandei Ion. Este aici, nu?

Comandantul o fixează pe sub gene și apoi spune într-un tîrziu:

— Îi sînteți cumva rudă?

— Nu.

— Ciudat..., murmură comandantul, schițînd un gest spre un portret atîrnat în perete, din care privește chipul unui flăcău în haină militară, cu ochi mari și visători. Îl cunoașteți?

— Nu-l cunosc! Cine e? se interesează nedumerită fata.

Un fulger străbate ochii comandantului. Își mușcă ușor buzele.

— El e. Sergentul Asandei Ion pe care îl căutați.

Privirea fetei s-a încărcat de lumină. Se întoarce veselă, fremătînd de bucurie, spre ofițer:

— El e?! L-am găsit! Îl pot vedea? Azi? Acum?!

Comandantul și-a lăsat privirea în jos și pare să-și privească vîrful cizmelor:

— Regret, dar n-o să-l puteți vedea. Sergentul Asandei Ion a fost militar în termen... și-a plecat din rîndurile noastre în 1962... Acum doi ani de zile...

— A plecat? Unde? spune uluită fata. Aveți adresa lui?

Comandantul o privește pe fată în tăcere. Apoi îi spune, apăsînd parcă pe fiecare cuvînt:

— Sergentul Asandei Ion a plecat pentru totdeauna... El a rămas numai aici... adăugă el, arătînd cu mîna spre tunică, în inima noastră...

— Nu înțeleg! șoptește fata cu o voce sugrumată. Nu înțeleg nimic.

Comandantul se uită cu o privire stranie la garoafa roșie din mîna fetei și continuă:

— Sergentul Asandei Ion a murit la spital, acum doi ani, în urma arsurilor căpătate în timp ce a salvat din flăcări o fetiță de zece ani... pe nume...

Comandantul ridică brusc privirea și se uită lung la fată:

— Vă cheamă Rodica?

Fata îl privește uimită, ochii i se umplu de lacrimi, ce îi curg pe obraji și, deodată, spune cu un aer nefiresc.

— Acum știu de ce mi-au ascuns totul... Acum știu de ce nu mi-au spus... Acum știu...

Și, scăpînd garoafa roșie din mînă, iese într-un hohot de plîns afară din încăpere. Străbate într-o fugă nebună asfaltul curții și, împingînd, sub ochii înlăcrimați ai santinelei, poarta grea de fier, dispare în explozia de lumină a străzii.

Comandantul se apleacă și, ridicînd garoafa roșie de pe podea, o reazemă încet de cui, deasupra portretului, în timp ce caporalul a încremenit în poziție de drepți cu mîna la chipiu.

PETRE LUSCALOV

Ilustrație: R. PRATO

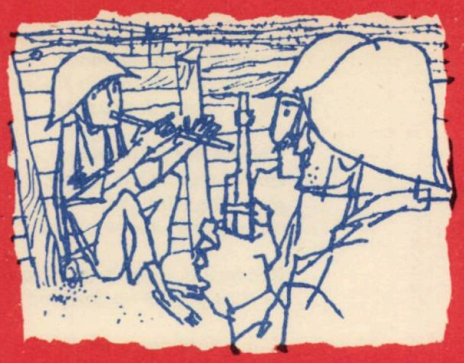

Balada micului tanchist

Zi şi noapte trec ostaşii,
trec prin sate, în convoi.
— Încotro vă poartă paşii?
— Către fronturi mergem noi.

— Cum e-n luptă?
— Cald şi bine,
rîde unul sprîncenat.
— Hei, tătucă-n tanc cu tine
mult aş vrea să vin.
Soldat.

— Tu, măi ţică?! Şterge-ţi nasul!
Cîţi ani ai?
— Am 13 ani.
Bat ca la paradă pasul;
ştiu să-i fulger pe duşmani.

— Eşti viteaz! La o adică
nu zic nu. De ce să mint?
Dar măicuţa ce-o să zică?
Vrei s-o afli jeluind?

Ţîncu-nghite nod cît nuca,
fruntea-şi pleacă, uşurel.
— Mama-i moartă!
— Dar tătuca?
— A căzut pe front şi el.

Ziua-şi trece-n umbră paşii.
Scurt popas de-un ceas, s-a dus.
...O pornesc din nou ostaşii
cu-un «soldat» pe tanc în plus.

*

Drumuri lungi de bătălie,
drumuri aspre de război,
către zarea sîngerie
merg tanchiştii în convoi.

Sub lucioase constelaţii,
către Criş drum lung s-au dus.
Şi-au ajuns pe Criş soldaţii
cu-un «ostaş» pe tanc în plus.

*

— Ce stai trist? Atacu-i gata!
Am învins. Fii bucuros!...
Şi-i zîmbi — la fel ca tata —
un tanchist cam mustăcios.

L-a privit şi a gemut
prichindelul... uriaş:
— Voi mă credeţi tot recrut!
Sînt la fel ca voi. Ostaş!

Şi-n atacul cel fierbinte
tare-aş vrea să merg şi eu;
să strig «ura», «înainte»...
— Fiul meu, e tare greu.

Dureroasa încleştare
sînge-aşterne pe zăpezi.
Tu, mai mult ca orişicare,
trebui ţara iar s-o vezi.

Pe sub zări scăldate-n ceaţă
ard lumini la orizont;
ai în faţa ta o viaţă —
e păcat s-o pierzi pe front.

Gloanţe, foc nu-s pentru tine.
Satele şi-aşa-s pustii...
Zi-i un cîntec cald mai bine
ori vreun ghiers cumva de ştii.

...Ceasuri, ceasuri de tăcere
între două lupte vii,
inima şi-n foc ne cere
vechi acorduri — melodii.

Ori vreun vers scrutînd adîncul
plin de doruri şi frămînt...
S-a-ndreptat de spate ţîncul
şi-a-nceput, domol, un cînt.

Doina ce-o zicea în şuier
cît e ziua, cît e anul.
Mîinile-i jucau pe fluier
ca lui Pintea Năzdrăvanul.

Şi plutea, plutea cîntarea
peste fronturi, tot mai sus,
împînzind cu cîntec zarea
arsă-n flăcări de obuz.

Vrajă fuse sau descîntec?
Orele cum de-au trecut?
Ce mi-i timpul cînd sub cîntec
se topeşte, nevăzut!

Moi, de pluş, fuseră paşii?
De pe locuri cin' i-a smult?
Cînd veniră-n jur ostaşii?
Un pluton. Ba şi mai mult!

Surîzînd ca-n vis, aparte,
au uitat că e război
şi-au încins pe front, departe,
o bătută ca la noi.

Sub înaltele rubine
glasuri se topiră-n hău:
— Bravo, bravo, foarte bine,
eşti artist de soi, flăcău!

Din cîntarea ţării ruptă,
ziua asta n-om uita.
Mergi de-acum cu noi la luptă —
fluierul e arma ta...

...Ceasuri, ceasuri de tăcere
între două lupte vii,
inima şi-n foc ne cere
vechi acorduri — melodii!...

*

Schijele-n pămînturi sapă.
Ciuruit e orice loc.
Trece-un ţînc din groapă-n groapă
cu cîntarea lui de foc.

— Linia-ntîi? Prăpăd şi moarte?
Merg şi-n tulburile zări!
Fluierul noroc să-mi poarte!
Moartea fuge de cîntări!

Ceas de seară... Pe brancarde
trec răniţii înspre văi.
Rana ustură şi arde,
pieptu-i foc şi vîlvătăi.

Gîndul negru, mai iabraş,
le-ar tot da mereu tîrcoale,
dar nu-l lasă-un fluieraş
tînguios, aici, pe vale.

Vechi acorduri, doinitoare
sting al inimii suspin;
parcă rana nu mai doare
sau, de doare, mai puţin!...

*

Altă noapte. Aceleaşi stele
luminos punctează-naltul.
După trei atacuri grele
stă pe gînduri comandantul.

— Ceasul e trecut de zece,
zice-n sinea lui, tăcut,
Cine-i cel ce poate trece
printre linii nevăzut?

— Eu, răspunse de alături
cel mai mic dintre oşteni
Mă strecor printre omături
ca şopîrla prin poieni.

— Nu se poate!
— Ba, vă rog,
ştiu de gloanţe să mă apăr.
Inima mi-o pun zălog

c-o s-ajung la ţintă teafăr...

Îmi ştiu misiunea bine;
întind plicul. Şi atît.
Iau şi fluierul cu mine
ca să-mi ţină de urît.

— Bine, bine, dar ai grijă!
scumpul meu tanchist fruntaş!
...Şi-a plecat.
Prin pîcla nopţii
trece cel mai mic ostaş...

Veşnicie pare ora,
calea ei, atît de lungă!
Arde-n ochii tuturora
o-ntrebare: o să-ajungă?

Şi cînd gîndul mai frenetic
l-încerca — a cîta oară? —
dinspre front, în întuneric,
trei rachete scînteiară.

...Vîntul iar porni în şuier,
dar tanchiştii, fără moarte,
parcă auzeau un fluier
peste văi doinind, departe...

Şi plutea, plutea cîntarea
peste fronturi tot mai sus,
împînzind cu cîntec zarea
arsă-n flăcări de obuz.

*

Drumuri lungi de-ncrîncenare,
drumuri aspre de nevoi,
pe sub tei scăldaţi în floare
vin ai noştri din război.

Vin cîntînd cu primăvara,
vin pe drumuri şi poieni,
şi cu ei salută ţara
cel mai mic dintre oşteni.

Renăscînd, de-a lung, de-a latul,
cu flori patria-i primeşte!

Şi-o salută viu soldatul —
tot cu fluierul, fireşte.

NICOLAIE DUMBRAVĂ

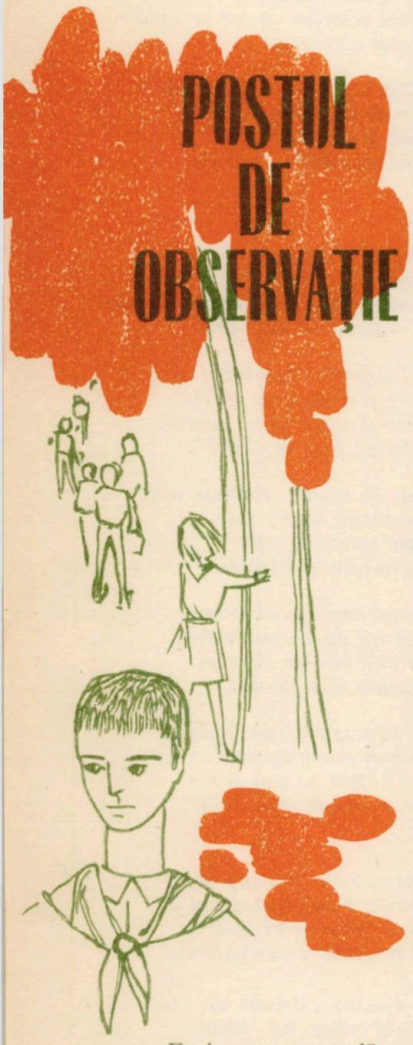

— Faci pe grozavul? se răstise Sîmbotin. Cu mine nu-ţi merge, frăţioare! Dacă ai curaj, vino mîine dimineaţă mai devreme, o să stăm de vorbă între patru ochi!

Şi-i arătase pumnul, un exemplar, ce-i drept, impunător, dar cam nespălat.

A doua zi, în zori, Vicu se trezi într-o dispoziţie neagră. Nu semăna de loc a D'Artagnan înainte de duel. Dimpotrivă, simţea acea stare ciudată de nesiguranţă care te moleşeşte, îţi îngreunează mişcările şi se numeşte... frică. Înghiţind cu sorbituri mici ceaiul fierbinte, în care plutea aromitoare o feliuţă de lămîie, Vicu încercă să-şi reamintească cîteva figuri de box şi de judo. Dar dacă le ştia şi Sîmbotin? Desigur că le ştia, şi încă nu din filme, ca Vicu, ci din practică. Parcă un repetent ca el are altă treabă? Dar Vicu se gîndi că nu-i frumos să vorbeşti urît despre cineva care nu e de faţă, nici chiar dacă o faci în gînd. «Şi dacă nu mă duc?» — şovăi el. «Vei fi considerat laş... laş...» — i se păru că aude un glas.

Dimineaţa, culorile străzii sînt mai vii. Caldarîmul străluceşte acoperit de pelicula fină a apei împrăştiate de autostropitoare. În faţa magazinelor de fructe stau lăzi şi coşuri încărcate cu tot felul de produse — zarzavaturi proaspete, legume pîntecoase, mere, struguri —, purtînd încă picăturile de rouă din grădini, livezi şi vii. Ca în fiecare colţ al oraşului, şi în cartierul lui Vicu se află un şantier. În gardul care-l înconjură sînt două cerculeţe apropiate ca ocularele unui binoclu. Au fost, probabil, nişte noduri pe care un copil le-a scos, făcînd un adevărat «post de observaţie», pe care Vicu îl foloseşte în fiecare zi. La început, cea mai înaltă era macaraua-turn, un fel de girafă de oţel. Acum blocurile aproape că au ajuns-o şi se uită cu prietenie la ea. Vicu îl cunoştea din vedere pe macaragiu, un om important, în vîrstă de vreo douăzeci de ani, chipeş, subţirel, cu o salopetă călcată ireproşabil şi ajustată aşa de bine încît părea cel mai elegant costum. Mîinile lui umblau cu pricepere de la o manetă la alta şi girafa ridica fără efort panouri masive de beton, purtîndu-le, aş zice, cu gingăşie pînă acolo unde trebuie. La drept vorbind, tăria mîinilor omeneşti e departe de aceea a oţelului. E de ajuns să te înţepi cu un cui şi te doare, curge sînge. Şi totuşi cît sînt de agere şi de puternice! Dacă te apuci să socoteşti cîte mişcări poţi face cu o singură mînă, pierzi şirul, iar puterea ei este nelimitată, deoarece constă în inteligenţa omului. Minerul are mîinile pudrate cu praf de cărbune, ale oţelarului sînt înmănuşate în azbest, pe ale strungarului strălucesc pete de ulei, ale omului din cabina macaralei sînt sensibile la fiecare milimetru din mişcarea manetelor. Dar dacă ei l-ar întreba pe Vicu în clipa asta «Unde te duci, băiete, cu mîinile tale?», ce ar putea răspunde? «Mă duc să le transform în pumni!» Nu-i o mîndrie...

— Or să fie şi macarale conduse de la distanţă, prin radio, se auzi o voce tărăgănată în spatele lui.

Nu trebuie să se mai întoarcă. Un singur băiat avea glasul acesta: Sîmbotin. Vicu îi zări umbra lungă şi simţi că-l ia cu frig.

— Poate te dai puţin mai încolo, să văd şi eu, urmă Sîmbotin. Nu-i rea vizibilitatea, aşa e? Postul ăsta de observaţie eu l-am făcut, adăugă el mîndru. Nu ştiam că şi tu îl foloseşti.

«Acum începe» — îşi spuse Vicu, transpirînd. Sîmbotin însă îşi apropie ochiul de «postul de observaţie» şi privi cu interes:

— Închipuie-ţi, îl solicită el pe Vicu, cum o să fie cînd se va lucra cu apartamente pe de-a-ntregul prefabricate. În două, trei zile — un oraş! Mamă-mamă, toată treaba asta o va face un singur om, iar acela aş putea fi chiar eu!

— Cică, îndrăzni Vicu, cu jumătate de gură, un astfel de muncitor o să aibă calificare de inginer.

— Absolut, îl asigură Sîmbotin. Vezi bine sau mă dau mai încolo?

— Lasă, că văd.

— Ieri ne-am cam certat, spuse deodată Sîmbotin. E adevărat că eu am început, dar şi tu, gata, dă-i cu «repetentule». Parcă eu nu ştiu că sînt repetent? Ştiu, frăţioare, şi nu-mi face plăcere.

— Lasă, că de cînd a început şcoala, şi e mai mult de o lună, văd că n-ai luat decît note mari.

— Nu-i aşa? se bucură Sîmbotin, roşind de mîndrie. Ţie pot să-ţi spun, că ne-am împrietenit: învăţ pe ruptele! Se miră şi mama, pe cuvînt. Două, trei ceasuri nu mă ridic de la lecţii. Ia fii atent, se montează ultimul etaj!

...Cearta a rămas undeva, departe. Parcă nici n-a fost! Sînt doi băieţi obişnuiţi. De ce s-ar certa? Doar au acelaşi «post de observaţie»! Voi toţi, copii, aveţi acelaşi post de observaţie!

SANDU ALEXANDRU

TREI GENERAȚII

de

ȘTEFAN IUREȘ

Cortina se ridică ușor. Scena e dominată de cîteva practicabile închipuind un «L» culcat, cu trei trepte; latura mică a literei înaintează pînă spre culisele din stînga, cea mare pînă spre fundalul scenei.

Lumina crește treptat. Pe latura mică a practicabilului, pe treapta lui de jos, reflectoarele descoperă un grup de trei pionieri așezați unul în spatele celuilalt. Primul poartă steagul unității, cel de-al doilea o trompetă, iar ultimul o tobă. Trompeta răsună puternic. Glasul ei e însoțit de răpăitul tobei.

La chemarea trompetei și a tobei, apar, în fugă, venind din diferite colțuri ale scenei, 9 pionieri — băieți și fete (trei vin din dreapta scenei chiar de lîngă arlechin, 4 dinspre fundal — aceștia trec peste latura mare a practicabilului și rămîn: unul pe treapta lui de sus, ceilalți trei pe cea de-a doua lui treaptă —, iar ultimii doi vin din stînga. O dată ajunși în scenă iau cu toți poziție de drepți privind spre steagul unității. Trompeta răsună acum ca un ecou îndepărtat. Răpăitul tobei scade și el. Amîndouă sînt acoperite de glasurile unui grup de copii care, de undeva din culise, cîntă, din ce în ce mai tare, un cîntec vesel pionieresc...

Pionierii din scenă, afară de cel care poartă steagul, trîmbițaș și toboșar, își rotesc cu toții capetele în direcția de unde vine cîntecul.)

PIONIERUL I *(înaintînd un pas, pe cîntecul copiilor care devine acum murmur, spre spectatori):*

Noi, cei născuți în evul fericit
al libertății ce ne scaldă țara,
lumină și tărie-am moștenit
și veșnic ne-nsoțește primăvara.

PIONIERUL II *(de la locul lui, de pe latura mare a practicabilului):*

Acesta este anotimpul drag
ce-n inimi n-are capăt niciodată.

(Coborînd un pas.)

El flutură în purpuriul steag,
el mîngîie și roșia cravată.

PIONIERUL III *(de la locul lui, de lîngă arlechinul din dreapta):*

Ni-s date mii și mii de frumuseți.

PIONIERUL IV *(de la locul lui, de lîngă arlechinul din stînga):*

Trăim în frumusețe ne-ntreruptă.

PIONIERUL V *(înaintînd un pas și coborînd de pe practicabil):*

Știm: toată bucuria acestei vieți

TOȚI *(într-un glas, înaintînd cîte un pas):*

Au cucerit-o comuniștii-n luptă.

PIONIERUL IV *(îndreptîndu-se spre culisele din dreapta scenei; privește cu admirație în jurul lui, apoi cu palmele pîlnie la gură):*

Veniți! Veniți! Vrăjit e parcul...

(Din dreapta intră în scenă grupuri, grupuri de cîte doi-trei pionieri și pioniere... Ei se așază pe treptele laturii mari a practicabilului)

...Cu luminișuri și dumbrăvi

PIONIERUL V *(spre stînga):*

...Cu largi fîntîni rotindu-și arcul
de ape ce țîșnesc spre slăvi...

(Din stînga intră în scenă alte noi grupuri și se așază pe treptele laturii mici a practicabilului.)

PIONIERUL VI *(venind lîngă pionierul IV):*

...Cu trepte netede și albe
care răsar din ierburi moi...

PIONIERUL VII *(venind lîngă pionierul V):*

Cu trandafiri...

PIONIERUL VII *(de la locul lui):*

Cu maci...

PIONIERUL IX *(de la locul lui):*

...Cu nalbe!

TOȚI *(într-un glas):*

Și toate-acestea-s pentru noi!

PIONIERUL I *(cu un gest larg, către pionierii din scenă):*

Intrați! Sîntem la noi acasă!...

PIONIERUL II *(arătînd spre drapelul unității):*

E stema noastră între flori...

PIONIERUL III *(arătînd și el spre drapelul unității):*

Înscrisă-n flamuri de mătase...

PIONIERUL IV *(de la locul lui):*

Cioplită-n zid...

TOȚI:

E stema noastră între flori

(Pionierii de pe practicabile cîntă o strofă din cîntecul «Flutură cravatele roșii».)

PIONIERII IV, V, VI, VII, VIII și IX *(împreună):*

Aici sînt toate ale noastre!

PIONIERUL IV:

Și scrînciobul aerian...

PIONIERUL V:

bazinul apelor albastre..

PIONIERUL VI:

și lunecosul tobogan...

PIONIERUL VII:

și zgura roșie, mărunță,

pe care mingile o bat
cînd două tabere se-nfruntă...

PIONIERUL I *(spre spectatori)*:
Şi şcoli cu ziduri de lumină
unde ţi-e drag să fii elev...

PIONIERUL II *(spre spectatori)*:
Şi cartea dăruită, plină
de măreţia-acestui ev...

TOŢI *(într-un glas)*:
Şi toate drumurile ţării...

PIONIERUL III:
Cu frumuseţi străvechi şi noi...
În toate unghiurile ţării,
chemîndu-ne:

TOŢI *(într-un glas)*:
«Veniţi la noi!»

PIONIERUL VII *(mergînd încet de-a lungul rampei)*:
Nici în poveste, feţi-frumoşii
n-au fost vreodată mai bogaţi.

FETELE *(într-un glas)*:
Veniţi! Veniţi, cravate roşii!

BĂIEŢII *(într-un glas)*:
Cîntaţi, prieteni dragi, cîntaţi!

(Corul se aude din ce în ce mai puternic.)

PIONIERUL IV:
Noi, dăruiţi cu o comoară,
Partidului sîntem datori

PIONIERUL V:
cu dragoste, de prima oară,

TOŢI CEI NOUĂ PIONIERI:
cu dragoste, de mii de ori...

(Corul intonează «Te cîntăm, Partid iubit!».)

PIONIERUL I *(venind în mijlocul scenei)*:
Dar recunoştinţa noastră cine-ar mai putea-o spune?

PIONIERUL II *(arătînd spre buchetele de flori care au apărut în mîinile unor grupuri din cor)*:
Iată, florile acestea...

PIONIERUL III *(arătînd spre carnetele de note pe care alte grupuri din cor le flutură pe deasupra capetelor lor)*:
şi-un buchet de note bune!

PIONIERUL I:
Dacă rodul muncii noastre la învăţătură-i copt,
spornic este secerişul.

UN CORIST:
Da, e cel puţin de 8!

PIONIERUL II:
Mai gustoasă este pîinea, ori aşa ne pare nouă
cînd carnetul pus pe masă are-un dar.

UN CORIST ŞI O CORISTĂ:
De pildă, 9!

PIONIERUL I:
Curcubeu fără furtună, ziua-n bucurie trece
cînd deasupra casei noastre scînteiază...

TOŢI *(într-un glas)*:
nota 10!

PIONIERUL IV *(înaintînd un pas)*:
Drumul nostru către mîine... tot suişul ăstu-i drum...

PIONIERUL VI:
cu puzderie de semne este jalonat de-acum.

PIONIERUL VII:
Ne va duce drept-nainte!

PIONIERUL VIII:
Am ales.

PIONIERUL IX:
Am hotărît.

TOŢI:
Am făgăduit cravatei roşii ce-o purtăm la gît.

PIONIERUL II *(înaintînd un pas)*:
Ca să fim cîndva maeştri ai recoltelor bogate.

PIONIERUL III *(acelaşi joc)*:
Oţelari vestiţi prin şarje mai rapide decît toate...

PIONIERUL IV *(acelaşi joc)*:
poate arhitecţi cu faimă...

PIONIERUL V *(acelaşi joc)*:
buni chimişti...

PIONIERUL VI *(acelaşi joc)*:
sau medici buni.

(Corul intonează cîntecul: «E roşie cravata mea ca focul!».)

PIONIERUL I *(care a ajuns, în vreme ce corul a cîntat «E roşie cravata mea ca focul», pe prima treaptă a practicabilului)*:
De azi, de-acum, pe-ntîia treaptă a minunatului suiş,
spre zarea rumenă a vieţii privim cu ochii larg deschişi!...

PIONIERUL II *(de la locul lui)*:
Vom creşte mari, din muguri floarea se va deschide, va rodi...
suita notelor stinghere o să închege melodii!

PIONIERUL III *(de la locul lui)*:
Va fi un cîntec, nalt, puternic, în cinstea Patriei şi-a ta,
Partid al clasei muncitoare; noi toată viaţa-l vom cînta!

TOŢI *(într-un glas)*:
Noi toată viaţa-l vom cînta!

PIONIERUL I *(de la locul lui, de pe prima treaptă a practicabilului, duce mîna streaşină la ochi, privind undeva în sus, în depărtare)*:
Visez? Ba văd o zi fierbinte...

PIONIERUL II *(venind spre pionierul I)*:
O treaptă nouă, un alt prag...
cu flăcări desenat în minte
pe drumul pururi înainte...
sub gloriosul steag.

PIONIERUL I *(întorcîndu-se încet spre sală)*:
Cu-n «bun rămas, copilărie»...

PIONIERUL II *(întorcîndu-se şi el spre sală)*:
cu-n «tinereţe, bun găsit»...

TOŢI *(într-un glas ca un talaz care se apropie de mal)*:
O generaţie se-nscrie
coloană nouă-n bătălie...
pe-al muncii front nebiruit.

(Printre coriştii care sînt aşezaţi pe latura mică a practicabilului, în apropierea steagului unităţii de pionieri, apare un grup de alţi trei pionieri; unul dintre ei poartă steagul U.T.M. şi ocupă treapta a doua... ceilalţi doi se aşază în spatele lui.)

PIONIERUL V *(arătînd spre grupul celor care au intrat în scenă cu steagul U.T.M. şi stau acum în poziţie de drepţi cu fruntea sus)*:
I-a învăţat U.T.M.-ul...
să-şi ţină mîndri fruntea sus.

PIONIERUL II *(deschide o carte şi, făcînd cîţiva paşi, recită pe un ton evocator)*:
Cîndva, sub aripa restriştii,
în noaptea grea, vînaţi de zbiri,
visau într-una uteciştii
(Arată împrejur cu un gest larg.)
la anii-acestor împliniri.

PIONIERUL III *(îi ia cartea din mînă şi, făcînd cîţiva paşi, continuă)*:
Pe-atunci, cu temniţa aproape,
cu umbra morţii la doi paşi,
dar steagul nelăsînd să scape
luptară tinerii ostaşi...

PIONIERII II şi III *(apropiindu-se unul de altul, continuă într-un glas, cu solemnitate)*:
ca ajutoare credincioase
ale Partidului iubit...

PIONIERUL IV *(venind lîngă pionierii II şi III)*:
pe drumul lung, pieptiş suit.

PIONIERUL V *(venind lîngă pionierii II, III, IV)*:
Azi, mîndra lume ce li-i dată
păstrează arzătorul crez,
iar tinereţea-nflăcărată
dă stăruinţei rod şi miez.

(În vreme ce corul murmură cîntecul «Sub mîndre flamuri tinereşti», pionierii II, III, IV, V, VI, VII, VIII şi IX formează o coloană, aşezîndu-se unul în spatele altuia, îna-

intînd spre rampă. Toți mărșăluiesc pe loc, în cadență. Numai cînd își recită versul respectiv, pionierul întoarce fața spre rampă.)

PIONIERUL II:
Peste ploi și peste vînturi
nu sînt oamenii stăpîni...

PIONIERUL III:
dar rodesc străvechi pămînturi
moștenite din bătrîni.

PIONIERUL IV:
Fie arșiți, fie vifor...

TOȚI:
Anii tineri mai dîrji fi-vor!

(Corul trece în murmur pe refrenul cîntecului «Brigadieri cu inima fierbinte».)

PIONIERUL IV *(continuînd să execute mișcarea de marș)*:
Știi să birui, tinerește,
greutăți pe șantier...

PIONIERUL V:
dacă zilnic vezi cum crește
zidul trainic pîn' la cer.

PIONIERUL VI:
Și cînd totul este gata...

TOȚI:
bucuria ți-e răsplata!

(Corul intonează tare refrenul cîntecului «Veniți cu noi».)

PIONIERUL VII *(oprindu-se din marș, cu fața spre public)*:
Nu e lesne, se-nțelege,
nici oțelul să-l supui...

PIONIERUL VIII *(oprindu-se din marș, cu fața spre public)*:
nici să fii ostaș în lege,
nici student prea lesne nu-i.

PIONIERUL IX *(oprindu-se din marș, cu fața spre public)*.
Pretutindeni ți se cere...

TOȚI CEI 9 PIONIERI *(cu fața spre public)*:
îndrăzneală și putere.

(Corul începe să cînte acum refrenul cîntecului «Tinere, tu ești mîndria țării». Cei nouă pionieri, în vreme ce corul cîntă, fac o rotire la dreapta și, luîndu-se de braț, înaintează spre rampă.)

PIONIERUL II:
N-o fi zilnic sărbătoare,
dar cînd e...
să vezi alai!

PIONIERUL V:
Fie-n august...

PIONIERUL VI:
cel cu soare...

PIONIERUL VII:
fie-n înfloritul mai.

PIONIERUL VIII:
Săgetează falnic zorii...

PIONIERUL IX:
vești de tinerești victorii.

TOȚI *(într-un glas)*:
Vești de tinerești victorii!

PIONIERUL IX *(desprinzîndu-se, se îndreaptă spre extremitatea dreaptă a scenei)*:
Unul cu luceferi
satul a-nstelat.

PIONIERUL VIII *(desprinzîndu-se, se îndreaptă spre extremitatea dreaptă a scenei, la un pas în urma pionierului IX)*:
Case face altul...

PIONIERUL III *(mișcare simetrică spre stînga, în urma pionierului II)*:
pîine celălalt...

PIONIERII IV, V, VI și VII *(care au rămas pe loc)*:
toți, iubind înaltul,
urcă spre înalt.

PIONIERUL IV *(ocupîndu-și locul cu un pas în urma pionierului III)*:
Meșteri la motoare...

PIONIERUL VII *(ocupîndu-și locul cu un pas în urma pionierului VIII)*:
meșteri la oțel...

PIONIERII V și VI *(care au rămas în centru, rostesc într-un glas)*:
sub același soare,
c-un același țel.

PIONIERUL V *(ocupîndu-și locul cu un pas în urma pionierului IV)*:
La recolte meșteri...

PIONIERUL VI *(ocupîndu-și locul cu un pas în urma pionierului VII)*:
sau la poezii...

TOȚI NOUĂ PIONIERI:
Toți măsoară-n creșteri
fiecare zi.

PIONIERUL II *(care a apărut între timp, pe treapta a doua a laturii mari a practicabilului, în spatele pionierului I)*:
De pe-a doua treaptă a vieții,
din miezul cald al tinereții,
salut, Partid al biruinții...

(Rotește privirea spre latura mică a practicabilului, unde, în apropierea steagului unității de pionieri și a steagului U.T.M., apare acum un nou grup de trei pionieri; primul poartă steagul Partidului și ocupă ultima treaptă, ceilalți doi se așază în spatele lui.)

...Deschizător de ev în drum,
Tu cel ce ne-ai condus părinții
Spre slava vremilor de-acum...

PIONIERUL VIII *(înaintînd spre steaguri)*:
Sub luminoasa noastră boltă,
privind a luptelor recoltă,
în toate cugetele, gîndul
se-nalță-n aripi vulturești...
Întregul drum rememorîndu-l

TOȚI *(într-un glas, cu avînt)*:
spre culmile pe care ești.

PIONIERUL V *(venind în mijlocul scenei, pe fondul muzical al cîntecului «Sună toaca în toată Doftana»)*:
Doftanele menite au fost să-și strîngă zidul
spre-a țintui istoria în loc,
dar peste-acele ziduri, prin ele chiar, Partidul
își ridicase paloșul de foc.

PIONIERUL VI *(în timp ce pionierul V a recitat, a venit în spatele lui, în dreapta, la distanță de un pas)*:
Îmbrățișînd cu arcul de seceră ciocanul
și-avînd al suferinței greu temei,
ca un colos de piatră-n istorie stă anul...

TOȚI *(într-un glas)*:
O mie nouă sute treizeci și trei...

PIONIERUL IV *(în timp ce pionierul VI a recitat, a venit în stînga la un pas în spatele pionierului V)*:
Dar Prahova în clocot, mînia proletară
acoperea și gloanțe și porunci,
la Griviția sirena da glas înalt în țară

TOȚI *(într-un glas)*:
Partidu-a fost cîrmaciul și atunci!

PIONIERUL VII *(în timp ce a recitat pionierul IV, a venit în dreapta, în spatele pionierului VI, la un pas distanță de el)*:
Era o iarnă cruntă,cu sînge pe zăpadă;
De-acel februar și pruncii astăzi știu...
Dar lanțurile de veacuri au trebuit să cadă...

TOȚI *(într-un glas)*:
Cu unsprezece leaturi mai tîrziu...

PIONIERUL III *(în timp ce pionierul VII a recitat, a venit în stînga, în spatele pionierului IV, la un pas distanță de el)*:
Fierbinte, vajnic august, zdrobind cătușe și carceri,
asalt pornit de un popor întreg,
pe drumul de izbîndă, fără ocol și-ntoarceri...

TOȚI *(într-un glas)*:
...aveam Partidul, încercat strateg!

PIONIERUL VIII *(în timp ce pionierul III a recitat, a venit în dreapta, în spatele pionierului VII, la un pas distanță de el)*:
De cînd se știu Carpații n-au fost furtuni mai mari...

semnalul insurecției armate
l-a înălțat Partidul, ca mîndră să răsari...

TOȚI *(într-un glas):*
visată timp de veacuri, libertate...

PIONIERUL II *(în timp ce pionierul VIII a recitat, a coborît de pe practicabil și a venit în stînga, în spatele pionierului III, la un pas distanță de el):*
De-atunci sub curcubeie întemeiem belșugul,
statornicindu-l în oraș, în sat...

PIONIERUL I *(în timp ce pionierul II a recitat, a coborît de pe practicabil și a venit în dreapta, în spatele pionierului VIII, la un pas distanță de el. Acum spectatorii pot observa că cei nouă pionieri formează un «V» distinct cu vîrful orientat spre sală):*
...și zic de-o nouă viață motoarele și plugul,
pe cîte-un cîntec din bătrîni lăsat!

(Corul cîntă în crescendo refrenul cîntecului «Să fii Partidului oștean».)

PIONIERUL I *(venind lîngă arlechinul din dreapta):*
Cum toate florile la soare
petalele și le deschid,
la fel a vieții noastre floare
spre tine năzuie, Partid!

TOȚI *(într-un glas, cu mult elan):*
Spre tine năzuie, Partid!

PIONIERUL II *(venind lîngă arlechinul din stînga):*
Partidul, treapta cea mai-naltă,
aripa țării în azur,
spre care visul meu se-ndreaptă
ca un fior adînc și pur;

PIONIERUL VIII *(venind lîngă pionierul I):*
Partidul: lupta cristalină
născută-n cuget de cristal,
lumină răspîndind lumină
din om în om, din val în val;

PIONIERUL III *(venind lîngă pionierul II):*
Partidul: piscul de milenii
al luptei pentru viitor,
bătaia inimii lui Lenin
în tact a tot hotărîtor.

PIONIERUL VII *(venind lîngă pionierul VIII):*
Partidul: arma...

PIONIERUL IV *(venind lîngă pionierul III):*
și izvorul
izbînzilor ce-n veci rămîn...

PIONIERUL V *(de la locul lui):*
și zborul...

TOȚI *(într-un glas).*
Partid Muncitoresc Romîn!

PIONIERUL I *(înaintînd un pas):*
Dar un cuvînt care ți-ar fi oglindă,
deși îl simt, sau îl presimt, firesc
și gata din adînc să se desprindă,
eu nu știu, încă nu știu să rostesc.

PIONIERUL II *(înaintînd un pas):*
Căci tot ce-i mai măreț...

PIONIERUL III *(înaintînd un pas):*
peste pămînturi...

PIONIERUL IV: *(înaintînd un pas):*
pe boltă...

PIONIERUL V *(înaintînd un pas):*
peste mări...

PIONIERUL VI *(înaintînd un pas):*
peste granit...

PIONIERUL VII *(înaintînd un pas):*
slăvit sau încă neslăvit în cînturi...

PIONIERUL VIII *(înaintînd un pas):*
pălește înaintea ta, Partid!

TOȚI *(într-un glas):*
Pălește înaintea ta, Partid.

PIONIERUL I *(de la locul lui):*
Nu-i căutați oglinzi de-argint anume.
O viață nu-ți ajunge să-l cuprinzi.
Dar spre acest măreț și simplu nume
de comunist —

(Își scoate cravata roșie și o flutură spre înălțimi)
să tinzi!

PIONIERUL II și IX *(același joc):*
Să tinzi!

TOȚI *(același joc):*
Să tinzi!

(Cei de pe scenă, împreună cu întreaga sală, încep să cînte «Steagul partidului».)

TOȚI PENTRU UNUL

(Urmare de la pag. 11)

apărau zburătorii tovarășul căzut, nici nu se gîndeau că aceștia nu făceau aici altceva decît să dea una din pildele cele mai frumoase de frăție de arme și tovărășie de luptă.

Fieraru, în clipa cînd auzise că comandantul său este în pericol, ieșise la raport și ceruse permisiunea să plece să-l salveze. Avionul pilotat de el era un avion ușor și deci avea toate șansele să aterizeze în bune condiții, mai ales că pilotul, pe lîngă faptul că era însuflețit de asemenea sentimente nobile, nu era nici la prima misiune de acest fel.

Nici de astă dată nu-și dezminți priceperea și curajul tînărul zburător. Izbuti să aterizeze în preajma avionului căzut, sub protecția avioanelor de vînătoare și asalt, cu toată grindina de gloanțe dușmane care încercă să-i frîngă și lui aripile.

Fieraru sări din avion. Motorul îl lăsă să funcționeze la ralanti. Se depărtă la cîteva zeci de metri. În iur, o sumedenie de boschete, cadavre multe și mult sînge. Pilotul, cu sufletul la gură, ferindu-se cît putea de gloanțele care-i șuierau prin fața ochilor, se apropia, cu inima cît un purice, de fiecare trup prăvălit pentru totdeauna la pămînt. Nu, nu erau tovarășii lui... Erau dușmanii nimiciți în luptă crîncenă... Răsuflă ușurat... O speranță fără margini îi inundă întreaga ființă. Dar unde erau tovarășii lui? Unde era comandantul? Să se fi retras oare în adîncul pădurii?...

Trebuia să acționeze repede, orice clipă era prețioasă. Fasciștii puteau ieși din ascunzișurile lor, puteau să vină și alții, să-l omoare sau să-i lovească avionul.

Mai bine de un sfert de ceas căută tînărul și curajosul pilot. Izbuti în sfîrșit să dea de urma tovarășilor săi care se luptau cu zeci de hitleriști, în pădurice. Porniră toți cît mai repede spre avion... Dar un foc viu îi obligă să se trîntească la pămînt. Un lanț de trăgători fasciști se apropia tîrîș, cu gînd să-i prindă... Cei trei, fără să-și piardă cumpătul, scoaseră pistoalele.

Focurile lor scoaseră din luptă cîțiva dușmani. Se apropiau din ce în ce de avion. Mai aveau numai zece metri... Trăgeau cu precizie, foc cu foc... Așa izbutiră să-și acopere retragerea și să se urce în avion... Avioanele de asalt le ușurară manevra de decolare, împingînd linia trăgătorilor fasciști cu un potop de gloanțe, pînă cînd avionul pilotat cu atîta curaj de inimosul Fieraru se desprinse de la sol și luă înălțime...

Cei doi tovarăși de luptă fuseseră salvați.

Înfrîngerea și victoria Irinei

de **AL. OVIDIU ZOTTA**

Ilustrație: MIHAIL GYÖRGY

Silviu o aștepta, ca de obicei, în fața atelierului, lipit de cabina cilindrică a lucrătorului care schimbă macazul la tramvaie. Pe pînza cenușie a ploii, tricoul albastru al băiatului părea un crîmpei de cer senin. «Niciodată n-a întîrziat» — își spuse cu mîndrie Irina. Cînd ajunse în fața lui, tresări îngrijorată. Ploaia îl udase de-a binelea, pe piepții tricoului și pe umeri se vedeau pete mari, mustind de apă.

— Treci imediat sub umbrelă! N-aș vrea să mă mustre conștiința că te-ai îmbolnăvit așteptîndu-mă pe mine. Cum intrăm în școală, ai să treci imediat pe la cabinetul medical să faci o fricțiune cu spirt. Altfel voi propune să amînăm repetiția.

— Fiindcă veni vorba, ai rolul la tine?

— Firește, dar n-o să fie nevoie; l-am învățat ca pe apă. De ce întrebi?

— M-am gîndit s-o încercăm în rol și pe Anca.

— Aoleu! nu-și putu reține Irina uimirea... Ești sigur că te-ai gîndit bine? Nu prea arată a actriță... Și, pe urmă, nici n-o cheamă Anca, ci Stanca.

— Anca, Stanca — treaba ei. S-ar putea ca ție să-ți fie greu să joci în fiecare spectacol.

Obrajii Irinei căpătară o nuanță vișinie:

— De unde ai mai scos și nerozia asta? N-o să-mi fie greu de loc!

Băiatul începu să numere pe degete:

— Zău? Hai să vedem. Dirijezi corul școlii — Irina Oprea, marele talent muzical! Cunoaștem și aplaudăm. Deci una la mînă. Doi: ești titulară în echipa de handbal. Frumos, mens sana și așa mai departe. Trei: desenezi, sub cunoscutul pseudonim Iory, la rubrica satirică a gazetei de perete. Perfect, cîtă vreme nu-mi faci și mie caricatura. Patru: ești nu știu ce persoană importantă care-și dă cu părerea despre artă și literatură pe la șezătorile bibliotecii din cartier; cinci...

— Ai de gînd să isprăvești o dată? se răsti Irina. Sau vrei să te dau afară de sub umbrelă?

*

Ultima replică a tabloului în care Anca fusese invitată să repete fu urmată de o liniște desăvîrșită. Pe modesta scenă școlară, cu decoruri destul de stîngaci executate și unde cortina era manevrată de un băiat a cărui scăfîrlie se vedea în tot timpul spectacolelor, mai plutea ecoul ultimelor cuvinte ale textului. Cei cîțiva colegi dintr-a VIII-a ascunși în penumbra sălii micuțe, dar mirosind curat a podele proaspăt spălate cu petrol, schimbară priviri uimite. Silviu, care urmărise din culise, apăru în avanscenă și nu găsi cu cale să facă altceva decît să fluiere plin de admirație. Frumoasa Irina își strînse înciudată buzele pînă se făcură ca două liniuțe subțiri și albe. De necrezut. Și totuși... Cu douăzeci de minute înainte, spre scenă se îndreptase o fată slăbuță, călcînd nu tocmai grațios. Ochii de un albastru șters, cu gene scurte și rare, fruntea prea boltită și gura cam mare erau departe de a consacra o frumusețe. Anca avea în mînă rolul împrumutat de la Irina. Urcînd pe scenă, se împiedică de ultima treaptă, și Iliuță — un lungan cu ochi șireți, veșnic pus pe farse, dar care în piesă interpreta de minune un personaj plin de gravitate — făcu un salt de mușchetar, reușind s-o sprijine la timp. Ancăi i se împurpurară obrajii, bîlbîi un «mulțumesc» umil și se prefăcu a nu auzi rîsetele înăbușite din sală, între care al Irinei dădea tonul.

Dar pe urmă... Pe urmă, Iliuță rosti prima replică, Anca răspunse și, deodată, toți uitară de ea. Fata cea urîțică și neîndemînatică se topise undeva, printre pînzele fundalului, în culorile zgrunțuroase ale decorului. În locul ei se mișca grațioasă pe scenă, cu pași lunecători, eroina piesei, așa cum toți își închipuiseră că trebuie să fie: frumoasă, inteligentă, ageră, generoasă. De uimire, Iliuță aproape că uită textul. Curios! În prezența Ancăi, parcă era o piesă nouă, mai plină de gînduri și emoții decît cum o cunoscuseră în timpul lecturii și la cele cîteva repetiții. Unele replici, care pînă atunci trecuseră neobservate, se dovedeau, rostite de Anca, de un comic irezistibil, în vreme ce altele, la care pînă ieri fuseseră îndemnați să rîdă, invitau la meditație.

Cînd Anca reveni în sală, era din nou fata cu înfățișare modestă, cu pasul stîngaci și gesturi neîndemînatice, așa cum o cunoscuseră zi de zi, începînd de luna trecută, cînd le devenise colegă.

— Anca, mi se pare că trebuie să te felicit, spuse Silviu, nemaipomenit de serios, și la fel de serioase erau fețele celorlalți.

«Şi pe mine m-au felicitat adesea — îşi spuse Irina —, dar o făceau într-un mod gălăgios, cu surle şi trîmbiţi. Acum parcă sînt speriaţi!»

— Iliuţă, Irina! În scenă! Urmează tabloul doi!

Amabilă, Anca se grăbi să-i înapoieze Irinei caietul în care se găsea extras rolul.

Irina simţi deodată o lipsă de siguranţă cu totul nouă pentru ea.

— Astăzi cred că va trebui să vă lipsiţi de mine, mă doare teribil capul, se scuză Irina. Cred că sînt puţin răcită.

— Mă plouă pe mine şi răceşte ea! se miră Silviu. Eşti interpreta principală, fără tine nici vorbă de repetiţie!

Din nou linişte, dar toţi se gîndeau la acelaşi lucru.

— Poate continuăm repetiţia cu Anca? se întrebă cineva cu glas tare.

Irina sări în picioare şi porni repede spre ieşire. Silviu o ajunse în hol:

— Nu pricep, erai bine, sănătoasă şi deodată... Atunci, spuse şovăitor Silviu, lasă-mi rolul...

Era prea mult:

— L-am copiat pentru mine, nu pentru Anca! izbucni Irina. N-are decît să şi-l transcrie singură.

Rupt în bucăţi, caietul se risipi pe mozaicul alb şi cenuşiu al pardoselii într-o sută de mici epave albastre.

— Astăzi biblioteca e închisă, spuse încet Silviu. Rău ai făcut, Irina.

Băiatul adună cu grijă toate bucăţelele de hîrtie şi le aruncă în coş. Se întoarse abătut în sală.

*

În noaptea aceea, geamul de la fereastra odăii unde dormea Irina rămase luminat pînă tîrziu. Multe gînduri îi treceau Irinei prin minte, în vreme ce, lungită de-a curmezişul patului nedesfăcut, revedea întîmplările zilei. Pe Silviu hotărî să nu-l mai vadă niciodată. Îşi închipui, cu mare plăcere, tristeţea lui, ba chiar şi-l imagină cerîndu-i deznădăjduit iertare, în vreme ce ea, neînduplecată Tatiană, va rămîne surdă la rugăminţile acestui Oneghin. «Am să-i înapoiez totul» — decise ea. Dintr-un salt fu în picioare. Alergă la dulap, trase sertarul. Da, inventarul era complet: un căţeluş de sidef (mărţişor de 1 martie), o carte legată în pînză de culoarea cojii de nucă şi trei scrisori. Prima — carte poştală: «Dragă Irina, îmi pare rău că de ziua ta nu te pot felicita personal. Împreună cu prietenii mei din tabără, îţi trimit un *la mulţi ani* din toată inima, plus romanul *Tăunul* legat, trebuie să recunoşti artistic, de subsemnatul». A doua — bileţel scris în grabă pe o foaie de caiet: «Mare bucurie: trebuie să mă duc la spital să fac operaţie de apendicită. Treci, te rog, pe la cinematograful «Patria» şi ia cele 30 de bilete pe care le-am reţinut pentru poimîine; transmite băieţilor că în meciul de duminică ţin foarte mult ca în locul meu să joace Iliuţă; la mine în curte locuieşte un băieţel care n-a fost niciodată la circ şi i-am promis că merg cu el sîmbătă la matineu; ce zici, ai vrea să-i faci tu serviciul ăsta? În loc de amintire: *Cînd operat voi fi/ La tine mă voi gîndi*». A treia — misivă boţită, semn că fusese strecurata pe sub uşă într-o clipă grea: «Irina, zău, n-are rost să-ţi faci inimă rea. Ai mîncat şi voi o dată bătaie — mare lucru! Aşa e sportul, azi pierdeţi voi, mîine vă bat alţii... (Iartă-mi gluma, dar ţin să te mai înveselesc puţin!) O să mai fie şi la anul un campionat, şi atunci victoria vă va surîde, cum se scrie în cronicile sportive. Pînă una alta, te invit la o plimbare cu barca. Da?»

— Nimic de spus, la vorbe se pricepe, bombăni Irina. Am să-i trimit şi cartea, şi căţeluşul, şi scrisorile — tot, şi încă într-un pachet legat cu panglicuţă.

Răscoli prin dulap. Nu găsi decît o panglică roz. «Asta nu. E culoarea geloziei. Ar vrea el! Ei las'că i-l leg cu frînghie de rufe!»

— Nu te culci? se auzi vocea mamei din camera alăturată.

— Mai citesc puţin, răspunse Irina, împingînd repede sertarul.

— Cum vrei. Nu uita să stingi lumina. Pentru mîine ţi-am pregătit fusta plisată şi bluziţa milaneză. Şi Irina înţelese că avea să le găsească, după obicei, pe spătarul scaunului din hol.

Şi deodată simţi că o cuprinde mîhnirea ca un miros de buruiană amară. La urma urmelor, ce reprezintă ea? Mai nimic. De ce ar avea atunci atîtea pretenţii? La drept vorbind, mai mult decît cu o înfăţişare plăcută nu se poate lăuda cu nimic. Caracterul? Foarte slab. În fata Ancăi s-a recunoscut învinsă, i-a fost frică să lupte. Cît despre altele, iată, de pildă, acum stă ca o domnişoară răsfăţată, întorcînd pe toate părţile nişte scrisorele, în timp ce în hol o aşteaptă lucrurile spălate şi călcate de mama.

— Nu, hotărî Irina cu voce tare, mîine n-am să iau fusta plisată şi nici bluziţa milaneză.

— Celelalte nu sînt călcate! se auzi, somnoros, glasul matern.

— Am să mă scol mai devreme şi am să calc!

— Dar ce s-a întîmplat, fetiţo? se sperie mama.

— Ah, de ce te miri, ce găseşti neobişnuit în faptul că unei fete nu-i place să poarte într-o anumită zi fusta plisată şi vrea să-şi pregătească alta?

De dincolo se auzi un schimb de şoapte — subţiri şi alarmate ale mamei, joase şi liniştitoare ale tatei.

— Bine, fă cum crezi, oftă mama, dar vezi să nu arzi ceva.

Luînd o mare hotărîre, Irina trecu în bucătărie şi luă un pumn de biscuiţi mici şi foarte dulci. («Ăştia n-am să-i pot face niciodată eu, e specialitatea mamei».) Tot ronţăind, se înapoie în camera ei. Avea pe undeva un caiet mai vechi, rămas pe jumătate neîntrebuinţat. Îl găsi repede şi se aşeză la scris.

— Ia să vedem ce memorie am?!

*

Noua zi se născu dintr-o ceaţă alburie, vîrstată de dungile unei ploi molcome care lega pămîntul de cer printr-o pînză de fire subţiri şi reci. «Cine o fi?» se miră Anca, auzind soneria. Ceasul arăta şapte fără un sfert. Fata se cercetă în grabă — era încinsă cu un şorţ vechi, iar părul îi era strîns într-o basma mototolită. Lăsă peria de praf şi, ocolind covorul făcut sul şi masa încărcată de scaune cu picioarele în sus, alergă să deschidă.

— Cine a venit? se auzi limpede glasul frăţiorului, elev într-a-ntîia.

— Sst, dormi, încă nu-i şapte şi jumătate!

Deschise. Nici nu s-ar fi putut surpriză mai inexplicabilă. În prag se afla Irina.

— Bună dimineaţa, Anca, ţi-am adus rolul.

— Mulţumesc! Îmi pare rău că te-ai deranjat din pricina mea.

— Cine a venit? insistă băieţaşul.

— Era vorba că dormi! E o prietenă de-a mea, Irina.

— Nu există! Eu le cunosc pe toate. De Irina n-am auzit.

— Ei, auzi acum, şi somn uşor! Pe urmă Anca spuse: Ştii, e o mare bucurie pentru mine că voi fi în piesă. Cred că şi tu şi ceilalţi sînteţi foarte buni cu mine. Sînt patru săptămîni de cînd am devenit colegă cu voi, dar — te rog să nu mai spui la nimeni — mi s-a părut că niciodată n-o să ne împrietenim.

— Ei, asta-i! se revoltă Irina.

— Pe cuvînt. Veneam la şcoală fără nici o bucurie. Acum e altceva. Ai să rîzi, dar ştii ce făceam în timp ce dereticam în «costumul» acesta? Repetam în gura mare rolul. De aceea s-a trezit frate-meu!

— Cunoşti rolul pe dinafară? exclamă buimăcită Irina.

— Cunosc toată piesa pe dinafară! Am jucat-o astă-vară în tabără.

— Şi de ce n-ai spus ieri după-amiază? Repetiţia ar fi putut continua!

Anca zîmbi stînjenită:

— Cum să-ţi explic, nu mi-a venit să spun, şi gata, înţelegi?

Irina izbucni într-un rîs strălucitor.

— Ce găseşti vesel în asta?

— Cum să-ţi explic, nu-mi vine să spun, şi gata, înţelegi? replică Irina.

Se revăzuse, la miezul nopţii, transcriind de zor rolul din memorie. Dar asta n-avea s-o afle nimeni decît un băiat cu tricou albastru, pe care, pătrunzînd cu ochii închipuirii prin zidurile oraşului, îl vedea înfulecînd cu poftă micul dejun şi pregătindu-se ca la ora ştiută, cu zece minute înaintea clopoţelului de intrare, s-o aştepte în faţa atelierului fotografic din colţ.

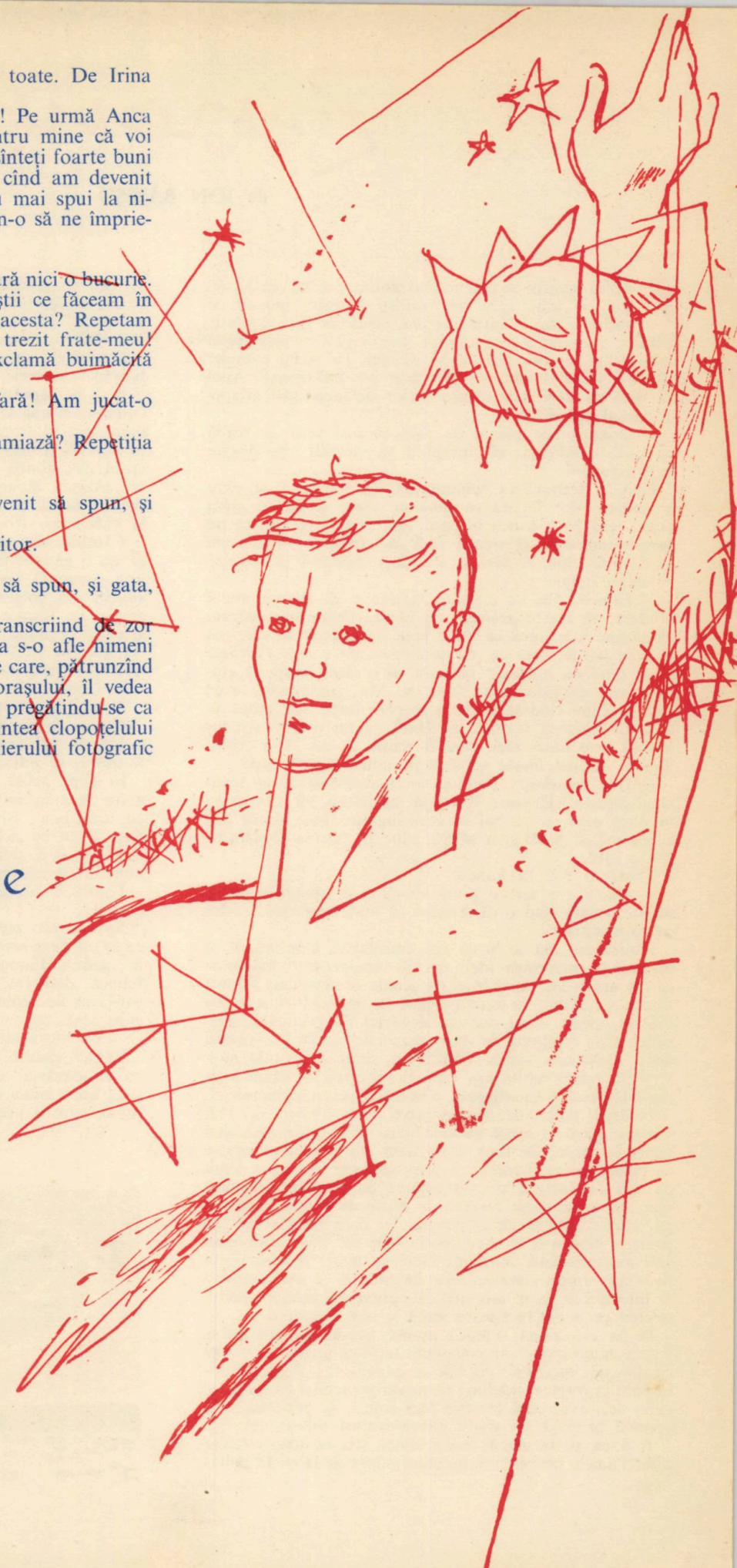

Pînă la stele

Pînă la stele,
Dincolo de ele,
Zburaţi voi, gînduri
Ale mele!
Cărări
În zări
Avem deschise.
Să cutezăm
Mai sus de vise!
Ce ziceţi, fraţi,
O să vă placă?
Aflaţi
Că nu-i o simplă joacă!
De-ţi vrei avîntul
Pînă-n soare,
Să simţi pămîntul
Sub picioare
Cu forţa lui dogoritoare!

ION BRAD

Zmeul

de ION BĂIEȘU

Fănică prezentase cabinetului tehnic al uzinei, în decurs de trei luni, zece idei pentru inventii, inovații și raționalizări. Dintre acestea, nouă au fost respinse. Ultima, a zecea, a fost admisă. Inginerul Cristescu, șeful cabinetului tehnic, om de 50 de ani, cu părul complet alb, l-a felicitat călduros și chiar l-a îmbrățișat. Apoi i-a spus că după terminarea orelor de lucru să-l aștepte în parcul uzinei.

— Oricum, tot aveam de gînd să mai stau de vorbă cu tine, a adăugat el, începînd să verifice alte dosare cu propuneri.

Pînă la terminarea schimbului, lui Fănică i se păru o veșnicie, dar îndată ce sună de ieșire se repezi glonț și se așeză pe o bancă în parc, așa, mai la vedere, ca nu cumva inginerul să treacă fără să-l observe. Acesta nu întîrzie să vină, îl zări și se așeză, luîndu-l prietenește pe după umăr.

— Fănică, uite ce e, totul la tine e să ai mai multă răbdare, să nu te grăbești cu ideile. Dacă unii oameni au puține idei, ceea ce nu e bine, în schimb tu crezi că ai prea multe, ceea ce, de asemenea, nu e bine. Trebuie să ai răbdare, înțelegi? Tu, cum ai o idee, începi să cotcodăcești, ca găina cînd face ou. Mai gîndește-te, ideea care în clipa cînd se naște ți se pare bună s-ar putea să te dezamăgească a doua zi. Dacă eu nu ți-aș fi respins hotărît cele nouă idei, n-ai fi reușit cu cea de-a zecea. Știu că ai fost foarte supărat pe mine. E adevărat?

— Da, recunoscu Fănică, v-am reclamat și la tovarășul director. Uneori, vă rog să mă iertați, vă comparam în sinea mea cu un balaur care înghite ideile altora. De aceea mă și hotărîsem să vă aduc în fiecare săptămînă cîte o idee...

Cristescu rîse în hohote.

— Da, așa e, iar eu ți-am zis că o să ajungi inovator numai atunci cînd o să reușești să nu-ți mai vină o idee pe săptămînă.

Fănică era din ce în ce mai emoționat. Continuară să discute pe marginea ideii nr. 10. Inginerul îi mărturisi că are multă încredere în el (în școala profesională Fănică fusese, de altfel, cu zece pe linie la matematici și desen tehnic), găsea ideea aceasta deosebit de prețioasă, prevedea niște economii de vreo optzeci de mii de lei. Auzind de o asemenea sumă, Fănică își simți picioarele moi.

— Să refaci schița așa cum ți-am spus, îl sfătui inginerul la plecare. Cînd e gata, o să discutăm cu inginerul-șef.

În drum spre casă, Fănică trecu pe la librăria nr. 112. Trebuia să ia o hîrtie de calc nouă și să pornească mai serios la lucru. De fapt, chiar dacă nu ar fi avut nevoie de hîrtie, tot ar fi trecut. Trecea aproape în fiecare seară pe aici s-o întrebe pe vînzătoarea de la papetărie dacă mai are în magazie rezerve de hîrtie de calc și creioane cu mina foarte moale și neagră, iar dacă nu mai are, să procure pentru el în mod special. De ce? Fănică ajunsese să-i mărturisească motivul: lucra la niște inovații. Fata fu sincer impresionată, ceru amănunte, și așa ajunseră la înțelegerea ca el s-o țină la curent cu mersul ideilor, trecînd pe acolo în fiecare seară la ora închiderii.

Pe la ora nouă, Fănică ajunse acasă. Familia primi vestea cu o emoție caracteristică: tatăl cu gravitate, mama cu duioșie, iar fratele cel mic cu expansiune. Apoi Fănică rămase să discute îndelung pe marginea schiței cu taică-su, care, deși avea altă meserie (era șofer), se pricepea și în această privință și-i dădu cîteva sfaturi folositoare.

A doua zi, la uzină, toată lumea știa de ideea reușită a lui Fănică, iar cei care nu știau aflară de la el. În pauza de ora unsprezece făcu chiar o demonstrație teoretică băieților din brigadă, și aceștia fură în unanimitate de acord că ideea era reușită, chiar foarte interesantă.

— Bravo, Fănică, îi spuseră ei, ai dat lovitura.

Fănică era în general un om care prețuia foarte mult timpul, singurele lui distracții erau plimbările, un film o dată pe săptămînă și literatura. În restul timpului bucuria lui era să stea aplecat pe un manual tehnic, să studieze sau să tragă niște linii, atent măsurate, pe hîrtie. În această zi însă își permise luxul să piardă vremea pînă seara. Se plimbă prin parc și pe lac, cu barca, voise să se destindă înainte de a se apuca din nou de inovație. Ajunse acasă pe la zece. O oră avea de gînd să lucreze la «ideea nr. 10», iar apoi să se culce.

Căutînd însă schița pe masă, Fănică rămase surprins că nu o găsește la locul unde o lăsase. Nu o găsi nici în altă parte. O întrebă pe maică-sa dacă nu a aruncat-o cumva din greșeală, deși știa foarte bine cît de grijulie era ea cu fiecare hîrtiuță și carte de-a lui. Taică-su nu știa nici el nimic. Mai rămînea de chestionat Gelu, fratele cel mic, în vîrstă de șase ani. Acesta dormea. Fănică îl trezi și-i puse imediat, sever, două întrebări scurte:

— Unde e hîrtia de pe masă? Ce-ai făcut cu ea.

Gelu declară buimac că nu știe nimic.

Fănică se alarmă. Hîrtia nu era un fleac oarecare, era o idee în valoare de 80 000 de lei! (Atîtea economii ar fi trebui să aducă inovația făcută de el).

În clipa aceea, Gelu, căruia suma i se păru atît de mare încît își închipui că s-ar putea face o nouă uzină cu atîția bani, sări din pat și mărturisi că el a luat hîrtia. Ce-a făcut cu ea? A făcut un zmeu. Unde e zmeul? S-a rupt ața și a zburat! Unde! Într-un plop înalt situat în punctul de răscruce al străzilor Zefirului și Zorilor.

Fănică îl obligă să meargă cu el afară ca să-i arate plopul.

Străzile rau pustii. Bătea un vînt puternic, care flutura ca pe un steag zmeul cu ideea de 80 000 de lei, aflat undeva, în văzduh. Plopul era foarte înalt și inaccesibil. Totuși, Fănică, desperat, încercă să-l cucerească. Se urcă pe un gard, iar de acolo începu să urce pe trunchi. Peste cîteva clipe însă, cineva îl apucă de un picior. Era sectoristul.

— Ce ți-a venit să te urci prin pomi la ora asta?

Fănică coborî jos cu mîinile julite și-i spuse milițianului adevărul: că frate-său cel mic pierduse un zmeu și că acest zmeu conținea schița unei inovații foarte valoroase, care îi aparținea. Dacă o pierde, va fi nevoit să

ia calculele de la început, să piardă o grămadă de timp. Fănică vorbi cu atîta îngrijorare şi seriozitate, încît sectoristul nu se îndoi nici o clipă de cele spuse. Totuşi, pentru orice eventualitate, îi cercetă lui Fănică cu toată atenţia buletinul de identitate.

— Mda, spuse miliţianul, dacă e o idee de valoare trebuie s-o salvăm.

Apoi se gîndiră toţi trei la o soluţie. De urcat pînă sus fără scară era aproape imposibil. Trebuia o scară foarte înaltă. De unde? Miliţianul avu o idee: în apropiere se afla un şantier de locuinţe. Acolo există o scară cu care lucrau vopsitorii, scară pe care ar putea s-o ceară cu împrumut. Ceea ce şi făcură, dar fără un rezultat pozitiv: scara nu ajungea pînă la zmeu.

Situaţia era desperată. Vîntul bătea din ce în ce mai puternic, nori grei acoperiseră cerul. Ploaia putea începe din clipă în clipă şi atunci ce se mai alegea din schiţa lui Fănică?

— Trebuie să renunţi la ea, îl sfătui miliţianul sincer amărît. O faci din nou.

— Imposibil, îi spuse Fănică. Trebuie să găsim o soluţie.

Şi după ce se gîndi cinci minute, Fănică găsi, într-adevăr, o idee. Îi ceru miliţianului o monedă de 25 de bani şi o luă la fugă spre o alimentară din apropiere, unde se afla un telefon public. Apoi se întoarse liniştit.

— Unde ai fost? îl întrebă sectoristul curios.

— O să vezi imediat. Numai de n-ar începe ploaia. Ce zici, mai stă zece minute?

— Zece minute da, dar mai mult nu, îşi dădu cu părerea miliţianul.

Peste opt minute se auziră nişte clopote sunînd şi miliţianul se înfioră: Fănică chemase pompierii.

— Te priveşte, eu nu mă bag, spuse acesta şi se retrase după colţul străzii.

Fănică nu se sperie. În cel mai rău caz putea să încaseze amendă.

Ieşi curajos înaintea maşinii şi raportă în cuvinte scurte şi cuprinzătoare locotenentului că nu era vorba despre un incendiu, ci despre o hîrtie deosebit de preţioasă, care, datorită unor ciudate împrejurări, ajunsese în vîrful unui pom. Şeful echipajului de pompieri crezu în primul moment că are de-a face cu un om pus pe glume şi-i ceru buletinul. Buletinul era însă la sectorist şi Fănică fugi după colţ să-l cheme pe acesta. Miliţianul veni, depuse mărturie în favoarea lui Fănică şi pompierii înălţară scara în cîteva clipe. Fănică urcă, luă zmeul, îl vîri sub haină şi coborî transpirat de emoţie.

La exact un minut de la salvarea ideii, începu o ploaie torenţială. Iar cu două luni mai tîrziu, la gazeta de perete a uzinei, alături de o fotografie din care zîmbea radios chipul lui Fănică apăru articolul inginerului Cristescu: «O inovaţie în valoare de 80 000 de lei realizată în uzina noastră de tînărul muncitor Fănică Zis», pe care, evident, Fănică îl citi de cel puţin patruzeci de ori.

VAZA DE FLORI

de **ŞTEFAN LUCA**

Ilustraţie: D. NEGREA

Sala de clasă se afla la etaj, a doua uşă pe stînga. Ferestrele largi, cu cercevele vopsite în verde delicat ca de iarbă nouă, se deschideau spre păduricea satului. La îndemnul diriginţilor ne-am străduit să ne-o împodobim cu flori, cu tablouri înrămate atîrnate pe coridoare. Tot ceea ce se vedea era făcut de mîna noastră. În curte s-au plantat, încă din primul an, pomi, iar portiţa dinspre uliţă se unea cu uşa mare, de sticlă, de la intrare printr-o alee presărată cu pietriş mărunt. Pe margini se răsfăţau două şiruri de arbuşti cu frunze înguste şi dese. În recreaţie, ne jucam în spatele şcolii.

La parter, în cancelarie, îşi legăna stăruitor limba galbenă de alamă pendula dăruită de fostul diriginte al clasei în ziua ieşirii lui la pensie. La fiecare jumătate de oră, ceasornicul slobozea o frîntură de cîntec lin, pătrunzător.

Pe două postamente de lemn, vopsite în negru şi lustruite cu grijă, sub ornic, erau aşezate două vaze pîntecoase de flori. Florile erau stropite în fiecare dimineaţă de elevi. Pendula însă o întorcea cu o cheie, o dată pe săptămînă, omul de serviciu, badea Ironim, invalid din război. Tot el încuia seara cele patru uşi prin care se putea intra în şcoală. Adică, vorba vine patru. Două dintre ele stăteau mereu închise, fiindcă în şcoală se intra numai prin faţă sau prin locul rezervat recreaţiei.

Am ţinut să le arăt toate acestea pentru a înţelege ce s-a întîmplat într-una din zilele de şcoală. Iarna da primele semne. Vremea era amestecată. Se întîmpla să fulguiască şi să plouă. La intrare, badea Ironim ne controla cu grijă încălţările. Cei care lui i se părea că nu s-au şters destul de bine se întorceau să repete încă o dată exerciţiul cu măturicea de nuiele.

Sala de clasă, a doua pe stînga, era a clasei noastre, a VI-a B. Noi umblam la şcoală după-amiază. Ieşim seara, aproape pe întuneric. Ocolim cu grijă să nu dăm în tină şi călcăm cuminţi pe aleea pietruită. Se întîmplă uneori să zăbovim peste program. Mai ales în zilele cînd pregătim un program artistic.

Într-una din seri am întîrziat mai mult. A doua zi urma să fie primiţi noi pionieri din clasele mici în detaşament şi trebuia să împodobim sala, să grăbim terminarea gazetei de perete. Eram în clasă opt inşi, poate mai mulţi, nu ţin bine minte. Ştiu că lipsea numai Munteanu, după care s-a dus Vasilică să-l aducă. Ştia să cînte la acordeon şi aveam nevoie de el la repetiţie. La un moment dat, instructoarea m-a rugat să mă reped să văd cît e ceasul.

Am alergat val-vîrtej pe coridor, închipuindu-mi că sînt şofer. (E de altfel dorinţa mea să învăţ mecanica şi, în acelaşi timp, şoferia). Am făcut un viraj în sfert de cerc, dînd buzna pe scări, calculînd dinainte ca ultimele trei trepte să le trec dintr-un salt. Am reuşit. să duc la capăt intenţia şi. ajuns la parter, am accelerat. Nu era nimeni pe coridor. În iureşul alergării n-am reuşit să frînez la timp, şi piciorul meu a atins unul dintre postamentele de sub vazele cu flori. Acesta s-a înclinat. Eu m-am dezmeticit pe dată şi am îngălbenit. Vaza a căzut pe covor şi s-a rostogolit pe mozaic. Văd şi acum grăuncioarele cafenii de pămînt, amestecate cu cele cenuşii, ale mozaicului lucitor, care păreau acoperite cu sticlă. Lovindu-se de celălalt postament, vaza s-a oprit şi s-a auzit slab de tot o plesnitură. În grabă, am atins şi vaza alăturată. Am mai avut timp s-o opresc din cădere şi s-o aşez la loc. În clipa aceea mecanismul pendulei scrîşni, ca şi cum m-ar fi certat. Frîntura de cîntec şi ecoul ultimelor note plutiră de-a lungul coridoarelor într-o linişte care semăna a dojană. Am ridicat vaza de jos. Era grea, umplută cu pămînt umed, întărit între rădăcinile florii.

Vrui s-o aşez la loc cu speranţa că nu s-a întîmplat nimic. Înmărmurii Jos, lîngă covor, rămăsese o bucată mare de porţelan, ca un romb cu marginile ştirbe. Am stat cîteva clipe nemişcat. Nu se auzea nici un zgomot, în afara bătăii ceasului de pe perete. Am pus vaza la loc şi am ridicat ciobul. Spre mirarea mea, marginile rombului s-au îmbinat perfect. Pămîntul umed o ajuta să nu se desprindă. Am întors cu grijă vaza cu spărtura spre perete şi m-am îndepărtat încet. Tremuram încă de teamă, de încordare, de ruşine oarecum, fără însă a mă mai gîndi şi la altceva. Urcai agale scările, neîndemnîndu-mă nimic din rîvna de adineauri de-a sări trei trepte dintr-o dată. Nu vedeam decît grăuncioare cafenii şi romburi, n-auzeam decît bufnituri şi porţelan plesnind, vaze pîntecoase, pline de pămînt, smălţuite, cu flori albastre şi chenare aurii. Am intrat abătut în clasă.

— Ce ai? Cît e ceasul? m-a întrebat instructoarea.

Într-un tîrziu i-am răspuns. Adevărul e că n-am băgat de seamă cît era ceasul. Mi-a venit în minte frîntura aceea de cîntec şi mașinal am răspuns.

— Opt.

— Douăzeci, Voicule, ca la gară, făcu Dincă, tovarăşul meu de bancă.

— Nu se poate, observă instructoarea. Du-te, tu, Dincă!

Nu m-a întrebat de ce am stat atîta. Nici nu i-aş fi răspuns. Auzeam paşii lui Dincă. Dacă va observa ceva? Urme de pămînt, vreo fărîmă de faianţă? Inima mi se făcuse cît un purice. Dincă s-a întors.

— Atîta, zise el. Douăzeci.

— Şi eu care credeam că Voicu nu cunoaşte ceasul. Destul. Plecaţi acasă.

Am coborît şi fiindcă uşa dinspre curte era încuiată a trebuit să ieşim prin faţă. Badea Ironim tocmai întorcea arcul ornicului, înălţat pe-un scaun vechi, cu spătarul rupt.

— Azi n-aţi stropit florile, observă el.

Îndată m-am întrebat de ce a fost totuşi umed pămîntul din vază şi am văzut o cană de apă pe pervazul ferestrei.

— Le ud eu, urmă badea Ironim, închizînd uşiţa ceasornicului.

Am luat-o repede pe alee. Parcă duceam însă o povară în suflet. N-am suflat nici un cuvînt.

*

Serbarea s-a desfăşurat, ca de obicei, frumos. Proaspeţii pionieri au rostit angajamentul cu emoţie, se bucurau, zîmbeau toţi copiii. Mie nu-mi ardea de aşa ceva. Am observat de cum am intrat că vaza din stînga lipsea. Postamentul înalt, cu muchii sculptate, era gol şi totul arăta parcă pustiit. La noi în curte, într-o primăvară, unul dintre nuci se uscase, şi tata, într-o dimineaţă, l-a tăiat. Cînd m-am întors de la şcoală, curtea mi s-a părut alta, urîţită, străină. Aşa simţeam şi acuma. Fusesem adînc tulburat, speriat de întîmplarea neaşteptată. Tot timpul m-am gîndit. Căutam să mă apăr, să justific. Eu n-am vrut. Ceea ce era adevărat. Una e să spargi un geam cu mingea, alta să ţi se întîmple ce mi s-a întîmplat mie. Cine m-a pus să alerg, să mă închipui la volanul maşinii, schimbînd vitezele? Îmi părea nespus de rău, găseam că nu există nici un leac să vindece această părere de rău, teama că greşeala mea, în loc să o scadă trecerea timpului, o sporea. Crezusem, dimineaţa, că din primul moment mă vor chema în cancelarie şi mi se va spune:

«Elevul Voicu. Aseară ai spart vaza. În loc să vii să ne anunţi, ai întors-o cu spărtura spre perete şi ai şters-o. Ai răspuns apoi pe ghicite că e ora opt, fiindcă ai auzit muzica. Păcat, înveţi bine, n-ai purtări rele, dar nu este îngăduit să ascunzi faptele rele Fapta rea e că ai tăcut».

În gînd continuam s-adaug noi şi noi amănunte, privind mereu în pămînt.

Deodată tresării. Serbarea se isprăvise şi eram chemaţi în clasă. Ne-am aşezat în bănci. Erau de faţă diriginta şi instructoarea de pionieri. M-aşteptam să se vorbească de vază. Diriginta ne-a atras atenţia că mai sînt cîteva zile şi încep tezele, că sînt şase elevi cu note slabe, în catalog lăfăindu-se şi doi de 3. La urmă de tot, abia cînd am crezut că ne dă drumul, a roşit oarecum contrariată.

— Aseară s-a spart vaza de flori. N-a căzut singură, desigur. Bănuiesc, urmă ea încet, bătînd cu degetul în tăblia mesei, bănuiesc că a fost o întîmplare neaşteptată. Era un lucru de preţ, un lucru de artă. Păcat.

Copiii se mişcară neliniştiţi în bănci. Se uitau unul la altul. Se auzeau şoapte.

— La mijloc, desigur, nu poate fi pornirea de a strica. Se spune însă că aseară voi aţi rămas ultimii. Ironim zice că a băgat de seamă abia seara. Nu s-au stropit florile şi cînd a turnat apă, s-a prelins pe jos.

Închipuiţi-vă, dar nu cred că se poate închipui ceva mai greu, mai ruşinos? Eu am trăit ruşinea şi apăsarea de a nu fi recunoscut îndată. Acum se lăţea pata, ca cerneala pe sugativă, şi-i cuprindea şi pe ceilalţi. Cum de nu i-am spus instructoarei din prima clipă? Totul e doar făcut, îngrijit, înfrumuseţat de noi, de mîinile noastre. Nu ştiu dacă aţi sărit vreodată de pe un mal înalt în apă. Ţi se pare foarte depărtată oglinda apei şi-ţi pare rău că te-ai încumetat să arăţi că ai curajul să încerci. Toţi se uită la tine. Aşa mă simţeam acum. Cineva îmi şoptea că n-a aflat nimeni, că pe mine anume nimeni nu mă bănuieşte. Dar a biruit altcineva, alt glas, mai puternic. Nu ştiu, mi s-a părut poate, dar într-o frîntură de secundă am auzit plutind melodia dulce a ceasornicului de jos şi m-am ridicat.

— Eu l-am spart.

Am tăcut şi am aşteptat.

În clasă se aşternuse o linişte nefirească.

Diriginta noastră mă aţinti cu privirea.

— L-am dus la lipit, a zis ea, spărtura nu-i mare.

Nu ştiu dacă aţi sărit, cum v-am spus, de pe un mal înalt, dacă aţi trăit apoi bucuria de a fi îndrăznit?

Dintr-o dată totul mi s-a părut uşor, firesc, apropiat. Am ridicat încet privirea spre instructoarea noastră. Ea n-a rostit nici un cuvînt. Socotesc şi-acum că ea ghicise de la început, dar aşteptase. Aşteptase să-mi recunosc singur greşeala, să îndrăznesc...

Despre disciplina la lecție

(Urmare din pag. 7)

În al doilea rînd să facem o mică socoteală. Ora are 50 de minute. La matematică, să zicem (e mai ușor să facem aici socoteala doar pentru că e matematică), sînt 4 ore pe săptămînă. Așadar, în cursul unui an școlar (33 de săptămîni) egal 132 de ore. Și acum să presupunem că în cursul fiecărei ore se pierd *numai* 3—4 minute cu observațiile privind întîrzieri, lipsa cretei, turbulența și alte «mici» abateri: scuze, mici conflicte, reclamații, lipsuri în ținută ș.a.m.d. Adunînd acest timp, rezultă aproximativ 500 de minute pe an, adică 8 ore, adică două săptămîni! O adevărată vacanță impusă de nedisciplinați. Mai este acesta un amănunt? Unde mai puneți — și trebuie pus — că «lipitura» e lipitură, că o dată cursul lecției forfecat, oprit, pornirea se face inevitabil greoi, că totul seamănă cu situația unui tren din care la fiecare haltă forțată ar coborî și ar urca toți călătorii, cu toate bagajele. Și sînt atîtea halte de acest fel și mai rămîn atîția pe jos. În care tren din lume are fiecare dreptul să tragă mînerul de alarmă după inspirație, bunul plac sau pur și simplu să vadă ce se va întîmpla? Nu, acestea nu sînt «amănunte». Și nu sînt pentru că *nu pot* fi trecute cu vederea. De ce? Pentru că lecția se desfășoară într-un anumit timp, într-o anumită atmosferă, pentru că ea nu se poate dezvolta (dimpotrivă, se chircește, se desfigurează), sugrumată de timpi morți. Lecția presupune muncă încordată, seamănă cu croirea unui drum de munte, explorat și consolidat pas cu pas. Cei care ne încurcă trebuie să simtă (făcuți să simtă) că nu e permis să umble la presiunea lecției, că a ajunge la ținta propusă nu e numai interesul locomotivei (profesorul), ci, în primul rînd, al pasagerilor (elevii înșiși).

Totul stă în puterile voastre

Disciplina nu e ceva din afară, suprapus lecției. E, dimpotrivă, o cerință atît de firească, atît de încorporată unei lecții încît apare ca ceva de la sine înțeles. Numai că ea trebuie organizată, sau, mai degrabă, indisciplina trebuie preîntîmpinată.

În primul rînd prin respectarea necondiționată a anumitor reguli elementare, atît de elementare încît nu pot fi nici amendate și nici nu trebuie pledate. De pildă, punctualitatea la oră, ținuta personală, pregătirea rechizitelor (atît la tablă, cît și la pupitrul propriu), liniștea, curățenia clasei, respectul față de profesor etc. Toate acestea sar în ochi, cum se spune. Și sar în ochi pentru că sînt mai la suprafață, mai la vedere. Să nu vă închipuiți însă că prin aceasta disciplina la lecție e rezolvată. Disciplina nu e numai ordine exterioară. O cuprinde, dar nu se mărginește nici pe departe la ea.

Închipuiți-vă o clasă în care totul e în... ordine: tabla ștearsă, elevii ordonați așteaptă în bănci intrarea profesorului, rechizitele sînt pregătite, elevii acționează parcă pe resorturi la comenzile profesorului. Nota 10 la disciplină? Nu vă pripiți, să vedem. Să ne uităm mai îndeaproape: iau toți notițe? Își însemnează temele? Urmăresc explicația sau demonstrațiile profesorului? Căci disciplina la lecție în aceasta constă. Altminteri e o disciplină fantomatică, disciplina hainei agățate în cuier.

Apoi prezența la lecție nu seamănă de loc cu vizita unui turist într-un muzeu. Venind la școală, vii *pregătit*. Vii ca să înveți, dar totodată vii cu lecția învățată. Nu îți transporți pur și simplu ghiozdanul spre și dinspre școală. Despre ce fel de disciplină a lecțiilor poate fi vorba cînd în locul acelei construcții migăloase care e fiecare lecție în mintea ta nu se oprește nimic, cum nu se oprește vîntul în firele de telegraf? Pregătirea pentru lecție începe *acasă*, și în proporție de 90% aceasta și determină disciplina lecției. Trădarea disciplinei lecțiilor acasă se continuă și la școală. Izvorăsc nerăbdarea, plictisul, preocupări străine, încercări de fraudă aproape inevitabil, căci însăși prezența ta în asemenea conditii e frauduloasă.

Ceea ce «încurcă ghemul» disciplinei nu e totdeauna unul și același obstacol. Sînt felurite rădăcini ale indisciplinei, dezinteres față de învățătură, conflicte cu colegii, relații nejuste cu adulții (părinți sau profesori), dorința de afirmare (prin înfruntare sau bufonerie), lipsa de educație, de deprinderi, impulsivitate, capricii etc. Apoi, ca o încununare, înrăirea, obișnuința de a fi indisciplinat. Tocmai de aceea, lupta împotriva indisciplinei nu poate fi o bătălie oarbă. Cu ajutorul profesorilor însă, un detașament de pionieri poate afla și cauzele și remediul indisciplinei. Numai că dacă această bătălie nu e oarbă ea nu e nici ușoară. Nu ajung o observație-două, un articol-două la gazeta de perete, o discuție în grupă, așa cum unui om bolnav nu-i ajunge o ventuză sau o aspirină.

Cred că — încă de la începerea ofensivei — trebuie să țintiți spre instaurarea unor relații prietenești *reale* cu cei indisciplinați. Ei trebuie să simtă nu numai vigilența colectivului, dar și căldura lui, interesul prietenesc, de durată, pentru ei, să vadă că vă preocupă ca niște tovarăși. Trebuie să colaborăm cu ei. Doar nu sînt mere putrede sau cepe degerate. Să apelăm la ei, la puterile lor adesea atît de mari, dar «răsucite», contorsionate, ca ale unor resorturi de oțel puțin, imperceptibil, dereglate. Sînt doar în stare de lucruri formidabile! Oțelul trebuie îndreptat. Dar fără căldură nu se poate. Rezistă sau se rupe... Așadar, uneori îi ridiculizăm, alteori îi ironizăm, cîteodată îi ignorăm, îi lăudăm la cel mai mic progres, le arătăm încredere sau neîncredere — după caz — etc. Dar, indiferent de procedeu, ofensiva se poartă de pe terenul prieteniei, al interesului tovărășesc, cu răbdare, fără jigniri și fără abandonări pripite.

E un lucru complicat? Desigur. Dar ceea ce îl simplifică enorm, ceea ce îl face accesibil vouă, pionierilor, ceea ce-i garantează succesul este marea voastră capacitate de a fi prieteni. Cu elanul vostru pionieresc puteți adesea face minuni. Iar disciplina la lecție nu e nici o minune.

E un lucru firesc, elementar, o cerință simplă și limpede ca lumina zilei.

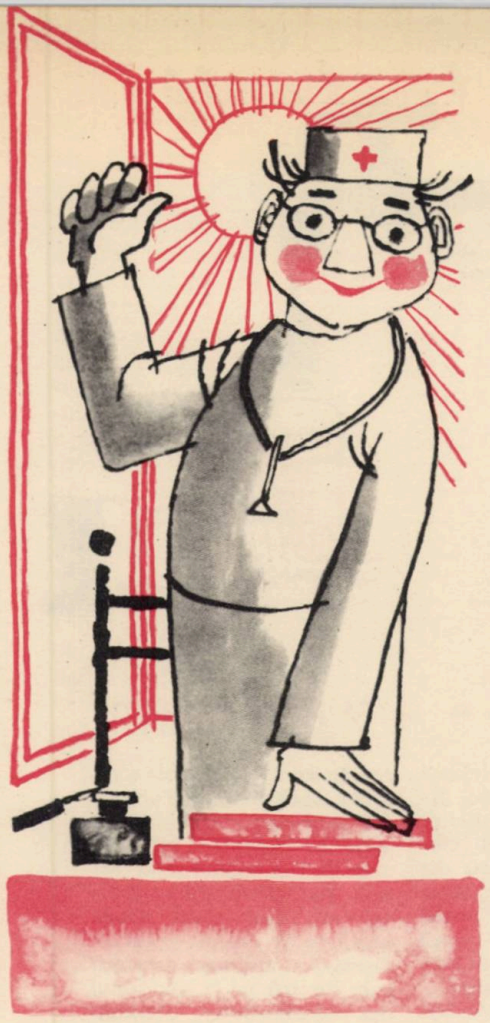

Dr. Panseluță vă sfătuiește:

CUM NE PREGĂTIM LECȚIILE

În activitatea de pregătire a lecțiilor e bine să cunoști cîteva reguli care folosesc sănătății și, în același timp, te ajută să asimilezi cît mai bine cele învățate.

În primul rînd să-ți alegi în locuință, pentru facerea temelor, un anumit loc, mereu același, «colțul tău»; astfel te poți concentra mai repede, obiectele din jur fiindu-ți familiare nu-ți mai sustrag atenția.

«Colțul tău» să se găsească în locul cel mai luminos, în apropierea ferestrei, într-o cameră mai ferită de zgomot, moderat încălzită. Înainte de a începe să lucrezi deschide pentru cîteva minute geamul chiar iarna; creierul obosește mai puțin dacă activitatea se desfășoară în aer proaspăt.

Masa și scaunul trebuie să fie potrivite înălțimii tale, adică să-ți vină ușor să scrii, ținîndu-ți spatele drept și umerii la aceeași înălțime. Cînd scrii, să sprijini cotul și antebrațul mîinii drepte în întregime pe masă, fără să-ți rotești trunchiul. Pentru ca scrisul să fie comod în această poziție, înclină caietul spre stînga. Folosind la scris o masă prea înaltă sau prea joasă, expui organismul tău, încă în creștere, la deformări ale coloanei vertebrale și a umerilor, iar aceasta poate împiedica buna funcționare a organelor din torace (inimă, plămîni).

Fii atent! Lumina să cadă pe caiet din față sau din stînga, pentru ca să nu-l întuneci cu umbra capului sau a mîinii. Această regulă este valabilă și la citit.

Deprinde-te ca-n timpul lecturii să-ți odihnești din cînd în cînd ochii. Aceasta se realizează dacă privești cîteva minute la distanță, prin fereastră, un punct îndepărtat. Se relaxează astfel mușchii ochiului.

Se economisește efortul de vedere dacă se așază cartea pe masă înclinată. În poziție culcată e prea apropiată de ochi și se favorizează instalarea tulburărilor de vedere. Dacă nu vezi bine la distanța de 30—35 cm de la ochi la carte, cere neîntîrziat să fii dus la un medic specialist de ochi. Să nu scrii și să nu citești în cameră cu jaluzele trase. Seara întrebuințează o lampă de masă cu abajur, care să lumineze caietul sau cartea fără să jeneze ochii.

Deprinde-te să începi lecțiile mereu la aceeași oră și să nu întrerupi lucrul pentru joacă sau alte ocupații. Ia doar cîte o pauză de 5—10 minute cînd treci de la o materie la alta. În felul acesta, organismul se acomodează ușor în trecerea de la joc la lecții.

În pauza de la prînz dormi sau recreează-te cu un joc liniștit în aer liber. Oboseala fizică te face să-ți însușești mai greu lecțiile. Jocurile obositoare sînt permise numai după terminarea temelor.

Să nu întîrzii cu pregătirea lecțiilor pînă noaptea tîrziu, scurtarea duratei somnului chiar cu o jumătate de oră are efect nefavorabil asupra sănătății.

Cînd înveți, roagă pe cei din casă să-ți asigure liniștea necesară; discuțiile, mișcarea, radioul, televizorul... sustrag atenția, obosesc și măresc durata de asimilare a lecțiilor.

pentru conformitate
Dr. VIORICA VASILIU

Cum să ne purtăm

DESPRE RESPECT

Pentru ca relațiile voastre cu cei din jur să fie bune și frumoase, ca să trăiți în bună înțelegere cu ceilalți locatari și vecini și, în general, cu prietenii și cunoscuții, este necesar să aveți o atitudine de respect unul față de celălalt.

Respectul se manifestă în cele mai mici acte ale noastre. Să luăm un exemplu. Salutul e o acțiune pe care noi o repetăm zilnic. Salutăm intrarea profesorului în clasă, ne salutăm părinții, colegii, cunoscuții. Foarte important este însă cum salutăm. Dacă o facem neglijent, cu mîinile în buzunar, din vîrful buzelor, privind în altă parte, salutul nu mai este o dovadă de respect. Dar nici o plecăciune pînă la pămînt, întovărășită de cine știe ce gesturi, nu-i semn de respect, ci mai degrabă de servilism. Înclinarea capului, întovărășită de o suplă și ușoară mișcare a gîtului și a umerilor, la care se adaugă scoaterea șepcii la băieți, este suficientă pentru ca salutul să fie respectuos.

Obișnuim să spunem: «Tonul face muzica». Aceasta înseamnă că în relațiile cu cei din jur trebuie să fim atenți nu numai la expresiile pe care le folosim, ci și la tonul întrebuințat. Un ton batjocoritor sau «de sus», obiceiul de a întrerupe pe cel care vorbește sînt tot atîtea acte care dovedesc lipsă de respect.

O comportare respectuoasă este la fel de necesară pe stradă, într-un local public, ca și acasă sau în tramvai. În tramvai sau autobuz, la urcare, la coborîre, la ocuparea locurilor libere, trebuie să dăm întotdeauna întîietate persoanelor mai în vîrstă. Aceasta e o dovadă de respect.

În legătură cu persoanele în vîrstă, obișnuința de a le respecta trebuie să devină o a doua natură. Pare de necrezut, dar totuși într-o zi veți fi și voi ca ei. Și-apoi să nu uitați că cea mai mare parte dintre lucrurile de care vă bucurați și pe care le folosiți sînt rezultatul muncii oamenilor în vîrstă. De aceea, respectul pentru ei trebuie să fie un sentiment firesc. Cu atît mai mult acest sentiment trebuie să-l ai pentru părinții sau profesorii tăi, care zi de zi te ajută să te formezi ca om.

Cînd ești gata să-i răspunzi obraznic mamei sau să-i refuzi un mic serviciu, gîndește-te la nopțile pe care le-a petrecut pînă te-ai făcut mare, la ceasurile de grijă cînd, fiind bolnav, te-a privegheat, gîndește-te la munca pe care ea o depune zi de zi și pentru tine. Dacă ai îndrăzneala să fii cumva obraznic față de profesori, gîndește-te că ei te-au învățat să dezlegi primele slove și că ei sînt aceia care-ți deschid larg ferestrele spre cunoaștere.

Dragostea pentru părinții tăi, recunoștința față de profesori, prietenia față de colegi vor fi incomplete dacă alături de ele nu-și va găsi locul cuvenit și respectul!

DIN APA MĂRII APĂ DULCE

3800 LITRI DE APĂ ÎNTR-O PÎINE • REACTOARE PE PLAJELE LUMII • SETEA POATE FI ÎNVINSĂ

Prin presă, prin radio ați auzit, fără îndoială, că, mai ales în vremea din urmă, se discută din ce în ce mai insistent problema apei. La aceste discuții participă în aceeași măsură savanți, ingineri și tehnicieni din cele mai diverse domenii.

O însemnată problemă mondială

De ce este atît de însemnată problema apei pe glob? Iată o întrebare care se naște în mod firesc. Doar știm că ploile cad cu regularitate, fertilizînd cîmpiile și munca oamenilor, izvoarele pămîntului își trimit apele în fîntînile, în rîurile și fluviile lumii, în rezervoarele ce deservesc marile orașe... S-ar putea spune că și astăzi cantitatea de apă este tot atît de mare ca și cu sute de mii de ani în urmă.

Numai că... Numai că altele sînt nevoile oamenilor de apă acum, tată chiar de cele existente doar cu cîteva zeci de ani în urmă.

Să vedem care sînt cauzele: dezvoltarea industriilor moderne (siderurgia, chimia, energia atomică), extinderea irigărilor în agricultură (120 000 000 ha de culturi rodesc astăzi în lume numai datorită irigărilor), dezvoltarea marilor centre aglomerate ale lumii (New Yorkul cu suburbiile sale are 14 000 000 de locuitori, Tokio — peste 10 000 000, Moscova — aproximativ 7 000 000...), toate cer cantități din ce în ce mai mari de apă. Pentru a ne asigura făina necesară unei singure pîini, lanul de grîu absoarbe... 3 800 litri de apă. Fiecare jumătate de kilogram de carne de vită pe care o consumăm a necesitat 15 000 litri de apă. Fiecare tonă de oțel, cuprinsă în stîlpul care ne susține casa sau în șina căilor ferate, înghite în timpul fabricării 230 000 litri de apă. Cîte grîne cresc în lume, cîte vite au nevoie să-și potolească zilnic setea, cîte oțelării lucrează pe glob zi și noapte, fără întrerupere? Și e vorba — firește — nu numai de stadiul de dezvoltare atins azi. Oamenii au planuri măreț: ei vor să fertilizeze pustiurile, să înmulțească într-un ritm tot mai rapid cirezile de vite, să însuflețească cu focul furnalelor numeroasele «pete albe» ce mai există pe harta industrială a lumii.

În mod firesc, speranțele oamenilor s-au îndreptat spre mări și oceane. Aici există cantități uriașe de apă, atît de uriașe încît dacă presupunem că ele ar fi repartizate asupra uscatului lumii l-ar lăsa pe acesta la fund, undeva, la o adîncime de... 2 400 m!

Da, apa de mare oferă o soluție. Dar timp de mii de ani oamenii au fost zguduiți de soarta naufragiaților care mureau de sete în mijlocul apei. Apa de mare, cu puternica ei concentrație de săruri (35 g pentru fiecare litru), nu poate fi asimilată de organismul omenesc. Înconjurați din toate părțile de apă, trăind pe uscatul care ocupă abia a treia parte din suprafața Pămîntului (oceanul planetar ocupînd restul, de două treimi), să ajungă oare oamenii să nu mai aibă apă pe măsura necesităților?

Oamenii pot răspunde NU la această întrebare. Desalinizarea apei pe scară industrială a devenit dintr-un vis o posibilitate. Există un mijloc în stare să schimbe apa de mare în elixir al vieții. Acest mijloc este energia atomică.

În lume sînt cunoscute de multă vreme procedee de distilare a apei. Dar procedeele de purificare a apei, chiar cele mai moderne, cer mult timp, sînt destul de complicate și costisitoare. Ele cer, înainte de toate, uriașe consumuri de energie, ținînd seama de uriașele cantități de apă ce urmează a fi transformate. A curăța zilnic milioane (și poate chiar miliarde!) metri cubi de apă și a le pune la îndemîna oamenilor — iată sarcina care e pe cale de a fi încredințată energiei atomice.

Energia atomică — marele filtru

Practic, lucrurile pot arăta astfel: În regiunile de coastă, pe locurile de întîlnire a mărilor și oceanelor cu uscatul, se construiesc uzine electrice acționate de energia atomică. Aceste uzine lucrează ca niște uriașe distilatoare. Ele absorb din ocean apa sărată și trimit apoi, pe conducte, orașelor, uzinelor, ogoarelor apă curată. Dar specialiștii au apreciat că, dată fiind marea cantitate de energie necesară distilării a milioane de metri cubi de apă pe zi, nici unul din combustibilii obișnuiți (cărbuni, petrol, gaze) nu poate face față sarcinii. Sursa de energie care poate fi folosită cu succes în această privință este energia atomică.

Studii și experiențe încurajatoare se întreprind în diferite țări. După cum a anunțat Comitetul de stat al U.R.S.S. pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice, activitatea pentru crearea unui sistem efectiv de transformare a apei mărilor în apă potabilă cu ajutorul energiei nucleare se desfășoară de mulți ani în Uniunea Sovietică.

O activitate similară se desfășoară și în S.U.A. În vara anului 1961, fostul președinte Kennedy a inaugurat o uzină de desalinizare, construită tocmai pe țărmul Golfului Mexic. Într-o singură zi, oceanul a furnizat 3,8 milioane mc de apă mai limpede, pare-se, decît apa oricărui izvor de pe pămîntul american... Dar, făcînd a doua zi socoteala acestei prime experiențe, unii americani au rămas oarecum dezamăgiți. Pentru a obține o mie de litri de apă desalinizată a fost nevoie să se cheltuiască 45 de cenți, în timp ce prețul curent al apei potabile nu este în S.U.A.

mai mare decît 6 centi mia de litri...

Iată deci că se pune o altă problemă: construirea unor uzine care să distileze apa mării, dar care să nu furnizeze apa potabilă la un preț mai mare decît apa dulce, obișnuită.

Cercetătorii au stăruit însă în a afla soluții noi. Ei au proiectat reactori atomici cu mare putere. Un singur reactor de acest fel, avînd puterea de 1 milion kW, ar putea face să dea curent o centrală electrică de 200 000 kW și să desalinizeze sute de mii mc de apă în fiecare zi. Totul cu un consum zilnic de 1 kg de uraniu-235! La aceasta se mai adaugă un avantaj dintre cele mai importante pentru oameni, care vor obține în același timp cu apa potabilă și curent electric ieftin.

Posibilități de colaborare internațională

Desalinizarea apei de mare poate rezolva probleme care păreau de nerezolvat.

Există țări în care lipsa de apă e o problemă nu numai a viitorului, dar și a prezentului. Arabii denumesc Sahara Beld-el-atchen – «țara setei»; în Chile există regiuni în care a plouat în 1936 pentru prima oară după 91 de ani... Să ne închipuim momentul în care uzine atomice ar pompa apa desalinizată a oceanelor spre inima Saharei, a deșertului Arabic, a podișurilor Patagoniei sau Tibetului, spre numeroasele guri însetate ale lumii... Este, fără îndoială, prea devreme să se afirme că problema obținerii apei potabile din apa de mare, în cantități mari și la prețuri convenabile, a și fost rezolvată pe deplin. În prezent, U.R.S.S. și S.U.A. au convenit să colaboreze în acest domeniu și există posibilități ca, într-un timp relativ scurt, transformarea apei de mare în apă potabilă la un preț ieftin să devină o realitate.

*

Apa înseamnă viață. Datorită energiei atomice, oamenii vor izbuti, fără îndoială, să folosească nemăsuratele cantități de apă aflate în mări și oceane, vor transforma regiunile astăzi pustii și secetoase în grădini înfloritoare.

RADU ȚIULESCU

misterele Cosmosului

PĂMÎNTUL A FOST VREODATĂ VIZITAT DE COSMONAUȚI DIN ALTE PLANETE? Oare locuitorii Terrei să fie singurele ființe capabile să dirijeze nave cosmice, să străbată drumul spre stele, să lanseze sateliți în direcția Lunei, spre Venus și Marte?

Oare în alte planete nu trăiesc ființe stăpîne ale unei civilizații superioare și care să fi încercat vreodată să se îndrepte spre Pămînt? Cercetările savanților socotesc că există cel puțin încă 150 000 de planete ca a noastră, locuite de ființe care cunosc forme de viață superioară. De aici nu s-ar putea trage oare concluzia că Pămîntul a primit vizita unor frați din alte galaxii?

Scriitorii de romane științifico-fantastice au scris mult despre aceasta. Savanții sînt însă mai rezervați și cercetează, cercetează mereu. Și sînt atîtea fapte care pun semne de întrebare și care cer răspunsuri.

Iată cîteva dintre ele:

TERASA DIN BALBEK. Pe colinele Anti Libanului, aproape de deșertul Liban, celebrele ruine de la Balbek expun spre admirația vizitatorilor pietre enorme, din care unele de 20 m lungime și 2 milioane kg greutate și care formează o imensă terasă. Se pune întrebarea cum au putut în timpurile preistorice (căci de atunci datează ruinele) oamenii, care nu cunoșteau nici cea mai elementară tehnică, să ridice și să transporte greutăți atît de mari? În cazul acesta este mai simplu de presupus că ființe venite de aiurea acum mii de ani au făcut, în acest fel, dovada capacității lor de muncă. Nu avem de-a face oare cu o pistă de lansare, construită de piloții a cine știe ce nave zburătoare care se deplasau în Cosmos în căutarea unor civilizații evoluate?

MISTERIOASA EXPLOZIE DIN TUNGUSC. 30 iunie 1908. În Siberia, la 500 km de nordul Irkuțkului, o explozie formidabilă a distrus kilometri pătrați din taiga, transformînd arborii în sulițe fără ramuri și fără coajă. Timp de o jumătate de secol, expediții după expediții au cercetat urmele, ruinele, și mai ales au vrut să știe cauzele acestei explozii neașteptate. Mai tîrziu, cînd s-a descoperit energia atomică și s-au putut aprecia efectele unei explozii nucleare, unii cercetători au făcut presupunerea că un vehicul interplanetar activat de energie atomică a explodat acolo în timp ce căuta să aterizeze.

Ipoteza a făcut să curgă multă cerneală în ultimii ani. Dar analizele științifice cele mai recente, efectuate de savanți sovietici, au dezmințit încă o dată legenda cu aterizarea unei nave cosmice. Este aproape sigur acum că o mică cometă care a pătruns în acea zi în atmosfera terestră s-a sfărîmat în Siberia. Fenomenul este rar, dar se mai cunosc și alte exemple.

URME POȘIBILE ALE UNOR VIZITATORI CEREȘTI. Dacă exploratorii Cosmosului veniți din alte planete au vizitat într-adevăr Pămîntul, de ce nu se găsesc urmele acestor călători?

Arheologii răspund că cercetările abia au început. Alții spun că unele obiecte ascund poate secrete sau mesaje pe care știința omenească nu le-a putut pătrunde încă.

Pentru moment, nu ni se oferă decît probe insuficiente.

— O urmă fosilă, lăsată în deșertul Gobi, se crede a fi urma unei tălpi de cosmonaut. Ea aparține unei epoci cînd strămoșii noștri, oameni primitivi, abia știau să se ridice pe picioare și preferau să se deplaseze sărind prin aer din creangă în creangă.

— La Bagdad se pot vedea unele pietre turtite, găsite pe teritoriul Irakului, și care ar fi pile electrice confecționate cu două mii de ani înainte ca acestea să fi fost inventate de oameni.

— La muzeul din Salzburg, în Austria, este expus un paralelipiped cu muchiile regulate, cîntărind 785 grame, descoperit în 1886 într-un bloc de cărbune. Spre uimirea generală, este vorba de un oțel de cea mai bună calitate, provenit dintr-o eră geologică foarte îndepărtată. Cine oare a putut să fabrice acest oțel?

— Unele desene preistorice găsite în Sahara sau pe unele bijuterii antice reprezintă oameni îmbrăcați în costume ciudate, foarte asemănătoare cu cele de scafandru. Oare n-a fost și aceasta o încercare de a păstra pentru posteritate chipul unor cosmonauți care odinioară au vizitat Pămîntul și care trebuie să fi făcut o impresie puternică asupra oamenilor acelor vremi?

SEMNALELE NOASTRE VOR FI AUZITE? Am putut urmări pînă aici zeci de presupuneri care n-au însă nimic precis. Capacitatea omului de a cerceta, de a cunoaște ceea ce este astăzi necunoscut, este infinită.

Cu radiotelescoapele noastre gigantice se pot asculta zgomote provenind de pe cele mai îndepărtate regiuni ale Universului. Savanților le-a venit ideea de a emite semnale care ar putea fi captate de ființe care trăiesc pe alte planete, cu un nivel al științei foarte dezvoltat.

Cine știe dacă într-o zi nu vom intra în contact cu ei?

CONSTRUIM SINGURI

Aeromodelul planor „RÎNDUNICA"

de prof. DUMITRU D. LUȚĂ
Palatul pionierilor — București

Pentru construcție, veți avea nevoie de: un cuțitaș sau briceag cu lama bine ascuțită, o foarfecă, uneltele de traforaj, un ciocănel, o linie gradată și creion, iar ca materiale: o bucată mică de placaj, o baghetă de brad (3×3 mm), o bucată de carton (copertă de dosar), pelicanol și cîteva ace cu gămălie.

Avînd toate uneltele și materialele necesare pregătite, vom trece la construcția aeromodelului.

Mai întîi, mărim toate figurile după indicațiile specificate în schițe (toate dimensiunile sînt date în mm).

Vom începe cu aripa (fig. 1), care, după ce a fost mărită, o decupăm din carton, iar marginea din față o mai crestăm o dată pe linia punctată și o îndoim. Această margine lipită cu pelicanol pe nervure formează bordul de atac — consolidat — al aripii.

Ampenajul (fig. 2), mărit, se decupează tot din carton cu foarfeca, după schiță.

Botul (fig. 3) se decupează cu traforajul din placaj de 3 mm grosime, după dimensiunile din schiță. În el se face o crestătură de 3 mm lățime și 24 mm lungime pentru introducerea fuzelajului.

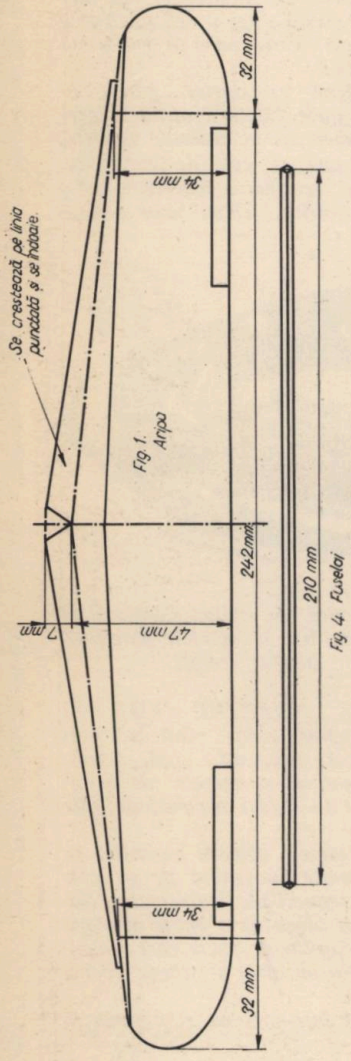

Fig. 1. Aripa

Fig. 4. Fuzelaj

Fig. 2 Ampenajele

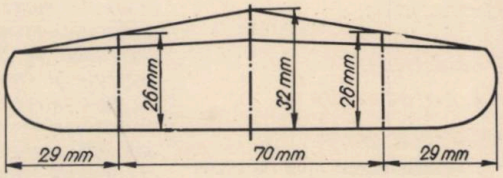

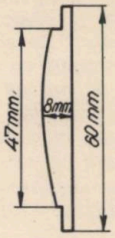

Fig. 3. Botul.

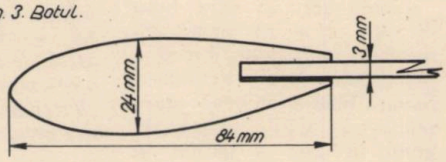

Fig. 5 Nervură.

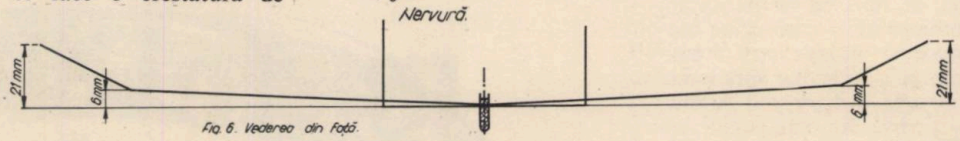

Fig. 6. Vederea din față.

Fuzelajul (fig. 4) se confecționează din bagheta de brad de 3×3 mm, din care se taie lungimea de 210 mm. Unul dintre capete se unge cu clei și se introduce în bot.

Nervurile (fig. 5) se taie cu traforajul din lemn de brad de 3 mm grosime, după dimensiunile din schiță.

Nervura are un capăt mai lat, altul mai îngust.

Aripa, de asemenea, are o margine mai lată și alta mai îngustă, după cum se poate vedea din schiță. Aripa se fixează cu clei pe nervură pe partea curbă și îi mai batem și cîteva vîrfuri de ace cu gămălie, aceasta pentru a o consolida mai bine.

Trebuie avut grijă ca marginea din față a aripii, frontul de atac (cea îndoită), să fie fixată peste marginea mai lată a nervurii.

După ce am fixat aripa pe nervură, vom fixa și ampenajul orizontal (fig. 2) la coada aeromodelului, pe fuzelaj, cu clei și 2—3 vîrfuri de ace cu gămălie.

Cele două capete ale ampenajului orizontal se vor îndoi în sus exact pe linia punctată și perfect vertical. Ele vor forma direcția aeromodelului.

Aripa se montează pe fuzelaj cu ajutorul unui fir de cauciuc sau de ață, legat de cele două capete ale nervurii de fuzelaj.

Acest sistem de fixare este cel mai bun, deoarece va permite să montăm aripa mai în față sau mai în spate pînă ce aromodelul va sta în echilibru, o caracteristică a aeromodelului pentru ca el să poată zbura.

Figura 6 ne arată înclinarea pe care trebuie să o dăm aripii pentru ca aeromodelul să aibă și o bună stabilitate laterală în zbor.

Înainte ca planorul să fie lansat în zbor se vor face cîteva încercări de probă și, în același timp, corecturile necesare de echilibru.

Toate încercările se fac lent și numai cu vîntul în față.

Și acum, spor la muncă!

PLANETA MRÎNA

Alarmă

TEXT - ADRIAN ROGOZ

—ILUSTRAȚII— RADU DULDURESCU—

Gîndurile lui Vivirix se învălmășeau. Cu decenii în urmă, un bolid venit de pe Avda înconjurase Mrîna și apoi dispăruse.

Istoria zbuciumată a planetei înregistrase și un alt fapt, petrecut mai recent: un vehicul cosmic avdian devenise satelitul Mrînei timp de 8 săptămîni, după care se întorsese pe Avda.

Și apoi... Vivirix se cutremură. Înspăimîntătoarea explozie nucleară petrecută cu ani în urmă. Proiectilul avdian explodase în straturile superioare ale atmosferei, acoperind zile și săptămîni cerul Mrînei cu un nor negru.

Atunci se hotărîse construirea de stații antigravifice, menite să respingă apropierea oricărei rachete.

Procedeul se dovedise eficace. Toate vehiculele cosmice avdiene, izbindu-se de rețeaua nevăzută antigravifică, erau nevoite să facă cale întoarsă.

„Cum să-i comunic acum lui Xeiton că nu una, sau zece, sau o sută..., ci o mie de rachete se îndreaptă spre noi?" — gîndea Vivirix.

S-ar fi produs o panică îngrozitoare... Nu! Avdienii trebuiau să fie supravegheați zi și noapte, iar el, Vivirix, nu-și va părăsi nici o clipă postul de observație.

Și așa începu Vivirix veghea sa neobosită. Simțea din greu răspunderea ce apăsa pe umerii lui.

Într-o bună zi, însuși Xeiton, marele coordonator științific al Mrînei, îl chemă la videofon: — Te anunț că mîine va fi consfătuirea canalelor, îți comunică el.

Vivirix știa că de la această consfătuire nu se poate lipsi. Dar putea el oare părăsi tocmai acum postul de observație? Încercă să-l înduplece pe Xeiton:

— Sînt pe calea unor observații extrem de importante. Iată, pe Avda a apărut subit o nouă mare.

— Și privește aici. Am recepționat semnale luminoase care s-au conturat în aceste figuri geometrice. Nu-i clar? Focarele delimitează un triunghi dreptunghi, cîte trei pătrate...

— Dar asta e reprezentarea cunoscutei teoreme geometrice a învățatului Xarhitag, exclamă uluit Xeiton.
— Nu găsești, Xeiton, spuse grav Vivirix, că avdienii vor, în felul acesta, să comunice cu noi?

A doua zi, Xeiton deschise consfătuirea, prezentînd apoi o largă expunere asupra situației planetei.

Înfrîngînd disciplina de fier a consiliului, Vivirix nu se prezentă. Locul său rămase gol.

—Iată care sînt acum perspectivele noastre, arătă în încheiere Xeiton:

—.Nu mai avem apă. Calotele polare au devenit insuficiente pentru a aproviziona planeta.

— Va trebui să fabricăm apa pe cale industrială. Rezervoarele vor fi închise într-un înveliș plastic care să nu permită evaporarea.

Biologii au sarcina de a obține plante mai viguroase, capabile să oxigeneze atmosfera.

Pe de altă parte, va trebui să reținem atmosfera pe planetă cu ajutorul unor puternice stații gravifice.

Puțin după aceea, Xeiton anunță că Vivirix dorește să comunice consiliului prin televideo o chestiune foarte importantă.

În liniștea care se lăsase, Vivirix se străduiși să anunțe calm:
— S-ar putea ca planeta noastră să fie în mare primejdie. 1 000 de rachete avdiene se îndreaptă spre noi. Consiliul va hotărî ce-i de făcut.

— Să le distrugem, fu primul lucru care-i trecu prin minte lui Xeiton. Dar dacă vin ca soli ai păcii? Ar trebui verificat dacă au la bord material fisionabil, conchise, în gînd, Xeiton.

— Ați uitat oare explozia nucleară? interveni Mortiflex, cel mai mare specialist în istorie al Mrinei. E clar că vin să ne distrugă.

(Continuare în numărul viitor)

BIBLIOTECA CENTRALĂ

41 014
Lei 2,50

BIBLIOTECA
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 11
1964

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

6036

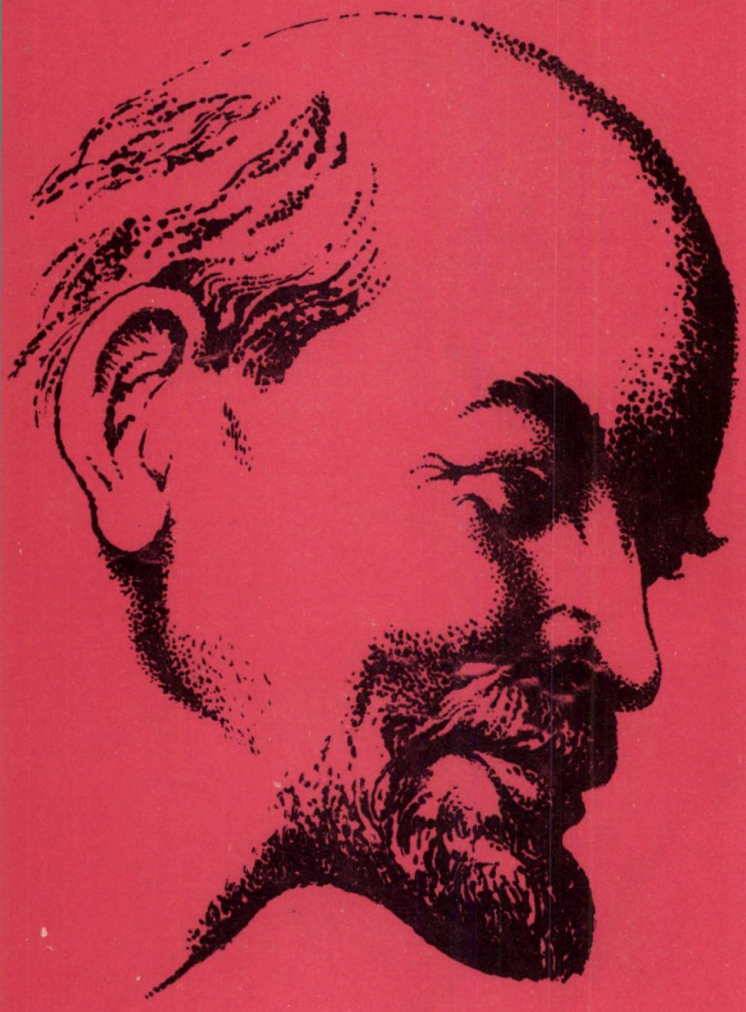

LENIN

A fost!
Este!
Va fi!

El a trăit nutrindu-i fericirii
Un reazem, şi a scormonit de-aceia
Mocnitul jar din vatra omenirii
Ca să se schimbe-n flacără, Scînteia!

Şi azi trăieşte-n tot ce-nseamnă viaţă
Şi-ndemn spre şi mai sus, spre şi mai bine.
E gîndul lui destrămător de ceaţă
Şi unde-i el sînt zările senine!

El va trăi în veacurile toate!
Vesti de-aceea-n lume „Aurora",
Ca după semnul mîinii lui nălţate
Istoria să-şi potrivească ora!

VICTOR TULBURE

Partidului

De viscol nu mi-e teamă: îl înfrunt;
nu mă-nspăimîntă marea zbuciumată;
cînd prietenii-s la greu, nu mă ascund;
pe piept îmi arde roşia cravată.

Da, ştiu şi eu că este mai uşor
s-aştepţi să-şi bată capul mama, tata
decît să simţi mereu că eşti dator
să fii în fiecare clipă gata.

Însă mai ştiu că nu-i cinstit să stai
nepăsător cînd patria te cheamă
şi-alergi o mînă de-ajutor să dai,
cum fac copiii care-ţi sînt de-o seamă.

Sînt unul dintre fiii tăi cei mulţi,
ce credincios mereu îţi va rămîne...
Eu vreau de pe acum să mă socot,
Partid iubit, oşteanul tău de mîine.

ELENA DRAGOŞ

Ilustrație de ALBIN STĂNESCU

PATRIEI

La tine anotimpurile toate
Se-ntorc cu multă dragoste-napoi,
Și verile cu flori înmiresmate,
Și toamnele cu galbenele foi.

Și-acum aștepți să vină alba iarnă,
Cînd mii și mii de fluturi călători
Se vor roti în aer să aștearnă
Uimitul și gingașul lor covor.

Orașele cu ziduri colorate
Ce nu de mult la noi s-au construit
Vor străluci ca niște nestemate
În calea vîntului nepotolit.

Iar cînd pe înfrățitele ogoare
Se va topi omătul de argint,
Mici fire verzi se vor ivi în soare
Recolta viitoare prevestind.

Te-au biciuit și gerul, și furtuna,
Dar dîrză-ai înfruntat amarul timp.
Acum senină ești întotdeauna,
În orice zi, în orice anotimp.

ELENA DRAGOȘ

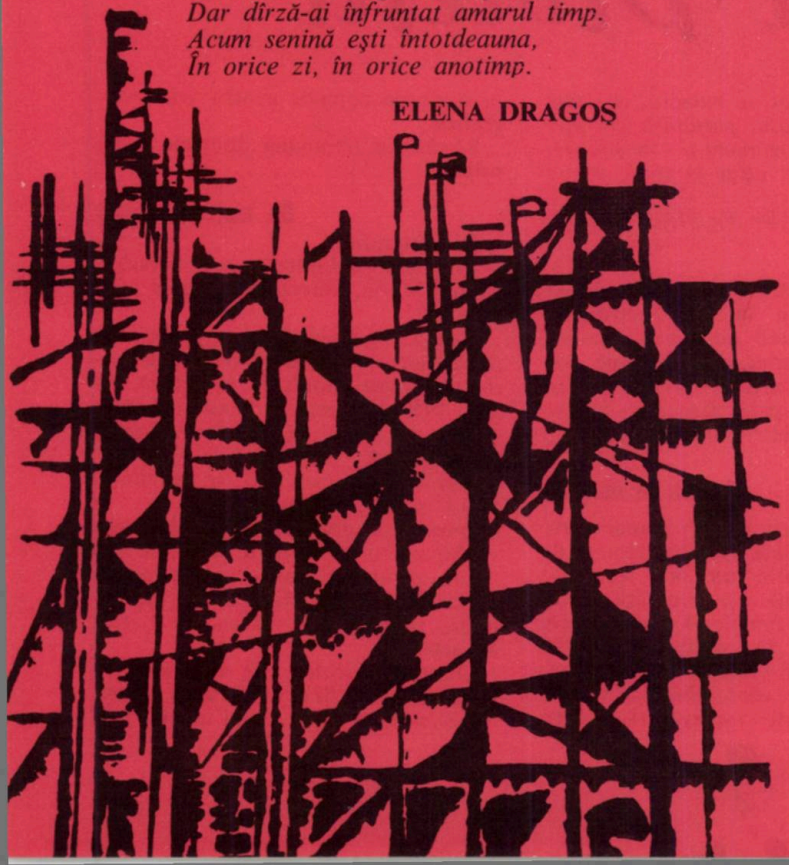

„PE ARGEȘ ÎN SUS!"

Pe Argeș în sus,
Mai sus de zidirea
Ce poartă-amintirea
Meșterului care
A-ncercat să zboare
Și-a căzut răpus
Lîngă temelia
Zidurilor-nalte,
Ce îi duc solia
Dincolo de moarte;

Pe Argeș în sus,
Unde-n vad de piatră
Rîul nesupus
O să-și afle vatră,
Ca din unda-i clară
Stele să răsară,
Mii de meșteri mari,
Ingineri,
Mineri,
Calfe și zidari,
Scriu în stînca dură
Cu avînt de vis
O legendă nouă
Cum nu s-a mai scris!

Manole, Manole,
Meștere Manole,

De-ai putea din vremi
Să vii la Corbeni,
Ori să poposești
Pe Valea cu Pești,
Ori din vers să sui
— Curajos vătui —
Pe Vidraru sus,
Unde noi am pus
Strajă spre senin,
Steaua de rubin:

Manole, Manole,
Meștere Manole,

De-ai putea urca
Pînă sus la stea,
Ca de lîngă ea
Să privești în jos,
Spre drumul stîncos,
Mult te-ai minuna
De cîte-ai vedea:
Visurile-ți 'nalte
Ce au ars cîndva
Și sub fruntea ta,
Toate-s astăzi fapte...
Aripile-ți frînte
Cresc sub zări-albastre,
Își urmează zboru-n
Aripile noastre!
Inima-ți vitează
Vie-n noi, pulsează...
Pretutindeni unde
Munca e în toi,
Meșteru-și arată
Chipul printre noi!
Și Manole spune:
— Mă întreb anume
Cum de crește zidul,
Cum de crește asa
Făr-a se surpa
Ca-n legenda mea?!
— Crește că Partidul
E cu noi pe stînci.
El ne dă tărie,
El ne dă lumină,
Și legenda noastră
— Pasăre măiastră —
Către veacuri suie
Mîndră și senină!

VINTILĂ ORNARU

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

COLEGIUL DE REDACȚIE
Ion Chirescu, Ion Brad, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Paul Anghel, Gica Iuteș, Labutin Laura, Elena Măinescu, Lucia Olteanu (red.-șef), Mircea Sîntimbreanu, Sîrbu Alexandrina (red.-șef adj.)

1

La Casa pionierilor din Ploieşti

Printre nenumăratele bucurii dăruite de partid copiilor se numără, de bună seamă, palatele şi casele pionierilor. Generaţii de generaţii, purtătorii cravatei roşii păşesc pragul numeroaselor cercuri de tot felul, îmbogăţindu-şi cunoştinţele, făcîndu-şi, mulţi dintre ei, ucenicia pentru drumul ce-şi vor alege în viaţă, atunci cînd vor pleca din şcoală.

În zilele acestea, paşii ne-au purtat către Casa pionierilor din Ploieşti, despre care vrem să vă povestim în cele ce urmează.

Semnificaţiile unor cifre

3 500 e o cifră. Adeseori cifrele grăiesc. De data asta, cifra 3 500 vrea să însemne numărul de pionieri care, în fiecare săptămînă, se perindă la Casa pionierilor din Ploieşti. Şi 19 este o cifră grăitoare. Înseamnă cele 19 cercuri în care activează copiii. Iar 19 cercuri înseamnă la rîndul lor profesori, maiştri, utilaj, instrumente muzicale, începînd de la simpla mandolină pînă la pian, instrumente de laborator, de la simplul microscop şcolar la strungul paralel şi la aparatul de proiecţie, ultimul tip. Utilaj mai înseamnă şi sala de sporturi şi terenurile de sport. Iar toate laolaltă se strîng în ceea ce se numeşte o activitate interesantă, pasionantă. Care dintre voi nu şi-a îndrăgit casa pionierului în care activează? Care dintre tinerii muncitori, intelectuali ce au purtat cravata roşie pot uita casa pionierilor? Şi cîţi dintre aceşti tineri nu şi-au descoperit pasiunea, vocaţia într-unul din cercuri?

Cronici în imagini

Călătorind prin cele 19 cercuri, pretutindeni vei găsi cîte un album de fotografii. Clipele cele mai frumoase şi mai interesante ale activităţii cercului se află consemnate în poze. (Unele foarte reuşite). Să-i mulţumim pentru asta tovarăşului profesor Vasiliu Emanuel, care, prin cercul foto pe care îl conduce, a stîrnit o adevărată pasiune în rîndurile copiilor pentru arta fotografică.

Să răsfoim împreună albumele, dragi prieteni.

De aici au pornit!

O fotografie.

— Cine e? am întrebat-o pe tovarăşa Toma Maria, directoarea Casei pionierilor?

— E Lungulescu Liliana, profesoară de matematică şi fizică. Una din primele noastre pioniere. A activat, în anul 1950, la cercul de fizică şi chimie. Acum, la rîndul ei, predă la Şcoala medie nr. 4.

Am răsfoit, mai departe, albumul. Iată-l şi pe Dobrescu Paul, elev în ultimul an al grupului şcolar al Uzinei «1 Mai»-Ploieşti. Şi el a pornit **de aci.**

Electricianul Dumitrescu Ion lucrează la Uzinele «1 Mai». Dacă l-ai întreba, ţi-ar spune: «şi eu am pornit **de aci**».

Dumitru Nicolae este electrician la Uzina Plopeni. Şi el tot **de aci** a pornit. «**Aci**» este, de fapt, cercul micilor teh-

nicieni. Bancuri cu menghine, truse, două strunguri paralele, polizor electric cu două braţe şi multe altele trădează «specificul» cercului condus cu multă pasiune de tov. profesoară Cîmpeanu Florina.

Aci, mînuind mai întîi cleştele, pila şi ciocanul, ca să ajungă apoi la strungul paralel, s-a născut pasiunea multor tineri care astăzi sînt buni muncitori în fabricile şi uzinele Ploieştiului. Aci încolţesc pasiunile viitorilor muncitori de înaltă calificare. Mărturie? Zeci şi zeci de piese lucrate la pilă, la strung, motoraşe electrice, aparatură de fizică pentru şcoli. Nenumărate fotografii îi înfăţişează pe actualii şi foştii participanţi ai cercului în vizită la Uzina «1 Mai», la hidrocentrala de la Bicaz şi în alte puncte industriale. Ceea ce fac acum, în mic, mîine vor face, în mare, chiar în uzinele pe care le vizitează.

...Şi să mai întoarcem o filă de album.

Cercul micilor petrolişti

Valea Prahovei e locul de baştină al petrolului, al aurului negru. Pionierii sînt mîndri de regiunea lor. Dar ei nu se mulţumesc cu atît. Ei vor să afle încă de la vîrsta lor fragedă cît mai multe din secretele prelucrării petrolului. Pentru ei aceasta este o chestiune de onoare şi tradiţie. De aceea a şi luat fiinţă la Casa pionierilor cercul tinerilor petrolişti, cerc cu specific regional. Iată machete de sonde, machete de distilerii, scheme. În cerc se prezintă, cu ajutorul aparatului de proiecţie, istoricul petrolului. Pas cu pas, pionierii desluşesc metamorfozele prin care trece petrolul. Apoi, după cum ne mărturiseşte şi albumul, participanţii cercului au vizitat, însoţiţi de maistrul lor, Constantin Constantin, tot ce poate fi văzut în legătură cu preocupările cercului lor. (Şi în regiunea Ploieşti sînt foarte multe lucruri de văzut).

Cercul tinerilor petrolişti e frate bun cu cercul tinerilor mineri (alt cerc cu specific regional) din Petrila. Pionierii îşi scriu unii altora şi-şi împărtăşesc din experienţa lor.

Poate că peste cîţiva ani îi vom găsi ca muncitori, ingineri, tehnicieni în industria petrolului. Nu ar fi nimic surprinzător: ar urma doar tradiţia atît de adînc înrădăcinată în regiunile petrolifere şi miniere ale patriei.

3

Visuri pe aripi

Fotografiile înfăţişează o flotă de aeromodele în plin zbor. Jos, copiii le urmăresc evoluţia pe cerul albastru. Aceşti copii sînt constructorii zburătoarelor alcătuite din baghetă, placaj şi hîrtie, la cercul de aeromodele.

— Iată, aci ne aflăm pe aeroportul din Strejnic, explică tovarăşul Vizitiu Romeo, instructorul cercului. În fiecare an, pe acest aeroport are loc concursul cercului nostru.

— Cei mai buni primesc o călătorie de agrement cu avionul.

Visul cel mare al fiecărui aeromodelist este să zboare cu adevărat. Poate mai întîi pe un planor; apoi pe un avion şcoală; apoi... (de ce nu!?) pe un avion cu reacţie, supersonic, pe o rachetă, spre Lună, spre Venus, spre Marte!

Un micromodel, macheta exactă a avionului lui Aurel Vlaicu domină, ca un simbol, sala cercului de aeromodele.

Premianţi, premianţi, premianţi

Albumul continuă să ne dezvăluie viaţa intensă, clocotitoare, pasionantă care se desfăşoară la casa pionierilor. Un capitol nou: cei mai buni!

Dintr-o poză ne zîmbeşte Herdel Cornelia, excelentă elevă la Şcoala de 8 ani nr. 21 din Ploieşti, membră a cercului de artă dramatică, cea mai bună recitatoare din ţară. Nici o exagerare. Cornelia a luat premiul I pe ţară la recitări, în cadrul concursului cultural artistic al pionierilor şi şcolarilor.

Iat-o pe Ghinescu Maria, de la cercul de mîini îndemînatice. Fotografia o înfăţişează primind un premiu. Într-adevăr, Maria este premiantă la concursul «Aşa e ţara mea», organizat de revista noastră. De altfel şi cercul de artă aplicată a fost premiat, în întregime, la acelaşi concurs. (Două premii pe întreaga ţară nu e lucru de glumă!)

Şi iată un reprezentant mai puţin vîrstnic, din clasele mici: Cojocaru, premiat de revista «Luminiţa» pentru lucrarea «podul de la Gara de Sud», realizat la cercul de pictură şi desen, unde activează.

Am mai putea vorbi despre talentele sportive care se ridică zi de zi la Casa pionierilor din Ploieşti, despre faptul că cercul de sport are şi o reprezentantă în lotul de gimnastică al R.P.R.; sau despre faptul că multe dintre fotografiile pe care le privim s-au aflat peste mări şi ţări, tocmai în Japonia, la Tokio, selecţionate la expoziţia organizată de U.N.E.S.C.O.

400 de toboşari şi gornişti au dat onorul

Marea sărbătoare, douăzeci de ani de la eliberarea patriei noastre. În faţa tribunei oficiale defilează, cu mîndrie, pionierii, primăvara patriei. 400 de gornişti şi toboşari au dat onorul. În cercul de tobe şi goarne se pregătesc, sub conducerea tovarăşului profesor Grăjdeanu Gheorghe, toboşarii şi gorniştii, cei care deschid şi închid ceremonialul pionieresc în detaşamente şi unităţi.

① Casa pionierilor din Ploieşti—vedere generală

② La cercul de artă aplicată stăpîne sînt fantezia şi îndemînarea

③ Să poposim o clipă la camera de poveşti.

2

Închidem copertele albumului

De aci încolo abia începi să meditezi la cele văzute. Te gîndeşti poate la biblioteca cu 12 250 de cărţi şi 1 759 de cititori (cifre exacte furnizate de tovarăşa Dăuş Liliana, bibliotecara Casei pionierilor); sau poate la orchestra şi corul casei pionierilor, cunoscute de toate întreprinderile oraşului Ploieşti pentru frumoasele spectacole prezentate. Sau la nenumăratele excursii organizate de Casa pionierilor în toate colţurile regiunii şi chiar ale ţării. Ori te duce gîndul la minunatele carnavaluri din vacanţa de iarnă?

La toate acestea buzele rostesc, de la sine, o concluzie simplă: copilărie fericită. Copilărie pe care n-au visat-o părinţii şi bunicii noştri şi care a devenit fapt în anii de la eliberare, sub înţeleapta şi plina de grijă conducere a partidului.

Iar Casa pionierilor din Ploieşti, alături de alte zeci de case asemănătoare răspîndite pe întreg cuprinsul patriei, rămîne locul unde mii şi mii de pionieri şi şcolari, în bucurie, joc, cîntece şi pasionante activităţi, îşi descoperă talente, înclinaţii, aptitudini şi, uneori, îşi hotărăsc viitorul.

WEISS AUREL

MEMORIA GORUNULUI

de **PAUL ANGHEL**

«Pîn'a fost Horia-mpărat,
Domnii nu s-au desculţat.
Pîn' Horia a-mpărăţit,
Domnii n-au mîncat din blid...»

(CÎNTEC POPULAR)

Gorunul din Albac este cel de-al doilea arbore eroic din istoria poporului romîn, considerînd stejarul din Borzeşti ca pe cel dintîi. Stejar înseamnă falâ, coroană de crengi grandioase. Stejar înseamnă înălţime, dominarea văzduhului, dar şi stăpînirea pămîntului în adîncime, cu rădăcini înfipte rămuros în ţărînă, închipuind coroana de crengi răsturnată. Ce simbol mai potrivit pentru falnica domnie a lui Ştefan Voievod decît însuşi stejarul copilăriei lui. El durează de 500 de ani, acoperind cu umbra lui legendară Moldova şi ţara toată.

Gorunul, în schimb, e un arbore mai modest. Dar dacă stejarul rămîne la poala munţilor, neîndrăznind să suie mai sus, gorunul, acest frate mai mic al lui, înfruntă cu vitejie vînturile mari, căţărîndu-se pe înălţimi golaşe şi biruindu-le cu încăpăţînarea lui de arbore de piatră. Nu poţi smulge un gorun decît cu munte cu tot. Nu-l poţi smulge din inima noastră decît cu inimă cu tot. Nu poţi să-i clinteşti trunchiul, fiindcă trunchiul lui scurt la suprafaţă şi puţin rămuros, se zideşte în adînc, ocupînd pămîntul, legîndu-se prin toate fibrele, pînă la frunzele negre şi pămîntii, de cea mai infimă zvîcnire a ţărînei. Domnia lui e subpămînteană, trunchiul fiind doar catargul subţire al navei vegetale, care stă scufundată cu tot corpul ei de rădăcini în adînc...

Aşa putea să fie nu un voievod, ci un ţăran. Aşa putea să fie doar un om legat de ţărînă ca şi un copac rămuros, cu ramuri însemnînd nu ceea ce vede zvîcnind în vijelie şi vînt, ci ceea ce nu se vede, ceea ce se află zidit în adînc, în straturile arhimilenare de lut fertil, care ţin în spatele lor însăşi viaţa...

Aşa putea să fie doar Horia.
Şi aşa a şi fost...

*

Biografia lui Horia se confundă cu biografia răscoalei; mai exact am putea spune că destinul lui de pînă atunci s-a confundat cu destinul anonim al iobagului, aşa cum firul ierbii se confundă cu covorul de fire supuse coasei. Ca iobag, Horia ar fi urmat să se supună aceleiaşi necruţătoare coase ce reteza cu cruzime generaţii de oameni în Apuseni şi în Ardealul întreg, coasa exploatării şi nedreptăţii, coasa umilinţei şi neomeniei, mînuită de domni, de stăpînii pămîntului şi de slugile lor.

Care era destinul iobagului din vremea lui? Să ascultăm această tînguire după jalbele şi documentele timpului: «Şase zile din săptămînă sînt zilele stăpînului şi nici duminicile nu-mi rămîn. Dintr-un an abia o săptămînă mi se cuvine, iar dintr-o viaţă un an...»

«Fiecare prunc al meu, crescut mărişor, este scos cu sila la muncă pe pămîntul stăpînului, iar pentru fiecare prunc al stăpînului trebuie să duc plocon o găină la botez. Pe an dau dajdie cîte 2 fiorini şi 33 de cruceri, un stînjen de lemne şi o cofă de unt. La paşti două coaste afumate de porc; la sfîntul Gheorghe un miel gras; la crăciun o găină şi zece ouă; vara cîte doi pui, două măsuri de ovăz, două sute de culbeci şi o bucată de răşină. Din doi peşti pescuiţi de mine, domnul ia unul, pe cel mai gras. Gunoiul vitelor mele îngraşă pămîntul lui. Gîştele mele sînt duse să fie smulse de pene în curtea lui. Grîul meu e măcinat la moara lui, el luîndu-şi parte şi din boabe, şi din făină. De pe pămîntul lui nu pot pleca, legat sînt cu lanţuri de pămîntul lui; dar, dacă vrea, stăpînul mă poate mîna la lucru departe de casă, oriunde îi e pofta. Apele sînt ale lui, pădurile sînt ale lui, cărările şi drumurile sînt ale lui, podurile sînt ale lui. Plătesc dajdia de trec pe podul lui şi la dus, şi la întors. Plătesc dajdia şi cînd duc în spate poverile stăpînului şi plătesc de două ori mai greu cînd duc în spate poverile mele. Roada pămîntului e a lui, lui i se cuvine; el îmi ia din muncă după bunul plac. Îi smulg cînepa, ca să i-o toarcă şi ţeasă fetele mele. Dar şi din cînepa mea dau parte ţesută sau toarsă, iar dacă n-am,domnul îmi smulge cămaşa de pe trup. Dacă n-am cămaşă, îmi smulge unghiile. Dacă port armă, îmi taie braţul. Drumurile s-au umplut de stîrvurile celor ucişi, iar în goruni şi fagi atîrnă oameni...»

Lacrimi de sînge sînt în această tînguire; lacrimi de sînge ce au scăldat ţărîna Apusenilor şi a întregii Transilvanii, lacrimi ce au hrănit copilăria lui Horia,

aceeaşi cu a sutelor de mii de iobagi. Lacrimi ce s-au filtrat în tărînă, ca să urce în trunchi picătură cu picătură, adăpîndu-l cu sevă amară. Mii de lacrimi...

Numai într-un an, în vara anului 1773, cu prilejul trecerii prin Ardeal a prinţului împărătesc Iosif, viitorul împărat, 19 000 de jalbe scăldate în lacrimi au întins iobagii către acela care mai apoi avea să ordone reprimarea răscoalei lor. 19 000 de jalbe scrise într-o singură vară, înmînate de iobagi în genunchi, în care se cereau alinarea nedreptăţii, zvîntarea lacrimii de pe obrazul omului trudit.

Mandatar al acestei suferinţe s-a făcut Horia. De trei ori a încălţat opinca drumeţiei, străbătînd cale lungă de la Albac şi pînă la Viena, la scaunul împărătesc, pentru a face auzită chiar acolo, în palatul de marmură şi aur, suferinţa norodului său. De trei ori a luat în mînă toiagul paşnic, înarmîndu-se cu răbdarea drumului lung, dar şi cu veninul care-i umplea sufletul pînă la buze, ca să dovedească stăpînilor vremelnici că acest neam din care face parte e dezmoştenit din dreptul lui, e străin pe pămîntul lui, e rob în casa lui. El s-a făcut purtătorul de cuvînt al jalei şi suferinţei neamului romînesc, asuprit între graniţele marii împărăţii şi socotit de domnii cei vremelnici ca cel din urmă dintre neamuri. El a strigat această durere pentru toţi ai lui, a tălmăcit-o în cuvinte amare, aducîndu-se mărturie nu pe sine, ci însăşi starea iobagilor pe care îi reprezenta. Şi a mai fost Horia din nou, a patra oară.

La cuvintele lui, palatul de marmură şi aur a rămas mut. Era încărcat acest palat cu tot aurul Munţilor Apuseni, scos cu trudă şi suferinţă de băieşii romîni, mii de oameni ce scormoneau în întunericul de piatră ca să înalţe cu sîngele lor strălucirea marii capitale imperiale, fastul şi bogăţia de aici.

Palatul a rămas mut, iar Horia, primind numai amăgirea, s-a întors în Munţii Apuseni să-i trimită răspuns.

Răspunsul lui a umplut de foc şi pară cîmpiile Ardealului.

*

Pe fundalul de flăcări aprinse pe culmi, statura lui Horia se înalţă dintr-o dată ca şi statura mîndră a unui gorun. El nu mai e reprezentantul suferinţei, fir de iarbă din iarba neagră a suferinţei ce îmbrăca Ardealul, ci reprezentantul mîniei. El se înalţă dintr-o dată, deasupra tuturor, ca şi gorunul pe culmi singuratice, chemînd lîngă sine, cu glas de tulnic, mînia răscolită a satelor. Iar lîngă el, pe alte culmi, pe acelaşi fundal măreţ de flacără, se înalţă, ca alte trunchiuri de goruni, figurile lui Cloşca şi Crişan.

Ei nu mai sînt iobagi, ei au frînt lanţul umilinţei, ei sînt oameni liberi, nesupuşi nimănui, chemînd alături de ei pe toţi supuşii domnilor şi împăratului.

Ei nu mai sînt simpli ţărani, ci capii ţărănimii răsculate, căpitani şi strategi ai amarnicului război de clasă dezlănţuit pentru scuturarea lanţurilor, pentru instaurarea dreptăţii în tot Ardealul robit.

Ei nu mai sînt umiliţi, ci răspund umilinţei prin sînge, iar răspunsul lor face să tremure castelele, să cadă în flăcări şi ruină, ajungînd pînă în palatul de marmură şi aur de la Viena.

Dar de acolo vine un şi mai crîncen răspuns. L-au provocat nemeşii, baronii şi conţii înspăimîntaţi, l-au provocat stăpînii de pămînturi, de codri şi robi.

«Părinţii noştri — spuneau ei în plîngerea către împărat —, cunoscînd natura acestei plebe, au judecat că numai prin pedepsele cele mai aspre o poate aduce la ascultare. Domnii pămînteşti aveau dreptul sabiei asupra supuşilor lor, şi numai cu astfel de lege a fost cu putinţă să ne bucurăm în cursul multor veacuri de cea mai dulce pace».

Dreptul sabiei este din nou instaurat, iar acest drept scaldă în sînge cîmpiile şi munţii, pentru ca domnii să se bucure din nou «de cea mai dulce pace».

Dar cei care s-au ridicat la înălţimea de goruni nu se pot apleca nici vîntului, nici valului de sînge. Cei trei rămîn drepţi. Mai drept ca toţi e Horia. Nu-i pot frînge cutezanţa şi neînduplecarea nici roata şi nici moartea.

Nu poţi smulge un gorun decît cu munte cu tot...

Muntele a rămas. E poporul cel mare şi liber. A rămas şi gorunul lui Horia, ca o mărturie şi ca un simbol. E mărturia vitejiei populare, e simbolul puterii şi mîniei celor mulţi. Privindu-l, prietenii se bucură, iar duşmanii ţin minte lecţia de foc şi pară care a învăpăiat Ardealul în acel falnic an 1784:

«Pîn' a fost Horia-mpărat,
Domnii nu s-au desculţat,
Pîn' Horia a-mpărăţit,
Domnii n-au mîncat din blid...»

Nepoţii lui de azi sînt domni şi stăpîni în marea lor ţară, liberă şi fericită. Istoria ei, ziua ei fericită de azi îşi trag sevele şi prin rădăcinile gorunului lui Horia.

Nu poţi smulge un gorun decît cu munte cu tot...

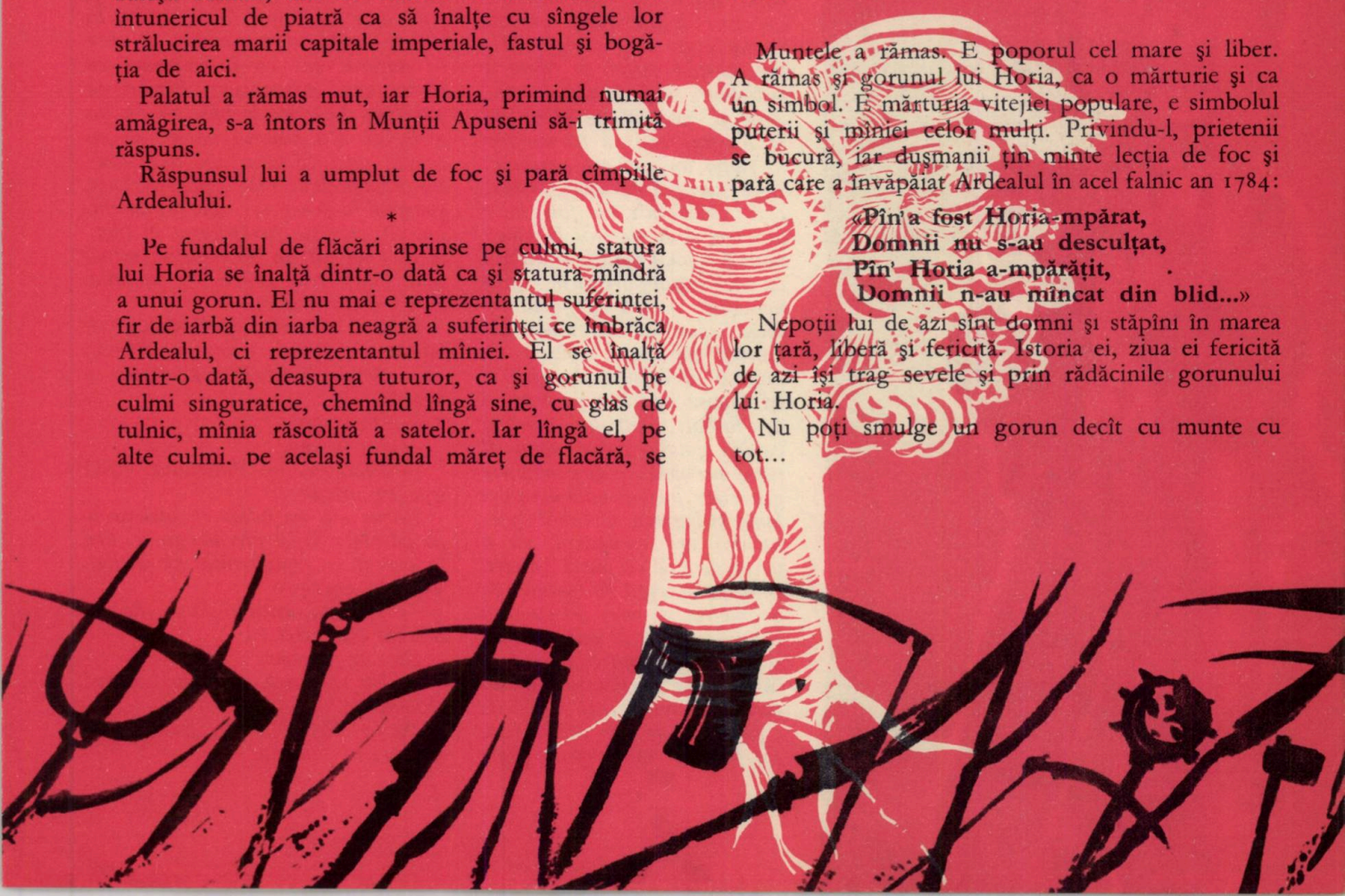

Ovidiu Zotta

Teorema lui Mihai Culcea

Ilustrație de GYÖRGY MIHAIL

— Mihai! Mihai, deschide, trebuie să fac curat!

În loc de răspuns, un bombănit ursuz. Valentina ciocăni cu coada măturii în ușă:

— Somnorosule, mai aștept mult?!

— Am dereticat singur.

— Ți-am adus ceaiul.

— Am mîncat cu un ceas înainte ca tu să te scoli.

— Vreau să văd ce faci!

— Eu nu vreau.

— Așa te porți cu sora ta?! Să știi că mă supăr pe tine!

— Supără-te!

«Politicos ca de obicei!» — se revoltă Valentina.

Se plimba furioasă prin fața ușii dindărătul căreia nu se mai auzea nici un zgomot. Grozav era de curioasă să afle cu ce se îndeletnicește fratele ei. În ultima vreme avea tot felul de purtări ciudate. Ieri fusese ziua lui, împlinise 13 ani. Mama pregătise un tort pe cinste, cu ciocolată. De mult se făcuse ora venirii de la școală, dar Mihai nicăieri. Tortul cu 13 lumînărele aștepta în mijlocul mesei. Abia pe la 8 seara apăru și sărbătoritul, și nu lipsi mult ca în loc de felicitări să primească o muștruluială. Altă dată, Valentina procurase două bilete la un film de aventuri despre care vorbeau cu încîntare toți colegii. Mihai, căruia astfel de filme îi plăcuseră întotdeauna, refuzase să meargă, pe motiv că la aceeași oră se transmitea la radio un concert simfonic. Spre uimirea tuturor, Mihai, care cînta atît de fals încît profesorul de muzică îi punea nota 8 numai pentru sîrguința cu care copia partiturile, stătu nemișcat o oră și jumătate lîngă aparatul de radio, ascultînd un lung concert de muzică preclasică. În altă zi își făcuse apariția pe terenul de fotbal, unde se antrena echipa școlii, tîrînd după el niște instrumente de geometrie gigantice, improvizate din șipci lungi și înguste. Cel mai spectaculos era compasul, cu o deschidere de cel puțin 7 metri. În această trusă de Gargantua geometru se mai găseau un echer, o riglă și un raportor suficient de mare pentru a încăpea în perimetrul lui un turism de mic litraj. Timp de o jumătate de oră, Mihai făcu tot felul de măsurători, după care aduse cu modestie la cunoștința băieților că pentru prima oară în lume el, Mihai Culcea, a descoperit bazele matematice ale jocului de fotbal. Pe loc, el demonstră că există 178 de unghiuri din care mingea poate fi trimisă pe poartă și 182 din care acest lucru e imposibil. O altă regulă implacabilă glăsuia astfel: orice jucător poate primi sau intercepta o pasă aplicînd următoarea regulă simplă și eficace: se calculează forța șutului (F_1) și direcția vîntului (F_2), greutatea mingii (G), viteza de deplasare a celui căruia îi e adresată pasa (D) și, în funcție de valorile aflate, se obține punctul exact (O) unde jucătorul se va întîlni cu mingea. E adevărat că, încercînd să aplice principiile de mai sus, centrii atacanți, interii și extremele se așezaseră turcește pe teren, cu capul în palme, iar arbitrul plecase cu cei 2 portari să mănînce înghețată, dar în rest a fost un meci instructiv, poate doar cam monoton... Seara, lumina care se stingea cel mai tîrziu era aceea din camera lui Mihai. Insomnie? Greu de spus, întrucît dimineața abia se dădea sculat. Poate că niște romane grozave? Nu le văzuse nimeni. Să-i ceri lămuriri era o treabă zadarnică. Cădea pe gînduri, uita — sau nu voia — să răspundă, iar la masă rămînea nu o dată cîte 3—4 minute cu lingura în aer, cugetînd la ceva de care numai el știa, ușor încruntat, ușor mirat. În clipele acelea, orice cuvînt pe care i-l adresai era ca o scrisoare cu destinatarul necunoscut. Părinții se întrebau dacă nu trebuie să fie îngrijorați. Cu băiatul acesta se întîmpla ceva. Și totuși era mai sănătos ca niciodată, mînca fără moțuri, ștergînd farfuria, era ager, rezistent, iar cît privește învățătura, ei bine, în nici un alt an nu adusese atîtea note mari, mai precis 10 pe linie, cu excepția muzicii.

Răsună soneria. Era Răzuș, un băiat din vecini, coleg cu Mihai.

— Bună, Valentina. Frate-tău e acasă?

— Oarecum.

— Nu pricep.

— Nici eu, și Valentina arătă ușa cu mister.

Răzuș era un băiat cu picioarele pe pămînt. Nu-și pierdea firea. Era la curent cu ciudățeniile lui Mihai. Ciocăni energic:

— 'mneața, urîtule! Aici e Răzuș, marele tău prieten!

Nici un răspuns.

— Nu răspunde nimănui, explică Valentina.

Răzuș izbucni în rîs. Avea o fire nu tocmai poetică:

— *Ascultă, dacă nu deschizi, dau telefon ştii tu cui!*

De dincolo izbucni un răcnet de furie. Valentina roşi de curiozitate. Cine putea fi persoana misterioasă care avea atîta autoritate asupra lui Mihai?

— *Nu deschizi, hai? continuă Răzuş. Bine! Atunci, ca să nu mă plictisesc, am să recit cîteva rînduri din interesantul manuscris pe care l-am văzut ieri în servieta ta. Aşadar...*

Răcnetul se repetă, dar Valentina nu-l luă în seamă. Era pradă unei noi uimiri. Ce fel de manuscris? Poate vreun document? Lucrurile se complicau. Băiatul din spatele acelei uşi bine închise nu mai era, pur şi simplu, fratele ei, cu obiceiuri şi preocupări cunoscute de ani de zile, ci o persoană înconjurată de mister.

Se auziră paşi, apoi un mîrîit care nu prevestea nimic bun şi în uşă începu să răsune, ca o rafală de mitralieră, un şir de lovituri seci. Răzuş ciuli urechile. Rînd pe rînd se posomorî, se înveseli, se înfurie şi sfîrşi prin a se resemna.

— *A transmis în Morse, explică el.*

— *Şi ce zice?*

— *Zice să-l lăsăm în pace pînă termină.*

— *Ce să termine?*

— *Nu ştiu. O să vedem. Acum te-aş ruga să faci linişte.*

— *Asta-i bună!*

— *Mihai se ocupă de o chestiune de interes general, rosti grav Răzuş.*

— *Ai înnebunit şi tu! Cred că trebuie să ies la aer, altfel îmi sare şi mie vreo doagă!*

— *Treaba ta, eu rămîn. Şi văzînd tava cu micul dejun: O fi dulceaţă de cireşe? Grozav îmi place dulceaţa de cireşe!*

— *Asta-i de vişine, aar avem şi de cireşe, spuse repede Valentina, căreia îi venise o idee îndrăzneaţă.*

Dădu fuga în bucătărie şi reveni cu un borcan plin:

— *Poftim, nu te sfii. Avem destulă.*

Răzuş nu se lăsă rugat. Începu să înfulece, mormăind de plăcere.

— *Ia spune, întrebă ca din întîmplare Valentina, cum e persoana?*

— *Care persoană? se miră Răzuş cu gura plină.*

— *Ei, care! Persoana cu telefonul! E... drăguţă?*

— *Drăguţă? Hm! fu cît p-aici Răzuş să se înece. Nu mi-am pus niciodată întrebarea asta, ce rost ar avea?*

— *Şi... cum o cheamă? zîmbi complice Valentina.*

CRAVATA ROŞIE

Cravata roşie-i aleasă
Din fir de aur şi scîntei,
Din trandafiri şi din mătase,
Cravata roşie-i aleasă
Din lupte şi din anii grei.

Ca soarele de dimineaţă
Răsare-arzînd lîngă obraz.
Un strop din flamura-ndrăzneaţă
Cravata roşie ne-nvaţă
Cîntarea zilelor de azi.

Copilărie fără seamăn,
Partidul ţi-e ocrotitor,
Şi ţara nouă — bună mamă!
Cravata roşie ne cheamă
Cu aripi largi spre viitor.

— *O cheamă tovarăşul profesor de matematică Giosanu Ilie, nu văd de ce mă întrebi că doar ştii la fel de bine ca şi mine!*

— *Da, fireşte..., spuse dezorientată Valentina, care tot nu înţelesese nimic.*

Răzuş consuma tacticos prima jumătate a borcanului, bău un pahar cu apă, se şterse îndelung cu batista pe degete şi la colţurile gurii, după care începu să se ocupe de cealaltă jumătate. La urmă, privind melancolic borcanul gol, începu s-o dojenească:

— *Uite, nu te supăra, dar nu pricep de loc ce fel de soră îi eşti tu lui Mihai! Băiatul munceşte, aş putea zice din greu, iar tu te faci că nu bagi de seamă, ba încă mai îl şi sîcîi.*

— *Îi iei apărarea? se mînie Valentina. Se vede că habar n-ai cum stau lucrurile. Ştiai că ieri, cînd a fost ziua lui şi toţi îl aşteptam cu nerăbdare, a întîrziat hoinărind mai bine de două ore pe străzi?*

— *N-a hoinărit pe străzi, ci a fost acasă la tovarăşul profesor de matematică. Sînt prieteni. Tovarăşul profesor l-a invitat ca să-i arate cîteva cărţi rare, scrise de matematicieni antici. I-a dat şi o bibliografie.*

— *Nu mai spune! spuse Valentina, de uimire.*

— *Dar tu ce credeai? Mihai lucrează pe ruptele de cîteva luni. Speră să găsească o nouă teoremă sau axiomă, nu ştiu exact, nu-i specialitatea mea, ceva cu privire la cerc sau la sferă.*

— *Bine, să admitem, conveni Valentina, care îşi mai revenise. Dar ce are a face geometria cu muzica? Nu ţi se pare ciudat ca un băiat care n-are pic de ureche muzicală...*

— *Să asculte un concert simfonic? Ştiu şi asta, mi-a povestit şi am rîs amîndoi o zi întreagă. A vrut să-şi pună voinţa la încercare! Şi apoi un adevărat om de ştiinţă trebuie să fie cult. Dacă vrei să ştii, am hotărît ca, cel puţin de două ori pe lună, să mergem la cîte un concert la filarmonică şi la cîte o expoziţie de pictură.*

— *Asta mi-ar plăcea şi mie, încuviinţă Valentina. Dar de ce umblă cu secrete? Chiar tu ai pomenit adineauri de nu ştiu ce document misterios din servieta lui.*

— *Document? Ce document? A, jurnalul de însemnări zilnice! E foarte interesant, numai că n-am voie să-ţi povestesc nimic. Vrea, cică, să fie publicat postum.*

Valentina fu cuprinsă de emoţie. Aproape că-i dădeau lacrimile. Începu să se plimbe prin cameră încărcată de gînduri. Deodată se opri şi luă o înfăţişare de nobilă mîndrie:

— *Eu întotdeauna am spus că Mihai e foarte talentat.*

— *I-auzi, Mihai, strigă înveselit Răzuş, ţin-te bine, soră-ta te laudă!*

— *Sst! Cine ţi-a dat voie? îl luă la zor Valentina. Nu-ţi dai seama că îl stingherşti?*

— *Bine, dar eu...*

— *Te rog să vorbeşti mai încet! Fratele meu lucrează şi poate că odată şi odată va trebui să demonstrezi în faţa unei comisii de examen tocmai teorema lui Mihai Culcea!*

Dar Răzuş ştia că nu mai era nevoie să facă linişte. Dincolo camera era goală. Mihai ieşise pe cealaltă uşă, aşa cum se înţeleseseră prin Morse. Plecase la profesor.

Disciplina pregătirii temelor

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Cei doi poli

Nu cred să fie vreun şcolar care să nu-şi fi dat seama că munca sa are doi poli — la şcoală şi acasă —, că între ei se mişcă o permanentă «suveică» ce îşi sporeşte neîncetat firul în acest «du-te vino» cît se poate de riguros.

Învăţătura e un proces ce se desfăşoară organic, dar în doi timpi, asemănător — dacă vreţi — cu mersul omului care îşi lasă greutatea corpului alternativ cînd pe un picior, cînd pe altul. Succesul muncii şcolare presupune cel puţin două rotiţe dinţate, perfect angrenate: munca din clasă şi cea de acasă, lecţia şi pregătirea ei. Una pregăteşte terenul celeilalte, o fertilizează, îi sporeşte randamentul, o condiţionează.

Să stăm de vorbă acum despre regimul muncii de acasă, despre disciplina pregătirii temelor.

În această privinţă nu e vorba de o disciplină **aparte.** Toate, absolut toate abaterile de la disciplina muncii din clasă se pot întîlni şi acasă: chiulul, neatenţia, lipsa de stăpînire, de autocontrol etc. Dacă ne gîndim bine, de pildă, nu numai acela a cărui bancă rămîne goală în timpul orelor e chiulangiu. Se poate chiuli şi fără catalog. E adevărat, absenţa de la lecţii se înregistrează cu cerneală, trebuie motivată, cineva te trage la răspundere pentru ea. Absenţa cealaltă ţi-o motivezi singur, ba uneori crezi sincer că nici n-ai absentat. Cînd colo, somnolezi la umbra ghiozdanului şi nu eşti decît un şcolar de paie, un chiulangiu deghizat. Noţiunile, cunoştinţele nu se inhalează ca nişte aerosoli, prin coperţi.

Pe cine păcăleşti prefăcîndu-te că înveţi, stînd, e drept, cu cartea în mînă, dar jucîndu-te cu timpul ca şi cu un boţ de plastilină? Te pot asemui perfect cu o locomotivă care scoate fum, pufăie din cînd în cînd, dar n-are presiune. Ea nu «înghite» kilometri; pe orice linie ai trage-o, linia devine moartă.

Examenul disciplinei...

...Se promovează, e adevărat, mai greu acasă. De ce? Pentru că la şcoală e profesorul, e colectivul, jurnalul de clasă etc. Acasă... Ei bine, acasă **parcă** ai fi în vacanţă. Singur, la doi paşi de pat, la trei paşi de mingea de sub pat, la patru paşi de bicicleta ce te scuteşte apoi de orice efort. Aici nu e clopoţel, mama are treburi, bunica poate fi uşor păcălită. Tu însuţi devii preşedintele comisiei, încep tîrguielile, apar chiar şi «argumente»: «Am notă, nu mă mai ascultă»... «Pentru mîine avem uşor»... «Ştiu lecţia din clasă, o mai revăd în recreaţie» etc. Şi nu-ţi vine să fii prea aspru cu tine însuţi, nu-i aşa? Măcar tu, acum că te-ai ales preşedinte de comisie, să fii un pic mai indulgent. Personal, socotesc disciplina în pregătirea lecţiilor adevăratul examen de maturitate al disciplinei şcolare. Promovarea acestui examen, zi de zi, presupune o victorie zilnică în confruntarea cu tot ceea ce înseamnă capriciu, delăsare, ispită mai mare sau mai măruntă, implică o victorie mereu reînnoită a voinţei. Cu atît mai preţioasă cu cît o dobîndeşti de unul singur. Disciplina pregătirii lecţiilor este cîmpul de efectuare a uneia din cele mai importante teme din viaţă: călirea voinţei, autoperfecţionarea ta ca om. E o performanţă dobîndită printr-o trîntă dreaptă cu «tăria» slăbiciunilor din tine şi tocmai de aceea durabilă. Muşchiulatura dobîndită cu acest prilej te va însoţi toată viaţa.

Spune-mi ce faci acasă...

...Ca să-ţi spun ce fel de elev eşti, s-ar putea parafraza acest cunoscut proverb. Admit că există şi şcolari care au un regim impecabil de lucru acasă (ore fixe de odihnă, de învăţătură etc.), dar care nu ştiu **cum** să înveţe şi pe care, dacă ar fi atleţi, i-am vedea sărind la înălţime cu greutatea în mîini sau alergînd... prin gropile cu nisip.

Luaţi un codaş al clasei şi întocmiţi-i graficul muncii de acasă. Cît timp şi cu ce «tensiune» este prezent la masa de lucru? Ce vom observa în general? Că stă la masa de lucru doar pînă scrie, deoarece prin efectuarea temelor el înţelege cel mai adesea doar «scrisul». Că îl vezi la masă ca un aparat scos

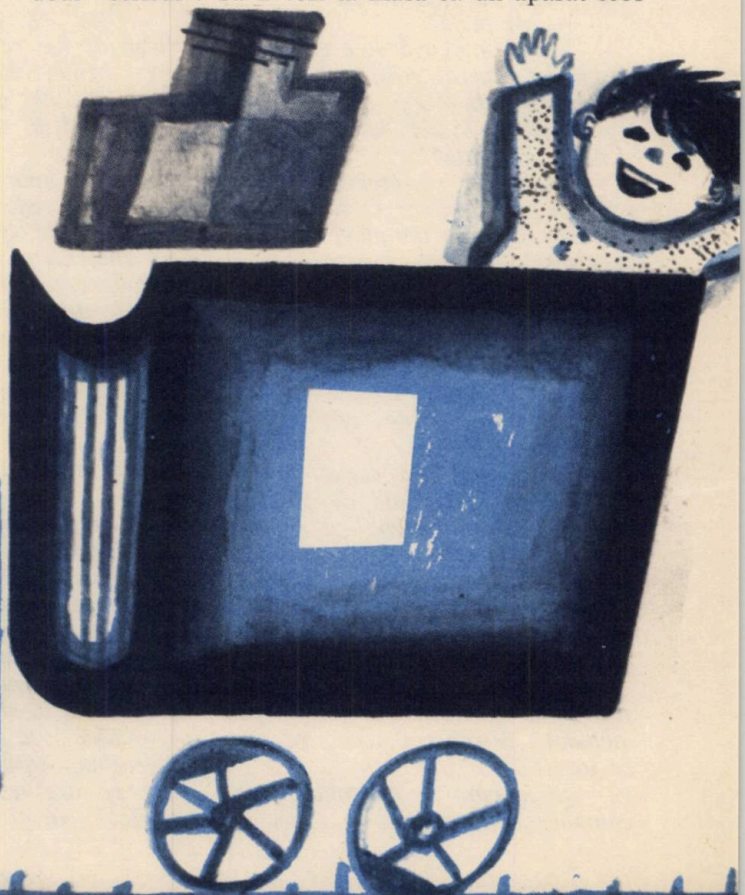

din priză, fără curent. Că pentru el temele se prezintă ca o claie de fîn ce trebuie încărcată, oricum, numai încărcată să fie. Scrie la matematică, își aruncă apoi ochii pe franceză, trece la o hartă, învață o teoremă pe dinafară, ciupește de peste tot și le amețește pe toate. Or, disciplina pregătirii temelor nu constă numai în respectarea «orarului» de acasă, ci, totodată, în mod obligatoriu, în respectarea unei anumite ordine de bătaie, întocmai cum o gospodină, pregătindu-și masa, întîi curăță zarzavatul, apoi îl fierbe, și nu invers. Nu, nu e de ajuns să faci toate operațiunile... Trebuie să le eșalonezi rațional. Și cu aceasta am numit, cred, unii din principalii dușmani ai disciplinei pregătirii temelor: FORMALISMUL, SUPERFICIALITATEA. Observați, nu vorbesc aici de chiulangiii **puri,** de cei pentru care orele de acasă înseamnă o porție zilnică de vacanță.

Cam din aceeași familie fac parte și NEASTÎMPĂRAȚII. Cîte nu rezolvă aceștia neastîmpărați o dată cu problema de la matematică? Numai în timp ce-i scrie enunțul controlează dacă nu cumva a ouat porumbița, pune sugativa și aleargă să vadă dacă n-a clocit... Dar oare lada în care doarme cățelul n-ar fi bună pentru iepurași, iar pisica n-ar putea sta în cușca iepurașilor? Și pentru buna reușită a analizei morfologice, n-ar fi bine să înlocuiască vechiul cauciuc prăștiei, iar din curelele ghiozdanului să facă — provizoriu și numai apropo de tema de la geometrie — un arc sau măcar o... coardă?

Dar speriații? Cei care nu fac un pas fără targa ajutorului cuiva și care țipă: «Ajutor! Mă înec!...» Chiar în fața unui pahar cu ceai? Și leneșii? Aflați permanent cu ochii în ograda vecinului («O să-mi sufle careva, o să-mi dea careva caietul să copiez...»). Și șmecherii, cei care țin la «aparențe» și care sînt în stare să învețe pe dinafară o motivare de 20 de rînduri, în loc să facă același lucru cu o regulă de 10 cuvinte...

Am numit, după cum vedeți, mai multe categorii, dar în realitate am dat deoparte o singură cortină: cortina INDISCIPLINEI ÎN PREGĂTIREA TEMELOR...

Cîteva norme

Nu se poate învăța nici în tramvai, nici cocoțat pe o creangă. Nici cu pisica pe caiet nu îți poți face exercițiile la geometrie, oricîtă asemănare ar fi între urechile ei și două triunghiuri isoscele. Lecția se pregătește în liniște, nu pe capacul cutiei de la radio, retras în colțișorul tău, și nu într-o atmosferă de șezătoare. Cei mai mulți își pregătesc lecțiile într-un colț al lor, cu toate cele trebuincioase la îndemînă, avînd orarul în fața ochilor. Și încă ceva. Ei s-au obișnuit să respecte necondiționat ceea ce numim REGIMUL ZILEI. Cu alte cuvinte, ei au răspuns nu numai la întrebarea UNDE ÎNVĂȚ, ci și la întrebarea CÎND ÎNVĂȚ? Ei nu mai șovăie de la o zi la alta. Ei știu cu precizie cînd învață, cînd și cît timp se odihnesc sau se joacă și s-au obișnuit să respecte acest «orar» al muncii de acasă și nu-l încalcă sub imboldul cine știe cărui moft, căci ei și-au dat seama că aceasta este coloana vertebrală a succesului lor. Prin fixarea acestui regim se sustrag haosului, zăpăcelii, nervilor și surmenajului. Pe ei n-ai să-i vezi frigîndu-se cu ciorba, în timp ce, căutînd pîinea, vîră degetele în călimara de tuș, nici învățînd noaptea tîrziu, cu picioarele în ligheanul cu apă rece, pentru că peste zi, tocmai cînd urma să se apuce de învățat, s-a stîrnit cel mai bun vînt pentru înălțat zmeul... Ei au zi de zi o ordine de bătaie precisă, întocmai unor comandanți, cîștigă bătălie după bătălie, inclusiv bătălia odihnei și a jocului. Nu e un secret că toți marii recordmani au un regim precis de antrenament și odihnă și nu se cunoaște istoria vreunui record cînd atletul să fi spus:

«Mîine dobor recordul mondial. Am să mă antrenez pînă la miezul nopții, iar mîine continui antrenamentul de la primul cîntec al cocoșului».

E greu oare să-ți întocmești un asemenea orar al muncii de acasă? De loc. E mult mai greu să îl respecți.

Principala temă: lecția

Da, pregătirea lecției. De ce am mai subliniat acest adevăr? E limpede doar ca lumina zilei. Ei, bine, n-am spus-o pentru cei care ca să-și amorțească conștiința migălesc un desen toată după-amiaza și care înghesuie învățarea a 2—3 lecții în ultimul buzunăraș al zilei. Ei fac «dintr-o piele de vacă o teacă» — spune poporul despre acești croitori nechibzuiți. Am subliniat-o doar pentru a scoate în evidență cîteva «amănunte».

Învățarea fiecărei lecții începe în clasă. Profesorul este acela care vă dezvăluie cifrul fiecărei lecții, împreună cu el se face prima desțelenire a întregului ei cîmp și «dovezile» acestei munci există în maculatoare: notițe, scheme, exerciții... Sînt piesele «instructajului», a ceea ce aveți de făcut acasă. Revedeți-le neapărat! Dintr-o dată, aplecat asupra manualului, parcă simți și apuci mîna profesorului.

Baza pregătirii lecției rămîne STUDIUL INDIVIDUAL, munca personală, tenace, a fiecăruia. Aceasta și este esența disciplinei școlare acasă. În această privință nu există motivare a absențelor, deoarece fără trudă personală, neapărat personală, rămîi într-un permanent naufragiu, un buștean înscris la un concurs de înot. Nici un fel de compromis în această privință! Învață temeinic, de unul singur, fiecare lecție, cu toate puterile tale.

E drept, uneori, din anumite motive, ai greutăți. Provin mai ales din lacune, din golurile cunoștințelor tale. Lichidează-le cu orice preț! Fă inventarul cinstit al lipsurilor tale (le cunoști doar mai bine decît orișicine) și nu mai sta pe gînduri. Nu spune: «De mîine am să învăț!», ci: «Învăț de azi, chiar de acum și ceea ce n-am învățat ieri». Nu aștepta să fii permanent transportat pe targa ajutorului colegilor. Fiecare trebuie să-și aprindă și să-și întrețină singur focul. Se poate, pot milioane de școlari, poți și tu... Se «ajută» cu manualul, cu notițele, mobilizîndu-și fără zgomot toate puterile, folosindu-le adecvat, disciplinat. **Fii primul controlor al muncii tale și respectă pe acest controlor. Înlocuiește autoamăgirea cu autodisciplina. Nu aștepta un lift magic care să te ridice spre cota succeselor școlare, la sfîrșitul anului școlar. Tu ești mecanicul propriilor succese, zi de zi, proiectantul și făuritorul lor. Cuplează puterea ta de muncă cu disciplina.** Aceasta este schema de bază a ridicării spre culmile măiestriei școlare. Nu uita această schemă niciodată și, mai ales, n-o uita în munca ta de acasă. Nici cînd îți înveți lecția, nici cînd îți rezolvi exercițiile, nici o clipă.

Desen: D. DOBRICĂ

ÎN RECREAȚIE

Foileton dramatic

POPESCU *(plînge)*: Hî... hî...

INSTRUCTORUL SUPERIOR: De ce plîngi, Popescu?

POPESCU: Tovarăşe instructor, Zamfirache mi-a luat şapca... Hî... hî... Întrebaţi-l pe Bîrneaţă...

BÎRNEAŢĂ: Da, dar şi el are să-i dea lui Zamfirache 2 lei: 1 leu că i-a vîndut o carte care costă 2,75 şi i-a dat numai 1,75, pentru că Buzică i-a dat un porumbel cu 3 lei şi nu i-a plătit decît 2, că avea să ia 1 leu de la Neagu, că i-a plătit o limonadă, şi Neagu avea să ia de la mine 1 leu şi 15 bani pe o roată cu rulmenţi şi eu aveam să-i dau lui Virgil o Portugalie de 75 de bani, şi nu i-am dat pentru ca şi eu să iau de la Zamfirache 1 leu şi 50 de bani pe o sîrmă de ţambal... Aşa că Popescu nu i-a dat 2 lei lui Zamfirache şi Zamfirache nu mi-a dat 1 leu şi 50 de bani mie şi eu nu i-am dat lui Virgil, care avea să-i dea 1 leu lui Neagu, care era dator lui Buzică şi mi-a luat mie şapca din cauza lui Popescu...

INSTRUCTORUL: Dar văd că tu ai şapcă...

VIRGIL: E şapca mea, tovarăşe instructor. Mi-a luat-o pentru că mi-a vîndut o anvelopă cu 2 lei şi nu *i-am dat decît* 75 de bani şi 1 leu şi 25 nu i-am dat pentru că de fapt el e dator 1,35 lui Bîrneaţă, care i-a plătit un cinema şi Bîrneaţă are să-mi dea 1 leu şi 10 bani pentru un capac de stilou. Şi de aceea nu i-am dat banii şi el mi-a luat şapca...

INSTRUCTORUL: Bine, dar şi tu ai şapca pe cap...

BUZICĂ: Nu-i a lui. E-a mea, tovarăşe instructor.

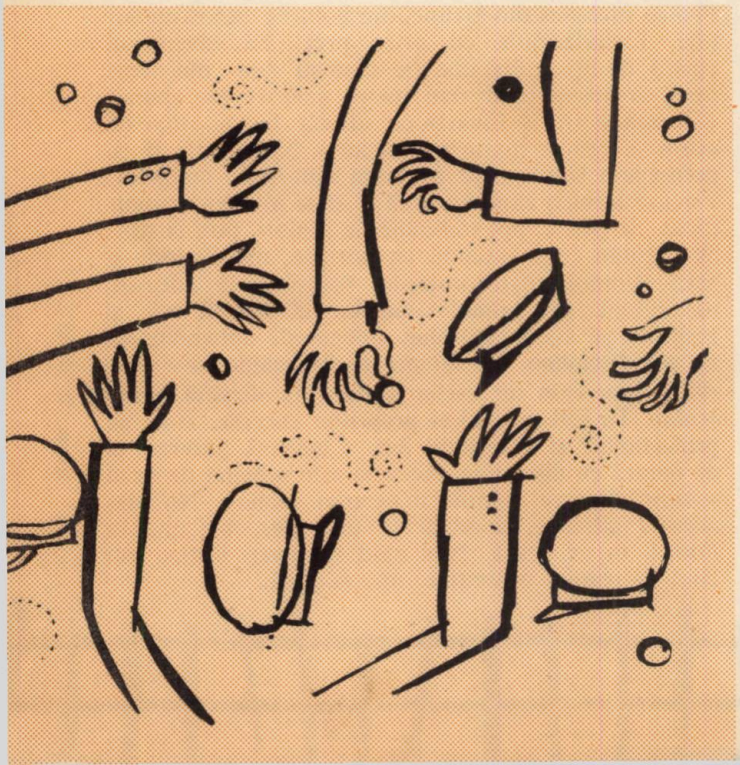

Mi-a luat-o pentru că am să-i dau 1 leu şi 15 bani, dar şi mie are să-mi dea Bîrneaţă, care are să-i dea lui Neagu, care e dator lui Virgil, care are să-mi dea mie şi eu să-i dau lui Zamfirache şi nu mi i-a dat şi Virgil mi-a luat şapca...

INSTRUCTORUL: Dar şi *tu* ai şapcă. Nu mai înţeleg nimic...

UN NEUTRU: Vă spun eu, tovarăşe instructor. Numai Zamfirache e de vină.

INSTRUCTORUL: Cum Zamfirache?

NEUTRUL: Sigur că da... Că dacă Zamfirache dă o Portugalie şi 75 de bani lui Virgil, Virgil îi dă un leu şi 15 bani lui Buzică, el dă 1 leu lui Bîrneaţă, care îi dă leul lui Neagu, care plăteşte 85 de bani lui Popescu, care dă lui Zamfirache şi atunci... atunci...

INSTRUCTORUL: Ei, şi atunci?

NEUTRUL: Şi atunci Virgil dă şapca lui Buzică şi Buzică i-o dă lui Neagu, şi Neagu lui Bîrneaţă, şi Bîrneaţă i-o dă lui Zamfirache, şi Zamfirache lui Popescu...

POPESCU *(plîngînd)*: Da... că numai eu am rămas fără şapcă şi mă ceartă acasă...

INSTRUCTORUL: Dar tu de ce nu-i iei şapca lui Zamfirache?

ZAMFIRACHE *(voinic, cel mai puternic din clasă)*: De cîte ori nu l-am rugat, tovarăşe instructor: «Hai, mă Popescule, ia-mi şapca. E catifea, velur curat, nouă... *(dulce)* De ce n-o iei, mă?» Nu vrea, tovarăşe instructor. Uitaţi, i-o dau cu sila... *(răstit)* «Ia, mă, şapca, n-auzi? Ia-o că te fac una cu pămîntul!» *(Nevinovat)* A luat-o, tovarăşe instructor... Dar o să vedeţi îndată... Cum plecaţi dumneavoastră... *(ameninţător)* cum mi-o dă înapoi. Eu, spuneţi dumneavoastră, ce să-i fac?

P.S. De ce am subintitulat *dramatic* acest foileton? Pentru că se apropie vremea căciulilor.

M. S.

N-am aptitudini

de **SANDU ALEXANDRU**

— Nu pot să învăț. N-am aptitudini.

Vi s-a întîmplat vreodată să auziți asemenea afirmație făcută de un coleg al vostru? Sînt sigur că da.

Este mai degrabă un pretext decît o realitate. Dar un pretext periculos. De ce? Pentru că, tot repetîndu-l, ascunzîndu-și comoditatea la umbra lui înșelătoare și continuînd să nu învețe, un asemenea școlar poate ajunge *să creadă el însuși* în ceea ce spune. Așa cum s-a întîmplat, de pildă, cu un anume Didel. I s-au adus lui Didel tot felul de exemple, doar-doar îi va pieri nerozia asta din cap. I s-a povestit despre cum studiau marii învățați, despre cum se antrena Amundsen în vederea lungilor lui călătorii polare, despre felul în care Aurel Vlaicu muncea zi și noapte la construcția avionului său.

— Oameni excepționali, a găsit Didel un nou pretext. Despre mine n-o să scrie nimeni nici o biografie. *Sînt un om obișnuit.*

Și pentru întîia oară, în spatele lui Didel se simți o umbră de regret. Dar cît de greșit e modul lui de a gîndi! Să demonstrăm injustețea concluziei lui. Dacă vom compara biografiile oamenilor iluștri și vom exclude obiectul specific al preocupării fiecăruia, vom observa că *seamănă* uluitor între ele: «*Încă de mic copil manifesta un viu interes pentru studiu.* Apoi: *Era modest, plin de voință. Nu se descuraja ușor, dimpotrivă, greutățile îi sporeau perseverența.* Pe urmă: *Niciodată nu socotea că știe de ajuns, că a făcut totul. Munca în folosul oamenilor era o lege supremă pentru el*».

Cele de mai sus se potrivesc majorității marilor savanți, descoperitori, artiști. Și acum, ATENȚIE! Gîndiți-vă la *oamenii obișnuiți* care vă înconjură — muncitori, profesori, colectiviști, medici, constructori, tipografi, contabili, mineri, electricieni, petroliști, marinari, ingineri, mecanici de tren ș.a.m.d. Ei bine, tuturor acestor *oameni obișnuiți* li se potrivește perfect biografia rezumată mai sus. Sînt modești și perseverenți, nu se mulțumesc niciodată cu ceea ce știu, învață necontenit, iar munca este lege supremă pentru ei. Dacă unul sau altul devine ilustrul inventator X sau genialul artist Y, aceasta se datorește tocmai faptului că fac parte din rîndurile acestei uriașe și sublime mulțimi de *oameni obișnuiți*.

Dar să ne reamintim că și Didel a pretins că e un om obișnuit. De acord! Afirmînd aceasta ca scuză, el și-a luat de fapt un mare angajament. Cît despre faptul că va scrie sau nu și despre el un biograf nu trebuie să-și bată capul. Ar fi ca un pictor care, înainte de a-și începe tabloul, se gîndește la ramă. Dacă însă băiatul ține la amănunte, atunci îl sfătuiesc să-și alcătuiască singur planul... propriei biografii! «*Încă de copil, trebuie să am un mare interes față de studiu... Voi încerca să fiu modest, plin de voință... Greutățile nu mă vor descuraja, dimpotrivă, îmi vor spori perseverența. N-am să socotesc niciodată că știu totul, că am făcut de ajuns. Munca în folosul oamenilor va fi lege pentru mine*».

...Și așa să facă!

chiulangiul

Ion Dumitru are
O meteahnă mare.
Nu zici că nu-nvață,
Mintea i-e isteață
Și, știe oricine:
Desenează bine.
Cîntă și frumos
Notele de jos
Și cele de sus,
Așa ni s-a spus,
Este și activ,
Este și sportiv,
Bate mingea tare,
Ca Ozon cel Mare.
Dar Dumitru are
O meteahnă mare.

Nu e săptămînă
Fără a lipsi
Cel puțin o zi.
Ce ziceți, copii,
E mai la-ndemînă
Cînd în săptămînă
Sînt numai cinci zile
(Zile lucrătoare)
Ca-ntr-o carte-n care
Lipsesc două file!
Ion Dumitru are
O meteahnă mare:
O boală cumplită,
Are... chiulangită!
Nu știți voi ce leac
Să-i venim de hac?

TUDOR MAINESCU

TRECĂTOAREA

de PETRE LUSCALOV
Ilustrații de DEAK ION—Cluj

O bătălie sîngeroasă se desfășura în trecătoarea Polorice din Munții Tatra — un defileu strîmt, bolovănos, prins în pereți de stîncă de o înaltime ametitoare. Asaltul trupelor romînești fusese oprit. Din cazematele săpate în stînci de granit, mitralierele grele nemțești și brandurile deschiseseră un foc nimicitor asupra trecătorii late de-abia de cîțiva metri. Ostașii noștri cădeau unul după altul. Rafalele de mitraliere și exploziile cutremurau munții, hohoteau prelung în văgăuni. Gloanțele zumzuiau, mușcau din zăpadă, în sute de explozii mici și albe crăpau boturile de gheață ale stîncilor, gemînd, scăpărînd, dispărînd cu mii de țiuituri prelungi în cerul de un albastru ireal. Comandantul batalionului dădu semnalul de retragere. Trebuia așteptată noaptea. Și noaptea sosi. Învăluiți în întuneric ca niște umbre, ostașii noștri ieșiră de după stîncile unde se adăpostiseră și porniră din nou la asaltul trecătorii. Pentru hitleriști, mica trecătoare avea o mare importanță strategică. Concentrînd pe versantul muntelui, pe care-l tăia trecătoarea, o divizie de vînători de munte germani, hitleriștii îl transformaseră într-o linie fortificată naturală cu neputință de trecut și care ținea în loc întregul front. Linia «Edelweis» — așa numeau hitleriștii acest versant fortificat — trebuia lichidată. Străpungînd muntele fortificat prin trecătoarea Polorice, trupele romînești, printr-o manevră de învăluire, cu direcția sud-est și sud-vest, ar fi căzut în spatele diviziei germane, prinzînd-o într-un clește de fier și de foc, și ar fi nimicit-o. Comandamentul german înțelesese foarte bine acest lucru și ținea mica trecătoare cu ghearele și cu dinții.

Acoperiți de întunericul adînc al iernii, ostașii noștri luau cu asalt trecătoarea. Deodată, dintr-o cazemată, săpată în pîntecele muntelui, țîșni, sfîșiind noaptea, raza prelungă a unui reflector. Ea mătură de cîteva ori trecătoarea îngustă și apoi se opri pe primul grup de atacanți care se opriră buimăciți, amețiți de lumina orbitoare a reflectorului. Apoi mitralierele grele începură să scuipe foc. Prima linie a atacanților noștri se clătină și se prăvăli ca un lan de grîu cosit, ceilalți ostași se culcară în zăpadă, printre bolovani.

— Distrugeți reflectorul, țipă comandantul batalionului acoperind zgomotul infernal al rafalelor de mitralieră hitleriste... Unde sînt țintașii de elită? Să vină la mine!

Ordinul fu transmis din gură în gură — și trei ostași de elită, cu puști cu lunetă, se tîrîră prin zăpadă, pînă la comandant.

— Trageți în reflector! le ordonă comandantul... cu un glas plin de mînie..., mama lui de cîine, nimiciți-l!

Sub ploaia de gloanțe — care împroșcau zăpada din toate părțile —, cei trei ostași se culcară în linia de trăgători și deschiseră un foc precis asupra reflectorului ascuns în stîncă; el continua să țină trecătoarea în conul de lumină. Zadarnic. Parcă fermecat, reflectorul hitlerist strălucea orbitor în gura neagră a cazematei, luminînd întreaga trecătoare pisată de mitralierele nemțești.

— Domnule maior..., spune unul din țintașii de elită ridicîndu-se într-un cot, nu putem face nimic. Geamul reflectorului este blindat... Fură ultimele lui cuvinte. O rafală de mitralieră îl ciurui. El sări în picioare — drept ca o lumînare, desfăcînd brusc închizătorul armei Stătu așa o clipă. Apoi se prăbuși țeapăn, ca un buștean, în zăpadă.

Un telegrafist trecu tîrîș peste cadavrul lui, cu colacul de sîrmă în spate și se opri lîngă comandant, întinzîndu-i receptorul telefonului de campanie.

Maiorul duse grăbit receptorul la ureche, strigînd tare în receptor, acoperind zgomotul înfundat al împușcăturilor.

— Da, domnule colonel. Să trăiți... Atacăm trecătoarea Polorice. Nemții ne țin sub un foc nimicitor... Pierderi mari, domnule colonel... De ce? Un reflector blindat într-o cazemată. Ordonați?... Am înțeles..., vom încerca să-l distrugem. Trecem la executarea ordinului!

Maiorul îndepărtă receptorul de la ureche și-l întinse telefonistului, rezemat de stîncă, lîngă el

— Ia-l, camarade!

Telefonistul îl fixa pe maior cu doi ochi sticloși, care străluceau ciudat în lumina albă a reflectorului. Era mort.

Maiorul aruncă receptorul în zăpadă şi strigă înciudat:

— Locotenent Preda!

Un locotenent tînăr, cu o faţă palidă şi trăsături delicate, apăru tîrîş, de undeva din întuneric, lîngă comandant:

— Ordonaţi...

— Trimite doi ostaşi cu grenade să urce povîrnişul şi să distrugă reflectorul!

— Am înţeles..., spuse simplu locotenentul şi, răsucindu-se, ordonă la rîndul lui:

— Caporal Amariei... şi soldat Florea Coşoi..., urcaţi povîrnişul şi distrugeţi reflectorul cu grenade de mînă! S-a înţeles? Executaţi ordinul!

Două umbre se desprinseră dintre stînci şi ieşind din raza de lumină a reflectorului dispărură în noapte. Acum în trecătoare era linişte. Focul mitralierelor grele, nemţeşti, încetase. Hitleriştii din cazemate făceau economie de cartuşe. Numai reflectorul tăia, ca o imensă şi strălucitoare lamă de cuţit, văzduhul îngheţat al nopţii de iarnă. Linişte mormîntală. Nici o mişcare. Clipele treceau greu. Maiorul îşi privea din cînd în cînd, nervos, ceasul cu cifre fosforescente.

— Oare vor izbuti cei doi să distrugă reflectorul?

Deodată o rafală lungă de mitralieră clănţăni de undeva, din stînga reflectorului, şi flăcările portocalii ale cîtorva grenade de mînă ţîşniră pe povîrniş. Se auzi un ţipăt scurt, sălbatic, de moarte. Apoi se făcu din nou linişte. Rece, neclintit, reflectorul continua să lumineze nestingherit trecătoarea.

— S-a terminat. I-au ucis blestemaţii! îi şopti îndurerat maiorul locotenentului... Ce-i de făcut, domnule locotenent?

În aceeaşi clipă, de undeva, din spatele comandantului se ridică un ostaş şi se apropie de maior, în picioare, cu mîinile încleştate pe automat. Era un ostaş de statură potrivită. cu o faţă mare, pătrată, cu fălci musculoase. De sub sprîncenele negre, ochii lui negri străluceau în lumina reflectorului ca doi cărbuni aprinşi. Greoi, în mantaua lui groasă, soldăţească, acoperită de chiciură şi zăpadă, el se opri în faţa maiorului şi spuse încet, apăsînd parcă pe fiecare cuvînt:

— Domnule maior...

O rafală lungă de mitralieră cutremură stîncile. Glonţele şuierară deasupra ostaşului.

— Culcă-te, camarade, eşti nebun? urlă comandantul. Te omoară, culcă-te!

Ostaşul păru că nu-l aude. Continuă pe acelaşi ton:

— Domnule maior... Permiteţi-mi să distrug eu reflectorul. Îmi trebuie un halat alb! Atît.

— Îţi ordon să te culci în zăpadă! strigă maiorul..., execută imediat ordinul!

— Dacă ordonaţi, e altceva..., mormăi nemulţumit ostaşul şi se trînti jos... Da-mi daţi voie să distrug reflectorul?

— Un halat alb! ordonă maiorul, şi ordinul fu transmis pe loc din gură în gură... Şi cum vrei să distrugi reflectorul, camarade? doar hitleriştii stau la pîndă..., n-ai văzut?

— Ştiu eu cum! mormăi din nou ostaşul... pot să aprind o ţigară?

— Da. Vino aici... după stîncă, spuse maiorul, făcîndu-i semn să se apropie şi scoţînd portţigaretul din buzunarul mantalei... Îl deschise... Ia o plugară. Ostaşul luă ţigara, o muşcă de la un capăt şi scuipă tutunul în zăpadă.

— Aveţi un foc?

Maiorul aprinse bricheta, ferind flacăra ei plăpîndă în palmele îngheţate. Ostaşul trase cu nesaţ un fum în piept şi mormăi din nou cu ură:

— Am să distrug reflectorul, domnule comandant.

— Nemţii vor riposta..., spuse nedumerit maiorul... Tu pe unde ai să treci?

— O să vedeţi dumneavoastră, răspunse ostaşul privind încruntat la mucul incandescent al ţigării. O să vedeţi.

Maiorul privi lung la locotenent şi apoi se întoarse din nou spre ostaş.

— Bine, camarade.

Fu adus un halat alb. Ostaşul strivi ţigara în talpa cizmei şi vîrî chiştocul în buzunarul mantalei. Apoi, cu mişcări încete, părînd să nu se sinchisească de nimic, începu să îmbrace halatul şi gluga albă. După ce isprăvi, scoase din raniţă două grenade şi-apoi se ridică în picioare, ţinînd cîte o grenadă în fiecare mînă. În clipa următoare se petrecu una din faptele cele mai îndrăzneţe şi mai eroice din războiul antihitlerist.

Cu mîinile încleştate pe grenade, ostaşul începu să urce povîrnişul, mergînd drept în lumina reflectorului, spre hitlerişti.

— E nebun..., şopti locotenentul, în timp ce o sudoare rece îi îmbrobonă faţa..., merge la moarte sigură, domnule maior! Nu-l lăsaţi!

— Taci! şopti emoţionat maiorul, strîngîndu-i braţul... cu ochii aţintiţi spre arătarea albă, ce suia drept în sus... Taci!

Se făcu o linişte mormîntală.

În pîlnia de lumină a reflectorului, silueta albă a ostaşului sălta uşor pe zăpadă, urcînd ca un nouraş de fum.

— De ce nu trag în el? gemu locotenentul. De ce nu trag?!... Ah..., bestiile, îl lasă să se apropie.

— Nu trag pentru că nu-l văd..., spuse sec maiorul... E alb... şi ei scormonesc cu ochii întunericul.

O rafală de mitralieră bubui scurt şi asurzitor undeva sus, pe stîncă, cutremurînd munţii şi apoi tăcu. Arătarea albă se opri o clipă şi-apoi porni mai departe. Locotenentul respiră uşurat:

— Le este frică... trag în întuneric, bestiile! Ajuns la cîţiva metri de reflector, ostaşul se opri cu grenadele în mînă. Discul de foc îl fixa necruţător, orbindu-l. Broboane mari de sudoare îi curgeau pe sub cască, picurîndu-i pe nas, pe bărbie. Ochiul acela scînteietor ca de şarpe însemna moartea. Mişcă încet inelul primei grenade, apoi pe al celei de-a doua.

— Ahtung! urlă o voce sălbatică lîngă reflector... Halt! Halt! Halt! Un hitlerist îl zărise. Era prea tîrziu.

— Pentru patrie! Pentru victorie, strigă ostaşul şi azvîrli grenadele.

Două explozii formidabile zgîlţîiră adăpostul de stîncă şi de beton, şi reflectorul se stinse. Ici-colo, mitralierele grele nemţeşti începură să latre speriate, muşcînd din întunericul adînc al nopţii de iarnă.

Dar acum mitraliorii erau orbi. Trupele romîneşti porniră la asaltul cazematelor într-un iureş de nestăvilit.

*

Trecătoarea Polorice fu ocupată. În zori, divizia a III-a romînă trecu prin ea şi execută manevra de învăluire a muntelui, pe direcţia sud-est, sud-vest, căzînd în spatele diviziei de vînători de munte germani. Linia «Edelweis» încetase să mai existe.

EXPOZIȚIA REALIZĂRILOR ECONOMIEI NAȚIONALE A R.P.R.

August 1964. În preajma marii aniversări a Eliberării, s-a deschis în Capitală Expoziția realizărilor economiei naționale a Republicii Populare Romîne. Pentru vizitator, expoziția este o uriașă vitrină a bogățiilor patriei, în care vezi limpede cît de însemnați sînt pașii pe care poporul nostru i-a făcut, sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn, în orice domeniu de activitate.

În centrul imensului teren care adăpostește expoziția se află o floare de beton, oțel și sticlă — pavilionul central. O dată pătruns înăuntru, descoperi că monumentala clădire are mai multe etaje. La parter sînt expuse produsele industriei metalurgice, constructoare de mașini, electrotehnice și electronice,

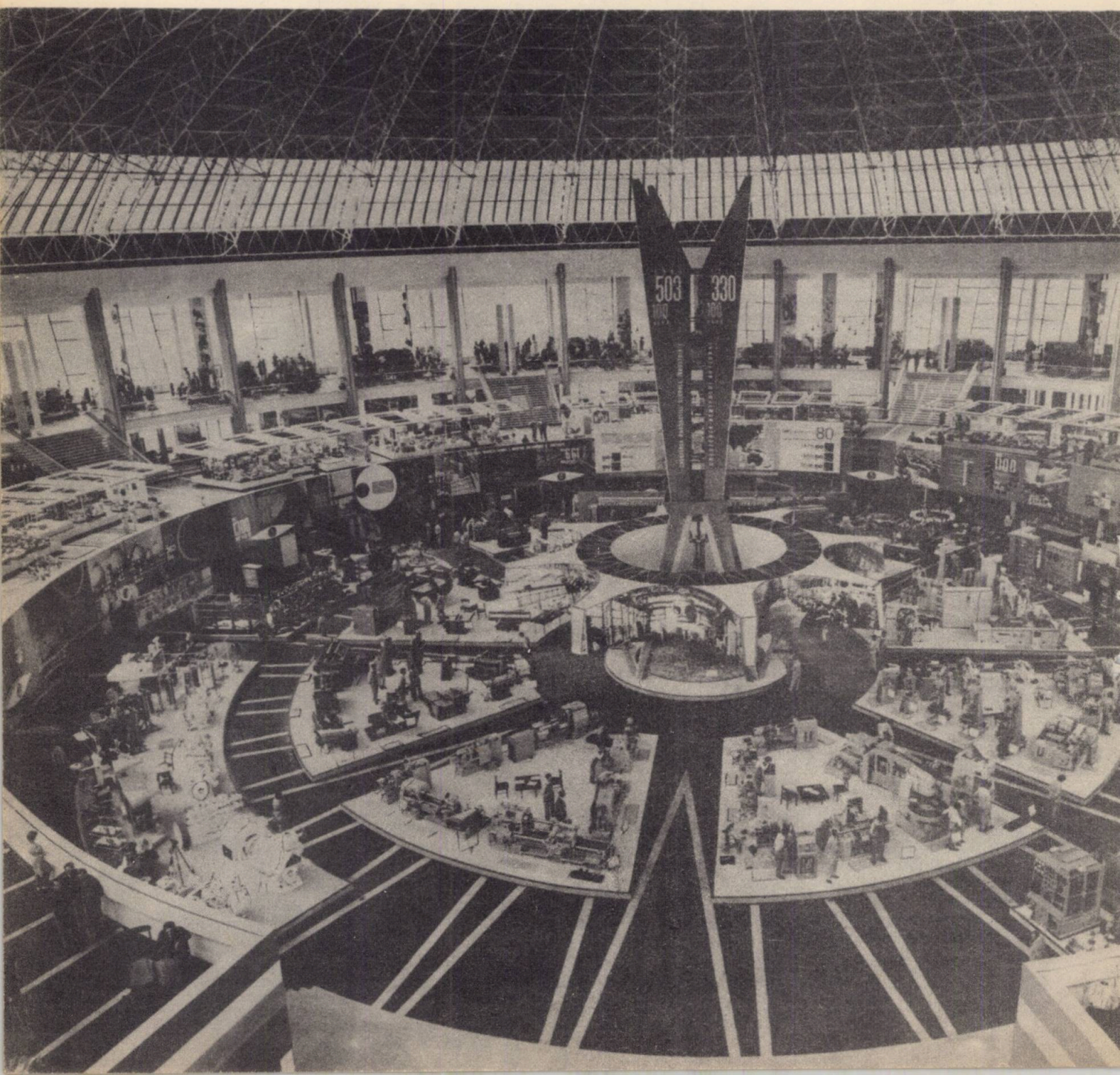

a materialelor de construcţii. Iată, de exemplu, un strung cu comandă program imprimată pe bandă de magnetofon: omul dictează doar dimensiunile viitoarei piese, iar strungul «inteligent» îi execută întocmai poruncile.

Tot la parter sînt standurile industriei petrolului şi chimiei, ale industriei minelor şi energiei electrice. Privind produsele aflate aici, ţi se pare că ai dinaintea ochilor pădurea argintie a coloanelor şi rezervoarelor de la Brazi, Oneşti, Ticleni — căci astăzi, pe harta patriei sînt mai multe rafinării moderne. Pe de altă parte, puternicele combinate chimice şi petrochimice au adus în expoziţie: produse de cauciuc sintetic, coloranţi, lacuri, diferite feluri de hîrtie, vopsele, emailuri, carbid, azot, acid sulfuric, stuf prelucrat.

Alt stand: cărbune, minereuri — scoase din adîncul pămîntului cu ajutorul unor maşini fabricate tot la noi în ţară: perforatoarele pneumatice, ciocane de abataj, concasoare, maşini pneumatice de încărcat, locomotive şi vagoane de mină, transportoare. Puterea ţării e reprezentată, de asemenea, şi de machetele marilor termocentrale şi hidrocentrale: Brazi, Luduş, Craiova, Bicaz, barajul şi viitoarea hidrocentrală de pe Argeş, nodul hidroenergetic de la Porţile de Fier etc.

Urcăm. Acum e ca şi cînd ai auzi foşnetul nesfîrşitelor lanuri de pe pămînturile gospodăriilor agricole de stat şi colective. Imaginea agriculturii noastre socialiste o cunoşti aici: munca pentru creşterea producţiei agricole, a producţiei îngrăşămintelor chimice, mecanizarea cît mai multor lucrări, mărirea sectorului zootehnic. Altă avuţie pe care o descoperi aici este pădurea — cu «cărţile ei de vizită» trimise în expoziţie: placaj, furnir, plăci aglomerate etc.

Încă un etaj: zahăr şi produse din zahăr, carne şi produse din carne, lapte şi produse din lapte, ulei, margarină, conserve de peşte, legume, fructe, vinuri — iată masa îmbelşugată a standului industriei alimentare. La ultimul etaj: rodul muncii din industria uşoară şi din cooperaţia meşteşugărească — adică ţesături, tricotaje, confecţii, încălţăminte, pielărie, blănărie,

(Continuare în pag. 30)

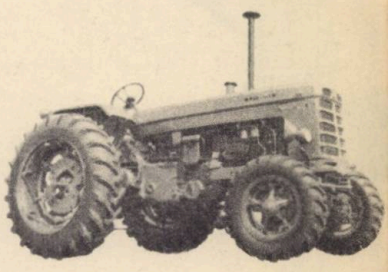

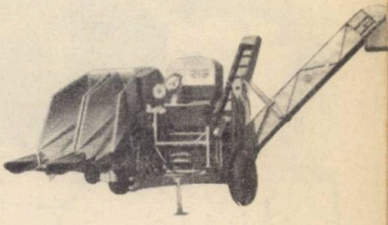

Profesoara de matematică

de ION BĂIEŞU

Desene de MAGDA ARDELEANU

La ora zece fără un sfert, Titi trecuse prin faţa şcolii ca din întîmplare. Cinci fete şi cinci băieţi (aşa se stabilise) se adunaseră în curte. Aveau flori în braţe. Titi îi întrebă în treacăt, cu indiferenţă:

— Unde vă duceţi?

— La Ciuciurele.

— Aha, da, ştiu, spuse el, dînd impresia că-şi aduce aminte despre ce-i vorba. Duceţi-vă. Tovarăşa profesoară nu mai vine, dar voi duceţi-vă, faceţi o plimbare.

— Nu mai vine? întrebară cei zece.

— Am văzut chiar eu scrisoarea. Zice că vine abia peste o săptămînă.

Cei zece plecară acasă, iar Titi plecă spre Ciuciurele. Era cam zăpuşeală, dar merita să facă drumul. În primul rînd se alegea cu o baie. Satul lui, Băieşti, era pe o coastă, n-avea nici lac, nici gîrlă. Gîrla era jos, la Ciuciurele, la doi kilometri distanţă. Acolo era şi şoseaua pe care trecea autobuzul I.R.T.A. Cu acest autobuz avea să vină noua profesoară de matematică. Faptul era cunoscut în sat de trei săptămîni, copiii adunaseră flori de cîmp şi se stabilise cine să facă parte din grupul care să meargă la Ciuciurele s-o întîmpine la coborîrea din autobuz. Titi nu fusese ales în acest grup. Cu atît mai rău pentru ei. Drept răsplată, o să le dea o lecţie: n-o s-o mai aştepte ei, ci el singur. Noua profesoară va avea astfel prilejul să vadă cine s-a gîndit la ea din primul moment şi cine nu.

Luîndu-se cu gîndurile, Titi încetini pasul şi ajunse în staţia de autobuz cu întîrziere. Autobuzul trecuse de cîteva minute. «Noroc că profesoara încă n-a plecat» — îşi spuse.

— Bună ziua!

— Bună ziua, îi răspunse fata care nu plecase din staţie.

— Mergeţi la Băieşti?

— Da.

— Atunci o să vă fie cam greu.

— De ce?

— Păi sînt doi kilometri pînă acolo. Şi uitaţi pe ce coaste trebuie să urcaţi. Plus că aveţi şi un geamantan.

— Nu-i nimic, spuse fata.

— Sigur că nu-i nimic, din moment ce mă aflu eu aici. Doar pentru asta am venit, să vă ajut.

— Mulţumesc. Frumos din partea ta.

Titi luă geamantanul şi-l urcă pe umăr. Nu era nici prea greu, nici prea uşor.

— Poţi să-l duci? îl întrebă fata.

— Nici o grijă. Dacă mai aveaţi unul, le legam cu o curea şi era şi mai bine.

Fata nu era prea vorbăreaţă. În schimb era Titi. El putea vorbi ore în şir fără să obosească, enervînd uneori pînă şi cîinii, dacă aceştia se aflau prin apropierea lui.

— Dacă doriţi, spuse el fără să fie întrebat, puteţi sta în gazdă la noi. Avem o casă nouă-nouţă. E grozav de călduroasă. Eu vă tai lemnele, eu vă fac surcele, eu le pun în sobă, vă aduc apă rece vara, apă caldă iarna, n-o să duceţi nici o lipsă. Mîncarea o face mama. Că tot găteşte. Cel mai bine îi ies ciorba de pui cu aguridă şi ciulamaua. Borşul nu-l nimereşte. Odată a trebuit să-l arunce, că era prea acru. Încolo o să vă placă totul. Vînatul vă place? Că nu mai e mult şi se dă drumul la iepuri. Pe urmă vin sitarii şi potîrnichile. Eu mereu mă duc cu tata la vînătoare. Adică mă duc cînd mă ia. Cîteodată nu mă ia, zice să nu lipsesc de la şcoală. Dar, dacă eu mă învoiesc de la unele ore, ce-l interesează pe el? Mă învoiesc, să zicem, o zi, două, poate chiar trei pe lună, şi nu-i mare scofală. În vara asta n-a vrut să mă ia cu el nicăieri din cauză că am fost corigent la matematică. N-am fost propriu-zis corigent, a fost mai mult un ghinion. În sfîrşit, asta n-are importanţă. Spuneţi-mi, aţi mîncat vreodată potîrnichi? Potîrnichile sînt cele mai bune păsări de pe pămînt, cele mai gustoase. Mai bune ca găina, ca porumbelul şi ca vrabia. Vrăbiile abia prin decembrie sînt bune, atunci sînt ele grase. Dacă stau o zi la pîndă la porumbarele gospodăriei, prind cel puţin vreo douăzeci. Atît, o zi îmi trebuie, să stau de dimineaţă şi pînă seara şi vă fac o friptură, mamă, mamă...

Din vorbă-n vorbă, un kilometru

se duse. Mai era un kilometru.

— Sînt mulți cîini în sat? întrebă tînăra.

— Mulți, da' n-aveți grijă. Vă-nvăț eu cum să vă apărați. E și aici o șmecherie, v-o spun eu. Cel mai rău cîine știți care e? Brezoi. Asta e al lui Gică. Cum e cînele, așa și stăpînul. Toată ziua latră. Gică (o să-l vedeți) e unul mic, îmi vine pînă sub barbie. La bătaie n-are curajul să sară, știe să facă pe nebunul doar cu vorba. El e șef, el îți face morală, el te pune în discuție, el te pîrăște la profesori. De loc nu-l simpatizez. În primul rînd pentru că n-are caracter. Chiar azi i-am zis: «Hai și tu pînă la autobuz s-o ajutăm pe tovarășa profesoară de matematici, poate are un bagaj mai greu, poate nu știe drumul, poate i-e frică de cîini...» N-a vrut, zicea că are treabă, că nu știu ce...

Fata se opri la un moment dat, aducîndu-și parcă aminte de ceva, și întrebă:

— De ce mi-ai zis adineaori «tovarășa profesoară de matematici?»

— Păi nu sînteți dumneavoastră tovarășa profesoară de matematici?

— Nu. Eu sînt ingineră. Am fost repartizată la gospodăria din Băiești.

Titi se opri și puse jos geamantanul. Răsuflă adînc și-și îndreptă spinarea.

— Eu credeam că... În sfîrșit...

Se așeză pe geamantan și-și șterse fruntea de nădușeală.

— Da' ce-ai mata în lada asta? întrebă el deodată, cu un glas acru.

— Care ladă?

— Asta... geamantanu-ăsta... Parc-ar fi plin cu pămînt. M-a cocoșat, nu alta.

— Îmi pare rău, îl compătimi sincer inginera. O să-l duc eu de-acum.

— Păi da, că eu nici nu mai pot... De fapt, trebuie să mă întorc... Vreau să mă scald nițel... Pe căldura asta, dacă nu faci o baie, ești mort. Așa că eu m-am dus.

— Pe unde o iau?

— Ia-o înainte și mai întreabă din cînd în cînd.

— Bine. Mulțumesc.

— Nu face nimic.

— Ziceai că mama dumitale are o cameră...

— Da, dar nu știu dacă o dă. Zicea că a promis-o nu știu cui.

— Vreau să te mai rog ceva. Dacă nu te superi fă-mi și mie un băț, ca să mă apăr de cîini.

— Un băț?! Cu ce să-l fac dacă n-am briceagul la mine?! Rupe și mata o creangă, descurcă-te. Că eu te-aș duce pînă în sat, da' nu pot.. Musai să fac acum o baie, pînă nu se răcorește.

După care făcu stînga-mprejur și plecă spre gîrlă. În cinci minute ajunse. Se aruncă în apă și rămase o jumătate de ceas plutind cu fața în sus. După ghinionul pe care îl avusese, numai o baie îl putea răcori. Pentru ce trebuise el să care un geamantan în spinare atîta drum? Din politețe? De asta avea el nevoie? Matematica, da, îl interesa, pentru că matematica era într-adevăr o problemă mare. Fusese corigent aproape în fiecare an. Nu că era grea, dar n-avea el răbdare să-și bage în cap atîtea reguli și atîtea cifre. Așa că nu de florile mărului voia el s-o întîmpine pe profesoara de matematică și să-i care geamantanul. Pentru ea era în stare să ducă în spinare și o piramidă egipteană, orice, fie chiar și numai pentru un șase...

Spre seară veni iar în stația de autobuz, la cursa de ora 18. «Poate am noroc — se gîndea — poate vine». Și veni, într-adevăr. Ca să fie sigur, o întrebă de la bun început:

— Dumneavoastră sînteți profesoara de matematică?

— Da, eu sînt.

— Atunci e bine, răsuflă el ușurat și-i luă geamantanul din mînă. Lăsați că vi-l duc eu.

După vreo douăzeci de pași, Titi începu să vorbească. Vorbea fără oprire și fără să răsufle. Începu prin a sublinia faptul că numai el se gîndise dintre toți s-o întîmpine, că Gică refuzase să vină, continuă apoi lăudînd casa lor nouă-nouță, cu camera pe care o aveau de închiriat, cu lemnele și surcelele, cu potîrnichile și vrăbiile. După un kilometru făcură popas și, cu acest prilej, voia să aducă vorba despre problema gingașă a matematicii. Dar tocmai atunci zări la vreo sută de pași pe cei cinci băieți și cinci fete cărora el le spusese că profesoara nu mai vine și care aflaseră între timp că vine. În fruntea lor se afla chiar Gică, cu un buchet de flori în brațe. Titi se gîndi cîteva clipe și consideră că întîlnirea cu cei zece colegi nu i-ar fi cîtuși de puțin favorabilă.

— Tovarășă profesoară, spuse el precipitat, vă rog să mă scuzați... eu trebuie să plec... ceva foarte urgent... nu vă spun ce... n-are importanță... în sfîrșit...

Și în aceeași clipă o luă la fugă printr-un lan de porumb. Fugi pînă la gîrlă într-un suflet, se dezbrăcă și se aruncă în apă. Pluti pe spate, cu privirile spre cer, vreme de un ceas. Cugetînd, el ajunse la concluzia că ziua aceea fusese o zi plină de ghinioane.

Prietenie

povestire de A. MITEAEV

Nici Ileana, nici Petre nu ştiau, bineînţeles, ce este iubirea. Se bucurau de copilăria lor fericită, vorbeau unul cu altul, dar nu mai des decît vorbeau şi cu ceilalţi copii din curte. Dar cînd se întîlneau pe drum, la brutărie sau pe coridorul şcolii se pomeneau că-şi zîmbeau unul altuia. Pe obrăjorii Ilenei apăreau atunci două gropiţe, care-i înveseleau mai mult faţa, iar Petre zîmbea emoţionat, ca şi cînd l-ar fi felicitat vreun scriitor renumit sau vreun cosmonaut.

Aşa se petreceau lucrurile de ani de zile, neştiind nici Ileana, nici Petre pentru ce-şi zîmbeau cînd se întîlneau. Dar iată că într-o zi cuiva i s-a năzărit să scrie pe un zid din curte următoarea inscripţie:

Ileana + Petre = iubire

Din acel ceas au început pentru copii zile foarte grele. De cîte ori se întîlneau cu cineva, copiilor li se părea că aceştia citiseră şi ei inscripţia.

Acum cînd se întîlneau Petre se înroşea şi o privea descumpănit pe Ileana. Iar ea de fiecare dată se întorcea şi nu ştia cum să se depărteze mai repede. Pentru Ileana a fost mai greu decît pentru Petre. Mama ei s-a înfuriat şi a ameninţat-o pe fetiţă cu cureaua de la geamantan.

Ce era de făcut? «Înainte de toate trebuie să şterg inscripţia de pe perete» — s-a hotărît Petre. Cînd s-a întunecat de-a binelea a ieşit încetişor din casă şi a şters de pe zid inscripţia nedreaptă, care le adusese atîta supărare amîndurora. Poate din această cauză, dar mai curînd pentru că se plictisiseră să tot vorbească prostii, copiii din curte au încetat discuţiile pe această temă.

Inscripţia a fost uitată de toţi.

Cele povestite mai sus s-au întîmplat primăvara. Acum venise toamna. Într-o zi detaşamentul din care făcea parte şi Ileana a plecat într-o excursie în pădure. Dar cînd copiii s-au întors la şcoală au constatat că Ileana lipsea. Însemna că se rătăcise în pădure. Copiii erau toţi neliniştiti de soarta Ilenei. Dar mai mult decît toţi — Petre. El a fugit într-un suflet la tovarăşul instructor superior să dea voie detaşamentului său să pornească în căutarea Ilenei. Dar conducătorul excursiei luase deja altă hotărîre: toţi copiii să rămînă pe loc. În pădure vor pleca cei mari: instructori, profesori...

Lui Petre nu-i venea să stea locului cînd ştia că Ileana poate plînge undeva în pădure sau în cine ştie ce văgăună.

Fugi acasă, luă pe ascuns din cămară o bucată de pîine, chibrituri, îşi umplu bidonaşul cu apă, le puse pe toate într-un săculeţ şi porni spre pădure.

Spre seară s-au întors cei care au pornit în căutarea Ilenei. Pe fetiţă n-au găsit-o nicăieri. În schimb, la acest necaz se mai adăugase încă unul: a dispărut Petre.

...De cum a ieşit din oraş, Petre s-a îndreptat spre păduricea de salcîmi. Pe aici fusese detaşamentul. În dreapta pădurii se întindea lunca unui rîu. Pe acolo Ileana nu s-ar fi putut rătăci. Dacă mergea pe malul apei nimerea direct la staţia de maşini. Dar iată că în stînga se întinde o pădure deasă de plopi şi brazi. Acolo trebuie să o caute, acolo — hotărî Petre.

Pădurea i se păru lui Petre cu totul neprietenoasă. Ierburi dese, iar din loc în loc muşuroaie mlăştinoase îmbibate cu apă. Puse piciorul pe un astfel de muşuroi, dar se opri imediat. «Nu, pe aici nu o putea lua Ileana. Ea era doar în tenişi şi desigur că ar fi ocolit locurile umede». Porni mai departe alegînd potecile mai uscate. Merse aşa uitîndu-se în dreapta şi în stînga şi nici nu observă cît de departe rămăsese în urma lui păduricea de salcîmi. În jurul lui erau acum altfel de pomi, iar mai departe se vedea o mlaştină. «Tot aşa, pe neobservate, o fi trecut şi Ileana dintr-o pădure în alta — se gîndi Petre. Poate o fi chiar pe aici, pe undeva».

— Ileana, Ileana!

Nici un răspuns. Alese o potecă mai uscată, cu gîndul că pe acolo o fi trecut poate şi Ileana. Cînd soarele se pregătea să apună pe Petre îl răzbi oboseala. Să mergi noaptea prin locuri mlăştinoase e periculos. Aşa că băiatul îşi pregăti un culcuş din stuf şi frunze uscate. Bău din bidonaş o înghiţitură de apă, luă o bucăţică de pîine şi începu să se gîndească.

Se gîndea cum o să-l mai certe cînd s-o înapoia acasă! Se gîndea că poate Ileana s-a şi întors de acum. Dar dacă nu, atunci cît de înspăimîntată o fi ea acum singură în pădurea întunecoasă fără foc, fără apă, nemîncată! Şi se mai gîndea că Ileana e cea mai bună fetiţă din lume. Poate să-l şi pedepsească acasă, poate să-i facă ce vor, el nu se întoarce pînă nu o găseşte! Aşa se gîndea şi se mira şi el singur de curajul său. De jur împrejur se lăsase o ceaţă groasă. Nici luna plină de pe cer nu se vedea.

— De ce nu mi-e frică? se întreba Petre? Poate din cauză că Ileana e undeva pe aproape.

— Ileana! Ileana! se porni să strige Petre din toate puterile sale. Dar strigătele lui erau înghiţite de ceaţă. Toată noaptea Petre nu închise ochii. De cum apărură zorile porni mai departe. Şi din nou căută să meargă aşa cum ar fi mers fetiţa în tenişi: alegea drumul mai bun, mai uscat.

Soarele se ridicase sus şi începu să încălzească plăcut.

Lui Petre i se făcu deodată o sete cumplită cum nu-i mai fusese niciodată în viaţă. Se gîndi să deschidă bidonaşul, dar se opri pe loc. Apa era pentru Ileana.

Veni amiaza. Deasupra mlaştinii roiau zgomotos tot felul de gîngănii. De aceea, Petre nu auzi imediat zgomotele ce se apropiau dinspre pădure. Numai cînd zgomotele se auziră destul de puternic, Petre înălţă capul şi văzu în văzduh un elicopter care zbura la înălţime mică deasupra mlaştinii. Petre făcu la început semn cu mîna, apoi îşi scoase cravata şi începu să facă semn cu ea.

Cei din elicopter zăriră copilul. Aparatul începu să coboare. Pilotul deschise uşa şi coborî o scară de frînghie, făcîndu-i semn lui Petre să urce.

Cum ajunse sus băiatul întrebă: «Aţi găsit-o pe Ileana?» dar zgomotul motorului îi acoperiră cuvintele. Urcînd ultima treaptă, Petre îşi făcu curaj: cu elicopterul o s-o găsim imediat. De-abia după ce elicopterul luă din nou înălţime pilotul se uită la Petre. Pe faţa pilotului, Petre nu văzu nici o urmă de supărare. Şi atunci inima i s-a umplut de bucurie: desigur, au găsit-o pe Ileana.

Zburînd deasupra şcolii, Petre văzu cum instructorii goneau copiii de pe terenul de fotbal. Apoi căzu în neştire. Nu văzu nici cum ateriză elicopterul în mijlocul terenului de fotbal, nici feţele curioase ale copiilor, nici pe doctorul şcolii şi pe mama Ilenei, care l-au dus la infirmerie.

Către seară Petre îşi veni în fire. Lîngă patul lui şedea mama Ilenei îmbrăcată într-un halat alb. Din prima clipă pe Petre îl străfulgeră aceeaşi întrebare: «Au găsit-o pe Ileana?» Dar ceva îl opri să întrebe cu glas tare. Numai că mama Ilenei parcă i-a ghicit gîndurile. Deschise puţin uşa şi de pe coridor se ivi o feţişoară cu două gropiţe în obraz. Lui Petre i se păru că Ileana ţine în braţe bidonaşul şi o bucată de pîine — aceleaşi pe care el le purtase prin mlaştini.

In romîneşte de C. NICULESCU

Desen de DONE STAN

APARATUL MEU DE RADIO ESTE CU TRANZISTORI

Îmi aduc aminte că acum vreo douăzeci și cinci de ani o revistă de specialitate a publicat un articol despre fabricarea unui aparat de radio de mărimea unui stilou. Toată lumea s-a mirat. Dar în numărul următor al revistei s-a amintit că fusese... 1 aprilie și deci articolul era o păcăleală! O astfel de realizare nu se credea, pe atunci, că ar fi cu putință!

Și iată că, în zilele noastre, ele se întîlnesc curent. Au devenit posibile datorită tranzistorilor!

Nu este, așadar, vorba numai despre «aparate de radio mai mici», ci de o descoperire nouă, foarte importantă.

NUMAI DUS, NU ȘI ÎNTORS!

În aparatele de radio obișnuite, o treabă de mare însemnătate este înfăptuită de lămpile de radio. În locul lor, în aparatele miniaturale, se folosesc tranzistorii.

Ce rost au ei?

Ar trebui să risipim multe pagini din revistă dacă am vrea să intrăm în amănunte. În linii mari însă lucrurile stau cam așa. În aparatul de radio pătrund sute de «posturi de radio», fiecare cu lungimea sa de undă. Dacă am fi nevoiți să le ascultăm pe toate în același timp, împreună, am auzi o hărmălaie de nedescris, din care n-am înțelege nimic.

Unul din rosturile numeroaselor piese ce se găsesc în interiorul aparatului de radio — oricît de mic ar fi el — este să aleagă una dintre aceste numeroase lungimi de undă pe care se fac emisiunile. Dar aceasta nu este totul. Fiecare undă de radio poartă un mesaj: cuvinte, muzică, sunete diferite. Așa cum ajunge unda la aparat însă, ea nu poate fi folosită direct. Am putea spune că fiecare undă de radio este «cărăușul» cuvintelor și muzicii. Aceste cuvinte, această muzică trebuie însă «extrase», culese din unde de radio. Fără acest lucru, pe care specialiștii îl numesc «detecție», nu se poate asculta un program de radio. Lămpile de radio (sau, cum li se mai spune, «tuburile») au tocmai acest rol (printre altele). Dar... ele ocupă spațiu mult, sînt voluminoase, se sparg ușor, consumă mult curent. Astăzi, în aparatele de radio portabile, locul lor a fost luat de tranzistori: piese de sute de ori mai mici decît o lampă, dar cu o durată de funcționare de 100 de ori mai mare!

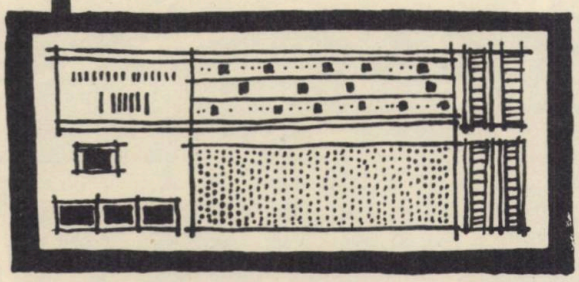

Un alt avantaj al tranzistorilor este că ei consumă foarte puțin curent electric. În timp ce lămpile de radio au un filament de metal care trebuie încălzit pînă devine roșu — cheltuindu-se în acest scop multă energie electrică —, în tranzistori așa ceva nu este necesar.

De fapt, tranzistorii reprezintă încă una dintre întrebuințările semiconductorilor. Vreți să aflați cîte ceva și despre ei?

Numele lor vă spune despre ce este vorba: «semi» adică... pe jumătate. Deci «pe jumătate conductori» (de electricitate). Știți că unele corpuri (ca metalele) conduc cu ușurință curentul electric. Alte corpuri (porțelanul, cauciucul etc.) sînt izolatoare, adică nu lasă să treacă curentul electric. Semiconductorii sînt la jumătate drum între aceste două feluri de corpuri. În unele împrejurări ei lasă să treacă cu ușurință curentul electric, pe cînd în altele îl împiedică.

În tranzistori, semiconductorii sînt astfel folosiți încît lasă să treacă curentul într-un singur sens — numai dintr-o parte într-alta, nu și invers. Ca și cum i-ar da bilet numai la dus, dar nu și la întors! Din această însușire se trag multe foloase, printre care cele despre care am vorbit.

ACOLO UNDE SE NASC TRANZISTORII

Lîngă pădurea Băneasa, la marginea Bucureștiului, se găsește o clădire mare, nouă, frumoasă, modernă: aici se nasc zilnic nenumărați tranzistori și alte piese de radio.

Dacă sînteți de acord, să-i facem o scurtă vizită!

Străbatem săli mari, luminoase, spațioase. Aerul nu e lăsat să pătrundă în aceste încăperi decît după ce trece prin instalații care-l încălzesc și-l purifică. Iarna și vara temperatura sa este neschimbată: 25 de grade. Umezeala pe care o cuprinde este, așișderea, mereu aceeași! Și asta pentru că la locul unde se fabrică tranzistorii nu trebuie să se găsească nici cel mai mic firicel de praf! O urmă cît de mică dintr-o impuritate poate face ca tranzistorul să nu mai funcționeze. Oamenii umblă cu el cu mănuși: pe cît se poate, nici nu-l ating. Părțile care-l alcătuiesc sînt atît de mici (e vorba de sutimi și miimi de milimetru!) încît nu se pot zări decît la microscop!

Aceste piese atît de fine și de delicate, folosite în aparate de radio, calculatoare electronice etc., sînt astăzi fabricate de industria țării noastre. De fiecare dată cînd veți asculta un aparat de radio portabil, amintiți-vă de micuții tranzistori care dau viață undelor venite de la sute și mii de kilometri depărtare!

LEONID PETRESCU

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

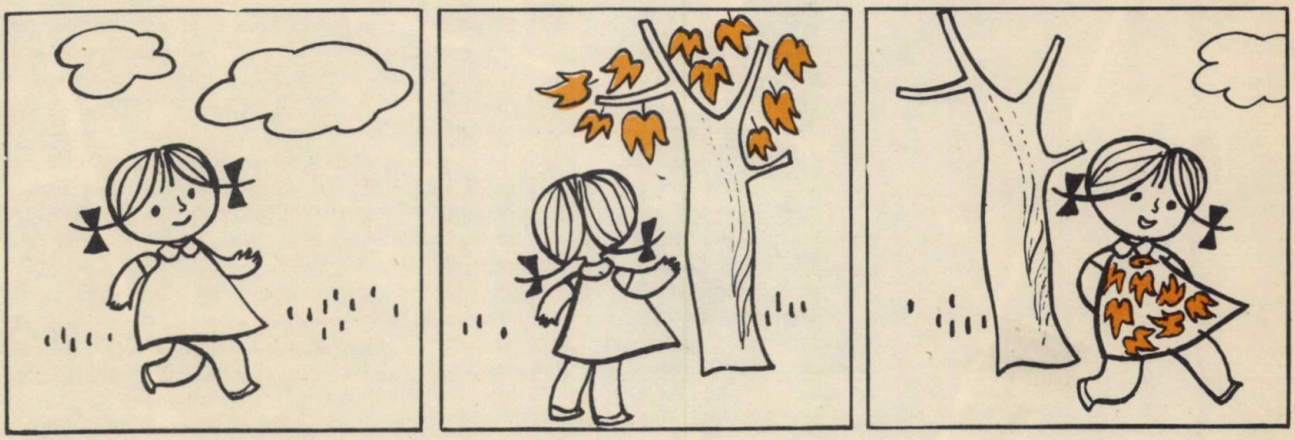

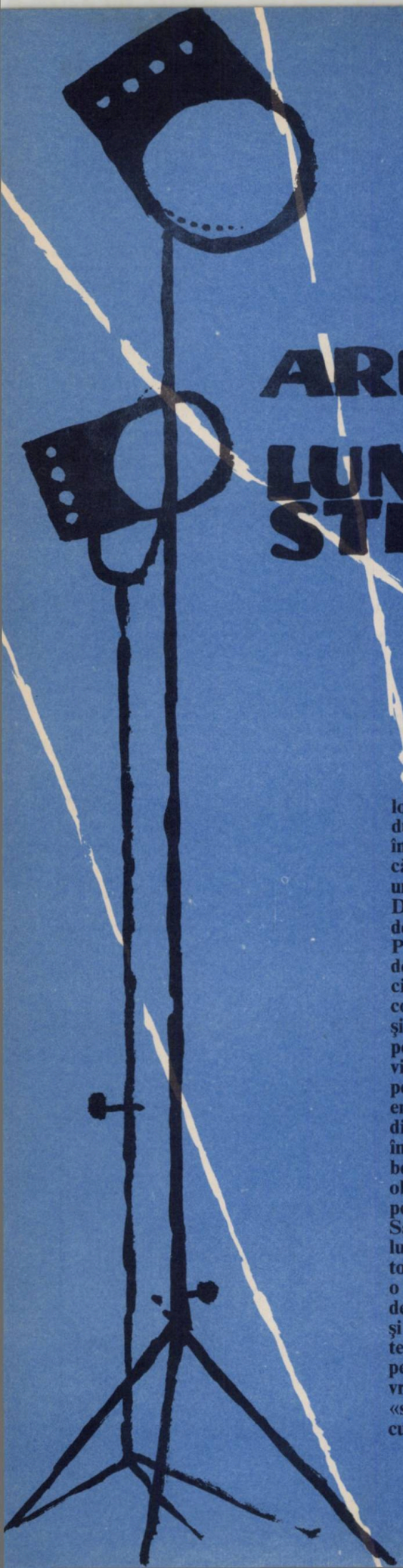

ARENA CU LUMINILE STINSE

de VICTOR MAŞEK

Spectacolul s-a terminat. Dinspre loja orchestrei răsună ultimele acorduri, iar reflectoarele colorate ce învăluiseră arena într-o lumină feerică au început să se stingă unul cîte unul. Peste arenă s-a lăsat liniştea. De sub cupola circului, largi coloane de oameni se îndreaptă spre casă. Printre ei, cei mai numeroşi sînteţi, desigur, voi, copiii, prieteni credincioşi ai circului. Aţi privit cu jind costumele sclipitoare din fir de aur şi argint ale zburătorilor de la trapez şi poate i-aţi invidiat şi v-aţi visat în locul lor cînd, cu zîmbetul pe buze, primeau fericiţi aplauzele entuziaste ale spectatorilor. Cîţi dintre voi ştiu însă ce efort şi cîtă încordare stau îndărătul acestui zîmbet, menit să ascundă spectatorilor oboseala şi, uneori, îngrijorarea pentru reuşita unui număr complicat. Sau că pentru fiecare clipă de evoluţie strălucitoare în focarele reflectoarelor, pentru aplauzele culese ca o floare aruncată din tribune au fost depuse sute de ore de antrenament şi muncă perseverentă. Despre aceste ore anonime ce dau strălucire şi perfecţiune minutelor din arenă vreau să vă vorbesc. Repetiţiile, «spectacolele» cu tribunele goale şi cu luminile marilor reflectoare stinse, unde se călеşte curajul şi se făureşte măiestria. Pentru aceasta vom ocoli însă intrarea principală, închisă acum, la orele spectacolului anonim, şi vom pătrunde în circ prin intrarea artiştilor.

*

Deşi e abia ora 7 dimineaţa, întregul circ e cuprins de mişcare. Pe coridoarele dinspre cabine trec grăbiţi artiştii, iar dinspre menajerie se aud răgetele leilor şi ale celorlalte animale, cărora li se face «toaleta» de dimineaţă. Lîngă intrarea în arenă ţîşneşte de după o perdea şi ne întîmpină cu tumbe caraghioase o maimuţă, scăpată, desigur, de sub observaţia dresorului. A, dar e Piki, priceputul «şofer» al maşinii încărcate de animale din numărul de dresură mixtă a animalelor mici. Iat-o agăţîndu-se de perdea şi făcîndu-ne parcă semn să ne apropiem. O ascultăm şi păşim în arenă. Fără luminile puternice ale zecilor de reflectoare, fără zgomotele aplauzelor şi rîsetele copiilor, arena pare mai mică, cupola mai joasă. Calmul a luat locul atmosferei spectaculoase cu care arena ne întîmpină şi ne emoţionează seară de seară.

Iată, acolo, acolo unde printr-un geam cade o fîşie albă de lumină, un om şi un cîine stau de vorbă. Veşmintele omului sînt peticite cu toate culorile curcubeului, părul, în dezordine, e de culoarea morcovului, iar nasul de o formă nedefinită. Omul îl roagă ceva, cîinele dă din cap neînduplecat, omul insistă, imploră şi, în sfîrşit, mişcat se pare, cîinele aleargă în culise, de unde revine în dinţi cu o pălărie de paie veche, ruptă, pe care o depune la picioarele stăpînului fericit. Apoi totul se reia de la capăt, o dată şi încă o dată... Comicul Ţăndărică repetă împreună cu cîinele său unul dintre numerele menite să stîrnească rîsetele spectatorilor. Poate că, obişnuit ca fiecare gest, fiecare expresie a feţei să fie însoţită de hohotele spectatorilor, îi vine greu să lucreze aşa, acompaniat doar de tăcerea indiferentă a scaunelor goale. Şi totuşi zi de zi el repetă astfel singur ore în şir pentru că din liniştea aceasta a lucrului şi seriozitatea repetiţiilor anonime ţîşneşte la spectacol rîsul.

Alături, pe cea de-a doua arenă a circului, destinată repetiţiilor, trebuie să aibă loc, conform orarului afişat, antrenamentul trupei de acrobaţi. Cu toate acestea, arena are mai degrabă aspectul unui stadion

înainte de un concurs atletic. Pentru că, spre mirarea mea, antrenamentul acrobaților decurge cu totul altfel decît mi-am închipuit. Unul ridică greutăți cu conștiinciozitatea sportivilor ce se pregătesc pentru un concurs de haltere, cîțiva sar coarda, iar un altul aruncă cu greutatea. Sînt exercițiile zilnice de încălzire și menținere a condiției fizice. În jurul manejului circular aleargă un alt tînăr din trupă. O tură, două, trei... zece. Își trage un minut răsuflarea, apoi pornește din nou. De data aceasta nu mai înțeleg nimic. Ce legătură poate fi între o cursă de fond și acrobație? «Foarte simplu» — mă lămurește cineva. S-a îngrășat cu un kilogram și trebuie să-l dea jos. Acum aleargă pînă își recapătă greutatea inițială. Pentru un acrobat, fiecare kilogram în plus are o mare însemnătate, putîndu-l scoate din echilibru...» În sfîrșit, după ora de încălzire începe și repetiția propriu-zisă. Se repetă o parte a numărului din spectacol, cea mai dificilă, la care s-au observat unele lipsuri. Și din nou ore întregi de muncă perseverentă, în timpul careia fiecare greșeală, fiecare inexactitate nesesizabilă ochiului străin, dar hotărîtoare pentru reușita exercițiului, trebuie înlăturată. Mă interesez cît durează exercițiul repetat astăzi atît de îndelung.

— 15 secunde!

— Numai atît? întreb uimit.

— Da! Vedeți, în întregime, numărul nostru de acrobație durează și el abia 5 minute. Dar pentru a-l pregăti am avut nevoie de peste 2 ani. Și cu aceasta n-am terminat. Însușirile cîștigate trebuie păstrate, iar de aici nevoia altor ore de antrenament zilnic.

— Și totul doar pentru cele 5 minute de evoluție în arenă?

— Da! Dar nu numai pentru atît. Fiindcă cele 5 minute ale noastre se adună cu ale celorlalți și toate împreună dau strălucire întregului spectacol. Mamele copiilor, de pildă, cunosc bine acest sentiment. Trudesc în bucătărie o dimineață întreagă pentru pregătirea unei mese cît mai gustoase, pe care apoi copiii, cu pofta lor de mîncare, o «topesc» în cîteva minute.

Locul acrobaților îl ia apoi trupa de jongleri. Cercuri colorate încep să zboare prin aer, prinse și aruncate înapoi cu iscusință de mîna unuia dintre artiști. Încerc să le număr, sînt 6. Se oprește o clipă, mai cere un cerc, se concentrează și începe din nou. Cercurile evoluează prin aer fără oprire, fără nici o greșeală. În jur, cei prezenți izbucnesc în aplauze. Se apropie, îl felicită. Privesc nedumerit. N-am observat nici o schimbare. Și totuși... Am asistat la un eveniment de seamă. Pentru că, lucru nebănuit de spectator, numărul cercurilor cu care se jonglează diferă în funcție de gradul de măiestrie al artistului respectiv. Pentru fiecare cerc în plus cu care se lucrează e nevoie de aproape un an de antrenament neîntrerupt. Iar pentru a ajunge să lucrezi cu 7 cercuri, de o viață întreagă. Încep din nou să număr cercurile din aer. Sînt 7! Și încep și eu să aplaud. Dar seara, la spectacol, cîți vor sesiza oare diferența?

Ar mai fi, desigur, multe de povestit despre munca neștiută a acrobaților, jonglerilor și echilibriștilor. Dar alături, din arena mare, se aude mormăitul ursilor, așa că ne grăbim într-acolo să asistăm și la repetiția lor. Iată-i alergînd prin arenă spre a se dezmorți după orele petrecute în cușcă. Au și ei minutele lor de încălzire. Am astfel prilejul să discut cîteva clipe cu dresorul lor, Ion Vîntoju, cunoscut azi în întreaga Europă. Îl întreb de ce e cu mîna goală și dacă nu se teme.

— Vă referiți la bici? zîmbește el. Știu că în general după fiecare număr mai dificil spectatorii nu uită să spună: «săracele animale, ce bătaie trebuie să fi luat pînă au învățat asta». Dar nu e așa. Dresura e o muncă uriașă, în primul rînd a omului, o muncă științifică, bazată pe teoria pavlovistă a reflexelor condiționate. Iar pentru stabilirea lor drumul cel mai scurt nu e bătaia, ci blîndețea și răbdarea. Biciul e numai un element de spectacol, intrat în tradițiile circului, n-o să-l vedeți la repetiție. Cu bătaia nu se poate obține nimic, animalul devine nervos, neîncrezător și încăpățînat. Apoi, la prima neatenție, te atacă. Fiecare animal are personalitatea lui, trebuie să te apropii de el, să-i cîștigi încrederea. De aceea, cînd în arenă mă las strîns în brațe de 5 urși deodată știu că, deși spectatorii stau cu sufletul la gură de emoție și spaimă, pe mine nu mă pîndește nici un pericol. Sînt doar între prieteni. Ei, dar, e timpul să încep repetiția...

Și iată-l în mijlocul arenei, îndreptînd «ținuta» unuia, dîndu-i altuia o bucată de zahăr sau împingîndu-l la loc pe bila de echilibru, vorbind, alergînd, rugînd, fără răgaz, atent, încordat, observîndu-le fiecare mișcare. După numai o jumătate de oră, chipul dresorului e acoperit de transpirație și în ochi i se citește oboseala. În schimb «săracele animale» stau tacticoase pe scaun în jurul unei mese, sorbind pofticioase dintr-o sticlă de lapte.

Dar, deși am asistat doar la repetiția artiștilor amatori de miere și fragi, nu înseamnă că celelalte animale care compun bogata menajerie a circului lenevesc. Afară, pe un teren special amenajat, cîțiva cai aleargă cu coamele în vînt, încetinind sau grăbind pasul la porunca dresorului. Sau în arena de rezervă, unde a început repetiția dresurii cu animale mici, o pisică dolofană învață să toarcă leneș alături de cîțiva șoricei albi, iar un cocoș pintenat și pestriț întreține o conversație amicală cu o... vulpe. Dar unde sînt tigrii? Cuștile lor sînt goale, iar în arenă nu i-am văzut. Nu vă alarmați! Nu-i nici un pericol, n-au evadat! Sînt plecați, împreună cu dresoarea lor, în turneu, în străinătate. Numai zebra lenevește mai departe în cușcă, îmbrăcată în «pijamaua» ei vărgată. A răcit ieri, la spectacol, iar acum primește îngrijirile medicului veterinar al circului.

*

E ora 3. Repetițiile și antrenamentele s-au sfîrșit. Oamenii și animalele au plecat să se odihnească înaintea spectacolului care va începe peste cîteva ore. Din nou, peste arenă s-a lăsat liniștea. Liniștea ce învăluie ca într-o pînză cenușie cea mai mare parte din munca de pregătire a unui spectacol de circ. De aceea, oricît ar fi de strălucitor, el nu dezvăluie privitorilor, întocmai ca un uriaș aisberg, decît o pătrime din adevărata sa suprafață. Restul rămîne sub apă, ascuns pentru totdeauna privirilor. Dar tocmai această suprafață nevăzută a ghețarului e cea care-i dă maiestuoasa stabilitate.

ONOARE de Pionier

de PETRE LUSCALOV

Decorul reprezintă o cameră din casa inginerului Andrei Vladiu. Prin uşile — glasvand care dau în stradă se văd siluetele zvelte ale blocurilor, strălucind în după-amiaza albastră de vară. La o masă, Mihai Vladiu, un băiat de vreo 13—14 ani, înalt, brunet, bine făcut, studiază cu atenţie nişte planuri.

În liniştea odăii răsună de undeva, de alături, vocea autoritară a mamei lui:

— Mihai! Eşti acolo?

MIHAI *(care tocmai măsoară ceva cu compasul):* Da, mamă...

MAMA *(de dincolo):* E ora 7, Mihai... Ar fi bine să te speli şi să mănînci...

MIHAI *(concentrat pe planuri):* Nu-l aşteptăm ca de obicei pe tata?

MAMA *(de dincolo):* Nu. Mă întîlnesc cu tata în oraş şi mergem undeva... Sîntem invitaţi.

MIHAI *(bucuros):* Pleci chiar acum?

MAMA *(de dincolo):* Da... Cînd te culci, nu uita să stingi veieuza şi să închizi fereastra... Noaptea avem o adevărată invazie de ţînţari... Ai înţeles, Mihai?

MIHAI *(măsurînd cu compasul, puţin glumeţ):* Da, mamă, noaptea avem o adevărată invazie de ţînţari...

MAMA *(de dincolo, liniştită):* Bine. La revedere, Mihai!

MIHAI *(trăgînd cu rigla o linie):* Petrecere frumoasă, mamă...

MAMA *(de dincolo):* Ah... Am uitat să-ţi...

MIHAI *(glumeţ):* Nu. N-am să pun siguranţa la uşă... N-avea nici o grijă... *(Trage o nouă linie.)* Sting veieuza, închid fereastra... mai este ceva?

(Linişte. Mama pesemne că a plecat. Mihai rîde şi ridică din umeri. Sună telefonul, Mihai ridică receptorul.)

MIHAI: Alo... da... Eu sînt... *(Pauză.)* Nu. Sînt singur, Mircea... Mama a plecat să se întîlnească cu tata! Sînt invitaţi. *(Pauză.)* Dar să lăsăm asta... Ţi-am studiat planurile «Pescăruşului»... Te-ai inspirat după planorul «Reg-4 pionier» al inginerului Noviţki, din Reghin, nu? *(Pauză.)* Mi-am dat seama... da, da... Eu merg cu Iosif Silimon din Braşov, ai ghicit... Al meu, «Albatrosul», este un planor I.S. 10... *(Ascultă mulţumit.)* Da... cum? aşa e, Mircea... da... fineţe mare... viteza 15—20 km pe oră... greutate mică... suprafaţa portantă bine gîndită! Anvergură bună... Ce zici, te bat la concurs?! *(Ascultă.)* Nu se ştie?!! Bine, vom vedea! *(Mirat.)* Să treci pe la mine? Ai să-mi spui ceva important? Bine. Te aştept... Am să-ţi spun şi eu ceva în legătură cu «Pescăruşul»... Nu uita să-mi aduci planurile! Salve! *(Închide telefonul.)*

(În aceeaşi clipă o piatră învelită într-o hîrtie cade prin fereastră în casă pe covor. Mihai o ridică şi citeşte cu glas tare):

«Sîntem jos. Trimite liftul de alarmă!»

(Mihai se duce pînă la balconaş, se uită în jos şi-apoi scoate de sub bibliotecă o scară de frînghie, pe care o fixează de balustradă şi-i dă drumul în jos. După cîteva clipe, pe scara de frînghie apare un pionier rotofei, care escaladează gîfîind balconaşul.)

— Salve, şefule... Dar stai la o altitudine ameţitoare, nu glumă..., încă un etaj şi trebuia să-mi pun masca cu oxigen!... *(Se uită cu precauţie în jur.)* Ceva «indieni — Mingo» pe-aici?

MIHAI *(rîzînd):* Nici unul, Nelule... I-a curăţat «carabina lungă» pe toţi... am rămas ultimul şi singurul... Mohican! Cine mai este jos?

NELU: Huch şi negrul Jim!

MIHAI *(nedumerit):* Dar ce s-a întîmplat? Ce-i cu voi?

NELU *(privindu-l misterios):* Ce s-a întîmplat? O crimă de înaltă trădare... *(Arată spre balconaş.)* Ah, uite-l şi pe Huch.

(La balconaş apare un pionier, înalt, deşirat, cu faţa prelungă, ascuţită şi părul scurt şi ţepos.)

MIHAI: Salve, Huch!

HUCH: Salve, şefule..., o clipă, să-i ajut negrului Jim să scape de sudiştii care îl urmăresc... Hei, Jim, dă-mi mîna! Huchleberry Finn. *(Lîngă Huch apare negrul Jim, un băieţel oacheş, mărunţel şi firav, care se adresează lui Huch.)*

NEGRUL JIM: Mulţumesc, Huch... Ce m-aş fi făcut fără tine?

HUCH: Sus, băiete! N-ai auzit că părinţii nu-s acasă? *(Escaladează amîndoi balconul şi se opresc în faţa lui Mihai. Vîrîndu-şi mîinile în buzunare, îl privesc întunecaţi.)*

MIHAI *(nedumerit):* Ei, drăcie... Ce vă uitaţi aşa la mine?

HUCH *(după cîteva clipe de tăcere):* Ascultă, Mihai..., ce legătură ai tu cu şcoala nr. 2?

MIHAI *(mirat):* Cu şcoala nr. 2? Nici una...

HUCH *(ironic):* Nici una? Dar pe Mircea Oprişan îl cunoşti?

MIHAI *(nedumerit):* Desigur... Sîntem prieteni vechi... Am copilărit pe aceeaşi stradă!

HUCH *(semnificativ, spre cei doi):* A copilărit pe aceeaşi stradă... ce romantic!

MIHAI *(înţepat):* Încetează cu aerele astea! Nu înţeleg unde vrei să ajungi!

HUCH *(spre cei doi, pe acelaşi ton):* Dumnealui nu înţelege unde vreau să ajung! *(Brusc, cu un aer grav.)* Ascultă, Mihai, planurile «Pescăruşului» lui Mircea Oprişan sînt la tine?

MIHAI: Da... Le-am studiat... «Pescăruşul» este un planor excelent...

NELU *(ridicînd din umeri):* Omoară-mă, dar nu pot să înţeleg... cum poate să fie un lucru excelent ceva ce nu a fost construit la noi, la şcoala nr. 1!

HUCH *(spre Mihai):* Just! Just, tinere. Dar nu despre asta este vorba! Vişan ne-a spus că în planurile lui Mircea Oprişan s-a strecurat o greşeală, la ampenaj, sau aşa ceva...

MIHAI *(cu acelaşi aer nedumerit):* I-adevărat... Ampe-

(Continuare în pag. 26)

„AVENTURILE LUI TICĂ"

Versuri de PETRE LUSCALOV

Oare cine este Tică,
Plin de aventuri și haz?
Nu e Nică fără frică,
E-o problemă de obraz.
Iată-l: Părul vîlvătaie,

Ochi de viezure, vioi,
Nasul cîrn, pistrui o droaie,
Gras în fălci ca un cîmpoi:
Cînd din bloc coboară-n stradă
Sună pe la sonerii,

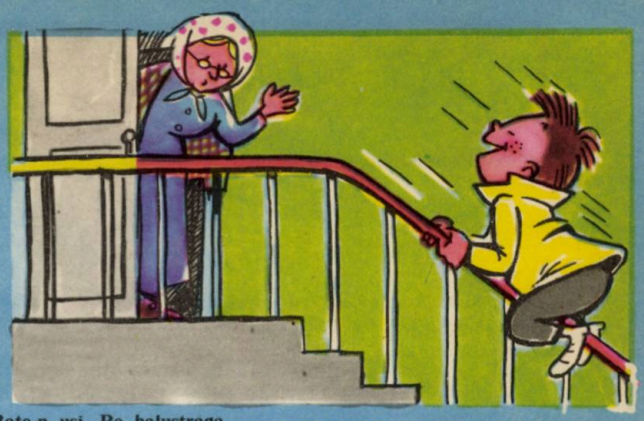

Bate-n uși. Pe balustrada
Călărește: Diii... hii-hii...
Ies oamenii și-l alungă,
Toți copiii fug de el,
Tică-și face gura punguă

Și nu-i pasă, este: EL!
Iată-l deci pășind agale
Pe-o alee într-un scuar,
Smulge-un smoc de iarbă moale,

Zgîrie un felinar,
Și, rotind priviri hoțește,
Se-apleacă peste-un rond.
Smulge-o floare și-o strivește.
Scuturînd-o-n părul blond.

Scuipă, fluieră și cîntă,
Urcă sus, pe bănci în zbor,
Și briceagul îl împlîntă
Drept în lemn, scobind de zor.
Cînd deodată ce vede Tică,

Albă, fragedă la chip?
O fetiță mititică,
Cu-o păpușă, pe nisip.
Ca un uliu sare Tică:
— Ia dă păpușica-ncoa!

— Nu! Se-ncruntă fata mică,
Este păpușica mea!
Dumnealui se umflă tare:
— Știi, fetițo, că ai haz...
Eu sînt Tică!

Fata sare:
— Da! Ești Tică fără obraz!
— Dă-o!
— Nu!...
Ți-arăt eu ție!

(A-mbrîncit-o)
— Ajutor!
Tică-a-nșfăcat păpușa...
— Azorel! Azor! Azor!

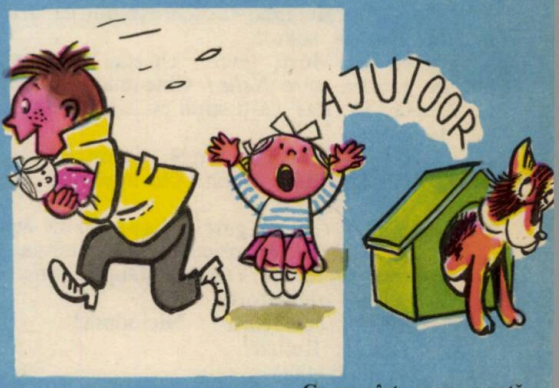

Peste gardul unei vile
Sare-Azor, un cîine lup.
Fulger negru — fulger roșu,
A sărit în stradă: zdupp!

Ca un vînt, ca o cometă,
Înspre Tică zboară arc...
Face Tică-o piruetă,
Fuge desperat prin parc,
Prin pansele și lalele,

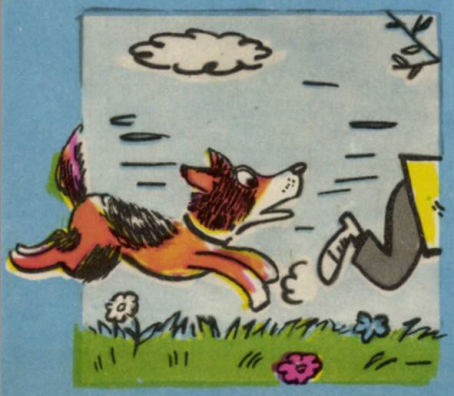

Sare-n zbor, scîncind neghiob,
Drept pe niște paralele.
Se-nvîrtește-ntregul glob,
Iar Azor — ca o săgeată —

După el, s-azvîrle-n gol...
De picior îl mușcă, iată,
Fără nici un protocol.
— Cer iertare, țipă Tică,

Lasă-mă, jupîn dulău...,
Cînd mai văd vreo păpușică
Sau fetiță, n-o bat, zău...
S-a-mbunat Azor, dulăul,

Dă din coadă, ca din bici:
Și morala?
Este scurtă:
«Fiți drăguți cu cei mai mici!»

ONOARE de Pionier

(Urmare din pag. 24)

najul «Pescăruşului» este conceput greşit... Curenţii de undă, cu cîştig de înălţime, vor da la concurs planorul peste cap!

NELU: Nu văd nimic rău în asta... Ba, dimpotrivă... Planorul lui Mircea Oprişan se va da peste cap, iar noi vom cîştiga excursia cu vaporul pe Dunăre!

HUCH *(către Nelu):* Just! Just, tinere! *(Către Mihai.)* I-adevărat ce spunea Vişan că vrei să-l previi pe Mircea?

MIHAI *(mirat):* Desigur...

NEGRUL JIM *(simplu):* Să mergem, băieţi! *(Arată cu mîna la cap.)* E clar!

HUCH *(grav):* Mihai... Întregul detaşament a auzit de chestia asta şi fierbe... În curînd, urma să te alegem preşedinte... *(Îl măsoară din cap pînă în picioare, rece.)* Dacă lucrurile stau aşa, n-aş prea crede că ai să fii preşedintele detaşamentului.

MIHAI *(apărîndu-se):* Dar bine, asta-i o chestiune de onoare pionierească!

NELU *(ironic):* Onoare pionierească! Vorbe mari, zi mai bine... familiarism, trădare..., relaţii neprincipiale... «Hanibal, ante partas»!

HUCH *(spre Nelu):* Just, tinere, chestia cu Hanibal! *(Spre Mihai.)* Nu ţi se cere, de fapt, decît să taci...

MIHAI *(uluit):* Să tac cînd văd o greşeală la adversarul meu? Drept cine mă luaţi? Cum să tac?!!!

HUCH *(îl bate pe umăr, imitînd discuţia dintre Mihai şi Mircea):* Dragă Mirceo, ţi-am studiat planurile... Sînt grozave, mă... eşti genial, fiule... Aproape că nici nu-mi vine să mă prezint la concurs!

NELU *(intervenind):* ...Aripile «Albatrosului» se vor topi la strălucirea «Pescăruşului» ca aripile de ceară ale lui Icar la soare!

HUCH: Just, tinere, chestia cu Icar! *(După o clipă de gîndire, spre Nelu.)* Cine mai e şi Icar ăsta?

NELU: Las' că-ţi spun eu... are şi un tată... e o poveste lungă!

HUCH: Dacă e lungă, dă-mi un rezumat...

NELU: Bine, Huch! *(Ia o poziţie serioasă.)* Icar este fiul lui...

HUCH *(cu un gest):* Las-o baltă acum... Altă dată! *(Spre Mihai.)* Ai priceput cum trebuie să-i vorbeşti lui Mircea Oprişan? *(Grav.)* După mine, chestia cu Icar ăsta nu-i obligatorie.

MIHAI *(categoric):* Niciodată!

HUCH: Refuzi?

MIHAI: Da!

HUCH: E ultimul tău cuvînt?

MIHAI: Da...

NELU: Va să zică vrei să pierdem excursia pe Dunăre?

MIHAI: N-am spus asta! Putem cîştiga concursul fără să ne ştirbim onoarea de pionieri!

HUCH: Vorbe!

NEGRUL JIM *(cu glas subţirel):* Lăsa-ţi-l, măi băieţi, nu vedeţi că e... secesionist?

HUCH *(măsurîndu-l din cap pînă în picioare cu dispreţ):* Bine, Mihai! O să comunic detaşamentului hotărîrea ta! Păcat. «Ai fi putut să fii un nasture strălucitor pe haina lumii!», cum spune răposatul Shakespeare!

NELU *(şoptindu-i):* Ibsen, mă!

HUCH *(patetic):* Tot aia e, fiule! *(Spre Mihai.)* Adio, fost viitor preşedinte! *(Spre ceilalţi doi.)* Haide, băieţi, să părăsim acest lăcaş al trădării. *(Îl bate pe negrul Jim pe umăr.)* Haide, Jim! Nordul liber nu mai există! Nordul liber a fost trădat! *(Se îndreaptă toţi trei spre balconaş, urmăriţi de privirile lui Mihai, care stă neclintit în hotărîrea lui. Nelu se opreşte şi spune, punînd mîna pe balustradă.)* Cu noi ai terminat... Dar să te văd cum ai să te descurci cu Rodica!

MIHAI: Rodica! Ce amestec are Rodica în toate acestea?

NELU *(pe acelaşi ton):* Rodica, da... căreia scumpul ei coleg de bancă îi ajută în fiecare zi să-şi pună cărţile şi caietele în servietă!

HUCH *(pe acelaşi ton):* Rodica... da... căreia scumpul ei coleg de bancă, Mihai Vladiu, i-a copiat cu grijă toate problemele de matematică atunci cînd a fost bolnavă.

NEGRUL JIM *(pe acelaşi ton):* Frumoasa şi capricioasa Rodică, sub papucul căreia stă şi geme ilustrul nostru coleg şi constructor Mihai Vladiu! *(Cu acelaşi ton spre cei doi.)* Oare ce va spune frumoasa şi capricioasa noastră colegă cînd va afla că Mihai Vladiu vrea să piardă excursia pe Dunăre, pentru care EA şi-a cumpărat cei mai frumoşi pantaloni albaştri din lume?

MIHAI *(enervat):* Ieşiţi afară! Ieşiţi sau vă paraşutez pe toţi trei.

NELU *(ironic):* Nu te enerva! Plec, nobile prinţ... *(Adulmecă aerul din încăpere.)* De fapt nu plec, ci fug..., barometrul nasului meu arată... furtună! *(Încalecă balustrada şi dispare greoi pe scara de frînghie, urmat de Huch şi negrul Jim. Mihai, nervos, vrea să tragă scara. Se aude soneria de la intrare.)*

MIHAI: Ufff! În sfîrşit, bine că ai venit Mircea.

(Iese. Peste cîteva clipe, prin uşa rămasă întredeschisă, răsună o voce de fată, limpede ca un clopoţel, şi-apoi în cameră pătrunde cu dezinvoltură o fată frumoasă, zveltă, într-o rochie înflorată. Mihai o urmează intimidat. Fata se opreşte.

RODICA: Te deranjez cumva?

MIHAI *(puţin zăpăcit):* Nu... da... Adică cum să-ţi spun... Nu credeam... Nu te-aşteptam acum... *(Mătură cu palma un scaun.)* Ia loc, Rodica... Nu mai eşti bolnavă?

RODICA *(se aşază, desfăcîndu-şi larg fusta cu un gest de prinţesă):* Nu, am fost răcită şi am avut două zile temperatură, dar... Mama este acasă?

MIHAI: Nu. S-a dus în oraş să se întîlnească cu tata... *(Ridică din umeri.)* Nu ştiu ce să fie...

RODICA: Eu ştiu. Tatăl tău a fost numit inginer la noile cuptoare Siemens-Martin. Se dă un fel de recepţie, la care tatăl meu, ca şef al secţiei, trebuie să rostească

un discurs... A bombănit ceva toată după-masa prin casă... N-am înțeles mare lucru..., atît doar că taică-tu este un om priceput și plin de voință! În orice caz asta voia să zică... Te bucuri?

MIHAI: Desigur... Bravo lui!

RODICA *(tăios)*: Bravo cui? Lui tata sau lui taică-tu?

MIHAI: Lui tata, desigur!

RODICA: Învață-te să vorbești clar! *(Schimbînd vorba.)* Mihai, sînt supărată pe tine! Sînt foarte tristă, Mihai!

MIHAI *(mirat)*: Supărată pe mine? Tristă? De ce?

RODICA: Pentru excursia cu vaporul pe Dunăre!

MIHAI *(mirat)*: Ce-i cu excursia? Concursul are loc peste o săptămînă... Excursia peste două...

RODICA: Excursia nu va avea loc...

MIHAI *(uimit)*: De ce?

RODICA: Din cauza ta...

MIHAI: Din cauza mea? Dar bine, «Albatrosul» este gata de zbor... Chiar astăzi i-am făcut proba..., zboară elegant, precis, cu aripile larg desfăcute... *(cu ochi strălucitori.)* Nu e un planor radios... E o bijuterie... ușoară ca aerul, ca fumul, grațioasă și sprintenă ca o rîndunică... Am să cîștig precis cu el, precis!

RODICA *(feminin, practic)*: Nu prea am idee ce este un planor..., cu asta vă ocupați voi, băieții, dar știu că socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din tîrg...

MIHAI: Adică?

RODICA: Adică concursul are loc la Sinaia, iar tu pînă acum ai încercat planorul la București... Ai fost vreodată la Sinaia?

MIHAI: Nu.

RODICA: Eu am fost. E un curent groaznic.

MIHAI *(naiv)*: Ce vorbești!

RODICA: Groaznic! *(Lovitură directă.)* Știai că prietenul tău Mircea Oprișan e de fel din Sinaia?

MIHAI: Nu. Știam că are bunicii acolo...

RODICA: La care merge în fiecare vară... A bătut toate văgăunile, toate pădurile, toate piscurile... Cunoaște Sinaia ca pe buzunarele lui... Acum pricepi de ce excursia nu va avea loc?

MIHAI: Nu înțeleg ce vină are Mircea că este originar din Sinaia... Trebuie să fie de undeva, nu?

RODICA *(șiret)*: Pe mine nu mă duci, Mihai... Înțelegi prea bine ce vreau să-ți spun. *(Direct.)* Planurile lui Mircea sînt la tine?

Ilustrații de IACOB DEZIDERIU

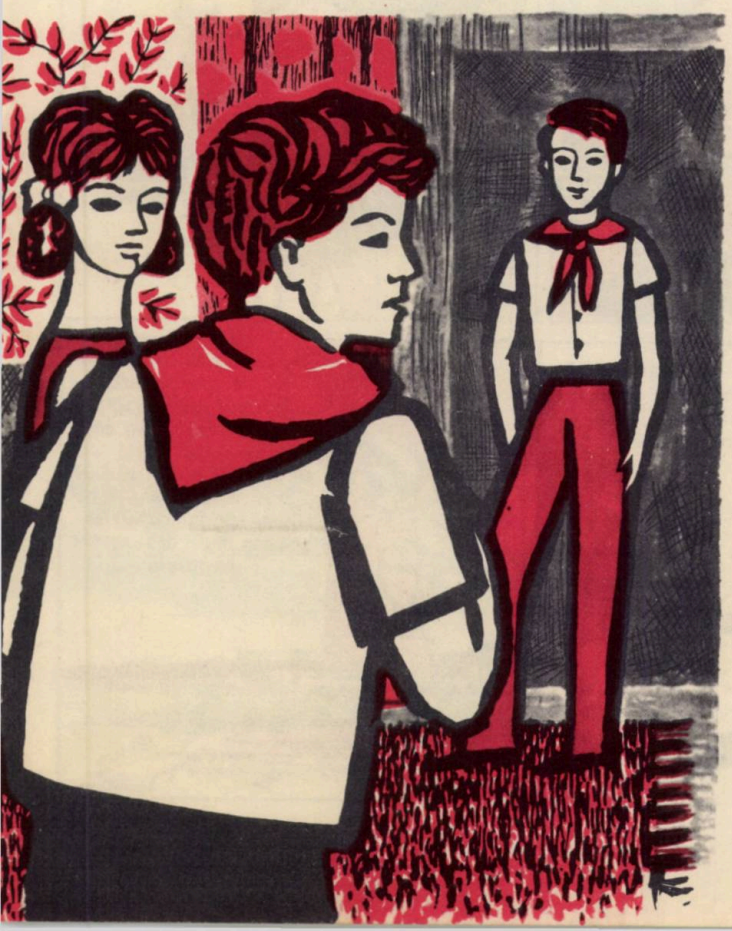

MIHAI: Da. Și ale mele sînt la el...

RODICA: Nu mă interesează planurile tale... Vorbesc de ale lui... Sînt aici?

MIHAI *(supus)*: Da...

RODICA: Sînt greșite?

MIHAI: Nu... adică să vezi .

RODICA: Sînt sau nu sînt greșite?

MIHAI: «Pescărușul» este un planor excelent..., doar ampenajul...

RODICA: Ce-i cu ampenajul? E greșit?

MIHAI: Da... Cine ți-a spus? Băieții?

RODICA: Da. Toți... Au aflat de la Vișan... Pot să văd și eu planurile?

MIHAI *(bucuros)*: Desigur... Vrei să vezi varianta lui Mircea sau pe cea pe care am făcut-o eu...

RODICA *(șiret)*: I-ai desenat tu ampenajul?

MIHAI: Da! Ți-l arăt îndată! *(Se duce și ia un plan de pe masă și se apropie de Rodica, punîndu-l pe covor)*: Vino, aici jos, să-ți explic... *(Rodica se așază jos lîngă el.)* Vezi, astea sînt aripile . Ăsta, ca un tub metalic, este fuzelajul, și ăsta este ampenajul...

RODICA *(rupînd planul în bucățele)*: Și asta-i excursia pe Dunăre! Acum sînteți egali: Mircea are Sinaia, iar tu ai ampenajul!

(Mihai se ridică și o privește năucit. E alb la față și tremură tot. Și șoptește încet, abia auzit.)

MIHAI: Pentru ce ai făcut asta?

RODICA: Pentru tine, Mihai... Ca să cîștigi concursul! Ca să plecăm cu vaporul pe Dunăre! Tu... eu... și întreg detașamentul!

MIHAI *(alb la față cu pumnii strînși)*: Dacă erai un băiat, te făceam praf! Praf te făceam!

RODICA *(zîmbind)*: Vezi? Norocul meu că sînt fată... *(Îi întinde mîna.)* Vrei să mă ajuți să mă ridic?

MIHAI *(hotărît, lăsînd-o cu mîna întinsă)*: Nu!

RODICA *(rugător)*: Hai, Mihai... Te rog eu frumos... Dă-mi mîna!

MIHAI: Nu! Acum știu cine ești. Ești... ești...

RODICA: Colega ta, Rodica, care vrea să-ți dea un sfat bun. *(Se ridică.)*

(Mihai se duce la balconaș, de după balustraua căruia apar încet, încet capetele lui Huch, Nelu și al negrului Jim.)

MIHAI *(furios)*: Aha! Aici erați?! *(Strigă.)* Ce naiba! Nici unul dintre voi nu-și dă seama că este o chestiune de onoare pionierească?

MIRCEA: Ba da, Mihai. Eu îmi dau seama!

(Mihai se întoarce fulgerător. În ușă stă Mircea Oprișan.)

MIRCEA: Iartă-mă, Mihai... Am găsit ușa de la intrare deschisă... și am intrat.

MIHAI *(privind sfidător la cei trei și la Rodica)*: Mircea, să știi că hîrtiile de pe covor sînt planul «Pescărușului» refăcut de mine... Ampenajul tău...

MIRCEA: Știu, Mihai. Am auzit tot. Ești un adevărat prieten și un adevărat pionier... *(Spre Rodica.)* De altfel îmi pare bine că am avut dreptate...

RODICA *(veselă)*: Și mie, Mirceo...

CEI TREI DIN BALCON *(în cor)*: Și nouă...

MIRCEA: Detașamentul vrea să te aleagă președinte, Mihai... și te-au pus la încercare... *(Arată spre Rodica și cei trei.)* Ei m-au rugat să-ți trimit niște planuri greșite!

MIHAI *(sec)*: Aha! Acum încep să înțeleg!

MIRCEA: Le-am trimis pentru că știam că tu nu poți să te porți decît așa cum te-ai purtat!

MIHAI *(pe neașteptate, se repede la birou și, ridicînd călimara, se întoarce furios spre balconaș)*: Stați că v-arăt eu vouă, pușlamalelor!

(Capetele celor trei dispar ca prin farmec. Mihai pune călimara la loc și strigă rîzînd în urma lor.)

MIHAI: Încet, nobili pirați, că o să vă rupeți gîtul!

RODICA *(spre Mihai)*: Tovarășe președinte al detașamentului, mai ești supărat pe mine?

MIHAI *(întinzîndu-i mîna, îi spune cu căldură, aproape în șoaptă)*: Iartă-mă, Rodica..., mă ierți?

(Rodica se uită lung la el și începe să rîdă. Rîde și Mihai. Rîde și Mircea. Și, în timp ce toți trei rid din ce în ce mai tare, se lasă...)

CORTINA

PLANETA MRINA ÎN ALARMĂ

-TEXT- A. ROGOZ

III

-ILUSTRAȚII- RADU DULDURESCU

DURES 64

REZUMAT:

1 000 de rachete pornite de pe planeta Vlang Avda se îndreaptă spre Mrina. Evoluția lor este urmărită cu îngrijorare de mrineni. Oare ce poartă aceste rachete? Cu ce gînduri vin avdienii spre Mrina?

— De milenii așteptăm doar un semn că avdienii au intrat în era înțelepciunii,

— 1 000 de rachete nu sînt un astfel de semn, ci o amenințare, replică Mortiflex. Trebuie să luăm măsuri

Pe Mrina începu construirea febrilă de uzine antigravifice

Mortiflex concentra toate mijloacele capabile să distrugă rachetele avdiene

Vivirix, care ținea sub observație flota avdiană, trebui să constate, cu amărăciune, că la bordul rachetelor există substanțe radioactive

— Îmi pare rău, îi spuse el soției sale. Speram că avdienii vin la noi cu intenții bune

Dar dacă aceste substanțe nu sînt folosite pentru distrugere, ci pentru acționarea rachetelor? replică soția lui Vivirix

— Ce-ar fi să încercăm să folosim invenția lui Efrex? continuă ea. Efrex a izbutit să înregistreze bioundele care indică diversele tipuri de gîndire

— Am putea afla dacă avdienii au ajuns la un tip superior de gîndire, spuse Efrex. Dar pentru asta ne-ar trebui instalații foarte puternice, capabile să determine harta undelor de gîndire de la distanțe mari

Sprijiniți de Xeiton, obținură să se construiască un mare bioradioencefalograf cosmic

Între timp, în formația rachetelor avdiene interveniră modificări. 100 de rachete se desprinseră din flotă, apropiindu-se cu mare viteză de Mrina

— Perfect! jubilă Mortiflex. Dacă se apropie în serii, îi vom putea distruge mai ușor

În aceste zile, marile antene ale bioradioencefalografului se îndreptară spre avdieni. Fură obținute primele hărți ale tipului de gîndire. Dar pentru a descoperi linia violetă ce indica înțelepciunea, mai era nevoie de studiu

Evenimentele se precipitară. Cele 100 de rachete pătrunseră în rețeaua antigravifică. Fu dată alarma

Aparatele își încetiniră mersul, apoi se opriră ca prinse într-o plasă nevăzută

— Am învins! declară Mortiflex. Se bucura totuși prea devreme

Curînd, rachetele începură să înainteze din nou.
— Măriți cîmpul de activitate la maximum! ordonă Mortiflex

Însă rachetele avdiene, dezvoltînd o forță uriașă, înfrînseră antigravitația. În capitală izbucni panica

Dar curînd se răspîndi o veste uluitoare, care trezi din nou speranțele mrinenilor. Efrex descoperise liniile violete: liniile erei înțelepciunii. Cele 100 de rachete amrinizară în apropierea capitalei. Locuitorii alergau într-acolo

O masă imensă de mrineni se adunară în jurul rachetelor

— Vă salutăm, dragi mrineni. V-am descifrat limba din mesajele voastre, interceptate cu ajutorul aparatelor electronice. Planeta noastră, pe care voi o numiți Vlang Avda, se numește Pămînt

— Iar noi ne numim pămînteni, oameni, rosti primul cosmonaut avdian care păși pe planetă. Cel care v-a vorbit întîi a fost un simplu robot. Planeta voastră noi o numim Marte

— Vă oferim un dar prețios de care știm că aveți nevoie. Vă aducem apă: o mare cît Oceanul Atlantic și Mediterana la un loc, adîncă de zece metri. Această apă ne prisosește datorită faptului că noi am topit calotele polare. Apa pe care v-am adus-o în cele 900 de rachete-cisternă constituie doar începutul

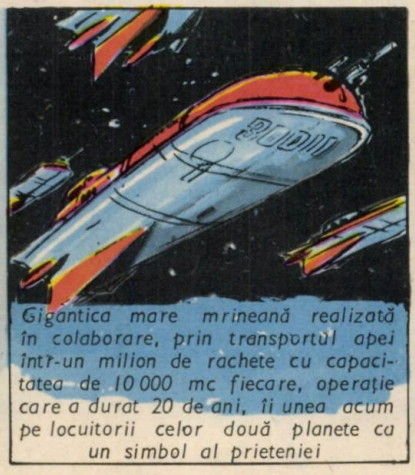

Gigantica mare mrineană realizată în colaborare, prin transportul apei într-un milion de rachete cu capacitatea de 10 000 mc fiecare, operație care a durat 20 de ani, îi unea acum pe locuitorii celor două planete ca un simbol al prieteniei

Și iată chipurile eroilor noștri, mrineni și pămînteni, pe malul mării lor. Ei au luptat pentru înfrățirea între lumi

SFÎRȘIT

EXPOZIȚIA REALIZĂRILOR ECONOMIEI NAȚIONALE A R.P.R

(Urmare din pag. 17)

articole de cauciuc, sticlărie și ceramică, instrumente muzicale.

Părăsind pavilionul central, primul drum îl faci la pavilionul anume construit pentru a adăposti produsele din mase plastice. Aici găsești de toate: fel de fel de piese din plastic (care înlocuiesc în industrie piesele de metal), țevi, căști de protecție, plăci pentru construcții, ambalaje (bidoane, butoaie), cești, pahare, perii, piepteni, penare, călimări, jucării pentru copii, împletituri pentru unelte pescărești. La doi pași de elegantul pavilion al maselor plastice se află șantierul petrolifer, cu alte cuvinte, plămînul puternic care trage din pămînt materia primă fără de care nu pot exista masele plastice. Instalația de foraj 3 DH 200 A funcționează de-adevărat. Ea a călătorit și prin străinătate, uimindu-i pe cei de-acolo prin puterea sa.

În afara pavilionului central mai sînt multe alte lucruri care merită să fie văzute: sectorul mine și energie electrică (cu stația de transformare a curentului electric etc.); sectorul transporturi și telecomunicații (cu locomotiva diesel-electrică, locomotiva cu aburi modernizată, vagoane, autocamioane «Carpați», «Bucegi», autobasculante, autobuze, microbuze, machete de cargouri și nave pescărești, avionul I.A.R.-818 sanitar, avionul I.A.R.-818 agricol, planoare), sectorul mașini agricole (cu renumitele tractoare fabricate la Brașov, semănători, combine, pompe pentru irigații); sectorul culturi demonstrative agricole și sectorul culturi demonstrative silvice (exemple din modul în care trebuie lucrat, cu cele mai bune rezultate, pămîntul); pavilionul social-cultural și al artei populare (care înfățișează totodată și succesele dobîndite în învățămînt, în cercetările științifice, în răspîndirea culturii pretutindeni la orașe și sate, în ocrotirea sănătății oamenilor muncii, ca și în păstrarea străvechilor frumuseți pe care poporul romîn le-a creat de-a lungul veacurilor); pavilionul construcții, arhitectură, sistematizare (în care se vede încă o dată cum se schimbă neîncetat fața orașelor și satelor țării, prin construirea de uzine și fabrici, blocuri de locuit, școli, spitale, lăcașuri de cultură).

Doctorul Panseluță ne sfătuiește:

CUM SĂ EVITĂM RĂCEALA?

Vezi să nu răcești! este un îndemn obișnuit pentru mari și mici. S-ar părea că în general sîntem destul de lămuriți ce înseamnă a fi răcit și cum să ne ferim de a răci. Omul «răcit» se cunoaște destul de ușor: are ochii roșii și lăcrimoși, vorbește pe nas sau răgușit, tușește sau strănută și... își suflă des nasul. La aceste tulburări se pot adăuga febră (temperatură peste 37,2°), dureri de cap, junghi în piept sau spate, dureri în tot corpul, ca după lovituri, indispoziție, lîncezeală, somnolență.

Știm cum arăți răcit, cum ajungi să răcești, însă se cunoaște mai puțin. Puțini bănuiesc bunăoară că răceala «se ia», ceea ce înseamnă că putem răci și fără să ne expunem la frig. De altfel se poate răci și vara, cînd de obicei e cald. Principalul este însă să știm că răceala se datorește cel mai des unor agenți infecțioși (microbi, virusuri) și din cauza aceasta există mai multe feluri de răceală.

Cel mai des răceala pornește de la.. picioare. Civilizația a făcut ca picioarele noastre să fie cel mai mult acoperite, încît ele nu sînt antrenate, ca mîinile, de pildă, să treacă repede de la cald la rece, fără ca aceasta să se repercuteze asupra restului organismului. Expunerea bruscă a picioarelor la rece (de pildă, ieșind cu picioarele încălzite din apa băii pe cimentul rece) duce în mod reflex la o contractare a vaselor sanguine din mucoasa nasului și gîtlejului (faringe), apoi la o încetinire a circulației sîngelui, cu umflarea și înroșirea mucoasei, senzație de înfundare și iritație în nas, usturime sau durere în gîtlej. Contractarea reflexă la distanță a vaselor sanguine, dacă expunem picioarele la rece, se poate produce și la bronhii, intestin, vezica urinară... Putem însă răci și în urma acțiunii directe a frigului asupra nasului și gîtului, mai ales cînd respirăm cu gura deschisă, cînd bem o băutură prea rece sau expunem tot corpul la o răcire bruscă, fiind transpirați.

Altă cale de provocare a răcelii este prin molipsire de la un alt om deja răcit. Cel mai des «împrumutat» este guturaiul, care se ia prin apropierea de un bolnav cînd vorbește, tușește sau strănută, fără a se feri cu mîna sau batista.

Evitarea molipsirii este esențială. Să ne ferim de cei guturăiați, gripați, mai ales în locuri aglomerate, în tramvai, la cinematografe etc. Dacă nu ai de unde lua guturaiul, nu te îmbolnăvești. (La Pol, de exemplu, exploratorii nu se îmbolnăvesc de guturai sau gripă dacă nu au la plecare pe nimeni bolnav în echipă.)

Este bine să evităm frigul, curentul, umezeala. În sezonul rece să ne îmbrăcăm cu veșminte călduroase. Să nu neglijăm fularul, basca, mănușile. Să ne îngrijim ca încălțămintea să nu lase să pătrundă apa; să nu ne jenăm să purtăm galoși, șoșoni. Cînd ieșim din casă să zăbovim puțin într-un antreu mai rece, pentru a schimba treptat temperatura mediului înconjurător. Să nu ieșim transpirați în frig, să nu bem încălziți lichide prea reci, să ne ferim pe cît putem de înghețată.

Cel mai bun mijloc de evitare a răcelii este călirea. Aceasta se obține prin antrenare, printr-o înfruntare mereu sporită a răcelii apei, aerului, vîntului. Dușurile alternative (calde și reci), fricțiunile cu buretele sau prosopul muiat în apă rece, gimnastica la fereastra deschisă ajută corpul să cîștige în forță, frumusețe și sănătate.

Pentru conformitate
Dr. PAUL MIRONESCU

Desen de D. NEGREA

Știați că...?

ALIMENTE... DIN PETROL

Mulți dintre voi au văzut țițeiul brut: este un lichid negricios, murdar, cu un miros puternic. Cui i-ar veni în minte că așa ceva ar putea fi întrebuințat drept hrană?

Și cu toate acestea chimiștii știau de multă vreme că substanțele care alcătuiesc petrolul au o «înfățișare» chimică destul de asemănătoare cu unele dintre alimente. Problema era: cum să se facă trecerea de la lichidul extras din adîncurile pămîntului la hrană?

În ajutor au sărit niște ființe microscopice. Printre ele, cea mai harnică este o ciupercă, numită Torula. Hrănindu-se cu plăcere din petrol, această ciupercă se înmulțește în număr mare și izbutește în același timp să schimbe compoziția chimică a substanțelor conținute de țiței, transformîndu-le în materii nutritive.

Actualmente, în Franța, a fost construită o mică fabrică-pilot în care se obțin din petrol proteine, substanțe hrănitoare, asemănătoare cu cele care se găsesc în carnea animalelor și cuprind vitamine prețioase pentru sănătate.

Trebuie știut că avantajele acestei descoperiri sînt foarte importante. Astfel, proteinele obținute din petrol costă de vreo 20 de ori mai ieftin decît aceleași cantități de carne. Ele se pot întrebuința cu folos ca furaje pentru hrana animalelor. Se experimentează și utilizarea lor ca alimente pentru oameni.

Cercetări în vederea perfecționării fabricării de alimente din petrol se fac astăzi în Uniunea Sovietică, Japonia, Cehoslovacia și Statele Unite ale Americii.

Dr. L. PETRESCU

... pe litoralul caucazian al Mării Negre, în localitatea Horst, un mare punct de atracție îl reprezintă un plop argintiu în vîrstă de 160 de ani. Are 65 m înălțime și este așa de gros, încît 10 oameni, ținîndu-se de mîini, abia îl pot cuprinde.

... în satul Lupșa, raionul Cîmpeni, se află primul muzeu etnografic sătesc din țară? El a fost înființat acum 2 decenii de învățătorul Pompiliu Albu. Aici sînt expuse obiecte de uz casnic din cele mai îndepărtate timpuri, țesături seculare, precum și alte obiecte specifice locului.

... ghețarul de la Scărișoara, raionul Cîmpeni, este cea mai mare și mai frumoasă formațiune carstică din R.P. Romînă? Din cercetările făcute pînă acum s-a dovedit că uriașul bloc de gheață de aici a început să se depună în straturi încă acum 3 000 de ani.

CE ȘTIȚI DESPRE CORPUL VOSTRU?

— Știți cîtă apă conțin organele corpului omenesc? Din punct de vedere medical, aceasta are o mare însemnătate. Sîngele conține 78—84% apă. Mușchii sînt, de asemenea, foarte bogați în apă: 75—80%. Oasele, în schimb, cuprind doar 22—34%, iar țesuturile grăsoase doar 7—40%. Cel mai sărac în apă este smaltul dinților: 0,2%.

— Din ce elemente este alcătuit corpul omenesc? În primul rînd din oxigen. Urmează apoi carbonul, hidrogenul, azotul, calciul (2%), clorul (1%), fosforul (1%), sulful, fierul, sodiul, heliul, magneziul, fluorul. În afară de acestea, în corp se mai găsesc și alte elemente, sub formă de urme.

AMPORA

Pentru ca răcitoarele să nu lase frigul «lor» să «fugă» afară și nici căldura din cameră să pătrundă înăuntru, pereții lor sînt izolați, umpluți cu un material rău conducător de căldură, numit «ampora». Acest material este fabricat în țara noastră la Combinatul chimic «Victoria» (Făgăraș). Este albicios și deosebit de ușor: o placă mare cît masa poate fi cu ușurință ridicată de un copil.

S-a îmbrăcat pădurea în zale arămii...
În cuiburi nu mai cîntă, sub streaşini, rîndunele,
Dar tu, în orice clipă, privirea mi-o mîngîi,
Pămînt al ţării mele şi-al fericirii mele!

Căci tu, îmi creşti în casă belşugul pînă-n grinzi,
Şi coşurile pline mi le aduci din vie,
Şi crengile bogate spre mine le întinzi,
Şi mărul cel mai dulce mi-l dăruieşti tot mie!

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C. C. AL U.T.M.
Nr. 12 — 1964

6036
BIBLIOTECA CENTRALĂ

Ilustrație: D. DOBRICĂ

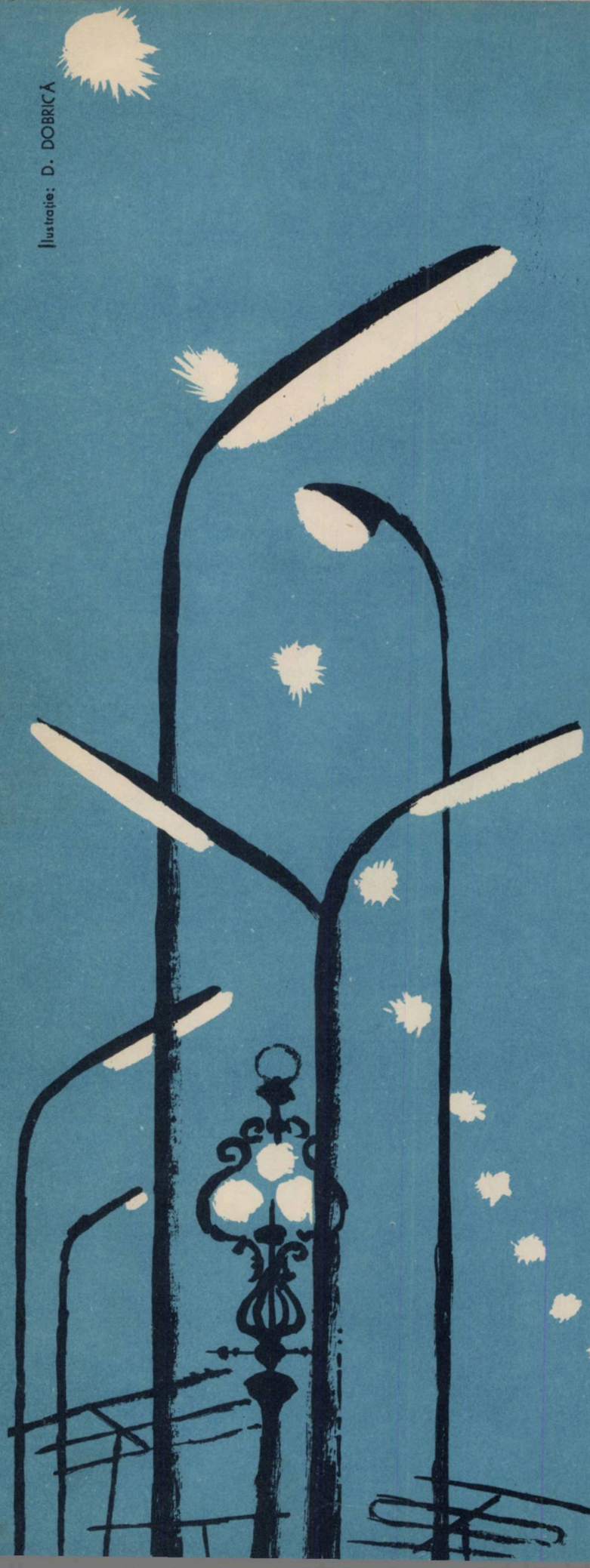

CÎNTEC DESPRE BUCUREȘTI

Stînd sprijinit cu barba în toiag
Și visător, ca omul cumsecade,
Ciobanul Bucur trece albul prag,
Închis cu chei de aur, în balade.

Dar Dîmbovița-l știe negreșit
Și-adeseori la ceas de înserare
Îl văd în unda apei, oglindit,
Cum își adapă turma de mioare.

Atît noian de timp s-a revărsat
Și s-a vărsat atît amar de sînge,
Pînă-a crescut măreț și minunat
Orașul drag ce-n inimi se răsfrînge.

Acum citim ce-a fost în anii grei,
Citim despre înalta baricadă
Și știm că Grivița în treizeci și trei
A-nscris în timp puternică baladă.

Și iată, totu-i limpede-mprejur,
Deschidem cartea la vestite lecții
Și lecțiile prind acum contur:
— Aici stă anul marii insurecții.

Acum sînt toate roadele de preț,
Și fostul fum o pașnică lumină.
Printre contemporane frumuseți,
În zori, se duce tata la uzină.

Și-i multă marmură în București,
Și mult beton armat e în palate.
Căci adevărul nou, peste povești,
Și-așterne lăudata-i claritate.

Renaște mult iubita Capitală.
Toți trandafirii-n cale-i se deschid,
Cu dragoste și cu aleasă fală,
Pe calea arătată de partid.

De-ar fi și Bucur în această zi,
De-ar coborî, cu sacii, din balade,
Constructor, dat într-o gazetă-ar fi,
Sau ar urma la universitate.

Pe cînd copiii lui de l-ar urma,
Venind și ei spre noi, cu toți strămoșii —
La școala nouă, de pe strada mea,
Le-ar flutura la gît cravate roșii.

AL. ANDRIȚOIU

PARTIDULUI

Ne-ai învățat să mergem cu soarele pe frunte
Și-n gînduri orizontul să-ncapă neștirbit,
Ne-ai învățat suișul cărărilor de munte
Și ne-ai legat pe umeri fișii de răsărit.

Prin tine-și are astăzi viața noastră cale,
Ca rîurile matca cu greu săpată-n stînci,
Și fără greș busola învățăturii tale
O să ne-arate drumul prin valurile-adînci.

Avîntul ce ni-l dete cuvîntul tău fierbinte
Îl vom preface-n fapte în anii ce-or veni,
Copilăriei noastre de azi ne ești părinte
Noi schimbul tău destoinic, de viitor, vom fi.

Mulțumire

În leagănele tale primitoare
Am cunoscut luminile dintîi,
Mîinile tale, clasă muncitoare,
Cu grijă ne-au vegheat la căpătîi.

Piciorul nostru n-a-ncercat țărîna,
Nici ascuțișul pietrelor din drum,
Nu ne-a-nghețat lîngă tăbliță mîna,
N-am cunoscut bordeiele de fum.

Întîii pași i-am încercat anume
Pe aurul podelelor curat,
Și soarele ce-adună-n el o lume
Prin geamul casei noastre a intrat —

Tu ne hrănești prin munca ta măiastră,
Ne-așterni în cale luminoase hărți
Și-mpodobești copilăria noastră
Cu jucării, cu cîntece și cărți.

Prin tine-am cunoscut chemarea mării
Și foșnetul pădurilor de brad,
Iar fructele de soare ale țării
Prin tine-n palma mîinii noastre cad.

Ne e copilăria sărbătoare
Și visuri mari prin tine făurim,
De-aceea astăzi, clasă muncitoare,
Noi, pionierii țării -ți mulțumim!

Poezii de **ION PETRACHE**

CÎNTEC PENTRU REPUBLICA

Ție, patrie, cîntecul care
e cel mai frumos dintre toate,
cu marea de spice și soare,
cu munți și cu ape bogate.

Construcții mai multe, mai mîndre
și cîntece de bucurii
și oameni ce știu să s-avînte
mai harnici cu fiece zi.

Fumegă marile-orașe
de fabrici și șarje de-oțel,
mări de petrol, uriașe,
zbate pămîntul în el.

Bucuria de pace și de senin,
e-n cîntecul nostru răsfrîntă.
Cuvîntul de dragoste plin,
pe-ntinderea ta se avîntă.

Cerul tău veșnic fie-nsorit.
Partidul veghează să mergi înainte.
Ție, Republică, imnul iubit,
salut pionieresc și fierbinte.

VICTORIA ANA TĂUȘAN

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Coperta de ALBIN STĂNESCU

VAPOARE CU NITURI DE AUR

de **MIHAI CARANFIL**

Pe vremea cînd mările şi oceanele erau cutreierate nu de vapoare mari ca acelea de astăzi, ci de corăbii, de fregate şi veliere, de baleniere şi trireme, de goelete şi caravele, toate construite din lemn, constructorii de nave, ca şi astăzi, îşi iubeau foarte mult meseria. Pentru ei nu exista pe lume o meserie mai frumoasă decît aceea de a face o corabie trainică şi frumoasă care se va lupta cu furtunile, va călători luni şi ani întregi călăuzită de Steaua Polară, va atinge ţărmuri încă nevisate şi se va întoarce încărcată de glorie, de mărfuri şi de miresmele ţinuturilor îndepărtate.

Era o mare sărbătoare pentru meşterii constructori de corăbii să înceapă lucrul la o nouă navă, şi aşa s-a născut tradiţia ca primul cui bătut în corpul unui nou vas să fie un cui de aur. Asemenea cuie de aur au purtat şi corăbiile lui Cristofor Columb, ale lui Marco Polo, ale lui Magellan, asemenea cuie de aur a bătut cu mîna lui Petru cel Mare pe vremea cînd, împărat fiind, construia şi el cu multă pricepere şi dragoste de meserie corăbiile cu care a cucerit atîtea şi atîtea bătălii.

Cu vremea, navele au început tot mai mult să fie construite din oţel şi, prin urmare, nu se mai băteau cuie, ci nituri. Cuiul de aur a devenit «nitul de aur».

Tehnica modernă a construcţiilor de vapoare a înlăturat în ultimii ani metoda îmbinării părţilor componente ale navei prin nituri. Vasele se construiesc acum prin sudură, cel mai adesea prin sudură automată, şi deci nitul a dispărut.

N-a dispărut însă «nitul de aur».

În construcţia primului vas dintr-o serie de acelaşi tip se află prinsă undeva o plăcuţă de aur pe care constructorii scriu cu bucurie şi mîndrie însemnele lor.

Cine vrea să vadă cum se face asta n-are decît să se ducă la Şantierul naval Galaţi, fie ca simplu vizitator, fie ca să înveţe neasemuita meserie a constructorilor de vapoare.

Cargouri, remorchere, motonave şi cabotiere care au constituit «cap de serie» poartă astăzi prin lume strălucirea niturilor de aur ale constructorilor de vapoare gălăţeni. Aceasta este o mare victorie pentru echipajul unui vas, o mîndrie pentru noi toţi şi, mai ales, o mare, o foarte mare bucurie pentru cei care au construit acest vapor.

Dar cum l-au construit?

Exact, cum oare se construieşte un vapor? Sînt sigur că nu o dată v-aţi pus această întrebare.

Prima fază a naşterii vaporului este... visul! Ca să capete forme atît de frumoase şi calităţi atît de ferme, este obligatoriu ca cineva să fi văzut dinainte realizarea unui asemenea vapor.

În mintea celor care-l proiectează, el se naşte, ca operă de creaţie, detaliu cu detaliu, apoi, după o muncă îndelungată, se naşte proiectul, pe hîrtie de calc. Se află acolo desenate conturul şi coordonatele tuturor pieselor mari şi mici din care va fi alcătuit vaporul.

Cu proiectul în mînă, constructorii se apucă de lucru. Primii au de lucru desenatorii. Da, e cazul să vă invit în hala aceea albă, uriaşă, cu ferestre nemaipomenit de mari şi în care nu se află nici mese, nici scaune, nici maşini, ci numai nişte suprafeţe albe. Aici, proiectul este ridicat la scara de unu pe unu, adică fiecare piesă a viitorului vapor este desenată în mărime naturală. «Hîrtia» de desen e cît toată podeaua halei, şi desenatorii umblă pe ea în papuci de pîslă, trăgînd linii ca la marcajul unui teren de volei.

Conturul acestor desene este apoi copiat pe panouri mari de lemn. Decupate, panourile de lemn devin «şabloane». Şabloanele, aşezate peste foile uriaşe de oţel, împrumută conturul lor oţelului. Dar, am uitat să vă spun, asta se face în altă parte, în hala de trasaj. Foile groase şi mari de oţel peste care s-a desenat conturul unei anumite piese din construcţia viitorului vapor sînt apoi tăiate, după desen, prin sudură (nişte aparate automate de sudură urmăresc singure desenul şi taie oţelul gros de cîţiva centimetri) sau cu nişte foarfeci uriaşe.

Una cîte una, piesele vaporului ies din hala de trasaj şi fac un drum scurt prin aer pînă la hala de asamblat-montaj. Aici iau fiinţă prova sau pupa vaporului, supra-

structura (ceea ce se află deasupra punții superioare) sau o parte din sala mașinilor, o magazie, un bord, o punte, o cabină.

În limbajul constructorilor, toate acestea se cheamă secții și bloc-secții. În limbajul nostru le putem spune «cărămizi» din care se va clădi vaporul. Cîte o felie întreagă dintr-un vapor ia aici ființă prin munca sudorilor, a nituitorilor, macaragiilor, mecanicilor și lăcătușilor.

Dar abia pe cală vaporul începe să semene a vapor. «Feliile» sau «cărămizile» de care vorbeam, secțiile și bloc-secțiile sînt aduse aici și potrivite fiecare la locul lor. Cînd îmbinarea s-a făcut perfect, își fac din nou apariția sudorii. Cusăturile lor de oțel încheagă de astă dată silueta întregului vapor. Și astfel, în cîteva săptămîni, ceea ce la început se înfățișa sub formă de părți răzlețe, ca tăiate cu sabia dintr-o navă, devin acum coșcogea vapor: cu provă și pupă, cu cabină de comandă și sală de mașini, cu babord și tribord, cu chilă și bompres, mă rog, cu o mare parte dintre cele necesare unui vapor care se respectă. Dar încă nu-i vapor. Constructorii îi spun acum «scoică» sau «coajă».

Deși nu e răcit și nici nu pleacă în tabără, vaporul merge acum la... radioscopie. Mai precis, radioscopia vine la el, sub forma unor aparate Roentgen speciale, care-l examinează la toate încheieturile. Apoi în vapor se toarnă apă, pînă se umple ca o cratiță.

— Curge?

— Nu curge!

— E bun!

Apa este pompată înapoi în Dunăre, pentru că urmează lansarea la apă.

Se leagă de gîtul unei sticle de șampanie o ață lungă al cărei al doilea capăt e legat de brațul unei macarale. Se strîng toți constructorii în jurul vaporului. Se rostesc cuvîntări. Reporteri și fotoreporteri, operatori de cinema surprind și imortalizează momentul. Sticla de șampanie este azvîrlită spre prova vasului. Ea se sparge în țăndări sclipitoare, lăsînd pe corpul vasului un val alb de spumă. Constructorii sînt emoționați. Nimănui nu-i pare rău după o astfel de sticlă de șampanie!

Cu niște securi mari sînt tăiate odgoanele care țineau vasul pe uscat. Vasul, cu cărucioarele care-l susțin începe să coboare spre Dunăre. Urale! Și iată că vaporul începe să plutească!

Apoi e tras și legat în altă parte la cheiul șantierului. Pe el urcă acum montorii de agregate, motoriștii, electricienii, tîmplarii, tapițerii, vopsitorii. Abia după ce toți acești meșteri iscusiți își vor termina și ei treburile, vaporul va fi cu adevărat... vapor! El va avea atunci motoarele, agregatele, instalațiile necesare, cabinele lui vor fi mobilate și dichisite, aparatura electronică extrem de complicată va veghea tot mersul vaporului, totul va primi lumina și strălucirea culorilor, a eleganței, a puterii.

Așa se naște — aici, pe cîteva pagini, dar în realitate pe un spațiu vast — un vapor dintre cele care se cheamă: «DEVA», «BRĂILA», «SUCEAVA», «CLUJ» etc. etc. și care călătoresc pe toate mările și oceanele lumii.

*

Ca să poată fi construite vapoarele mari și moderne de astăzi a trebuit ca șantierul să crească și, mai ales, au trebuit să crească oamenii. Despre ei vreau să vă spun cîteva cuvinte. De pildă, despre electricieni. E vorba nu despre electricienii care instalează becuri în casă ori pe stradă, ci despre aceia care montează pe vapoare o rețea vastă de cabluri și instalații electrice extrem de complicate, sisteme electronice de semnalizare, de control și comandă, un adevărat organism electronic sensibil și inteligent care dă viață tuturor mecanismelor și instalațiilor de pe vas.

Vedeți voi, pe vremuri corăbiile n-aveau nevoie de electricitate, dar astăzi nimeni nu poate să conceapă un vapor fără o centrală electrică, fără sute și sute de becuri și de aparate și mecanisme electrice. Electricitatea este aceea care pune în mișcare macaralele de pe vas, vinciurile, electricitatea urcă și coboară ancora, ea (prin servomotoare) pune în mișcare cîrma (există chiar un timonier electric automat căruia i se stabilește programul de marș și el conduce singur vaporul exact pe ruta fixată). Și tot electricitatea semnalizează și previne incendiile oriunde s-ar ivi; ea măsoară și anunță în fiecare clipă temperaturile și presiunile în diferite puncte ale vaporului, ea este aceea care captează și trimite în văzduh mesaje și radiograme, în sfîrșit electricitatea este sistemul nervos al vaporului. Închipuiți-vă, prin urmare, cît de bine trebuie să-și cunoască meseria electricienii ca să poată executa acele nemaipomenit de complicate instalații. Am lucrat alături de acești electricieni. Dar în treisprezece ani meseria aceasta a evoluat într-atît încît acum eu aproape că nu mai pricep nimic din ce fac foștii tovarăși de lucru. În acești ani au învățat mult. Au urmat liceul seral, au urmat cursuri speciale și cîțiva dintre ei sînt studenți la cursurile fără frecvență, pentru că matematica, fizica, chimia, chiar și istoria, ca și geografia, sînt lucrurile pe care trebuie să le știe «ca pe apă» un bun constructor de vapoare. Spuneam la început că oricine vrea poate să învețe meseria acestor oameni. Rectific: aici nu au ce căuta leneșii, cei cărora nu le place să învețe.

*

Dar să ne întoarcem la secția asamblat-montaj, acolo unde se construiesc bucățile de vas care urmează a fi asamblate pe cală. Secția are mulți oameni, vă imaginați. Sînt sute de muncitori și zeci de meserii.

Doi tineri șefi de echipă stăteau de vorbă, într-o pauză, sus pe un crîmpei de vapor în construcție.

— Trebuie, spunea unul dintre ei, să terminăm mai repede piesa noastră, ca să ne apucăm de comenzile 38 și 39...

— Eu zic așa, spunea celălalt, cu bordurile și cu punțile, cu secțiile de fund și dublu de fund a

mers mai greu. Suprastructura nu-i o piesă grea. Avem experiență...

«Piesa» de care vorbeau arată cît o casă cu trei etaje! (Suprastructura — am mai spus — sînt cabinele, punțile și întreaga «arhitectură» care se ridică, la un mare vapor, deasupra punții principale).

La o așa piesă lucrau cei doi tineri și vorbeau despre ea ca și cum ar fi vorbit despre fabricarea șuruburilor. Amîndoi sînt evidențiați în producție lună de lună. Și sînt amîndoi în întrecere. Sînt amîndoi elevi la seral: ANDRONIC — a XI-a, MUNTEANU — a X-a.

Asemenea oameni lucrează aici. Cu asemenea oameni se fac adevărate minuni. Prin străduința muncitorilor din această secție s-au rezolvat niște probleme de producție a căror importanță mă tem că voi n-o puteți înțelege.

Cum să explic? Am să-l rog mai bine pe tînărul inginer Nicolae Dumitrașcu să vă vorbească. El știe mai bine.

— Cu cît secțiile și bloc-secțiile pe care le facem noi, spune dînsul, sînt mai mari, cu atît mai repede este asamblat pe cală un vapor. Dar noi ajunsesem în privința asta la o limită. O bucată de vapor construită în hală nu putea să fie mai grea de 20 de tone pentru că nu mai aveam cum s-o transportăm. În hală avem două macarale: una de 10 și alta de 20 de tone. E adevărat că 10 și cu 20 fac 30. Dar noi nu puteam să facem această adunare simplă, pentru că nu puteam să folosim amîndouă macaralele o dată. Ne-am bătut capul cu toții și pînă la urmă... oul lui Columb a fost găsit. Cineva a venit cu ideea să construim o grindă de egală rezistență (cine știe mecanică știe cum se echilibrează forțele într-o pîrghie) și în felul acesta am putut să unim capacitățile de ridicat ale celor două macarale. Asta a făcut să mărim bloc-secțiile. Și, mărindu-le, s-a scurtat timpul de staționare a vaselor pe cală, ceea ce înseamnă că șantierul poate să construiască anual mai multe vapoare decît înainte.

Am vorbit numai despre una dintre faptele de muncă ale oamenilor din șantierul naval. Dar ele sînt atît de multe încît ar trebui făcută o cronică lungă, o carte întreagă.

V-am spus toate acestea ca să înțelegeți mai bine mîndria cu care bat constructorii de vapoare nitul de aur al unei noi nave, strălucirea acestui nit. Să ne înțelegem: strălucirea aceasta poate că n-o dă într-atît aurul propriu-zis, cît dragostea de muncă și de meserie, faptele de abnegație ale muncitorilor din ale căror mîini pricepute își ia avînt spre depărtări un vapor. Fiindcă acesta este aurul a cărui strălucire nu va păli niciodată, ci va lumina ca soarele, de-a lungul marilor căi navigabile ale lumii.

Un vapor! Priviți-l cu ce forță și eleganță înaintează prin valuri. Un uriaș de oțel cutezător și puternic pleacă în lume. Sus flutură mîndru pavilionul românesc. Un vapor. O părticică din munca poporului nostru.

El, ca și întregul șantier, ca și oamenii lui, face parte dintre creațiile mari și fără număr ale Republicii.

GALAȚI

Din ruine fumegînde,
În urma hoardelor flămînde,
Te-ai ridicat, ca din povești,
Oraș natal, ce drag îmi ești!

Străjer la Dunărea bătrînă,
De clocot nou ți-e viața plină
Și-n focul razelor de soare,
Tu ești mereu în sărbătoare.

Eu îți doresc mereu să crești
Și tot mereu să înfloreșți,
Să mergi pe-un drum de soare plin,
Că viață nouă-ți făurim.

Și muncitori cu nou avînt
Ridică-n slăvi, ca din pămînt,
Mai multe fabrici și uzine,
Școli noi și creșe și cămine.

Partidul drag ni-i călăuză
În munca noastră tot mai dîrză,
Prin el te-ai ridicat ca din povești,
Oraș natal, frumos mai ești!

IONESCU MARIA
clasa a VI-a, Școala elementară de 8 ani nr. 2 Galați

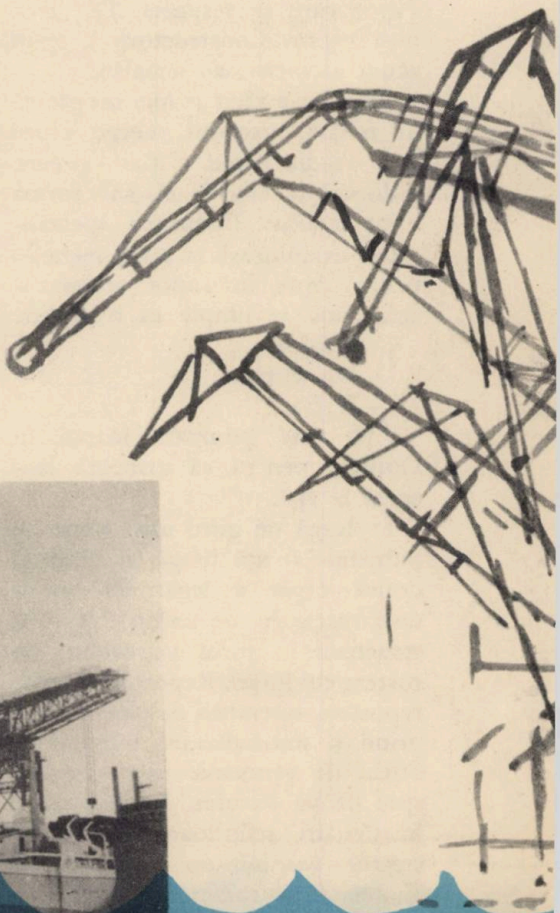

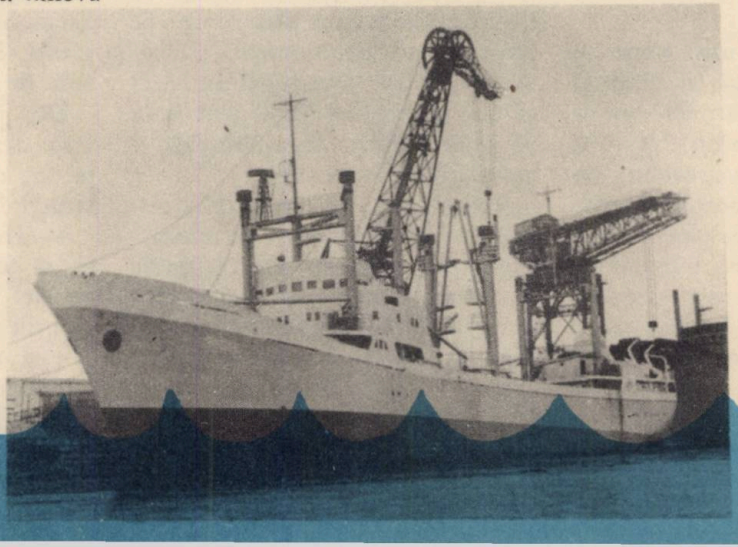

Am treisprezece ani și m-am născut
În țară liberă, frumoasă și bogată.
Nici foame, nici război n-am cunoscut
Și nici nu vreau să le cunosc vreodată.

Contemporani îmi sînt uzine noi,
Hidrocentrale îmblînzind șuvoaie,
Și sute de șantiere ca un roi,
Și spice în a vîntului bătaie.

Cu mine au crescut pe harta țării
Orașe noi pe litoralul mării.
Și colective-au apărut nenumărate,
Schimbînd amara viață de la sate.

Și sateliții-mi sînt contemporani,
Și oameni ce spre Cosmos au deschis
Un drum visat de toți, de ani și ani,
Dar care astăzi nu mai este vis.

În toată lumea am contemporani,
Dar dintre toți mai dragă mi-e anume
Lumina păcii ce triumfă-n lume
Și porumbeii ce mîngîie ai mei ani.

ELENBOGEN SANDA
clasa a VIII-a — București

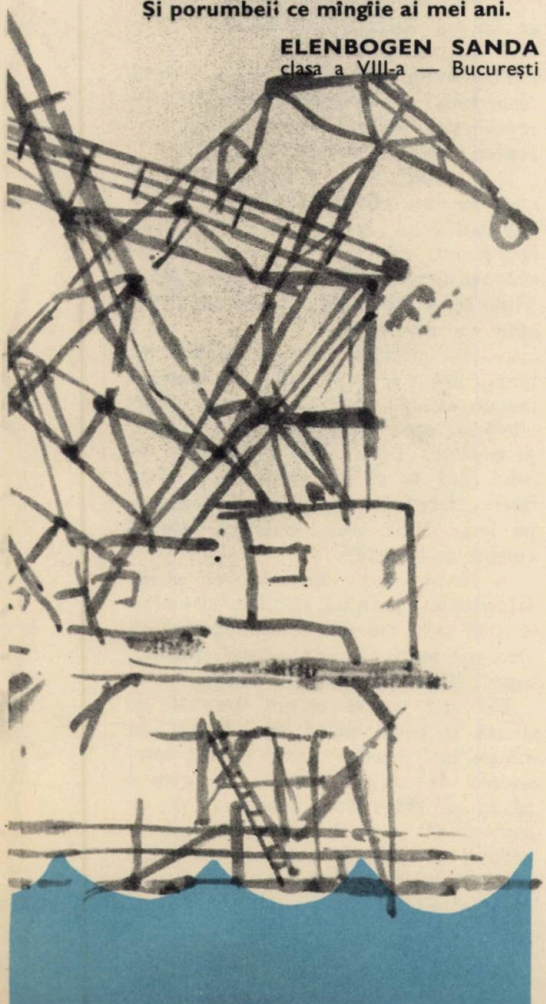

minele

de **PETRE LUSCALOV**

În cazemata circulară de beton domnea o liniște adîncă. Prin ferestruica dreptunghiulară, lumina zilei de toamnă răzbătea, pieziș, tulbure, prăfuind parcă uniforma maiorului ce stătea țeapăn la o măsuță de brad. În fața lui se vedeau doi prizonieri, întorși cu spatele la el, cu fețele lipite de zidul cazematei, cu mîinile încleștate pe ceafă.

Maiorul părea o stană de piatră. Numai mîna dreaptă, în care ținea un creion verde, cădea din cînd în cînd ritmic, cadențat, pe o hartă desfăcută pe măsuță.

De undeva răzbătea în cazemată vuietul înăbușit al unei canonade îndepărtate de artilerie. Cîteodată el părea că se stinge, ca să huruie din nou dezlănțuit în depărtare.

Deodată o explozie apropiată zgîlțîi adăpostul de beton, urmară alte cîteva bubuituri infernale și-apoi se făcu din nou liniște.

Maiorul se ridică brusc în picioare. Fața îi deveni albă de furie. Duse mîna la tocul revolverului și-l desfăcu cu degetele lui lungi și albe, ca de păianjen, strigînd într-o românească stricată:

— Întoarceți...! Țineți mîinile sus!

Cei doi prizonieri se întoarseră încet cu fața spre el. Erau doi ostași români. Unul dintre ei, mai în vîrstă, un caporal, să fi avut vreo treizeci de ani. Avea fața mare, cu maxilare puternice, cu barbă rară și țepoasă. Iar un ochi îi era umflat, vînăt, aproape închis de o lovitură de pat de pușcă. O mînecă a vestonului și o bucată de cămașă, zdrențuită și plină de sînge, îi atîrnau în jos, lăsînd să se întrevadă o parte din brațul lui bronzat și mușculos. Celălalt, un ostaș tînăr, cu o față albă și delicată ca de copil, ușor pistruiată, cu ochi albaștri și puri, ca apa mării.

Pentru comandamentul german, cei doi prizonieri reprezentau o adevărată mană cerească. Divizia a 4-a germană de grenadieri fusese înconjurată și trupele românești o nimiceau.

Marele comandament german aruncase în grabă faimoasa divizie de blindate «Tiger» — care trebuia să cadă în spatele liniilor românești, să răstoarne frontul, să smulgă din cleștele de foc divizia a 4-a germană de grenadieri și împreună cu ea să treacă la contraofensivă pe întregul front. Dar în drumul lor tancurile hitleriste întîlniră un cîmp de mine românești. Primele tancuri săriră în aer. Detectorii de mine aduși în grabă avură aceeași soartă. Divizia de blindate germane se împotmolise în fața cîmpului de mine.

Deodată, situația se schimbă. Doi soldați români, trimiși în recunoaștere, fură surprinși la controlul cîmpului de mine și făcuți prizonieri. Telefoanele începură să zbîrnîie înnebunite. Există un «culoar» secret prin cîmpul de mine! Tancurile vor putea trece! Divizia a 4-a este salvată! țipau hitleriștii în receptor.

Dar pe unde trece acest culoar?

Prizonierii le arătaseră hitleriștilor un drum. Dar patrula germană trimisă să verifice drumul sărise și ea în aer.

— De ce mințit, strigă maiorul în aceeași românească stricată, arătînd pe hartă, kamarad sărit în aer... voi fals arătat coridorul prin cîmp de mine... Acum eu executat la voi... adăugă el, aproape șuierînd, scoțînd pistolul din tocul de piele și îndreptîndu-l spre pieptul celor doi.

În aceeași clipă, ușa de oțel a adăpostului se deschise scîrțîind și un feldwebel intră înăuntru, raportînd în nemțește:

— Domnule comandant... cercetașii noștri au pătruns în cîmpul de mine românești și-au sărit în aer... Prizonierii au mințit... Nu există nici un culoar acolo...

— Boule! ripostă sec maiorul... culoarul există... Altfel pe unde ar fi ajuns ăștia în liniile noastre? Divizia a 4-a de grenadieri este înconjurată, trupele românești o nimicesc... și tancurile noastre ruginesc în pădure. Noi nu putem să-i sărim în ajutor din pricina cîmpului de mine... înțelegi, idiotule?

— Întocmai, domnule maior! strigă feldwebelul, azvîrlindu-și caraghios capul pe spate! Am o idee, domnule comandant.

Maiorul făcu ochii mici și își țuguie buzele:

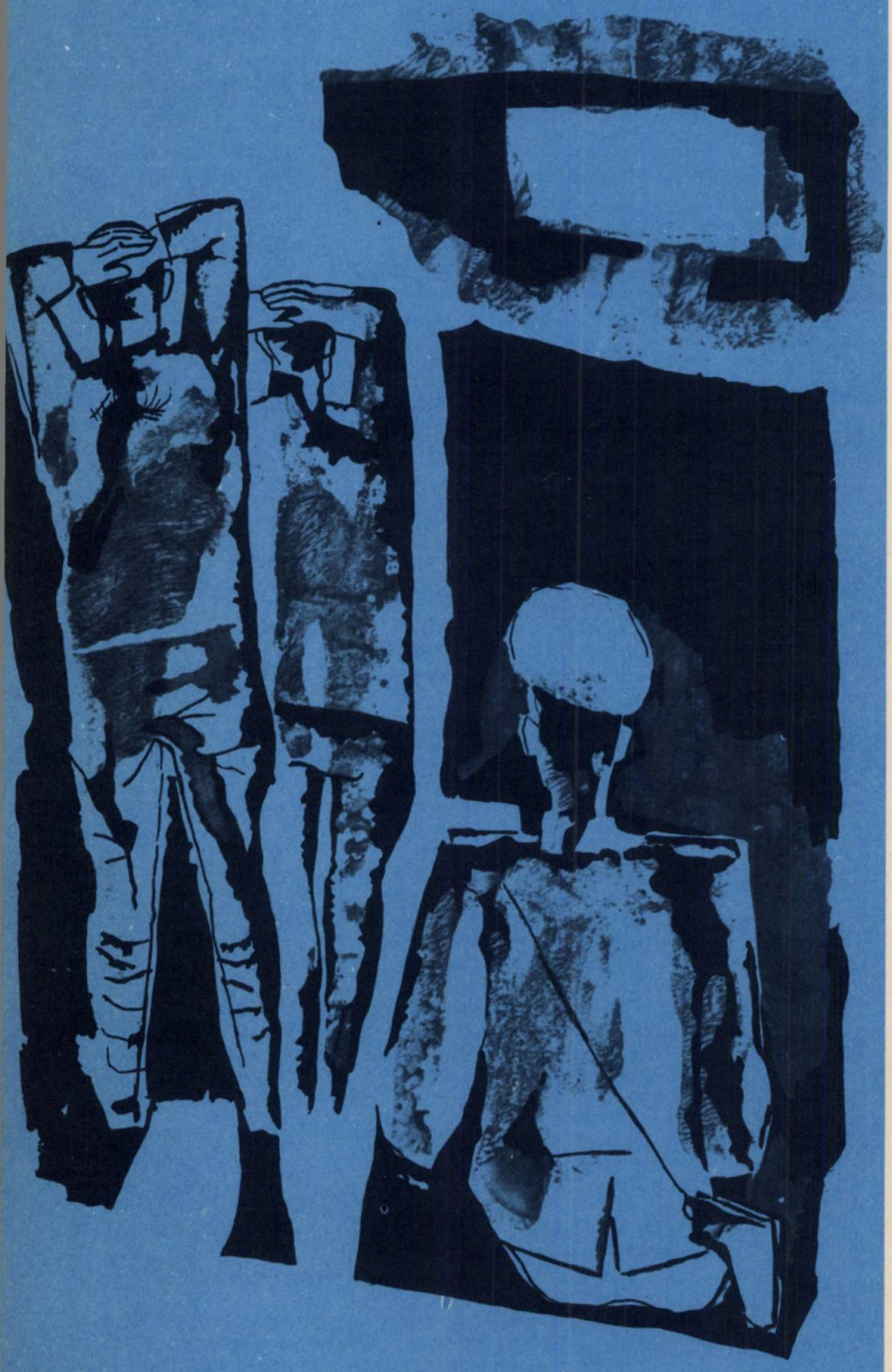

Ilustrații: V. SOCOLIUC

— Dacă un ostaș german are idei trebuie imediat trimis la curtea marțială... și împușcat, mai ai ideea?

Feldwebelul încremeni în poziția de drepți:

— Un soldat german nu are idei, domnule comandant, un soldat german execută ordinul führerului.

Maiorul îl privi ironic:

— Bravo, Fritz... Ești un adevărat soldat german. Tu n-ai să ajungi niciodată în fața plutonului de execuție...

Într-un colț al încăperii, telefonul de campanie sună prelung. Maiorul vîrî revolverul în toc și ridică grăbit receptorul:

— Alo... aici...

Fu întrerupt de un potop de înjurături și de cuvinte încîlcite, care se năpustiră asupra lui din pîlnia receptorului. Alb la față, mușcîndu-și buzele, maiorul neamț repeta mecanic, în șoaptă, în timp ce receptorul părea gata-gata să explodeze în mîna lui.

— Înțeleg, herr colonel... Dacă tancurile nu atacă... Divizia a 4-a de grenadieri este pierdută... Înțeleg, herr colonel... Voi fi executat dacă într-o oră nu găsesc culoarul de trecere... prin cîmpul de mine.

Vocea isterică din receptor tăcu brusc. Se făcu o clipă liniște și-apoi zgomotul îndepărtat al canonadei de artilerie zgîlțîi ușor adăpostul. Se apropia. Maiorul se întoarse spre feldwebel și adăugă nervos:

— Îți dau voie să ai o idee, Fritz, spune-o!

— Pot să v-o spun la ureche? întrebă cu un aer speriat feldwebelul.

— Da, vino-ncoace!

Feldwebelul se apropie, se aplecă respectuos la urechea maiorului și-i șopti ceva, arătînd spre cei doi prizonieri. Ochii maiorului străluciră.

— Colosal, Fritz. Colosal! La așa ceva nu mai rezistă... Colosal.

Feldwebelul se retrase tot atît de respectuos, mergînd cu spatele, și încremeni lîngă ușa de oțel a adăpostului. Maiorul se întoarse cu un aer vesel spre cei doi ostași.

— Noi germani buni cu soldați romîni... Dăm arme înapoi... și ei plecat înapoi acasă... ja? și adăugă întorcîndu-se spre feldwebel cu un aer poruncitor: Fritz, duci prizonierii romîni pînă la cîmpul de mine și lăsat liber... Dacă întoarce înapoi, împușcat pe loc... Dacă mers înainte... Bravo! Înțeles romînește?

— Javol, mein komandant! strigă feldwebelul, pocnind călcîiele cizmelor, și urlă spre cei doi prizonieri, deschizînd ușa masivă a adăpostului: Înainte, marș! Kamarad! Înainte, marș!

Cei doi ostași urcară treptele de piatră și ieșiră afară din adăpost. În stînga lor, deasupra unei păduri întunecate de stejar, soarele ce apunea părea că sîngerează înjunghiat de un nor subțire și vînăt, împroșcînd arborii pădurii și tancurile nemțești cu stropi mari de sînge. Cei doi prizonieri mer-

geau spre cîmpul de mine. Coloane nesfîrșite de tancuri. Tancuri, încremenite și mute, ca și echipajele lor, hitlerișți în combinezoane negre, atîrnînd pe turele și pe tunuri, ca niște stoluri de ciori. La un semn al feldwebelului, un soldat german sosi în pas alergător și, după o scurtă explicație, fugi din nou și se întoarse cu două automate, pe care le înmînă celor doi prizonieri. Prudent, feldwebelul vîrî încărcătoarele în buzunarul mantalei lui cenușii, făcîndu-le semn să meargă înainte. Canonada de artilerie se auzea din ce în ce mai aproape.

— De ce ne-au dat drumul, Floreo? îl întrebă în șoaptă ostașul cel tînăr pe celălalt, cu un glas ce tremura ușor, în timp ce pășea alături de el.

— Ai să vezi tu de ce... mormăi întunecat celălalt, privind drept înainte, părînd să nu bage în seamă siluetele uriașe și amenințătoare ale tancurilor nemțești ce se înșiruiau de o parte și de alta a drumului...

Acum, în fața lor, tăcută, imensă, pustie, se întindea cîmpia minată. Dincolo, departe, undeva, sub o lizieră subțire, albastră, de salcîmi, începeau liniile românești și răsuna canonada îndrăcită a artileriei noastre, care nimicea divizia a 4-a de grenadieri.

Conduși de feldwebelul care îi privea cu un rînjet pe buze, cei doi ostași trecură de ultimele tancuri și la un semn al feldwebelului se opriră. Acesta scoase încărcătorul din buzunarul mantalei și-l întinse celor doi, strigînd agitat:

— Liber! Înainte! Înainte! Înainte, kamarad! Înapoi, nix! Înapoi, kaput! Ja?

Apoi se retrase. Ca la o comandă, tunurile de bord și mitralierele grele ale tancurilor hitleriste coborîră încet, îndreptîndu-și țevile spre cei doi ostași. Acum erau singuri în fața cîmpiei minate.

— Vino după mine! spuse încet, cu o voce ce părea răgușită, ostașul mai vîrstnic, încărcîndu-și automatul și petrecîndu-l pe după gît.

O porniră amîndoi în tăcere, tîrîndu-și cizmele prin nămolul vîscos. După cîteva minute se opriră. La cîțiva pași în fața lor începeau minele. De aici încolo peste tot, ele erau ascunse în pămînt, cu focoasele lor încordate ca niște șerpi, gata să sară și să muște la cea mai mică atingere.

— Haide! spuse simplu ostașul în vîrstă și, strîngînd din dinți, păși înainte, intrînd în cîmpul de mine.

Celălalt rămase nemișcat, bîiguind.

— Ești nebun, Floreo! O să sărim în aer! Înapoi! Ai să...

Celălalt răsuci capul spre el brusc și spuse din nou, liniștit:

— Haide, Velicule...

Ostașul cel tînăr își trecu limba peste buzele uscate și privi cu coada ochiului undeva în stînga lui. Acolo, la cîțiva pași de ei, era «culoarul» neminat, prin care ei veniseră în recunoaștere în liniile hitleriste și ajunseseră prizonieri. Celălalt îi surprinse privirea. Îl întrebă uitîndu-se în pămînt:

— N-ai auzit ce spunea neamțul? Vrei să deschidem drum tancurilor hitleriste, Velicule? Să cadă în spatele frontului nostru?

— O să sărim în aer! țipă deodată tînărul ostaș, cu un glas nefiresc... Nu vreau să mor! Nu vreau!

Celălalt ridică capul și-l fulgeră o clipă cu privirea, după care adăugă blînd:

— Uită-te la nemți, ne pîndesc! Abia așteaptă s-o apucăm pe «culoarul» neminat!

Ostașul se întoarse și păși înainte, călcînd apăsat pe cîmpul de mine. Celălalt îl urmă. Cu fiecare pas, sudoarea îi îmbrobonea fruntea și se scurgea printre sprîncene, pe pleoape, pe obraji și, smulgîndu-și casca de pe cap, o azvîrli repede în lături.

Casca de oțel se rostogoli într-o parte, sări ca o lăcustă și deodată izbi focosul unei mine. O explozie orbitoare cutremură pămîntul. Un șarpe gros de fum negru se încolăci de cîteva ori în văzduh și o ploaie de bulgări mari, zdrențuiți, se prăvăli asupra celor doi ostași. Tînărul ostaș urmări îngrozit fumul negru și acru ce se risipea în vînt. Celălalt își scoase liniștit casca și își șterse fața de noroi cu mîneca vestonului, adăugînd cu un aer obosit:

— Ei, drăcia dracului..., bine că n-am călcât pe ea...

Apoi iar porni înainte printre minele nevăzute ce pîndeau sub pămînt la fiecare pas.

Tînărul făcu cîțiva pași și-apoi se opri, privind cutremurat înaintea lui, printre peticele de iarbă, risipite icicolo. Sub pămîntul jilav pîndeau minele. Dar unde? Unde? Minele erau peste tot.

— Ai noștri distrug ultima divizie germană de pe pămîntul țării, sparse tăcerea Florea.

Tînărul ostaș încreți fruntea, parcă făcînd un efort să înțeleagă.

— Ai spus ultima divizie germană de pe pămîntul țării?

— Da...

— Atunci sîntem...?

— Liberi, Velicule... Ascultă bubuitul tancurilor noastre la granița țării... Sîntem liberi. Liberi!

Tînărul ascultă cîteva clipe canonada ce părea că crește cu puteri înzecite la orizont și apoi plescăi din buze:

— Ia te uită, sîntem liberi... Atunci și eu, și tu... și cei de...

Celălalt lăsă automatul în jos și-l privi drept în ochi, în timp ce un zîmbet șters îi flutură pe buze:

— Și eu... și tu... și cei de-acasă.

Apoi se întunecă și adăugă cu glas răgușit:

— E greu... frate Velicule... Știu. Dă-mi mîna!... E-al dracului de greu... ce ne așteaptă.

Ostașul tînăr se apropie, călcînd apăsat cu cizmele, de celălalt și-l prinse de mînă, șoptindu-i cu un glas înfrigurat.

— Pentru Patrie! Pentru ea!

O porniră amîndoi, ținîndu-se strîns de mînă, călcînd apăsat pe cîmpul plin de mine, spre liziera albastră de salcîmi ce se desena în zare. Nici unul dintre ei nu auzi bubuitura infernală a minei care le explodase sub picioare.

Blindatele nemțești au asistat neputincios, în fața cîmpurilor de mine românești, la nimicirea diviziei a 4-a germane — ultima divizie hitleristă de pe pămîntul patriei noastre.

DESPRE RESPECTUL FAȚĂ DE PROFESOR

de **MIRCEA SÎNTIMBREANU**

E, într-un fel, ca și cum v-aș invita să recapitulați abecedarul. Cum adică? Să fie nevoie ca după ani și ani de școală să reamintim măcar unuia dintre voi prima literă din alfabetul comportării școlare, respectul față de profesor? De ce să-ți stimezi profesorul? Pentru că ești elevul său. Celelalte motive — milioane și ele — «decurg» din același izvor, mereu împrospătat, niciodată secat. Să analizăm picăturile din acest rîu? De prisos. Și atunci? Atunci de ce abordăm acest subiect? Pentru că sînteți abia școlari, învățăcei, oameni în curs de formare, cu șovăieli, poticneli și căderi. Pentru că deși ați învățat punctele cardinale, încă vă mai rătăciți. Pentru că deși toți vă respectați profesorii, uneori uitați pur și simplu că ei sînt profesori, pentru că deși știți «de ce-i respectați», nu știți totdeauna să răspundeți la întrebarea «cum să-i respectăm?».

Datorăm mult...

Respectăm, e adevărat, *pe toți* vîrstnicii. Este paragraful nr. 1 al conduitei noastre față de cei mari. Respectul față de profesor nu este însă un simplu alineat al acestui paragraf. Profesorul nu este un vecin oarecare sau un cunoscut al tăticului ce vine în vizită de 2—3 ori pe an. Profesorul rămîne alături de părinți — din motive extrem de asemănătoare, dar nu exact aceleași — inima vieții de școlar. El vă cunoaște pe fiecare în parte, razele activității sale pătrund în cele mai tainice firide ale sufletului fiecăruia — însuși obiectul muncii sale — și nu întîmplător munca sa a fost comparată cu a celor mai fini și răbdători dintre meșteri: bijutierii. Lucrează ani și ani de zile, mii de ore, pentru șlefuirea personalității voastre, a unei singure fațete uneori.

Noi, toți vîrstnicii, vă urăm «să creșteți mari!». În urarea aceasta profesorul își țese însă visul său de aur cel mai tainic. Știți care este acesta? Cred că îl tălmăcesc bine și sună așa: «Să creșteți mari, atît de mari încît să puteți fi văzuți de pe întreg pămîntul, sute de ani de acum încolo». El vă dorește pentru aceasta nu numai o creștere în centimetri și kilograme, ci mai ales alta, mult mai însemnată și pentru care face *totul*. El vrea ca din rîndurile elevilor lui să crească și să fie văzuți peste veacuri din orice colț al planetei noi Leonardo da Vinci ai timpului nostru, noi Shakespeare sau Brîncuși, noi Magellani, mii de maeștri ai întregii planete, el visează — de ce nu? — ca numele, frumoasele voastre nume de Ion și Ioana, Gheorghe și Gheorghița, Niculaie și Niculina să fie rostite cu respect și recunoștință — de ce nu? — în toate limbile și dialectele globului. Da, acesta este visul de aur al oricărui profesor și pentru înfăptuirea lui el nu precupețește nimic. Să nu vă închipuiți că profesorul este omul care se preocupă de voi doar în orele de clasă. Aș vrea să-l vedeți acasă, pregătindu-se pentru lecție, examinîndu-se întîi pe el, cu o severitate și cu note pe care nici un catalog din lume nu le cuprinde, aș vrea să-l vedeți în consiliul pedagogic, cînd 20—30 de profesori se frămîntă pentru un copil, pentru căile de a-l urni din loc, de a-i deștepta puterile. Nu, profesorul nu poate fi suplinit nici de cel mai perfecționat magnetofon sau ecran. Și cred că «taina» sa, ceea ce îl face de neînlocuit, este, pe lîngă pregătirea sa, pasiunea lui pentru viitor, pentru elementul cel mai prețios al acestui viitor, copilul de azi, tu... Datorăm multe acestui părinte cu mii de copii, datorează toți, căci munca profesorului este în cel mai înalt grad patriotică — există o singură înfăptuire sub ochii noștri care să nu poarte și semnătura profesorilor? Datorăm multe, dar în primul rînd respect. Este expresia elementară a tuturor celorlalte datorii și nu e nevoie să-i facem declarații de dragoste, devotament și recunoștință. Respectîndu-l facem, de fapt, același lucru...

Cum?

Socotesc că respectul față de profesor se manifestă concomitent și obligatoriu în cel puțin trei direcții: față de persoana sa, față de munca sa, față de cerințele sale. E un triunghi din care nu putem smulge nici o latură, în aria căruia ne calculăm (fără nimic obtuz) toate manifestările.

Respectăm așadar persoana profesorului. Ce presupune aceasta? O atitudine prevenitoare, politicoasă, cuviincioasă. Ne iubim profesorul, dar nu ca pe un tovarăș de joacă. Există o anumită «distanță» pe care nu o putem nesocoti. Este distanța de la bancă la catedră și care se păstrează chiar pe coridor, chiar

(Continuare în pag. 24)

Caricaturi de POMPILIU DUMITRESCU

BUNICUL

În magazia de lemne e frig. Un soare palid străbate printre scînduri și vrîstează cu suluri prăfoase de lumină semiobscuritatea. Dar bunicul nu simte răcoarea. Își șterge obosit fruntea, pipăie buza toporului și bodogănește, potrivind pe butuc ciotul noduros cu care se luptă de vreun sfert de ceas:

— Afurisit ciot! Parcă-i ferecat...

— Îhî, consimte nepoțelul, un lungan de vreo paisprezece anișori, ce stă bătrînește pe alt butuc bălăbănindu-și picioarele.

Bătrînul scuipă în palme și își face vînt.

— Hîc! se aude icnind surd, în timp ce toporul sare în lături. Al naibii de încheiat...

Își dă cojocul jos. Nepoțelul îl împăturește cu grijă și se așază pe el.

— Deh, își dă el cu părerea, nu-i ușor... Lovește-l și dumneata mai din dungă.

— Hîc!

— Așa! Încă o dată!

— Hîc!

— Vezi? Dă acum cu muchia toporului. Ridică-l deasupra capului și...

— Hîc!

— Dă-i, dă-i! se agită triumfător nepotul.

— Grea treabă, acu' nici securea n-o mai pot scoate, se oprește să răsufle bătrînul.

— Prea descurajezi și dumneata cu una cu două, bunicule, îl ceartă băiatul. Mai troge-i!...

— Hîc!

— Mai vîrtos...

— Hîc!

— Așa!...

După alt sfert de ceas, ciotura a fost fărîmată. Bunicul se așază la capra de tăiat lemne și își scoate luleaua de la șerpar. Curăță cenușa cu o așchie, dar îi tremură degetele.

Nepotul privește cu dispreț ciotul spart.

— Eh, dacă n-ai fi reușit matale, îi veneam eu de hac... la te uită ce mușchi am, își bombează el cu mîndrie bicepșii. La gimnastică sînt primul în clasă, la spartachiadă am ieșit pe locul doi. Și vezi mata insigna asta?

Bătrînul își îngustează ochii, căutîndu-și ochelarii.

— Ce-o fi asta?

— Cum, nu știi? se miră nepoțelul. «Insigna de polisportiv!»... Am și diplomă, dar nu contează. Diploma mea e aici, își bolovănește el bicepșii. Beton! Beton și cauciuc...

Bătrînul a isprăvit de fumat. Își scutură pipa și apucă din nou toporul. Băiatul își privește absorbit insigna și îi lustruiește cu mîneca smaltul colorat.

— Uite, bunicule, zice el. După ce spargi și cioata asta și o să cari lemnele în casă o să-ți povestesc pe îndelete cum am cîștigat-o...

— Hîc!

— Mai tare, atinge-o!

— Hîc!

— Și dacă obosești, dă-o pe mîna mea, zîmbește generos nepotul, o iau eu în primire, n-ai dumneata grijă. Doar n-am luat de pomană insigna de polisportiv. Știi, matale, ce greu a fost? Din toată școala doar cîțiva am luat-o... Acum ești ocupat, îți povestesc eu pe urmă...

Bunicul se îndreaptă deodată din șale și privește lung, cu o căutătură ciudată, pe nepoțelul ce nu contenește să-și lustruiască insigna de pe piept.

— Așa-i că-i frumoasă? întreabă el, bombîndu-și pectoralii. Așa-i că-mi stă bine?

Bătrînul tace un timp, apoi răspunde alene, parcă plictisit:

— Deh, știu eu? Nu prea văd bine... Oi fi obosit. Bătrînețea, de!...

Bunicul scutură din cap, își potrivește toporul și hîc! icnește parcă din rărunchi.

S. M.

PIONIERII DINTR-A VIII-A

de **LEONARD ZĂICESCU**

Mă aflam la Școala medie nr. 4 din Iași și asistam la o convorbire a unui diriginte cu un grup de pionieri. Ascultînd discuția, mi-a venit în minte o întîmplare de demult. Sînt mulți ani de atunci. Să fi fost prin 1939. Eram în clasa a treia gimnazială. Într-o zi, dirigintele, un profesor bătrîn și bun cum e pîinea caldă ne-a întrebat:

— Ce vreți să fiți cînd veți fi mari, copii?

Trebuie să mărturisesc din capul locului că întrebarea ne-a uluit pur și simplu. Oricare altă întrebare, fie ea din domeniul materiilor în care, noi elevii ne descurcam mai greu, nu ne-ar fi pus într-o asemenea încurcătură ca aceea atît de simplă pe care ne-a pus-o dirigintele.

În clasă stăruia liniștea cea mai adîncă. Poate fiecare dintre noi, elevii aveam atunci un gînd, un vis vag, pe care însă nici nu îndrăzneam să ni-l mărturisim. Eram copii de oameni nevoiași. Cu greu, cu chiu și vai am ajuns în clasa a treia. Pe părinți nu-i ținea punga. Rupeau, cum se spune, de la gură. Iată de ce mulți dintre copii, chiar dintre aceia merituoși, înșetați de învățătură, erau nevoiți să părăsească școala chiar în mijlocul anului.

Dintre cîți am ajuns în a treia, puțini, sau poate nici unul, nu aveam siguranța că o vom duce mai încolo cu învățătura.

De aceea și răspunsurile noastre la întrebarea dirigintelui au venit tîrziu, după îndelungi ezitări și frămîntări.

Nu am uitat de loc. Cele mai multe dintre răspunsuri erau cuprinse, stereotip, în două cuvinte: **Nu știu.**

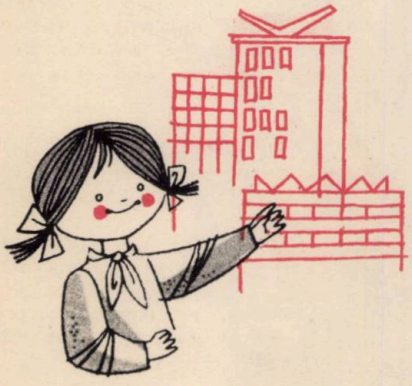

Două cuvinte, simple, care exprimau o realitate. În vremurile acelea, atît de vitrege pentru oamenii muncii, era greu într-adevăr să știi cu hotărîre ce profesiune îți vei alege, încotro te va purta vîltoarea vieții...

Episodul acesta mi-a venit în minte ca o replică din alte timpuri la un fapt contemporan.

...În clasa a VIII-a C a noii și modernei Școli medii nr. 4 din Iași mi-a fost dat să aud aceeași întrebare, care cu ani în urmă stîrnise atîta tulburare în inimile copiilor.

Dirigintele clasei a VIII-a, profesorul Avădanei a întrebat:

— Ce profesiune vă veți alege copii, ce vreți să fiți cînd veți ajunge oameni în toată puterea cuvîntului?

Elevii nu auzeau pentru prima oară această întrebare. Dimpotrivă. Tema alegerii viitoarei profesiuni este urmărită cu grijă permanentă. În cadrul adunărilor de detașament, în multe ore de dirigenție ea a fost dezbătută îndelung.

Un rol însemnat în legătură cu alegerea viitoarei profesiuni l-au avut și vizitele făcute în întreprinderile industriale, în gospodăriile colective sau de stat.

Iată de ce, cînd dirigintele a rostit întrebarea, treizeci de mîini, tot atîtea cîți elevi sînt în clasă, s-au avîntat, ca la o comandă, în sus, fără șovăire.

Am auzit atunci, rînd pe rînd, treizeci de răspunsuri dintre cele mai felurite. Au fost pomenite profesiunile cele mai diverse, cele mai neașteptate. Nu a lipsit nici dorința și hotărîrea de a deveni călător și cercetător temerar al spațiilor siderale.

Treizeci de răspunsuri

...care conțin o prețioasă idee: voi, dragi copii, aveți azi cale liberă în viață. Toate drumurile vă sînt larg deschise spre știință, spre cultură, spre lumină.

Mîinile atît de hotărît ridicate, chipurile vesele erau tocmai expresia acestei certitudini și încrederi în drumul pe care și l-au ales, încă de pe acum, elevii clasei a VIII-a C.

Am ascultat răspunsurile celor din clasa a VIII-a cu sentimentul că iau parte la un colocviu despre viitorul celor care abia se pregătesc pentru viață.

E lesne de înțeles că ne-ar trebui un spațiu mult prea mare ca să reproducem aici toate răspunsurile. Am ales

doar cîteva, la întîmplare, cărora le facem loc mai jos.

Arhitecta

Am ascultat-o la început pe eleva Goian Laura. Trebuie să spunem de la început că Laura este una dintre elevele fruntaşe ale clasei. Ea vrea să devină arhitectă.

— Îmi place munca aceasta. Încă de mică mă jucam desenînd case pe care le voiam cît mai frumoase. Pe atunci era un simplu joc. Acum însă mă gîndesc serios să-mi aleg profesiunea de arhitect. Sub ochii mei, Iaşul se îmbogăţeşte cu noi podoabe arhitectonice, mereu se avîntă spre înaltul cerului siluete moderne în beton şi sticlă. Iaşul de mîine va fi un oraş modern, demn de trecutul său istoric şi cultural, demn de epoca pe care o trăim.

Este dorinţa mea cea mai vie ca o dată, printre noile frumuseţi arhitectonice, să se numere şi cele proiectate

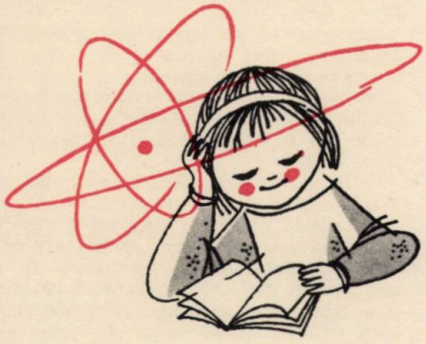

de arhitecta Goian Laura. N-am să uit un lucru: fiecare apartament pe care-l voi proiecta va dispune de o cameră luminoasă, frumoasă, pentru copii. Mă gîndesc şi la o construcţie monumentală: un adevărat palat al copiilor.

În patosul cu care-ţi vorbeşte Goian Laura despre viitoarea ei profesiune, parcă o şi vezi înarmată cu compasul şi rigla de calcul, trasînd cu seriozitate şi pricepere liniile moderne ale viitoarelor edificii.

Laura Goian, arhitecta de mîine, nu e însă decît elevă în clasa a VIII-a. Şi ea ştie că pentru a urca treptele întru împlinirea visului ei trebuie să înveţe. Să înveţe neobosit, cu pasiune. Notele 9 şi 10 care se înşiră în catalog în dreptul numelui ei sînt grăitoare şi ele dovedesc faptul că Laura a înţeles că drumul spre arhitectură înseamnă învăţătură.

Mecanicul

Am stat de vorbă şi cu elevul Viorel Nicolescu. Pentru pasiunea pe care şi-a dovedit-o încă de mult, unii colegi nici nu-i mai spun pe nume, ci pur şi simplu «mecanicul».

Lui îi place porecla şi e mîndru de ea.

Pe Viorel Nicolescu îl captivează maşinile cu structura lor complicată. Şi acum, cînd stăm de vorbă, e încă sub impresia vizitei pe care a făcut-o la una dintre cele mai noi şi moderne întreprinderi ieşene: Uzina metalurgică.

— A fost extraordinar, confirmă el în trei cuvinte impresia puternică pe care i-a făcut-o vizita în uzină. Dorinţa mea este să mă fac mecanic de precizie. Am îndrăgit de mult această meserie. Este o meserie frumoasă şi de mare răspundere. Ştiu că pentru a

ajunge mecanic de precizie e nevoie să te pregăteşti cu sîrguinţă, să cunoşti bine fizica şi matematica mai ales. Cum aş putea calcula altfel cu precizie de microni piesele? În munca noastră, iertaţi-mă, voiam să spun în munca de mecanic de precizie, nu se admit nici un fel de greşeli. Iată de ce mă silesc acum să învăţ.

Abia aştept ziua în care voi munci în uzină. Poate, cine ştie, în aceeaşi uzină pe care am vizitat-o acum.

Agronomul

— Eu doresc să ajung agronom, a spus Petrovici Lucia. Lucrarea pămîntului a ajuns o mare ştiinţă în ţara noastră. An de an, datorită acestei ştiinţe, se smulg pămîntului roade tot mai bogate. Vreau să muncesc într-o gospodărie colectivă ca agronom. Împreună cu colectiviştii voi sili solul să dea cît mai multe bucate.

Atomista

Eldorina Oblu a îndrăgit fizica şi matematica. Lucrul se vede şi din notele pe care le are la aceste materii: zece pe toată linia.

— Atomul pătrunde azi în toate domeniile tehnice şi are un rol covîrşitor, ne-a spus ea, în dezvoltarea omenirii. Mă pasionează fizica atomică şi doresc, aşa cum spune Tudor Arghezi, să pătrund taina tainelor. Vreau în felul acesta să devin utilă patriei mele.

Ca să devină atomistă, Oblu Eldorina se pregăteşte cu sîrguinţă.

— Specialistul zilelor noastre nu trebuie să fie un om care să se limiteze doar la cîmpul său de activitate, spune Eldorina. El trebuie să posede o cultură serioasă şi multilaterală, să fie în pas cu tot ce e nou în lume.

Medicul

Lăudat Mihai e un băiat cu profil delicat şi zvelt ca o nuia.

— Îmi place medicina, ne-a spus el. E o profesiune minunată. Ce poate fi mai minunat decît să aperi sănătatea omului, să-i salvezi viaţa. N-am să uit o întîmplare. Eram la bunici în vacanţă. O fetiţă, prietena mea de joacă, s-a îmbolnăvit grav. Era în primejdie de moarte. Credeam că n-am să-i mai văd ochii şi n-am să-i mai aud glasul. Eram îndurerat.

Dar iată, la căpătîiul fetei a venit un medic tînăr. O zi şi o noapte nu s-a clintit el de lîngă patul bolnavei, dînd lupta cu moartea. Şi a învins. Fata, prietena mea, a fost salvată. Abia aştept vacanţa s-o revăd. Spuneţi şi dumneavoastră, cum să nu mă fac medic?

Profesoara

Numele elevei Săveanu Sanda este cunoscut, poate, multora dintre cititorii revistei. Ea a obţinut premiul al II-lea la concursul «Aşa e patria mea». Cu siguranţă că i-aţi citit însemnările din «Jurnalul unei pioniere» şi i-aţi apreciat talentul literar.

Pe Săveanu Sanda am reîntîlnit-o în aceeaşi clasă a VIII-a. La întrebarea noastră ne-a răspuns categoric:

— Profesoară de literatură! Îmi place munca la catedră, pe care o consider ca una dintre cele mai nobile. E minunat să împărtăşeşti din frumuseţile neasemuite ale literaturii române şi universale, să-i înveţi pe copii să devină cetăţeni luminaţi şi folositori patriei. Da, asta e profesiunea care mă atrage cel mai mult.

*

Gînduri, năzuinţe care vor prinde contur trainic şi precis, pentru că în patria noastră porţile viitorului sînt larg deschise.

Viitorii arhitecţi, profesori, muncitori, agronomi, medici — pionierii abia păşesc peste pragul gingaş al adolescenţei. Dar ei se gîndesc şi se pregătesc de pe acum pentru drumul pe care şi-l vor alege în viaţă.

Desene de N. NOBILESCU

LILIECII

de **OVIDIU ZOTTA**

Desene de MAGDA ARDELEANU

Valeria înainta cu băgare de seamă. Olanele nu-i inspirau prea multă încredere, bănuindu-le fragile şi alunecoase. Oastea antenelor de televiziune vibra în adierea vîntului. Un porumbel cu penaj vineţiu fîlfîi grăbit şi-şi luă zborul, iar motanul uriaş care-l pîndea de un sfert de ceas se zbîrli la musafira nepoftită, furios că-i speriase vînatul.

— Pleacă, îi porunci Valeria dezgustată. Poftim de cine mi-era milă că-i bătrîn şi-l tratam cu pîine muiată în lapte. Ruşine!

Valeria privea pentru întîia oară oraşul de la o asemenea înălţime. Avea simţămîntul unei descoperiri încîntătoare. Casele păreau de jucărie, ca şi automobilele, oamenii, copacii. De aici, ochiul surprindea mai multă armonie, mai multă culoare. Acoperişurile argintii sau brune alternau cu cele roşii, din ţiglă; unele erau în formă de prismă, altele păreau mici piramide, multe erau pitoresc ţuguiate, toate ordonate cu precizie de liniile străzilor pe care se mişcau cu vioiciune pete roşii, cafenii, albastre — maşinile. Zgomotele străzii, atît de diferite, ajungeau aici fără stridenţe, topite într-un zvon egal şi continuu, ca o apă curgătoare. Valeria îşi simţea trupul uşor, era încîntată de îndemînarea propriilor ei mişcări. «Cred că va trebui să arunc o privire şi dincolo» — îşi spuse ea şi trecu fără dificultate pe acoperişul clădirii vecine. Era un planşeu de beton. În şanţurile pentru scurgerea apei crescuseră din belşug tot felul de buruieni, acoperind locul cu o adevărată reţea vegetală. Valeria se miră de sîrguinţa cu care vîntul ridicase, la înălţimea asta, ţărînă şi seminţe. Acoperişul următor, presărat cu luminatoare şi hornuri respectabile, era al unei clădiri mai vechi. Pe cîteva porţiuni tabla fusese înlocuită de curînd, şi foile proaspete străluceau ca staniolul. Valeria cercetă gînditoare locul. «Nu-i şi nu-i!» — oftă ea, şi chiar în clipa aceea auzi nişte glasuri, dar numaidecît atenţia îi fu abătută de altceva. Era un fel de funie multicoloră, alcătuită din fîşii de pînză înnodate cap la cap. Agăţat de piciorul unei antene de radio, obiectul unduia enigmatic în vînt, ca steagul unei seminţii antice. «Trebuie să fie şi restul pe undeva!» — se bucură Valeria. Luă din nou aminte la zgomotul glasurilor care venea foarte de aproape. Deodată, chiar lîngă picioarele ei, răsări capul unui băiat, speriind-o înfrozitor. Surpriza fu considerabilă de ambele părţi. Băiatul dispăru şi îl auzi vorbind cu mirare. Apoi un glas batjocoritor spuse:

— Poate se duce de-a berbeleacul. Întreab-o ce caută.

Valeria se strecură cu îndemînare prin luminator. Simţi mirosul de lemnărie veche al podului şi aerul uscat, străbătut de curenţi.

— Caut un zmeu, explică ea. N-aţi văzut un zmeu?

— De ce nu un crocodil? sugeră vocea batjocoritoare, şi Valeria văzu că aparţinea unui băiat mai mult gras decît voinic.

Valeria îl cunoştea din vedere, ştia că-l cheamă Garofil, dar vorbea cu el pentru întîia oară. Mai era un negricios — Virgil, parcă — apoi un lungan cu cască de aviator şi băiatul care scosese capul prin luminator. Nici unul nu avea mai mult de 13 ani. Aviatorul observă:

— Cred că n-o să pleci tot pe acoperiş. Uşa e colo.

Era o aluzie nu tocmai fină. Valeria îi dărui un zîmbet înţepat:

— Eşti foarte politicos!

Se îndreptă cu demnitate spre ieşire, dar tocmai atunci tăblia uşii începu să se cutremure sub o rafală de lovituri. Aviatorul se nelinişti:

— Iar au început. Cred că ar trebui să le trag cîteva.

De partea cealaltă a uşii, scara trepida sub paşii unor persoane pentru care cea mai arzătoare dorinţă părea aceea de a pătrunde în pod. Valeria înlătură zăvorul şi se echilibră cu greutate sub năvala unui grup de băieţaşi gălăgioşi. Nici unul nu îndrăzni însă să treacă pragul; se mulţumiră deocamdată să arunce înăuntru priviri strălucitoare de curiozitate. Aviatorul făcu un salt şi le trînti uşa în nas.

— De ce nu le daţi drumul? întrebă Valeria, înduioşată.

— Ce, mai eşti aici?!

— După cum vezi.

— Bine, oftă aviatorul, ieşi afară!

— Asta-i prea de tot! se înfurie Valeria. N-am mai întîlnit un om atît de prost crescut!

Garofil tuşi cu amabilitate:

— Chî-chî, nu prea ştii să te porţi, dragă Toni. Explică-i, chî-chî, că aici nu intră nimeni, în afară de noi.

Valeria îşi dădu seama că devenise curioasă. Privi cu mai multă îndrăzneală în jur. Într-un ungher, o roată de căruţă, cu spiţele prelungite în afara cercului prin nişte vergele închipuia ceva asemănător unei cîrme de corabie. Planiglobul fixat în perete, împreună cu o busolă întăreau atmosfera marinărească. Ceva mai încolo, tot felul de pene colorate, îmbinate într-un fel de evantaie de mărime respectabilă. Erau, cu siguranţă, podoabe ale pieilor roşii. Valeria mai admiră o panoplie cu scuturi, arcuri şi săgeţi; un ochean străvechi, văduv de lentile; o pereche de pinteni ruginiţi; volanul unui automobil şi chiar un cal, propriu-zis un schelet de lemn acoperit cu paie şi îmbrăcat într-o husă de pînză maro, garnisită cu tot harnaşamentul — căpăstru, frîie, şa.

— Da' ştiţi că e interesant la voi? se minună Valeria.

— Te cred, exclamă îmbunat Garofil. Noi sîntem Liliecii!

Era o poreclă ca oricare alta, pe care-o

datorau preferinței pentru acest pod. Cu ani în urmă, pe vremea cînd nu erau mai mari decît băieţaşii la care se răstise Toni, ei descoperiseră aici insula lui Robinson Crusoe. Pe urmă, insula se transformase în wigwamul unor războinici siouxi, wigwamul în vas de luptă — mai precis, crucişător —, iar crucişătorul în navă cosmică. Furtunoase zile petrecuseră Liliecii apărîndu-şi terenurile de vînătoare împotriva nemiloaselor Fețe Palide sau dînd glorioase bătălii navale. La ospeţele lor ciocniseră cupele cu Magellan şi Marco Polo, lumea o colindaseră însoţiţi cînd de Phileas Fogg, cînd de Dick Sand.

Dar anii treceau. Wigwamul fu năpădit de liane, insula lui Robinson deveni din ce în ce mai greu de găsit, pe puntea crucişătorului care plutea în derivă nu mai răsunară comenzi, şi în camera hărţilor se aşternu praful. Totul amenința să devină ceea ce — după unele persoane din afară — fusese întotdeauna, adică un simplu pod, încăpere fără scop precis şi loc în afara timpului. Calendarul n-ar fi putut indica data exactă a intrării în derivă. Poate o dată cu primii pantaloni lungi ai lui Toni, poate atunci cînd Marele Urs (Garofil) numărase ceva mai mult de o duzină de lumînările înfipte în crema tortului pe care mama îl pregătise de ziua lui. Acum, Liliecii se retrăgeau mai mult din obişnuinţă în podul lor şi deseori, după o expresie consacrată, conversaţia lîncezea. Marele Urs schimbase pipa păcii, închipuită dintr-o trestie paşnică, din care nu ieşise fum niciodată, cu nişte nesuferite ţigări, iar Toni luase obiceiul să-şi petreacă timpul prin parcuri şi cinematografe. Iar căpitanul Nemo, cel plin de demnitate, devenise un Virgil gălăgios şi superficial, care era grozav de mîndru că învăţase să joace cărţi şi ţinea morţiş să-i iniţieze acum şi pe Lilieci. Neştiutorii care mai credeau în legende habar n-aveau că Liliecii se cam plictiseau în podul lor, unde domnea acea atmosferă încordată cînd fiecare se teme ca altul să nu pară mai grozav decît el.

Dar Valeria n-avea de unde să ştie toate astea. Privea mirată recuzita din jurul ei, găsind, ce-i drept, că Liliecii nu erau nici pe departe atît de interesanţi ca decorul în care se învîrteau. Supărarea, în orice caz, îi trecuse.

— Coada am găsit-o, dar zmeul nicăieri, oftă Valeria.

Toni îşi exprimă o nedumerire:

— De cînd se joacă fetele cu zmeul?!

— Asta nu are nici o importanţă. Şi pe urmă, nu-i vorba numai de mine şi nici de un simplu joc.

Învîrti cîrma, pe care de mult n-o mai învîrtise nimeni, şi le explică pe un ton firesc ce se întîmplase. Era vorba de un zmeu albastru. Dar nu despre zmeu în sine, ci despre un principiu. Ei ce părere au, omul ar putea trăi fără principii? În nici un caz. Fireşte, ea înţelege prin principii anumite reguli de comportare în viaţă, e clar, nu? Să n-o considere moralistă. De ce oare cînd un om vorbeşte despre principii, despre conduita în societate, pare nenatural? Poate unde au existat destui oameni care una vorbeau şi alta făceau sau, cine ştie, în firea lucrurilor e să dovedeşti prin fapte ceea ce crezi, nu prin vorbe? În fine, să ajungem la matematică. Nu-i asa că e o ştiinţă extraordinară? Cum spunea Eminescu, în «Scrisoarea I», despre omul de ştiinţă: «Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr,/ Aşa el sprijină lumea şi vecia într-un număr».

Un savant e şi profesorul lor de matematică. Are o mulţime de lucrări ştiinţifice, i s-a propus să lucreze la Institutul de cercetări, dar nu vrea să-şi părăsească elevii. Clasa Valeriei nu prea strălucise înainte vreme la matematică, dar de cînd cu profesorul Sterescu li se părea de-a dreptul atrăgătoare. Cu vreo trei săptămîni înainte de teze profesorul se îmbolnăvise. Ea personal l-a auzit pe tovarăşul director sfătuindu-l să se interneze. Oh, dar profesorul Sterescu a refuzat, spunînd că nu-i momentul potrivit, întrucît trebuie să înceapă cu elevii recapitularea materiei şi pregătirea tezelor. «*O să găsim un suplinitor; cu sănătatea nu trebuie să vă jucaţi*», insistase tovarăşul director. Profesorul Sterescu încuviinţase: «*Aşa e, sănătatea nu trebuie neglijată, dar încheierea situaţiei trimestriale e o problemă*». «*S-o rezolve în primul rînd elevii dumneavoastră! Trebuie să aveţi mai multă încredere în ei*», fusese de părere tovarăşul director. Într-o dimineaţă, l-au aşteptat zadarnic. Criza de ulcer revenise, neîngăduitoare, şi la poarta profesorului apăru maşina Salvării.

Chestiunea dacă profesorul Sterescu putea sau nu să aibă încredere în elevii clasei unde învăţa Valeria fu pe larg dezbătută într-o adunare pionierească. Se pare că niciodată colegii care învăţau de mîntuială n-au fost mai stînjeniţi. Pînă la urmă, pionierii au hotărît să-i trimită tovarăşului profesor, la spital, un buchet de flori în care au strecurat o scrisorică: «*Vă dorim însănătoşire grabnică. Promitem că vom lua note de la 7 în sus în teză, iar trimestrul îl vom încheia fără să cadă nimeni. În ultima zi dinaintea vacanţei vom înălţa un zmeu albastru, semn că am reuşit. Vă rugăm să priviţi pe geam*».

— Cam complicat. N-ar fi mai simplu să-i daţi telefon? sugeră Toni.

— Ba da, încuviinţă Valeria, dar spune-mi, voi de ce ziceaţi că podul vostru e

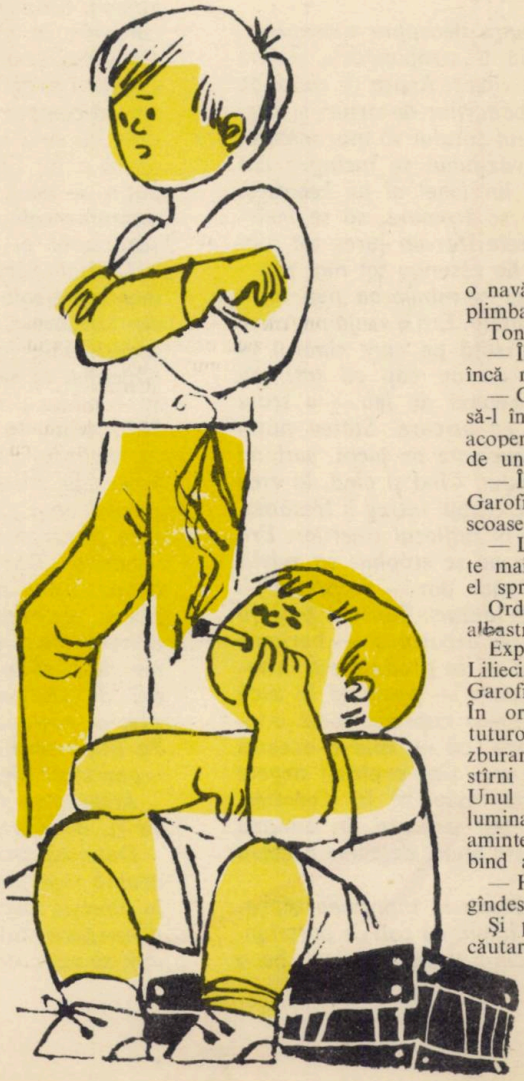

o navă, cînd aţi fi putut foarte bine să vă plimbaţi cu vaporaşul pe Herăstrău?

Toni spuse:

— În orice caz zmeul trebuie găsit şi încă repede.

— Cam greu, oftă Valeria. Tocmai cînd să-l înălţăm ca lumea, s-a încurcat printre acoperişuri şi, cum sfoara s-a rupt, ia-l de unde nu-i!

— Îl găsim, nici o grijă! o încurajă Garofil şi cu un gest plin de bărbăţie scoase o nouă ţigară.

— Lasă-le naibii, se răsti Toni, să nu te mai văd cu ele! Şi tu, hai, se întoarse el spre Virgil, termină cu cărţile!

Ordon să porniţi în căutarea zmeului albastru!

Explozia lui stîrni oarecare mirare printre Lilieci, dat fiind că şeful fusese întotdeauna Garofil. Dar lucrurile se mai schimbă. În orice caz, Toni exprimase gîndurile tuturor. Pachetul de ţigări şi cărţile de joc zburară într-un colţ întunecos, pentru a stîrni uimirea cîtorva generaţii de şoareci. Unul cîte unul, Liliecii se strecurară prin luminator. Toni însă zăbovi o clipă, luînd aminte la hărmălaia dindărătul uşii. Zîmbind amuzat, trase zăvorul:

— Hai, intraţi repede, pînă nu mă răzgîndesc. Acum voi o să fiţi stăpîni aici!

Şi porni împreună cu prietenii săi în căutarea zmeului albastru!

Ciprian Porumbescu

Un nor de praf se-nvolbura deasupra tăpșanului. Razele amurgului abia îl străpungeau, jucînd în roșu, în galben și-n violet. Arșița de miez de vară se domolise, îngăduind pădurilor de arțari și fagi de pe dealurile semețe din jurul satului să mai respire. Dar aici, pe tăpșan, parcă văzduhul se încingea din ce în ce. Arcușul și strunele lui Ionel al lui Leontieș, starostele lăutarilor, îl făcea să tremure, să se învîrtejească, flăcăii răsuceau fetele într-un iureș tot mai năvalnic, chiotele și strigăturile răsunau tot mai răgușite, mai gîfîite — dar obrajii se-mbujorau mai mult și ochii tinerilor prinseră a scînteia. Era o vrajă negrăită în ritmul acesta îndrăcit, o vrajă pe care tînărul în straie nemțești — mai înalt cu un cap ca toți, cu părul castaniu bogat, ca o coamă de leu — o trăia mai adînc, mai cuprinzător ca oricare. Stătea puțin tras deoparte, cu brațele încrucișate pe piept, sorbind din ochi frumusețea vie a jocului. Cînd și cînd, la vreo întorsătură jucăușă a melodiei, trupul întreg îi tresărea, parcă ar fi vrut să se avînte în mijlocul tinerilor. Era tînăr ca și ei... Și-ntr-adevăr, nu se stăpîni: ca zvîrlit din arc, porni de la locul său, dar — surpriză! — nu spre cei ce jucau, ci spre lăutari. Din doi pași fu lîngă Ionel, îi smulse vioara și arcușul și — horitorii nici nu băgară bine de seamă că se produsese o întrerupere, căci taraful cînta înainte — porni să le zică din lăută. Dintr-o dată, un tremur cuprinse toată adunarea: acum se auzea limpede că nu mai e aceeași mînă care trage arcușul, nu mai sînt aceleași degete care mîngîie strunele. Era el, Ionel al lui Leontieș, lăutar bătrîn și vestit pînă hăt departe, în amiaza țării Moldovei, dar mîna aceasta nouă, degetele acestea noi erau ca vrăjite.

Gospodarii așezați care stăteau la marginea tăpșanului fumînd agale din pipele lungi, cu cap de porțelan, pe care erau pictate ba un cîmp vesel cu flori, ba o fată voinică purtînd cîteva halbe de bere, se-nviorară și ei.

— Domnișoru' Tiprian, își șoptiră unul altuia.

— Vrednic fecior are popa Iraclie ăsta al nostru...

— Cică la Suceava nu se mai află dascăl să-l învețe...

— Cărturar, cărturar, dar tot de-al nostru...

Nu era prima duminică și nici întîia sărbătoare de vară, din timpul vacanțelor, cînd se repeta întîmplarea aceasta la Stupca. «Domnișorul Tiprian», feciorul lui popa Iraclie Porumbescu, cunoscut condeier și patriot romîn, și al frumoasei preotese Emilia, cea «bună și nefudulă», cum se spunea, își petrecea toate ceasurile slobode printre oamenii din Stupca, ascultîndu-le poveștile, snoavele, dar mai presus de toate cîntecele — și cele de joc, săltărețe, și cele triste, de dor și de jale. Și-ndeosebi trăgea spre marginea satului, spre bordeiele pe care și le duraseră țiganii sloboziți din robie și care, ceterași, ciompoieri, țambalagii vestiți pînă departe, îi cîntau cu plăcere tînărului Ciprian, pentru că îl simțeau aproape, îl simțeau prieten.

Legătura aceasta strînsă cu cîntecul popular bucovinean, rădăcinile adînci în țărîna meleagurilor natale, cultivate în mod conștient încă din cea mai fragedă copilărie, și-au pus pecetea, o dată pentru totdeauna, asupra întregii creații a celui ce va deveni cel mai de seamă compozitor romîn din secolul trecut. Într-adevăr, ceea ce este remarcabil și totodată personal în ampla operă a lui Ciprian Porumbescu, care numără nu mai puțin de două sute de titluri — cîntece, coruri, piese instrumentale, muzică de cameră și orchestrală —, este caracterul ei popular romînesc.

Ciprian Porumbescu este un compozitor național, de la primele sale compoziții, scrise încă pe băncile liceului din Suceava, și pînă la ultimele bucăți, create în timpul șederii sale în Italia, unde s-a retras cîtva timp în nădejdea că soarele cald al Mediteranei îl va ajuta să se lecuiască de tuberculoza grea care-l măcina. În 1873, adică la vîrsta de douăzeci de ani, se înscrie la Institutul de teologie. Pasul acesta l-a întreprins îndeosebi mînat de dorința de a se perfecționa în domeniul muzicii: el știa bine că niciodată nu se va face preot, că vocația și chemarea lui este în imperiul sunetelor. Dar acolo, la seminar, se învăța pe vremea aceea multă muzică, sub îndrumarea unui dascăl de faimă, eminent muzicant, pe numele lui Isidor Vorobchievici (care este autorul primului «manual de armonie muzicală» scris în limba romînă). În primii doi ani de studenție el scrie numeroase compoziții, ca «Hora națională», valsul «Răsunete carpatine» etc. Pe lîngă studiu și compoziție, el mai este și un zelos organizator de coruri, formații de muzică de cameră.

Activitatea cea mai de seamă în perioada studenției va fi, în afara creației muzicale, cea politică.

Datorită preocupărilor sale, Ciprian Porumbescu în drumă manifestările asociației studențești «Arboroasa» în direcția muzicală, organizînd diverse formații vocale și instrumentale, pentru care scrie un repertoriu întreg: aici se nasc corurile «Altarul Mănăstirii Putna», «Pa-

tria romînă», «Hai romîne» etc. În același timp, ține o seamă de conferințe, scoate foi satirice, compune cuplete în care se manifestă un puternic protest împotriva împilării naționale, pentru libertatea națională și condamnarea exploatării din partea claselor dominante (cuplete «Bate fierul pîn-ce-i cald» sau «Că-i domn cu guler și cu frac»).

Datorită atitudinii sale patriotice este închis. În temniță compune «Suspinul prizonierului» și «Hora detrunchiaților». De acolo iese bolnav de tuberculoză.

Ciprian Porumbescu este și autorul melodiei cunoscutului cîntec de primăvară devenit apoi Cîntec de 1 Mai pe care voi îl auziți an de an, cu prilejul marii sărbători a clasei muncitoare.

În anul 1879, datorită unor mari eforturi, reușește să plece la Viena ca să-și continue studiile și să se perfecționeze. Dar curînd, puținii bani primiți de la tatăl său s-au isprăvit și începe o perioadă de cruntă mizerie pentru Ciprian, care este însă în același timp o perioadă de intensă activitate politică în rîndurile asociației studențești «Romînia jună» și de susținută creație și pedagogie muzicală, care culminează cu publicarea, în anul 1880, a unei lucrări de mare însemnătate istorică: «Colecțiunea de cîntece sociale pentru studenții romîni». Din această colecție, prima de acest fel în toată literatura muzicală romînească și de neasemuit de mare însemnătate apar, pe lîngă cîntece binecunoscute, și o seamă de melodii culese încă de la lăutarii din Stupca, ale căror melodii stăruiau în amintirile, în inima lui Ciprian Porumbescu, ca un ecou fără de sfîrșit.

Mizeria și boala îl silesc, pînă la urmă, să renunțe la continuarea studiilor sale și părăsește Viena, pentru a se angaja profesor de muzică la școlile romînești din Brașov. Aici, în februarie 1882, are loc un eveniment de mare însemnătate pentru istoria muzicii noastre: premiera primei operete romînești — «Crai nou» de Ciprian Porumbescu. Premiera aceasta a avut un amplu răsunet în viața artistică romînească și, fără îndoială, a fost momentul celui mai de seamă succes din scurta și trista viață a lui Ciprian Porumbescu. Dar tocmai acum, cînd drumurile par în sfîrșit să se deschidă în fața lui, cînd a început să fie prețuit și să încolțească într-însul nădejdea unei frumoase cariere, boala îl doboară și-l silește să părăsească Brașovul primei și singurei sale mari biruințe.

Toamna anului 1882 aduce o bruscă și gravă înrăutățire a sănătății sale. Intelectualii romîni din Brașov îl prețuiesc atît de mult — și pentru creația sa, și pentru activitatea sa pedagogică și nu mai puțin pentru atitudinea sa curajoasă și patriotică — încît îl ajută să plece în Italia, să se caute de sănătate. Aici, în Italia, face cunoștință cu numeroase personalități ale vieții artistice, printre care și cu marele compozitor italian Giuseppe Verdi, care îl impresionează adînc. A izbutit să viziteze cele mai de seamă monumente de artă și muzee din Italia. Parcă ar fi vrut încă și încă să se îmbogățească sufletește, să se perfecționeze, să se înalțe. Dar lipsa de bani, boala și singurătatea îl silesc să abandoneze Italia însorită. Revine în satul părintesc și, pentru o clipă, are iluzia că plaiurile natale, lăutarii de la marginea satului, cei dragi ai săi îi redau vigoarea. În seara aceea, a revederii, răsunau în sufletul său generos crîmpeie de melodii nemuritoare. De-ar fi apucat să le astearnă pe hîrtie, cine știe cu cîte comori s-ar fi îmbogățit tezaurul muzicii romînești. Dar chiar de a doua zi, boala l-a doborît la pat, și nu peste multă vreme, în ziua de 6 iunie 1883 i s-a stins pe veci lumina ochilor.

A fost o conștiință nobilă, generoasă, mînată de o mare sete de viață, de dragoste de țară, de oameni, de popor. A fost un mare artist, căruia împrejurările vitrege, oferite de societatea vremii creatorilor de artă, nu i-au îngăduit să se desfășoare. A fost un om care s-a stins pretimpuriu, fără să se stingă însă vreodată muzica lui, ca de pildă nemuritoarea sa «Baladă» pentru vioară și orchestră, bucată de o nespusă frumusețe caracteristică duioșiei, lirismului romînesc, care continuă să răsune în toate sălile de concert ale patriei și pînă departe, dincolo de granițele țării. S-a stins, în dimineața aceea de iunie, dar continuă să grăiască semenilor săi, peste vremuri, pe aripi de melodii, dînd grai durerii și bucuriei, însingurării și iubirii, dar mai presus de toate dragostei de țară.

Gravură de GHEORGHE IVANCENCO

CÎNTECUL LEMNULUI

de **FLORENTINA ȘERBĂNESCU**

Ilustrație: DEÁK ION-CLUJ

Inginerul Marinescu, maistrul Steriu și patru dintre minerii cei mai calificați se hotărîseră să facă o scurtă vizită în mina veche, părăsită, spre a vedea la fața locului ce trebuie făcut pentru repunerea ei în funcțiune.

Minerii o luaseră înainte, cu pas tineresc. În urmă, rămase bătrînul Steriu, pentru a verifica instalațiile de aeraj.

Deodată, undeva pe galeria pe care dispăruseră ortacii, răbufni un vuiet înfundat.

— Se întîmplă ceva acolo! vorbi singur meșterul.

Își luă lampa, hotărît să plece în întîmpinarea oamenilor. În acel moment, în tunelul negru se văzu licărind o lumină.

Era unul dintre minerii plecați înainte.

Cît fusese de luminoasă fața maistrului în dimineața aceea, pe atît deveni de întunecată.

— Pe unde te-ai plimbat, parcă plecaseți cu toții? îl întrebă pe ortac maistrul.

— Am... cercetat cu toții... P-ormă... ei au luat-o pe galeria din dreapta. Eu am rămas... că mi se defectase lampa... Ziceam că-i ajung din urmă...

Un murmur de nemulțumire îi întrerupse bîlbîielile:

— Halal de tine, mă Iancule, bun tovarăș mai ești. Coborîm să-i căutăm. Ia-ți lampa și haide!

— N-ar fi bine să aducem și ceva întărituri? propuse băiatul.

— Ba da! Cheamă la telefon și cîțiva oameni de la orizontul de sus cu tîrnăcoape și bîrne.

Meșterul o porni cu doi tineri sosiți în grabă la apelul lui Iancu. Cu cît înaintau mai adînc cu atît aerul devenea mai greu de respirat. Pereții formau în unele locuri scobituri adînci, ca niște grote; în altele erau numai de un stat de om. Susținuti de bîrne mîncate de umezeală, pereții, ei înșiși măcinați, se prăvăliseră pe alocuri, îngustînd drumul. Mai încolo, galeria se lărgea, ca să se îngusteze iar.

Maistrul se opri, cercetînd îngrijorat bolta. Avea senzația că în orice moment se va desprinde și-i va acoperi. În spatele lui, minerii rămaseră nemișcați, urmărindu-i privirile.

Apoi micul grup continuă drumul în tăcere. După vreo trei sute de metri, unde galeria se bifurca, Steriu se opri iar.

Ridică lampa deasupra capului. Nu se vedea nimic în afara unui morman de cărbune prăvălit în drum. Ascultă cu auzul încordat, dar nici un zgomot nu venea să tulbure liniștea. Doar picăturile grele de apă plescăiau cînd și cînd în băltoace.

Iancu puse lampa jos și, făcînd mîinile pîlnie la gură, strigă din toate puterile:

— Măi ortaci, măăăă!...

Vibrațiile glasului se loviră de pereți. În spate, un bulgăre de steril se desprinse și căzu sec la pămînt. Oamenii se întoarseră înfiorați, în așteptare. Dar nu mai urmă nimic. Numai ecoul glasului răsuna încă în depărtări...

— Ce faci, vrei să dărîmi galeria pe noi? se răsti maistrul în șoaptă. Nu știi că nu se strigă în mină?

— Acum ce facem, meștere? întrebă unul dintre minerii mai tineri, văzîndu-se ajunși la o bifurcație a galeriilor.

— Uită-te: se văd urme amestecate spre amîndouă galeriile. Cred că aici s-au despărțit. Cine știe de unde venea zgomotul de adineauri. Tu cu Niculiță o luați pe galeria din stînga. Eu cu Iancu mergem la dreapta. Apoi stătu un moment pe gînduri și adăugă:

— Adică mai bine Iancu o să rămînă aici și să facă rost de ceva lemn pentru susținere. O să avem nevoie... Eu mă descurc și singur...

— Nu te las singur, nea Ștefane, se împotrivi Iancu.

Maistrul îl privi crunt:

— Lasă prostiile și dă fuga după lemn. Vezi, poate mai afli și niște tîrnăcoape și lopeți.

Iancu nu așteptă a doua invitație. Magazia subterană de materiale nu era departe.

Curînd, lipăiturile cizmelor lui se pierdură în depărtare, o dată cu licăritul lămpii ce-l însoțea. Steriu se întoarse spre ceilalți doi.

— Acum porniți și voi, băieți. Mergeți cu atenție după urmele de pe vatra galeriei. Dacă-i întîlniți pe ortaci, spuneți-le că-i căutăm, întorceți-vă cu toții aici și așteptați să ies și eu cu ceilalți. Dacă-i întîlnesc eu mai repede pe ceilalți, vă așteptăm tot aici.

— Înțeles, meștere!

Se despărțiră. Cei doi o luară spre stînga, unde galeria părea mai solidă, el o apucă spre dreapta. Înaintă o bucată de drum, pînă cînd pașii celorlalți nu se mai auziră. Era singur. Mai fusese de nenumărate ori singur de cînd se făceau lucrările de reconstrucție a acestor galerii. Dar niciodată pustiul ce-l înconjura nu i se păruse atît de înfiorător.

«Doar nu mi-o fi frică» — rîse el, luminînd pereții cu lampa.

Păși acum hotărît înainte. Senzația de teamă dispăruse, făcînd loc grijii pentru tovarășii săi. «Pînă unde or fi mers, de ce nu se întorc?»-se întreba neliniștit.

Înaintînd prudent, să nu alunece, maistrul Steriu auzi deodată bîrnele scîrțîind. Un fior rece îi străbătu corpul; acesta era cîntecul lemnului, cîntecul grinzilor de brad prevestitor de primejdie. Minerii îl cunoșteau. Era într-o zonă de presiune.

Se opri în loc, atent. Privi încordat în toate

părțile. Pe vatră se vedeau urmele ortacilor. Dar, tot așa pe nesimțite, cum venise, scîrțîiturile începuseră să se piardă. «Poate mi s-a părut».

Steriu porni mai departe. Mergea cercetînd pereții, ascultînd dacă nu se aud înainte pași sau glasuri. Totul rămînea tăcut. Apoi iar se auzi un scîrțîit. «Cîntecul lemnului». Fixîndu-și lampa de gaica de la piept a bluzei se îndepărtă cîțiva metri și începu să examineze cu privirea grinzile. «Aici trebuie să înlocuim tot lemnul, ăsta nu mai face două parale» — murmură el. «Trebuie să începem lucrările de aici — cugetă. Trebuie să-i dăm zor, cît mai mult zor». Începu să-și facă în minte calcule, proiecte.

Furat de ele, uitase pentru ce venise aici. Se trezi la realitate în momentul cînd bîrnele de deasupra capului prinseră să scîrțîie iar. Într-o zecime de secundă își dădu seama că galeria se va surpa tocmai în locul în care se afla el. Prin bandajul de scînduri și bîrne putrede se prefira mereu steril.

Creierul se porni să-i lucreze febril. O clipă îi dădu prin minte să fugă. Mai avea timp, stîlpii se mențineau în picioare. Văzu însă pe vatră o urmă a minerilor care trecuseră înaintea lui pe acolo.

«Ortacii! Eu aș scăpa, ce mă fac însă cu ortacii care vor rămîne dincolo îngropați de vii!» - se cutremură el.

Cu muchia tîrnăcopului din mînă, prudent, ciocăni cîteva grinzi să vadă dacă lemnul rezistă; va mai rezista, dar pentru puțin timp. Atunci începu o activitate înfrigurată. Fugi înapoi pe galerie, amintindu-și că văzuse undeva niște stîlpi care îi va putea folosi pentru dublajul armăturilor. Pînă se întoarse cu stîlpii coperișul galeriei începuse să cedeze, frîngînd bandajul de scînduri. Din fugă fixă cei doi stîlpi, dar nu era de ajuns. Trebuiau căutați alții. Din tavan se cernea mereu steril. Un om nu mai putea face față singur presiunii muntelui. Mai fixă un stîlp și-l propti cu umărul. Și atunci auzul lui ascuțit prinse să perceapă clar tropăituri de cizme. «Vin ortacii!» mai avu putere să gîndească.

În bezna galeriei, și din față și din spate, începură să apară luminițele lămpilor. Veneau ortacii în căutarea cărora plecase, ca și ceilalți cu care venise pînă la răspîntia galeriilor. Auziseră și ei «cîntecul armăturilor» și acum înaintau prudenți spre locul unde se afla maistrul, ridicînd lămpile deasupra capetelor. Bătrînul ar fi vrut să-i strige, să le atragă atenția asupra lui, dar îi era teamă. Orice mișcare putea să producă surparea. Ușor încercă să se depărteze de stîlp. În clipa aceea un miner se desprinse din grup răcnind:

— Stai așa, nea Ștefane! Săriți băieți cu armături, să-l ajutăm pe meșter!

Era Iancu, ortacul trimis după întărituri. Mai apucă să-l vadă cum se repede spre el, apoi se prăbuși.

Lemnul continua să «cînte». Dar, cu ultima licărire a conștiinței, maistrul Steriu își dădu seama că acesta nu era ultimul cîntec pentru el...

Experiențe distractive

UN GAZ CARE STINGE FOCUL

Ce părere aveți despre următoarea experiență simplă?

Suflați printr-un tub de sticlă sau un pai într-un pahar cu apă. Pe măsură ce aerul bolborosește în apă, lichidul se tulbură și devine albicios!

Explicația e simplă: în pahar nu se află apă curată, ci hidroxid de calciu, ce se mai numește și «apă de var». (Se obține foarte ușor, dizolvînd puțin var în apă, după care se lasă să se depună varul pe fund și se toarnă lichidul limpede în paharul cu care faceți experiența.)

Dar... pentru ce aerul expirat tulbură apa de var? Pentru că el conține bioxid de carbon. Acest gaz, combinîndu-se cu apa de var, formează un precipitat de carbonat de calciu: precipitatul este tocmai acea tulbureală pe care ați observat-o.

*

Poate că doriți să vă preparați singuri bioxid de carbon? Într-un pahar înalt puneți o lingură de bicarbonat de sodiu (sub formă de praf) sau o lingură de sodă de rufe (tot în praf). Turnați pe deasupra cîteva linguri de oțet. Pe dată, lichidul se acoperă cu spumă: a luat naștere bioxidul de carbon.

De unde știm noi că acest gaz care nu miroase și nu se vede este bioxidul de carbon?

Introducem în pahar un chibrit aprins sau o lumînare: flacăra se va stinge îndată. Bioxidul de carbon nu întreține arderea!

Cei care cunosc puțină chimie vor veni îndată cu o altă întrebare: Asta nu dovedește nimic. Mai sînt și alte gaze care nu întrețin arderea. De exemplu, azotul. Cum aflăm că este vorba de bioxid de carbon?

Răspunsul: cu ajutorul apei de var. Am văzut la început cum preparăm apa de var. Să turnăm bioxidul de carbon din paharul în care l-am preparat într-un alt pahar umplut pe jumătate sau pe sfert cu apă de var. Nu, nu e o greșeală: bioxidul de carbon se poate turna la fel cu apa, deși este un gaz. Asta se datorește faptului că este o dată și jumătate mai greu decît aerul.

Îndată ce intră în contact cu bioxidul de carbon, apa de var se tulbură. Tulburarea apare mai repede dacă acoperim paharul în care se găsesc apa de var și bioxidul de carbon și-l scuturăm puțin.

Tulburarea apei de var este caracteristică pentru bioxidul de carbon. Orice gaz care stinge flacăra și tulbură apa de var nu poate fi decît bioxidul de carbon.

ALTĂ EXPERIENȚĂ DISTRACTIVĂ

Luați o sticlă și o umpleți cu apă de robinet, în care adăugați sare de lămîie și bicarbonat de sodiu. Pe

măsură ce aceste prafuri se dizolvă, se va observa în lichid o fierbere: dar nu e o fierbere adevărată, căci lichidul nu s-a încălzit. Efervescența este datorită degajării bioxidului de carbon (Bioxidul de carbon ia naștere din reacția dintre bicarbonatul de sodiu și orice acid.) La gura sticlei fixăm un

dop perforat, în care introducem țeava unei pîlnii. În pîlnie punem două sau trei bobițe de miez de soc. Datorită presiunii pe care o exercită bioxidul de carbon, bobițele de soc vor fi aruncate în sus, cînd una, cînd alta. «Dansul bobițelor» continuă atîta timp cît are loc degajarea bioxidului de carbon.

Scrieți-ne cum au reușit aceste experiențe.

L. PETRESCU

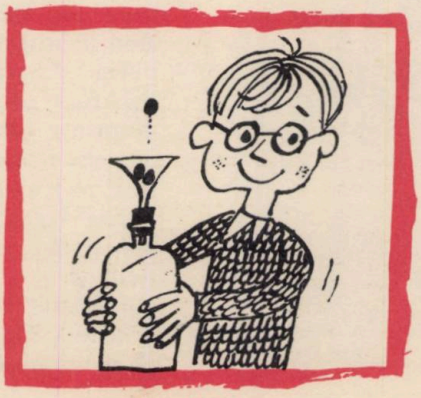

CEVA DESPRE IZOTOPI

Una dintre cele mai răspîndite metode de cercetare modernă aplicată în multe din ramurile științelor și tehnicii o constituie metoda izotopilor radioactivi și stabili. Serviciile aduse de către radioizotopi în lămurirea unor probleme necunoscute ale chimiei, fizicii, medicinei, biologiei, agriculturii, științelor tehnice au făcut ca această metodă să fie foarte apreciată și să se bucure de un binemeritat prestigiu în mijlocul oamenilor de știință și al tehnicienilor.

Se știe că materia care ne înconjură este constituită din molecule, care la rîndul lor sînt formate din atomi. Se cunosc pînă în prezent 104 elemente chimice, dintre care 92 se găsesc în natură, iar restul au fost create de om. Marea majoritate a celor 92 de elemente, cu excepția celor ce prezintă radioactivitatea naturală (Thoriu, Radiu, Uraniu), pot căpăta această proprietate, adică pot să emită radiații radioactive, printr-un tratament special în reactoarele nucleare sau în instalațiile de bombardare cu particule atomice (ciclotron, sincrofazotron ș.a.). Spre exemplu, fosforul, mercurul, calciul, fierul, nichelul sau cobaltul devin emițătoare de radiații radioactive după ce stau cîtva timp în reactorul nuclear. Radiațiile emise de cobalt, ca și ale altor elemente, au capacitatea de a străbate grosimi mari de materiale, sînt invizibile, dar totuși impresionează (înnegresc, ca și lumina vizibilă) o placă fotografică. În cantitate mare sînt dăunătoare pentru orice ființă vie și pot electriza materia.

Elementele radioactive obținute sînt din toate punctele de vedere asemănătoare cu cele neradioactive, deosebindu-se de acestea doar prin faptul că emit radiații. Aceste radiații, care nu pot fi simțite de nici un organ de simț, pot fi puse în evidență cu ajutorul unor aparate speciale, numite detectoare de radiații. Acestea înregistrează prezența și cantitatea

de radiații pe un cadran, avertizează optic prin aprinderea unor becuri sau semnalizează acustic prin intermediul unor difuzoare mici.

În rîndurile de mai jos o să descriem o aplicație neobișnuită a izotopilor radioactivi în cercetarea cîtorva aspecte din viața unor animale dăunătoare din agricultura țării noastre. Aceste cercetări au fost inițiate în cadrul secției de protecția plantelor din Institutul central de cercetări agricole, cu scopul de a stabili unele date necunoscute din modul de viață a orbetelui și care nu s-ar fi cunoscut fără a folosi izotopii radioactivi.

Orbetele este un animal subteran răspîndit în Moldova, Bărăgan, Transilvania, și în special în Dobrogea. Trăiește în cuiburi subterane, la o adîncime ce variază între 60 și 150 cm, iar activitatea de hrănire și-o duce tot sub pămînt, construind galerii la nivelul rădăcinilor plantelor cultivate, galerii ce pot ajunge pînă la o lungime de 150 m. Din cauza modului cum își duce viața, orbetele este lipsit de ochi, avînd în schimb mirosul foarte dezvoltat. Este de culoare cenușie, cu blană catifelată și cu membrele și botul specializate pentru forajul solului.

Pentru a se hrăni, el sapă în permanență galerii la 15—20 cm adîncime, din care colectează rădăcinile plantelor cultivate, pe care le consumă sau le strînge în depozite construite în special în vecinătatea cuibului propriu-zis. Cu prilejul acesta se formează mușuroaie, care pot atinge diametrul de 50—70 cm și o înălțime pînă la 30—40 cm. Aceste mușuroaie constituie o piedică serioasă pentru lucrările agricole, provocînd defecțiuni la mașinile de recoltare, cosire.

Din cauza felului de viață, orbetele este foarte greu de cunoscut. Care este programul său de activitate: ziua sau noaptea? Care este durata acestui program, forma galeriilor, ritmul, lungimea totală a deplasărilor în galerie ale animalului, viteza cu care circulă în galerie, mecanismul formării mușuroaielor, viteza cu care sapă noile galerii? Folosind izotopii radioactivi, putem da răspuns la întrebările formulate mai sus. Informațiile obținute pot fi folosite în primul rînd pentru combaterea acestui dăunător al culturilor agricole.

Urmărirea activității subterane a orbetelui (numit în termeni științifici Spalax leucodon) s-a făcut în plin cîmp, zi și noapte, într-o lucernieră de la o stațiune experimentală agricolă, de către un grup de cercetători înzestrați cu detectoare de radiații și fire mici de cobalt radioactiv.

Utilizînd capcane speciale, animalul este prins viu și nevătămat. Printr-o mică operație i se introduce sub blană un firicel de cobalt metalic radioactiv nu mai mare decît gămălia unui ac. Animalul este apoi eliberat în galeria din care a fost prins. Din acest moment activitatea acestui animal în galerie nu mai constituie un secret. Radiațiile radioactive ale cobaltului, care se deplasează o dată cu animalul, străbat stratul de sol pînă la suprafață, unde sînt simțite de către aparatele de detectare. Orice deplasare, direcția în care se deplasează, întoarcerile, forma galeriilor, staționările, ritmul în care lucrează, în general tot ce face este pus în evidență.

Ce s-a putut stabili despre acest exemplar, ca și despre altele marcate radioactiv?

În primul rînd s-au putut afla forma galeriei și poziția cuibului. Pe măsură ce se descopereau traseele subterane prin care circula animalul, proiecția galeriei pe suprafața solului era notată din distanță în distanță cu țăruși numerotați. Cunoscînd în întregime sistemul de galerii, a fost posibil să se stabilească programul de activitate și odihnă al animalului. S-a constatat că el muncește atît ziua, cît și noaptea. În perioada de vară și primăvară orbetele muncește din 24 de ore 12 ore, iar toamna numai 6 ore.

Tot cu ajutorul izotopilor și cu un cronometru s-a stabilit că orbetele circulă cu o viteză ce variază între 600 și 2 000 de metri pe oră, iar în caz de alarmare, se ridică pînă la 6 000 de metri pe oră.

Cît de dăunător pentru culturi este orbetele ne putem da seama măsurînd lungimea noilor galerii săpate. Urmărind zi și noapte un exemplar, s-a putut constata că el poate fora în 24 de ore un tunel cu o lungime ce variază de la 100 la 250 cm.

Deosebit de interesant a fost faptul că, astupînd pe o distanță apreciabilă în mod artificial o parte din galeria animalului, acesta, după un anumit timp, a refăcut cu o precizie uimitoare vechiul traseu, unind din nou cele două părți ale galeriei. Nu mai puțin curios este și obiceiul ce-l are orbetele ca în perioada de odihnă, fără nici un motiv aparent, să plece în controlul unei părți din galerie, ca apoi să se reîntoarcă după cîteva secunde și să-și continue odihna.

Cunoscînd fiecare mișcare pe care o face animalul i galerie prin urmărirea lui cu detectoarele de radiații, s-a putut calcula că lungimea totală parcursă în 24 de ore de către orbete este de 1 500 m, iar numărul schimbărilor de sens (întoarcerilor) — în jur de 500. Aceste observații arată clar că este un animal foarte mobil și plin de vitalitate.

Modul cum își recoltează, consumă și acumulează rădăcinile de plante a constituit obiectul unor urmăriri atente. După ieșirea animalului din cuib, acesta se îndreaptă spre una din galerii. Găsind o rădăcină, animalul îndepărtează pămîntul dimprejurul ei, pînă cînd ajunge aproape de suprafața solului. Rădăcina este apoi trasă în interior și transportată nu mai mult de o jumătate de metru distanță. Lăsată aci animalul se reîntoarce și astupă gaura rămasă după smulgerea rădăcinii. La sfîrșitul acestei operații, animalul transportă în cuib rădăcina astfel obținută, după care revine iarăși. Durata acestui proces nu este mai mult de 15 minute.

Cred că ați observat pe cîmp mușuroaiele care apar mai ales după ploaie. Ele pot să aparțină fie cîrtiței, fie orbetelui și rezultă din activitatea de curățire sau construire a galeriilor. S-a constatat că solul ce este aruncat în afară și formează mușuroiul este adus de la maximum 3 m distanță.

Cercetările cu ajutorul izotopilor ce se vor efectua în viitor vor fi extinse și la alte specii dăunătoare cu viață subterană și vor avea drept scop găsirea unor procedee eficace pentru combaterea lor. Astfel, de exemplu, șobolanul de apă, care face adevărate ravagii în culturile pomicole, este foarte puțin cunoscut, iar procedeele de combatere încă nu sînt bine puse la punct.

Este interesant de semnalat că țara noastră se găsește printre primele 5—6 țări în care se fac cercetări cu izotopi asupra felului de viață al animalelor cu sînge cald.

Într-un viitor articol vom reveni și asupra altor cercetări efectuate cu izotopi radioactivi, pentru descoperirea secretelor din lumea animalelor.

GHEORGHE ȘUTEU

CE SÎNT FURAJELE COMBINATE

Poate vă amintiți de un articol publicat în numărul din august al revistei în care v-am prezentat orășelul păsărilor de la Crevedia. Aminteam că, acolo, cu numai 3,5 kg de furaje combinate se obține 1 kg de carne de pui, fragedă și gustoasă. Unii cititori ne-au întrebat ce sînt furajele combinate și unde se prepară. Pentru a afla răspunsul la această întrebare să ne oprim tot la Crevedia.

Multe dintre îngrijitoarele de păsări de la acest combinat, care obțin peste 1 000 000 de ouă pe an, știu că această producție se obține datorită în primul rînd hrănirii păsărilor cu furaje combinate. De fapt acestea sînt un amestec de felurite uruieli de cereale, făină de lucernă și diferite preparate care conțin toate substanțele hrănitoare necesare păsărilor. Pentru a le putea prepara, specialiștii au făcut mii de experiențe și analize. Dar să vedem mai îndeaproape cum se prepară furajele combinate. La Crevedia, în marginea orășelului păsărilor, există o mare fabrică modernă de furaje combinate. Materia primă o furnizează boabele de porumb, orz, mazăre și alte nutrețuri aflate în cantități de multe zeci de mii de tone. Acestea se păstrează în silozuri mari, de forma unor cilindri uriași cu o înălțime de peste 30 m. De aici boabele trec nevăzute printr-un fel de conducte la morile cu ciocane, pe cîntarul automat și apoi în amestecătoarele de proporții impresionante numite malaxoare. Ele sînt amestecate cu multe alte preparate bogate în săruri mine-

Insectele IARNA

Viscolește. Pădurea dezfrunzită nici n-o mai recunoști. Zăpada spulberată de vînt pătrunde peste tot în toate cotloanele și scorburile.

Unde e lumea veselă a gîzelor de astă-vară? Să fi dispărut cu totul? La această întrebare vreau să răspund acuma.

O dată cu ultimele zile de toamnă, numărul insectelor scade mult, iar la primul îngheț totul intră într-o liniște desăvîrșită. Numai rareori, pe la vremea amiezii, apare cîte o musculiță sau un cosaș ademenit de razele înșelătoare ale soarelui. Apoi, cînd iarna sosește de-a binelea, totul dispare.

De fapt, lucrurile se petrec în felul următor. Viața nu dispare; are loc doar o încetinire a activității vitale. O dată cu scăderea temperaturii insectele se retrag în diferite ascunzișuri: în pămînt, în diverse sisteme de galerii sau printre rădăcinile plantelor, sub scoarța copacilor, pe sub buștenii căzuți, în scorburi, sub bolovani sau, mai ales, în stratul de frunze moarte, numit frunzar, din pădurile de foioase. În astfel de locuri putem regăsi, în plină iarnă, lumea insectelor.

Pătura de frunze moarte oferă cele mai bune condiții de viață: adăpost în fața răpitoarelor, temperatură constantă, umiditate, hrană. Cercetările științifice au arătat că în cuprinsul unui metru pătrat de frunzar trăiesc iarna deseori peste 100 000 de viețuitoare mărunte: ouă, larve și adulți. Deci toate stadiile de dezvoltare.

Am răscolit deseori, iarna, frunzarul așternut în

rale, vitamine şi alte substanţe nutritive. O cantitate de numai cîteva miligrame pe zi sînt suficiente pentru a contribui la creşterea în greutate a puilor sau la mărirea producţiei de carne. Interesant este că în amestec intră şi făina de fîn de lucernă care îmbogăţeşte hrana mai ales în săruri minerale şi vitamine. În anumite proporţii, în furajele combinate intră şi făina de carne şi făina de peşte. Poate unii aţi auzit că 2 nave romîneşti pescuiesc pe întinderile nesfîrşite ale Oceanului Pacific de unde aduc în ţară, în afară de gustosul peşte congelat, şi făină de peşte. Această făină este deosebit de hrănitoare. După ce se amestecă în diferite proporţii, pe bază de reţete ca la farmacie, furajele combinate se ambalează în saci de hîrtie care iau drumul fermelor de păsări.

O astfel de fabrică există şi la Ciulniţa, în inima Bărăganului, şi de aici pornesc zilnic mii şi mii de kilograme de furaje combinate spre marile crescătorii de păsări, unde contribuie la mărirea producţiei de ouă şi carne.

C. BORDEIANU
inginer agronom

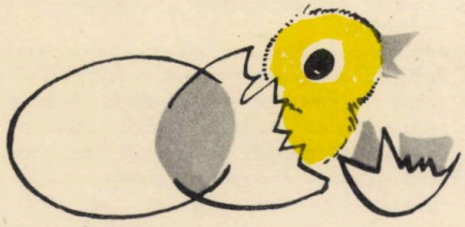

pădure şi am găsit adulţi, larve sau chiar ouă din foarte multe neamuri de insecte. În munţi, într-o galerie părăsită, am găsit odată chiar nişte fluturi. Unele specii de libelule le-am găsit la loc bine ferit, între trestii sau tufişuri, într-un fel de stare de hibernare.

Există şi unele insecte care, în plină iarnă, le poţi găsi pe zăpadă. O astfel de insectă, numită Boreus hyemalis, a fost găsită şi la noi în ţară lîngă Sinaia.

Boreus hyemalis este o insectă mică, de 4—5 mm,

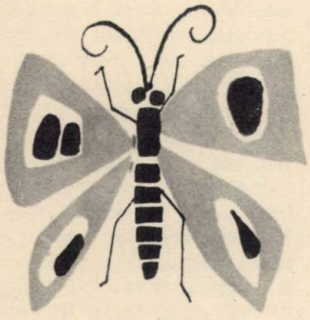

fără aripi, de culoare neagră-brună, cu cap de lăcustă. Iarna poate fi văzută pe zăpadă sărind dintr-un loc într-altul. Larva trăieşte în timpul verii prin muşchi şi licheni, iar adultul apare abia la începutul iernii.

Uneori apar pe zăpadă şi unele soiuri de musculiţe.

Deci, iarna viaţa îşi urmează cursul şi, cu prilejul unor scurte excursii, se pot face observaţii şi colecţii foarte interesante pentru şcoală.

VL. BRĂDESCU

UN ANIMAL PUŢIN CUNOSCUT

OKAPI

Cercetători ai vieţuitoarelor din lumea întreagă descoperă necontenit plante şi animale necunoscute. Cu 60 de ani în urmă s-a făcut mare vîlvă în jurul descoperirii unui animal mare aproape cît un cal: OKAPI.

Cum a fost posibil ca, deşi aşa de mare, să rămînă necunoscut oamenilor de ştiinţă sau exploratorilor? Okapi trăieşte în regiunile uscate ale pădurilor Ituri din Congo, unde se hrăneşte cu frunze şi ramuri. Este un animal fricos, fuge îndată ce simte omul şi se ascunde. Aşa se explică de ce nu a fost văzut. Totuşi, indigenii, iscusiţi vînători, reuşeau să-l omoare uneori şi să-şi confecţioneze din pielea lui îmbrăcăminte. Astfel de fragmente din piele de Okapi erau luate drept o varietate de zebră necunoscută. Şi pe bună dreptate, căci acest ciudat şi sfios animal african seamănă ca aspect jumătate cu calul, jumătate cu zebra.

Prin 1901, locotenentul suedez Karl Erksson, cu serviciul în Congo Belgian, a reuşit să-şi procure de la indigeni o piele întreagă şi un craniu de Okapi. Şi atunci abia s-a putut constata că a fost descoperit un nou mamifer din familia girafei. El se aseamănă cu girafa prin forma capului, a buzelor, a limbii şi s-ar putea chiar să fie strămoşul îndepărtat al acesteia. Este înalt de cca. 1,50 m la grumaz, are părul maro închis, scurt, neted şi strălucitor. Picioarele şi crupa sînt vărgate ca la zebră, cu dungi albe. Picioarele anterioare sînt puţin mai înalte decît cele dinapoi. Masculul are şi două mici coarne curbate înapoi. Nu este un animal rar. Prin parcurile zoologice, Okapi sînt un punct de atracţie. Cititorii curioşi îl pot vedea la Muzeul de istorie naturală «Gr. Antipa», unde există un exemplar foarte frumos, bineînţeles, sub formă de exponat.

E. M.

DESPRE RESPECTUL FAȚĂ DE PROFESOR

(Urmare din pag. 10)

în vacanță, chiar în plimbări. Omul de la catedră este ghidul, făclierul tău cel mai apropiat. El te călăuzește, dar nu te ține pe genunchi și nici în spinare ca un bunic. El este profesorul *tău*, e adevărat, dar rămîne *profesor*, nu o rudă pe care o întîmpini la gară. Un salut discret (nu în gura mare și nici pe o gamă de saxofon) este cea mai potrivită întîmpinare. Profesorul nu are pretenția ca în clipa apariției sale în curte, de pildă, sau pe coridor să încremenești în poziția «onor la general». Dar nici să nu-i neglijăm prezența. Nu-ți cere să te lipești de perete, dar nu-l puneți în situația de a face dînsul acest lucru. Mă-ntreb: poți respecta pe profesor cînd nu respecți școala? În curte, pe stradă, salutăm pe profesor prin descoperire, printr-un «bună ziua» ponderat, nu prin urale și chiuituri.

Vrei să te adresezi profesorului cu o problemă oarecare... Perfect. Înseamnă că ai cîntărit problema și asta e foarte important, chit că uneori cîntarul te însală (mai ales la supărare). De ce trebuie neapărat să dai năvală cînd reclami bunăoară că X ți-a luat un nasture?! Respectul față de profesor te obligă însă să cîntărești orice gest. De ce să dai buzna umplînd cancelaria — unde profesorii se *odihnesc* — cu vaietele tale? (Lasă că peste 5 minute ți-ai și uitat vaietele, ba chiar și nasturele). Că asta a tulburat 10 profesori te-ai gîndit? E absolut necesar să ceri profesorului încuviințarea pentru a i te adresa. Și să o primești. Repetați cu glas tare 3 simple cuvinte pînă ce limba voastră se va mlădia pe ele: «îmi dați voie?» Eventual două: «îmi permiteți?» Vorbiți calm. Nu aduceți norii, tunetele și trăsnetele în convorbirea cu profesorul. Convorbirea o conduce profesorul chiar dacă ai pornit-o tu. El îi pune punctul. Știu că în sinea ta nu ești întotdeauna de acord cu hotărîrea profesorului. (Tu crezi că meritai nota 5, iar el ți-a dat 3). Să-ți mai spun că balanța sa e mai bună, ochiul lui mai sigur, că acest om a cîntărit de mii de ori și cincii, și treii, că a descîlcit sute de conflicte? Știi foarte bine acest lucru.

Apoi, cum se desfășoară convorbirea? Nu ți-ai îngăduit niciodată să îmbrîncești un profesor, nu-i așa? Atunci în cursul discuției de ce să-l «îmbrîncești», să-i iei vorba, să ripostezi, căutînd să rămîi stăpîn pe replică întocmai ca la o «miuță» cu un coleg oarecare căruia îi neapărat să-i «sufli» mingea? Profesorul să spună una, tu două? El să spună «acum», iar tu «păi»? El să întrebe «de ce?», iar tu parcă i-ai șterge vorbele cu buretele: «nu» și «nu»?...

Există un filtru al bunei-cuviințe. Cînd el se așază la gură cerne cuvintele, oprește bolovănișul, împiedică descărcarea grăbită, ca dintr-o basculantă, a supărării tale.

Aș mai sublinia la acest «punct» o problemă: a respectului «ierarhizat»: nepăsător cu un profesor pe care nu-l ai la clasă, vag respectuos («hai s-o fac și pe asta») față de profesoara de caligrafie («materie secundară!»), ceva mai prudent la cel de matematică («e bărbat!»), amintindu-ți brusc de respect în fața dirigintelui și devenind parcă o statuie în fața directorului. Părerea mea este că o astfel de atitudine nu e respect, ci servilism.

Să ne mutăm acum privirea pe o altă latură a respectului cuvenit profesorului, respectul față de munca sa. Ei bine, cred că nu există școlar care să nu-și dea seama că munca profesorului în clasă înseamnă o parte hotărîtoare a propriei sale munci. Respectăm pe profesor și în timpul unei plimbări duminicale. În clasă însă îl respectăm într-un chip deosebit. De ce? Pentru că munca sa aparține tuturor, iar respectarea profesorului devine totodată o fațetă a respectului tău față de întregul colectiv. Nepunctualitatea, de pildă, este nu numai o necuviință față de profesor, ci și dispreț față de toți colegii care au și început să lucreze în clipa cînd tu, ivit ca o furtună, cu praful ultimului plonjon pe genunchi, începi să explici că... ți-ai uitat caietul acasă. Sau: profesorul intră în clasă. (De fapt, vrea să intre pentru că se oprește în prag.) Clasa este înecată în praf ca un cîmp de luptă după o șarjă de cavalerie. Urmează... întrebări și discuții. Și aerisirea. Și toți arată cu degetul spre elevul de serviciu. Dar oare în serviciul respectării profesorului (a plămînilor săi!) există un singur elev? Sau: tabla nu e ștearsă, lipsește buretele ori e uscat, nu există cretă sau există sub formă de... grăunțe. Începe iarăși «ancheta»: de ce? cine-i vinovat? etc.

Gîndiți-vă în aceste penibile clipe nu numai la timpul irosit, gîndiți-vă nu numai la tulburarea atmosferei de muncă (căci primul moment al unei lecții de algebră nu poate fi... vînarea unei crete), gîndiți-vă mai ales la datoria elementară de a respecta munca profesorului vostru. Degeaba cineva, imediat după aceste incidente, îi oferă flori!

Există superficiali în munca de acasă și (cam aceiași) superficiali în clasă. În clasă parcă sînt niște zmeie de hîrtie prost ancorate: zvîcnesc, zbîrnîie, își caută zborul la fiecare adiere:

«Tov. profesor, ce ați scris acolo? Tov. profesor, X mă poreclește... Tov. profesor, nu găsesc guma! Tov. profesor!»... Lecția profesorului — opera sa — e ciuntită, forfecată, schiloditâ...

Vedeți? Nici nu vorbesc aici de «bufonii» clasei sau de cei care bravează și care țin cu tot dinadinsul să se acopere de rușinoasa glorie a impertinenței. Aceștia schilodesc nu numai lecția, sînt ei înșiși niște schilozi.

Apoi, respectarea muncii profesorului nu constă doar în asigurarea cadrului exterior al acestei munci: liniște, ordine, rechizite etc. Nu pregătim doar *clasa* pentru lecție, ne pregătim noi înșine. Gîndiți-vă, de pildă, la acel moment al lecției care se numește «ascultare». Știți că răspunsurile bune, excelente, precise, prompte primesc pe lîngă nota din catalog și o notă a inimii profesorului? Profesorului îi «crește» inima, cum se spune, și pe bună dreptate, căci izbînzile voastre sînt propriile sale izbînzi. Și cu aceasta cred că am descoperit — și e o descoperire făcută de milioane de copii — și calea cea mai bună de a respecta munca profesorului: este aceea a calității propriei voastre munci școlare. Socotiți o telegramă pe adresa profesorului fiecare răspuns, fiecare temă. Și așa este: numai că ea poate conține vești bune sau vești proaste. Alegeți singuri!

Respectarea cerințelor și a măsurilor luate de profesor este o regulă elementară a disciplinei școlare. Neexecutarea lor constituie un act de indisciplină și se sancționează. Dar oare acest fel de indisciplină nu are și un caracter mai intim, personal? Cînd profesorul spune: «Rămîi după ore și îți refaci temele!», iar tu pleci senin acasă, aceasta este o încălcare a disciplinei școlare, dar totodată ceva mai mult: ignorarea, minimalizarea profesorului, a autorității sale, într-un cuvînt lipsă de respect.

El îți cere anumite lucruri nu pentru sine, ci *pentru tine*, pentru omul care vei deveni. El respectă în tine nu numai ceea ce *ești*, ci și ceea ce vei *deveni*, are o grijă permanentă și nețărmurită față de personalitatea ta. De aici și cerințele sale, «lucrările» răbdătoare, îndărătnice la nevoie, cu care îndiguiește orice mers anapoda. Nu, el nu-ți dorește niciodata «răul». Nici cînd te pedepsește pentru copiat, nici cînd cere ajutorul părinților, nici cînd îți face observație... El este în orice împrejurare apărătorul tău, prietenul tău mai mare...

Nu uita aceasta niciodată, în așa fel, ca și peste zeci de ani, cînd fostul tău profesor te va întîlni să știi să-i răspunzi la chemare: PREZENT!

Este salutul, peste ani, al foștilor lui elevi. Iar voi? Voi sînteți schimbul de mîine.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

AVENTURILE LUI TICĂ

de **PETRE LUSCALOV**

Mări, pe cin' să vezi la munte?
Prins în chingi, în hanorac,
Urcă Tică c-un rucsac
Sus spre crestele cărunte.

Brr! Ce iarnă! Brazi în ceață,
Jepii fumegă-n abis,
Piscuri albe s-au deschis,
În umbrele mari de gheață.

Dorm prăpăstii în afund,
Dar poteca-n stînci, sprințară,
Urcă, sare și coboară,
Brîul muntelui rotund.

Dintr-un salt e sus pe-o cracă
(Craca a trosnit ușor),
El se leagănă de zor,
Tică fluieră,se joacă.

Trosc! Se rupe craca-n două,
Buff! Dispare Tică-n nea,
Dă să iasă... Ce belea!
Brazii hohotesc și-l plouă...

În pădurea adormită,
Sună mii de clopoței,
Și deodat' se-aude-n stei
Tunet lung, de dinamită.

Se cutremură pămîntul...
Prin zăpezile în stol...
Stînci uriașe-n rostogol
Trec mai repede ca vîntul,

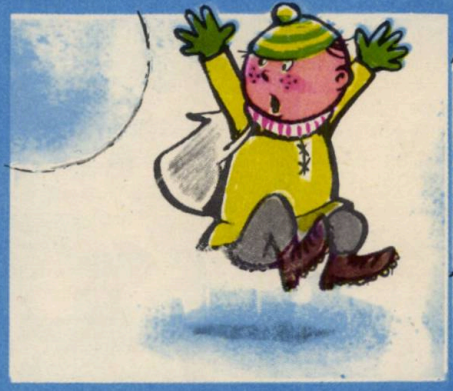

Brazii-nalți din greu suspină
Și-apoi sar din rădăcini —
Biciuit de mii de spini,
Tică sare pe-o tulpină

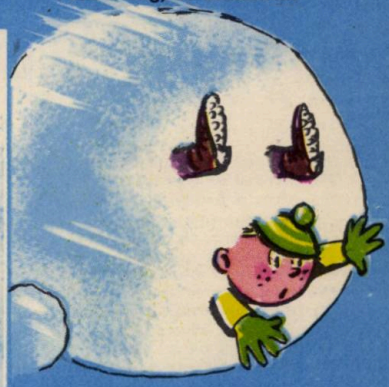

Și-o pornește-n jos la vale...
Cu-avalanșa... Ce mai zbor!
Strigă Tică: Ajutoor...
Și-n abisuri se prăvale...

Hop! În față o cabană,
Trei bobeuri repară-un bob.
— Hei, fugiți, ne face zob!...
Avalanșa... Ce mai goană!

Ceru-albastru se răstoarnă,
E sub el și iar e sus...
Se-nvîrtește ca un fus...
Și-urlă, urlă, ca o goarnă!

(Continuare în pag. 32)

Țară mîndră ca-n povești

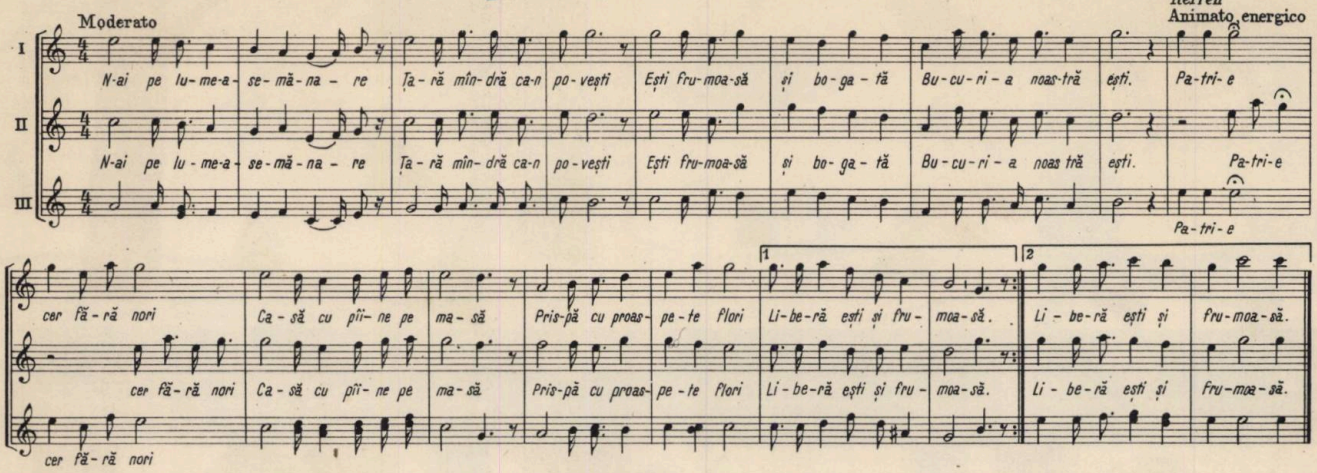

N-ai pe lume-asemănare,
Țară mîndră ca-n povești.
Ești frumoasă și bogată,
Bucuria noastră ești.

Mări de grîne rîd în soare
Pe-ale noastre largi cîmpii.
Munții noștri aur poartă,
Cresc pe dealuri mîndre vii.

Refren:

Patrie, cer fără nori,
Casă cu pîine pe masă,
Prispă cu proaspete flori,
Liberă ești și frumoasă.

Primitori sîntem și harnici,
Cum se știe din străbuni,
Și cu vorba cum e mierea,
Omenoși cu omul bun.

N-ai pe lume-asemănare,
Țară mîndră ca-n povești.
Ești frumoasă și bogată,
Bucuria noastră ești.

Versuri: ELENA DRAGOȘ
Muzica: PAVELEANU I. AUGUSTIN

PLUGUȘORUL

Mîine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda,
Pe la case a ura.
Dar nu vrem, ca în alți ani,
Să urăm doar cu plăvani —
Că avem mîndria noastră,
Mîndrie pionierească.
Iarna-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are.
Semne bune de belșug,
Pentru brazda de sub plug,
Sub plugul tras de tractoare,
Va rodi doar grîu de soare,
Spicul greu cît vrabia,
Iar bobul cît mazărea.
De-asta, suiți pe tractor
Și dați drumul la motor;
Eu m-oi sui la volan,
Să intrăm în noul an.

Anul care o să vină
Să ne-aducă voie bună,
Frați, părinți croi-vor cale.
Să crească hidrocentrale,
Și belșugul să tot crească
Fabricile să rodească.
De urat am mai ura,
Dar ni-i că vom înnopta,
Și avem de colindat
Țara noastră-n lung și-n lat,
Să le urăm tuturor
Viață bună și mult spor.
Și acum urare-aleasă
Pentru cei de-aici din casă:
Să trăiți, să înfloriți
Ca merii, ca perii
În toiul verii.

La anul și la mulți ani!

Desen: OFELIA GEORGESCU

URARE

Frunzuliță ca mohorul,
Cînd să vin cu plugușorul
După datini, la urat,
Plug în țară n-am aflat.
Alelei, și-am fost, copii,
De la Dunăre la Jii,
De la Olt și pîn-la Mureș,
Unde vîntul e mai gureș,
De la Arieșul mic
Pîn-la Crișul cel voinic,
Însă plugul tras de boi
Nu l-am mai găsit la noi.
Da-n stația de parcare
Mă-ntîmpinară tractoare
Mîndre, tot să le privești,
Că-s tractoare romînești,
Mîndre fiindcă țara toată
Azi e colectivizată.
Alelei, măre copii,
Tot pămîntul țării mi-i
Îmbrăcat de sărbătoare,
Cu belșugul în hambare.
Ia urați, voinici copii,
Pentru aste bucurii.
Sunați, măi, din zurgălăi,
hăi, hăi, hăi!

Alelei, copii și frați,
Cîntec mîndru să-mi cîntați
Partidului drag părinte,
Ce-a făcut să fie țara
Frumoasă ca primăvara!
Sunați, măi, din zurgălăi,
hăi, hăi, hăi!

Cu emoție și înfrigurare ați urmărit în ziare, la radio, pe ecranele televizoarelor desfășurarea Jocurilor olimpice de la Tokio. Ați avut prilejul să auziți sau chiar să-i vedeți pe înotătorul Don Sholander, cîștigătorul a 4 medalii de aur, pe cea mai puternică aruncătoare de greutate și disc, Tamara Press, cîștigătoare a două medalii de aur; pe Bikila Abebe, cîștigătorul maratonului. I-ați văzut evoluînd și pe sportivii noștri Iolanda Balaș, Peneș Mihaela, care au adus în dar patriei cîte o medalie de aur, precum și pe ceilalți deținători de medalii de argint și de bronz. Vi-i înfățișăm mai jos pe toți în text și imagini.

medaliații noștri * medaliații noștri

H. LAUER
caiac-canoe
medalie de argint

IOLANDA BALAȘ
(medalie olimpică de aur)

Din nou Iolanda Balaș a dovedit că este cea mai bună săritoare în înălțime din lume. Performanțele și recordurile ei o recomandau îndeajuns pentru această mare întrecere. Sportiva de pe malurile Begăi, care a început să practice atletismul și să concureze, încă de cînd purta cravata roșie, a reușit să ridice pe cele mai înalte culmi gloria sportului romînesc. Ea cucerește pentru a doua oară medalia de aur, realizînd în același timp și un valoros record olimpic cu cifra de 1,90 m. Ioli, fosta pioniera care, cu ani în urmă, primind cravata roșie,s-a angajat să-și slujească din toate puterile patria își respectă din plin această făgăduială.

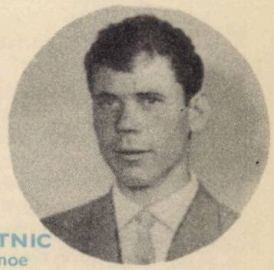

A. SCIOTNIC
caiac-canoe
medalie de bronz

A. IGOROV
caiac-canoe
medalie de argint

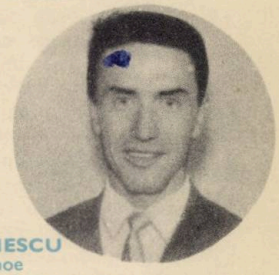

A. VERNESCU
caiac-canoe
medalie de bronz

I. TRIPȘA
tir
medalie de argint

MIHAELA PENEȘ
(medalie olimpică de aur)

Cînd Mihaela Peneș a fost selecționată de antrenorul profesor Lixandru Pandele în grupa sa de atleți începători din cadrul Clubului sportiv școlar, nimeni n-ar fi crezut că ea va fi aceea care va cuceri titlul suprem la Tokio, învingînd pe cele mai bune aruncătoare de suliță din lume, realizînd o aruncare de 60.54 m.

Rezultatele ei nu se datoresc numai talentului. De la vîrsta de 14 ani participă cu regularitate la antrenamente și profesorii nu i-au consemnat nici o absență în caietul de evidență. Dacă am face socoteala kilogramelor ridicate la haltere și a spațiului parcurs la alergările de antrenament, am ajunge la cifre uluitoare: zeci de tone ridicate și zeci de mii de metri parcurși... Pe lîngă o mulțime de alte exerciții. Toate acestea nu au împiedicat-o ca și la învățătură să fie printre primele d[illegible] clasă.

După cum vedeți, dragi copii, rezultatele [illegible] în sport se obțin numai [illegible]tr-o muncă intensă, prin [illegible]stiinciozitate și seriozita[illegible]

R. VOICILOIU

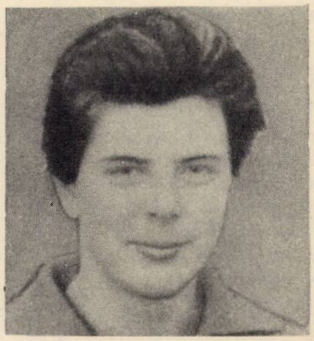

S. CUCIUC
caiac-canoe
medalie de bronz

V. BULARCA
lupte clasice
medalie de argint

D. PÎRVULESCU
lupte clasice
medalie de bronz

LIA MANOLIU
disc
medalie de bronz

C. SIDERI
caiac-canoe
medalie de bronz

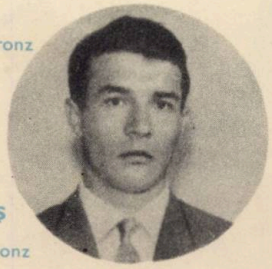

M. TURCAȘ
caiac-canoe
medalie de bronz

I. CERNEA
lupte clasice
medalie de bronz

ȚĂNDĂRICĂ

Actorii dorm înaintea spectacolului. Ei nu joacă decît un singur rol și apoi mor ca minunatele insecte ale anotimpului cald. Pe acești artiști neînsuflețiți îi trezesc sforile. Sau degetele mînuitorului îi însuflețesc. Cred că ați înțeles, dragi copii, că sîntem la Teatrul de păpuși «Țăndărică».

Atîtea păpuși! Stau așezate pe rasteluri și seamănă cu păpușile copilăriei noastre, pe care le-am îndrăgit insuflîndu-le, cu închipuirea fragedă și încrezătoare a anilor de atunci, o viață mai adevărată decît cea reală. Toate însușirile pure ale lumii, așa cum le gîndește un copil, au fost transmise păpușilor și ele au jucat pe scena agitată a copilăriei roluri seducătoare. Au jucat și roluri triste sau moralizatoare. Copiii își botează păpușile și numele lor este o țîșnire de sunete care le redau într-un fel foarte spontan înfățișarea. Maimuțica ageră are un nume scurt, zvăpăiat. Păsările au nume limpezi, ca clinchetul unui cristal. Fetițele păpuși au numele prietenelor. Pe tărîmul vrajei, lucrurile obișnuite se transformă și iau înfățișarea unor însușiri miraculoase. Lumea se împarte în puteri prielnice îndrăznelii și bunătății, dreptății, și în puteri întunecate, ca răutatea și necinstea, pe care curățenia copilăriei le înfrînge. De la an la an, copilul caută alte însușiri în chipul păpușilor pe care le-a iubit și, încet, se înfiripă uitarea, pătrunderea lui cere o lume mai solidă. Iubitele păpuși rămîn uitate într-un dulap. Elefantul plînge în umbră, maimuțica se strîmbă în colțul ei întunecat, păpușa fetiță, care a fost sora fetiței adevărate, a fost zînă și prietenă năzdrăvană, zace învelită într-un ziar, închisă în colțul fascinant al copilăriei.

Teatrul «Țăndărică» învie acest colț admirabil, învie toate însușirile pe care copiii le atribuie păpușilor. Este o închipuire cristalină ca apa unui izvor. Țăndărică, săltăreț și poznaș, împinge mereu pe scena teatrului marea lui carte de basme și povestiri. Este o carte care se îmbogățește în fiecare an, pentru că viața copiilor crește în fiecare an. Teatrul «Țăndărică» joacă pentru o copilărie care rîde, cu toate sursele nevinovăției. A avut Țăndărică un străbun? Un tată?! Și ce deosebire este între el și tatăl său? Tatăl său este probabil năstrușnicul, șugubățul și îndrăznețul Vasilache. El era făcut din culori țipătoare, avea nasul mare și trăia într-o lume potrivnică dorului său de aventură. Nasul său roșu și pometii roșii îl condeiau foarte voios și fără griji. Gura larg deschisă, batjocoritoare și totuși blajină, face ca zîmbetul lui să fie o ironie îngăduitoare. Efectul farselor pe care le joacă unor tipuri de tristă amintire — jandarmul, nătîng și brutal, popa lacom, negustorii necinstiți, bogații răi — este uriaș. Efectul acesta își extrage seva din inteligența satirică a poporului. Vasilache a fost marele măscărici al tîrgurilor noastre și actorii anonimi i-au creat faima de cuvîntăreț mușcător, de pehlivan, de mare descurcăreț. Îngrijorați de efectele stîrnite de Vasilache, autoritățile vremii l-au interzis printr-o lege. Efectul a fost un triumf al lui Vasilache. A stîrnit cel mai mare gînd satiric: uriașul stat al boierilor se lupta cu o păpușă. Această păpușă le-a scăpat întotdeauna, pentru că o născuse inteligența acidă a poporului. Vasilache a fost un actor genial pe mica lui scenă improvizată în tîrguri, dar a fost și o păpușa obișnuită, cu care părinții și bunicii noștri s-au jucat în copilărie. Teatrul «Țăndărică» a creat alți eroi. Pe toți îi dădăcește desigur zvăpăiatul Țăndărică. El este ager, descurcăreț, naiv, săritor, bun ca pîinea caldă. Țăndărică este fiul unei epoci bogate în acțiuni, vaste în acumularea cunoștințelor. Copilul de azi trăiește într-o realitate care se dezvoltă uimitor. Țăndărică îi ține mereu pasul. El este foarte isteț. Cadrul în care se mișcă Țăndărică nu mai este o improvizație săracă. El se plimbă într-o lume poetică, feerică. Noua regie corespunde unei viziuni mobile și simple. Marionetele și păpușile de mînă vibrează de agerime, măiestria mînuirii lor a atins un nivel desăvîrșit. Țăndărică străbate lumea și culege peste tot admirație. Prin inteligența și vioiciunea acestei păpuși măiastre, jocul pe scenă este sprinten, aerian. Păpușile exprimă cele mai nuanțate sentimente. Frîngerile lor de durere sau de tristețe, dezlănțuirea săgetătoare a gesturilor, mersul lor, fuga, agilitatea capului fac din teatrul de păpuși o lume cu un ritm dramatic, tulburător. Vă rog să-l urmăriți, dragi copii, pe neîntrecutul Țăndărică prezentîndu-și, pe rînd, munca, munca lui migăloasă și anevoioasă; fiecare amănunt al scenei trebuie gîndit de nenumărate ori, efectele luminii și ale decorurilor simple sînt îndelung stu-

ȚĂNDĂRICĂ

diate. Munca aceasta o duce la împlinire un colectiv format din regizori, artiști mînuitori, vocile, pictori, sculptori. Teatrul «Țăndărică» adună în mijloacele scenei multe arte, din care nu trebuie să uităm muzica.

Țăndărică este în fața voastră!

Îi vom da lui cuvîntul:

— Copii, toți aceia care m-ați văzut sau mă veți vedea, să știți că eu am prieteni mulți. Împreună cu ei am străbătut țări și mări. Vă voi povesti mai tîrziu pe unde am călătorit. Înainte de asta, vreau să vi-i prezint pe bunii mei prieteni. Îl cunoașteți, desigur, pe pinguinul Apolodor. Nu l-ați uitat:

Grăsuț, curat, atrăgător,
În fracul lui strălucitor,
Așa era Apolodor.

Este unul dintre cei mai merituoși prieteni ai mei. A cules multe aplauze și premii. Dorul de ducă al lui Apolodor v-a umplut ochii de lacrimi. El a plecat în căutarea prietenilor săi din Labrador. Uitați, un alt prieten nu-mi dă pace. Este Elefănțelul curios, care nu mai are un nas cîrn, ci bine cunoscuta lui trompă. Curiozitatea i-a pricinuit multe necazuri, dar el a cunoscut lumea. Auziți cotcodăcitul cocoșului? El este foarte drag copiilor. Unde este Punguța cu doi bani? Cocoșul vă va răspunde singur la unul din spectacolele viitoare. Îl cunoașteți pe Harap Alb? Cine nu-mi dă pace? Micul Prinț, filozof și poet, îmi face semn să nu-l uit. Copii, am atîția prieteni încît nu știu cum voi face să nu-i nedreptățesc. Dacă i-ar vedea Vasilache, bătrînul Vasilache, cu nasul cît o pătlăgică, ar rămîne uimit. Păpușile de astăzi au încălțat parcă toate papucii piticului Muk. Ele umblă cu repeziciunea avioanelor. Cunosc lumea, o lume din ce în ce mai largă. Din experiența mea s-au înființat 19 teatre de păpuși. Mă veți vedea în curînd în piesa: «Năzbîtiile lui Țăndărică».

Călătoriile lui Țăndărică

Să nu vă mirați că Țăndărică, atît de tînăr, a călătorit enorm. Înainte de a cunoaște țările pe care el le-a străbătut, vă aducem la cunoștință că teatrele noastre de păpuși au prezentat publicului 6 513 spectacole în anul 1963, la care au asistat 1 440 513 spectatori. Țăndărică este foarte mult iubit, pentru că el împrăștie în inimile copiilor sămînța gîndurilor umane, valorile înalte, ideile de progres, pace și prietenie. În anul 1954, conducerea de stat a Republicii Populare Romîne a decernat unui colectiv al Teatrului «Țăndărică» Premiul de stat. În anul 1955, Țăndărică pleacă peste hotare la Varșovia și participă la Festivalul mondial al tineretului de la Varșovia. Țăndărică devine faimos.

În anul 1957, Țăndărică participă la Festivalul mondial al tineretului de la Moscova. Tot în 1957, în octombrie, Țăndărică pleacă într-o încercare grea, într-o țară unde teatrul de păpuși are o veche tradiție: în Cehoslovacia. «Țăndărică a venit, a jucat (citat din articolul prof. Erik Kolar, profesor la Academia de arte din Praga)... și a obținut pe drept un succes deplin». Faima lui Țăndărică crește în anii următori. El joacă în Republica Arabă Unită, la Cairo. Între 15 și 30 mai 1958 Țăndărică primește oaspeți de peste hotare la Festivalul internațional de păpuși și marionete de la București și obține marele premiu și medalia de aur. Țăndărică devine foarte cunoscut și talentul său se înfruntă cu păpuși vestite. Călătoria lui Țăndărică culminează în Polonia, în 1960. Apolodor, prietenul său, se întoarce cu cea mai importantă distincție a Festivalului de la Varșovia.

Țăndărică vă iubește!

Țăndărică mă trage de mîneca, șoptindu-mi că l-am lăudat destul. În sfîrșit, înainte de a ne despărți, îl văd că stă puțin înclinat și atent, ca și cum mi-ar face semnul unei promisiuni. Împinge în fața mea marea carte cu basme și sare între filele ei. Apoi se apropie de urechea mea și-mi șoptește, copii, că el vă iubește, rîsul și strigătul vostru de uimire sînt pentru el adevărata viața. Să-l iubiți și voi, pentru că năzbîtiile lui Țăndărică sînt nevinovate.

VALENTIN BERBECARU

Desene: CLELIA OTTONE

OBICEIURI TRADIȚIONALE DE ANUL NOU

«Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mînați!»

Au venit urătorii și au adus pe ulițe zvonul sărbătorilor de iarnă.

V-ați putea imagina Anul nou fără veselia lor? La pomul de iarnă, la carnaval, această frumoasă tradiție populară romînească este nelipsită și umple de voie bună minunatele zile ale vacanței.

•*De altfel, multe datini și obiceiuri ale poporului nostru sînt legate de sărbătorile de iarnă. Transmise din generație în generație, acestea sînt în strînsă legătură cu îndeletnicirile poporului nostru, oglindesc optimismul și aspirația sa către o viață mai bună.*

Iată unul dintre plugușoarele care se spuneau de Anul nou:

«Hăi! hăi!
Ne sculărăm
Într-o zi de joi
Cu plugul
Cu doisprezece boi;
Și-ararăm,
ararăm,
brazda neagră revărsarăm.
Ne duserăm apoi
la lună,
la săptămînă,
să vedem grîul de-i copt.
Cînd sosirăm
mări ce găsirăm
spicul cît trestia,
bobul cît mazărea.
Atuncea ne duserăm la obor:
luarăm nouă oca de fier
și nouă de oțel,
făcurăm nouă secere,
și nouă toporele,
dădurăm pe la nepoți și nepoțele
să secere grîul cu ele,
să secere din snop
în snop,
să-l ducă la arie.
Ne mai duserăm
la obor
și cumpărarăm doi boi
negri ca corbul
și uriți ca focul;
cu picioarele treierau,
cu nările vînturau,
cu coarnele în car puneau.
Pe drum, la moară plecarăm,
pe meșterul morar îl găsirăm
și după ce măcinarăm
grîul acasă-l aduserăm.
Dalba soțioară, de-l vedea,
minicele-și răsfrîngea;
punea sita de cernea
în copaie frămînta,
frumos colac că făcea,
la urători că-l da.
La anul și la mulți ani!»

Urările care se fac de Anul nou cu plugușorul sînt întovărășite de pocnete de bici, sunete de talangă și buhai. Acesta este construit dintr-o doniță goală, înfundată la ambele capete cu o piele de capră. De fundul doniței este legată o coadă din păr de cal. Coada, trasă cu mîna în sus și în jos, scoate niște mugete ca de taur (buhai), dînd impresia că buhaii ară cu spor, gîfîind de osteneală.

•În Transilvania era obiceiul odinioară ca de Anul nou să pornească grupuri de urători în frunte cu un cimpoier. Astăzi cimpoierul este înlocuit cu un fluieraș sau un ceteraș. Ei alcătuiesc grupuri vesele, care se aud de departe și sînt mult așteptate pe la casele oamenilor pentru voia bună care o răspîndesc.

•În multe regiuni ale țării se umblă cu «turca», cum i se spune prin Oltenia și prin Ardeal, «cerbul-cerbulețul» ori «brezaia» prin părțile Muscelului, sau «capra» prin Moldova.

«Turca» o joacă flăcăii ce poartă pe ei o haină lungă cu flori și panglici de diferite culori, iar pe cap o mască de animal cu bot, sau de pasăre cu cioc, pe care, printr-o sfoară ținută cu mîna, este mișcată și clămpăne ca o capră, țap, lup, barză, cocoș sau păun.

Astfel travestiți, jucătorii joacă și-și modulează mișcările botului sau ale ciocului după cîntecul celor ce-l însoțesc.

Jocul «turcii» cere o mare îndemînare. În acest scop se aleg feciorii cei mai pricepuți la joc. In casele pe unde poposesc cei cu turca se încinge întotdeauna un ospăț plin de veselie.

•«Moșnegeii» fac parte tot din grupul jocurilor cu măști și este un fel de turcă compusă din măști babe și moșnegi, însoțiți de fete și flăcăi. Un fluieraș întovărășește ceata, cîntînd aceleași cîntece ca și la turcă. Unii moșnegei vin de obicei cu un urs care nu-i altceva decît un flăcău îmbrăcat în blană. În bot i se pune un lanț. În timp ce se cîntă, ursul joacă.

•Asemănătoare cu turca este și datina «malancei», obișnuită în nordul Moldovei.

La malanca unul dintre tineri înfățișează un moșneag cocîrjat cu o mască de pînză mînjită cu cărbune, cu dinți de semințe de dovleac și barba din fuior de cînepă. Celălalt înfățișează o babă.

In casele în care este primită malanca, trebuie ca totul să strălucească de curățenie, altfel

gazdele vor fi mînjite cu cărbuni.

Malanca își face intrarea cu cuvinte pline de haz, în care sînt luați în derîdere cei leneși:

«Gospodarilor din casă,
Sloboziți malanca-n casă,
C-afară plouă, așa
Că straiele ne-a strica,
Straie mîndre-mpărătești,
Greu ți-a fi să le plătești
Noi petrecere vom face,
Si malanca va juca,
Focu-n vatră v-aținea,
Casa vă va mătura
Și blidele v-a spăla».

•Un obicei ceva mai nou răspîndit mai mult în părțile Moldovei și foarte rar în Muntenia și Dobrogea este drama populară «Jianu», reprezentînd figura atît de îndrăgită de popor a vestitului haiduc care e cunoscut pentru faptele lui vitejești împotriva asupritorilor. Începutul cuprinde urarea de Anul nou, apoi urmează cîntecul de bucurie al haiducilor la venirea Jianului în mijlocul lor, prinderea jianului de către potere, eliberarea lui, apoi cîntecul ciobanului plecat în haiducie, sătul de robia la stăpîni, și urarea haiducilor.

Astăzi, viața nouă și îmbelșugată a colectiviștilor a făcut să ia naștere și un folclor nou. Urăturile, cîntecele păstrînd ritmul străvechiului vers popular introduc noțiuni noi despre tractor, despre gospodăria colectivă, despre belșugul ogoarelor fără haturi. Asemenea cîntece noi s-au răspîndit în întreaga țară și, alături de vechile obiceiuri, dau un farmec nespus, specific sărbătorilor noastre de iarnă.

SABINA STROIESCU
cercetător la Institutul de folclor

Autorul și scrierile sale

În cerc sau în jurul mesei stau mai mulți copii. Unul din ei spune numele unui scriitor și aruncă altuia batista. Acesta din urmă trebuie să numească repede una din lucrările scriitorului respectiv și la rîndul său să arunce batista spunînd și numele unui alt scriitor.

Batista se aruncă repede și pe neașteptate în direcția care o dorești.

Iată, de pildă... Maria spune Caragiale și aruncă batista Ioanei, care o prinde și răspunde «Bubico». La rîndul ei, Ioana spune Creangă. I se răspunde «Amintiri din copilărie». Și așa mai departe, jocul continuă. Cine nu răspunde sau răspunde greșit este scos din joc.

Sîrma dansatoare

Iată cum puteți arăta prietenilor o bucată de sîrmă care dansează în sunetul muzicii:

Așezați pe masă două pahare de cristal asemănătoare, la o oarecare distanță unul de altul. Apoi turnați în fiecare atîta apă pînă cînd, lovite fiecare în parte cu lama unui cuțit, dau același sunet. Pe unul din ele așezați o sîrmă ușoară cu capetele îndoite în jos. Lovind apoi paharul celălalt cu degetul uscat veți vedea că vibrațiile lui se transmit paharului vecin.

Proba imediată este că sîrma începe să tremure într-un fel foarte amuzant și să danseze atît timp cît celălalt pahar, lovit cu degetul, scoate sunete.

Ghicitori

Decît dulce-i și mai dulce
Și-l alungi și nu se duce.
(Somnul)

Șade moșul în cămară,
Numai capu-l ține afară.
(Cuiul)

sau:

Nici în casă,
Nici afară,
Nici în cer,
Nici pe pămînt.

Ce te uiți la mine?
Vezi-te pe tine.
(Oglinda)

Copac mare
Frunze multe are:
Albe de o parte,
Negre de-altă parte.
(Anul)

Ce intră pe ușă cu un cap
Și iese pe alta cu o sută?
(Minciuna)

Pusei una,
Găsii două.
Pusei două,
Găsii nouă.
Pusei două,
Pusei nouă,
Găsii nouăzeci și nouă.
(Cartofii)

Todoruț
În picioruț. *(Varza)*

Proverbe

— Omul fără prieteni e ca stînga fără dreapta.

— Cine umblă pe toate drumurile nu ajunge nicăieri.

— Nu intra unde nu ești chemat.

— În pomul mare afli și crengi uscate.

— Multe flori sînt pe lume, dar puține miros.

— Găina care cîrcîie nu ouă și omul de se laudă nu face nimic.

— Lacomul nu zice-«ajunge» Oltu-n gură de i-ar curge.

— Cînd de multe te apuci,
Mai pe toate le încurci.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

AVENTURILE LUI TICĂ

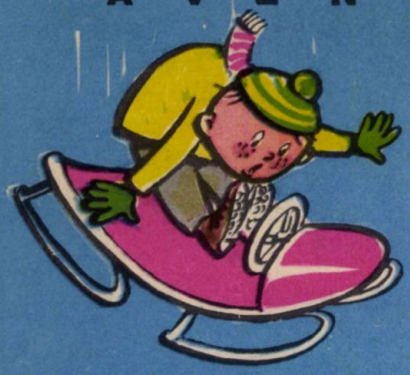

Avalanșa căzătoare
S-a oprit cu botu-n zid,
Tică s-a trezit, bolid,
Drept pe sanie, călare...

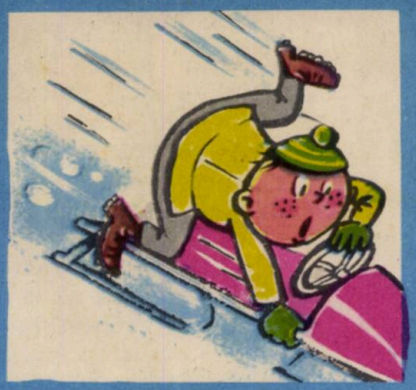

Cu-avionul supersonic,
Face-un salt, a fost,s-a dus...
Zboară-acum, cu bobu-n sus,
Salutat de nori, ironic...

Și pe pîrtie recade...
Învîrtește de volan...
Pune frîna... totu-n van.
— Ei, acuma ține-te, bade!

Ca un șarpe lung, coboară,
Bobu-n pulberea de nea,
Nu e chip să-l faci să stea,
Rid pădurile și zboară...

Cînd deodat' ce vede Tică
Apărînd în fața lui?
O prăpastie pe grui...
A-nghețat pe bob de frică.

Drept în golul de-ntuneric
Cade bobul... Tică ioc...
Asta zic și eu noroc...
S-agățat de-un teleferic.

Și coboară lin la vale...
Lunecînd pe cablul uns...
Cînd să zică «am ajuns»,
Ghinionu-i iese-n cale.

Start... Pulovere festive,
Schiuri, bețe și schiori...
Muzică. Bătăi cu flori...
Și trofeele sportive.

Salt la marea trambulină!
Iată-l gata, primul as...
Pac! Arbitru-n sus a tras...
Drept în Tică.Ce lumină!

L-a plesnit pe neașteptate...
L-a orbit, l-a-ntors pe dos...
Cade Tică... dar nu jos,
Ci schiorului în spate.

Au pornit! Nu-i chip s-oprească,
Zboară pîrtia sub ei,
De sub schiuri sar scîntei,
Trambulina golu-și cască!

Salt! Aici își află leacul
Tică cel ne ascultător,
Căci și Tică, și schior
S-au tot dus de-a berbeleacul...